Y Ü C E D İ V A N K A R A R I

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

Başkan	Şevket MÜFTÜGİL
Başkanvekili	Ahmet H. BOYACIOĞLU
Üye	Ahmet ZEYNELOĞLU
Üye	Nihat O. AKÇAKAYALIOĞLU
Üye	Nahit SAÇLIOĞLU
Üye	Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU
Üye	H. Semih ÖZMERT
Üye	Orhan ONAR
Üye	Selâhattin METİN
Üye	Muammer TURAN
Üye	Mehmet ÇINARLI
Üye	Mahmut C. CUMRUL
Üye	Necdet DARICIOĞLU
Üye	Servet TÜZÜN
Üye	Yekta Güngör ÖZDEN
Cumhuriyet Başsavcısı	Firuz ÇİLİNGİROĞLU
Cumhuriyet Başsavcı Yardımcısı	Selçuk TÜZÜN
Cumhuriyet Başsavcı Yardımcısı	Namık BENLİ
Anayasa Mahkemesi Raportörleri	E. Aydın ÖZKUL
	Alpaslan NAZLIOĞLU
Zabıt kâtibi	Oğuz TÜZÜN

A.C.

E.1981/1-2

ÖNSÖZ

Hukukumuza 1876 Anayasası ile giren (Divan-ı Âli) Yüce Divan (Madde 92 ve sonrakiler), 1924 Anayasası ile, Cumhuriyet rejimine ve kuvvetler ayrımı ilkelerine göre (Madde 61 ilâ67) birtakım değişikliğe uğramıştır. Sözü edilen Anayasaya göre, (Madde 67),görülen lüzum üzerine,Türkiye Büyük Millet Meclisinin kararıyle teşkil olunan Divan-ı Âlinin, onbir'i Yargıtay, onu Danıştay başkan ve üyeleri arasından kendi genel kurullarınca seçilecek olan yirmi bir kişiden oluşması, bir Başkan ve On dört üye ile toplanarak salt çoğunlukla karar vermesi esası kabul edilmiştir.

Tabii ve kanuni yargı sistemini benimseyen ve olağanüstü yargı mercilerinin kurulmasına müsaade etmeyen 1961 Anayasası, Yüce Divan görevini de Anayasa Mahkemesinin işlevi arasına sokmuş; 1982 Anayasası da, Yüce Divanın görev alanını biraz daha genişleterek yine Anayasa Mahkemesini görevlendirmiş;kendinden önceki Anayasada olduğu gibi, fevkalade yargı yerlerine iltifat etmemiştir.

Gerçekten öğreti alanında, bir yargı kuruluşunun olağan ya da olağanüstü oluşu, onun, olaydan önce veya sonra kurulmasıyla açıklanmaktadır. Bu bakımdan 1924 Anayasasının 67.maddesi hükmünü, 1961 ve 1982 Anayasalarının öngördüğü ilkelerle, kanuni ve olağan yargı sistemiyle bağdaştırma olanağı yoktur. 1982 Anayasasının yapılma çalışmalarının sürdürüldüğü günlerde, Yüce Divan görevinin Anayasa Mahkemesinden alınmasının,bilimsel toplantılara ve hatta günlük gazete sütunlarına konu yapıldığı hatırlardadır. Söz gelimi,25.4.1982 gününde Ankara Üniversitesi Rektörlüğü salonlarında yapılan bilimsel sohbet toplantısında,bir bilim adamımızın bu konuda yaptığı öneri, tarafımdan, aşağıdaki sözlerle karşılanmıştı :

"Düşüncelerimi açıklamadan önce,önem verdiğim bir hususa değinmek istiyorum. Anayasa Mahkemesinin Yüce Divan sıfatıyla iki işi sonuçlandırıp kararlarını yazmakta olduğu, iki davanın da duruşma hazırlığını sürdürdüğü bu günlerde, Yüce Divan görevinin Anayasa Mahkemesine mi? öteki yargı kuruluşlarına mı? verilmesinin bilimsel sohbet konusu içinde tartışmaya tâbi tutulmasının, Yüce Divan'ca sürdürülen çalışmaları gölgeleyeceği,alınmış ve alınacak hükümleri tartışılır/hale getirebileceği endişesini

taşıdığımı belirtmekle yetiniyor ve bu düşünceyle öne sürülen görüşlere yanıt vermekten kaçınıyorum "

12 Eylul 1980 den sonra , Anayasa Mahkemesinin, Yüce Divan olarak çalıştığı sıralarda karşılaştığı en önemli güçlüklerden birisi de, eski Yüce Divan kararlarını görmek ve bunları inceleyebilmek olanağından yoksun olmasıdır. Açıkca belirtmem gerekir ki, " İktidardan Yüce Divana " adıyla bir hukukçu tarafından yayınlanan kitap, Başkanlıkca satın alınıp üyelere dağıtılmış ve böylece bu ihtiyaç giderilmiştir.

Oysa Yüce Divan Kararları, gerek Devlet arşivinde ,gerek Üniversiteler ve tatbikatçıların kitaplıklarında kesinlikle bulunması gereken, ortaya konulan hukuk ve yapılan uygulama bakımlarından titizlikle incelenmesi ve irdelenmesi icabeden belgelerdir.

Yüce Divan kararlarının Anayasa Mahkemesi Kararlar Dergisinde yayımlanmasının , bu alanda duyulan ihtiyaçları büyük ölçüde karşılayacağı gibi, bunların üzerinde yapılacak araştırma ve incelemelerin de gerek Devlet hayatımıza gerek hukuksal gelişmemize ışık tutarak yardımcı olacağı ortadadır.

Bir devri aydınlatan ve Türk Hukuk Tarihine ışık tutan bu yayımın yararlı olmasını içtenlikle dilemekteyim.

1 Nisan 1985

Ahmet H.Boyahıoğlu
Anayasa Mahkemesi Başkanı

T.C.

E.1981/1

DAVACI : Kamu Hakları

MÜDAHİLLER : 1- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü

VEKİLLERİ : Avukat Yıldıray KURTULUŞ

Avukat Gülal GÖKEŞME

Avukat Hüsnü GÜNGÖR

Avukat Ali Fehmi ÖZÇELİK

Avukat Yavuz KADIOĞLU

2- Bağ-Kur Genel Müdürlüğü

VEKİLLERİ : Avukat İsmet İNCİR

Avukat Muammer KARAMAN

Avukat Ali Fehmi ÖZÇELİK

Avukat Yavuz KADIOĞLU

SANIKLAR :1-HİLMİ İŞGÜZAR:Mehmet ve Hava oğlu, 1929 doğumlu, Nevşehir İli Kozaklı İlçesi Büyükyağlı Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Aşağıayrancı Şimşek Sokak 11/6'da oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Güvenlik eski Bakanı.

VEKİLLERİ : Dr. Yahya Kâzım ZABUNOĞLU,

Ankara Barosu avukatlarından.

Nurhan GÜVEN,

Ankara Barosu avukatlarından.

2-HASAN İŞGÜZAR:Hilmi ve Nefise oğlu, 1953 doğumlu, Nevşehir İli Kozaklı İlçesi Büyükyağlı Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Aşağıayrancı Şimşek Sokak 11/6'da oturur, bekâr, sabıkasız, okur yazar, Ankara Hukuk Fakültesi Medenî Hukuk Kürsüsü Asistanı.

E.1981/1

VEKİLLERİ : Dr. Yahya Kâzım ZABUNOĞLU,
Ankara Barosu avukatlarından.
Nurhan GÜVEN,
Ankara Barosu avukatlarından.

3- KAZIM ERDEM : Ali ve Elif oğlu, 1933 doğumlu, Gümüşhane İli Bayburt İlçesi Kıratlı Köyü nüfusuna kayıtlı, İstanbul Şişli Doktor Operatör Reşit Bey Caddesi 1/7'de oturur, evli, altı çocuklu, tekerrüre esas sabıkası yok, okur yazar, sanayici ve inşaat müteahhidi.

VEKİLİ : Nazmi BARAN,
Ankara Barosu avukatlarından.

4- MUSTAFA KEMAL DERİNKÖK : Mahmut Celalettin ve Fethiye oğlu, 1944 doğumlu, Malatya Hacıabdi Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Bebek Cevdetpaşa Caddesi 384'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Ekspres Gazetesi sahibi.

VEKİLİ : Canan ÇELEBİOĞLU,
İstanbul Barosu avukatlarından.

5- MUSTAFA ENGİNSU : Rifat ve Hatice oğlu, 1340 doğumlu, İzmir Etiler (2. Abdullah ef.) Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Farabi Galipdede Sokak 4/11'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu eski Genel Müdürü.

VEKİLİ : Süleyman DUYGAN,
Ankara Barosu avukatlarından.

6- HAMDİ NUHOĞLU :Ömer ve Taife oğlu, 1927 doğumlu, Trabzon İli, Of İlçesi Yaylaören Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Gençlik Caddesi 51/6'da oturur, evli, üç çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

T.C.

E.1981/1

VEKİLLERİ : M. Baki HACIÖMEROĞLU,
Ankara Barosu avukatlarından.
Muzaffer ÖZÜLKE,
Ankara Barosu avukatlarından.
Halit GÜLER,
Ankara Barosu avukatlarından.

7- AHMET FUAT AZMİOĞLU : Hüseyin ve Melahat oğlu, 1927 doğumlu, Kütahya İli Gediz İlçesi, Gazikemal Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Maltepe Gülseren Sokak 7/3'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

8- FEHMİ CÖNK : Şükrü ve Sabite oğlu, 1929 doğumlu, Afyon İli, Tacı Ahmet Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Küçükesat Bardacık Sokak 92/4'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

VEKİLLERİ : Esin ŞENTÜRK,
Ankara Barosu avukatlarından.
Tacettin GÖREN,
Ankara Barosu avukatlarından.

9- EKREM ÖZKILIÇ : Hüseyin ve Refika oğlu, 1337 doğumlu, Kayseri İli Eskibedesten Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Aşağıayrancı Şimşek Sokak 94/7'de oturur, evli, üç çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

10- MEHMET AKGEMCİ: İbrahim ve Elife oğlu, 1927 doğumlu, Kahramanmaraş Divanlı Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Aşağıayrancı Portakal Çiçeği Sokak 7/3'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

VEKİLİ : Mesut GÜNEŞ,
Ankara Barosu avukatlarından.

E.1981/1

11- REFİK BAYDUR : Hasan ve Şefika oğlu, 1929 doğumlu, İstanbul İli Bakırköy İlçesi Kartaltepe Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Etiler İsmetiye Caddesi Ceylan Apartmanı Daire 17'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

VEKİLİ : Mesut GÜNEŞ,
Ankara Barosu avukatlarından.

12- SAVAŞ BENLİ : Hasan ve Firdes oğlu, 1940 doğumlu, Çankırı İli Kurşunlu İlçesi Kalekapı Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Yenimahalle İstanbul Caddesi 190/8'de oturur, evli, üç çoçuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

VEKİLİ : Mesut GÜNEŞ,
Ankara Barosu avukatlarından.

13- MEHMET SELAMİ ÇEKMEGİL (ÇEKMEGELİ) : Mehmet Sait ve Zinnete oğlu, 1942 doğumlu, Malatya İli İskender Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Keçiören Gazino Durağı Dolaylı Sokak 6/16'da oturur, evli, dört çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi.

14- NİHAT BİLGİN : Nuri ve Behice oğlu, 1338 doğumlu, Niğde İli, Bor İlçesi Değirmenler Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Karanfil Sokak 46/7'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk Dairesi eski Başkan Yardımcısı.

VEKİLİ : İsmet BİLGİN,
Ankara Barosu avukatlarından.

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

15- RECEP GÖREY : Hakkı ve Elmas oğlu, 1942 doğumlu, Ankara İli Çankaya İlçesi Kavaklıdere nüfusuna kayıtlı, Ankara Türk-İş Blokları İçaydınlıkevler 141/6'da oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi Başkanlığında İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Doğan TANYER,
Ankara Barosu avukatlarından.

16- MEHMET NABİ DOĞU : Hüseyin Hatem ve Nefise Naciye oğlu, 1942 doğumlu, Malatya İli Arapkir İlçesi Yenice Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Küçükesat Çağlayan Sokak 12/1'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünde memur.

VEKİLİ : Erdem AKYÜZ,
Ankara Barosu avukatlarından.

17- MUHSİN ÖZEL : Celil ve Fevziye oğlu, 1947 doğumlu, Diyarbakır İli Ergani İlçesi Aziziye Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Turgutreis Caddesi 48/8'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi Başkanlığında Mühendis.

VEKİLİ : Hasan Nihat BENDERLİOĞLU,
Ankara Barosu avukatlarından.

18- CAVİT DİNÇEL : Hüsnü ve Ayşe Sıdıka oğlu, 1927 doğumlu, Sakarya İli Akyazı İlçesi Küçücek Köyü nüfusuna kayıtlı, İzmir Plevne Bulvarı 3/1'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur eski Genel Müdürü, Orman Mühendisi.

VEKİLİ : Prof. Dr. Uğur ALACAKAPTAN,
İstanbul Barosu avukatlarından.
Asaf ÜLKER,
Ankara Barosu avukatlarından.

E.1981/1

19- HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR : Mustafa ve Şerife oğlu, 1929 doğumlu, Konya İli Beyşehir İlçesi Hocaarmağan Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Teşvikiye Mahallesi Atiye Sokak Genç Apartmanı 1/12'de oturur, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski üyesi, Esnaf ve Sanatkârlar Derneği Başkanı.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,
Ankara Barosu avukatlarından.

20- AHMET MEMDUH ÜREYEN : Ahmet Kâmil ve Saide oğlu, 1341 doğumlu, Bursa İli 32. Dairede nüfusa kayıtlı, Ankara Meşrutiyet Caddesi 20'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski üyesi, Türkiye Esnaf ve Sanatkârlar Konfederasyonu Genel Başkan Vekili.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,
Ankara Barosu avukatlarından.

21- FİKRET ÇORUH : Tevfik ve Ayşe Sıdıka oğlu, 1341 doğumlu, Gümüşhane İli Bayburt İlçesi, Uzungazi Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Kavaklıdere Bilir Sokak 18/5'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski üyesi, Ankara Numune Hastahanesi Müdürü.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,
Ankara Barosu avukatlarından.

22- HÜSAMETTİN SEVENGÜL: Hasan ve Sıdıka oğlu, 1926 doğumlu, İstanbul Üsküdar Kefçededе Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Tandoğan Mebusevleri Önder Caddesi 28/5'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski üyesi, emekli general.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,
Ankara Barosu avukatlarından.

E.1981/1

23- FEHMİ GENÇ : Süreyya ve Emine oğlu, 1927 doğumlu, Kayseri İli Develi İlçesi, İncesu Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Keçiören Tepebaşı Cura Sokak 17'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski üyesi, Ankara Esnaf Dernekleri Birliği Başkanı.

VEKİLİ : Arif DOĞU,

Ankara Barosu avukatlarından.

24- YALÇIN ÖZALP : Necati ve Sabiha oğlu, 1937 doğumlu, Bornova İlçesi Kâzımdirik Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Suadiye Konur Sokak 40/6'da oturur, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdür Yardımcısı ve Fiyat Takdir Komisyonu eski Başkanı.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,

Ankara Barosu avukatlarından.

25- MUSTAFA SİVRİOĞLU : Alâettin ve Fatma Nimet oğlu, 1950 doğumlu, Bandırma ilçesi Haydarçavuş Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Şehirkâhya Kayışdağı Caddesi Hakkımençe Sokak Sun Apartmanı 12/9'da oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, olay tarihinde Bağ-Kur Genel Müdürlüğünde İnşaat Mühendisi, halen işsiz.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,

Ankara Barosu avukatlarından.

26- ŞEVKET ÇORBACIOĞLU : Mehmet Nuri ve Meyrem oğlu, 1949 doğumlu, Artvin İli Arhavi İlçesi, Derecik Köyü nüfusuna kayıtlı, Rize Yalı Caddesi 1'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, olaylar sırasında Bağ-Kur İnşaat Müdür Muavini ve Fiyat Takdir ve Satınalma Komisyonu üyesi, İnşaat Mühendisi.

E.1981/1

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,

Ankara Barosu avukatlarından.

27- MUSTAFA ZEKİ ÇINAR : Ali Rıza ve Dürrüşehvar oğlu, 1944 doğumlu, Konya İli Beyşehir İlçesi, Hocaarmağan Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Şişli Dere Sokak 21/12'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, olayların geçtiği tarihte Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü, Avukat.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,

Ankara Barosu avukatlarından.

28- MUSTAFA BÜLENT ULUÇ : Tayyar Fahrettin ve Hamdiye oğlu, 1947 doğumlu, İstanbul İli Eminönü İlçesi, Küçükayasofya Mahallesi nüfusuna kayıtlı, İstanbul Kızıltoprak Şehirkâhya Sokak 25/33'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürlüğü avukatlarından.

VEKİLİ : Asaf ÜLKER,

Ankara Barosu avukatlarından.

29- YALÇIN TURHAN : Nazif ve Bahtiyar oğlu, 1943 doğumlu, Bünyan İlçesi Dervişağa Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Cebeci Yeni Ankara Sokak Birlik Apartmanı 11/6'da oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, olay sırasında Bağ-Kur Satınalma Komisyonu Başkanı.

30- SEYFİ BOZAN : Mehmet ve Hava oğlu, 1943 doğumlu, Karataş İlçesi, Adalı Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Demetevler Birinci Cadde 34/7'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Personel ve İdari İşler Daire Başkanı.

E.1981/1

31- SEYİT ABDULLAH TANRIKULU : Hüsamettin ve Fatma oğlu, 1937 doğumlu, İçel İli, Mahmudeye Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Bahçelievler 32. Sokak 11/3'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, olay sırasında Bağ-Kur Satınalma Komisyonu üyesi, Köy İşleri ve Kooperatifler Bakanlığı Müfettişlerinden.

32- BEKİR ULUSOY : Bilâl ve Fatma oğlu, 1945 doğumlu, Ankara İli, Kırıkkale İlçesi, Güzeltepe Mahallesinde nüfusa kayıtlı, Ankara Yukarıayrancı Tirebolu Sokak Dilek Apartmanı 15/3'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Tahsisler Dairesi Başkanlığında Tahsis Müdür Yardımcısı.

33- FİKRİYE CENAN : Ali Galip ve Hava kızı, 1936 doğumlu, Develi İlçesi, Yukarı Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Yenişehir Ataç Sokak 53/9'da oturur, dul, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Genel Müdürlüğü avukatlarından.

VEKİLLERİ : Sıtkı VURAL,
Ankara Barosu avukatlarından.
Vehbi GENÇ,
Ankara Barosu avukatlarından.

34- SELAHATTİN GÜRLER : Mustafa ve Fatma oğlu, 1943 doğumlu, Develi İlçesi, Camicedit Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Yunus Emre Caddesi Değerli Sokak 25/3'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Bağ-Kur Genel Müdürlüğünde Emlâk Müdürü.

E.1981/1

35- ALİ YILDIZ : Nuri ve Ayşe oğlu, 1946 doğumlu, İstanbul İli Yalova İlçesi Fevzi Çakmak Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Çankaya Çevre Sokak 14'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sanayici ve müteahhit.

VEKİLLERİ : Burhan GÜRDOĞAN,
Ankara Barosu avukatlarından.
Hilmi BARLAS,
Ankara Barosu avukatlarından.
Orhan Cevdet KURAL,
Ankara Barosu avukatlarından.
Osman Necati ALTAY,
Ankara Barosu avukatlarından.
Kemal Oğuz ÇELİKTİN,
Ankara Barosu avukatlarından.

36- CAHİT ÖZKARA: Hayrettin ve Emine oğlu, 1948 doğumlu, Artvin İli, Arhavi İlçesi, Kule Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Topraklık İkinci Dedeefendi Sokak 27/17'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Eşrefpaşa Hastane İnşaatı eski Kontrol Mühendisi, İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Galip UĞUR,
Ankara Barosu avukatlarından.

37- BEKİR SAMİ AKAY : Hüseyin ve Zekiye oğlu, 1926 doğumlu, Kocaeli İli, Karamürsel İlçesi, Hacımehmet Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Maltepe Bitiştiren Sokak 4/9'da oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür eski Yardımcısı.

VEKİLİ : Feridun ÖZYURT,
Ankara Barosu avukatlarından.

E.1981/1

38- ABDURRAHİM TERZİOĞLU : Mehmet ve Ayşe oğlu, 1941 doğumlu, Trabzon İli, Çaykara İlçesi, Kabataj Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Maltepe Bitiştiren Sokak 4/5'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı.

VEKİLİ : Adnan TORALOĞLU,

Ankara Barosu avukatlarından.

39- EROL SÜER : Ali Rıza ve Meryem oğlu, 1936 doğumlu, Konya İli, Ereğli İlçesi, Kazancı Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Gaziosmanpaşa Kennedy Caddesi 117/12'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkısız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi eski Başkan Yardımcısı.

VEKİLİ : Bülent ZEYBEKOĞLU,

Ankara Barosu avukatlarından.

40- ŞEREF ŞAHİN : Osman ve Hayriye oğlu, 1947 doğumlu, Trabzon İli, Sürmene İlçesi, Çamlıca Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Dikmen Zekibey Durağı Zerrin Sokak 4/6'da oturur, evli, üç çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi eski elemanı, İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Süleyman DUYGAN,

Ankara Barosu avukatlarından.

41- KAMİL TELCİ : Şükrü ve Nazime oğlu, 1950 doğumlu, Rize İli, Fındıklı İlçesi, Aksu Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Bahçelievler 1. Cadde 94/2'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi eski elemanı, İnşaat Mühendisi.

E.1981/1

VEKİLİ : Süleyman DUYGAN,
Ankara Barosu avukatlarından.

42- ADNAN KILIÇ : Recep ve Hatice oğlu, 1944 doğumlu, Çankırı İli, Çerkeş İlçesi, Örenköy nüfusuna kayıtlı, Ankara Dikmen Hürriyet Caddesi 132/8'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Daire Başkanlığı eski görevlilerinden, İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Metin AKANSEL,
Ankara Barosu avukatlarından.

43- HACI ANIT : Hüseyin ve Müslimet oğlu, 1943 doğumlu, Çorum İli, Ertuğrul Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Bahçelievler 17. Sokak 96/11'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Başkanlığı Kontrol Bürosu elemanı.

44- ZAFER SEÇİM TUNCER : Rifat ve Zekiye oğlu, 1946 doğumlu, Konya İli, Hadım İlçesi, Taşpınar Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Etiler Gaye Sitesi (C) Blok Daire 12'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Daire Başkanlığı İmar Fen Heyeti Müdürü, İnşaat Mühendisi.

45- KEMAL TURAN : Mehmet ve Nimet oğlu, 1946 doğumlu, Hatay İli, Yayladağı İlçesi, Çamaltı Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Yukarıayrancı Gökdere Sokak 9/3'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Daire Başkanlığında Topoğraf.

E.1981/1

46- RAFET AÇIKGÖZ : Ali ve Fevziye oğlu, 1947 doğumlu, Rize İli, Pazar İlçesi, Başköy Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Dışkapı - Ziraat Mahallesi Kurtdereli Sokak 47/8'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Daire Başkanlığı Kesinhesap Fen Heyeti Müdür Yardımcısı, İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Kadir ATALAY,
Ankara Barosu avukatlarından.

47- BEKİR AYKAÇ : Seyit ve Suna oğlu, 1946 doğumlu, Akdağmadeni, Özer Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Çankaya Cinnah Caddesi, Alabaş Sokak 9/5'de oturur, evli, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi Başkanlığında eski Kontrol Mühendisi, İnşaat Mühendisi.

48- SİNAN ERDOĞAN : Sabri ve Zekiye oğlu, 1950 doğumlu, Kelkit İlçesi, Gümüşgöze Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Öncebeci Yeni Acun Sokak 17/7'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı Kontrol Bürosunda görevli, İnşaat Mühendisi.

49- ATİLLA BİLEN : Hasan ve Mediha oğlu, 1947 doğumlu, İçel İli, Tarsus İlçesi, Kamberhöyüğü Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Çankaya Farabi Sokak 10/10'da oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Konut Kredileri Dairesi Başkanlığı Konut Kontrol Fen Heyeti Müdürü, Mimar.

E.1981/1

50- VAHİT ERUZ : Ahmet ve Naime oğlu, 1945 doğumlu, Niğde İli, Aksaray İlçesi, Hamdiye Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Karadeniz Ereğlisi Erdemir Lojmanları Bağlık Sitesi 80 Evler 15'de oturur, evli, iki çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı eski görevlilerinden, İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Ahmet Güryüz KETENCİ,
Ankara Barosu avukatlarından.

51- ŞEVKİ ÜLER : Orhan ve Rahiye (Lamia) oğlu, 1951 doğumlu, Ankara İli, Öztürk Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara. Demirlibahçe Demirkapı Sokak 25/2'de oturur, evli, bir çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı eski görevlilerinden, Mimar.

VEKİLİ : Süleyman DUYGAN,
Ankara Barosu avukatlarından.

52- AZİZ TELCİ : M. Hamdi ve Rabia oğlu, 1934 doğumlu, Rize İli, Fındıklı İlçesi, Aksu Köyü nüfusuna kayıtlı, Ankara Yukarıayrancı Reşat Nuri Sokak 109/4'de oturur, evli, üç çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi eski görevlilerinden.

VEKİLİ : Süleyman DUYGAN,
Ankara Barosu avukatlarından.

53- METİN KÖŞÜK :Talât ve İpek oğlu, 1950 doğumlu, Kars İli, Ardahan İlçesi, Halilefendi Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Bahçelievler 21. Sokak 17/6'da oturur, bekar, sabıkasız, okur yazar, Sinop Hastahane inşaatı eski Kont-

E.1981/1

rol Mühendisi, Polatlı Topçu ve Füze Okulu Yedek Subayı Kurslar Alayında askerlik görevini yapmakta, İnşaat Mühendisi.

54- SEDAT ZAİM : Mehmet Necati ve Fatma oğlu, 1945 doğumlu, Artvin İli, Arhavi İlçesi, Musazade Mahallesi nüfusuna kayıtlı, Ankara Dikmen Sokullumehmetpaşa Caddesi 144/10' da oturur, evli, üç çocuklu, sabıkasız, okur yazar, Boyabat ve Sinop Hastahaneleri İnşaatı eski Kontrol Mühendisi, İnşaat Mühendisi.

VEKİLİ : Feridun ÖZYURT,
Ankara Barosu avukatlarından.

SUÇLAR : Rüşvet almak, rüşvet vermek, rüşvet alınmasına aracılık etmek, görevi kötüye kullanmak, görevi savsaklamak, hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak, resmî evrakta sahtekârlık.

SUÇ TARİHİ : 1978 - 1979 yılları.

GÖZALTINA ALMA

TARİHİ : 1.11.1980 (Hilmi İŞGÜZAR).

TUTAKLAMA

TARİHİ :27. 3.1981 (Hilmi İŞGÜZAR).

T.C. TÜRK DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

Milli Güvenlik Konseyi'nin 21.11.1980 günlü, 3 sayılı Kararıyla; "Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakanlığı zamanında; kayırma, usulsüzlük, yolsuzluk, nüfuz ticareti, vazifeyi suiistimal, menfaat temini suretleriyle Sosyal Sigortalar Kurumunu ve BAĞ-KUR'u zarara soktuğu iddialarını soruşturmak üzere" oluşturulan 9/1 numaralı Soruşturma Komisyonu'nca düzenlenen 21.1.1981 günlü, Esas :9/1, Karar :1 sayılı Rapor üzerine Milli Güvenlik Konseyi'nin Resmî Gazete'nin 5.2.1981 günlü, 17242 sayılı nüshasında yayımlanan, 2.2.1981 günlü, 8 sayılı Kararı ile, Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın ve suç ortaklarının Yüce Divan'a sevklerine karar verilmiştir.

Bu kararda, "Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR ve Bakana tebean (9/1) Esas Numaralı Soruşturma Komisyonu Raporunda belirtilen kişilerin; rüşvet almak, rüşvet vermek, memuriyet görevini kötüye kullanmak, sahte evrak düzenlemek suçlarından yargılanarak haklarında uygulanması istenilen Türk Ceza Kanununun 213/2, 225, 220, 226, 240, 342, 65/3 ve 80 inci maddeleri uyarınca cezalandırılmak üzere Anayasa'nın 90 ıncı maddesine göre Yüce Divan'a sevkleri Milli Güvenlik Konseyinin 2 Şubat 1981 tarihli 37 nci Birleşiminde kararlaştırılmıştır" denilmektedir.

Soruşturma Komisyonu'nun anılan Raporunda :

" a) Eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR hakkında :

I- Satıcı Kâzım ERDEM tarafından ödenen 402.693,80.-TL.lık otel masrafı karşılığında olarak;

Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Malatya ve Üsküdar'da satın alınan taşınmaz mallarla ilgili olarak kendisine de iletilmiş bulunan yolsuzluk iddialarına karşı üst yönetici sıfatı ile haiz olduğu denetim görevini yapmamak;

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI 1923

E.1981/1

Gelecek yıllara sari masrafı gerektirmesinden dolayı, alımın sağlanması için "Olur"una sunulan; Şark Yağ-Boya Firması sahibi Kâzım ERDEM'e ait taşınmazın Bağ-Kur Genel Müdürlüğü tarafından satın alınmasına ilişkin evraka, Bakanlar Kurulu Kararı ve 28.12.1978 tarihli Tamimi ile oluşan nizam uyarınca "Olur" vermemesi gerekirken, nizam hilâfına olarak "Olur" vermesi; suretiyle, ihlâl eylediği TCK. nun 213/2, 225;

II- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü adına tesis edilmekte olan hastane inşaatlarının ihale edildiği Müteahhit Ali YILDIZ'dan; yukarıda detaylı izah edildiği üzere üst yönetici sıfatıyla, haiz olduğu denetleme görevini müteahhit lehine kullanması ve fazla istihkak almasını sağlaması karşılığında, oğlu Hasan İŞGÜZAR aracılığıyla ve oğlu adına, bir apartman dairesi alması suretiyle "Rüşvet" suçunu işlediğinden TCK. nun 213/2, 225;

III- SSK Fonlarının; 4792, 440, 441 sayılı Yasaların ilgili hükümlerine, Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Proğramına ve Yönetim Kurulu Kararına aykırı olarak özel bankalara aktarılması nedeniyle TCK. nun 240;

IV- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne ait ve binnetice kamu eşyası niteliğini taşıyan masa, telefon etajeri, sehpa ve bir müdür koltuğunu evine götürüp özel hizmetinde kullanması nedeniyle TCK. nun 240;

V- Direktif vererek Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne hazırlattığı 657.849,24.-TL. masrafı mucip ve muhtevası itibariyle kendi propagandasını içeren "Türkiye'de Sosyal Güvenlik" adlı kitaptan 456 adedini seçim bölgesi olan Sinop'a gönderip dağıttırmak ve binnetice Kurum parası ile propagandasını yaptırmak; ayrıca masrafı 500.000.-TL. nı aştığı cihetle 4792 sayılı SSK Kanununun ilgili hükümlerine göre alınması gereken Yönetim Kurulu Kararını aldırmamak suretiyle, TCK. nun 240;

E.1981/1

b) Kâzım ERLEM'in; Sosyal Güvenlik eski Bakanının üst derece yöneticisi sıfatıyla haiz olduğu denetim görevini kendi lehine kullandırarak menfaat sağlamak amacıyla rüşvet vermek suçunu işlediğinden TCK. nun 220;

c) Ali YILDIZ'ın;

I- Üst derece yöneticisi olan ve bu görevinden dolayı Kurumlar üzerinde haiz olduğu denetim görevini kendi lehine kullanmasını temin yolunda eski Bakana menfaat sağlamak suretiyle rüşvet vermek suçunu işlediğinden TCK. nun 220;

II- Sinop, Boyabat ve İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatları ile ilgili olarak müteaddit defalar sahte Hakediş Raporları düzenlemek suretiyle, sahte evrak tanzimi suçunu işlediğinden TCK. nun 342 , 80;

d) Hasan İŞGÜZAR'ın; Ali YILDIZ tarafından Bakan adına verildiği kabul edilen rüşvetin alınmasına aracılık etmek suçundan, TCK. nun 226 ncı maddesi delâletiyle aynı Kanunun 213/2 ve 225, 65/3;

e) Mustafa Kemâl DERİNKÖK'ün; Üsküdar arsalarının yüksek fiyatla alımını gerçekleştirmek konusundaki yardımını sağlaması karşılığında, SSK Yönetim Kurulu eski Üyesi Hamdi NUHOĞLU'na menfaat temini suretiyle rüşvet vermek suçunu işlediğinden TCK. nun 220;

f) Bekir Sami AKAY'ın; Sahte Hakediş Raporlarını imza etmeyen Kontrol Mühendislerini eski Bakanın isteği istikametinde imzaya zorlamak ve imza etmeyenlerin yerlerini değiştirerek, sahte Hakedişlerin ödenmesini sağlamak suretiyle TCK. nun 240 ve 80;

g) Mustafa ENGİNSU'nun; SSK Sinop Hastane ve Sağlık Koleji inşaatı ihalesinin Mevlüt HAMZAOĞLU Firmasında kalması üzerine ihale bedelini en az % 15 daha kıracağını beyanla, yeniden ihale teklifinde bulunan ve bu maksatla 6.014.000.-TL. teminat yatıran Müteahhit Ali YILDIZ'ın, ahiren bu teklifinden vazgeçmesi üzerine, irat kaydedilmesi gereken

E.1981/1

teminatı irat kaydettirmeyerek iadesini sağlamak, ayrıca 500.000.-TL.nı aşan işlerden olduğu cihetle 4792 sayılı SSK Kanununun ilgili hükmü uyarınca Kurul Kararını gerektiren bu konuyu Yönetim Kuruluna götürmemek suretiyle TCK. nun 240;

h) SSK İzmir-Eşrefpaşa Hastane İnşaatına Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA'nın; Müteahhit Ali YILDIZ ile birlikte müteaddit sahte Hakediş Raporları düzenleyerek TCK. nun 342 ve 80;

ı) SSK Sinop-Boyabat Hastane İnşaatının Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'in; Müteahhit Ali YILDIZ'la beraber müteaddit sahte Hakediş raporlarını düzenlemek suretiyle TCK. nun 342 ve 80;

i) SSK. nun görevli ve sorumlu personelinden olan :

1- Abdurrahim TERZİOĞLU,

2- Erol SÜER,

3- Şeref ŞAHİN,

4- Kâmil TELCİ,

5- Vahit ERUZ,

6- Şevki ÜLER,

7- Adnan KILIÇ'ın;

Konusu suç teşkil eden emrin icra edilemiyeceğine dair Anayasanın 125/2 nci maddesini dikkate almadan, Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR tarafından vaki olup, Bekir Sami AKAY aracılığı ile kendilerine intikal ettirilen istek doğrultusunda, sahte olduklarını bildikleri Hakedişleri onaylamak suretiyle TCK. nun 240;

Maddelerine uyan suçları işledikleri cihetle, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Bakana tebean adıgeçen ilgililer hakkında, Anayasa'nın 90 ve TC Milli Güvenlik Konseyi Yasama Görevleri İçtüzüğünün 20 nci maddeleri uyarınca son tahkikatın açılarak Yüce Divan'a (Anayasa Mahkemesi) sevklerinin gerektiği" kanısına varılmıştır, denilmektedir.

E.1981/1

Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR, SSK ve Bağ-Kur Genel Müdürlüklerince gerçekleştirilen kimi taşınmaz mal alımlarında, hastane inşaatlarında ve sigorta fonlarının bankalara yatırılmasında, SSK eşyalarının özel hizmette kullanılmasında ve propaganda maksadıyla kitap bastırılmasında yapıldığı öne sürülen yolsuzluklar nedeniyle, Bakanlar Kurulu üyelerinin görevleriyle ilgili suçlardan dolayı Yüce Divan'da yargılanacaklarını öngören 1961 Anayasası'nın 147. ve 22.4.1962 günlü, 44 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluş ve Yargılama Usulleri Hakkındaki Kanun'un 20. maddeleri uyarınca, Yüce Divan'a sevkedilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyi'nin 2.2.1981 günlü, 8 sayılı Kararına dayanak olan Soruşturma Komisyonu Raporu'nda "Komisyonumuzun; Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR ile Bakana tebean suç işlemiş olanlar hakkında soruşturma yapmakla yetkili olması ilkesinden hareket olunmuş" denilmekte ve bu ilkeye dayanılarak Bakanla birlikte sanıklar Kâzım ERDEM, Ali YILDIZ, Hasan İŞGÜZAR, Mustafa Kemal DERİNKÖK, Bekir Sami AKAY, Mustafa ENGİNSU, Cahit ÖZKARA, Sedat ZAİM, Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Vahit ERUZ, Şevki ÜLER ve Adnan KILIÇ hakkında da Yüce Divan'da kamu davası açılmış bulunmaktadır.

Yüce Divan'da Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve onbeş sanık hakkındaki işbu kamu davası sürdürülürken aynı olaylardan dolayı başka mahkemelerde açılmış kamu davalarının da görülmekte olduğu dosyadaki belgelerden anlaşılmıştır. Bu davalara ilişkin dosyalar getirtilip incelenmiş :

1- Malatya ve Üsküdar'da satın alınan taşınmaz mallar nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçlarından sanıklar Mustafa ENGİNSU, Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Mehmet Selami ÇEKMEGİL, Hamdi NUHOĞLU, Nihat BİLGİN, Recep GÖREY, Nabi DOĞU ve Muhsin ÖZEL hakkında Ankara İkinci Asliye Ceza Mahkemesi'nde 1979/634 esas sayı ile;

E.1981/1

2- Bağ-Kur Genel Müdürlüğünce Bomonti'de satın alınan taşınmaz mal nedeniyle görevi kötüye kullanmak suçundan sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU, Şevket ÇORBACIOĞLU, Mustafa Bülent ULUÇ, Mustafa Zeki ÇINAR, Yalçın TURHAN, Seyfi BOZAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Bekir ULUSOY, Hüseyin Hüsnü ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL, Fehmi GENÇ, Çavit DİNÇEL, Selahattin GÜRLER ve Fikriye CENAN hakkında Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesinde 1981/427 esas sayı ile;

3- Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatı nedeniyle görevi ihmal ve görevi kötüye kullanmak suçlarından sanıklar Hacı ANIT, Metin KÖŞÜK, Zafer Seçim TUNCER, Kemal TURAN, Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ, Atilla BİLEN, Sinan ERDOĞAN ve Aziz TELCİ hakkında Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesinde 1981/344 esas sayı ile;

4- Sinop Hastanesi inşaatı nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve sahte evrak tanzim etmek ve kullanmak suçlarından sanıklar Ali YILDIZ, Mustafa ENGİNSU, Bekir Sami AKAY, Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Vahit ERUZ, Metin KÖŞÜK ve Kâmil TELCİ hakkında Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde 1981/23 esas sayı ile;

5- SSK fonları konusunda görevi kötüye kullanmak ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçlarından sanıklar Mustafa ENGİNSU, Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi CÖNK, Ahmet Fuat AZMİOĞLU ve Mehmet AKGEMCİ hakkında Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesinde 1979/641 esas sayı ile;

dava açıldığı saptanmıştır.

Bu davaların Yüce Divan'daki dava ile birleştirilmeleri konusuna gelince :

Milli Güvenlik Konseyi'nin 2.2.1981 günlü, 8 sayılı Kararı ile, Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR ve ona tebaan onbeş sanık Yüce Divan'a sevkedilmiştir. Öte yandan, Soruşturma Komisyonu Raporu'nda;

E.1981/1

sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR'a yükletilen rüşvet ve görevi kötüye kullanma suçlarına, adları karışan kimi sanıklar hakkında daha önce adliye mahkemelerinde davalar açılmış bulunması ve aynı fiilden dolayı ikinci kez kamu davası açılamıyacağı esası gözönünde tutularak soruşturma yapılmadığı açıklanmıştır. İlgili mahkemelerden getirtilen dosyaların incelenmesinden, Yüce Divan'da görülmekte olan bu dava ile öteki davaların konusunu oluşturan olayların bir bütün teşkil ettiği, kimi sanıklar hakkında hem Yüce Divan'da hem adliye mahkemelerinde dava açıldığı anlaşılmıştır.

Milli Güvenlik Konseyi'nce Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la birlikte yargılanmak üzere Yüce Divan'a sevkedilen ya da mahkemelerde hakkında kamu davası açılan sanıklar, 1961 Anayasası'nın 147. maddesinin Yüce Divan'da yargılanacakları gösterilen kamu görevlilerinden değildir. Ancak, anılan maddede belirtilen kişilerin görevleriyle ilgili suçlarından dolayı Yüce Divan'da yargılanacakları yolundaki kural, bunların dışında kalanların Yüce Divan'da yargılanamayacakları biçiminde yorumlanamaz. Sanık Bakana yükletilen rüşvet suçu, Türk Ceza Kanunu'nun düzenlemesine göre en az iki kişi tarafından birlikte işlenebilecek bir suçtur. Rüşvet suçunun oluşumu ve bu suçun yasal öğeleri, Anayasa'da belirlenen kamu görevlileri dışındaki kişilerin de eylemlerin bağlantısı ve bir bütünlük arzetmesi nedeniyle Yüce Divan'da yargılanmalarını gerektirmektedir. Aynı biçimde, Yüce Divan'a sevk edilen diğer sanıkların fiillerinin de Bakanın fiiliyle bağlantılı olduğu, Bakanın kendisine isnat edilen suçlarla varmak istediği amaca erişmesini kolaylaştırdığı, olayların bir bütün teşkil ettiği görüşüne dayanılarak Milli Güvenlik Konseyi'nin yukarda sözü geçen kararıyla Bakanla birlikte onbeş sanık Yüce Divan'a sevkedilmiştir.

Öte yandan, 22.4.1962 günlü, 44 sayılı "Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun" un 34. maddesinde "Anayasa

E.1981/1

Mahkemesi Yüce Divan halinde çalışırken yürürlükteki kanunlara göre duruşma yapar ve hüküm verir" denilmektedir. Bu durumda konu ile ilgili Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun irtibat halini düzenleyen 2. ve 3. maddelerinin de Yüce Divan'da görülmekte olan işlere uygulanması olanağı vardır. Aynı konu hakkında değişik yargı yerlerinde açılan davaların birleştirilerek olayların tümüyle birlikte değerlendirilmesinde kamu ve yargılanan kişiler bakımından yarar bulunduğu kuşkusuzdur. Bu nedenle yukarıda sayılan davaların Yüce Divan'da görülen 1981/1 Esas sayılı dava ile birleştirilmesine karar verilmiştir. Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu gereğince irtibat hali de gözönünde tutularak kimi sanıklar ve müdafiilerince öne sürülen "Yüce Divan'ın görevsiz olduğu" yolundaki itirazlar yerinde görülmemiştir.

Sanıkların üzerlerine atılan suçların, taşınmaz mal alımlarındaki yolsuzluklar, hastane inşaatları nedeniyle yapılan yolsuzluklar, sigorta fonlarının bankalara aktarılması nedeniyle yapılan yolsuzluklar, SSK eşyalarının özel hizmette kullanılması ve propaganda maksadıyla kitap bastırılması olmak üzere beş ayrı bölümde incelenip değerlendirilmesi uygun görülmüştür,

I- MALATYA, ÜSKÜDAR ve İSTANBUL-BOMONTİ'DEKİ TAŞINMAZ MAL ALIMLAR İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR

İDDİALAR

A) Milli Güvenlik Konseyi'nin 2.2.1981 günlü, 8 sayılı kararına dayanak olan Soruşturma Komisyonu Raporu'nun ilgili bölümünde :

" a) Eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR Hakkında :

I- Satıcı Kâzım ERDEM tarafından ödenen 402.693,80.-TL.lık otel masrafı karşılığında olarak;

Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü tarafından Malatya ve Üsküdar'da satın alınan taşınmaz

E.1981/1

mallarla ilgili olarak kendisine de iletilmiş bulunan yolsuzluk iddialarına karşı üst yönetici sıfatı ile haiz olduğu denetim görevini yapmamak;

Gelecek yıllara sari masrafı gerektirmesinden dolayı, alımın sağlanması için "Olur"una sunulan; Şark Yağ-Boya Firması sahibi Kâzım ERDEM'e ait taşınmazın BAĞ-KUR Genel Müdürlüğü tarafından satın alınmasına ilişkin evraka, Bakanlar Kurulu Kararı ve 28.12.1978 tarihli Tamimi ile oluşan nizam uyarınca "Olur" vermemesi gerekirken, nizam hilafına olarak "Olur" vermesi; suretiyle, ihlâl eylediği TCK'nun 213/2, 225;

b) Kâzım ERDEM'in; Sosyal Güvenlik eski Bakanının üst derece yöneticisi sıfatıyla haiz olduğu denetim görevini kendi lehine kullandırarak menfaat sağlamak amacıyla rüşvet vermek suçunu işlediğinden TCK'nun 220;

c) Mustafa Kemâl DERİNKÖK'ün; Üsküdar arsalarının yüksek fiyatla alımını gerçekleştirmek konusundaki yardımını sağlaması karşılığında SSK Yönetim Kurulu eski Üyesi Hamdi NUHOĞLU'na menfaat temini suretiyle rüşvet vermek suçunu işlediğinden TCK'nun 220;

Maddelerine uyan suçları işledikleri cihetle, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Bakana tebaan adı geçen ilgililer hakkında, Anayasa'nın 90 ve TC Milli Güvenlik Konseyi Yasama Görevleri İçtüzüğünün 20 nci maddeleri uyarınca son tahkikatın açılarak Yüce Divan'a (Anayasa Mahkemesi) sevklerinin gerektiği" belirtilmiştir.

B) Ankara Cumhuriyet Savcılığının 5.11.1979 günlü, 1979/17546 esas sayılı iddianamesi ile Ankara İkinci Asliye Ceza Mahkemesine açılan kamu davasında :

Sanıklar Mustafa ENGİNSU, Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Nihat BILGİN, Recep

E.1981/1

GÖREY, Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL, Selami ÇEKMEGİL ve Hamdi NUHOĞLU'nun görevi kötüye kullanmak (Selami ÇEKMEGİL ve Hamdi NUHOĞLU dışındaki sanıklar hakkında iki kez) ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmaktan dolayı yargılanmaları istenmiştir. Bu iddianamede :

"Sanıklardan Mustafa ENGİNSU eski Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı olup, diğer sanıklardan Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Selami ÇEKMEGİL, Hamdi NUHOĞLU Yönetim Kurulu Üyesi oldukları, sanıklardan Nihat BİLGİN, Recep GÖREY, Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL Ekspertiz Heyet Başkan ve Üyeleri oldukları, suç tarihinde bu görevi ifa ettikleri sırada mülkiyeti Mustafa Kemâl DERİNKÖK'e ait gayrimenkullerden Malatya ili Eskisivas Cad. 438 ada da 120 parselde kayıtlı, ayrıca aynı ilin İzzetiye Mahallesinde 126 ada 373 parselde kayıtlı arsa ve üzerinde yapılmakta olan iki adet natamam iş hanının Sosyal Güvenlik Bakanlığının rant tesisleri olarak kullanılmak için satın alındığı,

İnşaatın şartnameye uygun olarak yapılması gerekli iken müteahhit tarafından kalitesiz ve kısmen kesik, kesik fenne uymayan şekilde yapıldığı bu durum sabit olduğu halde ilgili sorumlularca emsal alım fiyatına nazaran kurumca yüksek fiyatla ödeme yapıldığı ve böylece kurumun toplam 38.157.587 lira zarara uğratıldığı,

Ayrıca yukarıdaki sanıkların sorumluluğu altında keza satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait olduğu gösterilen İstanbul Üsküdar semtinde toplam alan 24.779 m^2 olan 15 adet parsel kurum tarafından 109.070.000 lira ödenmek suretiyle satın alındığı ve bu yer imar planında Karacaahmet Mezarlığının tevsii sahasında olduğu ve ekspertiz heyeti tarafından öngörülen birim fiyatlarla satın alınması ve satıcının hiçbir ilişkisi bulunmayan mülkiyeti Belediye Sular İdaresi ve üçüncü kişilere ait keza 11.578 m^2'lik alanın da bedelinin Mustafa Kemal DERİN-

E.1981/1

KÖK'e ödenerek kurumu 105.131.139 lira zarara uğrattıkları..." açıklanmaktadır.

C) Ankara 1. Sorgu Hakimliğinin Bomonti'de alınan taşınmaz mala ilişkin 30.6.1981 günlü, 1980/122-37 sayılı son soruşturma açılması kararında :

Sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU, Şevket ÇORBACIOĞLU, Mustafa Bülent ULUÇ, Mustafa Zeki ÇINAR, Yalçın TURHAN, Seyfi BOZAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Bekir ULUSOY, Hüseyin Hüsnü ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL, Fehmi GENÇ, Cavit DİNÇEL, Selahattin GÜRLER ve Fikriye CENAN'ın görevi kötüye kullanmak suçundan yargılanmaları istenmiştir. Bu kararda :

"Olay tarihinde sanıklardan Cavit DİNÇEL'in Bağ-Kur Genel Müdürü ve Bağ-Kur Yönetim Kurulu Üyesi, .. ve sanık Hüsamettin SEVENGÜL, Fikret ÇORUH, Memduh ÜREYEN, Fehmi GENÇ ve H. Hüsnü ÇINAR'ın Yönetim Kurulu Üyesi ve Yalçın ÖZALP'ın fiyat Takdir Komisyonu Başkanı ve Mustafa SİVRİOĞLU'nun Fiyat Takdir Komisyonu Üyesi ve sanık Şevket ÇORBACIOĞLU'nun hem Fiyat Takdir Komisyonu üyesi ve hem de Satınalma Komisyonu üyesi, Mustafa Zeki ÇINAR'ın Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü ve Bülent ULUÇ'un Şube Müdürü ve Yalçın TURHAN'ın Satınalma Komisyonu Başkanı ve Seyfi BOZAN, Bekir ULUSOY, Seyit TANRIKULU ve Fikriye CENAN'ın Satınalma Komisyonu üyeleri ve Selahattin GÜRLER'in Emlâk Müdürü olup Bağ-Kur Genel Müdürlüğünün İstanbul'da satın alınmak üzere hiçbir ilan yapılmadığı halde Şark Yağ ve Boya Fabrikaları A.Ş. Yetkililerinin Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne 12.10.1978 tarihinde bir mektupla müracaat ederek mülkiyeti şirkete ait İstanbul Şişli, Bomonti Fırın sokak 167 pafta, 1548 ada, 6. parselde kayıtlı 2990 m^2 arsa üzerinde Belediyece tasdikli projesine göre inşa edecekleri rant tesisini 275 milyon liraya satma teklifinde

E:1981/1

bulunduğundan, Yönetim Kurulunun iki defa toplanmak üzere iki ay 20 gün gibi kısa bir sürede taşınmazın satınalınmasına karar verildiği, heyetlerin konuyu yeteri kadar tetkik için kafi zaman ayırmadıkları, teknik heyetin ekspertiz raporunu yeterli gördükleri, oysa teknik heyetin taşınmazın ekspertizi için Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesi gereğince işin özelliğine göre lüzum görüldüğünde Belediye, Ticaret Odası, Sanayi Odası, Borsa ve bilirkişilerden rayiç bedel sorulur hükmüne riayet etmedikleri, normal olarak projesine göre bütün imalatın metrajı yapılarak birinci keşfin hazırlanması, bu keşfe dayanarak ihale dosyasının hazırlanması gerekirken bu yola gitmedikleri, bu hesabın yapılması yeteri kadar elektrik, makine, tesisat ve inşaat mühendisi bulunan bir keşif bürosu tarafından 4-5 aylık bir zamanda yapılabileceği halde konunun inşaat müdürlüğüne havale edilerek oluşturulması gerekirken inşaat müdürlüğü yerine kasten Emlâk Müdürlüğüne havale edilerek kısa zamanda sonuçlandırılmasının sağlandığı, halbuki oluşturulan ekspertiz heyeti İhale Yönetmeliğindeki gibi yöneticiler tarafından mevcut projesine göre yaptırılmadığı cihetle doğru bir sonuç alınmasının mümkün olmadığı, ekspertiz raporunun satınalma komisyonu ve yönetim Kurulunca çok cüzi değiştirmeler ile kabulüne karar verildiği ve bu suretle hatalı olarak karar verildiği ve bundan başka ihale yönetmeliğinin 48 inci maddesi gereğince lüzumlu kesin teminatın 10.693.228 lira noksanı ile 3.001.430 lira olarak alındığı, bu nedenle de satınalma komisyonu ve yönetim kurulu üyelerinin hatalı hareket edip sorumlu bulunduğu, arsa bedeline % 25 müteahhit kârı ilave edilmesinin de hatalı olduğu, zira arsa bedelinin peşin ödenerek Bağ-Kur'a tapuca tescil edildiği binaenaleyh Bağ-Kur'un tapulu malı için iki yıl sonra arsanın değerlendiği kabul edilerek satıcıya ilave para ödenmesi sözkonusu olmayıp kasti olarak hesap hatası yapıldığı veya hesaplandığı ve bu suretle tüm sanıkların görevlerini kötüye kullandıkları ve müfettiş raporunda sanıkların

E.1981/1

Bağ-Kur'a 23 milyon küsur bin lira olarak tespit edilmiş ise de 48 milyon 14 bin 845 lira zarara uğrattıkları..." açıklanmıştır.

SAVUNMALAR

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR SAVUNMASINDA ÖZETLE :

4792 sayılı Yasanın 1. maddesine göre SSK'nın özerk olduğunu, 5. maddesine göre denetim görevinin Yönetim Kuruluna ait bulunduğunu, Yönetim Kurulu Üyelerinden sadece bir hekim ile bir avukatın Bakanın teklifi ve Bakanlar Kurulu kararı ile atanabildiğini, öteki üyelerin atanmasında Sosyal Güvenlik Bakanının bir ilgisi olmadığını, Yönetim Kurulunun hem yetkili karar organı hem de yönetimi denetleyen bir organ olduğunu, 4792 sayılı Kanunun 11. maddesinin (f) fıkrasına göre Yönetim Kurulunun taşınmaz malların alınması, kiraya verilmesi ve satılması hususunda mutlak yetki sahibi bulunduğunu;

Bakanın hiçbir zaman veto hakkı olmadığını, 23 sayılı Kanunun 7. maddesine göre Yönetim Kurulunun kararını Kurum menfaati açısından mahzurlu gördüğü takdirde Genel Müdürün veto hakkını kullanabileceğini, Bakan kendisine sunulan veto hakkını onaylarsa yürürlüğe gireceğini, aksi halde kaldırılacağını;

31.7.1978 günlü Genelgenin Maliye Bakanlığının isteği üzerine çıkarıldığını, böylece çeşitli konulara ait Bakanlığın görüşlerinin Kurum'a iletildiğini, bu genelge çıkarılırken Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müsteşarı Mustafa MUT'la temasta bulunduğunu, bunun yürütülmesini Müsteşar Mustafa MUT ve SSK Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'dan istediğini;

31.7.1978 günlü Genelge üzerine SSK Yönetim Kurulunun 3.8.1978 gününde "Bakanlık karışamaz, biz müstakiliz. Bugüne kadar bağımsız çalıştık. Bundan sonra da çalışacağız..." şeklinde oybirliğiyle karar aldığını, bu kararın Sosyal Güvenlik Bakanlığına iletildiğini, Bakanlığın da 29.9.1978 gün ve 15175 sayılı ikinci yazıyı yazdığını, buna kar-

E:1981/1

şılık SSK Yönetim Kurulunun tekrar toplanarak 19.10.1978 gün, 15-5626 sayılı kararı aldığını, bu kararda da "Gayrimenkullerin alınmasına devam edileceği, aksi halde Kuruma mevdu görevlerin yerine getirilemiyeceği, artan hayat pahalılığı karşısında ileride telafisi imkanı olmayan darboğazlara düşüleceği hususu karşısında müdebbir hareket edilmesi gereğinin Sosyal Güvenlik Bakanlığına arzının yerinde olacağına oybirliğiyle karar verildi" denildiğini;

Malatya'da alınan taşınmaz mallar hakkında SSK Genel Müdürlüğünün 7.6.1978 günlü oluru ile dört kişilik bir ekspertiz kurulu oluşturulduğunu, bu kurulun düzenlediği raporlarda m^2 için taşınmaz mallardan birine 18 bin lira, diğerine de 16 bin lira değer biçildiğini, Yönetim Kurulunun ekspertiz raporlarıyla yetinmediğini, üç kişilik bir kurul seçerek inceleme yaptırmak üzere Malatya'ya gönderdiğini, bu kurulun taşınmaz mallardan birinin m^2'sine 13 bin, ötekisinin m^2'sine 12 bin lira değer biçtiğini, Yönetim Kurulunun da yaptığı toplantı sonunda bu fiyatları uygun bulduğunu, kendisinin bu değer saptamasında herhangi bir etkisi olmadığı gibi, yetkisinin de bulunmadığını;

Malatya ve İstanbul'daki taşınmaz malların alımından 1979 yılından önce haberi olmadığını;

Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun yedi senelik avukatlık hizmeti bulunduğunu, onu Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün avukatı ve akrabası olduğunu bilerek Kurum'a almış olmadığını, adıgeçenin Malatya ve İstanbul'daki taşınmaz malların satın alınmasından sonra Kurum'a girdiğini;

Terzi ve mobilya paraları konusunda ortaya atılan savların da gerçekdışı olduğunu;

Üsküdar arsaları ekspertiz heyeti üyelerinin Yüce Divan'da verdikleri ifadelerde kendisinin hiçbir baskısı ve tesirinin olmadığını

E.1981/1

söylediklerini, Kâzım ERDEM ile ilişkisi olduğu yolundaki savın doğru olmadığını, arsalar hakkında kimi bankaların takdiri kıymet raporları bulunduğunu, aynı yerin m^2'sine İş Bankasınca 10 bin lira, Yapı ve Kredi Bankası'nca 7500 lira kıymet takdir edildiğini, iki bankanın takdir ettiği fiyatın Kurum'un satın alma fiyatının iki misli olduğunu;

Arsanın mezarlık genişletme alanındabulunmasının Bakan olarak kendisini ilgilendirmediğini, bu konularda Bakanlığa herhangi bir ihbar veya şikâyette bulunulmadığını, Yönetim Kurulunun kararı ortada iken, Bakanın suçlanmasının hukukla ve gerçekle bağdaşmadığını, taşınmaz mal alımlarının ertelenmesine ilişkin isteklerinin Yönetim Kurulunca kendi yetkilerine müdahale olarak değerlendirildiğini, Nazım Plân Bürosunun 1.11.1979 günlü yazısında söz konusu yerin sağlık tesisleri için ayrıldığının belirtildiğini;

SSK Yönetim Kurulunun 15.9.1978 günlü kararıyla Üsküdar arsalarının alınmasının sağlandığını, Yönetim Kurulu üyelerinin hepsinin tecrübeli ve bilgili kimseler olduklarını;

Taşınmaz malların Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve İcra İşleriyle Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği hükümlerine göre alındığını, bu alım işlerinde Bakanın hiçbir yetkisi bulunmadığını;

İstanbul'da kendisinin İmar ve İskan Bakanıyla görüştüğünü söylediği yolundaki beyanların gerçekdışı olduğunu;

Kaldığı yerlerdeki otel giderlerinin başkaları tarafından ödenmediğini, bu tür ödemelerle aslında hiçbir Bakanın ilgilenmediğini, kaldığı otellerde, ilgililere, masrafların Bakanlığa fatura edilmesini söylediğini;

Bomonti'deki taşınmaz mal alımını gerçekleştiren Bağ-Kur Genel Müdürlüğünün SSK gibi malî ve idarî yönden özerk bir kuruluş olduğunu,

T.C.

bunun hukukî ifadesini 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun "Kurum bu kanun ve özel hukuk hükümlerine tabi malî ve idarî bakımdan özerk bir kamu tüzel kişiliği olan bir müessesedir" şeklindeki birinci maddesinde bulduğunu, aynı Kanunun 10. maddesinin (f) fıkrasına göre taşınmaz mallara ilişkin her türlü tasarrufun Yönetim Kuruluna ait olduğunun belirtildiğini, bu durumda sorumluluğun da yetkili organlara ait olması gerektiğini;

Bomonti'deki taşınmaz malın alımına onay verilmesi ve üst düzeyde denetim görevinin yapılmaması savlarının tamamen siyasi olduğunu, Bakanlar Kurulu Kararına rağmen onay verdiği yolundaki iddianın da hukukî dayanağı bulunmadığını, ortada ihbar veya şikâyet yokken gerek SSK gerek Bağ-Kur tarafından alınmış taşınmaz mallarla ilgili tasarrufların denetime tabi tutulmasını Bakan olarak bizzat istediğini;

Bağ-Kur ile müteahhit arasındaki sözleşmenin satım ve istisna akdinin unsurlarını bünyesinde taşıyan bir karma sözleşme niteliğinde olduğunu ve sözleşmenin Yönetim Kurulu kararı ile oluştuğunu, Borçlar Hukuku ilkelerine göre meydana gelen bu sözleşme için Bakan onay verse de vermese de sözleşmenin geçerli bir şekilde kurulduğunu, Bakan onayının Yönetmelik icabı yerine getirilen bir formalite niteliği taşıdığını, onayın akdin kurulması safhasına ilişkin bir unsur olmadığını, onaydan önce hukuken geçerli bir sözleşmenin mevcut olduğunu;

Onayın Bakanlar Kurulu Kararına aykırı olduğu savının da tamamen siyasi ve maksatlı olarak ortaya atıldığını, 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekküllerine ilişkin Kanunun 1. maddesinde hangi teşekküllerin bu kanuna tabi olacağının açıkca belirlendiğini, bunlar arasında Bağ-Kur'un bulunmadığını;

Bomonti'deki taşınmaz mala ilişkin karma akdin gerçekleşmesinde yönetim kurulu üyelerine ya da alımın değişik aşamalarında görev alan

E.1981/1

Bağ-Kur yetkililerine hiçbir şekilde telkin, rica ya da baskısının söz konusu olmadığının ifadelerle sabit olduğunu;

Bağ-Kur Genel Müdürü Altan TUFAN'ın sanki o zaman kendisi yetkili Genel Müdürmüş gibi müdahil avukatlarıyla birlikte hareket edip Yönetim Kurulu kararlarına ilişkin onay gününün 29.12.1978 olmayıp 5.1.1979 olduğunu söyleyerek evrakta sahtekarlık savını ortaya attığını, Bakanın hiçbir zaman tarih ile, paraf ile uğraşamıyacağını, bu alım için hazırlanan onay evrakının ikinci nüshasında tanıkların paraflarının bulunduğunu, ancak ikinci nüshanın kaybolduğu savı ile ibraz edilmediğini, bütün kademelerden geçmiş, olumlu ekspertiz raporu, kıymet takdiri, satınalma komisyonu ve Yönetim Kurulu kararı bulunan bir iş hakkında onay vermemesi için bir neden bulunmadığını, eğer onay vermeseydi o zaman da onay vermemesinin hesabının kendisinden sorulabileceğini, verdiği onayda da herhangi bir ivediliğin söz konusu olmadığını;

İleri sürülen savların sübutu halinde dahi 213. maddenin uygulama alanı bulunmadığını, bunu İddia Makamının da kabul ettiğini, Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesini ihlal edecek bir davranışı da bulunmadığını, zira ileri sürülen hususların Bakanın görevi olmadığını, taşınmaz mal satın alınması ya da inşaat yaptırılması işlerinin Bakanın görevleri içine girmediğini, görevine girmeyen bir husustan dolayı hiç kimsenin ceza hukuku bakımından sorumlu tutulamıyacağını, bu suçun oluşması için özel kasıt gerektiğini, ortada ise suçun maddî ve manevî öğelerinin bulunmadığını;

Belirtmiştir.

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR MÜDAFİİ AVUKAT YAHYA KÂZIM ZABUNOĞLU, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

13.9.1946 günlü, 4951 sayılı Bakanlıkların Kuruluşu Hakkındaki

E.1981/1

Kanuna göre;Devlet dairelerinin,Başbakanın teklifi ve Cumhurbaşkanının onayıyla bakanlıklara verildiğini, ancak bakanların görev ve sorumluluklarıyla ilgili özel bir yasanın Anayasa emri olmasına karşın çıkarılıp yürürlüğe konulamadığını, Türk Mevzu Hukukuna bakıldığında bakanların üst düzey yöneticisi oldukları yolunda bir kurala rastlanılmadığını, Anayasa'nın Bakanlar Kurulunun oluşumu, göreve başlaması, güvenoyu, ortak sorumluluk, bakanların kişisel sorumluluğu konularında ilke nitelikli kurallar koyduğunu, Anayasa'nın 105/2. maddesine göre her bakanın kendi yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden ayrıca sorumlu olduğunu, ancak bu kuralın bir bakanlık kuruluş kanunu ve bakanların görev, yetki ve sorumluluklarıyla ilgili bir yasa yokca herhangi bir bakanın amir, yönetici, üst düzey yöneticisi sayılmasını gerektirmediğini, bu davada Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden ayrıca sorumlu tutulduğu için yargılanmadığını, onun emri altında bulundukları kabul edilen kamu görevlilerinin ona tebean yargılandıklarını, kaldı ki Sosyal Güvenlik Bakanlığının bir kuruluş yasası bile bulunmadığını;

Bakanın siyasi bir şahsiyet olduğunu, memur statüsüne girmediğini ve kendisine ancak diğer bir bakanın vekâlet edebileceğini;

TCK' nun 279. maddesindeki kural gereği bakanın memur sayılmasının Türk idare hukuku bakımından da memur, üst düzey yöneticisi olarak kabul edilmesi anlamına gelmediğini, anılan maddenin "Ceza Kanununun tatbikatında" sözcükleriyle başlamasının her şeyden önce kuralın sınırını açıkca ortaya koyduğunu;

SSK ile Bağ-Kur'un Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olmasının anlam ve mahiyetinin ne olduğunun araştırılması gerektiğini, Sosyal Güvenlik Bakanlığının ortaya çıkışı ve işlevleri bakımından klasik bir

T.C. İZMİR BAŞSAVCILIĞI

E.1981/1

bakanlık olmadığını, bunun Devlet bakanlıklarından birisi olarak da düşünülemiyeceğini, ilginç olan hususun Türkiye'de sosyal güvenliğe ilişkin kamu hizmetlerinin, Sosyal Güvenlik Bakanlığı merkezi idaresi tarafından değil, onun bağlısı sayılan bağımsız, yasa ile kurulmuş Genel Müdürlüklerce yürütülüğünü, Sosyal Güvenlik Bakanlığının bu niteliği nedeniyle kendisine özgü bir bakanlık olduğunu, Hilmi İŞGÜZAR'ın her iki kuruluş üzerinde gözetici, denetici, yönetici sayılmasının doğru olmadığını, o kuralların yanlış biçimde değerlendirilerek genişletilemiyeceğini ve başka sonuçlara varılamıyacağını;

Bu açıklamalara göre; müvekkili Hilmi İŞGÜZAR'ın idare hukuku açısından da memur sayılması gereken bir kamusal ajan olmadığını, Bağ-Kur ve SSK'nın kendi kanunlarında bağımsız yönetim ve denetim organlarının bulunduğunu, en üst düzeyde yetkili organ olarak genel kurullarının da mevcut olduğunu bu iki kanunda kurumların nasıl denetleneceğinin, hangi organların ne sınırlar içinde ve hangi yetkilere sahip olarak bu denetim görevini yerine getireceklerini ayrıntılı bir biçimde düzenlendiğini;

Bakanın bu kuruluşlar üzerindeki yetkisine gelince, hangi konularla hangi yetkilerin verildiğinin Bağ-Kur ve Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunlarında belli olduğunu, bunun dışında hiçbir yetki, görev ve sorumluluğunun bulunmadığını;

Malatya alımlarıyla ilgili olarak Bakanın eyleminin ne olduğunun belirtilmesi gerektiğini, bu konuda somut olarak Hilmi İŞGÜZAR'la irtibatlandırılabilecek hiçbir olayın zikredilmediğini;

Üsküdar işinde ise bir dedikodu bulunduğunu, Üsküdar alımları ile ilgili olarak da Bakanla irtibatlandırılacak somut bir olayın bulunmadığını;

Malatya ve Üsküdar alımları konusunda somut bir olaydan söz edilmediğine göre, müvekkilinin suçlanmasının ve üstelik Türk Ceza Kanunu'

nun 80. maddesinin uygulanması isteminin doğru olmadığını;

Hiçbir yasada SSK ve Bağ-Kur'un Hükûmet adına Sosyal Güvenlik Bakanı tarafından denetleneceğinin yazılı olmadığını; Bakanın kendi bağlılarını kendi denetlemesi doğru ise, hangi gerekçe ile Bakanın kendi bağlılarını Hükûmet adına denetleyeceğinin açıklanması gerektiğini;

Müvekkili Bakan için bir kısım işlemlerin bizzat kendisi tarafından yapılabileceğinin ileri sürüldüğünü, bu işlemlerin neler olduğunun ise sayılmadığını, oysa anılan kurumların kanunlarında bakanın doğrudan doğruya yapabileceği işlerin çok sınırlı olarak sayıldığını;

Kimi otellerden getirtilen belgelerin hiçbir şeyi kanıtlamadığını, otel ve terzi giderleri ile ilgili savlar konusunda, öteki savunucuların belirttikleri hususlara, kendilerinin de katıldıklarını;

Görevi kötüye kullanma ya da rüşvet suçlarının yasal öğelerinin oluşmadığını;

Bomonti'deki taşınmaz mal alımına ilişkin onay yazısına Bakanın 5.1.1979'da "olur" verdiği halde bunun 29.12.1978 gününde alınmış gibi gösterildiği savı karşısında Bağ-Kur yöneticilerinin savunmalarına aynen katıldıklarını, onayın Bağ-Kur'da bulunması gereken ve hazırlayanların parafını taşıyan ikinci ve üçüncü nüshalarının mahkemeye sunulmamasıyla bu savın tüm etkisini ve önemini yitirdiğini söyledikten sonra, bir tanığın onay işleminin karara "icrası kabil, icrası mümkün, icrası gerekli, etkili, uygulanabilir karar, icrai karar niteliği" verdiği yolundaki görüşüne karşı aynen "tanık.... birtakım doğruları söylerken, bunların içine bir tane de yanlışı hem de kökten yanlışı rahatça katabiliyor. Onaya bağlı işlemlerde onay olmadan işlemin yürürlüğe aktarılamıyacağı bellidir; ama bu onayın o kararı veya işlemi idarî bir işlem olarak yarattığı, onun ancak o işleme hayatiyet bahşettiği biçiminde

düşünülemez. Böyle bir ilke yok idare hukukunda, böyle bir anlayış yok. İşlem, onaydan önceki idari bir işlem olarak vardır. Fakat icrailik vasfı eksiktir veya yoktur. Onay ona bu vasfı bahşedecektir. Durum bu denli basit ve idare hukukçuları arasında aksi düşünülemez iken, onay ve idari işlem ayrımını gözetmeksizin onaya tabi bir idari işlemi onay mevkiinde bulunan bir Bakana maletmeğe ne demek gerekir... Burada işlem tamam olmuş; fakat icrailik vasfı kazanması Bakanın imzasına mevdu kılınmıştır. Bakan onaylamazsa işlem veya karar idari işlem olarak hayatiyetini yine muhafaza edecek, fakat uygulanamıyacaktır. Çünkü ona uygulanabilirlik vasfını sadece Bakanın onayı sağlayabilmektedir. Görülüyor ki Bakanın onay işlemiyle onaya sunulan işlemi ayırt etmeden hüküm vermek, sonuca varmak kesinlikle yanlıştır", demiştir.

SANIK KÂZIM ERDEM MÜDAFİİ AVUKAT HAZMİ BARAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkili ile Mustafa Kemal DERİNKÖK arasında ipotek ilişkisi bulunduğunu, Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün lehine verilen ipoteklerin çözülmesi için müvekkilinin 20 küsur milyon lira gönderdiğini, bu paranın rüşvet ile ilgisi olmadığını;

Bakanı görevi kötüye kullanmaya veya ihmale azmettirme savının yersiz olduğunu, Yargıtay kararlarında böyle bir suça rastlama olanağının bulunmadığını;

Müvekkilinin Bağ-Kur'a teklif ettiği 17800 m^2 inşaat alanlı işhanının son derece kıymetli olduğunu, bu ilişkide asıl aldatılanın Kazım ERDEM olup, binanın bugünkü değerinin 800 milyon lirayı bulduğu, müvekkili için önemli kişilerin otel parasını ödemenin olağan sayılması gerektiğini;

Söylemiştir.

E.1981/1

Sanık Kâzım ERDEM, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK MUSTAFA ENGİNSU MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Malatya İzzetiye Mahallesinde inşa edilecek işhanını Kurum'a satma teklifinde bulunması üzerine yerinde inceleme yapılması için Emlâk Dairesi Başkanlığınca hazırlanan bir muciple ilgili dairelerden teknik eleman istendiğini, Mustafa ENGİNSU'nun bu mucibe el yazısı ile "Sn. Nihat BİLGİN'in Başkanlığında uygundur" yazarak 7.6.1978 gününde imzaladığını, teknik kişilerden oluşan kurulun 12.6.1978'de Malatya'da toplandığını ve yerinde yaptıkları inceleme sonucu Ankara'da düzenledikleri raporla m^2 inşaat bedelini 18 bin lira olarak belirlediklerini;

Aynı kurulun Hüseyinbey Mahallesinde bulunan başka bir inşaatın da ekspertizini yaptığını, bu taşınmaz mala ait 2.6.1978 günlü teklifin 8.6.1978 gününde servis kayıt fişine işlendiğini, her nedense Kurum genel kaydına 14.6.1978'de geçirildiğini, satışla ilgili olarak gerekli kararın alınması için Yönetim Kuruluna yapılan takrirde teklifin 2.6.1978 günlü olarak bildirildiğini;

Malatya'daki taşınmaz malların satış teklifinin müvekkilince 20.6.1978 günlü bir yazıyla Yönetim Kuruluna sunulduğunu, Yönetim Kurulunun, yerinde inceleme yapmak üzere üç üyesini görevlendirdiğini, gerekli incelemeler yapıldıktan sonra Yönetim Kurulunca 20.7.1978 gün ve 3922 sayılı karar ile taşınmaz mallarda arsa bedeli dahil, birinin m^2 inşaat bedeli 13 bin, diğerinin ise 12 bin lira üzerinden satın alınmasının oyçokluğuyla kararlaştırıldığını, ferağ işlemlerini Kurum adına yapacak kimseye yetki belgesinin 31.7.1978 gününde gönderildiğini, böylece tapu işlemleri tamamlattırılarak fiilen yapılan işe göre bedelinin ödendiğini;

E.1981/1

Mahal listesini düzenlemek için giden heyetin hazırladığı rapor ve bu raporda varılan sonuçlar hakkında ve keza buna dayanarak satıcıya yapılan ödeme konusunda Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı sıfatıyla bir bilgiye sahip olmadığını,

Sosyal Güvenlik Bakanlığının 31.7.1978 günlü genelgesinin 3. maddesinde "hiçbir maksatla şahıslara ait arsalar üzerinde, istikbale matuf bina inşaası teklifleri kabul olunmayacak, inşaatı başlamış anlaşmalar dışında varsa bu kabil teklifler reddedilecektir" denildiğini, müvekkilinin yardımcıları ile yaptığı görüşmeden sonra gelen genelgeyi Yönetim Kuruluna 2.8.1978'de götürdüğünü, 3.8.1978 gününde toplanan Yönetim Kurulunun Bakanlığın müdahale hakkı olmadığına karar verdiğini, aradan ikibuçuk ay gibi uzun bir zaman geçtikten sonra Bakanlıktan aynı mealde bir yazı daha alındığını, Kurum Yönetim Kurulunun buna karşı da direndiğini;

31.7.1978 tarihli genelgenin 3. maddesinde "inşaatı başlanmış anlaşmalar dışında" demek suretiyle inşa halinde bulunan Malatya'daki taşınmaz malları bu genelge dışında bıraktığını, çünkü Malatya'daki taşınmaz malların alımı için Yönetim Kurulunca 20.7.1978'de verilen alım kararından sonra Malatya Bölge Müdürlüğüne gönderilen talimatla sözleşmenin 31.7.1978'den önce yapılmış olduğunu;

Kurum'un Emlâk ve Satış Yönetmeliğinde, inşa halindeki bir taşınmaz malın nasıl satın alınacağına dair bir hüküm olmadığını, Kurum'ca taşınmaz mal alımları için uygulamada kolaylık sağlanması amacıyla formların düzenlendiğini, ancak bunların bina ve arsaya göre hazırlandığını, bitmemiş inşaatlar için gerekli formların bulunmadığını;

İnşaat sözleşmesinin imzalanması konusunda yetki belgesine gerek olmadığını, çünkü Bölge Müdürlüğü yetkili elemanlarına satın alınacak taşınmaz malların özelliğine göre yapılacak işler için Genel Müdürlüğün

T.C. SİVAS BAŞSAVCILIĞI

E.1981/1

ilgili birimince yazılı talimat verildiğini ve ayrıca Kurum adına yapılacak işlemlerde imza yetkisinin önceden verilmekte olduğunu, bu yetkiye dayanılarak ilgililerin Kurum adına hukuki işlemler yapabildiklerini;

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Üsküdar İlçesinde bulunan toplam 24779 m^2'den ibaret tapulu arsalarını Kurum'a satmak için başvurmasından sonra, verilen talimat gereğince İstanbul Bölge Müdürlüğünün düzenlediği 24.5.1978 günlü raporda, ulaşım olanağı ve alt yapısının bulunduğu bildirilen arsaların imar durumunun belli olmadığının belirtildiğini;

Genel Müdürlüğün 10.6.1978 günlü oluruyla İstanbul'a giden kurulun düzenlediği 29.6.1978 günlü raporda, ilgili mercilerle ve özellikle İstanbul Nazım Plân Bürosu yetkilileri ile görüşmeler yapıldığı ve Nazım Plânda bu yerin sağlık tesisleri için ayrılabileceği belirtilerek muhtelif parsellerin tevhitli tapusunun verilmek ve mevcut imar plânında yer alan mezarlık genişletme alanından çıkartılmak koşuluyla m^2'sinin 3000 liradan alınmasının uygun olacağının açıklandığını;

Yönetim Kurulunca, 6.7.1978 günlü, 3765 sayılı karar ile satış önerisinin reddedildiğini, bu arada SSK'nın 7.7.1983 günlü yazısına İstanbul Nazım Plân Bürosu Başkanlığınca verilen 20.7.1978 günlü yanıtta "Kurumunuzca geliştirilecek 8 kat alanı kat sayısı ve (H) max 24,50 metreyi geçmemek kaydıyla Kurumunuzca daha önceki yazıda da belirtilen gayelerle yapılanma yapılmasında Büromuzca bir sakınca görülmemiştir " denildiğini, bu durum karşısında Genel Müdürlüğün konuyu yeniden Kurula götürdüğünü, Kurulca konunun üyeler tarafından yerinde görüldükten sonra karar verilmek üzere toplantı dışında incelenmesine karar verildiğini, 15.9.1978 gününde yapılan toplantı sonunda da ".... Sağlık tesisleri yapılması amacı ile, 10.000 m^2 miktarındaki kısım da dahil olmak üzere

E.1981/1

kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere, Kurum elemanlarınca tespit edilen ekspertiz değeri olan beher m^2'si 3000 lira üzerinden satın alınmasına" oybirliğiyle karar verildiğini;

Bu karar üzerine gerekli işlemlerin yapılabilmesi için İstanbul Bölge Müdürlüğüne 25.9.1978 günlü talimatın gönderildiğini, ancak anılan Müdürlükten alınan 30.9.1978 günlü yazıda "bahse konu parseller meyanında bulunan 12 numaralı parselin 168/240 oranında hissedarı Yaşar ERDEM'in hissesi ile başka bir şahsa ait 4 nolu parselin satın alınmalarının temin edilememesi halinde Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait diğer parsellerle 12 numaralı parseldeki hissenin birinci etapta satın alınıp alınmayacağı hususunda yapılacak işlem" hakkında bilgi istendiğini, konu kendisine iletilen Yönetim Kurulunun da 5.10.1978 günlü, 5498 sayılı tavzih kararını aldığını, bu kararda :

Satışı teklif edilen arsalar üzerinde Kurum'ca bir sağlık tesisi yapılacağına dair yetkili merciden bir belgenin temin edilmesinin,

12 ve 4 numaralı parsellerin satışının noterlik kanalı ile bir taahhüde bağlanmasının,

Brüt 36375 m^2 arsanın 3000 lira ile çarpımından çıkacak bedelin 24778 m^2'ye bölünerek bulunacak m^2 fiyatı üzerinden parsel parsel alınmasının,

4 nolu parselin (ölçü sonucu çıkacak kesin m^2 muteber olmak kaydı ile) 3000 lira üzerinden işlem yapılmasının, öngörüldüğünü;

İlgili birimce bu karar doğrultusunda talimat verilmesine rağmen, İstanbul Bölge Müdürlüğü yetkililerinin işin sonuçlanması için keyfiyeti özel olarak bizzat müvekkili Genel Müdüre telefonla ilettiklerini, müvekkilinin de, 15.11.1978 gününde, telefonla işin 5.10.1978 günlü kararın 2. maddesinde belirtildiği şekilde taahhüde bağlanması ve M. Kemal

E.1981/1

DERİNKÖK'e ait parseller ile 4 ve 12 sayılı parsellerin Kurum'ca sağlık tesisi yapılacağına dair 9.11.1978 gün, 6431 sayılı Belediye İmar Müdürlüğü yazısı ve eki İstanbul Nazım Plân Bürosunun 1.11.1978 gün ve 1198/3417 sayılı yazısının, Yönetim Kurulunun anılan kararının 1. maddesinde temin edilmesi istenen kesin bir belge olduğu ve satın alma işleminin yerine getirilmesi gerektiği talimatını verdiğini;

Müvekkilinin böylece Kurum'un en yüksek karar organının aldığı bir kararın icrasını emretmiş olduğunu, herhangi bir art niyeti bulunmadığını;

SSK'nın 1978-1979 yılları bütçesi yatırım programında, Üsküdar'da bir hastane yapımının öngörülmemiş olmasının yanılgıya düşürmemesi gerektiğini, makro seviyede yapılan yıllık programlarda hiçbir müessesede mahal belirterek program yapılmadığını, Devlet Plânlama Teşkilatı'nın hazırladığı 5 yıllık kalkınma plânında ve bunun detayını teşkil eden yıllık plân ve icra plânlarında da yapılacak işler için isim ve yer zikredilmediğini;

Tapu kayıtlarına göre söz konusu arazinin tek bir parsel olup sonradan parçalara ayrıldığını, tapunun 49 pafta 458 ada 5 sayılı parselinde kayıtlı arsanın 36357 m^2 olduğunu, sonra gerekli ifrazların yapılıp tapu kütüğünün özel hanesine kaydedildiğini, başlangıçta tek bir parsel olan ve sonra ifraz olunan bu yerin, maliklerin rızası ile yeniden tek parsele çevrilmesinde yasal bir sakınca bulunmadığını, Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosunca hazırlanan plânda arazinin tamamının mezarlık genişletme alanı dışında bırakılması ve sağlık tesisleri olarak ayrılması karşısında, ilerde birleştirmenin yapılabileceğini;

Satış önerisinin başlangıçta Yönetim Kurulunda reddolunması üzerine müvekkilinin ve Emlâk Dairesi Başkanı Nizamettin ERGEZER'in ortak

E.1981/1

imzaları ile tekrar Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosuna yazılan yazının nedeninin mevcut duraksamaları ortadan kaldırmak olduğunu;

Ekspertiz raporunda yer alan birleştirme koşulunun önceden yerine getirilmesinin gerekli olmadığını, ilerde de bunun gerçekleşmesi halinde sorun kalmıyacağını, satın alma işlemi esnasında bu hususun Yönetim Kuruluna arzedildiğini, Yönetim Kurulunun da 5.10.1978 günlü kararında bu koşulu aramadığını;

36357 m^2 olan bu yerin sonradan parsellere ayrıldığını, bunlardan 3471 m^2'lik kısmın vakıf suyu yeri olarak gösterildiğini, parseller arasında 6863 m^2'lik yerin de yollar için bırakıldığını, 4 nolu parsel sahiplerinin Kurum'a yaptıkları satış önerisine Kurum'un yeni yöneticilerinin bir cevap vermediklerini, devri sonradan yapılacak bu parseller için doğabilecek fiyat artışlarını karşılamak üzere satıcıya ödenen bedelden 10 milyon lirasını bloke etmelerinin 1978 yılında görev başında bulunan idarecilerin basiretli hareket ettiklerini gösterdiğini, yol olarak ayrılan kısım için tapu kütüğüne şerh verilmekle beraber fiilen kamunun mülkiyetine geçen bir kısmın bulunmadığını, birleştirme durumunda yol olarak gösterilen yerin de Kurum'a geçeceğini;

Sular idaresine ayrılan kısım için de bir sakınca bulunmadığını, su kuyularının orada kalması gerekli ise irtifak hakkı kurmak yoluyla bunu çözümleme olanağı bulunduğunu, İstanbul'un sağlık tesisi gereksinimini karşılayacak olan bir girişimin resmi kuruluşlar arasında bir anlaşmazlığa yol açmıyacağını;

İstanbul Belediyesinin bu günkü imar durumunu bildirdiğini, Nazım Plân Bürosunun ise ileriye dönük plânlar ürettiğini, bu bakımdan Belediyenin cevabı ile yetinilmiyerek, İstanbul Nazım Plân Bürosu'ndan da bilgi istendiğini;

Müvekkili Mustafa ENGİNSU'nun söz konusu tarihlerde eşi ile

birlikte Hilton Otelinde kaldığını, ancak ücretinin kendisi tarafından ödendiğini, bu ödemenin Mizan Ticaretle bir ilgisinin bulunmadığını, otelin kartları üzerine konan ve her zaman değiştirilmesi mümkün olan notların değil, tahsilat fişlerinin incelenmesi halinde gerçeğin ortaya çıkacağını;

Özel şahıslar arasında yapılan alım satımlarda az vergi ödemek için tarafların anlaşmalarının yaygın bir uygulama olduğunu, bu nedenle, M. Kemal DERİNKÖK'ün 3.8.1977 gününde arsaları çok düşük bir bedelle satın aldığının tapu kaydından anlaşıldığı yolundaki iddianın yanıltıcı bulunduğunu;

Öne sürmüştür.

Sanık Mustafa ENGİNSU , bu savunmaya katılmıştır.

SANIK HAMDİ NUHOĞLU MÜDAFİİ AVUKAT MUZAFFER ÖZÜLKE SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkili hakkında ileri sürülen suçlama ve savların gerçek dışı, yersiz ve dayanaksız olduğunu, inandırıcı belge ve delili bulunmadığını, dinlenen tanık ve sanık ifadeleri arasında çelişkiler bulunduğunu;

Satışı önerilen arazinin hukuki bakımdan değişik alanlardan oluştuğunu, Medeni Kanun'umuza göre özel mülkiyete konu olan ve kişiler üzerine kayıtlı toplam 24778 m^2 büyüklüğünde arsaların bulunduğunu, bundan başka 6863 m^2'lik bir kısmın yol olarak ayrıldığını, yolların tapuya tescil edilemiyeceğini, belediyenin tasarruf hakkı olduğunu, fakat mülkiyetinde bulunmadığını, bu yollar üzerinde özel mülkiyetin söz konusu olabilmesi için belediye imar plânında değişiklik yapılması gerektiğini, bunlardan ayrı olarak Sular İdaresinin almış olduğu 3471 m^2'lik bir alan bulunduğunu, o ara kısımlar için de elbette bir şey ödemek gerektiğini, ilgililerin ifadelerinden açıkça anlaşıldığı gibi Yönetim Kurulunun

T.C.

E.1981/1

15.9.1978 günlü toplantısında, söz konusu arsaların brüt miktarlarının esas alınarak satın alınması hususunun, uzun uzun görüşüldükten sonra karara varıldığını, karar metnine, kesin ölçü sonucu çıkacak brüt miktarın esas alınacağı biçiminde bir ibarenin konduğunu, bu konuda Hamdi NUHOĞLU'nun kararın değiştirilmesi için bir çalışması olmadığını, İddia Makamının da konuyu yanlış değerlendirdiğini, çünkü ilk toplantıda 3000 liradan, sonraki toplantıda 4000 liradan satın alınması yolunda bir karar verilmediğini, ikinci kararla birincisine açıklık getirildiğini, bu durumda müvekkilinin 15.9.1978 gününde yapılan kurul toplantısından hemen sonra, alınmış bulunan kararı satıcılar lehine ve Kurum aleyhine değiştirmek yolunda girişimde bulunduğu savının boşlukta kaldığını, tanık Öztan SAYINBERK'in ifadesinin hiçbir yönüyle geçerli ve inandırıcı olmadığını, bu tanık doğrultusunda ifade veren kimi yönetim kurulu üyelerinin de çelişkilere düştüklerini, yerel mahkeme dosyasındaki müfettişler raporunun 140 sayılı ekindeki belgenin bir karar örneği olmadığını, sadece uydurma bir kâğıt parçası görünümünde olduğunu, üzerinde hiçbir kayıt ve imzanın bulunmadığını;

Tanık Öztan SAYINBERK'in müvekkiline husumet duyduğunu, tanığın hizmet ve görev yürütüş biçiminden ve davranışlarından müvekkilinin çok eskiden beri daima şikâyetçi olduğunu, bu şikâyetlerini Kurulda dile getirdiği gibi 28.8.1978 günlü yazısıyla da Sosyal Güvenlik Bakanlığına ilettiğini, müvekkilinin ısrarlı istemiyle, adıgeçen tanığın 5.10.1978 günü görevinden alındığını;

Müvekkili ile Kâzım ERDEM ve Ertuğrul MAT'ın bir akrabalık ve yakınlıklarının bulunmadığını, arsaların Kurum tarafından satın alınmasından ve bedellerinin satıcıya ödenmesinden sonra Kâzım ERDEM ve M. Kemal DERİNKÖK'den çıkar sağladığı, onların misafiri olarak 31 Ekim- 25

E.1981/1

Aralık 1978 günleri arasında Hilton Otelinde 15 gün ağırlandığı yolundaki iddiaların gerçekdışı olduğunu, Kâzım ERDEM'in böyle bir ödeme yapmadığını, müvekkilinin İstanbul Hilton Otelinde hiç yatmadığını, otel faturaları fotokopilerindeki rakamların okunamıyacak derece silik olduğunu, bedellerinin kimin tarafından ve nasıl ödendiğinin anlaşılamadığını, otel faturalarının bir kişinin o otelde kaldığını kesin olarak göstermekten uzak olduğunu, çünkü başka bir kişinin değişik isim vererek otelde kalabileceğini, otel idaresinin müşteri adına fiş doldurup imzasını alması halinde ancak o imzalı fişin kesin belge niteliği taşıyacağını, ayrıca müvekkilinin o tarihlerde Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulunda görevli olup görevi başında bulunduğunu, faturalarda gösterildiği gibi müvekkilinin 1-7 Kasım 1978 tarihleri arasında 7 gün süreyle Hilton Otelinde kalmasının mümkün olmadığını, o günlerde Yönetim Kurulunun toplantıları olduğunu, bu durumun Kurum'dan sorulması gerektiğini, kendilerine bilgi vermedikleri için bunu kesin olarak tespit edemediklerini, ayrıca Kurum'daki harcırah beyannamelerinin de incelenmesi gerektiğini, bu beyannamelerden anılan günlerde İstanbul'da olduğu anlaşıldığı takdirde buna bir diyecekleri olamıyacağını;

Belirtmiştir.

Sanık Hamdi NUHOĞLU, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK MUSTAFA KEMAL DERİNKÖK MÜDAFİİ AVUKAT CENAN ÇELEBİOĞLU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkilinin rüşvet verdiği iddia olunan Hamdi NUHOĞLU'na, sevk kararnamesinde sanık olarak yer verilmemesinin dikkati çeken bir nokta olduğunu, rüşvet vermek suçunun Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesine göre rüşvet alan bir kişinin varlığını gerektirdiğini, rüşvet alan olmadığı halde müvekkilinin rüşvet veren kişi olarak nitelendirilmesinin mantık dışı olduğunu, müvekkilinin daha başlangıçta işlemediği bir suç

E.1981/1

için mahkemeye sevkedilmiş bulunduğunu;

Görevi kötüye kullanma suçunun ancak memur tarafından işlenebileceğini, bu bakımdan memur olmayan kimsenin azmettirmesinden de sözedilemiyeceğini;

Esas hakkındaki düşüncede diğer sanıkların görevi kötüye kullanma suçunu işlemelerinde müvekkilinin onları ne suretle azmettirdiğinin açıklanmadığını, müvekkilinin öteki sanıkları azmettirdiği konusunda hiçbir delil gösterilmediğini, Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinde öngörülen suçun oluşabilmesi için memurun görevine ve yetkisine giren bir hizmetin söz konusu olması gerektiğini, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın ve diğer sanıklar Mustafa ENGİNSU ve Hamdi NUHOĞLU'nun tek başına karar organı olmadıklarını, bu sanıkların görevlerine girmeyen bir hizmet nedeniyle görevi kötüye kullanmalarının düşünülemiyeceğini;

Müvekkili ile Kâzım ERDEM'in uzun senelerden beri iş arkadaşlıkları olduğunu, bu nedenle iş ilişkilerinden ötürü müteaddit zamanlarda ve miktarlarda karşılıklı ödemelerde bulunmalarının doğal karşılanması gerektiğini;

Bütün bunların dışında müvekkilinin dava konusu olayda hiçbir sıfat ve fiilinin bulunmadığını, müvekkiline ait arsaların satış değerlerinin düşük veya yüksek olmasının müvekkilinin sorumluluğunu gerektirmiyeceğini;

İstanbul-Üsküdar Nuhkuyusu Caddesinde bulunan taşınmaz mallarla, ilgili olarak Yapı ve Kredi Bankası Şişli ve İş Bankası Gayrettepe Şubelerince yapılmış bulunan ekspertiz raporlarında, bu arsaların m^2'sine 10 bin lira değer biçildiğini, Maliye Bakanlığı İstanbul Defterdarlığı Kontrol Bürosu Başkanlığının 2.7.1980 günlü emlâk vergisi değerleme ve inceleme raporunda, Üsküdar'daki arsaların, 12 sayılı parsel hariç di-

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

ğer parseller için tapuda satın alma değeri olarak takdir edilen rayiç bedelin 50 milyon lira olduğunu 12 sayılı parselin de 400 bin liraya değil, 6 milyon liraya satın alındığının satıcıya ödenen çeklerle kanıtlandığını, ödenen gerçek bedelin 12 sayılı parsel dışındaki arsalar için 50 milyon lira civarında olduğunu;

Öne sürmüştür.

Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK, ayrıca bir savunma yapmamıştır.

SANIK AHMET FUAT AZMİOĞLU SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Yönetim Kurulu'nun istisnai haller dışında haftada bir defa toplandığını, en az 150 maddelik bir gündemin geldiğini, meselelerin uzun boylu tartışıldığını, duraksamaya yol açan konuların bir sonraki oturuma bırakıldığını, Genel Müdür kararla ilgili işlemleri ivedilikle yürütürken, Bakanlığın arsa alımlarını durdurduğunu;

Kurumu nasıl 38 milyon lira zarara soktuklarını anlayamadığını, müfettişlerin arsa ve inşaat değerini takdir etmelerinin mümkün olmadığını, 12 bin liradan satın alınmasına karar verildiğini, uygulamanın ise Yönetim Kurulu kararını aştığını, Yönetim Kurulunu sorumluluk altına sokan bir konu bulunmadığını, suçun oluşması için maddi ve manevi öğelerin bulunmadığını;

Belirtmiştir.

SANIK FEHMİ CÖNK MÜDAFİİ AVUKAT ESİN ŞENTÜRK SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu hükümlerine göre Kurum organlarının Genel Müdürlük, Yönetim Kurulu ve Genel Kurul olmak üzere üçe ayrıldığını, Yönetim Kurulu üyelerinin memur ve hizmetliler kapsamı dışında bırakıldığını, bu nedenle üyelerin Devlet memuru sayılmalarının ve Türk Ceza Kanunu'nun 230. ve 240. maddeleri gereğince cezalandırılmalarının mümkün olmadığını, uygulamada Yönetim Kurulunun çok yoğun bir çalışma sistemi olduğunu, bu durumda konuların ayrıntılarına inme olanağı bulunmadığını,

T.C. ADALET BAKANLIĞI

E.1981/1

Kurulun hiyerarşik bir emir organı olmadığını, kararlarının icra niteliği bulunmadığını, Genel Müdürlüğün bu tür kararları erteleme ve kaldırma yetkisine sahip olduğunu;

Türk Ceza Kanunu'nun 230. maddesinde öngörülen suçun oluşması için memurun görevine giren bir işi yapmaması veya geç yapmış olması gerektiğini, SSK adına mal iktisabı hakkında karar verme yetkisi Yönetim Kuruluna ait olduğundan Genel Müdürlüğün Kurula intikal ettirdiği bilgiler çerçevesinde 20.7.1978 günlü kararın alındığını, müvekkilinin kullandığı olumlu oyun özel amaca dayanmadığı için, suçun manevi unsuru olan kastın oluşmadığını, Yönetim Kurulunun 4792 sayılı Kanunun 11/F ve 20/C maddelerinin verdiği yetkiyi kullanarak yapılmakta olan işhanını, mahal listelerinin Kurumca hazırlanması ve inşaatın tamamlanması koşuluyla satın alınmasını kararlaştırdığını, kararın, arsanın satın alınması yanında, inşaatın da satıcılar tarafından tamamlanmasını öngördüğünü, taşınmaz mala değer biçilirken ekspertiz raporlarında arsa ve inşaat bedeli ayırımı yapılmadığı için kararda da böyle bir ayrıma gidilmediğini, uygulama ve ekspertiz işlemlerinde kusurlu bir hareket varsa bundan Yönetim Kurulu üyelerinin sorumlu tutulamıyacaklarını;

Üsküdar'da satın alınacak arsaların brüt alanının 36357 m^2 olduğuna Yönetim Kurulunun inandırıldığını, 15.9.1978 ve 5.10.1978 günlü kararlarda 36357 m^2'lik yerin 3 bin liradan alınacağının kabul edildiğini, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK tarafından verilen 26.7.1978 günlü dilekçede parseller arasındaki yolların belediyeye terk edilmediğinin ve 11 bin m^2'lik arsanın da herhangi bir bedel ödenmeden Kurum'un sahip olabileceğinin belirtildiğini, Genel Müdürün de dilekçe içeriğinin yanlış olduğunu açıklamadığını, aksine Kurula verdiği izahatta, tapu sicil muhafızlığından gelen yazıda da buranın brüt 36357 m^2 olduğunu belirttiğini, müvekkilinin brüt 36357 m^2'lik arsaya sahip olunacağı kanısıyla

E.1981/1

oy kullanmasında, özel bir kastı bulunmadığının gözönünde tutulmasını, kaldı ki koşullu bir kararda öngörülen koşul yerine getirilmediği takdirde kararın bütünüyle uygulanmasının mümkün olmadığını, Nazım Plân Bürosu'nun yazısının da yetkili merciden alınan bir belge olarak kabul edilmediğini;

Satıcı önerisinin önce red sonra da kabul edildiğinin ileri sürüldüğünü, oysa yeterli ve gerekli araştırma yapılmadığı için birinci kararda önerinin reddedildiğini, öteki kararlarda ise bir sağlık tesisi yapılması ve yetkili merciden belge alınması koşullarının konduğunu, bu koşullar yerine getirilmediği için konunun bir çok kez Yönetim Kuruluna getirildiğini,telefon teyidiyle yapılan satın alma işlemlerinin Yönetim Kurulunun bilgisi dışında gerçekleştiğini, konunun tekrar huzura getirildiğini, müvekkilinin yapılan işlemi onaylamadığını;

Bir an için Yönetim Kurulunun hatalı hareket ettiği, taşınmaz malları almak için kararlı olduğu varsayılsa bile yine müvekkilinin sorumlu tutulamıyacağını, çünkü Genel Müdürlüğün bu hususta veto hakkı, durdurma veya tehir yetkisi bulunduğunu;

Arsaların değeri konusunda bir bilirkişi incelemesi yaptırılmadığını, bu itibarla zarar savının yerinde olmadığını, satıcının m^2'ye daha fazla bir değer istediğini, oysa ekspertiz raporundan sonra Yönetim Kurulunun 3000 liradan satın alınmasına karar verdiğini;

Savunmuştur.

Sanık, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK EKREM ÖZKILIÇ, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'daki taşınmaz mal alımlarında Kurum yararı görüldüğü için konunun Yönetim Kuruluna getirildiğini, toplanan bilgi ve belgelere göre Yönetim Kurulunun prensip olarak taşınmaz malların alımına karar

verdiğini, fiyat konusunda Kurum organlarınca benimsenenin altında bir rakam öngörüldüğünü, bu karardan sonraki işlerin Genel Müdürlüğün görev ve yetkileri içine girdiğini;

Yönetim Kurulunca Üsküdar'daki arsaların alınmasına 15.9.1978 günü karar verildiğini, kendisinin de imzası bulunan bu kararda brüt alan üzerinden ve m^2'sinin 3000 liradan alınmasının öngörüldüğünü, 5.10.1978 günlü Yönetim Kurulu kararıyla konuya açıklık getirildiğini, kararda, arsalara bir sağlık tesisi yapılabileceğinin yetkili mercilerden alınacak bir belge ile güvenceye bağlanması, 4 ve 12 parseli teşkil eden arsaların 3 ay içinde satılacağının noterde taahhüt edilmesi koşullarıyla Kurum'a mal edilecek beher m^2'nin 3000 liradan alınmasının kabul edildiğini;

Genel Müdürlüğün arsanın tamamının 36357 m^2 brüt sahadan ibaret olduğunu ve yollarla orta kısmın tapuda satıcı üzerinde bulunduğunu bildirdiğini, satıcının ise Yönetim Kurulundan daha önce m^2 3000 lira fiyat önerisini 36357 m^2'lik arsanın tamamının alınması kaydıyla verebileceğini ileri sürdüğünü, bunun sonucunda Genel Müdürlüğün arsanın tümünün alınmasını ve yolların tamamının Kurum'un mülkiyetine intikalini zorunlu gördüğünü bildirdiğini, işte bu uyum dolayısıyla Yönetim Kurulunun arsanın tümünün, m^2'sinin 3000 liradan alınmasını benimsediğini, Yönetim Kurulunca alınan 15.9.1978 ve 5.10.1978 günlü kararların esasta birbirleriyle çelişkili olmadıklarını, aksine birbirlerini tamamlar nitelik taşıdıklarını, tamamen iyi niyetle ve Kurum yararını gözeterek karara katıldığını, görevini kötüye kullanmadığını;

Öne sürmüştür.

SANIKLAR MEHMET AKGEMCİ, REFİK BAYDUR ve SAVAŞ BENLİ MÜDAFİİ AVUKAT MESUT GÜNEŞ, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'daki taşınmaz malların alımı işinde Genel Müdürlüğün

E.1981/1

Kurum mevzuatına göre ekspertiz heyetleri kurup gerekli araştırmaları yaptığını, sonra konuyu Yönetim Kuruluna getirdiğini, alınmasında Kurum yararı gördükleri için müvekkillerinin olumlu oy kullandıklarını, belirtmiştir;

Üsküdar'daki arsa alımlarında sanık Ekrem ÖZKILIÇ doğrultusunda savunma yapan sanıklar müdafii, müvekkillerinin tamamen iyi niyetle ve Kurum yararını düşünerek kararlar aldıklarını, bu nedenle görevlerini kötüye kullanmalarının söz konusu olmadığını, suçun maddî ve manevî öğelerinin oluşmadığını, kararlarda öngörülen koşulların Genel Müdürlükçe yerine getirilmediğini, ortada bir zarar var ise bu zararın nedeninin, karar organı olarak Yönetim Kurulu olmayıp, bu kurulun aldığı kararları kendi doğrultusunda saptırarak uygulayan Genel Müdürlük üniteleri olduğunu;

Söylemiştir.

Sanıklar, ayrıca savunma yapmamışlardır.

SANIK SELAMİ ÇEKMEGİL SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Üsküdar'daki alım işinin son aşamasında Yönetim Kurulu üyeliğine getirildiğini, görevi süresince uyarıcı müdahalelerde bulunduğunu, en son yapılan işleme katılmadığını, kararların oluşmasında Yönetmeliğe aykırı bir davranışı olmadığını, inandığı için Kurulda oluşan kanıyı paylaştığını, verilen bilgilerin ışığında göreve yeni başlıyan bir kimsenin ruh hali içerisinde kararlara katıldığını, iyi niyetle hareket ettiğini, suç işlemediğini;

Söylemiştir.

SANIK NİHAT BİLGİN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'da usulüne uygun inceleme yapıldığını, gayrimenkul Alım-Satım Yönetmeliğinin 10. maddesine olanaklar ölçüsünde uygun davranıl-

E.1981/1

dığını, anılan maddenin arsanın vaziyet plânı, gerektiği hallerde jeolojik tetkik raporu, tapu, çap örneklerinin alınmasını amir olduğunu, olayda arsa satın alınması değil, üzerinde projeye bağlanmış, ruhsatı alınmış ve uygulamaya geçilmiş bir inşaatın bulunduğu bir taşınmaz mal alımının söz konusu olduğunu, projede arsanın tapuda kayıtlı olduğu ada, parsel numaralarının, çapının ve imar durumunun belli olduğunu;

438 ada, 120 parsele ait satış önerisinin 126 ada, 373 parselin incelenmesine ilişkin Genel Müdürlük onayı çıktıktan sonra 8.6.1978 gününde doğrudan Emlâk Müdürlüğü evrakına 1238 kayıt numarası ile işlendiğini, Emlâk Daire Başkanı Nizamettin ERGEZER'in Malatya'ya gitmişken bu öneriyi de değerlendirin şeklindeki talimatı nedeniyle ikinci taşınmaz mal üzerinde de inceleme yapıldığını,ekspertiz yapılmasının, taşınmaz malın mutlaka alınmasını gerektirmediğini, fakat düzenledikleri raporun kabul edildiğini,bu durumun ortada bir sakınca bulunmadığını gösterdiğini;

Vergi değerlerinin, taşınmaz mal üzerinde mevcut kuyu, kaynak, ağaç, baraka ve sair müştemilâtın araştırılmasının ancak kamulaştırmalarda söz konusu olacağını, esasen olayda değerlendirmeye etken olacak bu tür unsurlar bulunmadığından rapora itiraz edilmediğini, arazi üzerine tesis edilmiş ipotek gibikısıtlayıcı hakların olup olmadığının araştırılmasının olaya etkisi bulunmadığını;

Olayda görevi kötüye kullanma suçunun unsurlarının oluşmadığını, böyle bir savın geçerlilik kazanabilmesi için memurun kendisine tanınan yetki sınırlarını aşmış olması gerektiğini, eylemle sonuç arasında bulunması gereken maddî nedensellik ilişkisinin de bulunmadığını, çünkü hazırlanan raporun alım bedelinin tespitinde ve alımın yapılmasında etken olmadığını, Yönetim Kurulu üyelerinden bazılarının yerindeki araştırmalara dayalı tespitlerine göre işlem yapıldığını;

T.C.

E.1981/1

Öne sürmüştür.

SANIK MEHMET NABİ DOĞU MÜDAFİİ AVUKAT ERDEM AKYÜZ, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'da iki taşınmaz malın ekspertiz incelemesi ile satın alınmasının söz konusu olduğunu, bunlardan Hüseyinbey Mahallesindeki taşınmaz mal için SSK Genel Müdürlüğünden bir emir alınmadığı halde müvekkilinin de üyesi olduğu kurulun kendiliğinden bir ekspertiz incelemesi yaptığının ileri sürüldüğünü, müvekkilinin bu taşınmaz mal ile ilgili olarak yapılan inceleme sonucu tutulan raporda imzasının bulunmadığını;

Kurulca yapılan incelemelerden sonra, Yönetim Kurulundan üç üyenin mahalline giderek fiyat yönünden tespit ve incelemeler yaptığını, satınalma işleminde bu ikinci kurulun görüşlerinin esas alındığını, kaldı ki, ekspertiz raporunun Yönetim Kurulunu bağlayıcı bir niteliği bulunmadığını, 4792 sayılı Kanunun 11. maddesinin (f) bendi gereğince, her türlü emlâk alımının Yönetim Kuruluna ait olduğunu, görevini yaptığını, suç işlemediğini;

Belirtmiştir.

Sanık, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANİK MUHSİN ÖZEL MÜDAFİİ AVUKAT NİHAT BENDERLİOĞLU, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya'daki taşınmaz mallar bakımından müvekkilinin suçlamasına esas alınan unsuru emlâk alım-satım işlerini düzenleyen Yönetmeliğin 10. maddesinin (H) bendine ilişkin olup bu Yönetmeliğin 10. ve 11. maddelerinde sadece arazi ile bina alımları hakkında hükümler bulunduğunu, üzerinde tamamlanmamış bina bulunan taşınmaz mal alımında uygulanacak yöntem konusunda bir hüküm olmadığını, ancak Kurumun öteden beri bu tür alım işlerini yaptığını, Yönetim Kurulunun alım kararında taşınmaz mal-

E.1981/1

ların, rant tesisi olabileceği konusundaki düşünceye değer verdiğini, takdir edilen değerleri 13 bin ve 12 bin liraya indirdiğini, dolayısıyla müvekkili ve arkadaşları tarafından düzenlenen raporların alım işinde bir fonksiyon icra etmediğini, daha sonra mahal listesi düzenlemekle görevlendirilen bir kurulun Malatya'ya gittiğini, bu kurulun arsaya ayrı, inşaatlara ayrı değer biçtiğini, bu nedenlerle müvekkilinin suçlanmasının doğru olmadığını;

Öne sürmüştür.

Sanık, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK RECEP GÖREY MÜDAFİİ AVUKAT DOĞAN TANYER, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Malatya işinde müvekkiline yüklenebilecek bir suçun bulunmadığını, esas hakkındaki düşüncenin müvekkili yönünden yanlış olduğunu, müvekkilinin bulunduğu kurulun bir ekspertiz kurulu olarak nitelendirilemiyeceğini;

Mahal listesinin düzenlenmesi için 24.7.1978 günlü bir "olur"la üç kişilik bir kurul oluşturulduğunu, kurul üyelerinin mahal listesi yapmakla suçlandıklarını, bu suçlamanın ne hukuksal bir yanı ne de mantığı bulunduğunu;

Müvekkilinin Yönetmelikte öngörüldüğü şekilde ekspertiz yapmadığının ve yetkisini aşarak arsa m^2'sini yüksek gösterdiğinin öne sürüldüğünü, bu suçlamanın tutarlı olmadığını, kurulun bir üyesi olan müvekkilinin görevi kötüye kullandığı, öteki iki üyesinin ise görevlerini ihmal ettikleri şeklinde yapılan ayırıma bir anlam veremediğini;

Müvekkilinin de dahil olduğu kurula"satışı teklif olunan ve halen inşa halinde bulunan işhanının rant tesisleri olarak Kurum'ca satın alınmasında yarar olup olmadığının mahallen tetkiki" görevi verildiğini,

E.1981/1

alımda yarar olup olmadığına Yönetim Kurulunca karar verileceğini, ihtiyaç olduğuna karar verildiği takdirde yönetmelik uygulamasının başlıyacağını, bu başlangıç aşamasında müvekkilinin yetkisini aşarak arsa m^2 değerini yüksek gösterdiği savının geçerli olamayacağını;

4792 sayılı Kanunun 11. maddesinin (f) bendi gereğince her türlü emlâk alımının Yönetim Kuruluna ait olduğunu, Yönetim Kurulundan üç kişinin Malatya'ya gittiğini, işhanlarından birinin m^2'sine 13, ötekinin m^2'sine 12 bin lira fiyat takdir edildiğini, böylece yetkili kurulun bu icraatı ile hem ihtiyaç sorununu çözümlediğini, hem fiyatı takdir ettiğini, Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinin belli başlı bir eylem ve suçu tanımlamadığını, bu hükmün adeta yasaların saydığı, unsurlarını açıkladığı ve herkesin bilmesini zorunlu kılan suçların ötesinde ve dışında tamamlayıcı bir hüküm niteliğinde olduğunu, 240. maddede maddî ve manevî öğeleri açıklanmayan ve ne olduğu bilinmeyen eylemin (kanunsuz suç olmaz) ilkesine kesinlikle aykırı olduğunu, maddede (her ne suretle olursa olsun vazifenin suiistimali) gibi bir tanımlamanın yer alması, memurun yasalarda sayılmamış, suça benzer veya benzemez her hareketine ceza vermek olasılığı taşıyan durumlar ortaya çıkardığını, müvekkili için bu maddeye uygun ceza istendiğine göre önce görevin nasıl, niçin, nerede, nezaman ve ne maksatla kötüye kullanıldığının saptanması gerektiğini;

Öne sürmüştür.

Sanık, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK CAVİT DİNÇEL, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Bağ-Kur Genel Müdürü olarak 31.5.1978'de, 12 bölge ve 40 şube müdürünün katılmasıyla idarenin yenilenmesi için bir toplantı yapıldığını, günün koşullarına uymayan mevzuatta, ilgili birimlerde kurulacak komisyonlar aracılığıyla değişiklik yapılmasının kararlaştırıldığını , bu

E.1981/1

cümleden olarak Satınalma Komisyonu Başkanlığının, İhale Yönetmeliğinin 13, 22 ve 42. maddelerinin değiştirilmesi için, Hukuk Müşavirliğinden 4.8.1978'de görüş sorduğunu, İhale Yönetmeliğindeki bazı maddelerin değiştirilmesi girişiminin Bomonti'deki taşınmazın alımından önce başladığını;

Bakanın olur verdiği ve tarihinde değişiklik yapıldığı öne sürülen evrakın yalnızca ilk nüshasının Yüce Divan'a sunulduğunu, ikinci ve üçüncü nüshaların bulunamadığı gerekçesi ile sunulmadığını, oysa yazıyı hazırlayanların paraflarının ikinci ve üçüncü nüshalarda bulunduğunu, ilk nüshada yalnızca daktiloyla yazılmış rumuzun yer aldığını;

Arsanın peşin alınması halinde Bomonti'deki taşınmaz mal bedelinin 220 milyon lira olacağı yolundaki "ek rapor"dan duruşma sırasında haberdar olduğunu, Bölge Müdürlüğünün 28.11.1978 günlü ve ekspertiz raporunu ve eklerini Genel Müdürlüğe yollayan yazısının 30.11.1978'de Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Genel Evrakına geldiğini, aynı gün Evrak Müdürlüğünün bu yazıyı Satınalma Komisyonuna yolladığını, ancak İstanbul'dan yollanan yazının 6 adet eki bulunduğu halde, Emlâk Müdürlüğünün yazısıyla, İstanbul Bölge Müdürlüğünden gelen bu yazı Satınalma Komisyonuna yollanırken, 6 nolu ekin karalandığını;

Bağ-Kur'un İktisadi Devlet Teşekkülü ya da benzeri bir kuruluş olmadığını, 440 sayılı Kanunun Bağ-Kur'a uygulanamıyacağını, sadece Bağ-Kur Yasasının 7. maddesine göre personel rejimlerinin 440 sayılı Kanun kapsamına girdiğini, 440 sayılı Kanunun 15. maddesine göre hazırlanan yatırım ve finansman programlarının 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 74. ve 16. maddeleri uyarınca hazırlanan Bağ-Kur yatırım programlarından farklı olduğunu;

Öne sürmüştür.

T.C.

E.1981/1

SANIK CAVİT DİNÇEL MÜDAFİİ AVUKAT UĞUR ALACAKAPTAN, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

7.9.1978 günlü, İhale Yönetmeliğinin 13 ve 42. maddelerinde değişiklik yapılması amacıyla Yönetim Kuruluna sunulan önerinin hazırlık çalışmalarının, Kâzım ERDEM'in teklif mektubundan önce ve en geç 4.8.1978 günü başlatıldığının, 14.8.1978 günlü, 3129 sayılı belgeden kesinlikle anlaşıldığını;

Kuruma bir güvence sağlamak amacıyla Yönetim Kurulu olarak arsanın peşin para ile alınıp tescilinin yapıldığını, arsaya ödenen bedelin en düşük düzeyde tutulduğunu, ortada iki değil tek bir sözleşme bulunduğunu, bu sözleşmenin aslî koşulunun binanın yapımı, ferî koşulunun arsanın Kurum adına tescili olduğunu, bu nedenle değer artışının arsaya ödenen para düşüldükten sonra kalacak meblağ üzerinden hesaplanması gerekeceği düşüncesinin yanlış olduğunu, aynı şekilde satıcıya avans verilmesinin de suçlama konusu yapılamıyacağını, hiç kimsenin avans almadan inşaata girmiyeceğini, kaldı ki İhale Yönetmeliğinin 72. maddesinin de bu konuda açık kurallar getirdiğini, arsanın peşin alınması olasılığı da düşünülerek düzenlenen ek raporun tarihsiz olduğunu, ne zaman düzenlendiğinin belli olmadığını, İstanbul Bölge Müdürlüğünün Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne gönderdiği 28.11.1978 günlü, 8702 sayılı yazının ekinde yer alan belgeler arasında "ek rapor"un bulunmadığını, yazının Genel Müdürlükteki nüshasına el ile bir altıncı kalem eklenmek istenmiş ise de bunun üzerinin sonradan karalandığını;

Bağ-Kur Yönetim Kurulu çalışma esaslarının 5. maddesinde yer alan ".... öneriler, Yönetim Kurulu Başkanlığına hitaben yazılır" biçimindeki kuralın, bir şekil şartı koymaktan başka anlamı olmadığını, maddenin yazılı olmayan önerilerin görüşülemiyeceği biçiminde yorumlanamıyacağını;

E.1981/1

İşin aceleye getirildiği iddiasının da gerçek olmadığını, kamu hizmetinin süratle yürütülmesinin asıl, suç sayılacak eylemin görevi savsama ve geçiktirme olduğunu, yetkililerin gerekli incelemeyi yapacak zamanı bulduklarını;

İhale Yönetmeliğinde ipoteğin de güvence olarak kabul edilmesi için yapılan değişikliğin Kâzım ERDEM'e avans verilmesini sağlamak amacını gütmediğini, Yönetmeliğin 2490 sayılı Kanuna uygun bir hale getirilmesi için değişikliğin yapıldığını, bunda Kurum'un herhangi bir zararının söz konusu olmadığını;

Taşınmaz mal alımlarını durduran 12.12.1978 günlü, 978/33 sayılı Genelgenin genel bütçeye dahil daireler ile katma bütçeli idareleri kapsadığını, Bağ-Kur'un ise, ne genel bütçeye dahil ne de katma bütçeli bir idare olduğunu, aynı şekilde Bağ-Kur'un kamu iktisadi teşebbüsü ya da döner sermayeli bir kuruluş niteliğinde de olmadığını, kararnameye ekli listede Bağ-Kur'un yer almadığını;

Müvekkilinin 5.1.1979'da alınan Bakan onayını 29.12.1978 günü alınmış gibi gösterdiği iddiasının da doğru olmadığını, Bakanlar Kurulu Kararnamesinde yer alan yasaklamaları bertaraf etmeyi amaçlasaydı, Bakanlık olurunu 29.12.1978 günü verilmiş gibi değil, Kararnamenin Kuruma tebliğ edildiği 28.12.1978 gününden önceki bir günde verilmiş gibi göstermesi gerektiğini;

Bütçe tekniği açısından herhangi bir satın alma işlemi ile ilgili ödemede bulunabilmek için ödeme gününden önce alımla ilgili tüm prosedürün tamamlanmış olmasının yeterli olduğunu, satıcıya ilk ödemenin 16.1.1979'da yapıldığı gözönünde tutulursa bu tarihe kadar alınacak bir Bakan olurunun ödeme yapılmasını sağlıyacağını, Bakan olurunun 1978'de yapılmış gösterilmesinin bir gerekçesi bulunmadığını, bu bakımdan eski

tarihle olur alındığı iddiasının suçluluktan kurtulmak için Selâhattin GÜRLER tarafından ortaya atıldığını, Cavit DİNÇEL'in Yüce Divan'a Millî Güvenlik Konseyi'nce sevkedilmediğini, Yüce Divan'ın adliye mekanizması içinde yer alan yüksek görevli bir mahkeme olmadığını, belli kişilerin belli suçlarını görmekle görevli özel bir mahkeme olduğunu, bu bakımdan sanık Cavit DİNÇEL hakkındaki davaya bakmakla görevli olmadığını;

Söylemiştir.

SANIK HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Bir Bağ-Kur mensubu ve temsilcisi olarak Bomonti'deki taşınmaz mal alımında kasten Bağ-Kur zararına hareket edebilmesi için dengesiz olması gerektiğini, TCK'nun 240. maddesinin kasıtlı hareket eden kişiyi cezalandırdığını, kendisinin temsil ettiği milyonlarca insana maddî hizmetlerden çok sevgi, inanç ve felsefe vermeğe çalıştığını, Bağ-Kur'un doğup gelişmesine büyük katkıları bulunduğunu, takdir hakkını vicdanına ve yasalara uygun olarak kullandığını belirtmiştir.

SANIK AHMET MEMDUH ÜREYEN SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Bağ-Kur'un kuruluşundan bu yana Yönetim Kurulu Üyesi olarak görev yaptığını, Bağ-Kur Kanununun hazırlık çalışmalarına da katıldığını. Bomonti'deki taşınmaz malı almakla Kurum yararına bir iş yaptıklarını, takdir edilen 227 milyon liranın son derece makûl bir fiyat olduğunu, Bağ-Kur tarafından taşınmaz mal alınmasının yasa ve her yıl yapılan program ve bütçe gereği olduğunu, hayatının 32 yılını esnaf teşkilatında ve hayır müesseselerinde sosyal konular üzerinde çalışarak geçirdiğini eyleminin görevi kötüye kullanmak olarak nitelendirilemiyeceğini söylemiştir.

SANIK FİKRET ÇORUH SAVUNMASINDA ÖZETLE:

8.3.1978 - 8.3.1980 tarihleri arasında iki yıl süre ile Bağ-Kur

E.1981/1

Yönetim Kurulu üyeliği yaptığını, yasaların emrinde, hiçbir kasıt ve menfaati olmadan takdir hakkını kullandığını, diğer Yönetim Kurulu üyelerinin savunmalarına da aynen katıldığını belirtmiştir.

SANIK HÜSAMETTİN SEVENGÜL SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Kurumu zarara soktuğu savıyla TCK'nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılmasının istendiğini, görevini kötüye kullanmadığını, beraatine karar verilmesi gerektiğini söylemiştir.

SANIK FEHMİ GENÇ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bağ-Kur'un kurulup örgütlenmesi için büyük gayret gösterdiğini, böyle bir kuruluşu kasıtlı olarak zarara sokmasının düşünülemiyeceğini, Kurum'u zarara soktukları savının dayanaksız olduğunu öne sürmüştür.

SANIK FEHMİ GENÇ MÜDAFİİ AVUKAT ARİF DOĞU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkilinin eyleminin bir takdir hakkının kullanılmasından ibaret olduğunu, takdir hakkının olumlu ya da olumsuz bir biçimde kullanılmasının suç sayılamıyacağını, bu hakkın özel kasıtla kötüye kullanılmasının suç olacağını, müvekkili için böyle bir durumun söz konusu olmadığını ileri sürmüştür.

SANIK MUSTAFA ZEKİ ÇINAR SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesine göre bazı kamu kuruluş larından görüş sorulmadığı suçlamasının yerinde olmadığını, Genel Müdürlüğün, fiyat takdirini başkalarına yaptırmaları için değil kendilerinin yapmaları için talimat verdiğini; bu amaçla iki teknik elemanın da Genel Müdürlükten yollandığını, fiyat takdiri aşamasında arsanın peşin alınacağını bilmediklerini, hesabı da ona göre yaptıklarını belirtmişti

SANIKLAR CAVİT DİNÇEL, AHMET MEMDUH ÜREYEN, HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR, FİKRET ÇORUH, HÜSAMETTİN SEVENGÜL, YALÇIN ÖZALP, MUSTAFA SİVRİOĞLU, ŞEVKET ÇORBACIOĞLU, MUSTAFA ZEKİ ÇINAR, MUSTAFA BÜLENT ULUÇ MÜDAFİİ AVUKAT ASAF ÜLKER SAVUNMASINDA ÖZETLE :

E.1981/1

Satıcı firmanın bir arsa satışını değil, firmaya ait arsa üzerinde inşa edilecek binanın tamamlanıp Kuruma teslimini teklif ettiğini, fiyat takdir komisyonunun görevinin inşa edilecek binanın maliyet bedeli ile rant durumunun saptanması olduğunu, ihale komisyonunun ise pazarlık yapmakla görevli bulunduğunu, inşaatın maliyet bedeli ile tamamlandıktan sonra taşıyacağı rayiç değerin birbirinden farklı unsurlar olduğunu, Yönetim Kurulunun 227 milyon liralık bedeli rayiç bedel kabul ederek binanın alınmasında bir sakınca görmediğini, fiyat takdir komisyonunun ve satın alma komisyonunun arsanın satın alınması konusunda bir karar verme yetkisi bulunmadığını;

Arsa alımı işi ile inşaat yapımı işinin birbirinden ayrı düşünülemiyeceğini, arsanın Kurum adına kayden tescil edildiğini, bunun arsanın satın alınmasından farklı olduğunu, bu nedenle de 2,5 yıllık süreyle öngörülen değer artışının ödendiği iddiasının geçerli olmadığını, zira arsanın kayden tescili karşılığı ödenen paranın fiyat takdirinin yapıldığı tarih için saptanan miktar olduğunu;

Fiyat takdir komisyonu ve satın alma komisyonunun avans verilmesi konusunda bir yetkisi olmadığını, İhale Yönetmeliğinin 72. maddesine göre avans verme yetkisinin Yönetim Kuruluna ait olduğunu, aynı yönetmeliğin 83. maddesine göre Yönetim Kurulunun avans hadlerini bir katına kadar indirip yükseltebileceğini, Genel Müdürlüğün de avans verme konusunda yetkili olduğunu, sonradan sözleşmenin feshi nedeniyle Kurumun zarara uğradığını, hatta bu zararın 76 milyon liranın nemasından yoksun kalınmasından ibaret olmadığını, çok daha büyük olduğunu, ancak bu zarara sözleşmenin feshine neden olanların yol açtığını, müvekkillerinin iyi niyetle görevlerini yaptıklarını, suç işlemek kastıyla hareket etmediklerini;

E.1981/1

Savunmuştur.

Sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU, Şevket ÇORBACIOĞLU ve Mustafa Bülent ULUÇ ayrıca savunmada bulunmamışlardır.

SANIK YALÇIN TURHAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'deki taşınmaz malın alımı sırasında Satınalma Komisyonu Başkanı olarak görev aldığını, komisyon çalışmalarında Kurumun bir zarar görmemesi için gerekli her türlü özeni gösterdiklerini belirtmiştir.

SANIK SEYFİ BOZAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'de taşınmaz mal alımı sırasında Satınalma Komisyonu üyesi olarak çalıştığını, ne Yönetim Kurulunun ön mutabakat kararında ne fiyat takdir komisyonunun ne de pazarlık komisyonunun kararlarında peşin ödemeye ilişkin bir kural bulunmadığını, Yönetim Kurulunun ön mutabakat kararında peşin ödeme yapılacağına dair bir kural bulunsa idi bunun fiyat takdirini etkiliyebileceğini, fiyat takdir komisyonunun maddi hatalarını düzelten pazarlık komisyonunun daha sonra çıkacak Yönetim Kurulu kararını bilmesinin ve değişik alternatiflerle karar almasının mümkün olmadığını söylemiştir.

SANIK SEYİT ABDULLAH TANRIKULU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'de taşınmaz mal alımı işinde Satınalma Komisyonu üyesi olarak görev yaptığını, Komisyonun taşınmaz mal alımında yetkili bir organ olmadığını, takdirin tamamen Yönetim Kuruluna ait bulunduğunu, art niyetle hareket etmediklerini hukuka uygun şekilde pazarlık yaptıklarını söylemiştir.

SANIK BEKİR ULUSOY SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Bomonti'deki taşınmaz malın alımı sırasında ihale komisyonu üyesi olarak görev yaptığını, taşınmaz malın alımı ile ilgili kararların Yönetim Kurulunca verildiğini, Yönetim Kurulunun ön mutabakat kararıyla Fiyat Takdir Komisyonu ve Pazarlık Komisyonu kararlarında peşin ödemeye

E.1981/1

ilişkin bir kural bulunmadığını, Fiyat Takdir Komisyonunun maddi hatalarını bile düzelten Pazarlık Komisyonunun daha sonra çıkacak Yönetim Kurulu kararını bilmesinin ve buna göre karar almasının olanaksız olduğunu söylemiştir.

SANIK FİKRİYE CENAN MÜDAFİİ AVUKAT SITKI VURAL SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Sanığın bir hukukçu olarak Satınalma Komisyonuna katıldığını Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin, taşınmaz malın alınmasına Komisyonun karar verdiği 12.12.1978'de yürürlükte bulunan 13. maddesi hükmüne göre duyurunun gereksiz olduğunu, aynı yönetmeliğin 42/h maddesinin pazarlık yöntemine yer verdiğini, sanığın Yönetim Kurulunca verilmesi kararlaştırılan 76 milyon lira ile ilgili kararda bir rolü bulunmadığını belirtmiştir.

Sanık, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK SELÂHATTİN GÜRLER SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Yönetim Kurulunca müteahhit firmaya verilmesi gereken avans üzerinden Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 10. maddesinde belirtilen oranlarda Kurum yararına 3.438.000 liranın kendisi tarafından kesin güvence olarak alındığını, avanstan kesin güvence çıkarıldıktan sonra kalan 46.438.859 lira için İhale Yönetmeliğinin 11. maddesi uyarınca ipotek alındıktan sonra ödeme yapıldığını, İhale Yönetmeliğinin 45. maddesinin kesin güvencenin ihale bedeli üzerinden alınmasını hükme bağladığını, suç konusu olayın bir satınalma niteliğinde olup, ihale olmadığını, firmanın Kurumdan 148.320.820 lira alacağı bulunduğunu, bu para firmaya ödenmediğine göre karşılığında güvence almanın da söz konusu olmayacağını belirtmiştir.

EYLEMLER

A) MALATYA'DA TAŞINMAZ MAL ALIMI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

E.1981/1

a) SANIKLAR NİHAT BİLGİN, MEHMET NABİ DOĞU, MUHSİN ÖZEL VE RECEP GÖREY'İN EYLEMLERİ

Mustafa Kemal DERİNKÖK, 26.5.1978 günlü teklif mektubu ile, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne başvurarak, Malatya'da sahibi olduğu ve tapunun 126 ada, 373 parselinde kayıtlı bulunan 1173,40 m^2-lik arsa üzerinde inşa halindeki işhanını Kurumla ortaklaşa bitirmeyi veya rayiç bedeli ile Kuruma satmayı önermiştir. Bu mektupta taşınmaz malla ilgili ayrıntılı bilgiler verilmiş, fakat satış bedeli gösterilmemiştir (Dosya: A-Dizi: 355).

"Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleri ile Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği"nin 8. maddesi, teklif mektuplarında taşınmaz malın satış bedelinin belirtilmesini ve tekliflerin, Kurum ihtiyacı, yatırım programları ve teklifin özelliği gözönünde bulundurularak ve gerektiğinde Kurum'un ilgili müdürlüklerinin mütalâalarının da alındıktan sonra bir komisyon tarafından değerlendirilmesini öngörmektedir. Bu kurala rağmen, teklif mektubunda satış bedeli gösterilmediği, 1978-1979 yılları yatırım programlarında Malatya'da taşınmaz mal alımına yer verilmediği halde satınalma işlemlerine girişilmiştir. Kurum Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU, 7.6.1978 günlü onay ile, Emlâk İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN başkanlığında Yapı İşleri Daire Başkanlığından İnşaat Mühendisleri Recep GÖREY ve Muhsin ÖZEL ile Aktuarya ve İstatistik Dairesinden Başaktüer Mehmet Nabi DOĞU'dan oluşan bir kurulu, ekspertiz çalışmaları yapmak için görevlendirmiştir (Dosya:A-Dizi:354).

Genel Müdürlüğün bu onayı üzerine, Ekspertiz Kurulu Başkanı Nihat BİLGİN, Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Malî Müşaviri Şükrü GÜRSOY'un sağladığı bir araba ile ve onunla birlikte 10.6.1978 günü, öteki üyeler ise bir gün sonra Malatya'ya gitmişlerdir. Bu durum, Ekspertiz Kurulu Başkan ve üyelerinin ifadeleriyle açıklığa kavuşmuştur.

E.1981/1

Ekspertiz Kurulu, önce Genel Müdürlük onayında sözü edilen İzzetiye Mahallesi 126 ada, 373 parselde kayıtlı arsa ve bu arsa üzerinde başlatılmış olan inşaatta, daha sonra da yine Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait Hüseyinbey Mahallesi 438 ada, 120 parselde kayıtlı arsa ve üzerindeki inşaatta inceleme yapmıştır. Oysa, o tarihte bu ikinci taşınmaz mal için verilmiş bir teklif mektubu bulunmadığı gibi, Genel Müdürlüğün bir onayı da mevcut değildir. Her ne kadar Mustafa Kemal DERİNKÖK, 14.6.1978 gününde SSK Genel Müdürlüğüne verildiği anlaşılan bir dilekçe ile, bu ikinci taşınmaz mal için satış teklifinde bulunmuşsa da (Dosya:A_1-Dizi:251) böyle bir teklifin daha önce yapılan ekspertiz işlemindeki aksaklığı ortadan kaldıramıyacağı kuşkusuzdur.

Ekspertiz Kurulunun Malatya'da yaptığı çalışmalara Malatya'da avukatlık yapan satıcı vekili Cevdet Yücel FENERCİOĞLU da katılarak, emsal fiyatların sorulacağı kişiler konusunda Kurulu yönlendirdiği gibi, öneri olmadığı halde, ikinci taşınmaz malın da ekspertizinin yapılması için Nihat BİLGİN'i ikna etmiştir. Bir gün önce satıcının özel arabasıyla tek başına Malatya'ya giden Nihat BİLGİN'in bu davranışından, Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'yla ilişki kurduğu kanısına varılmıştır. Sanığın bu tutumu, ekspertiz çalışmalarının gereği gibi yapılmasına engel olmuştur.

Ekspertiz Kurulunca taşınmaz malların bulunduğu çevrede rayiç değer araştırılırken, yalnızca birkaç esnaftan sorulmakla yetinilmiş, uzman kişi ve kuruluşlardan bilgi alınmamıştır. Kurul Başkanı ve üyesi olan sanıklar, Malatya'da taşınmaz malların bulunduğu çevrede işyeri sahibi olan birçok kişiden araştırma yaptıklarını, bunun sonucunda fiyat konusunda bir kanıya vardıklarını söylemişlerse de, Ankara 2. Asliye Ceza Mahkemesince talimatla ifadeleri alınan tanıklar İsmail ERDEM, Mehmet KIRÇUVAL, Mehmet BAĞDATLI ve Bayram VANLIOĞLU, kendilerinden herhangi bir bilgi alınmadığını ya da fiyat tespiti bakımından gerektiği biçimde bir araştırma yapılmadığını açıklamışlardır.

E.1981/1

Satış önerisi ve Genel Müdürlük onayı bulunmadan, Hüseyinbey Mahallesi 438 ada, 120 parselde kayıtlı taşınmazın ekspertizinin yapılmasının Kurul Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in çabaları sonucu gerçekleştiği, Ekspertiz Kurulu üyelerinin ifadelerinden anlaşılmaktadır. Nitekim Kurul üyeleri Recep GÖREY ve Muhsin ÖZEL ifadelerinde, Başkan Nihat BİLGİN'in ikinci taşınmaz mal için de Kurum'a teklifte bulunulduğunu ve Malatya'ya gelmişken onun da ekspertizinin yapılmasının yararı olacağını söylemesi üzerine ikinci taşınmaz malın ekspertizinin yapıldığını, belirtmişlerdir.

Ekspertiz Kurulu Malatya'daki çalışmalarını bir gün içinde bitirdikten sonra, Başkan ve öteki üyeler (Mehmet Nabi DOĞU hariç) 12.6.1978 günü akşamı satıcının sağladığı özel araba ile Ankara'ya dönmüşlerdir.

Ekspertiz Kurulu çalışmalarını Ankara'da sürdürmüş ve her iki taşınmaz mal için iki ayrı rapor düzenlemiştir. 26.5.1978 günlü teklif mektubunda fiyatbildirmesi gereken satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, bu gereği ancak ekspertiz çalışmalarından sonra, 16.6.1978 günlü bir dilekçe ile yerine getirmiş ve İzzetiye Mahallesindeki inşaatın m^2'si için 20.000.-TL., Hüseyinbey Mahallesindeki inşaatın m^2'si için de 18.000.-TL istemiştir (Dosya:A-Dizi:289). Ekspertiz Kurulunun çalışmaları sırasında satıcı ile arasında iş ilişkisi bulunan sanık Kazım ERDEM'in ve onun yakını Avukat Ertuğrul MAT'ın fiyat belirleme çalışmalarını yakından izledikleri, Kurum Emlâk Dairesi eski Başkanı Nizamettin ERGEZER, Emlâk Dairesi İktisap Şefi Yılmaz YAKUT, aynı dairede görevli Mustafa BAKKALOĞLU ve Yüksek Mimar Abdurrahim MAVİTUNA'nın ifadelerinden anlaşılmıştır. Sanık Kazım ERDEM de savunmasında, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK yararına taşınmaz malları üzerinde üçüncü kişiler için toplam 55 milyon lira tutarında ipotek tesis ettiğini, bu ipoteği çözdürebilmek, dolayısıyla taşınmaz mallarını kurtarabilmek için işi takıp ettiğini, açıklamıştır.

T.C.

E.1981/1

Ekspertiz raporlarının Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün 16.6.1978 günlü dilekçesinden sonra düzenlendikleri anlaşılmaktadır. İzzetiye Mahallesindeki taşınmaz mala ilişkin tarihsiz raporda; 1173,40 m^2'lik arsa üzerinde hafriyat ile bodrum ve zeminde inşaata ait bir kısım karkasın yapıldığı, arsanın İnönü Caddesine 17 metre cepheli bir dikdörtgen şeklinde olduğu, toplam inşaat alanının 6500 m^2 civarında olup projeye göre 170 bağımsız bölüm bulunduğu, Malatya'da kiraların çok yüksek oluşu nedeniyle alınmasının yararlı olduğu kanısına varıldığı, arsa m^2 bedeli hakkında kesin bir karara varılamadığı, mal sahibinin m^2 inşaat için 20.000.-TL.istediği, ancak m^2'sinin 18.000.-TL. den satın alınmasının uygun olacağı belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:353).

Hüseyinbey Mahallesindeki taşınmaz mala ilişkin raporda da 905,50 m^2'lik arsa üzerine ön cephede 5 kat, arkada 3 kat olarak inşaata başlandığı, tamamının işyeri olduğu, toplam 139 bölümden oluşan bu işyerinin karkas ve bölümlerinin bir kısmının demir doğramalarının takıldığı, arsa hakkında m^2 bedeli için kesin bir karara varılamadığı, mal sahibi tarafından m^2 inşaat için 18.000.-TL. istendiği, kiraların o çevrede yüksek olduğu, inşaat m^2'sini 16.000.-TL.'den satın alınmasının uygun olacağı açıklanmıştır (Dosya:A-Dizi:220).

Ekspertiz raporlarında yer alan bu bilgiler, Yönetmeliğin 10. ve 12. maddeleri karşısında yetersiz kalmaktadır. Ekspertiz Kurulu, arsa ve bina için ayrı ayrı değerlendirme yapacağı yerde arsa payını da içeren, inşaat m^2'si için global bir değer koymakla yetinmiştir. Yönetmeliğin arazi ve arsa iktisabına ilişkin 10. maddesinin (a) bendinde ekspertiz kurulunca örneği Kurumca hazırlanan fennî tetkiki raporu düzenlenmesi öngörülmektedir. Basılı olarak hazırlanmış olan fennî tetkik raporunun cevaplandırılması gereken 8 numaralı bölümünde "civardaki mümasil arsaların ve bugünkü rayice göre bu arsanın tahmini bedeli nedir" sorusuna yer verilmiştir. Buna göre alınacak arsanın m^2 fiyatının saptanması zorunludur.

E.1981/1

Bina alımları için hazırlanmış olan "Fennî Tetkik Raporu"nun 30 numaralı bölümünde de :

"Bina maliyet fiyatı :

a) Arsa kıymeti (vasati ve tahmini) tapuya kayıtlı miktarı üzerinden semtin ve arsanın hususiyetleri ile rayiç fiyatlar gözönünde tutularak takdir edilir.

b) Bina inşa masrafı :

Binanın inşa hususiyetleri gözönünde tutularak tetkikin yapıldığı günkü rayiçlerle inşa edildiği esasına göre m^2 inşaat bedeli tespit olunur, Umumi inşaat sahası ile çarpılarak inşa masrafı elde edilir" denilmektedir (Dosya:A-Dizi:285-286).

Malatya'daki taşınmaz malların alımında Yönetmeliğin bu hükümlerinin gözönünde tutularak arsa m^2 fiyatlarının belirlenmesi gerektiği halde, Ekspertiz Komisyonu, arsa paylarını da içerecek biçimde taşınmaz mallar için global bir fiyat saptamakla yetinmiştir. Bu durum, toplam fiyat içinde arsa payının gizlenmesine, dolayısıyla da Kurum 'un zarara uğramasına neden olmuştur.

Öte yandan, ekspertiz raporlarında, taşınmaz malların ipotekle yükümlü olup olmadıkları, kira şerhi bulunup bulunmadığı konularında bir açıklama yapılmamış ve vergi değerleri gösterilmemiştir. Oysa, Malatya Tapu Sicil Muhafızlığının 9.5.1979 günlü, 582 sayılı yazısından; İzzetiye Mahallesindeki taşınmaz mal üzerinde Garanti ve Anadolu Bankaları lehine tesis edilmiş 19 milyon liralık ipotek ve Garanti Bankası lehine 45 bin liralık icar şerhi, Hüseyinbey Mahallesindeki taşınmaz mal üzerinde de 45 milyon liralık ipotek tesis edilmiş olduğu anlaşılmıştır (Dosya:A-Dizi:263).

Ekspertiz Kurulu, çalışma yöntemi ve raporun hazırlanması konularına Nihat BİLGİN, Recep GÖREY, Muhsin ÖZEL, Mehmet Nabi DOĞU, Nizamettin ERGEZER ve Veli ÇAVDAR'ın ifadeleri açıklık getirmektedir.

T.C.

E.1981/1

Yüce Divan'daki sorgulamalarında:

Sanık Nihat BİLGİN, bir muciple Ekspertiz Kurulu Başkanlığına getirilmesi üzerine Cumartesi günü satıcının müşaviri Şükrü GÜRSOY'a ait bir araba ile Malatya'ya hareket ettiğini, Pazar günü sabahleyin otelin önünde Cevdet Yücel FENERCİOĞLU ve Şükrü GÜRSOY'la karşılaştıklarını, ertesi gün Kurum binasında Ekspertiz Kurulunun öteki üyeleri ile buluştuğunu, emsal tespit çalışmaları sırasında Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da yanlarına geldiğini, işin bittiği bir sırada Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun "bizim ikinci teklifimiz de var... yarı yarıya bitmiş bir bina var, biz onu da teklif ettik" dediğini, bu tekliften önceden haberdar olduğunu, bu nedenle mucipte bulunmamasına rağmen o taşınmazın da ekspertizini yapmakta bir sakınca görmediğini, Malatya'da havanın gergin olması nedeniyle aynı gün akşam Şükrü GÜRSOY'un arabasıyla Ankara'ya döndüklerini belirtmiştir (Tutanak-Sayfa: 841-851).

Sanık Recep GÖREY, Başkan dışındaki Kurul üyelerinin Pazar günü akşam otobüsle Malatya'ya hareket ettiklerini, ilk defa ekspertiz işinde görevlendirildiğini, Nihat BİLGİN'in Emlâk Dairesi Başkan Yardımcısı olması nedeniyle bu işin uzmanı olduğunu, Malatya'daki incelemelerde Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da hazır bulunduğunu, Nihat BİLGİN'in yola çıkarken ben evvelâ Niğde'ye, sonra Malatya'ya gideceğim dediğini, satıcı vekilinin ikinci taşınmaz malın da ekspertizinin yapılması konusundaki isteğini Nihat BİLGİN'in kendilerine aktardığını söylemiştir (Tutanak-Sayfa: 800-811).

Sanık Muhsin ÖZEL, Malatya'ya Başkandan ayrı olarak otobüsle gittiklerini, inşaat mahallinde inceleme yaparken Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da kendilerine iltihak ettiğini, konunun teknik yönüyle ilgilendiğini, Fennî Tetkik Rapor Formülü hakkında bilgi sahibi olmadığını, Kurul Başkanının isteği üzerine ikinci işhanının da ekspertizini yaptıklarını, Malatya'da terör olaylarının en etkili dönemi olması nedeniyle otobüs bulamadıklarından satıcı vekilinin özel arabasıyla Ankara'ya

döndüklerini ifade etmiştir (Tutanak-Sayfa: 909-918).

Sanık Mehmet Nabi DOĞU, Malatya'ya otobüsle bir Pazar akşamı hareket ettiklerini, Kurul Başkanının Malatya'da kendilerine iltihak ettiğini, rapor çalışmalarına Ankara'da devam ettiklerini, ancak kendisine iki ay sonra raporun imzaya geldiğini, inşaat mahallinde çalışırlarken Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da yanında birkaç kişi ile birlikte geldiğini ve sonraki çalışmalar sırasında da beraber olduklarını söylemiştir (Tutanak -Sayfa: 823-826).

Tanıklar Nizamettin ERGEZER, Veli ÇAVDAR ve Mustafa BAKKALOĞLU, ifadelerinde Kazım ERDEM'in bu işi yakından takip ettiğini ve Nihat BİLGİN'le ilişki içinde olduğunu açıklamışlardır.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde:

"Ekspertiz Heyetinden Nihat BİLGİN, Nabi DOĞU ve Muhsin ÖZEL, mahallinde usulüne uygun inceleme yapmadıkları ve gayrimenkûl alım satım yönetmeliğinin 10 uncu maddesine uygun hareket etmedikleri ve hatta (h) fıkrasında yazılı hususları araştırmadıkları, Nihat BİLGİN'in satıcı adına hareket eden Kazım ERDEM'le yakın ilişkisinden dolayı bu yolda hareket ettiği anlaşıldığından,

Nihat BİLGİN'in TCK'nun 240 ıncı, Nabi DOĞU ve Muhsin ÖZEL'in aynı Kanunun 230 uncu maddesi gereğince cezalandırılmasına" karar verilmesini istemiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki tamamlayıcı ek düşüncesinde :

"Ekspertiz Heyetinde bulunan ve aynı zamanda mahal listesini düzenleyen Recep GÖREY'in yönetmelikte öngörüldüğü şekilde ekspertiz yapmadığı, yetkisini aşarak arsa m^2'sini yüksek gösterdiği.... bu suretle görevini kötüye kullandığından eylemine uyan TCK'nun 240 ıncı maddesine

E.1981/1

göre" cezalandırılmasını istemiştir.

Sanık Nihat BİLGİN savunmasında; mahallinde yöntemine uygun inceleme yapıldığını, satın alınması söz konusu olan taşınmaz malın ne arsa ne de bina olduğunu, inşaat halinde bir bina satın alındığını, taşınmaz malların bulunduğu yerde mülk sahipleri ve banka müdürleri ile görüşülmüş olduğunu, satış tekliflerinin bulunduğunu, ancak Hüseyinbey Mahallesindeki satış teklifinin öteki taşınmaz malın tetkikine dair Genel Müdürlük onayı çıktıktan sonra Emlâk Müdürlüğü evrakına yapıldığını, davranışının satıcı adına hareket eden Kazım ERDEM ile olan yakın ilişkiden kaynaklandığı savının dayanıksız olduğunu öne sürmüştür.

Öteki sanıklar Recep GÖREY, Muhsin ÖZEL ve Mehmet Nabi DOĞU'da daha önce özetlenen savunmalarında beraatlerine karar verilmesini istemişlerdir.

İddia, savunma ve tüm dosya içeriğinin incelenip değerlendirilmesinden:

Ekspertiz Kurulu Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in daha Malatya'ya gitmeden önce satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Mali Müşaviri Şükrü GÜRSOY ile ilişki içinde bulunduğu; onun sağladığı özel bir otomobille öteki üyelerden önce, Pazartesi günü yapılacak bir çalışma için, daha Cumartesi günü Malatya'ya gittiği; gerek Malatya'da gerek daha sonra Ankara'da satıcının vekili ve aracıları ile ilişkilerini sürdürdüğü; Malatya'daki ekspertiz çalışmalarına satıcı vekili Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun da katılıp işleri yönlendirmesine göz yumduğu; Kurul üyelerine yanlış bilgiler vererek ikinci taşınmaz malın da ekspertizinin yapılmasına neden olduğu; ekspertiz işlerinin özellikle sanık Nihat BİLGİN'in Başkan Yardımcılığını yaptığı Emlâk Dairesi Başkanlığını ilgilendirdiği; Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz malların alımında da

ekspertiz çalışmalarına katılmış olan sanık Nihat BİLGİN'in bu konuda uzman ve deneyimli bir eleman olduğu, bu bakımdan mevzuatı bilmediğinin ya da yapıldığının düşünülemiyeceği sonucuna varılmıştır.

Kazım ERDEM'le ailece görüşecek düzeyde ilişkisi olduğunu belirten sanık Nihat BİLGİN bu ilişkilerin Malatya'daki taşınmaz mal alımlarında rolü olmadığını savunmakta ise de; olayların gelişmesinden, her aşamada gösterilen kolaylıklardan, Kazım ERDEM'in hiçbir sıfatı olmadığı halde bu işi takip ettiğininin tanık ifadelerinden anlaşılmasından, savunmanın aksine, aradaki ilişkinin olaylarda önemli bir rol oynadığı kanısına varılmıştır.

Bu nedenlerle, sanık Nihat BİLGİN'in görevini kötüye kullandığı anlaşılmıştır.

Sanık Nihat BİLGİN hakkında hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçundan dolayı da kamu davası açılmışsa da mevcut delillere göre bu suç sübut bulmamıştır.

Ekspertiz Kurulu üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in eylemlerine gelince; içlerinde ilk kez böyle bir göreve getirilenlerin de bulunduğu bu sanıkların Başkan Nihat BİLGİN'le aynı durumda olmadıklarını belirtmek gerekir. Malatya Belediye Başkanının öldürülmesinden sonraki gergin hava içinde görevlerini gereği gibi yapacak ne zaman ne ortam bulabilmişlerdir. Buna satıcı vekili Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun ekspertiz çalışmalarına Başkan Nihat BİLGİN'in hoşgörüsü ile katılması ve Nihat BİLGİN'in verdiği yanlış ve yanıltıcı bilgilerin de eklenmesiyle, Kurul üyelerinin objektif bir değerlendirme yapma olanakları kalmamıştır. Öte yandan, bu sanıkların raporlarını düzenlerken belli bir kasıtla hareket ettikleri yolunda bir kanıt da elde edilmemiştir. Kaldı ki, raporlarda arsa bedeli hakkında kesin bir karara varılamadığı belirtildiğine göre, ilgili dairenin bu eksikliği tamamlaması

gerekirdi. Böylece arsaların karmaşık yoldan yüksek bir bedelle alınması önlenmiş olurdu.

Bu nedenlerle Ekspertiz Kurulu Üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in suçları sabit görülmemiştir.

b) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR, KAZIM ERDEM, MUSTAFA ENGİNSU, AHMET FUAT AZMİOĞLU, FEHMİ CÖNK, EKREM ÖZKILIÇ, MEHMET AKGEMCİ, REFİK BAYDUR VE SAVAŞ BENLİ'NİN EYLEMLERİ

Sanık Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, düzenlenen ekspertiz raporların 21.6.1978 günlü, 543073 sayılı sunuş yazısı ile Yönetim Kurulunun 22.6.1978 günlü gündemine getirmiştir. Sunuş yazısında:

"M. Kemal DERİNKÖK tarafından Genel Müdürlüğümüze hitaben verilen 26.5.1978, 2.6.1978, 16.6.1978 tarihli dilekçelerde; Malatya'nın en merkezi yerlerinde, biri Merkez İlçesi İzzetiye Mahallesinde imarın 126 ada, 373 parselinde kayıtlı 1173,40 m^2 arsa üzerine, diğeri yine Merkez İlçesi Hüseyinbey Caddesinde imarın 438 ada, 120 parselinde kayıtlı 905,50 m^2 arsa üzerinde halen inşaatı devam eden ve bir kısmının % 50'lik bölümü tamamlanan iki adet işhanının raiç fiyatlarla:

a- Mevcut natamam durumlarıyla,

b- Natamam vaziyette Kurumla satış sözleşmesi yapılarak kendisi tarafından bitirilmek kaydiyle,

c- Müşterek mülkiyet esasına göre Kurumla birlikte inşa edilmek üzere,

satış teklifinde bulunulması üzerine, teklif edilen işhanlarının rantabl olup olmayacakları ve Kurumumuzca satın alınmasında fayda olup olmadığını mahallen tetkik ve tespit etmek üzere görevlendirilen Genel Müdürlüğümüz elemanlarınca, mahallen yapılan tetkikler sonunda her bina için ayrı ayrı tanzim olunan 19.6.1978 tarihli raporlarında...." denilmektedir.

E.1981/1

İzzetiye Mahallesindeki taşınmaz mal için Genel Müdürlük onayı alınmış olmasına rağmen, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU sunuş yazısında, Hüseyinbey Mahallesindeki taşınmaz mal için de teklif ve onay varmış gibi bir ifade kullanarak Yönetim Kuruluna yanlış bilgiler vermiştir.

Yönetim Kurulunca 22.6.1978 gününde "yapılan görüşmeler sonunda dosyanın, müteakip toplantıda karar verilmek üzere, üyeler tarafından toplantı dışında tetkikine oybirliğiyle karar" verilmiş, sonra da Kurul üyelerinden Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ ve Savaş BENLİ taşınmaz malları yerinde görüp değerlendirmek üzere Malatya'ya gitmişlerdir.

Konu 20.7.1978 günlü gündeme getirildiğinde de Genel Müdür, ikinci taşınmaz için de yöntemine uygun bir teklif ve onay varmış gibi bir anlatımla işi Yönetim Kuruluna tekrar sunmuştur. Başkan Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ve üyeler Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Savaş BENLİ, Dr. Fehmi CÖNK ve Hamdi NUHOĞLU'nun katılmalarıyla yapılan görüşmeler sonunda iki taşınmaz malın da satın alınmasına ilişkin olarak aşağıdaki karar verilmiştir:

"..... söz konusu işhanı binalarının, mahal listelerinin Kurumumuzca hazırlanması kaydıyla, 6500 m^2 inşaat sahalı işhanının beher m^2'sinin 13.000 liradan, 4700 m^2 inşaat sahalı diğer işhanının da beher m^2'sinin 12.000 liradan olmak üzere satın alınmasına, üyelerden Hamdi NUHOĞLU'nun söz konusu gayrimenkullerin beher m^2'sinin 10.000 liradan satın alınmasının uygun olacağı görüşüne dayanan muhalefetiyle, oyçokluğuyla karar verildi" (Dosya:A-Dizi: 342).

Böylece satınalma işi Yönetim Kurulundan da Genel Müdürlükten gelen öneri doğrultusunda geçmiş, arsa ve üzerindeki inşaatın bedelleri ayrı ayrı saptanmadan Kurulca 18.000 ve 16.000 lira olarak getirilen inşaat m^2 fiyatlarının 13.000 ve 12.000 liraya indirilmesiyle yetinilmiştir.

E.1981/1

Yönetim Kurulu kararı satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e tebliğ edilmiş, satıcı da 24.7.1978 günlü dilekçe ile satış işlemlerini yapmaya hazır olduğunu bildirmiştir (Dosya:A-Dizi:347). Bunun üzerine, Recep GÖREY başkanlığında Hayati BAŞÇI, Yılmaz DİNÇER ve Hüseyin ALGÜL'den oluşan bir Kurul, Malatya'da mahal listelerini hazırlamak üzere görevlendirilmiştir. Teknik kurulun düzenlediği 31.7.1978 günlü raporda; İzzetiye Mahallesindeki 1173,40 m^2'lik 373 parsel üzerinde yapılmakta olan binanın toplam inşaat alanının 5775,70 m^2, Hüseyinbey Mahallesindeki 905,50 m^2'lik 120 parsel üzerinde yapılmakta olan binanın toplam inşaat alanının da 3939,70 m^2 olduğu, her iki inşaat m^2 birim fiyatının 5000 lira olarak saptandığı belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:342-346). Yönetim Kurulu kararında arsa payı dahil inşaat m^2 bedelleri 13.000 ve 12.000 lira olarak belirlendiği gözönünde tutulursa, m^2 inşaata düşen arsa bedeli 8.000 ve 7.000 lira olmaktadır. İzzetiye Mahallesindeki arsa alanının 1173,40 m^2 inşaat alanının da 5775,70 m^2 olduğu dikkate alınarak yapılan hesapta arsa m^2 fiyatının Kurum'a 5775,70x8000:1173,40=39.377 liraya, aynı yöntemle Hüseyinbey Mahallesindeki arsa m^2 fiyatının 30.455 liraya mal olduğu anlaşılmıştır. Böylece, İzzetiye Mahallesindeki arsanın bedeli 46.205.600 lirayı, Hüseyinbey Mahallesindeki arsanın bedeli de 27.577.900 lirayı bulmaktadır.

Bu durumda, gerçekte 1173,40 m^2 olan arsa için 5775,70 m^2 üzerinden ve 905,50 m^2 olan arsa için de 3939,70 m^2 üzerinden arsa bedeli ödenmiş olmaktadır.

Malatya'daki benzer arsa bedelleriyle karşılaştırıldığında, bu fiyatların yüksek olduğu görülmektedir. Gerçekten, Vakıflar Bankası Türk Anonim Ortaklığı Memur ve Hizmetlileri Emekli ve Sağlık Yardım Sandığı tarafından İzzetiye Mahallesinde aynı adada yer alan 289 m^2'lik arsa,

E.1981/1

üzerindeki üç katlı bina ile birlikte 1979 yılında 15.000.000 liraya satın alınmıştır. Bu arsanın ticari bölge içinde olduğu; mevcut imar planına göre sekiz kat işyeri inşasına elverişli bulunduğu; üzerindeki binanın yıkılması halinde, 289x8=2312 m^2 alanlı yeni inşaat yapılabileceği dosyadaki belgelerden anlaşılmıştır (Dosya:A-Dizi:252). Bu alımın Kurum'ca yapılan alımdan bir yıl sonra gerçekleştirildiği de gözönünde tutulmalıdır.

Bu konuda Sosyal Güvenlik ve Maliye Bakanlıkları Müfettişlerinin birlikte düzenledikleri 5.10.1979 günlü raporda; Vakfın satın aldığı arsa üzerinde inşa edilecek binanın şehir merkezine göre elverişli bir konumu olması ve her iki ana caddeye de geniş cephesi bulunması nedeniyle Kurum'ca satın alınan arsalardan ticari kullanım açısından daha iyi durumda olduğu belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:433-436).

Öte yandan, dosyada mevcut bir başka belgeden, İzzetiye Mahallesi Nasuhi Caddesi, 10 ada 8 parselde kayıtlı ve üzerinde iki katlı bina bulunan 491 m^2'lik arsanın mahkeme kararına dayanılarak açık arttırmayla 28.12.1978 günü üzerindeki evle birlikte 7.050.000 liraya satıldığı anlaşılmaktadır (Dosya:A-Dizi:249-250). Üzerindeki iki katlı binanın değeri hiç hesaba katılmasa bile bu arsanın m^2 fiyatı 14.358 liradır. Oysa Kurum'ca İzzetiye Mahallesinde satın alınan arsanın m^2'sine 39.377 lira ödenmiştir.

Ayrıca, Türkiye Emlâk Kredi Bankası Malatya Şubesince 1978 yılında yaptırılan ekspertiz raporlarına göre, Malatya'da arsa m^2 fiyatları şehrin birinci derecede önemli ticari sahasında en çok 12.500 lira, iskân sahasında ise 2.500 liradır (Dosya:A-Dizi:253-254).

Bu konuda dinlenen tanıklardan Niyazi Ergin GÖKÇE özetle; Cumhuriyet Halk Partisi Malatya İl Başkanı olduğunu, Malatya -

da Kurum'ca satın alınan iki yarım işhanı için ödenen parayla o tarihte 8-10 işhanı alınabileceğini, büyük fiyat farkı olduğu için ilgili mercilere ve 1978 Eylül ayında da devrin Başbakanına başvurduğunu, Başbakana "burada bir yolsuzluk oldu, ben görmedim, ama fiyat farkları korkunç" dediğini, Başbakanın da gerekli yerlere emir vereceğini söylediğini, işten anlayan arkadaşlarıyla görüştüğünü, fiyat için "çok fahiş" dediklerini, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a da birçok kez mektup yazdığını, fiyatların çok fahiş olduğunu bildirdiğini, 1979 Mart ayında Genel Müdürlerden birisinin imzası ile kendisine cevap verildiğini, konu ile ilgileneceğinin belirtildiğini (Tutanak-Sayfa: 1862-1863);

Tanık Turan FIRAT özetle; olaylar sırasında Cumhuriyet Halk Partisi Malatya Milletvekili iken 1978 yılı Haziran ayı sonlarında gittiği Malatya'da Sosyal Güvenlik Bakanı hakkında geniş tepki mevcut olduğunu gördüğünü, kendisine "Biz Halk Partisi Hükümetine güveniyorduk, Hazineyi himaye eder zannediyorduk, bu ne haldir" şeklinde şikâyetler yapıldığını, Ankara'ya döndükten sonra Başbakan ve Bakanlara durumu intikal ettirdiğini, fakat başarılı olamadığını, Malatya'da alınan arsaların birisinin ikinci sınıf, diğerinin üçüncü sınıf bir cadde üzerinde bulunmasına rağmen ödenen paraların "astronomik" olduğunu, o para ile Ankara Kızılay Meydanında, İstanbul'da Taksim Meydanında gayrimenkul alınabileceğini, satınalınan gayrimenkuller civarında kendisinin de arsası bulunduğunu, bu arsaların m^2'sinin o tarihte 4-5 bin lira edebileceğini (Tutanak-Sayfa: 2903-2913);

Tanık Ahmet KARAASLAN özetle; olay tarihinde İmar ve İskan Bakanı olduğunu, Malatya'lı hemşehrilerinden Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Mustafa Kemal DERİNKÖK'ten taşınmaz mallar satın aldığını, yolsuzluklar yapıldığını duyduğunu, bu söylenenlere önce itibar etmek istemediğini,

daha sonra Malatya milletvekili Turan FIRAT'ın bir gün Meclis'te yanına geldiğini, "Ahmet bey, artık Malatya'da kahveye dahi gidemez oldum, Malatya çalkalanıyor, çok fahiş fiyatlarla ve İstanbul'da gayrımenkuller satın alındı SSK tarafından, bu işte büyük yolsuzluk iddiaları var, bunu ilgililere iletmenizi istirham ediyorum" dediğini, Malatya'daki bu taşınmaz malların günün rayiçlerine göre değerinin en çok 30-40 milyon lira olabileceği konusunda herkesin hemfikir olduğunu, İzzetiye Mahallesindeki taşınmaz malın beher m^2'sinin 46.000 liraya geldiğini, bu fiyatın Ankara'da Yenişehir'deki fiyatın birkaç misli olduğunu (Tutanak-Sayfa: 2928-2931);

Söylemişlerdir.

Görülüyor ki, arsa bedellerinin çok yüksek olduğu yolundaki belgeler içeriği tanıklarca da doğrulanmıştır. Tanık Turan FIRAT bu arsalara 4-5 bin lira değer biçerken, tanık Niyazi Ergin GÖKÇE, arsa m^2'si için takdir olunan 7 ve 8 bin liranın bile çok fahiş olduğunu belirtmiştir. Oysa, arsa m^2'si için Kurum'un ödediği gerçek miktar 39.377 ve 30.455 liradır. Tüm bu kanıtlar karşısında satın alınan arsa m^2'si için ödenen miktarların arsaların rayiç değerlerinin çok üstünde olduğu kanaatına varılmıştır. Konunun kuşku bırakmayacak düzeyde açıklığa kavuşması nedeniyle arsa bedellerini saptamak için ayrıca bir bilirkişi incelemesi yaptırılmasına gerek görülmemiştir.

Olayın daha sonraki gelişmesi şöyle olmuştur:

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK vekili Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU ile Kurum Genel Müdürlüğü adına Malatya Bölge Müdür Yardımcısı Recep ÖZCAN arasında 31.7.1978 gününde taşınmaz mallar için ayrı ayrı inşaat sözleşmeleri yapılmıştır. Oysa, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun değişik 5. maddesine göre ancak kendisine verilen yetki

nispetinde Kurumu doğrudan temsil edebilecek durumda olan Bölge Müdürü Recep ÖZCAN adına o tarihte bu işlemleri yapmak için düzenlenmiş bir yetki belgesi yoktur. Gerçekten, Genel Müdürlük, yetki belgelerini 1.8.1978 günlü, 676164 sayılı yazı ile Malatya Bölge Müdürlüğüne göndermiştir (Dosya:A-Dizi: 334). Recep ÖZCAN müfettişlere verdiği 14.6.1979 günlü ifadesinde, sanık Nihat BİLGİN'in sözleşmenin yapılıp mahal listesini düzenlemek için gelen Kurulla Genel Müdürlüğe gönderilmesi yolundaki telefon talimatı üzerine yetki belgesini beklemeden sözleşmeleri hazırladığını belirtmiştir (Dosya:A-Dizi: 47). Genel Müdürlüğün bu aceleci tutumundan, taşınmaz mal alımlarının durdurulması yolunda Sosyal Güvenlik Bakanlığınca hazırlanmakta olan genelge kapsamı dışında kalmanın amaçlandığı anlaşılmaktadır. Esasen Bakanlığın bu genelgesinin Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında birtakım yolsuzluk iddialarının yaygınlaşması nedeniyle düzenlendiği gözönünde tutulursa Genelgeden Genel Müdürlüğün haberdar olmadığı düşünülemez.

Recep ÖZCAN'la satıcı arasında imzalanan inşaat sözleşmelerinden sonra, 1.8.1978 günlü Genel Müdürlük yazısı ile gönderilen yetki belgelerinde; İzzetiye Mahallesindeki taşınmaz malın toplam 72.484.100 lira bedel karşılığında 27.878.500 lira tutarındaki inşaat bedelinin kısım kısım tediye edilmek ve geri kalan 44.605.600 lira tutarındaki arsa bedelinin peşin ödenmek suretiyle; Hüseyinbey Mahallesindeki taşınmazın da toplam 47.276.400 lira bedel karşılığında, 19.698.500 lira inşaat bedelinin kısım kısım ve geriye kalan 27.577.900 lira arsa bedelinin peşin tediye edilerek satın alınması için yetki verilmiştir (Dosya:A-Dizi: 331-332). Daha önce düzenlenen inşaat sözleşmeleri, bu belgeler geldikten sonra bu kez noter huzurunda düzenlenmiş ve her iki taşınmaz malın satın alma işlemleri 3.8.1978 gününde gerçekleşmiş ve

E.1981/1

arsa bedeli satıcı vekili avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'na peşin olarak ödenmiştir (Dosya:A-Dizi: 329-330; Dosya:A1-Dizi: 36,39,102).

Malatya'daki taşınmaz malların alım işlerinin acelelikle sürdürüldüğü sıralarda, bu alımlardan Kurum'un zarar göreceğini düşünen bazı görevliler önlemler alma çabası içine girmişlerdir. Bu konuda tanık Nizamettin ERGEZER ifadesinde; Kurum'un Malatya'da bir sağlık tesisine ya da idarî bir binaya ihtiyacı olmadığını, irat temini için de Malatya'da bina almanın söz konusu olamayacağını, zira böyle bir amaçla alınan binaların idaresi için ayrı bir servis kurulmasının zorunlu olduğunu, öte yandan taşınmaz bedellerini yüksek bulduğunu, bu nedenlerle Emlâk Dairesi Müdürü olarak bu alımlara karşı çıktığını, alımların engellenmesi için Müsteşar Mustafa MUT'a konuyu anlattığını, işi Bakan'a intikal ettirmesini istediğini, Mustafa MUT'un da bazı Yönetim Kurulu üyelerine telefon ettiğini, "ben konuyu Bakana da arzederim" dediğini, nitekim bir müddet sonra Bakanlıktan 31 Temmuz tarihli Genelgenin geldiğini, Mustafa MUT'un da telefonla kendisine "sayın Bakana arzettim durumu ve bu işleri durdurduk" dediğini, Bakanlık'tan gelen Genelgenin altına Genel Müdür Mustafa ENGİNSU "görüşelim" şeklinde bir not düşmüş olduğu için Genelgeyi aldıktan sonra Genel Müdürün yanına gittiğini, o esnada Malatya'daki taşınmaz malların alımı için Yönetim Kurulu'ndan kararın çıktığını, buna rağmen, genelge uyarınca alım işlerinin durudurulması gerektiğini, Genel Müdüre "bu muameleyi durduracağız herhalde" dediğini, Genel Müdürün de "onu ben Yönetim Kurulunda arkadaşlarla görüştüm. Bakanın böyle bir talimat verme yetkisi yoktur, zaten bu hadise de bu yazının dışında tutulmuştur" diyerek yanıt verdiğini, oysa o anda Malatya taşınmaz mallarının sözleşmelerinin henüz yapılmamış olduğunu söylemiştir (Tutanak-Sayfa: 546-550).

E.1981/1

Tanık Mustafa MUT da ifadesinde; 1978 yılı Temmuz ayında izne ayrılırken Bakana "Mecliste Bakanlık olarak çok başarılıyız, çok iyi kanunlar çıkardık.... bizim bu çalışmalarımız kurumların gayrımenkul alımlarındaki hevesli hareketleri, süratli hareketleri bizim çalışmalarımıza gölge düşürüyor" dediğini, Bakan'ın "ben de rahatsız oluyorum sayın MUT. Ne yapabiliriz?" biçimindeki sorusu üzerine "durdururuz" yanıtını verdiğini, "Peki izinli gidiyorsun, ne zaman yazacaksın bu yazıyı" sorusuna karşılık da "Ben yazarım, öyle giderim" dediğini, böylece taşınmaz mal alımlarını durduran 31 Temmuz tarihli Genelgeyi yazdığını ve izne çıktığını, izinden döndüğünde Malatya'daki taşınmaz malların alındığını duyduğunu, Bakanlık emrine uyulmaması üzerinde Bakanın durması gerektiğini, Eylül ayında SSK Yönetim Kurulunun gündeminde birçok taşınmaz malın alınması konusunun bulunduğu bir sırada Bakanın kendisine telefon ederek "Gayrımenkul alımıyla ilgili talimatımızı yenileyiniz ve benim dönüşümü beklemeden imza edip kendilerine gönderiniz" şeklinde talimat verdiğini, bunun üzerine kendi imzasıyla gönderilen ikinci genelgenin hazırlandığını belirterek(Tutanak-Sayfa: 1004-1005),Nizamettin ERGEZER'in ifadesini doğrulamıştır.

Nizamettin ERGEZER ve Mustafa MUT'un çabalarıyla çıkarılan 31.7.1978 günlü Genelgenin ilgili bölümü şöyledir:

" 2- Rant tamini maksadıyla nerede olursa olsun kat'i surette hazır bina alınmıyacaktır. Bu konuda ekspertizi yapılmış karar safhasında olanlarla, kararı verilmiş ve fakat tapu işlemlerine başlanmamış olan teklifler reddolunacaktır.

3- Hiçbir maksatla şahıslara ait arsalar üzerinde, istikbale matuf bina inşası teklifleri kabul olunmayacak inşaatı başlamış anlaşmalar dışında varsa bu kabil teklifler reddedilecektir (Dosya:A-Dizi: 273-274).

E.1981/1

Bu genelgenin SSK'ya intikal ettiği 31.7.1978 günü, sanık Nihat BİLGİN'in çabalarıyla yetki belgesi olmayan Recep ÖZCAN tarafından satıcı vekiliyle Kurum adına sözleşme imzalanmış, böylece bu yoldaki işlemler Genelge kapsamının dışında tutulmaya çalışılmıştır. Kurum adına yetki belgesi bulunmayan bir görevli tarafından imzalanan ve bu durumuyla hukukî değeri tartışılabilir sözleşme, 31.7.1978 tarihini taşımaktadır. Yetki belgeleri ise hemen ertesi gün gönderilmiştir. Sözleşmenin birkaç gün geç yapılmasında Kurum için, genelge kapsamına girmek ayrık tutulursa, hiçbir sakınca söz konusu değildir. Nitekim satıcı vekiliyle noter huzurunda asıl sözleşme 3.8.1978 gününde düzenlenmiştir.

Rant temini amacıyla nerede olursa olsun taşınmaz mal alımını yasaklayan 31.7.1978 günlü Genelgenin dikkate alınarak Malatya'daki taşınmaz mal alımlarının durdurulması gerekirdi. Genelge tarihini taşıyan ve yetki belgesi olmayan bir görevli tarafından imzalanması nedeniyle geçerli olmaması gereken bir sözleşmenin varlığı da bu alımların durdurulmasına engel olarak düşünülemez. Esasen, özellikle Malatya'daki taşınmaz malların alımını durdurmak amacıyla yayımlanmış olan bir genelgenin, Malatya'daki taşınmaz mal alımlarına uygulanmaması Genelgenin yayımlanış nedenine ters düşer.

Konu, Emlâk İşleri Müdürü Nizamettin ERGEZER'le Genel Müdür Mustafa ENGİNSU arasında görüşülmüş, Mustafa ENGİNSU, bu Genelge karşısında alımların durdurulması yolundaki Nizamettin ERGEZER'in uyarısına rağmen, bu hususta Yönetim Kurulu Üyeleri ile görüştüğünü, Bakanlığın böyle bir talimat verme yetkisi bulunmadığını bildirmiştir.

31.7.1978 günlü Bakanlık Genelgesi, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun girişimi ile 3.8.1978 günlü Yönetim Kurulu gündemine alınmıştır. Mustafa ENGİNSU 2.8.1978 günlü önerisinde Bakanlık Genelgesini aynen aktardıktan sonra "keyfiyeti bilgi ve kararlarına arzederim" demiştir.

E.1981/1

Normalde icranın başı durumunda olan Genel Müdürün, kendisini atayan Bakanın Genelgesine uyması için Yönetim Kurulundan karar almasına hiç gerek yoktur. Yapılan öneriden anlaşıldığı kadarıyla Genel Müdürün anılan Genelgeyi uygulamada duraksamaya düşmüş olması da söz konusu değildir. Nizamettin ERGEZER'in ifadesinden anlaşıldığına göre, Mustafa ENGİNSU Yönetim Kurulu üyelerinin anılan Genelgenin kendilerini bağlamıyacağı yolundaki görüşlerini öğrendikten sonra durumu belgeleyip Malatya'daki taşınmaz mal alımlarının önüne çıkan bir engeli ortadan kaldırmak istemiştir. Bunda da başarılı olmuş ve Yönetim Kurulundan Bakanlık Genelgesinin kendilerini bağlamıyacağı yolunda 3.8.1978 tarihinde karar almıştır. Bu kararın ilgili bölümü şöyledir:

"... 4792 sayılı Kanunun, Yönetim Kurulunun başlıca görev ve yetkilerini belirleyen, değişik 11. maddesinin (f) fıkrasında "Sosyal Sigortalar Kurumu adına gayrimenkul mal edinilmesi ve bu malların idare edilmesi hususunda karar vermek" yetkisi Yönetim Kuruluna tanınmıştır.

Söz konusu görev ve yetkinin devredilmezliği hususu İdare Hukukunun temel prensiplerindendir.

Esasen Yönetim Kurulu ve Kurum bugüne kadar yetkilerini kullanırken ve görevlerinin ifasında hukuk kurallarından uzaklaşmamış ve Kurum menfaatlerinin korunmasında gerekli hassasiyeti göstermiştir.

Bu sebeple, konunun bir kere daha incelenmek üzere,

Bakanlık Makamına arzına,

oybirliğiyle karar verildi" (Dosya: A-Dizi: 265-266).

Konu, sanık Genel Müdürün girişimiyle Yönetim Kuruluna getirildiğine göre; inceleme sonucunun beklenmesi ve karar verilinceye kadar işlemlerin ertelenmesi gerekirken, tersine bir davranışla, 1.8.1978 günü yetki belgeleri yollanmış, Yönetim Kurulu kararının verildiği 3.8.1978 günü ise Malatya'da noter huzurunda sözleşme yapılmıştır.

E.1981/1

Taşınmaz mal alımlarından haberdar olduğu ve bundan kendisinin de rahatsızlık duyduğunu söylediği, tanık Mustafa MUT'un ifadesinden anlaşılan sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR, tanıklar Nizamettin ERGEZER ve Mustafa MUT'un çabalarıyla zevahiri kurtarmak maksadiyle anılan Genelgeyi çıkartmakla birlikte bu Genelgeye uyulmaması karşısında sessiz kalarak gerçek amacını ortaya koymuştur. Nitekim, Boyabat Hastane inşaatında bir hakedişi,gerçekleri yansıtmadığı gerekçesiyle imzalamayan Hasan ÜNAL'ı görevinden uzaklaştıracak kadar müdahaleci davranan Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Genelgesinin uygulanmaması karşısında hiçbir tepki göstermemiş, sadece Malatya'daki taşınmaz malların alımlarının gerçekleşmesinden sonraki bir evrede Mustafa MUT imzasıyla aynı doğrultuda 29.9.1978 günlü ikinci bir yazının yollanmasını sağlamakla yetinmiştir. Ayrıca, taşınmaz mal alımlarının durdurulması için Müsteşar Mustafa MUT'un önerdiği program ertelemesi yolunu denemediği gibi denetim mekanizmasını da zamanında çalıştırma yoluna gitmemiştir.

Böylece Malatya'daki taşınmaz malların alımının durdurulması yolundaki bu Genelgelere rağmen, Bakan hareketsiz kalmış ve özellikle Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun çabalarıyla bu taşınmaz mallar arsa bedeli 73.783.500 lira peşin ödenerek satın alınmıştır.

Gerek Malatya'daki gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların sahibi Mustafa Kemal DERİNKÖK ise, arsalarının satımında ikinci plânda kalmayı, işlerini Hilmi İŞGÜZAR ve Kurum yetkilileriyle öteden beri iyi ilişkiler içinde olan Kazım ERDEM vasıtasıyla yürütmeyi yeğlemiştir.

Kazım ERDEM'de Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün üçüncü şahıslara olan borçlarını güvence altına almak için kendi taşınmaz malları üzerine koydurduğu 55 milyon liralık ipoteğin çözülmesini sağlamak amacıyla hareket etmiştir.

Sanık Kazım ERDEM'in bu işleri takipteki yararı banka hesaplarının incelenmesinden de anlaşılmaktadır. Gerçekten, satıcı Mustafa

E.1981/1

Kemal DERİNKÖK'e arsa bedelleri ödendikten sonraki evrede Kazım ERDEM'in bankalardaki hesaplarında bir hareketlenme görülmektedir. Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Anadolu Bankası Şişli Şubesindeki 11800 nolu hesabına satışın yapıldığı 3.8.1978 gününde 35.000.000 lira yatırılmış, bu hesaptan da mudi talîmatına istinaden aynı gün Ankara Necatibey Şubesine Kazım ERDEM'e ödenmek üzere 10.050.000 liralık bir havale yapılmıştır. Anadolu Bankası Necatibey Şubesinin 28.8.1981 günlü yazısına göre Kazım ERDEM, 4.8.1981 tarihinde 2.550.000 lirası nakten ve 7.500.000 lirası da çeklerle olmak üzere 10.050.000 lirayı tahsil etmiştir. Öte yandan, Kazım ERDEM'in Genel Müdürü olduğu Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketinin Türkiye İş Bankası Beşiktaş Şubesindeki 1359 nolu hesabından 10.8.1978 tarihinde Avukat Ertuğrul MAT'a 2.500.000 lira ödenmiştir. Kazım ERDEM'in satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ten 10.050.000 lirayı tahsil ettikten sonra, Avukat Ertuğrul MAT'a böyle bir ödemede bulunması, Ertuğrul MAT'ın da Kazım ERDEM'le birlikte işleri takip etmesinin karşılıksız kalmadığını göstermektedir.

Aynı şekilde, Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun Malatya'daki taşınmaz malların alımı sırasında gösterdikleri tutum karşılıksız kalmamıştır. Kurum'da daha sonra da kolaylıklar görmeyi amaçladığı anlaşılan Kazım ERDEM'in Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Mustafa ENGİNSU'yla ilişkilerini sürdürebilmek için, değişik tarihlerde kendilerini otellerde ağırladığı otel faturalarından anlaşılmıştır. Kazım ERDEM, Mustafa ENGİNSU'yu 13-14.8.1978 ve 27-30.10.1978 günlerinde, damadı Müfit YILMAZ'ı 26.11.1978 gününde Hilton Oteli'nde ağırlamıştır. Aynı şekilde, Bakanlığı sırasında, Hilmi İŞGÜZAR, 26.8.1978'den 18.4.1979 gününe kadar geçen süre içinde, değişik zamanlarda birçok kez Hilton Oteli'nde kalmış ve toplam 402.693,80 liralık otel gideri Kazım ERDEM-Şark Yağ ve Boya Sanayii Anonim Ortaklığı tarafından ödenmiştir. Bundan başka, Hilmi İŞGÜZAR, 12-20.7.1978 günleri arasında

T.C.

E.1981/1

Yeniköy Carlton Otelinde kalmış, 61.068,75 liralık gider Kazım ERDEM'in ortağı olduğu Zirai İlâç Hammadde Anonim Şirketi tarafından Türkiye İş Bankası Beşiktaş Şubesi çeki ile ödenmiştir.

Eşlerinin aynı yöreden olmaları nedeniyle birbirlerini uzun süredir tanıdıklarını öne süren Hilmi İŞGÜZAR ile Kazım ERDEM, gitgide daha sıkı ilişkiler içine girmişlerdir. Sanıklar uzun süredir tanıştıklarını öne sürmekle beraber, Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakan olmasından önceki dönemde Kazım ERDEM tarafından herhangi bir biçimde ağırlandığı konusunda ne bir savunma, ne de bir kanıt ileri sürülmüştür. Sanık Hilmi İŞGÜZAR için Kazım ERDEM tarafından yapılan yüzbinlerce liralık harcama her türlü ağırlama boyutlarını aşmaktadır Bu durumda Kazım ERDEM'in ağırlama görüntüsü altında yaptığı bu masraflarla asıl amacının, Hilmi İŞGÜZAR'ı etkisi altına alarak gerektiği zaman Bakanlık ve bağlı kuruluşlarda işlerini yaptırabilmek olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim otel parası yanında sanık Kazım ERDEM, Bakan Hilmi İŞGÜZAR yararına hiçbir şekilde ağırlama olarak nitelendirilemiyecek türden, terzi ve mobilya parası gibi ödemelerde de bulunmuştur. Gerçekten,Bakanlığı döneminde Hilmi İŞGÜZAR'ın Ahmet BOZKURT ve Fethi BAHAR isimli terzilere çeşitli tarihlerde birçok elbise diktirdiği, ücretlerinin ise Kazım ERDEM tarafından ödendiği tanık olarak dinlenen terzilerin ifadeleri ile ortaya çıkmıştır. Türkiye İş Bankası'ndan getirtilen çek fotokopileri de bu kanıyı doğrulamıştır. Nitekim Kazım ERDEM; 10.8.1978 günlü, 290183 nolu, 15.8.1978 günlü, 290187 nolu, 15.8.1978 günlü, 290188 nolu ve 17.10.1978 günlü, 456968 nolu çeklerle terzi Fethi BAHAR'a toplam 175.000 lira ödemiştir.

Öte yandan, Hasan İŞGÜZAR'ın Silivri'deki yazlık evi için Modi Mobilyadan sağladığı eşyaların bedelini de Kazım ERDEM'in ödediği Modi Mobilya sahibi Ömer KUYUMCU'nun ifadesinden, yine aynı banka şubesinden getirtilen toplam 150.000 lira içerikli 19.11.1978 günlü, 291544 nolu

E.1981/1

ve 27.11.1978 günlü ve 291879 nolu çek örneklerinden anlaşılmıştır.

Kazım ERDEM ve Bakan Hilmi İŞGÜZAR arasındaki ilişkiler yalnızca karşılıklı birtakım çıkarlar sağlanması biçiminde kalmamış, Bakanlığa bağlı kuruluşlarla, iş yapan bir iş adamı ile Bakan arasında kurulması yadırganacak ölçüde, kişisel ilişkiler düzeyine ulaşmıştır. Bu konuda tanıklar Bakanlık Özel Kalem Müdürü Hasan ŞEKERER, Bakanlık Sekreteri Ayşe GÜLLER ve Özel Kalem görevlilerinden Engin YILDIZ ifadelerinde; Kazım ERDEM'in sık sık Bakanlığa geldiğini, Bakanın da İstanbul'a hareket etmeden önce kendisini karşılaması için Kazım ERDEM'i telefonla arattığını, havaalanında Bakanı karşılayan Kazım ERDEM'in sürekli olarak Bakanla beraber bulunduğunu, birlikte yemek yediklerini, eğlence yerlerine gittiklerini, hesapların Kazım ERDEM tarafından ödendiğini, hatta birkaç kez Hasan ŞEKERER'in Hilmi İŞGÜZAR'a otel parasını hatırlattığında Bakanın "Ödeniyor, sen karışma" dediğini belirtmişlerdir. Hasan ŞEKERER'in bu yoldaki tanıklığı, Hilmi İŞGÜZAR'ın otel ücretlerinin ödenmesi için maiyetine talimat verdiği, şayet hesabı başkaları ödemişse bundan bilgisi olmıyacağı yolundaki savunmasının samimi olmadığını ortaya koymaktadır. Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la hem çıkar hem de dostluk ilişkisi içinde bulunan Kazım ERDEM, bu ilişkilerden yararlanarak Bakanlığa bağlı kuruluşlardaki işlerini yürütmüş, taşınmaz mal alımlarındaki söylentilerin Bakanca da bilinmesine rağmen uzun süre Bakanın buna göz yummasını ve denetim mekanizmasının işletmemesini sağlamıştır.

Malatya taşınmaz mal alımlarında eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın somut eylemlerinin görülmemesi Sosyal Güvenlik Bakanlığının özelliği ve Sosyal Sigortalar Kurumu'nun yapısı gereğidir. Yolsuzluk söylentileri karşısında bu sanığın denetim görevini yerine getirmemesi, yolsuzluklara göz yumması bu olaylardaki başlıca eylemi niteliğindedir. Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, yolsuzluk olaylarına zamanında el koyması bir yana, Malatya'daki taşınmaz malların alımında, satıcı vekili Avukat Sevdet Yücel FENERCİOĞLU'nu Sosyal Sigortalar Kurumu'nda önemli bir göreve

E.1981/1

getirmesi, bu olaylardaki tutumunu göstermektedir :

Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın onayı ile 4.1.1979 gününde Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müşavirliğine atanmıştır (Müdahil Kurumlar dosyası-Ek:3-4). Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun Sosyal Güvenlik Bakanlığından iş isteme formu, 5.1.1979 günlüdür. Satıcı vekili olan bu kişinin, henüz iş istemi ve onayda dayanılan belgelerin hiçbirisi bulunmadığı halde, atama işleminin yapılması ve 4.1.1979 gününde işe başladığını gösteren belgenin düzenlenmesi, atama işleminin yukarda anlatılan olayların etkisi sonucu gerçekleştiğini ortaya koymaktadır. Daha önce herhangi bir Devlet memuriyetinde bulunmayan Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun, Bakanlık Müşavirliğine getirildiği 4.1.1979 gününden dört gün gibi kısa bir süre sonra, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR imzalı ve Başbakanlığa yazılan 8.1.1979 günlü, 8-2-1-73 sayılı yazı ile, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür Yardımcılığına atanmasının önerilmesi dikkat çekicidir. Bu öneriye eklenen ve Bakan tarafından imzalanmış olan gerekçe formunun 10. bendinde yapılan açıklamada, Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait "Mizan A.O. ile Yeşilyurt Dokuma Makinaları A.O. Yönetim Kurulu Başkanlığı esnasındaki başarıları"ndan söz edilmektedir. Bu öneri üzerine adı geçen, 19.1.1979 günlü, üçlü kararname ile Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünde açık bulunan 1. derece kadrolu Genel Müdür Yardımcılığına atanmıştır. Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun, Normal usul ve yollardan uzun yıllar hizmet verilmesi sonunda gelinebilecek bir makam olan Genel Müdür Yardımcılığına getirilmesiyle yetinilmemiş, Hilmi İŞGÜZAR'ın önerisi ile "Genel Müdürlüğe vekâleten tayini" için girişimde bulunulmuş, fakat sonuç alınamamıştır (Dosya:A_1-Dizi:116-117).

Malatya'daki taşınmaz malların alımında satıcı vekili olarak Ekspertiz Kurulunu yönlendirip taşınmaz malların yüksek fiyatla Kurum'a satışını sağlayan bir kişinin, bu alımlardan kısa bir süre sonra ve

E.1981/1

birçok söylentinin çıktığı ve şikâyetlerin yapıldığı bir sırada Kurum Genel Müdürlüğüne kadar getirilmek istenmesi, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın tutumunu göstermesi bakımından dikkat çekici bulunmuştur.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde; Malatya ve Üsküdar'da Sosyal Sigortalar Kurumu'nca, Bomonti'de Bağ-Kur'ca gerçekleştirilen taşınmaz mal alımları ile ilgili yolsuzluklar nedeniyle:

"Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine uyan TCK'nun 240, 80 inci maddesine göre cezalandırılmasına, kastının derecesi ve eylemin vehameti nazara alınarak ceza tayininde bu maddedeki cezanın azami haddinin gözönünde bulundurulmasını";

Aynı alımlar nedeniyle:

"Sanık Kazım ERDEM'in hareketlerine uyan TCK 64/2, 240 ve 80 inci maddeleri gereğince" cezalandırılmasına, "Ceza tayin edilirken olayların vahameti nazara alınarak sözü edilen maddede öngörülen cezanın azami haddinin gözönünde bulundurulmasını";

Kurum Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun; Yönetim Kurulunun kararlarını aşarak Mustafa Kemal DEMİRKÖK'e arsa bedeli tediye ediyorum diyerek (73.783.500) lira peşin ödemede bulunduğu gibi değinilen işlemleri yürüterek görevini kötüye kullandığından onun eylemine uyan TCK'nun 240 ıncı maddesine göre cezalandırılmasına";

Yönetim Kurulu Üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ'nin; "Kurumun en yetkili organı olmalarına rağmen, ekspertizin yönetmeliğe uygun olarak yapılmadığına, Kurumun Malatya'da rant tesisine gereksinmesi olup olmadığını araştırmaksızın inşa halindeki taşınmazların alınması hakkındaki öneriyi olumlu karşıladıkları gibi, bilâhare yürütülen ve yönetim kurulu kararlarını da aşan işlemler üzerinde durmayarak görevlerini savsakladıklarından eylemlerine uyan TCK'nun 230 uncu maddesine göre cezalandırılmalarına";

T.C.

E.1981/1

Karar verilmesini,

"Sevkte bu işle ilgili sanıklar hakkında TCK'nun 510 uncu maddesinin de uygulanması istenmiş ise de olayda hizmet sebebiyle emniyeti suistimal suçu oluşmadığından bu suçtan ötürü beraatlerine karar verilmesini, özellikle Mustafa ENGİNSU... hakkında ceza tayin edilirken olayın vahametinin nazara alınmasını";

İstemiştir.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR savunmasında, SSK Genel Müdürlüğünün malî ve idarî yönden özerk bir kuruluş olduğunu, taşınmaz malların alımında yetkinin Yönetim Kurulunda bulunduğunu, yapılan denetim ve ikazlara karşı Yönetim Kurulunun iki defa karar aldığını ve "Bakanlık karışamaz, bu yetki bizimdir" dediğini öne sürmektedir. Bu savunmanın geçerliliğinin değerlendirilebilmesi için Sosyal Sigortalar Kurumu-Sosyal Güvenlik Bakanlığı ilişkileri üzerinde durulması gerekir. Bu konuda, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 1. maddesinde şöyle denmektedir:

"İş hayatında türlü hallere karşı ilgili Sigorta Kanunu hükümlerini uygulamak ve Çalışma Bakanlığına (Sosyal Güvenlik Bakanlığına) bağlı olmak üzere Sosyal Sigortalar Kurumu vücuda getirilmiştir.

Kurum, bu Kanun ve özel hukuk hükümlerine tabidir. Malî ve idarî bakımdan muhtardır ve tüzel kişilikte bir Devlet Kurumudur."

Bu maddeye göre SSK, malî ve îdari bakımdan özerk ve tüzel kişiliğe sahip bir kamu kuruluşu ise de, Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı, dolayısıyla bu Bakamlığın idarî vesayeti altındadır. Bu sıfatla da sözü edilen kuruluşların kararlarını, eylem ve işlemlerini denetlemek yetkisine sahiptir. Ancak, îdare hukuku ilkelerine göre idarî vesayet yasalarda açıkca öngörülen hallerde cereyan eder. Yasada açık kural bulunmayan konularda idarî vesayetten söz edilemez. Bu nedenle 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun bu yönden gözönünde tutulması, Sosyal Güvenlik Bakanının Kurum üzerindeki yetkilerinin ayrıntılı

E.1981/1

biçimde açıklanması ve böylece Bakanlık-Kurum ilişkilerinin aydınlığa kavuşturulması zorunludur.

4792 sayılı Yasanın 4. maddesine göre, SSK Genel Müdürü ile yardımcıları Sosyal Güvenlik Bakanlığının önerisi üzerine müşterek karar ile atanır. 10. maddede de, Yönetim Kurulunun iki üyesinin Sosyal Güvenlik Bakanının önerisi üzerine Bakanlar Kurulunun kararı ile atanması kuralı benimsenmiştir. 11. maddede ise, Yönetim Kurulunca alınan kimi kararların Sosyal Güvenlik Bakanlığının tasvibine bağlı olduğu öngörülmüştür. 12. maddeye göre, Kurum Genel Kuruluna Sosyal Güvenlik Bakanı veya görevlendireceği bir kimse Başkanlık eder. 13. maddede Genel Kurulun her yıl Haziran ayı sonuna kadar Sosyal Güvenlik Bakanının çağrısı üzerine toplanacağı, Bakan gerekli görürse Kurulu olağanüstü toplantılara da çağırabileceği belirtilmiştir. 15. maddede Kurumun işlerini ve hesaplarını Genel Kurul adına denetlemek üzere Sosyal Güvenlik Bakanlığınca belli kişilerden gereği kadar denetçi atanacağı; 16. maddede, denetçilerin hazırladıkları raporların Sosyal Güvenlik Bakanlığına sunulacağı kuralı getirilmiştir.

4792 sayılı Yasada öngörülen bu kurallar; Sosyal Güvenlik Bakanlığının Kurum üzerinde geniş yetkilere sahip olduğunu, Genel Müdürlüğe, yardımcılıklarına ve Yönetim Kurulu üyeliklerine yapılacak atamalarla Kurum icraatı üzerinde etkin bir rol oynayabileceğini, Kurum işlerini denetleyebileceğini, yanlış kararlar alınmamasını sağlayabileceğini göstermektedir.

Bakanın Kurum üzerindeki yetkileri konusunda, 15.7.1960 günlü, 23 sayılı "Sermayesinin tamamı Devlet tarafından verilmek suretiyle kurulan İktisadî Teşekküllerin Teşkilâtı ile İdare ve Murakabeleri Hakkındaki 3460 sayılı Kanuna ek Geçici Kanun" un Genel Müdürün veto hakkına ve vesayet organının müdahale yetkisine ilişkin 7. maddesi üzerinde de durulmalıdır. Maddede:

T.C.

E.1981/1

"Kurul Başkanı Kurul kararlarının icrasını tehir yetkisini haizdir. Bu gibi hallerde ihtilaf derhal nezaret ve murakabe merciine intikal ettirilir. Nezaret ve murakabe mercii kurul kararını tasvip eylediği veya kararın ittihazı tarihinden itibaren 20 gün zarfında iptal veya talikini tebliğ etmediği takdirde karar yürürlüğe girer denilmektedir.

Bu kurala göre, SSK Genel Müdürünün veto ettiği Yönetim Kurulu kararlarının Sosyal Güvenlik Bakanlığına sunulması gerekmektedir. Bakanlık da, ya Genel Müdürün görüşüne katılarak kararı kaldıracak ya da karara iştirak ile uygulanmasını sağlayacaktır. Bu yetki ile Bakan, Genel Müdür aracılığı ile Kurum işlerinin yasalara uygun biçimde yürütülmesini sağlama olanağına sahiptir.

Görülüyor ki, SSK malî ve idarî bakımdan özerk bir kamu kuruluşu ise de, Sosyal Güvenlik Bakanlığının idarî vesayeti ve denetim ve gözetimi altında bulunmaktadır.

Sanık Bakan savunmasında; taşınmaz malların alımı sonuçlandırılmadan önce Bakanlığın 31.7.1978 günlü Genelgeyi gönderdiğini, Kurum Yönetim Kurulunun da tışınmaz malların alımında yetkinin Bakanlığa ait olmadığına karar verdiğini öne sürmekte ise de, Nizamettin ERGEZER ve Mustafa MUT'un çabalarıyla yayımlamak zorunda kaldığı Genelgenin sonucunu takip etmemesi, bu Genelgeyi uygulamıyanlar hakkında herhangi bir işlemde bulunmaması, Genelge gönderme dışında taşınmaz mal alımlarının durdurulması için hiçbir çaba göstermemesi, bu alımlardan rahatsız olduğunu belirtmesine rağmen denetim mekanizmasını işletmemesi karşısında sanığın savunmasının inandırıcı olmadığı, gücünü aralarındaki çıkar ve kişisel ilişkilerden alan Kazım ERDEM'in işi takibi sonucu gerçekleştirilen birtakım yolsuzluklara göz yumduğu, böylece görevini kötüye kullandığı kanısına varılmıştır.

Sanık Kazım ERDEM'in Bakan ve Kurum yetkilileriyle kurduğu ilişkilerden güç alarak Kurum'un ihtiyacı olmadığı halde Malatya'da inşa

E.1981/1

halindeki iki işhanının gerçek bedelinden çok yüksek bir fiyatla ve mevzuata aykırı olarak Kurum'a satılmasını, Bakanla olan ve karşılıklı çıkar esasına dayalı ilişkileri sayesinde Bakanın bu yolsuzluklara göz yummasını sağladığı, böylece Hilmi İŞGÜZAR'ın işlediği görevi kötüye kullanma suçuna azmettirmek suretiyle katıldığı anlaşılmıştır.

Kurum Genel Müdürü ve Yönetim Kurulu Başkanı sanık Mustafa ENGİNSU'nun Kazım ERDEM'le olan çıkar ilişkileri nedeniyle yöntemine uygun olmayan bir satış önerisini işleme koyarak ekspertiz kurulu'nu görevlendirdiği; bu kurulun onay olmadan ikinci bir taşınmaz mal için de ekspertiz yapması ve arsa ve inşaat bedellerini ayrı ayrı göstermemesi nedenleriyle Yönetmeliğe uymayan ekspertiz raporlarını işleme koyduğu; 31.7.1978 günlü genelgeyi uygulamadığı; böylece, görevi kötüye kullanma suçunu işlediği sonucuna varılmıştır.

Sanığın taşınmaz mal alımlarında hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesi uyarınca açılan davada beraatine karar verilmesi gerekir.

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu Üyeleri sanıklar Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin Malatya taşınmaz mal alımlarında olumlu oy kullanmaları nedeniyle görevlerini kötüye kullandıkları ya da savsakladıkları ileri sürülmüşse de, Genel Müdürlükce sunulan öneride inşaat ve arsa m^2 fiyatlarının ayrı ayrı gösterilmemesinin arsa bedellerini yüksek göstermek amacına yönelik olduğunu bildikleri ya da işin görüşülmesi sırasında farkettikleri yolunda kanıt elde edilemediği; görevlerini kötüye kullanmalarını ya da savsaklamalarını gerektirecek bir neden bulunmadığı; 20 bin ve 18 bin liralık bedelleri 13 ve 12 bin liraya indirdikleri; böylece, suç işleme kastıyla hareket etmedikleri anlaşılmıştır.

Sanıkların üstlerine atılan hizmet nedeniyle inancı kötüye

kullanma suçunun öğeleri bulunmadığından bu suçtan da beraatlerine karar verilmelidir.

B) ÜSKÜDAR'DA TAŞINMAZ MAL ALIMI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIKLAR MUSTAFA ENGİNSU, HAMDİ NUHOĞLU VE MUSTAFA KEMAL DERİNKÖK'ÜN EYLEMLERİ

Malatya'daki taşınmaz mallarını yüksek fiyatla SSK Genel Müdürlüğüne satan sanık Mustafa Mustafa Kemal DERİNKÖK, daha sonra Üsküdar'daki arsalarını da aynı Kurum'a satmayı başarmıştır. Aslında Üsküdar'daki arsaların satışı önerisi, Malatya'daki taşınmaz mallara ilişkin öneridan daha önce yapılmıştır. Gerçekten Mustafa Kemal DERİNKÖK, 4.4.1978 günlü mektupla, SSK İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne başvurarak, Üsküdar, Arakiyeci Hacımehmet Mahallesi, Nuh Kuyusu Caddesinde bulunan, tapunun 49 pafta, 458 ada, 12, 13, 15-25, 27-29 parsellerinde kayıtlı ve toplam yüzölçümü 24.779 m^2 olan arsalarını Kurum'a satmayı önermiştir. Bu mektupta, arsaların imar durumunun bulunduğu, yaşlılar için dinlenme tesisleri, rehabilitasyon merkezleri, meslek hastalıkları bölümleri, poliklinikler ve rant tesisleri inşa edilebileceği, imar durumunun kullanım amacına göre değiştirilebileceği, kullanım alternatifi belirlendikten sonra fiyatın anlaşma saptanabileceği açıklanmıştır (Dosya:A-Dizi:226-227).

Bu öneri üzerinde, SSK Genel Müdürlüğü, İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne gönderdiği 8.5.1978 günlü, 399612 sayılı yazı ile, bir kurul tarafından 1978 yılı yatırım programında yer alan Üsküdar Dispanserinin arsa gereksinimi dikkate alınarak arsalar üzerinde inceleme yapılmasını istemiştir (Dosya:A-Dizi:225).

Bu yazı uyarınca İstanbul Bölge Müdürü Naki TINAY başkanlığında

E.1981/1

İkinci Müdür A. Gani URAS, İnşaat Mühendisi Refik TOPLU ve Avukat Sıtkı ER'den oluşan bir kurul yerinde incelemeler yaparak 24.5.1978 günlü raporu düzenlemiştir. Raporda arsaların imar durumunun mevcut olmaması nedeniyle Emlâk Talimatnamesi hükümlerine göre fiyat takdiri yapılamadığı açıklanmıştır (Dosya:A-Dizi: 224). İstanbul Bölge Müdürlüğü de, 24.5.1978 günlü, 10307 sayılı yazı ekinde, bu rapor ile İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün ve Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosu Başkanlığının arsalara ilişkin görüşlerini içeren yazılarını Genel Müdürlüğe sunmuştur (Dosya: A-Dizi: 223).

Bölge Müdürlüğü yazısında alınması düşünülen arsaların mezarlık genişletme alanında kaldığı belirtilmiştir. Bu yazının ekinde yollanan, İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün yazısında, arsaların Karacaahmet Mezarlığı genişletme alanında kaldığı; Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosunun yazısında ise, arsaların bulunduğu Acıbadem bölgesine ait 1/5000 ölçekli bölge plânının geliştirilmekte olduğu, bilâhare yasal işlemler yönünden İstanbul Belediyesine iletileceği bildirilmiştir (Dosya:A-Dizi: 221-222).

İmar konusunda ortaya çıkan bu engel nedeniyle satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, bu kez, Malatya'daki taşınmaz mallarını Kurum'a satmayı denemiştir! Nitekim, İstanbul Bölge Müdürlüğünce 24.5.1978 günlü yazı ile arsaların mezarlık genişletme alanında kaldığını gösteren belgelerin Genel Müdürlüğe gönderilmesinden hemen sonra, 26.5.1978 günlü öneri mektubu ile Mustafa Kemal DERİNKÖK, Malatya'daki taşınmaz malı Kurum'a satmayı önermiş ve kısa bir süre içinde de bunu başarmıştır.

Üsküdar'daki arsaların imar durumları bulunmadığının ve mezarlık genişletme alanı içinde kaldığının Belediyece bildirilmesi üzerine satın alma işlemlerinin durdurulması gerekirdi. Oysa Genel Müdürlük, böyle bir

T.C.

tutum yerine 1978 yılı yatırım programında yer alan küçük çaplı bir dispanserin arsa gereksinimini bahane ederek, işlemleri sürdürmüştür. İstanbul Bölge Müdürlüğünce imar durumu bulunmayan arsaların maksada elverişli olmadığı bildirildiği ve ayrıca Belediyenin ve Nazım Plân Bürosunun yazıları da gönderildiği halde, Genel Müdürlük bu bilgi ve belgelerle yetinmemiştir. Belediyeden gelen yazıdaki kesin ifade karşısında, bu kez yalnızca Nazım Plân Bürosu Başkanlığından, 6.6.1978 günlü, 486999 sayılı yazı ile; söz konusu parsellerin Kurum'ca inşa edilebilecek dispanser ve hastane için imar plânında tefrik edilebilip edilemiyeceğini sormuştur (Dosya:A-Dizi: 220). Nazım Plân Bürosunun 7.6.1978 günlü, 582/3417 sayılı cevap yazısında, "Büromuzca adı geçen parsellerin bulunduğu Acıbadem bölgesi için hazırlanmakta olan 1/5000 ölçekli yerel nazım plân önerisinde adı geçen yerlerin ilgi yazınızda belirtilen gayelerle Kurumunuzca kullanılmak üzere ayrılması uygun görülmüştür", denilmektedir (Dosya:A-Dizi: 219). Burada dikkati çeken husus, Ankara'dan yazılan yazıya, İstanbul'dan bir gün sonra cevap verilmiş olmasıdır ki bu, yazışmanın takip edildiğini göstermektedir. Nitekim tanık Nizamettin ERGEZER ifadesinde, Üsküdar'daki arsaların satın alınması işini Kazım ERDEM ile Ertuğrul MAT'ın takip ettiklerini açıklamıştır.

Nazım Plân Bürosunun 7.6.1978 günlü yazısına dayanarak imar konusundaki engeli aşmayı amaçlayan SSK Genel Müdürlüğü; bu cevaptan hemen sonra, 10.6.1978 günlü Onay ile Genel Müdür Yardımcısı Celâl ŞARDAN başkanlığında Emlâk ve Bakım İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN, İstanbul Bölge Sağlık Müdür Vekili Dr. Naci BUÇUKOĞLU, İstanbul Emlâk Bölge Müdürlüğü elemanı Yüksek Mimar Kemal BİBİOĞLU ve İnşaat Dairesi Başkanlığında Yüksek Mimar Abdurrahim MAVİTUNA'dan oluşan bir kurulu, Nazım Plân Bürosu ile temasta bulunmak ve ekspertiz raporu düzenlemek

üzere görevlendirmiştir (Dosya:A-Dizi: 218). Bu kurul, Nazım Plân Bürosu yetkilileri ile görüşmelerde bulunduktan ve Üsküdar'daki arsalar üzerinde araştırma ve incelemeler yaptıktan sonra 29.6.1978 günlü raporu düzenlemiştir. Raporda; düzenlenmekte olan Nazım İmar Plânında söz konusu parsellerde sağlık tesisi ve bununla ilgili hizmet binaları kompleksine müsaade edilecek şekilde gerekli tahsisin yapılacağının ve yerine göre sağlık tesisi kompleksinde bazı bloklara 8 kata kadar müsaade edileceğinin, Nazım Plân Bürosu yetkililerince ifade edildiği belirtilmiş ve muhtelif parsellerin tevhitli tapusunun verilmesi, Belediye İmar Plânında halen mevcut olan mezarlık genişletme alanından çıkartılması koşuluyla, arsa m^2'sinin 3000 liradan satın alınması ve ayrıca kurulacak tesisler yönünden arsaların elverişli duruma getirilebilmesi için, satıcının mülkiyetinde olmayan komşu 4 nolu parselin de Kurum'ca satınalınmasının zorunlu olduğu ifade edilmiştir (Dosya:A-Dizi: 217).

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK de, bu arada Kurum'a gönderdiği 26.6.1978 günlü ek dilekçe ile arsaların m^2'sini 9000 liradan satmayı önermiştir (Dosya:A-Dizi: 213-215).

Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün önerisi, Genel Müdürlüğün 6.7.1978 günlü, 594706 sayılı yazısı ile, Yönetim Kurulunun aynı tarihli toplantı gündemine getirilmiş ve yapılan görüşmeler sonunda, satış önerisi oybirliğiyle reddedilmiştir (Dosya:A-Dizi: 210).

SSK Genel Müdürlüğü, bu red kararına rağmen arsaların satın alınması yolundaki gayretlerini sürdürmüştür. Bu cümleden olmak üzere bir yandan, 7.7.1978 günlü Genel Müdürlük onayı ile Emlâk İşleri Dairesi Başkanı Nizamettin ERGEZER, Üsküdar'daki arsaların Belediye Nazım Plân Bürosu ve tapudaki durumlarının belirlenebilmesi amacıyla İstanbul'a gönderilmiş (Dosya:A-Dizi: 173); öte yandan, 7.7.1978 günlü, 603615 sa-

T.C.

E.1981/1

yılı yazı ile Nazım Plân Bürosu Başkanlığından arsalar üzerinde inşa edilecek binalar ile ilgili yapılanma koşul ve oranlarının bildirilmesi istenmiştir (Dosya:A-Dizi: 172). Red kararının hemen ertesi günü bu iki işlemin yapılmış olması, arsaların her ne pahasına olursa olsun, satın alınmasının istendiğini göstermektedir.

Nizamettin ERGEZER, İstanbul'daki incelemeleri ile ilgili olarak verdiği ifadede, Nazım Plân Bürosunda ve Belediyede yetkililerle görüştüğünü, arsaların bileştirilmesinin ve imar durumunun değiştirilmesinin mümkün olamıyacağı izlenimini edindiğini ve bu durumu sanık Genel Müdüre ilettiğini açıklamıştır.

Bundan başka, Büyük İstanbul Nazım Plân Bürosu Başkanlığınca gönderilen 20.7.1978 günlü, 783/3417 sayılı cevap yazısında: " ..... yazınız çerçevesinde konu incelendiğinde kurumunuzca geliştirilecek 08 kat alanı kat sayısı ve H max. 24,50 metreyi geçmemek kaydıyla kurumunuzca daha önceki yazıda da belirtilen gayelerle yapılanma yapılmasında Büromuzca bir sakınca görülmemektedir. Ayrıca Büromuzca geliştirilen İstanbul Metropoliten Alanına Nazım Plân Taslağında da bahis konusu yer Sağlık Kurulu Tesisleri Alanı olarak arazi kullanış kararlarına bağlanmış bulunmaktadır" denilmektedir (Dosya:A-Dizi: 159). Bu cevap üzerine Mustafa Kemal DERİNKÖK, 26.7.1978 günlü dilekçesi ile Kurum'a bir kez daha başvurarak, Nazım Plân Bürosu yazısının arsaların mezarlık genişletme alanı ile ilgisi olmadığını kanıtladığını, bu arsalar üzerinde 08 alan kat alanı sayısı ile 19.000 m^2 inşaat yapılabileceğini öne sürmüş ve arsaların konumuna göre m^2 için 9000, 6000 ve 3000 lira fiyat istemiştir (Dosya:A-Dizi: 157-158). Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün 24.7.1978 günü Kurum'a girişi yapılan Nazım Plân Bürosu yazısından hemen iki gün sonra arsalarını yeniden satma girişiminde bulunması, Kurum yetkilileriyle

E.1981/1

birlikte hareket ettiğini göstermektedir. Nitekim, arsaların ve koşulların aynı olmasına rağmen Genel Müdür, 28.7.1978 günlü 667452 sayılı sunuş yazısı ile, Nazım Plân Bürosu'nun anılan yazısına ve satıcının ek teklif mektubuna dayanarak, arsaların satın alınması işini, önceki red kararına karşın yeniden Yönetim Kurulu gündemine getirmiş (Dosya:A-Dizi: 154-156); Nazım Plân Bürosu cevabına ve satıcının ek teklifine dayanan sunuş yazısıyla da, arsaların alımı için öngörülen koşulların gerçekleştiği izlenimi yaratılmıya çalışılmıştır. Gerçekten, 29.6.1978 günlü ekspertiz raporunda yer alan arsaların tevhitli tapusunun verilmesi koşulu satıcının ek teklif mektubundan aktarılan "çapının tetkikinden parsellerin birbirleriyle hemhudut olduğunun görüleceğini, parseller arasındaki yolların belediyeye terk edilmiş ve Belediyece istimlak edilmiş bulunmadığı" yolundaki iddia ile, mezarlık genişletme alanından çıkarılma koşulu da Nazım Plân Bürosunun yazısı ile karşılanmak istenmiştir. Aynı biçimde, Nuh Kuyusu Caddesine cepheli 10.000 m^2 büyüklüğündeki 4 nolu parselin de birlikte düşünülmesi koşulu satıcının ek teklifinden, gerçek olup olmadığı araştırılmadan alınan "10.000 m^2 arsa da tarafımızdan alınmış ve Kurumumuza teklif edilecek duruma getirilmiştir" yolundaki ifade ile karşılanmıştır. Oysa, komşu 4 nolu parselin mektupta belirtildiğinin aksine, satıcının mülkiyetine geçmediği anlaşılmaktadır.

Mustafa ENGİNSU'nun bu çabaları üzerine, daha önce satıcı teklifini oybirliğiyle reddeden Yönetim Kurulu bu kez, "konunun üyeler tarafından mahallen görüldükten sonra karar verilmek üzere toplantı dışında tetkikini" 28.7.1978 günü oybirliğiyle kararlaştırmıştır (Dosya:A-Dizi: 154).

Arsaların alımı işinin aceleye getirildiği gözlemlenmektedir : Nazım Plân Bürosunun yazısı Kurum'a 24.7.1978 gününde gelmiştir. Satıcı-

T.C. FÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

nın ek teklifi 26.7.1978 günlüdür. Mustafa ENGİNSU'nun sunuş yazısı 27.7.1978'de hazırlanmış, 28.7.1978 gününde kaydedilmiştir. Öneri aynı gün Yönetim Kurulu gündemine girmiş ve yukarıdaki karar verilmiştir. Sanık Mustafa ENGİNSU'nun bu aceleci tutumuyla bir yandan bu alımı, önceden haberdar olduğu anlaşılan 31.7.1978 günlü Bakanlık Genelgesi kapsamı dışında bırakmayı, öte yandan, gerçekleri yansıtmayan sunuş yazısını aynı günkü gündeme alarak, Yönetim Kurulu üyelerinin konuyu incelemelerini önlemeyi amaçladığı anlaşılmaktadır. Nitekim Yönetim Kurulu, 28.7.1978 günü konunun üyeler tarafından incelenmesine karar vermiştir. Sanık Mustafa ENGİNSU, 31.7.1978 günlü Bakanlık genelgesinden sonra, bu aceleci tutumunu sürdürmemiştir. Konu, 3.8.1978 günlü gündemde görüşülecekken sanığın istemiyle gündemden çıkarılmıştır. Gerçekten, aynı günkü gündemde 31.7.1978 günlü Bakanlık genelgesinin Yönetim Kurulunda incelenmesi konusu da yer almıştır. Yönetim Kurulu üyelerinin bu konudaki tutumunu daha önceden bilen Mustafa ENGİNSU, 3.8.1978 günlü gündemden öneriyi geri alıp genelge konusundaki karardan sonra görüşülmesini sağlamakla, bu karardan da destek almayı amaçlamıştır.

Konu, 17.8.1978 günlü, 723924 sayılı sunuş yazısı ile yeniden Yönetim Kuruluna götürülmüş ve 18.8.1978 gününde yapılan görüşmeler sonunda da, "dosyanın müteakip toplantıda karar verilmek üzere, Üyeler tarafından toplantı dışında tetkikine oybirliğiyle" karar verilmiştir (Dosya:A-Dizi: 152-153).

Satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün önerisi, 15.9.1978 günü bir kez daha Yönetim Kurulu gündemine getirilmiş ve yapılan görüşmelerden sonra, aynı gün ve 4986 sayılı kararla arsaların satın alınmasına karar verilmiştir. Bu karar şöyledir :

"...i. teklif üzerine yapılan görüşmeler sonunda, söz konusu arsa-

E.1981/1

ların üzerinde son yardım Hastanesi veya başka bir sağlık tesisi yapılmak amacıyla, 10.000 m^2 miktarındaki kısım da dahil olmak üzere kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere, Kurum elemanlarınca tespit edilen ekspertiz değeri olan beher m^2'sinin 3000.-TL. (üçbin) üzerinden satın alınmasına oybirliğiyle karar verildi (Dosya:A- Dizi: 151).

Ekspertiz Kurulunun 29.6.1978 günlü raporunda ve bu rapora dayanılarak düzenlenen Genel Müdürlüğün sunuş yazısında, muhtelif parsellerin tevhitli tapusunun verilmesi ve imar plânında mezarlık genişletme alanından çıkartılması koşullarıyla arsaların m^2'sinin 3000 liradan satın alınması önerildiği halde, Yönetim Kurulu kararında bu koşullara yer verilmemiştir.

Yönetim Kurulu kararında dikkati çeken diğer bir husus da, "kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere" denilmiş olmasıdır. Kararda yer alan ve ne anlama geldiği anlaşılamıyan "brüt" sözcüğü, kararın uygulanmasında uyuşmazlıklar çıkmasına neden olmuş ve arsaların gerçek m^2 bedellerinin gizlenerek 3000 lira yerine, 4401,80 liraya alınmasını sağlamaya yaramıştır. Yönetim Kurulu kararının daha iyi anlaşılabilmesi için satışı önerilen parsellerle ilgili kısa bir açıklama yapılmasında yarar görülmüştür. Üsküdar 1. Bölge Tapu Sicil Muhafızlığının 6.7.1979 günlü, 2208 sayılı yazısından (Dosya:A-Dizi: 96-99) anlaşıldığına göre :

Kurum'a satışı teklif edilen arsalar, Üsküdar, Arakiyeci Hacı Mehmet Mahallesi 49 pafta, 458 ada, 5 parsel sayılı 36357 m^2 büyüklüğündeki tarlanın ifrazından oluşmuştur. Üsküdar Asliye Hukuk Hâkimliğinin 20.3.1972 günlü ilâmına istinaden 5 nolu parsel, 9, 10 ve 11 nolu olmak üzere üçe ifraz edilmiştir. Bunlardan 9 nolu 25684,50 m^2'lik par-

sel ile 10 nolu 7201,50 m^2'lik parsel verasette iştirak suretiyle malikleri adına ve 3471 m^2'lik 11 nolu parsel de Vakıf Selimiye Suyu isale hattı vasfı ile İstanbul Belediyesi Sular İdaresi adına 29.3.1972 tarihinde tescil edilmiştir.

458 ada, 9 nolu parselin 6863 m^2'lik kısmı yola terkedilmiş, geriye kalan 18821,50 m^2'lik kısmı da 12-24 nolu parseller olarak arsa vasfı ile hükmen ifraz ve taksim suretiyle 1.11.1972 gününde malikleri adına tescil edilmiştir.

458 ada 10 nolu parsel de, 25-30 nolu parseller olarak arsa vasfı ile hükmen ifraz ve taksim suretiyle yine 1.11.1972 gününde tapu kütüğündeki malikler adına tescil edilmiştir.

Mustafa Kemal DERİNKÖK, 5 nolu parselin ifrazından oluşan 13, 15-25, 27-29 nolu parsellerin tamamını ve 12 nolu parselin de 72/240 hissesini, toplam 22268 m^2'yi, 1977 yılında 3.148.974 lira bedel karşılığında satın almıştır. Satıcının Kurum'a satmayı önerdiği arsaların 4.4.1978'deki durumu şöyledir :

Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait parseller....	22268 m^2
Yaşar ERDEM'in 12 nolu parseldeki hisesi..	2511 m^2
Sular İdaresine ait 11 nolu parsel.....	3471 m^2
Parseller arasındaki yollar.....	6863 m^2
Üçüncü kişilere ait 14,26,30 nolu parseller	1244 m^2
Toplam.....	36.357 m^2'dir.

Şu duruma göre, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün sahibi olduğu arsaların toplam yüzölçümü 22268 m^2'dir. Oysa adıgeçen, Kurum'a verdiği teklif mektubunda Yaşar ERDEM'in 12 nolu parseldeki 2511 m^2'lik hissesini de kendisine mal ederek 24779 m^2'lik bir yeri satma önerisinde bu-

E.1981/1

lunmuştur. Yönetim Kurulu kararında ise, satıcının sahip olduğu yer daha da genişletilmiş ve kendisine 36357 m^2 bedelinin ödenmesi sağlanmıştır. Gerçekten, kararda yer alan ve kasıtlı olarak muğlak bir şekilde kaleme alındığı anlaşılan "arsaların kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı üzerinden beher m^2'sinin 3000 liradan satın alınması" biçimindeki ifadeyle, 5 nolu parselin ifrazdan önceki yüzölçümü gözönünde tutularak, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'e, 36357 m^2 x 3000=109.071.000 lira ödenmesi sağlanmıştır. Yukarıda da açıklandığı gibi, 36357 m^2 büyüklüğündeki eski 5 nolu parselin 3471 m^2'lik bölümü Sular İdaresinin, 6863 m^2'lik bölümü yol olarak Belediyenin ve 1244 m^2'lik bölümü de, üçüncü kişilerin mülkiyetinde bulunmaktadır. Bir bölümü yola terkedilmiş, bir bölümü Vakfa, kalanı değişik kişilere ait yerlerin birleştirilmesine hukuken imkân yoktur. Kaldı ki, Yönetim Kurulu kararıyla 5 nolu parsel birleştirilmişcesine para ödenirken, satıcıya arsaların birleştirilmesi yükümlülüğü de getirilmemiştir.

Kurum, Yönetim Kurulu kararı uyarınca satın aldığı 24779 m^2'lik arsa için 36357 m^2'lik bir bedel ödemiştir. Böylece Kurum'un mülkiyetine geçen arsanın m^2'si 36357 x 3000: 24779=4401,80 liraya gelmiştir.

Bu konulara ilişkin olarak Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ifadesinde; Üsküdar Tapusundan alınan yazıda arsanın yekûnunun 36.357 m^2 olarak gösterildiğini, teknik adamların röper ve haritada yapılan ölçüm sonunda tespit ettikleri rakamın da 36.357 m^2 olduğunu, satıcının yolları Belediyeye terketmiş olmadığını, tedbir olarak "36357 m^2'lik arsayı Kurum'a veriyorum" şeklinde yazılı beyanını aldıklarını söylemiştir.

Aynı konuda Yönetim Kurulu üyeleri sanıklar, imar durumu olmadığı için satış teklifini önce reddettiklerini, fakat daha sonra arsalar üzerinde sağlık tesisi yapılabileceğine dair Nazım Plân Bürosunun yazısı-

E.1981/1

nın kendilerine gösterildiğini, 36.357 m^2'lik yer için koşullu olarak m^2'si 3000 liradan satın alma kararı aldıklarını, koşullar gerçekleşmeden yapılan satın alma işlemlerinden sorumlu tutulamıyacaklarını belirtmişlerdir. Yönetim Kurulu üyelerinden Mehmet Selami ÇEKMEGİL, buna ek olarak Yönetim Kurulunda yeni göreve başladığını, katıldığı ilk toplantıda satın alma kararı alındığını, elinden gelen özeni gösterdiğini, öteki üyelerin verdikleri bilgilere göre olumlu oy kullandığını söylemiştir.

Dosyada bulunan belge ve bilgiler karşısında, bu savunmalara itibar edilmesi olanağı yoktur. 36.357 m^2'lik eski 5 nolu parselin ifrazı sonucu oluşan 3471 m^2'lik 11 nolu parsel, tapuda Vakıf Selimiye Suyu İsale hattı vasfıyla kayıtlıdır. İstanbul Sular İdaresi Genel Müdürlüğünün 11.7.1979 günlü, 7919 sayılı yazısında, "Bahsi geçen parsel Vakıf Selimiye Suyu menba, isale hattı ve himaye sahaları ile birlikte yer altında başlıbaşına bir tesistir. Bu su Selimiye Camii, Selimiye Kışlası ve civarında isale olunmaktadır. 11 parsel, suyun menbaı ve isale hattının korunması için istimlâk edilmiş olup üzerinde hiçbir inşaat ve benzeri sabit tesis v.s. yapılması olanaksızdır" denilmektedir (Dosya: A-Dizi: 100). Öte yandan, tapudaki kayıtlara göre 6863 m^2'lik bir yer yol olarak malikler tarafından rızaen Belediyeye terkedilmiş ve böylece Belediyenin mülkiyetine geçmiştir.

Yaşar ERDEM'in hissesi de katılsa, Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait parsellerin yüzölçümü toplamı, 24778,50 m^2'dir. Zaten satıcının teklif mektubunda da 24.778,50 m^2'nin satışı önerilmiştir. Yönetim Kurulunun bu kararıyla satıcının bile teklife cesaret edemediği, Kurum mülkiyetine geçmesi olanağı bulunmayan, başkalarına ait yerler için de satıcıya bedel ödenmesi sağlanmıştır.

Yönetim Kurulunun 15.9.1978 günlü, 4986 sayılı kararının yazdırılması aşamasında da dikkati çeken gelişmeler olmuştur. Yönetim Kurulu üye-

si Hamdi NUHOĞLU, bu kararın verildiği günün akşamı Büro Müdürü Öztan SAYINBERK'i odasına çağırarak, satım işlerini takip eden Kazım ERDEM ve Ertuğrul MAT ile Nihat BİLGİN'in yanında kararın yazılmasını istemiştir.

Öztan SAYINBERK, vaktin dar olduğunu, kararın o anda yazdırılması olanağı bulunmadığını öne sürerek bu isteğe karşı çıkmışsa da, sonuçta Hamdi NUHOĞLU'nun ısrarı üzerine ve isteği doğrultusunda arsaların m^2'sinin 4600 liradan satın alındığını gösteren bir karar metni hazırlamak zorunda kalmıştır (Dosya:A-Dizi: 56). Bu karar metnini alan Hamdi NUHOĞLU, ertesi gün Yönetim Kurulunun öteki üyelerine imzalatma girişiminde bulunmuşsa da, Mehmet AKGEMCİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL fiyat değişikliğinin farkına vardıklarından, bu girişim sonuçsuz kalmıştır.

Tanık Öztan SAYINBERK, Müfettişlere verdiği ve Yüce Divan'da da doğruladığı 25.7.1979 günlü ifadesinde bu konuda şu açıklamayı yapmıştır :

"Hamdi NUHOĞLU.... mesainin bitimine rağmen ısrarla kendi odasında ve yanında Kazım ERDEM, Ertuğrul MAT ve Emlâk İşleri Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN olduğu halde bu kararın acele yazılmasında ısrarlı olduğunu bildirdi. Ve bunun üzerine bana birtakım notlar vererek kararın bu şekilde yazılmasını istedi. Notlara baktığımda birtakım parsel numaralarından bahsedildikten sonra arsanın metrekaresinin 4800 liradan satın alınmasının karara bağlandığını belirtiyorlardı. Bu sonuca varırken aralarında birtakım hesaplar yaptıktan sonra bu miktarı belirlediklerini anladım " (Dosya:A-Dizi: 58). Aynı tanık, Yüce Divan'da, karar metninin yazılmasından sonra Kazım ERDEM'in odada bulunanları kendisi de dahil yemeğe çağırdığını, ancak kendisinin gitmediğini söylemiştir.

Yönetim Kurulu Üyesi Ekrem ÖZKILIÇ, aynı konuda Yüce Divan'da

verdiği ifadede, arsaların m^2'sinin 3 bin liraya alınmasına karar verildikten sonra Hamdi NUHOĞLU tarafından Öztan SAYINBERK'e 4 bin lira üzerinden karar yazdırıldığını, karar yazıldıktan sonra Hamdi NUHOĞLU'nun Sekreteri tarafından imza için önüne getirildiğini, o esnada telefonla konuştuğu için incelemeden kararı imzaladığını, birkaç dakika sonra Mehmet AKGEMCİ'nin telefon ederek "arsayı 3 bine almadık mı" diye sorduğunu, 3 bine aldık biçiminde cevap verdiğini, Mehmet AKGEMCİ'nin de "4 bin küsur yazılmış, siz de imza etmişsiniz" dediğini, aman ben telefonla konuşuyordum, bir hata ettim diye cevap verdiğini, açıklamıştır (Tutanak-Sayfa: 636).

Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet AKGEMCİ de ifadesinde, Ekrem ÖZKILIÇ'ın belirttiği hususları doğrulamış, imza için önüne getirilen kararın 3 bin lira yerine 4 bin küsur lira üzerinden yazılıp Ekrem ÖZKILIÇ tarafından imzalanmış olduğunu gördüğünü, bunun üzerine telefonla Ekrem ÖZKILIÇ'ı uyardığını, durumu Öztan SAYINBERK'e bildirdiklerini, böylece kararın imzalanmasının önlendiğini belirtmiştir (Tutanak-Sayfa: 613).

Öztan SAYINBERK ve Nihat BİLGİN'in ifadelerinden, Hamdi NUHOĞLU ile Kazım ERDEM ve Avukat Ertuğrul MAT arasında ilişki bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu ilişkinin varlığı belgelerle de doğrulanmaktadır. Nitekim "H. NUHOĞLU" adına düzenlenen toplam 19.240,35 lira içerikli ve Hilton Otelinde 31.10-7.11.1978 ve 18-19.11.1978 günlerinde kalındığını gösteren faturaları Kazım ERDEM'in ödediği görülmüştür.

Malatya'daki taşınmaz malların alımına " söz konusu gayrımenkullerin beher m^2'sinin 10.000 liradan satın alınmasının uygun olacağı" görüşüyle muhalefet eden tek üye olan sanık Hamdi NUHOĞLU'nun, Üsküdar'daki pürüzleri olan arsaların alımına karşı çıkmaması, hatta Yönetim Kurulu kararını da aşarak 4600 lira bedel üzerinden alınması için karar

E.1981/1

yazdırma girişiminde bulunması, kastını gösteren önemli bir husustur. Sanığın satıcı yararına beklenmedik bu tür bir girişimde bulunması, kendisinin satıcı tarafından bu yolda hareket için azmettirildiğini ortaya koymaktadır. Malatya'daki taşınmaz malların alımlarında muhalif kalan bir üyeden, mezarlık genişletme alanı içinde kalan, imar durumu olmayan, birleştirilmesi olanağı bulunmayan, bir bölümü başka kişilere ait arsaların alımı söz konusu olduğunda, mantıken öncelikle muhalif kalması beklenirdi. Sanık Hamdi NUHOĞLU, arsaları yerinde görmesine, Yönetim Kurulu üyesi olarak bu konudaki bütün toplantılara katılmış olmasına, bu nedenle de konuyu incelikleriyle bilmesine, daha önceki Yönetim Kurulu kararında arsaların alınması teklifi reddedilmesine ve durumda hiçbir değişiklik olmamasına rağmen, arsaları görmeye gittiği İstanbul dönüşünde, satıcı yararına bir tutum içine girmiştir. Tanık Öztan SAYINBERK'in ifadesine göre sanık Hamdi NUHOĞLU, arsa metrekare bedellerini Kazım ERDEM'le birlikte yaptıkları hesaba dayanarak 4600 liradan alındığı yolunda karar yazdırma girişiminde bulunmuştur. Mesai bitiminde karar yazacak bir daktiloyu hazır tutması, aynı anda Kazım ERDEM'in de yanında olması, Öztan SAYINBERK'in arsaların 3000 liradan alınmasının karara bağlandığı yolundaki itirazına rağmen 4600 lira üzerinden karar yazdırtma girişiminde bulunması gibi davranışlarını olağan görmek mümkün değildir. Öte yandan, 4600 lira üzerinden satın alma kararının hazırlanmasından hemen sonra Kazım ERDEM orada bulunanlarla birlikte kendisini yemeğe davet etmiştir. Aynı şekilde bu ilişkiler satın alma kararı verildikten sonra da sürdürülmüş, daha önce de değinildiği gibi H. NUHOĞLU adına İstanbul Hilton Oteli'nce düzenlenen fatura bedellerini Kazım ERDEM ödemiştir. Gene "H. NUHOĞLU" adına aynı Otelce düzenlenen 24-25.10.1978 ve 21-25.12.1978 günlerine ilişkin faturalarda, konaklama bedeli 8830,65

E.1981/1

liranın satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün ortağı olduğu Mizan Ticaret Şirketi tarafından ödendiği belirtilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde :

".... Bilhassa Hamdi NUHOĞLU'nun bu arsaların alınması için gösterdikleri gayret ve yaptıkları işlemler görevi kötüye kullanmak eyleminin ve kastının üst düzeyde bulunduğunu göstermektedir.

Bu şekildeki girişimlerin ve bu yolla satıcıya sağlanan menfaatin karşılıksız olamıyacağı düşünülmekte ise de menfaat ilişkisinin kesin delilleri saptanamamıştır.

Bu itibarla;

1-.... Hamdi NUHOĞLU'nun eylemlerinin ve kasıtlarının ağırlığı ve derecesi de nazara alınarak TCK'nun 240 ncı maddesine göre, ..."

Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün de, TCK'64/2, 240 ve 80 inci maddeleri gereğince cezalandırılmasını, ceza tayin edilirken olayların vahameti nazara alınarak sözü edilen maddede öngörülen cezanın azamı haddinin gözönünde bulundurulmasını",

İstemiştir.

Gerek Malatya'daki gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların birtakım yolsuzluklarla Kurum tarafından gerçek değerlerinin çok üstünde bedellerle satın alınmasından asıl yararlanan bu taşınmaz malların sahibi Mustafa Kemal DERİNKÖK olmuştur. Sanık Kazım ERDEM'in bu satış işlemlerinde birtakım yolsuzlukların yapılmasını ya da yapılmasına göz yumulmasını sağlamak amacıyla ortada belli ölçüde kendi yararı da olsa, otel, terzi ve mobilya masrafı adı altında yüzbinlerce liralık ödemeyi mal sahibinin bilgisi dışında yaptığı, ya da yapılan yolsuzluklardan mal sahibinin haberdar olmadığı düşünülemez. Kaldı ki, sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Üsküdar arsalarının satımı nedeniyle Kurum'a yaptığı başvurularda sürekli yanlış ve yanıltıcı bilgiler vermesi kastın göstermek-

T.C.

tedir. Nitekim sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK bu başvurularında, arsaların imar durumu bulunmadığı halde imar durumu bulunduğunu, 4 nolu parselin başkalarına aidiyetini bildiği halde bu parsele de sahip olduğunu, 12 nolu parselde Yaşar ERDEM de paydaş iken tümüne sahip bulunduğunu, arsalar arasındaki yolların Belediyeye terkedilmesine rağmen edilmediğini, birleştirilmesi olanağı bulunmayan arsaların birleştirilebileceğini öne sürmüştür.

Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz malların sahibi sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK yararına ve onun bilgi ve katkısı olmadan Kurum yetkililerinin kendiliklerinden sonunda sorumluluklarını da gerektirebilecek birtakım yolsuz işlemlere giriştikleri düşünülemez. Ancak, Malatya'daki taşınmaz malların satımını sanık Kazım ERDEM ve Cevdet Yücel FENERCİOĞLU aracılığıyla yürütmeyi yeğleyen Mustafa Kemal DERİNKÖK hakkında bu olaylar nedeniyle dava açılmamıştır. Üsküdar'daki arsaların satımı işinde ise, sanık hakkında Yönetim Kurulu üyesi Hamdi NUHOĞLU'na rüşvet vermek suçundan dava açılmıştır. Daha önce de değinildiği gibi, "H. NUHOĞLU" adına Hilton Oteli'nce düzenlenen 24-25.10 ve 21-25.12.1978 günlerine ait faturalarda, bedelin Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün ortağı olduğu Mizan Ticaret tarafından ödendiği belirtilmiştir. Gerçekten, Malatya'daki taşınmaz mal alımlarına muhalif kalan Hamdi NUHOĞLU ile özel ilişkilere girmenin Üsküdar'daki pürüzlü satım işleminin yürütülmesi için zorunlu olduğunu anlayan Kazım ERDEM ve Mustafa Kemal DERİNKÖK, adı geçeni zaman zaman otellerde ağırlamışlardır. Hamdi NUHOĞLU'nun Yönetim Kurulunun alım kararına katılması ve m^2'si 3000 lira yerine 4600 lira üzerinden karar yazdırma girişiminde bulunmasından sonra otelde ağırlanması, mal sahibine sağlanan yararla rüşvet olarak verildiği öne sürülen otel ücreti arasında oransızlık bulunması ve aralarında bir rüşvet anlaşması bulunduğunun saptanamaması karşısında eylem; rüşvet olarak

değil, görevi kötüye kullanma niteliğinde kabûl edilmiştir.

Suçun işleniş biçimi ve Kurum görevlisi Öztan SAYINBERK'e karşı tutumu gözönünde tutularak, sanık Hamdi NUHOĞLU hakkında asgari haddin üzerinde ceza verilmesi uygun görülmüştür.

Sanığın hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığını kabule yeter delil bulunmadığından beraatına karar verilmelidir.

Hamdi NUHOĞLU'nun eylemine bağlı olarak, aynı gerekçeyle Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün eyleminin rüşvet vermek suçunun öğelerini oluşturmadığı, gerek Malatya gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların sahibi olarak yapılan yolsuzluklardan büyük yararlar sağlayan sanığın Malatya'da kendisine ait taşınmaz mal alımında Kurum yararını kollادığını bildiği Hamdi NUHOĞLU'nu yukarıda anlatılan özel ilişkilerin etkisiyle görevini kötüye kullanmaya azmettirdiği kanaatına varılmıştır. Kurum'a verdiği zarar miktarının yüksek oluşu, yanıltıcı bilgilerle yanlış kararlar alınması konusunda gösterilen çaba, kamu görevlileriyle özel ilişkiler kurularak, ya da onlara çıkar sağlanarak birtakım yolsuzlukların yapılması, sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK hakkında cezanın aşağı sınırının aşılmasını gerektirmiştir.

b) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR, KAZIM ERDEM, MUSTAFA ENGİNSU, FEHMİ CÖNK, EKREM ÖZKILIÇ, MEHMET AKGEMCİ, REFİK BAYDUR, SAVAŞ BENLİ, MEHMET SELAMİ ÇEKMEGİL'İN EYLEMLERİ :

Yönetim Kurulunca alınan 15.9.1978 günlü, 4986 sayılı karardan sonra, Genel Müdürlük, 25.9.1978 günlü, 853741 sayılı yazı ile Bölge Müdürü Rasim BOLCA adına düzenlenen yetki belgesini İstanbul Bölge Müdürlüğüne göndermiştir (Dosya:A-Dizi: 149). Bu yetki belgesinde, ".... arsanın kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktar esas alınmak üzere, beher m^2'sinin 3000.-TL.'den satın alınması...." talimatı verilmiştir (Dosya:A-Dizi: 148). Bu arada, kendisine satın alma kararı tebliğ edi-

E.1981/1

len satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, 25.9.1978 günlü dilekçe ile Üsküdar 1 Nolu Tapu Sicil Muhafızlığına başvurarak 5 nolu parselin ifraz görmeden önceki röperli krokisi ile toplam alanının bildirilmesini istemiştir (Dosya:A-Dizi: 147). İstediği cevabı aldıktan sonra satıcı bu kez, İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne başvurarak; Yönetim Kurulu kararı ile yetki belgesinde, arsaların "kesin ölçü sonunda çıkacak brüt miktarı esas alınmak üzere beher m^2'sinin 3000.-TL.'den satın alınmasını teminen" sözcüklerinin yer aldığını, kendisine ait arsaların tapuda 24.778,50 m^2 olarak görüldüğünü, ancak Tapu Sicil Muhafızlığının ekli yazısına istinaden arsaların yüzölçümünün 36357 m^2 olarak kabul edilmesi gerektiğini, belgelerdeki "brüt" sözcüğünden bunun anlaşıldığını, brüt miktarı 36357 m^2olan parsellerin beher m^2'sini 3000 liradan satabileceğini bildirmiştir. Bu gelişmeler karşısında İstanbul Bölge Müdürlüğü, 15.9.1978 günlü Yönetim Kurulu kararının uygulanmasında duraksamaya düşmüş, konuyu 30.9.1978 günlü, 18442 sayılı yazı ile Genel Müdürlüğe iletmiştir (Dosya:A-Dizi: 143-145). Bu yazıda, aydınlatılması istenen noktalar şöyle açıklanmıştır.

"A) Tapuda, Müdürler Kurulu kararı ve yetki belgesinde 24.778,50 m^2 olarak belirlenen mezkûr parsellerin maliklerince iddia edildiği üzere 36.357 m^2 miktar üzerinden satın alınması hukuken ve maddeten imkânsızdır.

B) 12 parselin 168/240 oranında hissedarı Yaşar ERDEM'in hissesiyle, başka bir şahsa ait olduğu saptanan 4 nolu parselde kayıtlı takriben 10.000 m^2 miktarındaki arsanın, satın alınması temin edilemediği takdirde Kemal DERİNKÖK'e ait diğer parsellerle 12 nolu parseldeki hissesinin 1. etapta satın alınıp alınmıyacağı,

C) 3 ncü şıkta içeriği açıklanan arsaların imar durumları hakkında, Müdürlüğümüzce tereddüte düşülmüş bulunmaktadır."

E.1981/1

Bu yazı üzerine Genel Müdürlük, 5.10.1978 günlü sunuş yazısı ile konuyu bir kez daha Yönetim Kurulu gündemine getirmiştir. Sunuş yazısında Bölge Müdürlüğünün yazısı özetlendikten sonra şu önerilerde bulunulmuştur :

"1- Belediyeden, bahse konu arsadaki sağlık tesisi yapılabileceğine dair, kesin iznin alınması,

2- İlişik krokide kırmızı ve mavi renklerle boyalı kısımların tevhidinin yapılması,

3- Mezkûr arsayı oluşturan parseller meyanında bulunan, 12 nolu parselde kayıtlı 3588 m^2'lik arsanın 168/240 hissesinin maliki ile, Nuh Kuyusu Caddesine cepheli, ilişik krokide sarı renkle boyalı 4 nolu parselde kayıtlı, takriben 10.000 m^2'lik arsanın malikinden satış taahhütlerinin sağlanması, kaydıyla, bahse konu arsaların m^2'sinin 3000.-TL.den satın alınmasının uygun olacağı,

kanaatına varılmıştır"(Dosya:A-Dizi: 138-142).

Bu sunuş yazısı üzerine, Yönetim Kurulunun 5.10.1978 gününde oybirliğiyle aldığı 5498 sayılı tavzih kararı şöyledir :

"... 1- M. Kemal DERİNKÖK tarafından satışı teklif edilen arsaların üzerine, Kurumumuzca bir sağlık tesisinin yapılınabileceğine dair yetkili merciden bir belgenin temin edilmesi, 2- İhtilaflı olduğu belirtilen 12 nolu parsel ile takriben 10.000 metrekare (ölçü sonucunda çıkacak kesin miktar) 4 nolu parselin en geç üç ay içinde Kurumumuza satılacağının noterlik kanalıyla bir taahhüde bağlanması, şartıyla : 3- Brüt 36357 metrekare olan arsanın, (12 parsel dahil) 3000.-TL. ile çarpımından çıkacak bedelin, mevcut parseller toplamı olan 24.778,50 metrekareye bölünerek bulunacak olan metrekare fiyat üzerinden parsel parsel satınalınmasına, arsa bedeli için ödenecek miktar hiçbir şekilde

E.1981/1

arsanın brüt metrekare tutarının meher metrekaresinin 3000.-TL. ile çarpımı sonunda bulunacak yekûnu aşmayacaktır. 4-4 nolu parselin (ölçü sonucu çıkacak kesin metrekare muteber olmak kaydıyla) ekspertiz raporunda gösterilen metrekaresi üçbin TL. üzerinden işlem yapılmasına, tavzihen, oybirliğiyle karar verildi" (Dosya:A-Dizi: 137).

Bu kararda Genel Müdürlüğün sunuş yazısında yer alan önerilerden önemli sapmalar olmuştur :

"Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleriyle Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği"nin 10/i maddesi, "Sağlık tesisleri inşası için, alınacak arazi veya arsanın bu tesislere müsait olduğuna dair o mahallin belediyesi ile Sağlık Müdürlüğü veya Hükümet tabipliğinden" belge alınmasını öngörmektedir. Genel Müdürlük sunuş yazısında "Belediyeden, bahse konu arsada sağlık tesisi yapılabileceğine dair, kesin iznin alınması" koşuluna yer verilirken Yönetmeliğin bu kuralı gereğinin yerine getirilmesi düşünülmüştür. Ancak Belediyece daha önce yazılan yazıda arsaların mezarlık genişletme alanı içinde olduğu belirtildiğine göre bu koşulun yerine getirilmesinin olanaksız olduğu meydandadır. İşte bu engeli aşmak için iş Yönetim Kurulunda görüşülürken "Belediyeden" sözcüğünün yerini ne olduğu belirsiz "yetkili merciden" sözcükleri almıştır. Böylece Belediye yerine Nazım Plân Bürosunun görüşüne itibar edilmesi düşünülmüştür. Nitekim sonraki gelişmeler de bu hususu doğrulamıştır. Oysa, bu Büronun Başkanı Kutlu GÜZELSU'nun da tanık sıfatıyla açıkladığı gibi, Büronun geleceğe yönelik olarak yaptığı projelerin bağlayıcı bir niteliği yoktur. Projeler İmar ve İskân Bakanlığınca onansa bile doğrudan uygulanması söz konusu değildir. Mevcut uygulama plânlarının Belediyece bu plânlara uygun duruma getirilmesi gerekir.

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI

E.1981/1

Aynı şekilde Genel Müdürlükçe, 29.6.1978 günlü ekspertiz raporu doğrultusunda arsaların birleştirilmesi koşulu da getirilmiştir. Kurum yararına ve sağlık tesislerinin kurulması için zorunlu olan bu koşulun yerine getirilmesine gerçekte hukuken olanak yoktur. İşte bu engeli aşabilmek için 5.10.1978 günlü Yönetim Kurulu kararında, "Brüt 36357 metrekare olan arsanın.... 3000 TL. ile çarpımından çıkacak bedelin, mevcut parseller toplamı olan 24778,50 metrekareye bölünerek bulunacak olan metrekare fiyat üzerinden parsel parsel satın alınmasına..." denilmek suretiyle birleştirme koşulu ortadan kaldırılmıştır. Oysa, arsalar arasında Belediyeye ait yollar, Vakıf arazisi ve üçüncü kişilerin mülkü bulunmaktadır. Bu durum ise, arazinin bütünlüğünü bozmakta ve dolayısıyla da sağlık tesislerinin kurulmasına engel olmaktadır.

Sunuş yazısında, 12 nolu parseldeki üçüncü kişiye ait hisse ile 4 nolu parselin Kurum'a satılacağının maliklerinden alınacak bir taahhüde bağlanması da önerilmiştir. 15.10.1978 günlü kararda ise, bu yerlerin Kurum'a satılacağının noterlik kanalıyla bir taahhüde bağlanmasının öngörülmesiyle yetinilmiş, ancak bu taahhüdün kimden alınacağı belirtilmemiştir. Bu durumda satış taahhüdü, Mustafa Kemal DERİNKÖK tarafından verilebilecektir. Nitekim uygulama da bu yönde olmuştur.

Gene sunuş yazısında, birleştirme koşuluyla arsaların m^2'sinin 3000 liradan satın alınmasının uygun olacağı belirtilmektedir. Bu durumda 36357 m^2'lik bir arazinin alınması sözkonusu olacağına göre arazinin her m^2'sine 3000 lira bedel ödenmesi doğaldır. Ancak, Yönetim Kurulu kararında bu konuda da sapma olmuş, "Brüt 36357 metrekare olan arsanın..... 3000 TL. ile çarpımından çıkacak bedelin mevcut parseller toplamı olan 24778,50 metrekareye bölünerek bulunacak olan metrekare fiyat üzerinden parsel parsel satın alınmasına" denilerek bir yandan birleştirme koşuluna yer verilmezken öte yandan birleştirme yapılmışcasına, 24778,50 m^2'lik arsa için, 36357 m^2 arsa bedeli ödenmesi sağlanmıştır.

E.1981/1

Yukarıdan beri yapılan bu açıklamalar, 5.10.1978 günlü, 5498 sayılı Yönetim Kurulu kararının daha önce ortaya çıkan duraksamaları gidermediğini, Kurum'un zarara uğramasına yolaçacak işlemler yapılmasına olanak sağladığını göstermektedir. Sunuş yazısı ile daha önceki Yönetim Kurulu kararında köklü değişiklikler yapılması istenmesine karşın, Yönetim Kurulunun uygulamadaki duraksamaları gidermek amacıyla verdiği bu kararıyla getirdiği başlıca yenilik, alınacak arsalarda sağlık tesisi kurulabileceğine dair yetkili merciden bir belgenin sağlanması konusuyla sınırlı kalmıştır.

Tavzih kararının sınırlı kalması ve kararda müphem ifadelerin yer alması sonucu ortaya yeniden birtakım sonurlar çıkmıştır:

Genel Müdürlük 19.10.1978 günlü, 950697 sayılı yazısıyla arsaların m²'sinin 4401,80 liradan satın alınması için İstanbul Bölge Müdürlüğüne yetki belgesini göndermiştir (Dosya:A-Dizi:134-136). Bu aşamada, 12 nolu parseldeki Yaşar ERDEM'e ait hisse ile 4 nolu parselin kimin tarafından Kuruma satılacağının taahhüt edileceği sorunu kendisini göstermiştir. Mustafa Kemal DERİNKÖK, 26.10.1978 günlü bir dilekçe ile, İstanbul Bölge Müdürlüğüne başvurarak, bu taahhüdün kendisi tarafından verilmesi gerektiğini bildirmiştir (Dosya:A-Dizi:133). Bölge Müdürlüğü de bu konuda Genel Müdürlükten bilgi istemiştir (Dosya:A-Dizi:131-132). Genel Müdürlük Mustafa ENGİNSU imzasıyla yolladığı 1.11.1978 günlü, 993357 sayılı yazı ile bu taahhüdün Mustafa Kemal DERİNKÖK'ten alınması talimatını vermiştir (Dosya:A-Dizi:130). Bunun üzerine satıcı, kendisine ait olmayan arsaların satışı taahhüdünde bulunmuştur.

Öte yandan İstanbul Bölge Müdürlüğü, arsaların imar durumları konusunda mevcut olan duraksamaların giderilmesi için Nazım Plân Bürosundan ve İstanbul Belediyesinden tekrar durumu sormuş, her iki kuruluş da eski görüşlerinde direnmişlerdir (Dosya:A-Dizi:124-129). Gerçekten, Nazım Plân Bürosu'nca verilen 1.11.1978 günlü, 1978/1417 sayılı yazıda: ".... İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün yürürlükteki imar plânına

E.1981/1

göre bildirdiği imar durumu yazısı bu yerlerin hali hazır imar şartlarını belirtmektedir. Nazım Plân Bürosunun ise bu yerleri içine alan İstanbul Metropolünün ileriye dönük arazi kullanış kararlarını üretmektedir. Dolayısıyla Büromuzca geliştirilen 1/5000 ölçekli Acıbadem Bölgesi yerel yerleşme çalışması ile 1/25000 ölçekli Nazım Plân arazi kullanış kararları çalışmalarında adıgeçen parsellerin dispanser, hastane ve rant tesisleri gibi sağlık tesisleri alanı olarak ayrılmasının uygun görüldüğü" belirtilmiştir (Dosya:A-Dizi:127). İstanbul Belediyesinin 1.11.1978 günlü, 6166 sayılı cevabında ise, "Üsküdar Arakiyeci Hacımehmet Mahallesi Nuh Kuyusu Cad. 49. Pafta, 458 ada, 12 ilâ 29 nolu parseller Karacaahmet mezarlığı tevsii sahasında kalmaktadır. 1.9.1978 tarih 4332 sayılı yazımız haricinde bir işlem yapılamamaktadır. Ancak plân tadilâtından sonra istenen işlem yapılabilir" denilmiştir (Dosya:A-Dizi:124).

İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün ve Nazım Plân Bürosu Başkanlığının öteden beri bilinen görüşleri ortada iken, satıcı Mustafa Kemal DERİNKÖK, satın alma işlemlerinin bir an önce sonuçlandırılmasını sağlamak için, 3.11.1978 günlü dilekçe ile İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğüne başvurarak, 4 ve 5 nolu parsellerin Nazım Plân Bürosunca SSK sağlık tesisi alanı olarak ayrıldığının, anılan parsellerin bu hizmetler için kullanılabileceğinin, bu yerleri de içine alan İstanbul Metropolünün ileriye dönük arazi kullanış kararlarının Nazım Plân Bürosunca üretilmekte olduğunun SSK İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne bildirilmesini istemiştir (Dosya:A-Dizi:123). Satıcının Nazım Plân Bürosunun görüşünü Belediyeden sorması maksatlı görülmüştür. Belediye İmar Müdürlüğü de, önce Nazım Plân Bürosundan bilgi almış, sonra da aldığı bu bilgiyi 9.11.1978 günlü, 6431 sayılı yazı ile İstanbul Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne iletmiştir (Dosya:A-Dizi:-122). Belediye İmar Müdürlüğü bu yazıda, satıcıya ait parsellerin

T.C.

E.1981/1

halen Karacaahmet Mezarlığı genişletme alanında kaldığını da ayrıcı belirtmiştir. İstanbul Bölge Müdürlüğü bu çelişkili durum karşısında, arsaların satın alınması işlemlerine girişmemiş, İstanbul Belediyesi ile Nazım Plân Bürosunun görüşlerini telefonla Genel Müdurlüğe ulaştırmıştır. Bunun üzerine Genel Müdür Mustafa ENGİNSU telefonla, "M. Kemal DERİNKÖK'e ait parseller ile mezkûr 4 ve 12 sayılı parsellerin üzerine Kurumumuzca bir sağlık tesisinin yapılacağına dair 9.11.1978 gün ve 6431 sayılı Belediye İmar Müdürlüğünün yazısı ve eki İstanbul Nazım Plân Bürosunun 1.11.1978 gün ve 1198/3417 sayılı yazısının Yönetim Kurulumuzun aynı tarih ve sayılı kararının 1. maddesinde temin edilmesi istenen kesin bir belge olduğu ve satın alma işleminin ifa edilmesi" talimatını vermiştir. Bu konuda telefon teyidi bulunmaktadır (Dosya:A-Dizi:119-121).

İstanbul Belediyesi İmar Müdürlüğünün 9.11.1978 günlü yazısında, söz konusu parsellerin mezarlık genişletme alanında kaldığı belirtilmiş ve Nazım Plân Bürosunun görüşünün aktarılması ile yetinilmiştir. Bu yazıdan, Belediyenin Üsküdar arsaları üzerinde Kurum'un sağlık tesisleri inşaatını uygun bulduğu, Nazım Plân Bürosu görüşlerini aynen benimsediği anlamını çıkarmak olanağı yoktur. Oysa, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, bu yazıya istinaden satın alma işlemlerinin sonuçlandırılmasını istemiştir.

Daha sonra Mustafa ENGİNSU, telefon talimatına ilişkin işlemi Yönetim Kurulunun onayından geçirmek istemişse de, üyelerden Mehmet AKGEMCİ, Fehmi CÖNK, Mehmet Selami ÇEKMEGİL, Savaş BENLİ ve Şadi ERDEM'in "ihtirazi kayıtları" üzerine bunu başaramamıştır (Dosya:A-Dizi:101-102). Genel Müdürlüğün bu önerisine karşı Mustafa ENGİNSU, Ekrem ÖZKILIÇ ve Hamdi NUHOĞLU'nun herhangi bir itirazları olmamıştır.

Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait 13, 15-25, 27-29 nolu parsellerin satış işlemleri 16.11.1978 günü tamamlanmış ve Kurum'un mülkiyetine

E.1981/1

geçen 21190 m^2'lik arsa karşılığında satıcıya 83.276.342,90 lira ödenmiştir (Dosya:A-Dizi:104-118, 96-99). Bu ödeme sırasında, 4 nolu parsel için Mustafa Kemal DERİNKÖK'den alınan satış taahhüdü ile ilgili olarak 10 milyon lira SSK tarafından bloke edilmiştir. 3588 m^2'lik 12 nolu parsel de 1.2.1979 tarihinde 15.798.658,40 lira bedel karşılığında satın alınmıştır (Dosya:A-Dizi:103). Üç ay içinde Kurum'a satılacağı taahhüde bağlanan ve mülkiyeti üçüncü kişilere ait 4 nolu parselin iktisabı ise mümkün olmamıştır.

SSK'nın Üsküdar'daki arsaların alımından dolayı büyük zarara uğradığı konusunda kuşku yoktur. Üsküdar Tapu Sicil Muhafızlığının 6.7.1979 günlü, 2208 sayılı yazısında açıklandığı gibi, Mustafa Kemal DERİNKÖK, 12 nolu parseldeki 72/240 hisse ile 13, 15-25, 27-29 nolu parsellerin tümünü 1977 yılında toplam 3.148.974 liraya satın almıştır. Bunların toplam yüzölçümü 22268 m^2 olduğuna göre, m^2'sinin satıcıya maliyeti 141 liraya gelmektedir. Satıcı ise bir yıl sonra bu parselleri Kurum'a m^2'si 4401,80 liradan satmıştır. Sözü edilen arsalar Karacaahmet Mezarlığı genişletme alanında kaldığına göre, Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün bunları düşük bir bedelle satın alması doğaldır. Bu konuda 12 nolu parsel üzerinde ayrıca durulması gerekir. Caddeye cephesi bulunan bu parselin 168/240 hissesi, yani 2511 m^2'lik bölümü 1978 yılı Nisan ayında bir borçtan dolayı icra yoluyla A. Hikmet SEZER'e 400.000 liraya (m^2'si 159 liradan) satılmıştır. Mustafa Kemal DERİNKÖK, bu hisseyi 31.1.1979 tarihinde aynı bedelle satın almış ve bir gün sonraki 1.2.1979 günü de, 12 nolu parselin tümünü m^2'si 4401,80 liradan olmak üzere toplam 15.798.658 liraya Kurum'a satmıştır.

Böylece Mustafa Kemal DERİNKÖK, toplam 3.939.861 liraya satın aldığı 24779 m^2 alanındaki 16 adet parseli Kurum'a 99.070.001 liraya satmış bulunmaktadır. Aradaki fark, 95.130.139 liradır. Vergi nedeniyle Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün arsaları alırken Tapuda bedelini [illegible]

E.1981/1

ölçüde düşük gösterdiği gözönünde tutulsa bile, 3.939.861 lirayla 99.070.001 lira arasındaki oransızlık, Kurum'un uğradığı zararın, boyutlarını göstermektedir.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde, Malatya, Üsküdar ve İstanbul Bomonti'deki taşınmaz mal alımları nedeniyle görevi kötüye kullanmak suçundan dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 240. ve 80. maddelerinin uygulanması istenmiştir.

Aynı alımlar nedeniyle esas hakkındaki düşüncede sanık Kazım ERDEM'in Türk Ceza Kanunu'nun 64/2., 240. ve 80. maddeleri uyarınca cezalandırılması talep edilmiştir.

Esas hakkındaki düşüncenin diğer sanıklara ilişkin bölümünde:

1- Mustafa ENGİNSU'nun eyleminin ve kastının ağırlık derecesi de nazara alınarak TCK'nun 240. maddesine göre cezalandırılmasına,

2- Yönetim Kurulu Üyeleri; Fehmi ÇÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, durumları açıklanan arsaların satın alınmasıyla yetinmemiş, İstanbul Bölge Müdürlüğünün ısrarlı karşı çıkması üzerine m^2'sini 3000 liradan almaya karar verdikleri parselleri bu kez kararı değiştirerek (4401,80) liradan satın alınmasına karar vermek suretiyle Kurum'un zararının artmasına sebebiyet verdikleri ve böylece görevlerini kötüye kullanmaları nedeniyle, eylemlerine uyan TCK'nun 240. maddesi gereğince cezalandırılmalarına,

Bu olayda sanıkların ayrıca hizmet sebebiyle inancı kötüye kullanmak suçundan da cezalandırılmaları istenilmiş ise de, sanıkların TCK'nun 510 uncu maddesinin uygulanmasını gerektirir bir eylemleri olmadığından bu suçtan beraatlerine,

Karar verilmesi istenmektedir.

Üsküdar'daki taşınmaz malların da aynı satıcıya ait olması, alım işlerinin aynı tarihlerde yürütülmesi, her iki işi de Kazım ERDEM'in takip etmesi nedeniyle Malatya'daki taşınmaz mal alımları işinde

E.1981/1

Hilmi İŞGÜZAR-Kazım ERDEM ilişkisinin oynadığı rol ve teftiş mekanizmasının işletilmesi konularında belirtilenler Üsküdar alımı için de geçerlidir. Gerçekten karşılıklı çıkar esasına dayalı bu ilişkiler nedeniyle sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Üsküdar alımında yapılan yolsuzluklardan da bilgi sahibi olmasına rağmen işe el koymadığı, denetim mekanizmasını zamanında işletmediği anlaşılmaktadır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarından alım sırasında haberdar olmadığını, ancak bütün işlemler tamamlandıktan sonra haberdar olduğunu öne sürmüşse de, mevcut deliller karşısında bu savunmanın doğru almadığı sonucuna varılmıştır. Konuyla ilgili olarak tanık Mustafa MUT :

Yönetim Kurulu kararının uygulanmasında İstanbul Bölge Müdürlüğünün tereddüde düşmesi üzerine durumu Genel Müdürlükten sorduğunu, Genel Müdürün Bekir Sami AKAY'a "tamamdır bu muamele, telefonla talimat veriniz" şeklinde emir verdiğini, ancak Bekir Sami AKAY'ın Bölge Müdürlüğünün kanısına katıldığından kendisine geldiklerini ve bir yol gösterilmesini istediklerini, bunun üzerine birlikte çıktıkları Bakan'a "Beyefendi, arkadaşların şöyle bir sıkıntısı var. Gayrimenkul her zaman alınabilir. Bugün de alınır beş gün sonra da alınır, on gün sonra da alınır. Bu itibarla, ben de görüşlerine katılıyorum. Bir defa da İmar İskân Bakanlığından sorulmasında sakınca yok, emir verin de SSK bunu bir defa oradan sorsun " dediğini, eski Bakanın da:

"Ben İmar İskân Bakanıyla görüştüm. Nazım Plân Bürosunun yapacağı son değişiklik nasıl olsa İmar İskân Bakanlığının tasdikinden geçecek. O zaman da bu konuyu düşünebiliriz, mahzuru yok. Sen bunu bırak da ne oldu bu tarım işçilerinin sosyal güvenliği?" biçiminde karşılık verdiğini açıklamıştır (Tutanak-Sayfa:1006-1007).

Tanık Mustafa MUT, Soruşturma Komisyonu önünde verdiği Yüce Divanda da doğruladığı ifadesinde Yönetim Kurulu Üyesi Mehmet AKGEMCİ ile

E.1981/1

aralarında geçen konuşmaya da değinerek şöyle demiştir:

Mehmet AKGEMCİ'ye, "Yahu böyle bir iş var, sen de sevmezsin, bir sürü de dedikodu var; şu işi hiç olmazsa geciktirin, bir Bakan ile görüşün...." dedim. Mehmet AKGEMCİ, "Yahu, Mustafa, ben de bıktım....Bakan da istiyormuş bunu" dedi. Bunun üzerine şöyle devam ettim: "..Peki sen kendi vicdanına göre nasıl hareket edeceksen, benim diyecek bir şeyim yok. Sizi yönlendirmem mümkün değil; ben müsteşarım burada, icranın başı da değilim".

Görülüyor ki, yetkililerce sanık Hilmi İŞGÜZAR'a, Üsküdar'daki arsa alımlarından ve mevcut sorunlardan bilgi verilmiştir. Aynı şekilde Malatya'daki taşınmaz mal alımları konusunda da dikkati çekilmiş ve özellikle Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarını durdurmak amacıyla 31.7.1978 ve 29.9.1978 günlü Bakanlık Genelgeleri yayımlanmıştır. Esasen, Malatya ve Üsküdar'da alınan taşınmaz mallar gibi büyük yatırımları gerektiren işlerin Bakanın bilgisi dışında yürütüldüğü düşünülemez. Kaldı ki, her iki taşınmaz malın satım işini de Bakanla sık sık görüşen Kazım ERDEM takip etmiştir. Kazım ERDEM'in bu konulardan kendisine söz etmemesi olanaksızdır. Bu durumda denetim görevini zamanında yerine getirmeyen sanığın, olaydan haberdar olmadığı yolundaki savunması samimi bulunmamıştır.

Açıklanan nedenlerle, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Malatya işinde olduğu gibi, Üsküdar'daki alımlarda da görevini kötüye kullandığı, bunun Kazım ERDEM'le olan ilişkilerden kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la Kazım ERDEM arasındaki ilişkilerin Malatya'daki taşınmaz malların SSK tarafından alınması konusunda oynadığı rol daha önce ayrıntılı biçimde açıklanmıştır. Aynı ilişkilerden yararlanan sanık Kazım ERDEM, Üsküdar alımlarında da Hilmi İŞGÜZAR'ın görevini kötüye kullanmasını sağlayarak mezarlık genişletme alanında kalan, onaltı parsele bölünmüş arsaların Kurum'a satışını gerçekleş-

E.1981/1

tirmiş; böylece sanık Bakanın görevi kötüye kullanma suçuna azmettiren olarak katılmıştır.

Kurum Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU, Genel Müdür ve Yönetim Kurulu Başkanı olarak Üsküdar'daki arsa alımlarının her evresinde etkin bir rol oynamıştır.

Arsaların satımı yolundaki öneri Yönetim Kurulunun 6.7.1978 günlü, 3765 sayılı kararıyla oybirliğiyle reddedilmesine karşın, sanık Mustafa ENGİNSU bu konudaki girişimlerini sürdürmüş, İstanbul Nazım Plân Bürosundan elde edilen bir belgeye dayanarak konuyu 28.7.1978 günlü Yönetim Kurulu gündemine yeniden getirmiştir.

Mezarlık genişletme alanı içinde kaldığı yolundaki İstanbul Belediyesinin ısrarlı görüşü karşısında, arsaların mutlaka alınması için çabalarını Nazım Plân Bürosu nezdinde yoğunlaştırmış ve bu Bürodan alınan görüşün bağlayıcı bir niteliği olmadığını bildiği halde, bunlara itibar edilmesi için gayret sarfetmiştir.

Yönetim Kuruluna hitaben hazırladığı sunuş yazılarında genellikle olayları objektif biçimde ve belgelere uygun olarak yansıttığı, bu haliyle olayların gerçek niteliğini bildiği halde, Yönetim Kurulunda önerisi doğrultusunda davranmamış, bu önerilerden önemli ölçüde ayrılan kararlarda kendi sunuş yazısına rağmen olumlu oy kullanmıştır. Bunun yanında, bazı sunuş yazılarında mal sahibinin öneri mektubunda yer alan hususlara hiçbir araştırma yapmadan gerçekmiş gibi yer vermiştir.

Tavzih Kararının, uygulanmasında duraksamaya düşen İstanbul Bölge Müdürlüğünün Genel Müdürden durumu sorması üzerine, İstanbul Nazım Plân Bürosundan alınan belgenin ve 4 ve 12 nolu parsellerin gerçek sahipleri yerine satıcıdan alınacak taahhütnamenin yeterli olacağı yolunda telefonla talimat vermiştir. Sanık kendi yetkisini kullanarak verdiği bu talimatı sonradan Yönetim Kuruluna mal etmek amacıyla Kurulun onayını istemişse de, bu yolda bir karar alamamıştır.

T.C.

E.1981/1

Sanığın başında bulunduğu Kurum'un zararına ve satıcı yararına bu ısrarlı tutumuna, işlerin takipçisi Kazım ERDEM'le olan ilişkilerinin neden olduğu sonucuna varılmış ve sanığın bu ilişkilerden kaynaklanan eylemlerinin görevi kötüye kullanma suçunun öğelerini oluşturduğu anlaşılmıştır.

Gerek Malatya gerek Üsküdar'daki taşınmaz malların alıcı, satıcı ve takipcisinin aynı olması, bu işlerin iç içe yürütülmesi, sanık Mustafa ENGİNSU'nun her iki yerdeki taşınmaz mal alımlarında Kazım ERDEM'le olan ilişkilerine dayanarak satıcıya çıkar sağlama kastı altında bu suçları işlemiş olması karşısında, eylemleri iki ayrı görevi kötüye kullanma suçu yerine, bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün iki defa ihlali biçiminde nitelendirilmiştir.

Sanığın ısrarlı tutumu, eylemlerinin birbirini izlemesi, Kurum'un uğradığı zararın derecesi, işgal ettiği makam ve menfaate dayalı ilişkiler içine girmesi nedenleriyle aşağı sınırın üzerinde ceza tertip edilmesi gerekmiştir.

Taşınmaz mal alımlarında hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından, Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesi uyarınca açılan davadan sanık Mustafa ENGİNSU'nun beraatine karar verilmelidir.

SSK Yönetim Kurulu üyeleri sanıklar Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in, Üsküdar'da taşınmaz mal alımlarında, önlerine getirilen belge ve bilgileri gereği biçimde incelemedikleri, kendilerinden beklenen özeni göstermeden birçok pürüzü olan bu arsaların Kurum'ca yüksek fiyatla satın alınmasına ilişkin karara katılmak suretiyle görevlerini ihmal ettikleri anlaşılmıştır.

Bu sanıkların üzerlerine atılan hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarının yasal öğeleri oluşmadığından beraatlerine karar verilmelidir.

E.1981/1

Yönetim Kurulu üyelerinden sanık Ahmet Fuat AZMİOĞLU'nun Üsküdar arsaları alımı işlemlerine katılmamış bulunması nedeniyle üstüne atılan suçlardan beraatına karar verilmesi gerekir.

C) İSTANBUL-BOMONTİ'DE TAŞINMAZ MAL ALIMI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIKLAR YALÇIN ÖZALP, MUSTAFA SİVRİOĞLU, ŞEVKET ÇORBACIOĞLU, MUSTAFA ZEKİ ÇINAR VE MUSTAFA BÜLENT ULUÇ'UN EYLEMLERİ

Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün Malatya'da inşa halinde iki işhanıyla Üsküdar'daki arsalarının SSK'ya satılması için aracılık eden Kazım ERDEM, bu kez ortağı olduğu Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketi'ne ait Bomonti'deki bir arsa üzerinde yapılacak işhanını Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne satmak için harekete geçmiştir. Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketi yetkilileri Kazım ERDEM ve Yaşar ERDEM imzasıyla Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne verilen 12.10.1978 günlü öneri mektubunda:

"İstanbul Şişli Bomonti Fırın Sokakta kâin arsa üzerine inşa edeceğim rant tesisinin İstanbul Belediyesince tasdikli imar durumu, çapı ve projeleri ekte sunulmuştur.... Bina ekli mahal listesinegöre inşa edilecektir. İnşa edeceğimiz bu binayı Genel Müdürlüğümüze" 275.000.000 liraya satmayı teklif ediyoruz denilmektedir (Dosya:B-Dizi: 249). Genel Müdür Cavit DİNÇEL, 26.10.1978 günlü bir yazıyla, önmutabakat almak için konuyu Yönetim Kuruluna getirmiştir (Dosya:B-Dizi: 248). Yönetim Kurulu; "mülkiyeti Şark Yağ ve Boya Fabrikaları A.Ş.'ne ait İstanbul, Şişli Bomonti Fırın Sokak 167 pafta 1548 ada, 6 parselde kayıtlı 2990 m^2 arsa üzerine, dosyasında mevcut resimlerdeki mimariye sadık kalınarak yapılacak binanın, (İnşaatı yapıldıktan sonra satın alma şartlarını tesbit etmek) şirket yöneticileri ile mutabakata varıldıktan sonra yeniden sonucun Yönetim Kurulu'na sunulmak üzere İhale Yönetmeliğinin 22 nci maddesi gereğince ön mutabakat verilmesine oy birliği ile" 1.11.1978 gününde karar vermiştir (Dosya:B-Dizi:247). Bağ-Kur Genel

E.1981/1

Müdürlüğü, ön mutabakata dayanarak, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürlüğüne yazdığı 15.11.1978 günlü 88542 sayılı yazıyla, anılan taşınmazın "alınmasına esas teşkil etmek üzere ekspertizinin yapılmasını, tek ve kesin rakam belirtmek suretiyle bedelinin tesbit edilerek tanzim olunacak fiyat takdir kararı ile" Bölge Müdürlüğünün görüşlerinin bir rapor halinde Genel Müdürlüğe gönderilmesini istemiştir (Dosya:B-Dizi:246).

Bu istek üzerine, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürlüğü, Bölge Müdür Yardımcısı Yalçın ÖZALP Başkanlığında İnşaat Müdür Yardımcısı Şevket ÇORBACIOĞLU ve İnşaat Mühendisi Mustafa SİVRİOĞLU'ndan oluşan bir Komisyon kurmuştur. Bu Komisyonca düzenlenen raporda iki buçuk yıl sonraki maliyet 228.570.812 lira olarak belirlenmiştir. Düzenlenen rapora, Genel Müdürlüğün 15.11.1978 günlü yazısındaki istek uyarınca, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü sanık Mustafa Zeki ÇINAR ve Bağ-Kur İstanbul Şube Müdürü sanık Mustafa Bülent ULUÇ, "tesisin bu haliyle Kurumumuza mal edilmesi halinde getireceği rant nazara alınmış ve arsa ile tesislerin Kurumumuza kazandırılmasında fayda olduğu görüşüne varılmıştır" demek suretiyle düşüncelerini bildirmişlerdir (Dosya:B-Dizi:245-241).

Komisyon Başkan ve Üyeleri olan sanıklar Yalçın ÖZALP, Şevket ÇORBACIOĞLU, Mustafa SİVRİOĞLU ile Bağ-Kur İstanbul Bölge ve Şube Müdürleri olan sanıklar Mustafa Zeki ÇINAR ve Mustafa Bülent ULUÇ'un;

İşhanı yapımı için saptadıkları miktarın çok yüksek olduğu;

Yapım sözkonusu olmasına rağmen fiyat tahminiyle yetindikleri;

30.6.1978 günlü, 209/366 sayılı Genel Müdürlük Duyurusuna uymadıkları;

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesini gözönünde tutmadıkları;

Bağ-Kur Bölge ve Şube Müdürünün mevzuata uymayan ve Kurum zararına olan Fiyat Takdir Komisyonu Raporuna itibar ederek, taşınmaz malın alımı doğrultusunda olumlu görüş bildirmekle, alımın gerçekleşmesine

E.1981/1

katkıda bulundukları;

İddia edilmektedir.

Sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU ve Şevket ÇORBACIOĞLU'ndan oluşan Fiyat Takdir Komisyonu'nca düzenlenen raporda; arsanın m^2'sinin 10.000 lira, tamamının 29.900.000 lira değerinde, inşa edilecek tesisin m^2 birim fiyatının 6.500 lira, tamamının 110.792.500 lira değerinde olduğu, inşaatın ortalama iki buçuk yıl süreceği ve her yıl fiyat artışı olacağı gözetilirse, maliyetin % 35 oranında 38.840.374 lira daha fazla olacağı, buna eklenecek % 3 oranında proje bedeli ve % 25 oranında müteahhit kârıyla ikibuçuk yıl sonraki maliyetin 228.570.812 lira olacağı belirtilmiştir. Bu miktar Satınalma Komisyonu'nda yapılan bazı değişikliklerle 227.661.118 liraya indirilmiş, sözleşme de bu bedel üzerinden yapılmıştır.

Soruşturma Komisyonu Raporu'na da esas teşkil eden ve Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerince düzenlenen 31.12.1979 günlü inceleme raporunda; arsanın m^2'si için biçilen 10.000 lira değerin normal bulunduğu, buna karşılık, lüks inşaat sınıfına sokulsa bile inşaat m^2 fiyatının 6000 liradan fazla olmaması gerektiği, proje bedelininse inşaat maliyetinin % 3'ünü değil, % 2'sini geçemiyeceği, bu durumda tesisin iki buçuk yıl sonraki değerinin 212.001.025 lira olacağı belirtilmektedir (Dosya:B-Dizi:270-267). Bu hesaba göre Bağ-Kur'un zararı, 15.660.093 liradır.

Yapılması düşünülen işhanının maliyeti konusunda, Maliye ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerinin raporlarına da kaynak olarak alınan aşağıdaki belgeler bulunmaktadır:

Olayı incelemekle görevli müfettişler, 17.10.1979 gününde m^2 yapı maliyetini saptamak amacıyla beş kişilik bir teknik kurulla inşaat yerine gitmişlerse de düzenledikleri tutanakta, "inşaatın kesin metrekare maliyet bedelinin hesaplanabilmesi için projesi üzerinden ayrıntılı

E.1981/1

bir hesaplamaya gidilmesi gerektiğini, bunun ise uzun bir zamana ihtiyaç göstereceğini, kaba bir tahminde bulunmanın sakıncalı olacağını" belirtmekle yetinmişlerdir (Dosya:B-Dizi:222).

Bayındırlık Bakanlığı Yapı İşleri Genel Müdürlüğü 1. Bölge Müdürlüğü'nün 21.11.1979 günlü, 8619 sayılı yazısında; arsa ve inşaat m^2 fiyatı ve proje bedeli konusunda bilgi verilmekten çekinilmiş, Bayındırlık Bakanlığı 1978-1979 yılları birim fiyatları arasında yaklaşık % 30-40 fiyat artışı olduğu ifade edilmiştir (Dosya:B-Dizi:221).

İmar ve İskân Bakanlığı İstanbul İl İmar Müdürlüğünün 26.11.1979 günlü, 7322 sayılı yazısına ekli raporda:

Şişli Fırın Sokak mevkiinde arsa m^2'sinin 5000-6000 lira civarında olduğu, yollanmış olan mimarî projelere göre inşaat m^2'sinin yaklaşık 6000 liraya mal olacağı, 1978-1979 fiyat artışının % 50-60 arasında bulunduğu belirtilmiştir (Dosya:B-Dizi:220-219).

Mimarlar Odası İstanbul Şubesi'nin 12.11.1979 günlü, 218/687 sayılı yazısına göre, Şişli-Bomonti'de arsa m^2 fiyatları 6000-10.000 lira, betonarme karkas, 2. grup sanayi tesisinin m^2 maliyeti 5.000 lira civarındadır. 1978-1979 maliyet artış oranı yaklaşık % 30'u bulmaktadır. Proje bedeli ise inşaat maliyetinin % 2'si kadardır (Dosya:B-Dizi:218).

İnşaat Mühendisleri Odası İstanbul Şubesi'nin 18.10.1979 günlü, 1295 sayılı yazısına göre atölye şeklinde betonarme karkas 2. grup sanayi tesisinin m^2 bedeli 3000-3500 liradır (Dosya:B-Dizi:217).

25.2.1979 günlü, 16561 sayılı Resmî Gazete'de Maliye Bakanlığınca yayımlanan listeye göre; ticarethane ve işyeri olarak 1. sınıf betonarme karkas bina m^2 maliyeti 5100-5525, ikinci sınıf betonarme karkas bina maliyeti 4325-4500 lira arasındadır (Dosya:B-Dizi:215-214).

Sosyal Sigortalar İşlemleri Tüzüğü'nün 28. maddesi uyarınca Sosyal Güvenlik ve Bayındırlık Bakanlıklarınca ortaklaşa saptanan fiyat listesine göre; kaloriferli, asansörlü ve parkeli işhanı inşaatının m^2

T.C.

fiyatı 5400 lira, kaloriferli, asansörsüz, parkesiz işhanınınki ise 4500 liradır (Dosya:B-Dizi:213-212).

Aynı olay hakkında Ankara 1. Sorgu Hakimliğince görevlendirilen üç kişilik bilirkişi kurulunun düzenlediği 22.6.1981 günlü raporda, Kurum zararının sözleşme günü itibariyle 48.014.846 lira olduğu belirtilmektedir.

Bu raporun incelenmesinden; 1979 yılının ilk ayı için inşaat maliyet fiyatlarının 1978 yılında Maliye Bakanlığınca ilân edilen 3250 liralık 1. sınıf betonarme inşaat m^2 fiyatına işçilik için % 38, malzeme için % 28,6'lık artışların işçilik ve malzemenin inşaat maliyetindeki katkısına göre % 40 ve % 60 oranında yansıtılarak saptandığı anlaşılmaktadır. Bu yöntemle, 1979 yılı başı için inşaat m^2 maliyet fiyatı 4301,70 lira olmaktadır. Oysa, 25.2.1979 günlü Resmî Gazete'de yayımlanan cetvelde işyeri olarak yapılacak birinci sınıf betonarme karkas yapıların 1979 yılı m^2 normal inşaat maliyeti olarak 5100-5525 lira gösterilmiştir. Bu bedele asansör dahil değildir.

Öte yandan, bilirkişi raporunda, "sözleşme ve takdirlerde her yıl % 35 zam" yapılacağından söz edilerek, işin 1979'da yapılması gereken ilk yarısı için % 35, bir sonraki yıl için yapılacak ikinci yarısı için zamlı fiyata tekrar % 35 zam yapılarak fiyatlar saptanmıştır. Fiyat Takdir Komisyonu Raporunda ise, inşaat süresinin tümü için % 35'lik fiyat artışı öngörülmüştür.

1979 yılı inşaat maliyet fiyatları yayımlanmasına karşın buna itibar edilmeyip 1978 fiyatları esas alınarak 1979 fiyatlarının hesaplanması ve % 35'lik fiyat artışının iki kez uygulanması karşısında bilirkişi raporunda varılan sonuç isabetli bulunmamıştır.

İnşaat m^2 birim fiyatını saptamak amacıyla başvurulan kuruluşların yukarıya aktarılan görüşleri arasında da bir birlik olmadığı

görülmüştür. Gerçekten, bu konuda uzman kuruluşların belirledikleri fiyatlar 3000-6000 lira arasında değişmekte, arada yüzde yüze varan farklar bulunmaktadır. Aynı farklılaşma 1978 - 1979 yılları arasındaki inşaat maliyetlerindeki fiyat artış yüzdeleri konusunda da görülmekte, bu oran % 30'la % 60 arasında değişmektedir.

İnşaat maliyeti konusunda birbirine uymayan değerlendirmeler yapılması, tüm bu değerlendirmelerin birer tahminden ibaret olması nedeniyle normal karşılanmalıdır. Üç bodrum, bir zemin, bir asma, dört normal kat olmak üzere değişik amaçla kullanılacak dokuz kattan oluşan 17045 m^2 inşaat alanlı sanayi tipi bir yapının, elde idarî ve teknik şartname ve tasdikli proje olmadan ve bir keşfe dayandırılmadan yapılan maliyet tahminlerinde yanılgı olması doğaldır. Ancak bu konuda sorumluluğun, kasıtlı olarak yüksek maliyet bedeli tahmininde bulundukları saptanmadıkça, Fiyat Takdir Komisyonu üyesi sanıklara ait olmaması gerekir. Sanıkların ise, fiyat tahmininde bulunurken maliyet bedelini bilerek ve istiyerek normalin üstünde gösterdikleri yolunda herhangi bir kanıt elde edilememiştir. Görüşüne başvurulan kuruluşlardan hiçbirisinin m^2 inşaat maliyet fiyatını 6500 liraya kadar yükseltmedikleri olgusuna dayanarak da sanıkların kasıtlı olduğu varsayımına erişmek olanağı yoktur. Eğer yüksek bir maliyet bedeli saptamak amacıyla hareket edilmiş olsaydı, m^2 inşaat maliyetini düşük tutup, yıllık fiyat artışlarını yüksek göstererek bu sonuca daha rahat varılabilirdi. Oysa yıllık % 14 hesabıyla 2,5 yıl için % 35'lik bir fiyat artışı maliyete yansıtılmıştır ki bu oran, görüşüne başvurulan tüm kuruluşlarca saptanan oranın çok altındadır. Arsa içinse herhangi bir artış öngörülmemiş, yalnızca % 25 müteahhit kârı verilmesi önerilmiştir. Sonuç olarak, Fiyat Takdir Komisyonu üyelerince düzenlenen raporun bir tahmini yansıtması nedeniyle yanılgılı olması doğal karşılanabilir. Doğal olmayan, bi-

E.1981/1

lirkişi raporunda da belirtildiği gibi, yeteri kadar elektrik, makine, tesisat ve inşaat mühendisi bulunan bir keşif bürosunca aylarca sürecek bir çalışma sonucu, projesine ve teknik şartnameye göre bütün imalâtın metrajı yapılarak birinci keşfin ve buna göre ihale dosyasının hazırlanması gerekirken bu yola gidilmeyip, üç kişilik bir komisyonun 15 günden kısa bir sürede hazırladığı bir rapora dayanılarak ihale yapılmadan, sözleşmenin takdir olunan rakam üzerinden aktedilmesidir. Gerçekten de, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin "Tanımlar" başlıklı 3. maddesinde, "Yapım"ın "inşaat, imalât, tesisat, onarma, yıkma, tadil, ıslah, restorasyon ve montaj işlerini" kapsadığı belirtildikten sonra, "Tahmin edilen bedel: İhale konusu olan işlerin tahmin edilen bedelini ve yapım işlerinde keşif bedelini" ifade eder denilmektedir. Suç konusu olayda da bir yapım söz konusu olduğuna göre, ihale hazırlıkları evresinde, inşaat maliyet bedelinin saptanması için keşif yapılması gerekirdi. Ancak, sanık eski Genel Müdür Cavit DİNÇEL mevzuata aykırı olarak taşınmaz malın pazarlık yöntemiyle alınmasını sağlamak amacıyla böyle bir yol izlememiş ve sonuçta da, her türlü rekabet olanağını ortadan kaldırıp, taşınmazın pazarlıkla alınmasını ve takdir olunan bedel esas alınarak sözleşmenin yapılmasını sağlamıştır. İşin böyle yönlendirilmesi sanıkların görev alanına girmediğine göre, sorumlulukları da söz konusu olamaz.

Öte yandan, 15.11.1978 günlü Genel Müdürlük yazısıyla taşınmaz malın ekspertizinin yapılması istenirken hangi kurala dayanıldığı da belli değildir. Sanıkların ifadelerinden, İstanbul Bölge Müdürlüğünün işi 30.6.1978 günlü, 209 sayılı Genel Müdürlük Duyurusu çerçevesinde değerlendirdiği anlaşılmaktadır. Nitekim sanık Yalçın ÖZALP'ın "Mevzuatımız açısından Bölge Müdür Yardımcısı Fiyat Takdir Komisyonu Başkanı olması icap ediyordu"; sanık Mustafa Bülent ULUÇ'un "Bölge bünyesi içe-

E.1981/1

risinde bir fiyat takdir komisyonu oluşturuldu, esasen bu mevzuatla da belirtilmiştir" biçimindeki ifadelerinden, "mevzuat" sözcüğü ile 209 sayılı Duyurunun kastedildiği anlaşılmaktadır. Ancak, olayı tümüyle bu Duyuru içinde değerlendirmek olanağı da yoktur. Zira, Bölge Müdürlüklerine yollanan 30.6.1978 günlü, 209/366 sayılı Duyuruyla Bölge Müdürlerinden görev alanlarına giren illerdeki taşınmaz mallardan alınmasında Kurum yararı olduğu saptananların, İhale Yönetmeliğinin 22. maddesi uyarınca Yönetim Kurulundan ön mutabakat alınmak üzere Genel Müdürlüğe önerilmesi istenmiştir. Aynı Duyuruyla, Bölge Müdürlerinin, Bölge Müdür Yardımcısının Başkanlığında, Bölge Müdürlüğünden temin edilecek bir teknik elemanla YSE , Karayolları, Belediye gibi kamu kuruluşlarından alınacak bir teknik elemandan oluşacak üç kişilik bir fiyat takdir komisyonu kurmaları ve İhale Yönetmeliği hükümlerine göre fiyat takdirinin bu komisyonca yapılması konusu da düzenlenmiştir. Görülüyor ki, Duyuru, henüz ön mutabakat alınmamış taşınmaz mal alımına ilişkin önerilerin bağlı olacağı yöntem hakkında düzenleme getirmektedir. Oysa, Bomonti'deki taşınmaz mal alımında ön mutabakat daha önceden alınmıştır. Şu durumda, Genel Müdürlükçe istenen ekspertiz yapılması işinin, anılan Duyuru içinde değerlendirilmesi tartışılabilir. Aynı nedenle, Takdir Komisyonuna kamu kuruluşlarının birinden bir teknik eleman almadığı gerekçesiyle Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü sanık Mustafa Zeki ÇINAR hakkında yapılan suçlamalar desteksiz kalmaktadır. Kaldı ki bu Duyuru, Bölge Müdürlüğünde yeter sayıda teknik eleman bulunmaması halinde dışardan eleman temini gerektiği biçiminde bir yoruma da elverişlidir.

Sanıkların, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesinde yer alan "Tahmin edilen bedel Kurumca tesbit edilir veya ettirilir. İşin özelliğine göre, lüzum görüldüğünde, belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsadan veya bilirkişiden rayiç bedel sorulur.

E.1981/1

Tahmine esas belgeler, gerekçeleriyle birlikte, tahmin edilen bedele ait hesap belgesine eklenir" yolundaki kurala da aykırı davrandıkları ileri sürülmektedir.

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 6. maddesi; Belediye, Borsa, Ticaret Odası, Sanayi Odası gibi kuruluşlardan "lüzum görüldüğünde" görüş sorulacağını öngörmektedir. Sanıkların bu gereği duymadaklarını belirtmelerine ve bilerek, istiyerek, belli bir amaca erişmek için bu kuruluşlardan görüş sormadıkları yolunda herhangi bir delile de rastlanmadığına göre eylemleri görevi kötüye kullanma ya da savsaklama olarak nitelendirilemez. Kaldı ki, yapılan ekspertizin salt bu kurala uyulmaması nedeniyle hatalı sonuca bağlandığı da söylenemez.

Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü Mustafa Zeki ÇINAR ve İstanbul Şube Müdürü Mustafa Bülent ULUÇ hakkında Bomonti'deki taşınmaz malın alınması yolunda olumlu görüş bildirmeleri nedeniyle dava açılmıştır.

15.11.1978 günlü, 88542 sayılı Genel Müdürlük yazısıyla anılan taşınmaz malın ekspertizinin yapılması ve fiyat takdir kararı ile Bölge Müdürlüğü görüşlerinin bir rapor halinde Genel Müdürlüğe gönderilmesi istenmiştir (Dosya:B-Dizi: 246). Sanıklar hazırlanan rapora, bu istek uyarınca, "teklif ile ilgili dosya, proje, arsa incelenmiş, tesisin bu haliyle Kurumumuza mal edilmesi halinde getireceği rant nazara alınmış ve arsa ile tesislerin Kurumumuza kazandırılmasında fayda olduğu görüşüne varılmıştır" biçiminde not düşmüşlerdir. Sanıklar ifadelerinde belirttiklerine göre, sadece fiyat Takdir Komisyonu Kararı parelelinde görüş bildirmekle yetinmemişler, Komisyon'un çalışmalarına zaman zaman fiilen de katılmışlardır.

Fiyat Takdir Komisyonu Raporunda bu taşınmaz malın on yılda 330.991.003 lira rant getirebileceği, kendisini 5-6 yıl içinde amorti

E.1981/1

edebileceği tahmini yer almaktadır. Böyle bir tesisin satın alınmasında Kurum yararı görmemek için, rant ve amortisman hesaplarının yanlış yapıldığı ya da maliyet hesabının yüksek gösterildiği gibi özel bilgilere sahip olunması gerekir. Oysa, bu konuda ortada ne bir iddia ne bir kanıt vardır. Sanıkların eylemleri bir taşınmaz alımı yolunda görüş bildirmekten ibarettir. Bir tahmine dayanılarak belirtilen olumlu ya da olumsuz bir görüş nedeniyle cezaî sorumluluktan söz edebilmek için, görüş sahibinin görevini savsaklaması ya da kayırma, yararlanma, zarara sokma gibi özel bir amaçla hareket etmiş olması gerekir.

Sanıkların görüş bildirme işini, bir formalite gereğini yerine getirme düzeyinde almadıkları, belli bir görüşe varmak için Komisyon çalışmalarına da eylemli olarak katıldıkları, görevlerini savsaklamadıkları yolundaki beyan ve savunmaları samimi görülmüştür.

Öte yandan, 31.12.1979 günlü 1/3.05 sayılı Müfettiş Raporunda; "Komisyon Başkanı ve üyeler ile anılan komisyon raporuna uygun görüşle katılan İstanbul Bölge Müdürü M. Zeki ÇINAR ve Şube Müdürü Bülent ULUÇ yaptıkları çalışmalardan elde ettikleri hatalı ve eksik bilgilerin satıcı lehine değerlendirilmesini ve böylece bilerek ve isteyerek rayiç fiyatların oldukça üstünde satınalma fiyatı önerilmesini sağlamışlardır " (Dosya:B-Dizi:262) denilmekteyse de, sanıkların "bilerek ve istiyerek rayiç fiyatların oldukça üstünde satınalma fiyatı önerilmesini" sağladıkları yolunda herhangi bir kanıt elde edilememiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı sanıkların beraatlarına karar verilmesini istemiştir.

Fiyat Takdir Komisyonu Başkanı ve üyeleri sanıklar Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU ve Şevket ÇORBACIOĞLU ile Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürü Mustafa Zeki ÇINAR ve Bağ-Kur İstanbul Şube Müdürü Mustafa Bülent ULUÇ'un açıklanan nedenlerle beraatlarına karar verilmesi gerekir.

b) SANIKLAR YALÇIN TURHAN, SEYFİ BOZAN, BEKİR ULUSOY, FİKRİYE CENAN VE SEYİT ABDULLAH TANRIKULU'NUN EYLEMLERİ

Fiyat Takdir Komisyonu'nca yapılan rant ve maliyet hesaplarına ilişkin raporun Genel Müdürlüğe yollanması üzerine, Genel Müdürlük dosyayı tamamlayıp taşınmaz malın, İhale Yönetmeliğinin 42/h fıkrası gereğince pazarlık usulüyle alınması için 30.11.1978 günlü bir yazıyla İhale Komisyonu Başkanlığına göndermiştir. Aynı gün, sanık Yalçın TURHAN Başkanlığında sanıklar Seyfi BOZAN, Bekir ULUSOY, Şevket ÇORBACIOĞLU, Fikriye CENAN ve Seyit Abdullah TANRIKULU'dan oluşan Komisyon, Şirket temsilcisi Bekir Sami SÖZBİR ile pazarlığa oturmuştur. Vekâletnamesi 1.12.1978 tarihini taşıyan (Dosya-B-Dizi:254) pazarlığın yapıldığı 30.11.1978 günü temsil yetkisi bulunmayan Bekir Sami SÖZBİR, "2990 m^2 arsa üzerine Kuruma örneğini verdiği projeye uygun olarak ve bir sanayi sitesi şeklinde inşa edeceğini ve bu inşaatı (2) yıl içinde tamamlayacağını" belirterek arsa ve inşaat bedeli olarak 230 milyon lira talep etmiştir. Pazarlık sırasında bu miktardan ancak 2 milyon lira indirim yapmaya yetkili olduğunu söyleyerek 228 milyon liraya bu taşınmaz malı Kurum'a satmayı Şirket adına kabul etmiştir (Dosya:B-Dizi:236-235).

Taşınmaz malın Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 42/h maddesi uyarınca satınalınması konusunu görüşmek üzere 12.12.1978 günü toplanan İhale Komisyon'u, Fiyat Takdir Komisyonu'nca önerilen 228.570.812 liralık bedeli bazı değişikliklerle 227.661.118 liraya indirmiştir. İhale Komisyonu "Şirket tarafından binanın, inşaatı Kurumumuza ibraz edilen projeye uygun olarak yapılıp tamamlandıktan sonra iskân ruhsatının alınması ve Kurum adına arsa ve binanın tapu tescilinin yapılması kaydiyle 227.661.118" liraya satın alınması yolunda Yönetim Kurulundan karar alınmasını teminen dosyanın Genel Müdürlüğe yollanmasını kararlaştırmıştır.

Alınan bu karar nedeniyle Komisyon başkan ve üyelerine yöneltilen suçlama; Fiyat Takdir Komisyonu'nca düzenlenen raporun ikinci

E.1981/1

bazı değişikliklerle benimsenmesi, böylece sorumluluğun paylaşılması ve raporun İhale Yönetmeliğinin 6. maddesi ışığı altında incelenerek, maddede belirtilen kuruluşlardan görüş alınmamasının bir eksiklik sayılıp bunun giderilmesi gerekirken bu yola gidilmemiş olması, biçiminde özetlenebilir.

Burada da, sorunun İhale Yönetmeliğinin 6. maddesinde düğümlendiği görülmektedir. İhale Yönetmeliğinin 6. maddesinde yer alan "işin özelliğine göre, lüzum görüldüğünde, belediye, ticaret odası, sanayi odası, borsadan veya bilirkişiden rayiç bedel sorulur" biçimindeki kural hakkında Fiyat Takdir Komisyonu üyesi sanıkların cezai sorumluluklarının incelenmesi sırasında belirtilen hususlar, İhale Komisyonu Başkan ve üyesi olan sanıkların sorumlulukları konusunda da geçerlidir. Maddede yer alan "işin özelliğine göre, lüzum görüldüğünde" biçimindeki ifadeyle, uygulanması takdire bırakılmış bir kural gereğinin Fiyat Takdir Komisyonu'nca yerine getirilmemesinin, sanıklarca bir eksiklik sayılmaması, görevi kötüye kullanma soçunun öğelerini oluşturmaz.

Şirket temsilcisi Bekir Sami SÖZBİR'in pazarlığın yapıldığı 30.11.1978 günü vekâletnamesinin bulunmadığı anlaşılmakta ise de; vekâletname ertesi günkü tarihle sonradan verilerek bu konudaki eksiklik giderilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, bu sanıkların da beraatlarına karar verilmesini istemiştir.

Yukarıda açıklanan nedenlerle, İhale Komisyonu Başkanı sanık Yalçın TURHAN ve üyeler Seyfi BOZAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Bekir ULUSOY ve Fikriye CENAN'ın beraatlerine karar verilmelidir.

c) SANIKLAR HÜSAMETTİN SEVENGÜL, FİKRET ÇORUH, AHMET MEMDUH ÜREYEN, FEHMİ GENÇ VE HÜSEYİN HÜSNÜ ÇINAR'IN EYLEMLERİ

Genel Müdür Cavit DİNÇEL, 13.12.1978 günlü bir yazıyla, Bomonti'deki taşınmaz mal alımı işinin geçirdiği evrelerden kısaca söz

E.1981/1

ederek, İhale Komisyonu'nun anılan kararı doğrultusunda, durumun incelenerek bir karar alınmasını Yönetim Kurulundan istemiştir (Dosya:B-Dizi:231).

Bu öneri üzerine, Yönetim Kurulu 27.12.1978 günlü, 78/409 sayı ile; arsanın, Bağ-Kur adına ferağ işlemleri yapıldıktan sonra bedeli olan 29.900.000 liranın Şark Yağ-Boya Fabrikası Anonim Şirketi'ne ödenmesine; toplam bedel 227.661.118 liradan arsa bedeli düşüldükten sonra kalan 197.761.118 liranın % 25'i olan 49.440.297,50 liranın avans olarak verilmesine oyçokluğuyla karar vermiştir. Yönetim Kurulu üyelerinden Fuat UYSAL söz konusu taşınmaz malın bu koşullar altında satın alınmasında, Kurum açısından yarar görmediği gerekçesiyle karşıoy kullanmıştır (Dosya:B-Dizi:231-229). Bu karar uyarınca, 5.1.1979 gününde kesin sözleşme imzalanmış, arsa bedeli ve inşaat avansı Şirkete ödenmiştir. Karar nedeniyle Yönetim Kurulu üyeleri iki noktadan suçlanmaktadırlar.

Birincisi, İhale Komisyonu 12.12.1978 günlü, 24 sayılı kararıyla, Bomonti'de yapılması düşünülen işhanının iki yıl içinde tamamlanıp Kurum adına arsa ve binanın tapuda tescilinin yapılmasından sonra bedelinin ödeneceği düşüncesiyle, arsanın inşaat bitimine kadar göstereceği değer artışı karşılığı olarak arsa bedeli üzerine % 25 oranında bir ilâve yapılmasını öngörmüştür. Bu artış, 7.475.000 liradır. Yönetim Kurulu anılan kararında, arsa bedelinin peşin ödenip, ferağ işleminin yapılması öngörüldüğüne göre, arsa değer artış miktarının toplam değerden düşülmesi gerekirdi; bu yapılmamış, böylece Kurum'un 7.475.000 lira fazla borç altına girmesine neden olunmuştur.

İkincisi, aynı kararla, satınalma bedelinden arsa bedeli çıkarıldıktan sonra kalan 197.766.118 liranın % 25'i alan 49.440.297,50 liranın, Genel Müdürlük önerisinde yer almamasına karşın, Şirkete avans olarak ödenmesi kabul edilmiştir. Oysa, avans koşulu İhale Komisyonu'nca

E.1981/1

önceden bilinseydi, pazarlıkta Bağ-Kur lehine indirim yapılması sağlanabilirdi. Ayrıca 49.440.295,50 lira avans olarak ödendiğine göre % 35'lik fiyat artışının peşin ödenen bu bölüme yansıtılmaması gerekirdi.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde:

Yönetim Kurulunca, pazarlığı yapan Satınalma Komisyonu kararına aykırı olarak bu Komisyon kararında olmadığı halde arsa bedeli ve avans ödenmiş bulunmaktadır. Ayrıca, "yalnız avan projesi tasdik edilmiş olan, diğer projeleri henüz onaylanmamış ve yapılması düşünülen bir işhanını satın almaya kalkışmak suretiyle Kurumun (76.338.854,50) lirasının satıcıya tediye edilmesine ve bu meblağ ileride tahsil edilebilse dahi Kurumun bu meblağın nemasından yoksun kalmasına sebebiyet vermek suretiyle görevlerini kötüye kullanmışlardır.

Bu itibarla..... Yönetim Kurulu üyeleri Hüsamettin SEVENGÜL, Fikret ÇORUH, Memduh ÜREYEN, Fehmi GENÇ, Hüseyin Hüsnü ÇINAR'ın TCK'nun 240 ıncı maddesi gereğince" cezalandırılmaları gerekir, demiştir.

Sanıkların bu konulara ilişkin savunmaları şöyledir:

Sanık Hüseyin Hüsnü ÇINAR, "Şimdi, biz durup dururken bir de demişiz ki, bir garanti olsun, bu arsayı da tescil ettirelim demişiz. Ettirmeseydik, 227 milyonu doğrudan doğruya kabul etseydik, bu hususu üç dört şıkla anlatmakistiyorum, bir kusur izafe edilecek miydi, 7 milyon daha vermişsiniz diye? Hayır " (Tutanak-Sayfa:3202). "Getirilen öneriyi de hatırlamıyorum, avans verilmesi hakkında teklif gelmiştir, öyle hatırlıyorum şu anda, % 25'de yönetmeliğimiz gereği bir defaya mahsus verdik" (Tutanak-sayfa:1568).

Ahmet Memduh ÜREYEN, "Bizim için mevzubahis olan 227 milyon liraya 17 bin m^2'lik bir inşaatın bitmesi ve bize teslimi bahis konusudur. Arsanın veyahut binanın tefrikini yapmak yanlış bir düşünce tarzıdır" (Tutanak-sayfa:1470). "Bir avans verilmiş % 25 oranında...Kurumun burad herhangi bir şekilde ziyana uğraması meselesi bahis konusu değildir"

E.1981/1

(Tutanak-Sayfa: 1471).

Fikret ÇORUH, "iki yıl sonra da olsa, iki yıl evvel de olsa, karşıdaki firmanın evvela bunlardan haberi yoktur. Sonra bu değer artışı, aradaki fark netice rakamı 227 milyonu, tüm arsa dahil, değiştirmediği için bunda ben kanuni bir sakınca görmedik ve bu şekilde teminatını alarak peşin arsayı aldık, parasını da ödedik değer artışını da bu şekilde koyduk" (Tutanak-Sayfa: 1444)."Binayı yapabilmesi için kendilerine bir avans verilmesi konuşuldu Yönetim Kurulunda. Bunun nedeni şu idi; süre iki sene, iki sene olduğuna göre, iki sene içerisinde anahtarın günü gününe teslim edilmesi, firmanın menfaatine olduğu kadar, daha çok Bağ-Kur'un menfaatineoir. Bir an evvel bina biter ve Bağ-Kur da bu binayı değerlendirir, hesapladığı rantları alır diye düşündük " (Tutanak-Sayfa:1440).

Hüsamettin SEVENGÜL, "Müteahhidin, yahut satıcı firmanın bu teferruatlı hesaplardan haberi yok. Bunlar bizim Fiyat Takdir Komisyonumuzun, diğer elemanlarımızın yapmış oldukları hesaplardır. Müteahhit tek rakamı biliyor, "230'a satarım" demiş,"228'e inerim demiş" (Tutanak-Sayfa: 1418). "Ekspertiz heyetimiz de, Satınalma Komisyonumuz da, Bağ-Kur Kanun ve Yönetmeliklerine teferruatıyla vakıf kişilerdir ki, öyle seçilmişlerdir; onların bunu 72 inci maddesine göre avansın verileceğini önceden bilmeleri gerekir" (Tutanak-Sayfa: 1421).

Fehmi GENÇ, "Arsayı temelinde kendimize mal etmek, üzerinde yapılacak sözleşme gereğince, anlaşma gereğince üzerinde yapılacak inşaatı da garantiye almak için bundan daha başka türlü bir hareket tarzı olamazdı" (Tutanak-Sayfa: 1699), demiştir.

Sanıkların savunmalarından, bu alım işinde bir güvence sağlamak amacıyla arsa parasının ödenip arsanın Kurum adına tapuya tescili yolunun seçildiği anlaşılmaktadır. Sanıklar, Kurum yararını gözönünde tu-

E.1981/1

tarak böyle bir yol izlediklerini öne sürmüşlerse de, arsa değer artış bedeli olan 7.475.000 liranın toplam bedelden düşülmemesi nedeniyle sonuç olarak Kurum'un zarara uğramasına yol açmışlardır. Sanıkların sorumluluklarının saptanmasında arsa bedeli peşin ödendiği halde % 25 değer artışının kasıtlı olarak toplam bedelden düşülmediğinin kanıtlanması önem kazanmaktadır.

İlk kez Yönetim Kurulundaki görüşmeler sırasında önerilen bir konunun dolaylı etkilerinin, yönetim kurulları çalışma sistemi içinde gözden kaçmış olması olasılığı vardır. Şu halde, suçun oluşması için sanıkların bilerek bu indirimi yapmadıklarının saptanması gerekir. Bu konuda, dosyada mevcut "Şark Yağları A.Ş. Gayrımenkulü ile ilgili Ekspertiz Raporuna ek Teknik Rapor" başlıklı Şevket ÇORBACIOĞLU ile Mustafa SİVRİOĞLU imzalı belge önem taşımaktadır (Dosya:B-Dizi:146). Bu belgenin 2 ve 6 maddeleri şöyledir:

"2- Yine son kısımda arsa fiyatına ilâve edilmiş gözüken % 25 müteahhit kârı, müteâhhit kârı olarak değil, fakat arsa ve yapılacak binanın 2,5 sene sonra satın alındığı takdirde arsa değer artışı olarak ilâve edilmiş rakam olup, arsanın bina yapımından önce satın alınması halinde bu değer artışı ortadan kalkacaktır."

"6- Arsa önceden Kurumumuz tarafından satın alınırsa arsa değer artışı olmayacağından fiyat takdiri 220.186.116.-TL. dır."

Bu belgede, arsanın peşin alınması durumunda arsa değer artış bedelinin ödenmesine yer kalmayacağı açıkca vurgulanmıştır. Sanıkların kastının saptanması yönünden belgenin bilgilerine sunulup sunulmadığının belirlenmesi gerekir. Anılan belge herhangi bir tarih taşımamaktadır. Aynı biçimde, üzerinde Genel Müdürlüğe ya da Bölge Müdürlüğüne girişini gösteren bir kayıt da bulunmamaktadır. Belgede yer alan düzeltmelerin, 12.12.1978 günlü, 24 sayılı İhale Komisyonu kararına aynen yansıması bu belgeden İhale Komisyonu üyelerinin haberdar olduklarını ortaya

E.1981/1

koymaktadır. Nitekim ek raporu düzenleyenlerden ihale Komisyonu teknik üyesi Şevket ÇORBACIOĞLU'nun dahil bulunduğu Komisyon Raporunda; teknik üyenin ekspertiz komisyon raporunda gösterilen 228.570.812.-TL. rayiç bedelin 227.661.118.-TL. olacağını beyan ettiği ve bu miktarı ne şekilde hesapladığını gösteren yazılı görüşünü de bildirdiği belirtilmiştir (Dosya:B-Dizi:233-232). İhale Komisyonu'na sunulduğu anlaşılan ek raporun, arsanın peşin alınması durumunda maliyet bedelinin ne olacağını öngören kuralları, bu komisyonun anılan kararında yer almamıştır. Fiyat Takdir Komisyonu raporunda, Genel Müdürlük yazısında ve pazarlık sırasında böyle bir konu ortaya çıkmadığına göre, kararda peşin almadan söz edilmemesi doğaldır.

Arsanın peşin alınmasına ilişkin ek rapordaki görüş, 13.12.1978 günlü ve Cavit DİNÇEL imzalı Genel Müdürlük önerisinde yer almamıştır (Dosya:B-Dizi:231). Taşınmaz malın alımına ilişkin 27.12.1978 günlü, 78/409 sayılı Yönetim Kurulu kararında da, ek raporun kurula sunulduğunu gösterir bir ifadeye rastlanmamıştır. Aksine, kararda yeralan "....Şirket tarafından ibraz edilen tasdikli projesine uygun olarak yapımı tamamlandıktan sonra satın alınmasına dair önerisi incelenmiştir" biçimindeki ifadeden, Yönetim Kurulu çalışmalarına Genel Müdürlük sunuş yazısının yön verdiği anlaşılmaktadır. Ek raporun Yönetim Kuruluna intikal ettiği yolunda başka herhangi birkanıt elde edilememiştir.

Bu durumda, Yönetim Kurulu üyelerinin, değer artış miktarını bilerek düşürmedikleri sonucuna varılamaz. Sanıkların, mal sahibi yararına, Kurum zararına bir davranış içine girmelerini gerektirecek, özel bir neden de bulunamamıştır.

Yönetim Kurulu üyesi sanıklar, satınalma işlerinin daha önceki evrelerinde sözkonusu edilmediği halde, mal sahibine % 25 oranında avans verilmesi nedeniyle de suçlanmaktadırlar. Taşınmaz malın değeri, Fiyat Takdir Komisyonu'nca saptanırken, inşaat yapılıp anahtar teslimi nden

E.1981/1

sonra paranın ödeneceği, peşin bir ödeme yapılmıyacağı varsayımından hareket edilmiş, bu da maliyet bedelinin yüksek gösterilmesine neden olmuştur. Aynı biçimde, avans verileceğinin pazarlık yapıldığı sırada bilinmemesi, Kurum yararına daha fazla indirim yapılmasını önlemiştir. Bu konuda ifadelerine başvurulan Satınalma Komisyonu üyelerinden Fikriye CENAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Seyfi BOZAN ve Bekir ULUSOY soruşturmanın değişik evrelerinde, avans verileceğinin önceden bilinmesinin, pazarlık sırasında Kurum yararına kullanılabileceğini ifade etmişlerdir.

Yönetim Kurulu üyesi sanıklar bu konuda özetle, avans verme yetkisinin Kurula ait olduğunu; bu yetkiye dayanılarak Genel Müdürün sözlü önerisi üzerine, yapım işinin zamanında bitirilip Kurum'un bundan bir an önce yararlanmasını sağlamak düşüncesiyle, % 25 oranında avans verilmesini kararlaştırdıklarını; Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin avans verilmesi konusunu düzenleyen 72. maddesine göre Satınalma Komisyonu üyelerinin avans verme olasılığını da gözönünde tutmaları gerektiğini öne sürmüşlerdir.

Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 72 nci maddesinin birinci fıkrası, "Müteahhide Devlet kesimindeki uygulama esaslarına kıyasen teminat karşılığında olmak üzere ihale bedelinin % 25'i nisbetinde avans verilebilir" kuralını getirmektedir. Bu kurala ve 1479 sayılı Bağ-Kur Kanunu'nun 10. maddesine göre avans verme yetkisi Yönetim Kuruluna aittir. Kayırma, çıkar sağlama, zarara uğratma gibi haksız bir amaca ulaşmak için bu yetkinin kullanıldığı saptanmadıkça, avans konusundaki takdir hakkının kullanılması, görevi kötüye kullanma suçunun öğelerini oluşturmaz. Sanıkların kötü niyetle avans verilmesine karar verdikleri yolunda herhangi bir kanıt da yoktur. Avans verileceğinin daha önceki aşamalarda bilinmesi durumunda, sözleşme koşullarında Kurum yararına bazı sonuçlar elde edilebileceği bir gerçek ise de, daha işin başlangıcında avans verileceğinin yetkili kurullara bildirilmemesinden, işe son

E.1981/1

aşamada katılan Yönetim Kurulu üyesi sanıkları sorumlu tutmaya olanak yoktur. Bunun sorumluluğunun satınalma işlerini başlangıçtan beri yöneten ve son ana kadar avans verileceğinden söz etmemişken, Yönetim Kurulunda işin görüşülmesi sırasında, sözlü öneriyle konuyu gündeme getiren Genel Müdür sanık Cavit DİNÇEL'e ait olması gerekir.

d) SANIK SELAHATTİN GÜRLER'İN EYLEMİ

Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 45. maddesi, "Taahhüdün, sözleşme ve şartname hükümlerine uygun olarak yapılmasını sağlamak amacıyla sözleşmenin yapılmasından önce müteahhitten veya müşteriden ihale bedeli üzerinden 10 uncu maddedeki nisbetlerin iki misli teminat alınır" kuralını getirmektedir. Bomonti'deki taşınmaz mal alımı, İhale Yönetmeliğinin 42/h maddesi uyarınca pazarlık yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Maddenin son fıkrasına göre, bu durumda da yapım bedeli olan 197.761.118 ₺ üzerinden kesin güvence alınması zorunludur. Bu kurala karşın, Bağ-Kur Emlâk Müdürü Selahattin GÜRLER, müteahhitten Yönetmeliğin öngördüğü oranda kesin güvence almamış, sadece sözleşmenin 5. maddesi uyarınca, 49.440.297,50 liralık avanstan, güvence olarak 3.001.438 liranın mahsubuyla yetinmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde, sanığın beraatına karar verilmesini istemiştir.

Sanık Selahattin GÜRLER 24.10.1979 günü müfettişlere verdiği ifadede, bir ihale söz konusu olduğuna göre, 45. madde uyarınca kesin güvence alınması gerektiğini, konuyu Genel Müdür Cavit DİNÇEL ve Yönetim Kurulu üyeleri Memduh ÜREYEN ve Hüsnü ÇINAR'a açtığını, bunların tüm ihale bedeliüzerinden kesin güvence alınmasına gerek olmadığını söylediklerini bildirmiştir (Dosya:B-Dizi:148).

Aynı sanık savunmasında; malsahibine 65.018.000 liralık ipotek ve 3.001.438 liralık kesin güvence karşılığında 45.762.062 lira avans verildiğini, böylece, avans güvencesinin fazlasıyla gösterildiğini;

E.1981/1

müteahhidin Kurum'dan daha 148.320,820 lira alacağı bulunduğunu, bu miktar henüz ödenmediğine göre kesin güvence alınmasının söz konusu olamayacağını, öne sürmüştür.

Dosyada mevcut belgelerden, Sarıyer ve Başiktaş'ta satıcılara ait taşınmaz malların 45.400.000 ve 19.618.000 liralık bedel üzerinden Kurum lehine birinci dereceden ipotek edildiği anlaşılmıştır.

Sanık Müfettişler önünde verdiği ifadelerde, başlangıçta kesin güvence alınması gerektiği görüşünde olduğunu, Genel Müdür ve kimi Yönetim Kurulu üyelerinin güvenceye gerek bulunmadığı yolunda kendisini ikna ettiklerini söylemiştir. Özel bir amaçla bu şekilde davrandığı yolunda herhangi bir kanıt bulunmayan sanığın üstlerinin etkisiyle maddenin yorumunda yanılgıya düştüğü kanısına varılmıştır. Görevin yerine getirilmesinde yanılgıya düşülmesi, görevin kötüye kullanılması anlamına gelmez. Kaldı ki, gerek Yönetim Kurulu kararında gerek sözleşmede yalnızca 49.440.297,50 liralık avanstan Bağ-Kur İhale Yönetmeliğine göre güvence alınması öngörülmüş, sözleşme bedelinin tümü üzerinden kesin güvence alınacağı belirtilmemiştir. Sanığın yaptığı iş, bu kararı uygulamakla sınırlı kalmıştır. Açıklanan bu nedenlerle, Selâhattin GÜRLER'in beraatına karar verilmelidir.

e) SANIK CAVİT DİNÇEL'İN EYLEMLERİ

Bomonti'deki taşınmaz malın Kurum'a maledilmesi işinde, zamanın Genel Müdürü sanık Cavit DİNÇEL'in, alımın her evresinde değişik biçimde katkısı olmuştur.

Bu taşınmaz mal daha önce mal sahiplerince inşaat m^2'si 28.000 liradan SSK'ya teklif edilmiştir (Dosya:B-Dizi:200). Bedelin saptanması amacıyla Kurum Genel Müdürlüğünün 10.6.1978 günlü oluruyla bir kurul oluşturulmuş, bu kurulca düzenlenen raporda; arsa bedelinin 10 bin lira, inşaat m^2 maliyetinin 6 bin lira civarında olduğu, buna % 25 yapımcı kârının eklenmesiyle inşaat m^2 bedelinin 7.500 lirayı

bulacağı belirtilmiştir (Dosya:B-Dizi:199). Ancak, Genel Müdürlük bu raporla yetinmemiş, 12.7.1978 günlü olurla teşkil ettiği ikinci kurul, düzenlediği 14.7.1978 günlü raporda arsa m^2'sine 30 bin lira inşaat m^2'sine 10 bin lira değer biçmiştir (Dosya:B-Dizi:198). Kurum Yönetim Kurulu, aralarında büyük farklar bulunan bu iki rapor karşısında mal sahiplerinin "sadece arsa olarak satmayı teklif ettikleri takdirde, konunun tekrar Kurula getirilmesine, aksi halde söz konusu teklifin reddine" 25.8.1978 günü oybirliğiyle karar vermiştir.

Bu karar üzerine sanık Kazım ERDEM, Bomonti'deki taşınmaz malın satılması teklifini 6.10.1978 günlü yazısıyla SSK'dan geri alıp (Dosya: B-Dizi:193), aynı taşınmaz malı bu kez Bağ-Kur'a satmak için 12.10.1978 günü öneride bulunmuştur (Dosya:B-Dizi:249). SSK'ca reddedilen bir önerinin, aynı Bakanlığa bağlı Bağ-Kur'ca kabulünün sağlanması sanık Kazım ERDEM'in bir ön hazırlık yapmasını gerektirmiştir. Nitekim, adı geçen, Soruşturma Komisyonu önündeki ifadesinde: "Sosyal Sigortalar Kurumundan teklif dosyasını geri aldığım gün Ankara Kent Otel'de Bağ-Kur Genel Müdürü Cavit DİNÇEL ile karşılaştım. Konuşurken neden sinirli olduğumu sordu, ben de olayı anlattım. Bunun üzerine bir de dosyayı kendisinin görmesini istedi. Verdim, teklifi kendi kurumlarına yapmasını istedi. Ve ben de Bağ-Kur'a teklifte bulundum" demiştir (Dosya:H_I-Dizi:616). Kazım ERDEM, Yüce Divan'da da şunları söylemiştir: "Bir gün şeyde yemek yerken Cavit DİNÇEL rastgeldi, "ne oldu" falan, konuyu bilirdi Cavit DİNÇEL "Yahu ver orayı ben alayım" falan dedi. Gayri ciddî bularak da verdim teklifi" (Tutanak-127). Sanık Cavit DİNÇEL, sorgusu sırasında, konuyu Kazım ERDEM'le görüştüğünü kabul etmiş; ancak bu görüşmenin otelde yapılmadığını öne sürmüştür. Görülüyor ki Cavit DİNÇEL, taşınmaz malın daha önce SSK'ya satımı için girişimde bulunulduğunu bilmektedir. Buna rağmen Kurum'dan bu işe ait dosyayı getirtip yönetim kurulunun incelemesine sunmamış, böylece arsa m^2 bedeli olarak 10.000 liralık,

E.1981/1

30.000 liralık iki ayrı değer biçen raporların bulunduğu bu dosyanın gizli kalmasını sağlamıştır. Sanık Cavit DİNÇEL'in Bağ-Kur'a henüz satış önerisinin yapılmadığı bir evrede mal sahibiyle olan ilişkisi, alımın bütün aşamalarında kendisini göstermiştir.

Mal sahibi Şirket yetkilileri Bomonti'de kendilerine ait bir arsa üzerinde yapacakları bir işhanını Bağ-Kur'a satmeyı önermişlerdir. Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'ne göre arsa alımının ve üzerine yapılacak inşaatın ayrı ayrı düşünülmesi ve arsa alındıktan sonra bir yapım işi söz konusu olduğuna göre keşif bedelinin saptanması ve işin ihaleye çıkarılması ve Kurum için en yararlı görülen teklif sahibiyle sözleşmenin yapılması gerekirdi. Genel Müdür sanık Cavit DİNÇEL; yapım işleri için öngörülen bu ihale yolunu seçmemiş, Yönetmeliğin 42/h maddesi uyarınca taşınmazı pazarlık yöntemiyle Kurum'a mal etmeyi yeğlemiş, yanlış yöntem kullanmanın doğurduğu birtakım engelleri de zorlamalarla aşmıştır. Yönetmeliğin söz konusu 42. maddesinin (h) bendi, "Tek kişinin elinde bulunan taşınır ve taşınmaz malların ve hakların alımı ve kiralanmasının pazarlık yoluyla" yapılabileceğini, öngörmektedir. Maddede, açıkca "alım" ve "kiralama" dan söz edilmektedir. Olayda, "yapım" söz konusudur. Yapım ise madde kapsamına girmemektedir. Kaldı ki, (h) bendinde yeralan "tek kişinin elinde" bulunma koşulu da, rant amacıyla kullanılacak benzer nitelikte pek çok taşınmaz mal bulunabileceğine göre, gerçekleşmiş sayılamaz.

Sanık Cavit DİNÇEL, "yapım" işinin Yönetmeliğinin 42/h maddesi kapsamına girmediğini bildiği için işi satın alma yöntemi içinde halletmeye çalışmıştır. Sanık tarafından imzalanan 26.10.1978 günlü ön mutabakat istem yazısında ".... bina inşaatının tamamlandıktan sonra Kurumumuzca satın alınması düşünülmektedir... söz konusu arsa üzerine bina inşaatı yapıldıktan sonra satın alma şartlarını tesbit

E.1981/1

etmek....." biçimindeki ifadelerle (Dosya:B-Dizi:248), işin bir satınalma olduğu vurgulanmak istenmiştir. Son karar organı olan Yönetim Kurulunda görüşülmesine kadar olan aşamalarda iş, hep iki ya da ikibuçuk yıl içinde işhanının yapımı tamamlandıktan sonra iskân ruhsatının alınması ve Kurum adına taşınmaz malın tapuya tescilinin yapılması kaydıyla gerçekleştirilecek bir "satınalma" işlemi niteliğinde gösterilmiştir. Önceki evrelerde ne avans verileceğinden, ne arsanın peşin alınacağından söz edilmiştir. Sanığın bu konuları gizlemesi ya da bu olasılıklara kapalı bir biçimde işi yönlendirmeye özen göstermesiyle bir yandan, arsanın peşin alımı ve avans verilmesi gibi koşullar yetkili organlardan gizlenerek, değer takdirinde ve pazarlıkta indirim yapılması önlenmiştir, öte yandan, arsanın Kurum'a mal edilmesiyle, işin "yapım"dan ibaret olacağının ve avans verilmesinin ihale işlerinde mutad olduğunun yetkililerin dikkatini çekip, pazarlık yönteminin uygulanmasını engellemeye çalışmalarının önüne geçilmiştir. İşin satın alma gibi gösterilerek pazarlık yönteminin uygulanması için konan, inşaatın iki yılda tamamlanıp Kurum adına tescilden sonra paranın ödenmesi koşulu, malî sıkıntı içinde bulunduğu Bekir Sami SÖZBİR'in ifadesinden anlaşılan mal sahibinin beklentilerini karşılamamış olmalı ki, arsanın peşin alınması ve avans verilmesi yoluna gidilmiştir. Daha önce söz konusu edilmeyen bu koşullar, Yönetim Kurulu'nun bir toplantısının sınırlı süresi içinde önerilip karara bağlanmıştır.

Sanık Cavit DİNÇEL'in daha işin başında, inşaat bitiminde ödeme yapılması koşulunu içeren bir sözleşmeyi satıcının imzalamıyacağını bildiği anlaşılmaktadır. Nitekim, mal sahibi sanık Kazım ERDEM, bu konuda şöyle demektedir. "..... Komisyonda bulunan arkadaşa şu suali soralım tanığa, benim satış teklifimde 2,5 sene sonra parayı alacağım diye mi hesap etmişler, yoksa o günkü değere göre mi hesap etmişler ?

E.1981/1

Hiç bir kuruş almadan yapıp, Kuruma 2,5 sene sonra teslim edeceğim diye böyle bir teklifim var mıymış?" Gerçekten, mal sahipleri 12.10.1978 günlü teklif mektuplarında, inşa edeceğimiz binayı Genel Müdürlüğünüze 275.000.000 liraya satmayı teklif ediyoruz demekle yetinmişler; ödeme koşulları konusunda herhangi bir açıklık getirmemeyi yeğlemişlerdir. Başlangıçta işin hiç peşin ödeme yapılmadan gerçekleşecekmiş gibi plânlanmış olmasına karşın, Yönetim Kurulunda arsanın peşin parayla alınması ayrıca %25 oranında avans verilmesi kararlaştırılmıştır. Ancak, mal sahibi bununla da yetinmemiş, 1979 Nisan ayında başladığı inşaat için, aynı yılın Eylül ayında, sözleşmede öngörülmediği halde, Kurum'dan aynı oranda ikinci bir avans isteme girişiminde bulunmuştur (Dosya:B-Dizi: 326-325). Bu da göstermektedir ki, mal sahipleri daha başlangıçta, inşaatın tamamlanıp, taşınmaz malın Kurum adına tescilinden sonra yapılacak bir ödemeye taraftar görünmemektedirler. Ancak, işe satınalma süsü verip pazarlık yönteminin uygulanmasını sağlayabilmek amacıyla, Genel Müdürle birlikte son aşamaya kadar, bedelin inşaat bitip tapuda tescil yapıldıktan sonra ödeneceği izlenimini yaratmaya çaba göstermişlerdir.

Daha önceki evrelerde avans koşulundan söz etmeden işi yönlendiren Cavit DİNÇEL, Yönetim Kurulunda iş görüşülürken mal sahibine % 25 avans verilmesini sözlü olarak önermiştir. Oysa, Bağ-Kur Yönetim Kurulunun Çalışma Esasları Hakkında Yönetmeliğin 5. maddesi, Yönetim Kuruluna verilecek önerilerin yazılı ve imzalı olması gerektiğini öngörmektedir.

20.11.1979 günü Bakanlık Müfettişlerine verdiği ifadede sanık Cavit DİNÇEL:

"Satıcı teklifini Kuruma getirdiği anda avans verilmesi isteminde bulunmuştu. Bu istemi bana ve arkadaşlarıma müteaddit zamanlar şifahi olarak bildirilmiştir. Yönetim Kuruluna satıcının avans istemi Ge-

T.C. TÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

nel Müdürlükçe şifahi öneri şeklinde götürülmüştür. Yönetmeliğe uygun olarak bu avans istemi uygun mütalaa edilmiş ve karara bağlanmıştır"(Dosya:B-Dizi: 153).demektedir. Sanık, Sorgu Hâkimliğinde "... ben olay zamanı Maliye Müfettişine bilgi olarak ifadede bulunmuştum" demek suretiyle bu ifadesini doğrulamıştır.

Sanık, satıcının değişik zamanlarda sözlü olarak kendisine ve arkadaşlarına avans istemini duyurduğunu öne sürmekteyse de, Yönetim Kurulu üyeleri böyle bir öneriyle işin görüşülmesi aşamasında karşılaştıklarını açıklamışlar, Fiyat Takdir ve Satınalma Komisyonu üyeleriyse avans verileceğini önceden bilmediklerini söylemişlerdir. Böylece, Cavit DİNÇEL'in, diğer yetkililerin de avans isteminden önceden haberdar oldukları yolundaki iddiası doğrulanmamıştır. Böyle bir istemin varlığı Fiyat Takdir ve Satınalma Komisyonları belgelerine de yansımamış, anılan Komisyon üyelerinin bildikleri halde avans olasılığından söz etmemelerini gerektirecek bir neden de bulunamamıştır.

Avans isteminden arkadaşlarının da haberi olduğunu öne süren sanığın, bir idareci olarak bu istemin Fiyat Takdir Komisyonu raporunda ve Satınalma Komisyonu kararında yer almamasını eksiklik sayması ve bunu tamamlatması gerekirdi. Sanık, bu yolu seçmediği gibi, Yönetim Kuruluna sunduğu 13.12.1978 günlü önerisinde de, avans istemine yer vermemiş, aksine işhanının, "yapım tamamlandıktan sonra iskân ruhsatının alınması ve Kurum adına gayrimenkulün tapu tescilinin yapılması kaydıyla" satın alınması önerisinde bulunmuştur.

Sanık Cavit DİNÇEL'in, arsanın paşin alınmasına karşın, arsa bedelinin % 25'i olan 7.475.000 lira değer artış bedelinin, toplam bedelden düşülmemesi nedeniyle de sorumluluğu söz konusudur. İş Yönetim Kurulunda görüşülürken, bir öneri üzerine arsanın 29.900.000 lira be-

delle hemen satın alınmasına karar verilmiştir. Ancak, arsanın 2 yıl sonra alınacağı noktasından hareketle, taşınmaz mal bedeline eklenen 7.475.000 lira, toplam değerden düşülmemiştir. Yönetim Kurulu üyelerinin, bilinen çalışma düzeni içinde ve sınırlı sürede, bu inceliğin farkına varamadıkları düşüncesiyle, bunlar bakımından suçun oluşmadığı daha önce belirtilmiştir. Cavit DİNÇEL hakkında aynı sonuca varmak olanağı yoktur. Zira, sanık daha satış önerisi Kurum'a verilmeden satıcı Kazım ERDEM'le yaptığı görüşme sonucu işi benimsemiş ve her aşamadaki gelişmeleri yakından izlemiştir. Cavit DİNÇEL, Yönetim Kurulu üyeleri gibi satın alma koşullarıyla ilk kez işin görüşülmesi sırasında karşı karşıya gelmemiştir. Sanığın, yakından izlediği bu işte, inşaat bedeli, arsa bedeli, proje bedeli, fiyat artışları, müteahhit kârı ve arsa değer artışı olmak üzere altı kalemden oluşan maliyet içinde, arsanın peşin alınması halinde arsa değer artışına yer kalmayacağını önerinin görüşülmesi sırasında farketmemesi düşünülemez.

Bomonti'de inşa edilecek işhanının, Kurum'a mal edilmesinde pazarlık yönteminin seçilmesiyle, keşif, ilân, geçici güvence alınması gibi bir dizi işleme gerek kalmadan ve rekabet mekanizması çalıştırılmadan öneri sahipleriyle, işin önemine oranla kısa sürede sözleşme yapılması sağlanmıştır. Olayların kronolojik dizisi, bu işin alışılmamış bir hızla sonuca bağlandığını göstermektedir. Gerçekten, Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 13. maddesi değiştirilerek, taşınmaz mal alımlarında ilân yolu kaldırılmıştır. Bu değişikliğin 27.9.1978 günü yürürlüğe girmesinden kısa bir süre sonra, 12.10.1978'de şirket yetkilileri satış önerilerini vermişlerdir (Dosya:B-Dizi: 249). Bu öneri, 26.10.1978'de ön mutabakat için Yönetim Kuruluna sunulmuştur (Dosya:B-Dizi: 248). Yönetim Kurulu, 1.11.1978 günü ön mutabakat vermiştir (Dosya:B-Dizi:247).

E.1981/1

15.11.1978 günü, Bağ-Kur İstanbul Bölge Müdürlüğüne fiyat takdiri için yazı yazılmış (Dosya:B-Dizi:246), 28.11.1978 günü Fiyat Takdir Komisyonu raporu Genel Müdürlüğe yollanmıştır (Dosya:B-Dizi:233). 30.11.1978 günü, Şirket vekili ile pazarlık tutanağı düzenlenmiştir (Dosya:B-Dizi: 236). 12.12.1978 günü Satınalma Komisyonu bu konuda karar almıştır (Dosya:B-Dizi:233). 13.12.1978'de Genel Müdür, karar alınması için Yönetim Kurulu Başkanlığına dosyayı sevketmiştir (Dosya:B-Dizi:231). 27.12.1978'de Yönetim Kurulu taşınmaz malın alımına karar vermiştir (Dosya:B-Dizi: 230). 5.1.1979'da, 29.12.1978 tarihiyle, Bakan "olur"u alınarak aynı gün sözleşme yapılmış, ayrıca Yönetmeliğin 11. maddesi değiştirilerek ipoteğin güvence olarak kabulü sağlanmıştır.

Kuşkusuz, işleri hızlı yürütmesi nedeniyle bir idarecinin sorumlu tutulması düşünülemez. Yeter ki, mevzuata aykırı işlemler yapılmış olmasın. Sanık Cavit DİNÇEL'in bu aceleci tutumuyla, iş gereği gibi incelenmeden, kendi yönlendirdiği şekilde, sonuçlandırılmış ve malî sıkıntı içinde olduğu anlaşılan Kazım ERDEM'e bir an önce ödeme yapılması sağlanmıştır. Sanığın bu tutumunun personele de yansıdığı ifadelerden anlaşılmaktadır:

Seyfi BOZAN (Satınalma Komisyonu üyesi), "Bizim Genel Müdürle görüşmemiz söz konusu değildi. Ancak, bir telaş vardı...., yani, Kuruma mal kazandırma düşüncesinden hareketle zannediyoruz bir telaşlı alım yapılsın şekli vardı" (Tutanak-Sayfa:1546). "İhale Komisyonu başkanı, o zamanın Genel Müdürü Sayın Cavit DİNÇEL Beyle sürekli, sık sık gidip gelip bu konuyu biran önce Yönetim Kuruluna yetiştirme telaşı içindeydiler" (Tutanak-Sayfa:3147).

Fikriye CENAN (Satınalma Komisyonu üyesi), ".... oraya gittiğim zaman dosya bana daha önce verilmiş değildi. Halbuki Bayındırlık Bakanlığının dosyası önceden gelirdi, 15-20 gün evvelden. Bu şekilde olsaydı

E.1981/1

bizlerin de başı ağrımazdı"(Tutanak-Sayfa:1487). "...Bize bir sorumluluk yüklenilmesi için görev verilmesi lâzımdır en azından. Bizden hukukî bir çalışma bu doğru mudur, şu dosya tanzim edildi denilmeden bizi alelacele oraya telefonla çağırıp, nihayet biz avukatız, fakat devlet memuruyuz, bunu takdir edersiniz" (Tutanak-Sayfa:1494).

Bekir ULUSOY (Satınalma Komisyonu Üyesi), "Komisyon Başkanının tutum ve davranışlarından bu konunun çabucak bitirilerek Yönetim Kuruluna sunulması çabası içinde olduğunu sezinledim kendisinin de Genel Müdürün baskısı altında olduğunu tahmin ediyorum" (Dosya:B-Dizi:175-174).

Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 13. ve 11. maddelerinin değiştirilmesindeki zamanlama da dikkat çekici bulunmuştur. Değişiklikten önce 13. maddenin ilk fıkrasında, "İhale konusu işler isteklilere ilân yolu ile duyurulur" kuralı yer almaktaydı. 14. madde ise, hazırlıkları uzun zaman alacak bir dizi hususun ilânda yer almasını öngörmektedir.

Bağ-Kur Genel Müdürlüğü Başhukuk Müşavirliğinin 17.8.1978 günlü, 3129 sayılı görüşünde de belirtildiği gibi, İhale Yönetmeliğinin 42. maddesinin (h) fıkrası gereğince pazarlıkla yapılacak alımlar için de ilân zorunludur. Kurum'un, daha arsasına bile sahip olmadığı bir işhanının iki buçuk yıl sonraki alım koşullarını içerecek bir ilânın yapılmasındaki zorluk da ortadadır. İhale Yönetmeliğinin 13. maddesinde yapılan değişiklikle madde, "Kurumca satın alınacak taşınır ile taşınmaz malların ve hakların alımı ve kiraya verilmesi dışında kalan ihale konusu işler ilân yolu ile duyurulur" şeklini almıştır. Böylece, taşınmaz mal alımları için ilân zorunluğu ortadan kaldırılmıştır. Bu değişikliğin haklı bir gerekçe olmadığı halde sadece bu alımı sağlamak amacıyla gerçekleştirildiği iddiası vârit olmayabilir. Ancak, bu değişiklik sayesinde alımın kolaylıkla gerçekleşmesinden; değişikliğin ilk kez Bomonti'deki taşınmaz mal alımı işinde uygulanmasından; sanık Genel Müdürün bu alımdaki tutumundan ve harcadığı çabalardan, değişikliğin

T.C. RÜCÜ

E.1981/1

bir gereksinmeye yanıt verdiği kabul edilse bile, en azından, zamanlamasının bu alımı gerçekleştirmek amacına yönelik olduğu kanısına varılmıştır. Gerçekten değişiklikle ilgili işlemlerle, satış önerisinin SSK'dan alınıp Bağ-Kur'a verilmesi arasında zaman bakımından, rastlantı olarak nitelendirilmesi güç bir koşutluk göze çarpmaktadır. Aynı taşınmaz malın SSK'ya satılması yolundaki girişim, bu Kurum'un Yönetim Kurulunun 25.8.1978 günlü kararıyla sonuçsuz kalmıştır (Dosya:B-Dizi: 194). Sanık Cavit DİNÇEL'in bu durumdan haberdar olduğu Kazım ERDEM'in ifadesinden anlaşılmaktadır. 25.8.1978 günlü red kararından sonra sanığın İhale Yönetmeliği'nin 13. maddesini değiştirmek için çabalarını yoğunlaştırdığı görülmektedir. Nitekim Genel Müdür sanık Cavit DİNÇEL, 7.9.1978 günlü, 78/216-Ö sayılı öneriyle Yönetmelik değişikliği konusunu Yönetim Kurulu gündemine getirmiştir. Yönetim Kurulunca 11.9.1978 günü onanan değişiklik 27.9.1978 günlü Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Yönetmelik değişikliğinin yayımlandığı, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne 5.10.1978 günlü, 15457 sayılı Sosyal Güvenlik Bakanlığı yazısıyla bildirilmiştir. Kazım ERDEM'in SSK'ya yaptığı öneri 25.8.1978'de reddedilmesine rağmen dosya ancak bu sonuncu yazıdan bir gün sonra, 6.10.1978 günü, öneri sahiplerince geri istenmiş ve yeni düzenlemeye göre öneri, 12.10.1978 günü, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne verilmiştir.

Sanık vekili, savunmasına ekli olarak sunduğu 14.8.1978 günlü, HM.001/3129 sayılı olup 16.8.1978 günü İhale Komisyonu Başkanlığına havale edildiği altındaki derkenardan anlaşılan yazının, değişiklik hazırlıklarına en geç 4.8.1978 tarihinde başladığını kanıtlar nitelikte bulunduğunu öne sürmüştür. Anılan belgenin incelenmesinden; Yönetmeliğin 42/h maddesi uyarınca yapılacak alımlarda da ilân zorunluğunun yerine getirilmesi gerektiğinden, ancak Yönetmeliğin bu zorunluğu kaldıracak şekilde değiştirilmesinin her zaman için mümkün olduğundan söz

edildiği görülmüştür. Bu haliyle, belge değişiklik hazırlıklarının daha önceden başlatıldığını kanıtlar nitelikte değildir. Kaldı ki, burada değişikliğin gerekli olup olmadığı değil, değişikliğin zamanlamasında özel amaçlar güdülüp güdülmediği, önem taşımaktadır.

İhale Yönetmeliği'nin 11. maddesinin değiştirilerek, güvence olarak kabul edilecek değerler arasına, "Birinci derece ve sırada ipoteğe müsait gayrimenkullerin" de sokulmasının zamanlanması, sanık Cavit DİNÇEL'in tutumunu daha belirgin bir biçimde göstermektedir. Bomonti'deki taşınmaz malın alımına, Yönetim Kurulu 27.12.1978'de karar vermiştir. Bu kararla birlikte, mal sahibine 49.440.297 lira avans verileceği, dolayısıyla 72. madde uyarınca güvence alınması gerektiği ortaya çıkmıştır. Karardan kısa bir süre sonra, 3.1.1979 günlü Genel Müdürlük yazısı ile, Yönetmeliğin 11. maddesinin değiştirilerek, ipoteğin güvence olarak kabul edilecek değerler arasına girmesi önerilmiştir. Bu öneri, 5.1.1979 günü toplanan Yönetim Kurulunca kabul edilmiş aynı gün satıcıyla sözleşme yapılmıştır. Bu değişikliğin yürürlüğe girmesinden sonra da satıcı bundan yararlanıp ipotek tesis etmek suretiyle, avans almıştır.

Değişiklik önerilerinin karar organı olan Yönetim Kurulunca kabul edilerek yürürlüğe girdiği, onların da sorumlu tutulması gerektiği düşünülebilir. Her iki değişiklik için de Genel Müdürün sorumluluğu, bunların zamanlanmasından, çabalarının ne pahasına olursa olsun alımı gerçekleştirmeye yönelik olmasından kaynaklanmaktadır. Yönetim Kurulu üyelerinin ise, işin zamanlanmasıyla bir ilgisi yoktur. Onların rolü, gündeme getirilen değişiklik önerilerinin onaylanmasıyla sınırlı kalmaktadır. Bu değişiklikleri, sırf söz konusu alımı gerçekleştirebilmek amacıyla onadıkları yolunda herhangi bir kanıt olmadığı gibi, değişiklik

E.1981/1

önerileri 2490 sayılı Arttırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'nda da benzer kuralların bulunması gibi bir gerekçeye dayandırılmıştır.

Sanık Genel Müdürün, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 80. maddesi uyarınca, 5.1.1979 günü verilen Bakanlık "olur"unun 29.12.1978'de verilmiş gibi gösterilmesi, bu alım hakkında Bağ-Kur Müfettişlerince yürütülen denetimin sınırlı tutulması ve denetim sonuçlarının gizlenmesi için çaba gösterilmesi nedenleriyle de sorumluluğu söz konusudur. Bu konular üzerinde Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemleri değerlendirilirken durulacaktır.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde sanık Cavit DİNÇEL'in Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi gereğince cezalandırılmasını ve ceza tertip edilirken eylemlerinin ve bu satın alma işindeki gayretlerinin de nazara alınmasını istemiştir.

Ayrıntıları yukarıda belirtildiği gibi, savunması hiçbir şekilde varit olmayan sanık Cavit DİNÇEL'in daha işin başında satıcı Kazım ERDEM'le ilişki kurduğu, satın alma işlemlerinin her evresinde, mevzuatı zorlayarak ve değiştirerek satıcının önerdiği taşınmaz malın, ne pahasına olursa olsun, alınması için gayret sarfettiği, taşınmaz malın satın alınarak Kurum'un zarara uğramasına yol açtığı ve böylece eylemlerinin görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğu kanısına varılmıştır. Kurum'un uğradığı zarar, satıcıyla kurduğu ilişki, taşınmaz malın satın alınması için gösterdiği ısrarlı tutum, eylemlerinin başlangıçta planladığı biçimde birbirini izlemesi ve işgâl ettiği mevki gözönünde tutularak, sanık Genel Müdür Cavit DİNÇEL'e aşağı sınırın üzerinde bir ceza verilmesi uygun bulunmuştur.

f) SANIK HİLMİ İŞGÜZAR'IN EYLEMLERİ

Bomonti'deki taşınmaz malın alımına ilişkin 27.12.1978 günlü

T.C.

E.1981/1

Yönetim Kurulu kararında, geri kalan 148.320.838 liranın inşaatın, sözleşmesinin imzalanmasından itibaren (2) iki yıl süre içinde tamamlanıp tapuya tescilinden sonra ödeneceği belirtilmiştir. Sözleşmeyle Kurum gelecek yıllara geçici bir taahhüt altına girmektedir. Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 80. maddesi, bu tür taahhütlerle ilgili olarak, "Genel Müdürlüğün teklifi, Yönetim Kurulunun kararı üzerine Bakanlıkça verilecek olura dayanılarak hükmü gelecek yıllara geçici taahhütlere girişilmesi caizdir" kuralını getirmektedir.

Bu kural uyarınca düzenlenen 33.0.1-776 sayılı Genel Müdürlük yazısıyla, 27.12.1978 günlü, 78/409 sayılı Yönetim Kurulu kararının onanması, Sosyal Güvenlik Bakanlığı "olur"una sunulmuş, sanık Hilmi İŞGÜZAR da "olur"u vermiştir (Dosya:B-Dizi: 228).

Bomonti'deki taşınmaz malın satın alma işlemlerinin yürütüldüğü bir sırada 440 sayılı Kanunun 15. maddesi uyarınca hazırlanan, 30.11.1978 günlü, 7/16893 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, "İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Benzeri Kuruluşlara ilişkin 1979 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programı" saptanmıştır. Bu Kararname uyarınca, Sosyal Güvenlik Bakanlığının sanık Hilmi İŞGÜZAR imzasıyla Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne yolladığı 28.12.1978 günlü, 19687 sayılı Genelgede, savurganlığın önlenmesi amacı ile, kuruluşlardan 1979 yılında pragrama dahil olmayan arsa ve bina alımlarında bulunmamaları istenmiştir. Bu Genelgenin, aynı gün, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne girişi yapılmıştır. Hilmi İŞGÜZAR'ın imzası da bulunan 30.11.1978 günlü Bakanlar Kurulu Kararı uyarınca hazırlanan Genelgenin, 1978 yılının son günlerine kadar bekletilip, Yönetim Kurulunca Bomonti'deki taşınmaz malın alınmasına karar verilen 27.12.1978 gününü izleyen gün Bağ-Kur'a yollanması, sanık Cavit DİNÇEL'in alım sırasında gösterdiği aceleciliğin nedenini ortaya koyduğu gibi, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın tutumunu da yansıtmaktadır. Hilmi

E.1981/1

İŞGÜZAR, sorgusunda kasıtlı hareket etseydi tamimi üç gün sonra yollayabileceğini savunmuş ve devamla, "tamim 28 tarihini taşıyor. Doğrudur. Ben de sonra inceledim, baktım. Yalnız tamimden önce her şey tekemmül etmiş, bitmiş" demektedir (Tutanak-Sayfa: 54). Bağ-Kur'da bütçe yılının 1 Ocak'ta başladığı gözönünde tutulduğunda, 1979 yılı yatırım programına ilişkin 30.11.1978 günlü kararname uyarınca hazırlanan genelgenin, 1978 yılının sondan bir önceki mesai günü olan 28 Aralık Perşembe günü yollanması ve bu günden bir gün önce Yönetim Kurulunun satın alma kararı vermiş olması bir rastlantı olarak değerlendirilemez.

Sanık, üyesi bulunduğu Bakanlar Kurulu'nun anılan Kararına dayanarak, kuruluşların 1979 yılında programa dahil olmayan arsa ve bina alımlarında bulunmıyacakları yolundaki kendi imzasıyla yolladığı Genelgeye rağmen, İhale Yönetmeliği'nin 80. maddesi uyarınca alım kararına "olur" vermek suretiyle, Genelgesine ve Bakanlar Kurulu Kararına ters düşmüştür.

Bakanlar Kurulu Kararı ve Genelge, 1979 yılında programa dahil olmayan arsa ve bina alımlarının durdurulmasını öngörmektedir. Sanıklar Hilmi İŞGÜZAR ve Cavit DİNÇEL, Bomonti'deki taşınmaz mal alımını, Genelge kapsamı dışında bırakmak amacıyla, Bakanlık "olur"unu 1978 yılının son mesai günü olan 29 Aralık Cuma günü verilmiş gibi göstermişlerdir. Oysa, "olur"un 5.1.1979'da verildiği anlaşılmaktadır. Gerçekten de, İhale Yönetmeliği'nin 80. maddesi uyarınca "olur" almak için, sanık Cavit DİNÇEL imzasıyla Sosyal Güvenlik Bakanlığına hitaben yazılan 33.0.1-776 sayılı yazının, sağ üst köşesinde kalemle, 29.12.1978; yazının hemen altında, daktiloyla "UYGUNDUR" 29.12.1978 Hilmi İŞGÜZAR Sosyal Güvenlik Bakanı" yazılı olduğu ve bu kısmın sanık tarafından imzalandığı; yazının sol alt köşesinde ise, "SG/TS-5.1.79" yazısı yer aldığı görülmüştür. Yazının iki yerinde 29.12.1978 tarihi gösterilmişken;

E.1981/1

altta, parafların yanında, 5.1.79 tarihinin yer alması konusunda, yazıyı hazırlayıp yazdırtan ve yazıda parafı yer alan Bağ-Kur Emlâk Müdürü Selâhattin GÜRLER şu açıklamada bulunmuştur :

"Genel Müdürümüz Cavit DİNÇEL Bey beni telefonla çağırdılar.... Bakan Beyin içeride yemek yemekte olduğunu, İhale Yönetmeliğimizin 80 inci maddesi gereğince, acele olarak Bakan oluru hazırlamamı emrettiler. Ben oluru, mucibi hazırlamak üzere görev yerine dönmek üzereydim. "Hayır, bu katta, burada hemen hazırlayın. Bakan Bey içeride." dediler. Ben o katta müsvetteyi hazırladım, ikinci bir defa daktilo meselesi çıkmasın diye kendilerine müsvette olarak takdim ettim, "Ufak bir değişiklikten sonra yazdırın, getirin" dediler ve Hukuk Müşavirliğinde daktilo arkadaşa yazdırdım, kendilerine götürüp takdim ettim ve görev yerime döndüm. Ertesi gün bana mucibi getirdiler, "onay tarihi itibariyle, tarih ve sayı verin, kayda geçirin, dosyasına koyun" dediler. Ben de Genel Müdürümün emrini yerine getirdim. Olay aynen böyle olmuştur... 1978 yılı takvim günleri dolmuş idi. Defterde 28-29 dolduktan sonra 1.1.1979'a geçmiştik, 1-2-3-1979 tarihlerine ait evraklar işlenmişti, bu evrakın, "Bakan'ın onay tarihi itibarıyla kaydet" emrini alınca, 3.1.1979 tarihinden sonraki tarihe boş olan sütuna yazmak durumunda kaldım, dolayısıyla 3.1.1979'dan sonraki bir tarihe isabet ettiğine göre bu evrakın 5.1.1979'da yazılmış olması gerekiyor" (Tutanak-Sayfa: 2068-2070).

Bu belgeyi daktiloyla yazan ve altında parafı bulunan Bağ-Kur Başhukuk Müşavirliği memurlarından tanık Türkan SON, Selâhattin GÜRLER'in ifadesini şöylece doğrulamıştır:

"Bir öğlen vakti idi... Bir müdür bey,... "Bir yazımız var, çok acele yazar mısınız? dedi... Öbür binaya gidecek vaktimiz yok, çok ace-

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

le olduğu için bunu burada, Genel Müdürün emriyle, yakın bir yerde yazılması gerekiyor, hemen yazdırıp getirin" dedi. Bunu çok iyi hatırlıyorum. O anda istemeyerekten yazdım, o da şimdi gözümün önünde. Yazdım, kendimin üzerinde bir mesuliyet kalmaması için, zaten prensip olarak yazdığım yazılara, bilhassa acele olursa, günün tarihini mutlaka koyarım, parafımın yanına... Yazı içinde neler yazdığımı şimdi hatırlamıyorum, fakat yazıyı yazdıktan sonra parafı mutlaka atarım. Ve günün tarihini doğru olarak atarım. Ondan çok eminim (Tutanak-Sayfa: 2065).

"Bağ-Kur Emlâk Müdürlüğü 1978 yılı iç yazışmalara ait evrak zimmet defterinin incelenmesinden; Selâhattin GÜRLER'in, "Cavit DİNÇEL'den bu evrakı, Bakan'ın onay tarihi itibarıyla kaydet" emrini alınca, 3.1.1979 tarihinden sonraki tarihe, boş olan sütuna yazmak durumunda kaldım, dolayısıyla 3.1.1979'dan sonraki bir tarihe isabet ettiğine göre bu evrakın 5.1.1979'da yazılmış olması gerekiyor" yolundaki ifadesinin doğru olduğu kanısına varılmıştır. Nitekim, 1978 yılı defterine, 769 sayı ile kaydolunan son evrak, 29.12.1978 tarihini taşımaktadır. Ancak, bu tarihten sonra, 1978 defteri hemen kapatılmamış, 770-775 sıra numaraları ile 3.1.1979 günlü beş evrak daha kaydedilmiştir. Defterin son satırına ise, 776 sıra numarasıyla ve günsüz olarak Bakan'ın "olur" verdiği belge kaydedilmiştir. Selâhattin GÜRLER ve Türkan SON'un beyanlarından; "olur" verilen belgenin sol alt tarafında, paraf yanında yazılı 5.1.79 gününden ve zimmet defterine bu belgenin 3.1.1979 günlü belgelerden sonra kaydedilmiş olmasından; "olur"un 5.1.1979 günü hazırlanıp imzalanmasına karşın, 29.12.1978 gününü taşıdığı sonucuna varılmıştır. "Olur", 1978 yılının son mesai günü verilmiş gibi gösterilmekle bu alım, 1979 yılında programa dahil olmayan arsa ve bina alımlarını yasaklayan Genelgenin kapsamı dışında bırakılmak istenmiştir.

T.C. TÜRK BAŞKANLIĞI DİVAN

E.1981/1

Sanık Hilmi İŞGÜZAR savunmasında bu konuda, şöyle demiştir:

Genel Müdür Altan TUFAN, "müdahil avukatlarıyla ortak düzenledikleri senaryo gereği yönetim kurulu kararlarına ilişkin onay tarihinin 29.12.1978 olmayıp 5.1.1979 olduğunu söyleyerek evrakta sahtekârlık iddiasını ortaya atma görevini de yerine getirmiştir. Bakan hiçbir zaman tarih ile parafla, hiçbir Bakan ama, uğraşmamıştır... Bakanlara gelen her evrak yetkili alt kademe tarafından hazırlanmış, imzalanmış ise süratle imzalanır. Biz bir gecede 60-70 tane kararname imzalarız. Evrakın tarihine de bakmayız. Daha önce konuşulmuştur imzalarız. Evrakın tetkik ve tahkiki yetkili ve görevli alt kademenin işidir" (Tutanak-Sayfa: 4868-4874). Sanık sorgusunda, onay konusu ile ilgili olarak; "Bağ-Kur'da ev kadınlarıyla ilgili bir konu üzerinde çalışırken Genel Müdür, bana getirdi, "Efendim, böyle böyle bir mesele var dedi." Ben de Hüsamettin SEVENGÜL, Emekli General, Yönetim Kurulu Üyesi, ona dedim ki, Hüsamettin Bey, bunlar nedir?" dedim,... dedi ki, "Biz, mahalline gittik,.... burası Bomonti'nin göbeğinde, büyük iyi bir yerdir. Ben de onayladım" (Tutanak-Sayfa:54) demekteyse de, Hüsamettin SEVENGÜL, Bakanla aralarında görüşme olmadığını, onay sırasında da Bakanla bir arada bulunmadıklarını söylemiştir.

Sanık, 5.1.1979 günlü onayın 29.12.1978 gününde verilmiş gibi gösterildiği savının bir tertip olduğunu öne sürmektedir. İlgililerin ifadeleri, bu ifadeleri doğrulayan onay yazısı ve zimmet defteri, 1979 yılında bu tür alımların durdurulması olgusunun tarih değişikliğini zorunlu kılması ve satıcı ile sanığın özel ilişkileri karşısında bu savunma samimi görülmemiştir.

Bakanların kendilerine sunulan yazıları incelemeden, gününe bakmadan imzaladıkları yolundaki savunmasına gelince: Onayına sunulan bel-

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

ge, 227 milyon liralık ödemeyi gerektiren bir alımla ilgilidir. Bu önemi nedeniyle alım hakkında kendisine imzadan önce bilgi verildiği de kuşkusuzdur. Bir an için belgenin günsüz ya da yanlış bir günle onayına sunulduğu kabul edilse bile, onayı 5.1.1979 günü verdiği sabit olduğuna göre, en azından bu tür alımların , 1979 yılında durdurulduğunu bilmesi ve belgeyi imzalamaması gerekirdi.

Hilmi İŞGÜZAR onayına sunulan belgeyi Bağ-Kur Genel Müdürlüğünde imzaladığını öne sürerken, sanık Cavit DİNÇEL "olur"un verildiği yer konusunda değişik bir ifade vermektedir, "benim hatırlıyabildiğim kadarıyla daha evvel de gerek soruşturmada, gerek Yüce Divan'da arz ettim, hatırlayabildiğim kadarıyla ben kendilerine makamında bıraktım yazıyı, evet ben makamında bıraktım yazıyı, ama bilmiyorum Bakan o zaman için Genel Müdürlüğe gelmiş, kendisine izah etmiş olabilir" (Tutanak-Sayfa: 2085).

"Olur"un verildiği yer ve o sırada hazır olan kişiler konusunda sanık Hilmi İŞGÜZAR ve Cavit DİNÇEL'in birbirine uymayan ifadelerinin, gerçeği saklamak çabalarından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır. Genel Müdürün yazıyı elden Bakana makamında sunduğu kabul edilse bile izlenmesi gereken yolun bu olmaması gerekir. Gerçekten, Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinin 80. maddesi "Bakan"ca değil "Bakanlıkça verilecek olur"dan söz etmektedir. Durum böyle olunca "Olur"un, işin Bakanlık kademelerinde incelenip, uygun görülmesi halinde verilmesi gerekirdi. Bakanın, Sosyal Güvenlik Kuruluşları Genel Müdürlük ve Müsteşarlık kademelerini devre dışı bırakarak, doğrudan "olur" vermesi, olağan sayılamaz.

Sanık Cavit DİNÇEL "olur" belgesi taslağının 29.12.1978'de hazırlanmasına rağmen araya tatil girmesi nedeniyle daktilo ile yazımının 5 Ocak'ta yapılmış, daktilonun verilen taslağı aynen yazması nedeniyle

E.1981/1

de, tarihin 29.12.1978 günlü gösterilmiş olabileceğini öne sürmektedir. Selâhattin GÜRLER ve Türkân SON'un açık ifadeleri, "olur" belgesinin sağ üst köşesindeki 29.12.1978 gününün elle yazılmış olması ve 4 Ocak'tan itibaren belgeler 1979 defterine kaydedilmişken, bu belgenin 1978 defterinin son satırına, 776 sayı ile eklenmesi karşısında, bu olasılık geçerliğini yitirmektedir.

Bağ-Kur'un İktisadî Devlet Teşekkülleri ve benzeri kuruluşlardan olmadığı, bu nedenle de 30.11.1978 günlü Kararnamenin kapsamı dışında kaldığı öne sürülmüştür.

440 sayılı Kanunun 15. maddesi uyarınca hazırlanan 30.11.1978 günlü Bakanlar Kurulu Kararının eki olan "1979 Yılı İktisadî Devlet Teşekkülleri ve Benzeri Kuruluşların Genel Yatırım ve Finansman Programı"na ilişkin listede SSK'ya yer verilmiş olmasına rağmen, Bağ-Kur'un yer almamış olması, söz konusu Kurumun benzer kuruluşlar dışında kaldığını göstermez. Nitekim sanık Bakanın imzasını taşıyan 28.12.1978 günlü Bakanlık Genelgesi bu kararnameye dayanılarak yayımlanmıştır. Genelgede : "... 440 sayılı Yasanın 15inci maddesi uyarınca hazırlanan ve bir örneği ekte gönderilen 30.11.1978 gün ve 7/16893 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile "İktisadi Devlet Teşekkülleri ve Benzeri Kuruluşlara ilişkin 1979 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programı" saptanmış bulunmaktadır. 1979 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programı ile hazırlanan kararlar çizelgesinde Bakanlığımızı ilgilendiren hususlardan Genel Müdürlüğünüz ile ilgili olarak" denildikten sonra "... kuruluşlar... programa dahil olmayan arsa ve bina alımlarında bulunmayacaklardır." biçiminde talimat verilmek suretiyle Bağ-Kur benzer kuruluşlar arasında mütalâa edilmiştir. Esasen, Devletin tüm iktisadî ve sosyal politikasını yine Devletin malî olanakları çerçevesinde yönlendirmek mevkiinde

olan Hükûmetçe alınmış karara belli bir Devlet görevi ve politikasını gerçekleştirmek amacıyla kurulmuş bir kamu kurumunun uymaması düşünülemez. Bu nedenlerle Bağ-Kur'un benzer kuruluşlar arasında sayılamıyacağına ilişkin savunma varit görülmemiştir.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, yolsuzluk savları karşısında denetim görevini yerine getirmesindeki tutumu üzerinde de durmak gerekmektedir:

Bağ-Kur'ca gerçekleştirilen taşınmaz mal alımı nedeniyle yapıldığı öne sürülen yolsuzlukların 16-17 Nisan 1979'da Bakanlar Kurulunda görüşülmesi üzerine, sanık Hilmi İŞGÜZAR, 18.4.1979 günlü Genelge ile, denetim yapılmasını sağlamak zorunda kalmıştır. Hilmi İŞGÜZAR'ın, hiçbir inceleme yapılmadan daha başlangıçta "dedikodusal propagandalar" olarak nitelediği yolsuzluk savlarının incelenmesi için yolladığı Genelgede, şöyle bir bölüm yer almaktadır :

"Bu tetkikatın anlamı, demek değildir ki bu güzide müesseselerimizde yolsuzluklar vardır. Aksine gerçek dışı ve hiçbir isnada dayanmadan sırf müesseseleri ve kişileri yıpratmaya yönelik ülke çapındaki propagandaların sona ermesi milletin malı olan kuruluşların üzerlerindeki siyasal çekişmelerin sona erdirilmesidir" (Dosya:B-Dizi:416-415). Böylece, sanık Hilmi İŞGÜZAR, bir yandan zorunlu olarak denetim yapılmasını isterken, öte yandan incelenecek yolsuzlukların "Gerçek dışı ve hiçbir isnada dayanmadan sırf müesseseleri ve kişileri yıpratmaya yönelik" propagandalardan ibaret olduğu biçimindeki yargısıyla, denetim görevini yerine getirecekleri yönlendirmeyi amaçlamıştır.

Bu Genelgeye istinaden Bağ-Kur Genel Müdürü Cavit DİNÇEL, 19.4.1979 günlü "Teftiş Kurulu Başkanlığına" başlıklı yazısıyla Kuruma mal edilen "her türlü gayrimenkullerle, ihale suretiyle alınan menkullerin alım işlemlerinin, Teftiş Kurulu Başkanlığınca teşekkül ettirilecek bir Müfettiş grubuna incelettirilmesini" istemiştir (Dosya:B-Dizi: 417).

E.1981/1

Bu yazı gereğince Teftiş Kurulu Başkanı Hüseyin SARGIN, 19.4.1979 günlü bir yazıyla alımların "usul ve mevzuata uygunluğunu" incelemek üzere dört kişilik bir denetçi grubunun görevlendirilmesini Cavit DİNÇEL'in onayına sunmuş, Cavit DİNÇEL de bunu uygun bulmuştur (Dosya:B-Dizi: 418).

Anılan yazıda yer alan "usul ve mevzuata uygunluğu yönünden yapılacak denetim" sözlerinin anlamı, Teftiş Kurulu Başkanının hazırladığı "Genel Müdürlüğe" başlıklı, 25.4.1979 günlü bir onayla açıklık kazanmıştır. Onayda, "Makamca gayrımenkul alım işlemlerinin sadece dosyaları üzerinde, usul yönünden incelemeye tabi tutulması istenmiş bulunduğundan" denilmektedir.

Teftiş Kurulu Başkanı da 26.4.1979 günlü yazıyla, Başmüfettişten 25.4.1979 günlü onay uyarınca, incelemelerin "sadece dosyaları üzerinde, usul yönünden" yapılmasını istemiştir (Dosya:B-Dizi:421).

Başmüfettiş Aydın ŞİPAL, bu yazı üzerine, 26.4.1979 günlü bir yazıyla, incelemelerin "gayrımenkullerin bulunduğu mahallere gidilerek, geniş kapsamlı bir şekilde mi yürütüleceği yoksa, sadece Genel Müdürlükteki dosyalarında mevcut belge ve vesika üzerinde tetkikat yapılmakla mı iktifa edileceği hususunda tereddüde düşüldüğünden" söz ederek durumu yeniden Teftiş Kurulu Başkanlığından sormuştur (Dosya:B-Dizi: 422). Teftiş Kurulu Başkanı, 2.5.1979 günlü yazıyla, incelemenin dosyalarda mevcut belgeler üzerinden yapılması gerektiğini yinelemiştir (Dosya:B-Dizi: 423).

Müfettişlerce dosya üzerinde yapılan çalışmalar sonucu bir "inceleme raporu" düzenlenmiştir. Bomonti'deki suç konusu taşınmaz mal alımı dışında, 9 ayrı taşınmaz mal alımının daha incelendiği raporda, çeşitli dilek ve eleştiriler yer almış, ancak, Bomonti'deki arsanın peşin

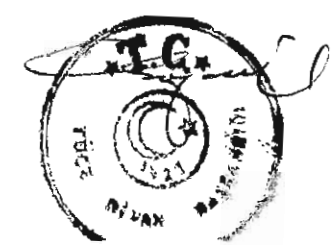

alınmasına karşılık % 25 değer artışının toplam bedelden düşülmemesindeki yolsuzluğa değinilmekle yetinilerek, bu konuda cezaî ya da hukukî sorumluluktan söz edilmemiştir (Dosya:B-Dizi: 127-65). Esasen raporu düzenleyen Kurum denetçilerinin, Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyeleri hakkında işlem yapmaya yetkileri de yoktur.

Öte yandan, anılan Bakanlık Genelgesinde, "Kurumlar Müfettişlerinin yetkilerini aşan konular saptandığında, bunların soruşturmasına devam edebilmek için Bakanlığıma bildirilmesi" denilmesine, aynı şekilde Bakanlığa yazılan 26.4.1979 günlü Genel Müdürlük yazısında, düzenlenecek raporun Bakanlığa yollanacağı belirtilmesine (Dosya:B-Dizi:311) karşın, rapor Genel Müdür tarafından Emlâk Müdürlüğüne yollanmış, Bakanlığa sadece bilgi verilmekle yetinilmiştir (Dosya:B-Dizi:425-427). Bu rapor, Sosyal Güvenlik Bakanlığına, bir yıl sonra, 24.7.1980 günlü talep üzerine gönderilmiştir (Dosya:B-Dizi: 128).

Sanık Hilmi İŞGÜZAR, teftiş konusuyla ilgili olarak şöyle savunma yapmıştır :

"Aydın ŞİPAL bu da müfettiş başmüfettiş; ifadesinde bakanın 4 no.lu, yani 18.4.1979 tarih ve 4 numaralı teftişle ilgili genelgemi kastederek 4 no.lu emrime göre, teftiş yaptığını ve teftiş raporunu 14.6.1979 tarihinde Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne tevdi ettiğini beyan etti. Katılmacılar da "bakan teftişi önleyebilmek için her türlü dosya üzerinden tahkikat yapıldı, yapılan tahkikatı uyuttu" demişlerdi. Dikkatinize arz ediyorum 14.6.1979 tarihinde müfettiş raporunu tanzim etmiş,bitirmiş genel müdürlüğe vermiş. Ben 7 Haziran 1979'da istifa etmişim, benim istifa etmemden 7 gün sonra, Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne rapor geliyor. Uyutan kim, takip etmeyen kim?"

Gerçekten, 18.4.1979 günlü Genelge'ye dayanarak başlatılan denetim üzerine düzenlenen inceleme raporu, 14.6.1979 gününü taşımaktadır.

E.1981/1

Rapor düzenlemesinde bir gecikme söz konusu ise bunun başlıca nedeni, anılan Genelge ile sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakanlığı zamanında gerçekleştirilen tüm alımların denetime tabi tutulmasının istenmesidir. Sanık gerçekten etkili bir denetim yaptırtmak isteseydi, bunu, Bakanlar Kurulunun zorlamasından, işin basına yansımasından önce başlatır, tüm alımları denetletse bile Bomonti'deki gibi yolsuzluk iddiaları bulunan alımlara ilişkin denetimlere öncelik verilmesini ister, denetimin bir an önce sonuçlandırılması için girişimde bulunurdu. Öte yandan, Bakanlık denetçilerini devreye sokup, hakkında yolsuzluk iddiası bulunan Bomonti'deki taşınmaz mal alımı için Soruşturma raporu düzenletmek yerine, Yönetim Kurulu Üyeleri ve Genel Müdür hakkında bir işlem yapmaya yetkileri olmayan Bağ-Kur denetçilerinden alımların incelenmesinin istenmesi de işin bilinçli olarak sürüncemede bırakılması amacını güttüğü kanısını vermektedir. Genel Müdür ise, Genelgeyle verilen yolsuzluk iddialarının "gerçek dışı ve hiçbir isnada" dayanmadığı yolundaki görüş doğrultusunda işi yönlendirmiş, hakkında yolsuzluk söylentisi olsun olmasın tüm alımların incelenmesini, incelemenin dosya üzerinde yapılmasını sağlamış, buna rağmen saptanan yolsuzluklar hakkında ise herhangi bir işlem yapmamıştır.

Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında, mevzuatın alım işlemlerinin herhangi birisine Bakanın doğrudan katkısını öngörmemesi nedeniyle, bu işlemlerin oluşması düzeyinde maddî bir eylemi görülmeyen sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR; Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 80. maddesi uyarınca Bomonti'deki taşınmaz malın alımı için "olur" vermekle, satın alma işlemlerinin tamamlanmasına doğrudan katılmıştır. Sanık, 5.1.1979 da verilen olur'u 29.12.1978'de verilmiş gibi göstererek, bu alımın, üyesi bulunduğu Bakanlar Kurulunun taşınmaz alımlarını durduran Karar-

namesi kapsamı dışında kalmasına göz yummuştur. İhale Yönetmeliği'nin 80. maddesinde "Bakanlıkça" verilecek "olur" dan söz edilmesine karşın, sanık Bakan, Bakanlık kademelerini devre dışı bırakmış, böylece ilgili birimlerin bu alımın Bağ-Kur için gerekli olup olmadığı, alım işlemlerinin mevzuata uygun biçimde yapılıp yapılmadığı, alımın Bakanlık Genelgesine ters düşüp düşmediği konularının incelenmesini önlemiştir. Aynı şekilde, denetim mekanizmasını yolsuzluk savlarının Bakanlar Kurulunda görüşüldüğü 16-17.4.1979 gününe kadar işletmediği, bu mekanizmayı işletmek zorunda kaldığı 18.4.1979 günlü Genelgeyle de, işin örtbas edilmesi için Genel Müdürlüğü yönlendirdiği anlaşılmıştır. Öte yandan, denetimin, Genel Müdür ve Yönetim Kurulu üyeleri hakkında işlem yapmak yetkisi bulunmayan Kurum denetçilerine yaptırılmasını istemekle, etkisiz kalmasına neden olmuş ve sonuca bağlanması için bir girişimde bulunmamıştır.

Sanığın bu tutumunun Kazım ERDEM'le daha önce açıklanan ilişkilerinden kaynaklandığı, böylece görevini kötüye kullandığı sonucuna varılmıştır.

g) SANIK KAZIM ERDEM'İN EYLEMLERİ

Malatya ve Üsküdar'daki Mustafa Kemal DERİNKÖK'e ait taşınmaz malların SSK'ya satımı işini takip eden sanık Kazım ERDEM'in, Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Kurum yetkilileriyle kurduğu sıkı ilişkiler ve onlara zaman zaman sağladığı çıkarlar sayesinde bu satışları, birtakım yolsuzluklar yapılması ve bu yolsuzluklara göz yumulması yoluyla gerçekleştirdiği ilgili bölümlerde belirtilmiştir. Sanık Kazım ERDEM, aynı ilişkilerden güç alarak bu kez, kendisine ait Bomonti'deki taşınmaz malı önce SSK'ya satmayı denemiş, ortaya bazı engeller çıkması üzerine, Kurum'dan önerisini geri alıp Bağ-Kur'a vermiştir. Bağ-Kur Genel Müdürü Cavit DİNÇEL ise, taşınmaz malın alınması amacıyla, mevzuatı zorlayarak ve birtakım yolsuzluklarla, kısa sürede bu alımı gerçekleştirmiştir. Söz-

E.1981/1

leşmenin aktedilmesinden sonra, arsa bedelinin tamamı ve inşaat bedelinin dörtte biri satıcıya ödenmiştir. Buna karşın, sanık kısa süre sonra uyuşmazlık yaratmak için yeni istemlerde bulunmuş, inşaatı tamamlamadığı gibi tapu kaydının iptali ve sözleşmenin feshi için Bağ-Kur aleyhine dava açmıştır. Hiç peşin almadan anahtar teslimiden sonra bedeli ödenmek üzere satış görünümünde işe başlayan sanık Kazım ERDEM'in, arsa parasının ödenmesine ve inşaat bedelinin dörtte birinin avans olarak verilmesine karşın bu işi bitirmemesinden, işe,Hilmi İŞGÜZAR ve Cavit DİNÇEL'den göreceği kolaylıklara güvenerek atıldığı anlaşılmaktadır. Bakan ve Genel Müdürün görevlerinden ayrılmalarından sonra, Kurum'da kendi yararına yolsuz işlemler yaptırma olanağı bulamayan sanık, anlaşmazlık çıkararak işi yarıda bırakmıştır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın; 30.12.1978 - 2.1.1979 günleri arasında Kazım ERDEM hesabına Hilton Oteli'nde kalmasından dönüşünden üç gün sonra, 5.1.1979'da Bomonti'deki taşınmaz mal alımına, alımları durduran kendi genelgesi ve Bakanlar Kurulu Kararına karşın, "olur" vermesi ve bu "olur"un 29.12.1978'de verilmiş gibi gösterilmesi, alımın doğrudan doğruya bu ilişkilerden kaynaklandığını ortaya koymaktadır.

Sonuç olarak; sanık Kazım ERDEM'in, Malatya ve Üsküdar alımlarında olduğu gibi, Bomonti'deki alımda da karşılıklı çıkar ilişkileri nedeniyle Bakan üzerinde kurduğu etkiyi ve Bakanla olan ilişkisinden aldığı gücü kullanarak, isteklerinin Bakan ve Genel Müdür tarafından gerçekleştirilmesini sağladığı, böylece görevi kötüye kullanma suçuna azmettiren olarak katıldığı anlaşılmıştır.

Malatya, Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz mal alımlarında sanıklar Hilmi İŞGÜZAR ve Kazım ERDEM'in eylemleri ayrı ayrı incelenmiştir. Cumhuriyet Başsavcısı, bu alımlardaki yolsuzluklar nedeniyle sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında:

E.1981/1

".... Hilmi İŞGÜZAR Sosyal Güvenlik Bakanı bulunduğu dönemde Bakanlar Kurulunun bir üyesi olması nedeni ile Bakanlığına bağlı kuruluşların, kanun ve yönetmeliklerine ve Bakanlar Kurulu kararlarına uygun davranmalarını sağlamakla görevli olduğu halde, açıklanan nedenlerle bu kuruluşların aksine davranmalarına göz yummakla kalmamış, yöneticilerin eylemlerine de bazı yönlerden katılmıştır. Böylece kurumların milyonlarca lirasının ölü yatırımlara yatırılmasına ve aynı zamanda zararına sebebiyet vermiştir.

Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın bu husustaki davranışlarının nedeni ifadeleri aynen okunan şahitlerin beyanlarında da belirlenen ve dosyaya ibraz olunmuş veya otellerden getirtilmiş belgelerle de açıklık kazanan ilişkilere dayanmakta olup, görevin kötüye kullanılması yolundaki kasıt üst düzeye ulaşmaktadır.

Bu itibarla;

Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine uyan TCK.nun 240, 80 inci maddesine göre cezalandırılmasını, kastının derecesi ve eylemin vehameti nazara alınarak ceza tayininde maddedeki cezanın azami haddinin gözönünde bulundurulmasını" istemiştir.

Esas hakkındaki düşüncenin Kazım ERDEM ve Mustafa Kemal DERİNKÖK'le ilgili bölümü de şöyledir:

"Bu kişiler, başta Hilmi İŞGÜZAR olmak üzere her iki Kurumun Genel Müdürleri ve SSK Yönetim Kurulu üyesi Hamdi NUHOĞLU ile çeşitli yollarla ilişki kurmuş, otel masrafları, terzi paraları, mobilye borçları ödemek suretiyle onları işlerini yürütecek düzeyde etkileri altına almışlardır.

Her ne kadar haklarında rüşvet vermek suçundan dolayı dava açılmışsa da, eylemlerinin takdiri Yüce Divan'a ait bulunmakla beraber biz

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

onların bu yoğun hareketlerini ve eylemlerini görevi kötüye kullanmaya azmettirme olarak mütalâa etmekteyiz.

Davranışları ve eylemleri sonucu olarak Hilmi İŞGÜZAR, Mustafa ENGİNSU ve Hamdi NUHOĞLU onların isteklerini yapmak zorunluğunu duymuşlardır.

Bu itibarla;

... Kazım ERDEM'in hareketine uyan TCK. 64/2, 240 ve 80 inci maddeleri gereğince cezalandırılmasına, ceza tayin edilirken olayların vehameti nazara alınarak sözü edilen maddede öngörülen cezanın azamî haddinin gözönünde bulundurulmasını arz ederim."

Milli Güvenlik Konseyi'nin 2.2.1981 günlü 8 sayılı Kararına dayanak olan Soruşturma Komisyonu Raporunda sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Malatya, Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz mal alımlarında sanık Kazım ERDEM tarafından ödenen otel masrafı karşılığında, yolsuzluk savlarına rağmen haiz olduğu denetim görevini yapmamak ve Bomonti'de Bağ-Kur'ca satın alınan taşınmaz mal için, Bakanlar Kurulu kararı ve 28.12.1978 tarihli tamim ile oluşan nizam uyarınca olur vermemesi gerekirken, nizam hilafına olarak olur vermek suretiyle rüşvet suçunu işlediği ileri sürülmüştür.

Yapılan yargılama sonunda:

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakanlığı döneminde ve daha sonra, İstanbul Hilton ve Carlton Otellerinde gerek kendisinin gerek oğlu Hasan İŞGÜZAR'ın birçok kez kaldıkları, yüzbinlerce lirayı bulan otel masraflarının sanık Kazım ERDEM tarafından ödendiği, aynı sanığın Hilmi İŞGÜZAR'ın terzi ücretini ve oğlu Hasan İŞGÜZAR'ın mobilya bedelini de ödediği sabit olmuştur.

Bununla beraber, ailevi ilişkilerden kaynaklandığı ileri sürülen

T.C.

E.1981/1

özel yakınlıklar içinde bulunan sanıklar arasında bir rüşvet anlaşması yapıldığı ve Kazım ERDEM'ce ödenen paraların ve Hilmi İŞGÜZAR'ın yolsuz işlemlerinin bu rüşvet anlaşmasının gereği olduğu yolunda mahkûmiyete yeterli delil elde edilemediği gibi sağlanan karşılıklı yararlar arasındaki nisbetsizlik de bu kanaâti kuvvetlendirmiştir. Ayrıca sanık Hilmi İŞGÜZAR adına İsviçre'de bir bankaya para yatırıldığı yolundaki savlar da kanıtlanamamıştır. Bu nedenlerle Kazım ERDEM'in sanık Bakan yararına yaptığı tüm ödemelerin takip edeceği her işin kolaylıkla yürütülmesini sağlamak ve Bakanı sürekli etkisi altında bulundurmak amacına yönelik olduğu kanısına varılmış ve böylece sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemi görevi kötüye kullanmak, buna bağlı olarak sanık Kazım ERDEM'in eylemi de bu suça azmettiren olarak katılmak biçiminde kabul edilmiştir.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR ve Kazım ERDEM'in eylemleri Malatya, Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz mal alımları ile ilgili suçları ayrı ayrı zamanlarda işlenmiş olmakla beraber bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak kanunun aynı hükmünün bir kaç kez ihlalî niteliğinde görülmüş her iki sanık hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesiyle birlikte 80. maddesinin uygulanması da gerekmiştir.

Suçun işleniş biçimi ve Kurumların uğradığı zararların miktarı gözönünde tutularak gerek Hilmi İŞGÜZAR'a gerek buna bağlı olarak Kazım ERDEM'e aşağı sınırın üzerinde bir ceza verilmesi uygun görülmüştür.

Ayrıntıları ve dayanakları yukarıda açıklandığı üzere:

1- Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın; SSK tarafından Malatya ve Üsküdar'da ve Bağ-Kur tarafından İstanbul - Bomonti'de gerçekleştirilen taşınmaz mal alımları nedeniyle görevini kötüye kullandığı;

Sanık Kazım ERDEM'in; Malatya, Üsküdar ve İstanbul - Bomonti'de-

E.1981/1

ki taşınmaz mal alımlarında eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın görevi kötüye kullanma suçuna azmettiren olarak katıldığı;

SSK eski Genel Müdürü sanık Mustafa ENGİNSU'nun Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları nedeniyle görevini kötüye kullandığı;

SSK Yönetim Kurulu eski üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU'nun Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı;

Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün; Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde Hamdi NUHOĞLU'nun görevi kötüye kullanma suçuna azmettiren olarak katıldığı;

SSK Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Kurulu Başkanı Nihat BİLGİN'in, görevini kötüye kullandığı;

SSK Yönetim Kurulu eski üyeleri Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında görevi savsaklama suçunu işledikleri;

Bağ-Kur eski Genel Müdürü Cavit DİNÇEL'in, İstanbul - Bomonti'deki taşınmaz mal alımında görevini kötüye kullandığı;

Sübuta erdiğinden mahkûmiyetlerine;

2- Sanık Mustafa ENGİNSU'nun, taşınmaz mal alımlarında, hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından;

Sanık Hamdi NUHOĞLU'nun, taşınmaz mal alınması işlerinde hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından;

SSK Yönetim Kurulu üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin Malatya'da taşınmaz mal alımı işlemlerinde görevlerini kötüye kullandıkları sübuta ermediğinden ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçunun

T.C.

öğeleri bulunmadığından;

SSK Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Kurulu Başkanı Nihat BİLGİN'in, hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçundan;

Sanıklar Ekspertiz Kurulu Üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in görevi kötüye kullanma ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarından;

SSK Yönetim Kurulu üyeleri Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in Üsküdar'da taşınmaz mal alımı işlemlerinde hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarının yasal öğeleri bulunmadığından;

Sanık Ahmet Fuat AZMİOĞLU'nun, Üsküdar arsaları alımı işlemlerine katılmamış bulunması nedeniyle üstüne atılan suçlardan;

Bağ-Kur Yönetim Kurulu üyeleri Hüseyin Hüsnü ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL, Fehmi GENÇ; Fiyat Takdir Komisyonu Başkan ve Üyeleri Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU, Şevket ÇORBACIOĞLU; İstanbul Böge Müdürü Mustafa Zeki ÇINAR; Şube Müdürü Mustafa Bülent ULUÇ; Satınalma Komisyonu Başkan ve Üyeleri Yalçın TURAN, Seyfi BOZAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Bekir ULUSOY, Fikriye CENAN ve Emlâk Müdürü Selahattin GÜRLER'in hükümlülüklerine yeter delil bulunmadığından;

Beraatlarına;

Karar verilmesi gerekir.

II- EŞREFPAŞA, BOYABAT VE SİNOP İNŞAATLARI İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR

İDDİALAR

A) Soruşturma Komisyonu Raporunun ilgili bölümünde :

E.1981/1

"a) Eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR hakkında :

.....

" Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü adına tesis edilmekte olan hastane inşaatlarının ihale edildiği Müteahhit Ali YILDIZ'dan; yukarıda detaylı izah edildiği üzere üst yönetici sıfatıyla haiz olduğu denetleme görevini müteahhit lehine kullanması ve fazla istihkak almasını sağlaması karşılığında, oğlu Hasan İŞGÜZAR aracılığıyla ve oğlu adına bir apartman dairesi alması suretiyle "Rüşvet" suçunu işlediğinden TCK. nun 213/2, 225;

b) Ali YILDIZ'ın

1- Üst derece yöneticisi olan ve bu görevinden dolayı Kurumlar üzerinde haiz olduğu denetim görevini kendi lehine kullanmasını temin yolunda eski Bakana menfaat sağlamak suretiyle rüşvet vermek suçunu işlediğinden TCK. nun 220;

2- Sinop, Boyabat ve İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatları ile ilgili olarak müteaddit defalar sahte Hakediş Raporları düzenlemek suretiyle, sahte evrak tanzimi suçunu işlediğinden TCK. nun 342, 80;

c) Hasan İŞGÜZAR'ın Ali YILDIZ tarafından Bakan adına verildiği kabul edilen rüşvetin alınmasına aracilik etmek suçundan, TCK. nun 226'ncı maddesi delâletiyle aynı Kanunun 213/2 ve 225, 65/3;

d) Bekir Sami AKAY'ın Sahte Hakediş raporlarını imza etmeyen Kontrol mühendislerini eski Bakanın isteği istikâmetinde imzaya zorlamak ve imza etmeyenlerin yerlerini değiştirerek, sahte Hakedişlerin ödenmesini sağlamak suretiyle TCK. nun 240 ve 80;

e) Mustafa ENGİNSU'nun: SSK Sinop Hastane ve Sağlık Koleji inşaatı ihalesinin Mevlüt HAMZAOĞLU Firmasında kalması üzerine

E.1981/1

ihale bedelini en az % 15 daha kıracağını beyanla, yeniden ihale teklifinde bulunan ve bu maksatla 6.014.000 TL. teminat yatıran Müteahhit Ali YILDIZ'ın, ahiren bu teklifinden vazgeçmesi üzerine, irat kaydedilmesi gereken teminatı irat kaydettirmeyerek iadesini sağlamak, ayrıca 500.000.-TL. nı aşan işlerden olduğu cihetle 4792 sayılı SSK Kanununun ilgili hükmü uyarınca Kurul Kararını gerektiren bu konuyu Yönetim Kuruluna götürmemek suretiyle TCK. nun 240;

f) SSK İzmir - Eşrefpaşa Hastane İnşaatının Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA'nın; Müteahhit Ali YILDIZ ile birlikte müteaddit sahte Hakediş raporlarını düzenleyerek TCK. nun 342 ve 80 ;

g) SSK Sinóp - Boyabat Hastane İnşaatının Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'in; Müteahhit Ali YILDIZ'la beraber müteaddit sahte Hakediş raporlarını düzenlemek suretiyle TCK. nun 342 ve 80;

h) SSK. nun görevli ve sorumlu personelinden olan;

1- Abdürrahim TERZİOĞLU,

2- Erol SÜER,

3- Şeref ŞAHİN,

4- Kâmil TELCİ,

5- Vahit ERUZ,

6- Şevki ÜLER,

7- Adnan KILIÇ'ın;

Konusu suç teşkil eden emrin icra edilemeyeceğine dair Anayasa'nın 125/2 nci maddesini dikkate almadan, Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR tarafından vaki olup, Bekir Sami AKAY aracılığı ile kendilerine intikal ettirilen istek doğrultusunda, sahte olduklarını bildikleri Hakedişleri onaylamak suretiyle TCK. nun 240;

Maddelerine uyan suçları işledikleri cihetle, eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR ve Bakana teb'an adı geçen ilgililer hakkında,

E.1981/1

Anayasa'nın 90 ve TC Milli Güvenlik Konseyi Yasama Görevleri İçtüzüğünün 20 nci maddeleri uyarınca son tahkikatın açılarak Yüce Divana (Anayasa Mahkemesi) sevklerinin gerektiği;" belirtilmiştir.

B) Sanıklar Hacı ANIT, Metin KÖŞÜK, Zafer Seçim TUNCER, Kemal TURAN, Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ, Atilla BİLEN, Sinan ERDOĞAN ve Aziz TELCİ hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığınca 21.5.1981 günlü, 1981/10428 esas sayılı iddianame ile Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açılmıştır. İddianamede :

"1- Sosyal Sigortalar Kurumu tarafından İzmir Eşrefpaşa hastanesi inşaatı ile ilgili olarak, Sosyal Güvenlik Bakanlığı teftiş kurulunun 3.08/80-1 sayılı raporunda belirtildiği üzere :

Eşrefpaşa tesbit heyeti üyeleri olarak görev yapan Metin KÖŞÜK ve Hacı ANIT'ın heyetlerin oluşumu, kontrol mühendisi ile Müteahhit'in birlikte tesbit yapmalarına mani olmak esasından kaynaklanarak klas değişikliği ihbarını yeniden müteahhit-kontrol mühendisi beraberliğine bırakmakla usulsüzlüklere, dolayısiyle kurumun zarara uğratılmasına sebep oldukları, böylece görevlerini kötüye kullandıkları ve fiillerinin TCK. nun 240. maddesine uygun olduğu,

İnşaatlarla ilgili ilk hazırlıklar ve hafriyat olayında sanıklar Zafer Seçim TUNCER, Kemal TURAN'ın yer tesbit heyeti olarak mevcut İller Bankası haritasını arazi üzerinde tümü ile kontrol etmeden geçiştirdikleri, mucip emrinin gereğini yapmadıkları, inşaat sözleşmesi eki, inşaat ve tamirat işlerine ait genel şartnamenin 11. maddesindeki hükme uymak suretiyle röperli bir vaziyet plânı düzenlemedikleri, sonuçta bir tutanak tanzim etmedikleri, bunun için müteahhit'e, başlangıçta bize tasdikli bir plânkote verilmemiştir, deme fırsatını sağladıklarını, böylece faaliyetin düzensiz yürütülerek Kurumun zarara uğratılmasına neden oldukları, bu suretle görevlerini ihmal ettikleri cihetle fiille-

T.C. İZMİR

E.1981/1

rinin TCK. nun 230. maddesine uygun olduğu,

Hafriyat ve malzeme nakliye olayındaki sorumluları olarak Metin KÖŞÜK ve Hacı ANIT'ın, Eşrefpaşa inşaatı klas ve nakliye mesafelerinin tesbit heyeti olarak görev yaptıkları, kontrol mühendisi, müteahhit işbirliği uygulamasının mahzurlarını ortadan kaldırmak için mezkur heyet oluşturulmuş iken, heyet mensuplarının nakliye mesafesi tesbit işini, eskisi gibi tekrar kontrol mühendisi - Müteahhit beraberliklerine bırakmalarının kurumun zarara uğratılmasına vesile teşkil ettiği, bu nedenle görevlerini kötüye kullandıkları cihetle fiillerinin TCK. nun 240. maddesine uygun olduğu...

Hakediş raporlarını kontrol eden Rafet AÇIKGÖZ, Metin KÖŞÜK, Bekir AYKAÇ, Atilla BİLEN, Sinan ERDOĞAN'ın ünitelerine kontrol edilmek üzere intikal eden Eşrefpaşa inşaatına ait hakediş raporlarına hakiki kodlarla tanzim edilmediğini bildikleri tasdiksiz plânkoteler üzerinden denetledikleri, gerçek manada kontrol yapabilmelerini sağlayacak olan geçerli belgelerin hazırlanmasında gayret göstermedikleri, hakediş raporları üzerine bizzat koydukları, ikaz edici notlara rağmen, Kurumu zarara sokan ödemelere müsaade ederek görevlerini kötüye kullandıkları cihetle fiillerinin TCK. nun 240. maddesine uygun olduğu,

2- S.S. Kurumu tarafından Boyabat'ta başlatılan hastane inşaatı ile ilgili olarak, Sosyal Güvenlik Bakanlığı Teftiş Kurulunun 3.08/80-2 sayılı raporunda belirtildiği üzere;

Hafriyat klasının tespiti ve bu tespiti yapan heyetlerin teşekkülü olayında görevli Hacı ANIT ve Aziz TELCİ'nin, çeşitli kaynaklarca yapılan çalışmalar sonucunda arazinin karakteri kaya niteliği arzetmediği veya çok düşük bir yüzdeyi ihtiva ettiği tesbit edildiği, adı geçen heyet üyelerinin yumuşak kaya oranı % 10 dan % 60 a çıkartmak sure-

T.C. TÜRK DÖNÜM KAMUNLUĞU

E.1981/1

tiyle kurumu zarara uğrattıkları, görevlerini kötüye kullandıkları cihetle fiillerinin TCK'nun 240. maddesine uygun olduğu,

Hakedişleri tetkik ve onaylayanların sorumluluğu olarak kontrol elemanı Atilla BİLEN'in mükerrer ödemeye sebebiyet veren düzeltmeyi mutebber kabul ederek görevini kötüye kullandığı cihetle fiilinin TCK'nun 240. maddesine uygun olduğu, bahse konu teftiş kurulunun raporları, ifadeler ve tüm evrak münderecatı ile tesbit edilmiştir.

Soruşturma Komisyonunun 9/1 sayılı raporunda belirtildiği üzere eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Kazım ERDEM, Ali YILDIZ, Hasan İŞGÜZAR, Mustafa Kemal DERİNKÖK, Bekir Sami AKAY, Mustafa ENGİNSU, Cahit ÖZKARA, Sedat ZAİM, Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Vahit ERUZ, Şevki ÜLER, Adnan KILIÇ haklarında Yüce Divana kamu davası açılmış olduğundan müfettişlik raporlarında belirtilen hususlardan dolayı ayrıca kamu davası açılmamıştır" denilmektedir.

C) Sanıklar Ali YIDIZ, Mustafa ENGİNSU, Bekir Sami AKAY, Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Vahit ERUZ, Metin KÖŞÜK ve Kâmil TELCİ hakkında Ankara Cumhuriyet Savcılığınca 31.12.1980 günlü, 1980/16371 sayılı iddianame ile Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesi'nde kamu davası açılmıştır. İddianamede:

"Sinop Hastane ve hemşire kolleji inşaatını alan sanık Ali YILDIZ'ın diğer sanıklarla işbirliği yaparak inşaatta yapılan işleri fazla göstermek suretiyle yapılmayan işleri yapılmış gibi göstererek sahte istihkak raporu tanzim ederek Bakanlığın 40 milyon 525 bin lira fazla ödeme yapmasına ve zarara uğramasına görevlerini ihmal ve sahte evrak tanzimi düzenlemek suretiyle müsnet fiilleri işledikleri" ileri sürülerek cezalandırılmaları istenmiştir.

SAVUNMALAR

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

SSK tarafından yaptırılan sağlık tesislerinin toprak hafri-

T.C.

yatı, nakliyatı ve hakediş raporlarıyla ilgili yolsuzluk savlarının muhatabının hiçbir zaman Bakan olmadığını, müteahhide fazla ödeme yapınız diye imzalı bir emri bulunmadığını, Yüce Divan'da dinlenen sanıkların da kendilerine hiçbir baskı yapılmadığını ve emir verilmediğini söylediklerini, bir iş adamanın yaptığı şikâyeti inceleyin demenin, o iş adamına hakkı olmayan istihkakı ödeyiniz anlamına gelmediğini, SSK'nın idarî ve malî yönden özerk bir kuruluş olduğunu;

Bir ihbar veya şikâyet olmadan mühendislerin çalışma durumlarını bilmek olanağı bulunmadığını, Sinop, Boyabat ve Eşrefpaşa Hastane inşaatlarıyla ilgili hiçbir şikâyet ve ihbarın Bakanlığa intikal etmediğini;

Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA'nın hakediş raporlarının ve tüm işlemlerin yasalara uygun olarak tanzim edildiğini, kanunsuz ve usulsüz işlem yapılmadığını söylediğini ve ayrıca "Bakan beni tanımaz, bana hiçbir baskısı olmamıştır" dediğini, Cahit ÖZKARA'nın dışardan, açıktan atanmış olmadığını, daha önce SSK'nın İstanbul Vatan Caddesinedeki inşaatta ve İstanbul Topcular SSK Dispanserinde inşaat kontrol şefi olarak görev yaptığını, kendisinin sadece Cahit ÖZKARA'nın dilekçesinin altına"Sayın GÖKSU" diye yazarak bu işleri tedvire memur Genel Müdür Muavini Adnan GÖKSU'ya havale ettiğini, Adnan GÖKSU'nun Yüce Divan'da bu atamada hiçbir baskı yapılmadığını açıkladığını, şayet usulsüz ve yasalara aykırı bir atama yapılmış olsa idi atama işlerinden sorumlu ve atamayı yapan Genel Müdür Yardımcısı Adnan GÖKSU ile atamada imzası bulunan Daire Başkanı Erbil TÜRE haklarında soruşturma açılması gerekeceğini, soruşturma açılmadığına göre atamanın normal ve İzmir'den telefonla Cahit ÖZKARA'nın atanmasını takip ettiği savının tamamen gerçek dışı olduğunu, kaldı ki bir Bakan olarak hizmetlerin süratle yürütül-

T.C.

mesi için müdahale etmek yetkisi bulunduğunu, Eşrefpaşa inşaatının temeli atılırken mühendis yoksa oraya mühendis atamayı hızlandırın demenin suç sayılamıyacağını;

Müteahhide fazla ödeme yapıldığı savının idarî ve teknik bir husus olduğunu, Bakanı uzak yakın ilgilendirmediğini, yapılan işlerin esasen yöntemine uygun olduğunu dinlenen teknik elemanların söylediklerini;

Oğlunun parasını bizzat ödeyerek satın aldığı dairenin rüşvet olarak gösterilmek istendiğini, oğlunun ya da kendisinin görevinin istihkak tanzim etmek ve imzalamak olmadığına göre bu savın geçersiz olduğunu, üst yönetici olarak müteahhit lehinde hareket ettiği hususunda en ufak bir delil bulunmadığını, daireyi satan Selahattin ELBİR'in Yüce Divandaki ifadesinde Hasan İŞGÜZAR'ın önce giderek kendisine 50 bin lira üzerinden kaparo verdiğini, daha sonra bedelini bizzat Hasan İŞGÜZAR'dan aldığını söylediğini ve ayrıca daire bedelinin alındığına dair imzasını taşıyan makbuz ile yine 19.7.1978 günlü tarafların imzalarını taşıyan sözleşmenin, kendileri tarafından yapıldığını da kabul ettiğini, dairenin kendi haberi olmadan oğlu tarafından alındığını, oğlunun reşit olduğunu, mülk edinme özgürlüğüne sahip bulunduğunu, 13 Temmuz 1978 gününde Eşrefpaşa'daki 1100 yataklı hastanenin temel atma merasimi nedeniyle oğlunun da İzmir'de bulunduğunu, 13-18.7.1978 tarihlerinde oğlu ile Efes Otelinde kaldıklarını, masrafların İzmir Esnaf Kefalet Kooperatifleri Birliği tarafından karşılanmak istendiğini, ancak masrafları Kooperatifin değil, Cemal TARCAN isimli bir arkadaşının ödediğini, Ali YILDIZ'la bir samimiyeti olmadığını;

Sedat ZAİM'in Boyabat Hastanesi Kontrol Mühendisliğine kendisi tarafından atandığı savının gerçek dışı olduğunu, Personel Dairesi Baş-

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

kanı Adnan GÖKSU'nun bu atama işleminin tüm yasalara ve usule uygun olduğunu bildirdiğini;

Hasan ÜNAL'a fazla istihkak ödemesi için baskı yaptığı savının hayal mahsulü olduğunu, Hasan ÜNAL'ın Bakan tarafından baskıya maruz kaldığı iddiasının yazılı belgelerle kanıtlanması gerektiğini, Hasan ÜNAL'ın Boyabat'ta değil Sinop'ta görev yaptığını, bu bakımdan görevden alındığı iddiasının da gerçek dışı olduğunu, Hasan ÜNAL'ın ifadesinin tezatlarla dolu bulunduğunu, Bakan tarafından Ankara'ya çağrıldığı yolundaki telefon teyit kâğıdının tarihinin 3.8.1978 iken o tarihte Bakanın Ankara'da olmadığının anlaşılması üzerine tahrif edilerek 31.7.1978 gününe çevrildiğini, Hasan ÜNAL'a istihkaklar nedeniyle baskı yapsa idi onu Sinop'ta tutmaması gerektiğini;

Belirtmiştir.

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR MÜDAFİİ AVUKAT YAHYA KAZIM ZABUNOĞLU, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Cahit ÖZKARA'nın, İzmir Eşrefpaşa İnşaatı Kontrol Mühendisliğine atanmasının Hilmi İŞGÜZAR'ın isteği ve ısrarlı tutumuyla gerçekleştiği yolundaki savın hiçbir somut kanıta dayanmadığını;

Kontrollüklerin Ali YILDIZ'ın istediği gibi oluşturulmasında, gerçeğe aykırı olarak düzenlenmiş istihkakların imzalanmasında ve ödemelerin yapılmasında Bakanın etkisi konusundaki savların da tutarsız, temelsiz ve kanıtsız olduğunu, Hasan İŞGÜZAR'ın da Ali YILDIZ'la kurduğu yakın ilişki sonucu babası Hilmi İŞGÜZAR'a aracılık yapmak suretiyle menfaat sağlamış olduğu savının elle tutulur hiçbir yanı bulunmadığını, buna rağmen Hasan İŞGÜZAR için İzmir'deki daireyi babası adına aldığı kabul edilerek ceza tertibi istendiğini, yani rüşvet suçunun menfaat öğesi apartman dairesinin oğlu İŞGÜZAR'ın değil, baba İŞGÜZAR'

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

ın mamelekine girmiş sayıldığını, gramer açısından dahi bir tahlil yapıldığında burada kimin neyi aldığının, o rüşvet suçunun menfaat öğesi olarak sayılan dairenin kimin mamelekine girdiğinin açıkca belli olduğunu;

İzmir'deki dairenin satın alınması konusunda tanık Selâhattin ELBİR'in ifadesi üzerinde durulduğunu, Halk Bankasından 2 milyon lira para çekildiğinin vurgulandığını ve sonuç olarak Ali YILDIZ'ın söz konusu daireyi Hasan İŞGÜZAR'a aldığının belirtildiğini, Ali YILDIZ vekilinin bu dairenin alımı hikâyesi hakkında her aşamada cerhedilmez kanıtlar üzerinde durduğunu, konuyu ayrıca kendisinin de irdelemek istemediğini;

Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde SSK'nın Bakanlığa bağlı olması nedeniyle Hükümet adına vesayet ve denetim görevinin söz konusu olduğunu öne sürdüğünü, oysa idare hukukunun temel ilkelerinden birine göre idarî vesayetin ancak kanunla tesis edilen denetim mekanizması olduğunu, kanunla tesis edilmeyen bir idarî vesayet düşünülemiyeceğini, Başsavcılığın inşaatlar nedeniyle varlığını ileri sürdüğü idarî vesayetin hangi kanun hükmünden çıktığını belirtmesi gerektiğini;

Hasan ÜNAL'ın siyasal ilişkileri bir yana, basiretli bir teknik eleman olmadığının, işin sürüncemede kalmasına neden olduğunun anlaşılması üzerine, Kurum'un düzenlemelerine uygun olarak bu görevden alınıp Bölge Müdür yardımcılığına getirildiğini, bu atama ile Bakanın ilgisi bulunduğu savının kanıtlanmadığını, yeni atanan mühendis Sedat ZAİM'in de Bakan tarafından baskı altında tutulduğu savının desteksiz kaldığını, ne Sedat ZAİM'in ne de başka bir ilgilinin bu yolda bir bildirimde bulunmadığını;

E.1981/1

Soruşturma Komisyonu Raporunda, Sinop Hastane inşaatı 4 nolu hakediş raporu nedeniyle Bekir Sami AKAY'ın Kâmil TELCİ ve diğer sanıkları çağırarak Bakan bu işle ilgileniyor ve çocuğun 17 milyon liraya ihtiyacı olduğunu söylüyor dediğinin öne sürüldüğünü, aynı raporda dana sonra Boyabat 5 no.lu hakediş raporu için bu sözlerin söylenmiş gösterildiğini, iki ayrı inşaat ve iki ayrı hakediş ve aralarında zaman ayırımı olduğu açıkça belli iki olayda aynı sözlerin kullanılmasının raporun inanırlık derecesi üzerinde bir fikir sahibi olmaya yettiğini, haksız olarak Bekir Sami AKAY'a mal edilen bu sözlerin gerçekte söylendiğinin kanıtlanmadığını;

Söylemiştir.

SANIK ALİ YILDIZ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Yasalara aykırı hiçbir iş yapmadığını, hakedişlerin avans niteliğinde ödemeler olduğunu, kesin hesap sonucunda borçlu çıkması halinde karşılığında güvence mektupları bulunduğunu, bundan dolayı Kurum zararının söz konusu olmadığını, bu güne kadar yapılan bütün uygulamalar sonucunda yüzlerce müteahhidin kesin hesaplarda borçlu çıktığını, hiç birinin sahte hakediş tanzim etmekten dolayı hüküm giymediğini, kaldı ki Kurum tarafından tanzim edilen klas ve mesafe tutanaklarının istihkaklara esas olduğunu ve tutanaklarda imzasının dahi bulunmadığını, hakedişlerin bazılarında imzasının bulunmasının hak sahibi olması sıfatıyla yapılan işlemleri tebellüğ ettiği anlamını taşıdığını, belgeleri kendisinin düzenlediğinin düşünülemiyeceğini, Devletin memurları tarafından yapılan tespitlere ve düzenlenen tutanağa göre iş yaptığını;

Demir ihzaratının avans güvence mektubu karşılığı avans niteliği taşıyan bir işlem olduğunu;

Rüşvet savının doğru olmadığını, Hasan İŞGÜZAR'la otelde beraber

T.C. DIVAN BAŞKANLIĞI

kalmadıklarını, zamanın Bakanının kendisi için özel bir işlem yapmadığını, Bakanın yanına inşaatlarla ilgili bilgiler vermek için gitmiş olabileceğini, başkaca hiçbir kastının ve talebinin bulunmadığını, tek suçunun Bakanın seçim bölgesinde iş alması olduğunu;

Genel Müdürlük kademelerinde bürokratik engeller ve işlerin seyrini aksatacak durumlar ortaya çıktığında üst mercilere şikâyet etme hakkı bulunduğunu, Sinop, Boyabat ve Eşrefpaşa inşaatlarıyla ilgili olarak bir açıklama yapan SSK Genel Müdürü Hikmet ERİNÇ'in kendisinden SSK'dan aldığı işleri zamanından evvel yetiştiren ve yasalara uygun şekilde bitiren bir müteahhit olarak söz ettiğini;

Yer teslimi yapılmadan işe başladığı savının gerçeklerle bağdaşmadığını, zamanın bakanı ve yetkilileri tarafından temel atma merasimlerinin yapıldığını, kaldı ki yer teslimine giden heyetlerin yer teslimi yapmadıklarına dair bu güne kadar hiçbir yazı ve belge düzenlemediklerini, inşaatların kendisi tarafından durdurulduğu savının gerçek dışı olduğunu, Kurum'ca durdurulduğuna dair belgelerin Yüce Divan'a sunulduğunu;

Öne sürmüştür.

SANIK ALİ YILDIZ MÜDAFİİ AVUKAT BURHAN GÜRDOĞAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

TCK'nun 339. maddesinin bir memurun, memuriyetini icrada tamamen veya kısmen sahte bir varaka tanzim etmesi veya hakiki bir varakayı tağyir ve tahrif eylemesi ve bundan dolayı umumi ve hususi bir mazarrat tevellüt etmesi halinde, cezalandırılacağını öngördüğünü, şu hale göre müvekkili hakkında uygulanmak istenen ceza hükümlerinin öncelikle bir sahte evrak düzenlenmesini veya gerçek bir evrakın değiştirilmesini ve bundan dolayı da genel ve özel bir zararın doğmasını şart kıldığını, önce ara hakediş raporlarının genel ve özel bir zarar doğmasına yol

E.1981/1

açabilecek belgeler olup olmadığının irdelenmesinde yarar bulunduğunu, ara hakediş raporlarının taraflar yönünden kazanılmış hak doğurmayan, ancak kesin hesap sonucunda mahsubu yapılan alelhesap ödemelerden ibaret bulunduğunu, bu nedenle TCK'nun 339. maddesi anlamında genel ve özel bir zarar doğurmıyacak belgelerden olduğunu, öte yandan 339. maddenin evrakı düzenleyenin bir memur olması koşulunu getirdiğini, savunmasını yapan bütün teknik elemanların ifadelerinde belirttikleri gibi ara hakediş raporlarının kontrol mühendisi tarafından düzenlendiğini, memur olmayan bir kişinin memurun resmî evrak tanzim etmesi suçuna katılmasının söz konusu olamıyacağını;

Ara hakediş raporlarının kontrol mühendisi tarafından yerinde düzenlendiği biçimde ödemeye esas alınmayıp merkez kontrol elemanlarınca değiştirildiğini, şu hale göre kontrol mühendisi tarafından düzenlenen ve hak sahibi sıfatıyla bazılarının müvekkili tarafından imzalanmış bulunan ara hakediş raporlarının yalnız kesin hesap yönünden değil, bu ara hakediş bakımından dahi kesin ve ihtiyaca salih belgeler olmadığını, bu nedenle gerek kontrol mühendisinin gerek müvekkilinin sahte evrak düzenlemesinden söz edilemiyeceğini;

Bazı ihzarat bedellerinin kontrol mühendisi tarafından düzenlenen ara hakediş raporuna konulmamış olduğu halde, sonradan merkezde ilâve edilmesinin veya genel olarak müteahhide fazla ihzarat ödenmesinin sözleşmenin eskalasyon yani değişken birim fiyat esasına göre yapılmış olması karşısında idarenin yararına bulunduğunu, ara hakediş raporlarının sahte evrak sayılabilmesi için bu raporların dayanağını oluşturan plânkote, nakliye mesafesi, klas, kübaj miktarı vs. gibi unsurların da sahte olması gerektiğini, oysa bu işlemleri tamamıyla SSK Genel Müdürlüğünce kurulmuş heyetlerin yaptığını, müvekkilinin bunların düzenlen-

T.C. FÜCE 1923

E.1981/1

mesine katılmadığını, bu nedenle de müvekkili hakkında sahtecilik savının öne sürülemiyeceğini;

Eşrefpaşa inşaatına ait plânkotenin 2 no.lu istihkakla birlikte gönderildiğini;

Ankara 3. Ticaret Mahkemesinde açılmış olan 980/289 esas sayılı dava sonucunun beklenmesi gerektiğini;

2490 sayılı Kanuna tabi olsun veya olmasın ihale dosyalarının idarelerce hazırlanmasında gereken titizliğin gösterilmediğini, dava konusu inşaatlarda da aynı durumun söz konusu olduğunu, inşaat yapılacak yerin hukukî statüsü tam olarak aydınlığa kavuşmadan ve diğer teknik konularda inşaatın devamı sırasında karşılaşılabilecek sürprizler düşünülmeden ihale dosyalarının tanzim edildiğini ve keşif bedellerinin bu noksan tespitlere dayandırıldığını, diğer yandan ihalelerin değişken birim fiyat esasına göre yapılmasının da müteahhidin idareden alacağı meblağ ile keşif bedeli arasındaki farkı büyüttüğünü, bu nedenlerle keşif bedeli üzerinde kesinlikle durulmaması gerektiğini;

Rüşvet savının da sübuta ermediğini, Bakanın SSK'nın inşaatlarıyla görevden doğan bir ilişkisi bulunmadığını, istihkakların gereği şekilde ödenmediğini, haksızlıklar yapıldığı konularında müvekkilinin Bakana şikâyette bulunduğunu, Bakanın bu şikâyetleri ilgililere aktararak "bu meseleleri bana getirmeyin, kendiniz halledin" dediğinin sabit olduğunu, Hasan İŞGÜZAR'la birlikte bankaya gittikleri ve Hasan İŞGÜZAR aracılığı ile Bakana rüşvet verdiği yolundaki savların doğru olmadığını, bankadan 2 milyon lira para çekmesinin bu konuda delil olamıyacağını;

Belirtmiştir.

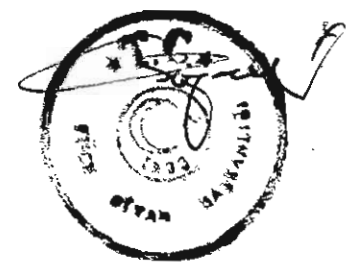

E.1981/1

SANIK ALİ YILDIZ'IN DİĞER MÜDAFİİ AVUKAT OSMAN NECATİ ALTAY, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkili ile müdahil SSK Genel Müdürlüğü arasındaki ilişkinin bir özel hukuk ilişkisi olduğunu;

Fuat BOZİNAL'ın 1.1.1979 gününde İzmir'de Bölge Müdürlüğü görevine başladığını, Eşrefpaşa inşaatının Ali YILDIZ'a ihale edildiği sırada onun görevli olmadığını, bu durumda adı geçen tanığın yer teslimi, kazı, klas, taşıma mesafesi, plânkote vesaire yönünden 6 no.lu hakedişin düzenlenmesi tarihine kadar görgü ve duygusuna dayalı bir bilgisi olmadığını;

Fuat BOZİNAL'ın Cahit ÖZKARA'nın atanması işini Bakanın takip ettiğini söylediğini, bunun da doğru olmadığını, Fuat BOZİNAL'ın Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ'ın müştereken yaptıklarını beyan ettiği plânkotenin yanlış olduğunu, kendisinin ayrı bir plânkote yaptığını bildirdiğini, adı geçenin böyle bir yetkiyi nerden aldığının ve mehaz kabul ettiği İller Bankası haritasının doğruluğuna ne sebeple hükmettiğinin anlaşılamadığını, plânkote yapımının sözleşme ile kontrol ve müteahhit tekeline bırakıldığını, İller Bankası haritasının da yanlış olduğunun ortaya çıktığını, vaziyet plânı ve diğer plânların zamanında gönderilmediğini;

SSK'nın ödemediği 6 no.lu istihkaktan sonra yaptırdığı hesapların kendilerini bağlamıyacağını, bir hata işlenmiş ise bunun tazmini gerekeceğini ve güvenceleri bulunduğunu;

Ara kesin hesapların yapılmadığını, sarfiyatın mukavele hudutları içerisinde kalıp kalmadığının tespiti işinin bir ihtisas konusu olduğunu, bir idari tahkikat sırasında müfettiş tespitlerinin geçerli olabileceğini, onun ötesinde bu tespitlerin yetersiz kaldığını;

T.C.

E.1981/1

Müvekkili tarafından Kurum yetkililerine bir çok kez çeşitli konularda yazılar yazıldığını, bu yazılarda yapılan işlerden, eksikliklerden söz edildiğini, sundukları öteki belgelerin de müvekkilinin üzerine düşen işleri yerine getirdiğini kanıtladığını, Yüce Divan dosyasında yer alan belgelerin çoğunun müfettiş beyanları veya onların seçtikleri kişiler tarafından tutulmuş tutanaklar olduğunu;

Müvekkil Ali YILDIZ'ın Sinop, Boyabat ve İzmir - Eşrefpaşa'da inşa etmekte olduğu SSK'ya ait sağlık tesislerinin kendisine ihalesi konusunda eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR ile aralarında herhangi bir konuşma ve görüşme olmadığını;

Soruşturma Komisyonu Raporunda belirtilen hususların Türk Ceza Kanunu'nun 342. veya 339. veya 343. maddeleriyle ilgisi bulunmadığını, Bakanla müteahhit arasında menfaat ilişkisi olmadığını, klas, yer tespiti, plânkote vesairenin müvekkili ile Bakanın tanışmasından çok önceye ilişkin olaylar olduğunu;

Ali YILDIZ'ın ihalenin kendi üzerinde kalmasını ve yapılan anlaşmayı müteakip sözleşme, özel ve genel şartname hükümleri gereği işe başladığını, SSK Genel Şartnamesinin 4. maddesinde "müteahhit mukavelenin imzalanması tarihinden itibaren inşaat için lâzım gelen ihzaratı yapmak ve ehemmiyeti ile mütenasip işçi ve malzeme temin etmek ve bu işlerin temin ve ikmalini tam bir faaliyetle başarmak için gereken tedbirleri almakla yükümlüdür" denildiğini, Genel Şartnamenin 5. maddesinde ise, inşaat ve ameliyata ait bütün projelerin Kurum tarafından müteahhide teslim edilmesinin öngörüldüğünü, 10. maddesine göre yer teslimiyle görevli olan tarafın Kurum olduğunun ve gecikme halinde müteahhidin işe başlıyabileceğinin açıklandığını, bu kurallardan yer teslimi için başvurunun müteahhitten geleceğinin, böyle bir başvuru halinde

Kurum'un 15 gün içinde yer tesliminde bulunacağının anlaşıldığını, yer teslimi halinde müteahhide düşen görevin teslim tarihinden itibaren 15 gün içinde inşaata başlamak olduğunu, başlamadığı takdirde Kurum'un fesih yoluna gideceğini, yer teslim edilmemiş olmasının hiçbir cezaî sonucu bulunmadığını, çünkü Eşrefpaşa sözleşmesinin 4. maddesinde müteahhidin yer teslimi için belirtilen sürede başvuruda bulunmaması halinde yer tesliminin yapılmış addedileceğine dair hüküm bulunduğunu, esasen Eşrefpaşa inşaatı yer teslimi için müvekkilinin müracaatta bulunduğunu ve bu müracaat üzerine yer tesliminin yapıldığını;

Genel Şartnamenin 5. maddesinde inşaat ve ameliyata ait bütün projelerin Kurum tarafından tanzim edileceğinin ve bu konudaki istisnaların mukavelede yer almasıyla mümkün olacağının belirtildiğini, diğer taraftan Kontrol Yönetmeliğinin 11. maddesinde de işyerine ait kesit, plânkote ve rölevelerin kontrol tarafından yapılacağı kuralına yer verildiğini, maddenin içeriğine göre plânkotedeki kodlarla tabii zemin kodlarının saptanması görevinin de Kontrolun olduğunu, Genel Şartnamenin 2. maddesinde "mukaveleye bağlanan her türlü inşaat ve ameliyat Kurum ve onun tayin edeceği memur ve teşkilât tarafından kontrol edilecektir", 3. maddesinde de "müteahhit inşaatı mukavele ilişkilerindeki hükümlere aykırı olmamak şartıyla kontrolun vereceği talimata göre yapmaya mecburdur" denildiğini, bu hükümler karşısında plânkotedeki bazı eğrilerle ilgili düşüncelere ve döküm yeri tespit işlemlerinde kimi belediyelerden araştırma yapılmadığı yolundaki görüşlere katılma olanağı bulunmadığını;

Plânkotenin kontrol tarafından yapılmadığını ve 2 no.lu istihkak uygulandığını, hal böyle iken Kurum tarafından 4 no.lu istihkak sırasında plânkotenin varlığının kabul edildiğini, Kurum'un 14.9.1981 günlü cevabî yazısında plânkotenin Kontrol Şefliğinin 23.10.1978 günlü

T.C. DIVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

yazısı ile 25.10.1978 tarihinde Kurum kayıtlarına intikal ettiğini bildirdiğini, burada bir yanılgı olduğunu, 2 no.lu istihkakla gönderilen plânkotenin bu olmaması gerektiğini, o halde daha evvel gönderilen bir plânkotenin mevcut olduğunu;

Fuat BOZİNAL'ın İzmir Bölge Müdürlüğüne atanması üzerine bazı düşünceler ileri sürmesi sonucu plânkotenin bir heyet tarafından yapılması yoluna gidildiğini, sözleşme gereği olan bir hususun daha sonra değiştirilmiş olması halinde mukavelede taraf olan müvekkilinin değişiklikle ilgili olarak söz hakkı bulunduğunu;

Eşrefpaşa inşaatında klas mevcut olduğunu, klasla ilgili tartışmanın kazının devamı sırasında klas değişmesi halinde Kurum'un haberdar edilip edilmediği konusunda toplandığını, ilk klasla ilgili tartışmaları takiben üç kişilik bir klas heyetinin gönderildiğini, bunlar tarafından yapılan klasa itibar edilmediğini, tartışmaların sürüp gittiğini, Eşrefpaşa'daki klas ve mesafe tespitlerinde Kurum'un normal prosedürünün uygulandığını, klasın ülkemiz şartlarında gözlem metoduyla tespit edilegeldiğinin herkesçe kabul edilen bir husus olduğunu, kazı esnasında klasın değiştiğinin kabulü halinde keyfiyetten Kurum'un haberdar edilmesinin önemli görüldüğünü, haber vermenin Kontrola ait olduğunu, klası etkileyecek bir hal gerçekten doğmuş olsaydı keyfiyetten Kurum'a bilgi verilmesi gerekeceğini, böyle bir şey gözlenmediği için Kontrolün bu durumu Kurum'a iletmediğini, oysa çekişmelerin başlaması aşamasında klasın müteahhit lehine değiştiğinin Kurum'a bildirildiğini, hiçbir cevap alınamadığını, klasla ilgili bir raporun kendileri tarafından Yüce Divan'a sunulduğunu, bu raporun inşaat alanından taşınma yerine götürülen toprağın klas yönünden bir tespitini yaptığını, bu raporun taşınan toprağın aynı vasıfta olduğunu, başka bir deyişle daha evvel yapılan

YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

klas tespitine uygun bulunduğunu belirttiğini, kazı yapıldıktan sonra klasın tespitine imkan olmayacağının tanıklar ve yetkililer tarafından açıklandığını, klas ve nakliye tutanağında müvekkilinin imzasının bulunmadığını, kurullara da katılmadığını;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında ne miktar toprak hafredildiğinden merkezdeki tetkikler sırasında ve fakat hakedişlerde indirimler yoluna gidildiği dönemde söz edilmeye başlandığını, hafriyat miktarının plânkoteye göre 380.000 m^3'ün üzerinde olduğunu, inşaat alanından bu kadar toprak çıktığının kontrol mühendisinin tespitleri ve düzenlediği hakedişlerle belli olduğunu, hafredilen toprağın sözü edilen miktarda bulunduğunun da İzmir Bölge Müdürlüğünün 3.4.1979 gün ve 3806 sayılı yazısının 2. maddesinde de belirtildiğini, hafredilen toprağın 380.000 m^3'den fazla olduğunu, bu miktarın tümünün inşaat alanı dışına çıkarıldığını, bu hususun inşaat alanında toprak bulunmaması ile belli olduğunu, toprak nakli kosundaki anlaşmazlığın tamamen hukuki bir nitelik taşıdığını;

Cahit ÖZKARA'ya 200.000 liranın, kontrol mühendisi olması dolayısıyla, binasından çöp kutusuna kadar yapımı ve alınması müvekkiline yükletilen bir görevin ifası cümlesinden olarak verildiğini, esasen Cahit ÖZKARA'nın menfaat sağladığı hakkında bir davanın bulunmadığını;

Samsun Haddecilik Sanayii Anonim Şirketine avans verilmesinde bir sakınca bulunmadığını, sözleşmenin 31. maddesinde müteahhide avans verileceği hükmünün yer aldığını, müvekkiline sözleşme gereği hem parası yatırılmak suretiyle 1150 ton demir tahsisi yapıldığını ve hem de demir alması maksadıyla 10 milyon liranın Samsun Haddecilik A.Ş.'ne ödendiğini, öte yandan müvekkili tarafından gerek inşaatlar ve gerek avanslar karşılığında 96.953.380 lira tutarında güvence yatırıldığını, bu güven-

E.1981/1

cenin halen Kurum'da olduğunu, demir tahsisi bedeli için avans para verilmesinin müvekkiline hasren ve onu kayırmaya matuf bir işlem sayılamıyacağını, burada önemli olanın tahsis edilen demirin ihzaratta ve imâlatta yer alıp almadığı konusu olduğunu;

Sözleşmelerde 2. sınıf keresteye para ödenmiyeceği hakkında bir hüküm bulunmadığını, iksada kullanılan kerestenin cins ayırımı yapılmaksızın bedelinin ödenmesinin doğal olduğunu, kaldı ki, istihkaklarda yapılan cins tashihlerinin müvekkilinin iradesi ile bir irtibatı bulunmadığını, inşaatlara ne miktar kereste getirildiğinin ve ne miktarının iksalarda kullanıldığının kesin hesaplarda belirlenecek hususlardan bulunduğunu;

İksanın Eşrefpaşa inşaatında yapıldığını, bunun derin kazıya bağlı olduğu ve derin kazı yapılmasının gerekmediği öne sürülerek Kurum'un zarara uğradığı görüşüne yer verildiğini, derin kazı yapılmasının proje gereği olduğunu;

Müteahhidin, alacağını isteyen bir kişi olarak sitüasyonları imzaladığını, bunun bir ölçüde hakedişlere itirazı olup olmayacağının tespiti için müteahhide tanınan bir inkân olduğunu, Bayındırlık İşleri Genel Şartnamesinin 34. maddesinde kat'i sitüasyonların nasıl yapılacağının hükme bağlandığını, bu maddeye göre bütün işlerin ikmali ile muvakkat kabul muamelelerinin tekemmülünü müteakip kontrolün müteahhitle karşılıklı olarak kat'i sitüasyonun tanzimine ve hesapların yapılmasına girişeceğini, bu hesapların yapıldığı sürece hesapların yapıldığı yerde müteahhit veya selâhiyetli vekilinin bulunmaya mecbur olduğunu, bu açık hükümle müteahhite görev ve yükümlülük getirildiğini, hiçbir hakedişin geldiğinin üstüne çıkarılmadığını, düzenlemelerde bir artırma yapılmışsa mutlaka demir, kereste gibi maddelerin ilâvesi suretiyle yapıldığını,

E.1981/1

Bakanın düzenlenen hakedişlerde gösterilen meblağların daha da artırılması hakkında hiçbir girişimi olmadığını, Bekir Sami AKAY'ın da böyle bir müdahalesinin bulunmadığını, müvekkilinin eyleminin Türk Ceza Kanunu'nun 339., 342., 346., 340. ve 343. maddeleriyle ilgisi bulunmadığını müvekkilinin Ceza Hukuku tatbikatında memur sayılan kişilerden de olmadığını, öğretide ve içtihatlarda sahtecilik suçunun tanzim anında teşekkül edeceğinin kabul edildiğini, sahtecilik türünden olan sahte belgeyi kullanma suçunda belgenin kullanılmasının suçun oluşumunun koşulu olmadığını, hakedişlerin Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta düzenlendiklerini, bazılarının Kurum merkezinde düzeltildiği ve bu düzeltmelerden dolayı bir suç işlenmiş ise bu takdirde Ankara Mahkemelerinin yetkili olacaklarını, belgeleri düzenleyenlerin iddiaya göre Cahit ÖZKARA, Sedat ZAİM ve Metin KÖŞÜK, tashih edenlerin de merkez elemanları olduklarını, oysa merkez teşkilâtındaki elemanlar için 339. maddenin tatbikinin istenmeyip 240. ve 230. maddelerden söz edildiğini, belgelerin düzenlenmesi için Bakanın adı geçenlere emir vermediğini, bu hususun Bakanın görev ve yetkileri içine girmediğini, sahtecilikle suçlanan kişinin sadece müvekkili olduğunu, Bakan hakkında sahtecilik iddiasıyla bir dava açılmadığını, o halde suç varsa bunun belgenin tanzim edildiği yerde işlendiğini;

Belgelere göre Hasan İŞGÜZAR'ın 1.7.1978 tarihinde Efes Otelinde bir gece konakladığının anlaşıldığını, Otel yazısında "18/19.7.1978 günü otelimizin 813 no.lu kral dairesi Ali YILDIZ adına açılmış olup aynı gün odada Hasan İŞGÜZAR'ın da kaldığı görülmekte ve hesabın da yine Ali YILDIZ tarafından ödenmiş olduğu foliosundan anlaşılmaktadır" denildiğini, kaşe ile 18 Temmuz 1978 tarihi yazılı olan konaklama belgesinde

E.1981/1

yukarıda "İŞGÜZAR Hasan" alt kısmında kurşun kalemle "B. İŞGÜZAR" yazısı ve ziyaretçi yerinde bir paraf bulunduğunu, hesap pusulasında ise 18 Temmuz ve 19 Temmuz günü masraflara ait açıklamalar mevcut olmasına rağmen ödeyen ve kabul edene ait imza bulunmadığını, kabul kâğıdında ise bir şahsın 18 Temmuz da gelip 19 Temmuz da gittiği, ücret olarak da 3850 lira ödendiği, belgenin "adı, soyadı" hanesinde "YILDIZ B. Ali", adres hanesinde "Tophane Mahallesi Atatürk Caddesi No:59 Rize" yazılı bulunduğunun görüldüğünü, başka bir belgede ise "İŞGÜZAR B. Hasan" ve açıklamasında "813 no.lu oda karşısında şahıs bir ücret hes geldiği tarih 18 Temmuz, gittiği tarih 19 Temmuz 1978" yazılı olduğunun gözlendiğini, bu belgelerin Hasan İŞGÜZAR'ın bir gece Efes Otelinin 813 no.lu odasında konakladığını gösterdiği kabul edilse ve gerçekten Hasan İŞGÜZAR'ın bir gecelik otel parasını müvekkilinin muhasebesinin ödediği varsayılsa bile bu münasebeti örf ve adetin bir gereği saymak gerektiğini;

Bakanın Ali YILDIZ için söylediği "bu adam zırt zırt ne oluyor" sözleri hatırlanırsa istihkakla ilgili konuların kendisine getirilmesini istemediğinin anlaşılacağını, hakedişler konusunda menfaat ilişkisi ile irtibat kurma olanağının bulunamıyacağını, Bakanın "çocuğun 17 milyona ihtiyacı varmış" sözünü müvekkiline menfaat sağlanması için söylenmiş bir söz olarak kabulünü de mümkün görmediklerini;

Hasan İŞGÜZAR'ın bir daire satın aldığının tartışmasız olduğunu, bu daireyi almadan önce bizzat gidip satıcıya kaparo verdiğini, müvekkilinin daire satıcısının yanına Hasan İŞGÜZAR'la gittiği, Karadeniz şivesiyle konuştuğu ve satıcıya müteahhit olduğunu söylediği yolundaki savların bir tanığın anlatımına dayandığını, müvekkilinin bankadan aldığı parayı Hasan İŞGÜZAR'a vermediğini söylediğini, Hasan İŞGÜZAR'ın daire sahibine ödediği paranın 1 milyon 50 bin liradan ibaret olduğunu,

E.1981/1

bankadan alınanla ödenen para arasında münasebet kurulamadığını, daireyi satan tanığın sözlerinin çelişkilerle dolu olduğunu, bir an için müvekkilinin bir miktar parayı Hasan İŞGÜZAR'a verdiği kabul edilse dahi yine de rüşvet suçundan söz edilemiyeceğini, rüşvetin vazifeye ilişkin bir işlemi yapmak veya yapmamak için herhangi bir menfaat, teklif veya kabulü olduğunu, teklifin her iki tarafça da yapılabileceğini, ancak vermeyi isteyenin teklifi yapmasının asıl olduğunu;

Boyabat Hastane inşaatına ait ilk hakediş raporunun Ali YILDIZ tarafından değil, onun şantiye elemanları tarafından imza için Hasan ÜNAL'a götürüldüğünü, bu istihkakın onanmaması üzerine de Sedat ZAİM tarafından indirimli ve yeni bir istihkak düzenlendiğini, dosyada mevcut yer teslim tutanağına göre müvekkiline teslim edilen yerin toplu konut arsalarını kapsamadığını, hafriyatın teslim edilen alanda yapıldığını, müteahhidin izinsiz olarak toplu konut alanını da hafrettiği yolundaki savların doğruluğu hakkında gösterilen kanıtların toplu konut arsalarıdır diye müteahhide yer teslim edildiğini isbat etmeye yeterli olmadığını, müvekkilinin bile bile böyle bir hafriyatta bulunduğunu gösteren hiçbir belge bulunmadığını;

Soruşturma Komisyonu Raporunda yer alan Boyabat Hastane inşaatı hafriyat miktarına ve taşınan hafriyat miktarına ilişkin "hakiki" rakamların neye göre saptandığının belli olmadığını, bu saptamanın müvekkili tarafından kabul edilmediğini, istihkak raporlarında yer alan kübaj ve taşınan hafriyat miktarına ilişkin verilerin kontrol teşkilâtı tarafından konduğunu, bu konularda herhangi bir görevlinin ihmal göstermiş olmasını müteahhit - Bakan ilişkisine bağlamanın mantıkla bağdaştırılamıyacağını;

Boyabat inşaat alanı stabilize malzeme gereksiniminin Kurum'a du-

yurulmuş ve Kurum'ca da kabul edilmiş olduğunu, zeminin gevşek ve çamurlu olması nedeniyle dökülen ve serilen malzemenin tespitinde kesinlik olamıyacağını;

Sinop Hastane inşaatı ihalesini müvekkili Ali YILDIZ'ın Mevlüt HAMZAOĞLU'ndan devir almasında herhangi bir usulsüzlük bulunmadığını, bu devir işlemini kabul etmesi için Kurum'u kimsenin zorlamadığını;

Belirtmiştir.

SANIK HASAN İŞGÜZAR SAVUNMASINDA ÖZETLE :

İzmir'de 13.7.1978'den 19.7.1978 gününe kadar kaldığını, Efes Oteline verilen talimat uyarınca otel masraflarının İzmir Esnaf ve Sanatkârlar Birliği tarafından ödeneceğinin faturalara yazıldığını, bu faturaları ibraz edeceğini, Ali YILDIZ'la aynı odada kalmadığını;

Rüşvet suçunun maddî ve manevî ögelerinin oluşmadığını, bir suç bulunmadığına göre katılmanın da söz konusu olmayacağını, rüşvete aracılıktan söz edebilmek için rüşvet alanla veren arasında bağlantının sağlanması gerektiğini, böyle bir durumun ise bulunmadığını;

Olayda Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesinin uygulanmasının istendiğini, bilirkişi raporuyla ağır bir zararın bulunduğu saptanmadan anılan maddenin uygulanması yoluna gidilemiyeceğini;

İnşaata ilişkin işlemlerin Bakanlığın görevine girmediğini, Bakanın görevleri saptanmadan, sübut ve hukuki tavsif tartışılmadan mesnetsiz bir suçlama ile yargılandığını;

Ali YILDIZ'la birlikte kesin olarak müteahhide ya da bankaya gitmediğini, böyle bir savı doğrulayan en küçük bir delil ya da emare bulunmadığını;

Ankara, Çankaya Ant Sokakta ve İzmir Karataş Mahallesinde iki dairesi, Silivri'de yazlık evi bulunduğunu, bu taşınmaz malların toplam

E.1981/1

değerinin 2.950.000 lira olduğunu;

Babasının Bakan olmasından önce sahip olduğu ve söz konusu daireleri alabilmek için iki otomobili 1977'de ve 1974 yılında aldığı bir taşınmaz malı da 1978 yılında sattığını, ayrıca yurt dışında bulunduğu sırada aylıklarının Türkiye'de biriktiğini ve yurt dışından Ford Eskord marka araba getirip babasının Bakan olmasından önce sattığını;

Söylemiştir.

SANIK HASAN İŞGÜZAR MÜDAFİİ AVUKAT YAHYA KÂZIM ZABUNOĞLU, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Hasan İŞGÜZAR'ın babası Hilmi İŞGÜZAR'a yöneltilen rüşvet suçlarıyla ilgili hukuksal değerlendirmelerin sakat ve yanlış olduğunu, Hasan İŞGÜZAR'ın üzerine atılan rüşvete aracılık suçunun da dayanaksız kaldığını;

Hasan İŞGÜZAR'ın babasının eylemlerine katılma konusunda önceden babasıyla anlaştığını gösteren hiçbir kanıt bulunmadığını, bunu kimsenin söylemediğini, Cumhuriyet Başsavcılığının baba-oğul ilişkisinden hareketle böyle bir anlaşmanın varlığını ileri sürdüğünü;

Hasan İŞGÜZAR'ın aracılığı ile İzmir'deki dairenin alındığı ve rüşvet suçunun oluştuğu yolundaki savın gerisindeki olayın Cahit ÖZKARA'nın Kontrol Mühendisliğine atanması olduğunu, Cahit ÖZKARA'nın kontrol görevine atanması tarihinin bu inşaat işinin hazırlık evresine rastladığını, İzmir'deki dairenin daha sonra alındığını, zaman sıralaması bakımından açık bir çelişki bulunduğunu, önce işin yapılıp sonra da rüşvet denen menfaatin sağlandığı olgusunun görülmediğini;

Öne sürmüştür.

SANIK CAHİT ÖZKARA MÜDAFİİ AVUKAT GALİP UĞUR, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

T.C. İDARE MAHKEMESİ SİVAS BAŞKANLIĞI

E.1981/1

Cahit ÖZKARA'nın Yüce Divan'da Bakan Hilmi İŞGÜZAR'a tebean yargılandığını, Cumhuriyet Başsavcılığınca Bakanın Türk Ceza Kanunu'nun 240., 213/2., 225., 227. ve.31. maddelerine, müvekkilinin ise aynı Kanunun 339. maddesine göre cezalandırılmasının istendiğini, bu durumda görevsizlik kararı verilerek dosyanın görevli mahkemeye gönderilmesi gerektiğini;

Müteahhit tarafından Kurum aleyhine Ankara 3. Asliye Ticaret Mahkemesinde dava açıldığını, bu davanın halen görülmekte olduğunu, bunun bekletici sorun sayılması gerektiğini;

Cahit ÖZKARA'nın Yapı İşleri Dairesine bir dilekçe vererek atanmasını istediğini, o sırada Başbakanlıkça atamaların durdurulup tasarruf yetkisinin Bakana verilmiş olması nedeniyle müvekkilinin dilekçesini Bakana vermek zorunda kaldığını;

Müvekkilinin daha önce İstanbul Vatan Caddesindeki Kurum tesislerinde çalıştığını, çalışmalarının yeterli olduğunu tanıkların bildirdiklerini, yetersizlik savının gerçeklere ters düştüğünü;

Cahit ÖZKARA'nın 200.000 liralık çeki Ankara'da aldığını, ancak karşılığının şantiye ihtiyaçlarında kullanıldığını;

Ara hakedişlerle yapılan ödemelerin genellikle avans niteliğinde olup kazanılmış hak bahşetmediğini;

Eşrefpaşa hastanesi inşaatında 7 no.lu hakedişin ara kesin hesap olarak nazara alındığını, bu ara kesin hesapta klasın ilk tespit tutanağındaki klas olarak kabul edildiğini, nakliye mesafesi uygulamasında karara varılamadığını, Hüseyin Nail ERENKUŞ tarafından hazırlanan plânkotenin kübaj hesabına esas alındığını ve bu plânkoteye nazaran kübaj hesabının yapıldığını, bunun 136.000 m^3 olduğunun belirtildiğini;

Ortaya atılan savların idarenin kendi tespit, beyan ve kabulü

ile müfettişler tarafından yapılan incelemeye dayandığını, oysa Yargıtay Hukuk Genel Kurulu'nun 16.1.1963 günlü kararında "Müfettişler tarafından verilen raporların delil kıymetinde olmadığı, bu sebeple müfettiş tarafından verilen rapora istinat edilemiyeceğinin" belirtildiğini, işin bilirkişilere incelettirilmesi gerektiğini;

Arazinin kazıdan önceki tabii haliyle kazıdan sonraki durumunu gösteren plânkotenin kübaj hesabı için gerekli olduğunu, hesap yapılmasında kolaylık temini için plânkoteyle birlikte bir de karelaj cetvelinin yapılarak idareye gönderilmesi gerektiğini, her hakedişte gösterilen hafriyat hesabının hakedişlerin arkasında plân ve hesap olarak yapıldığını, merkezde de bu hesapların gözden geçirildiğini;

Plânkotenin idarece yapılmamış ise kontrol mühendisi tarafından kendi sorumluluğunda yapılması ve müteahhide imzalattırılması gerektiğini, gerçekte hafriyata başlanmadan önce şehrin nirengi kotundan yararlanılmak suretiyle kontrol mühendisinin gözetiminde müteahhidin topoğraf ve teknikerlerince plânkotenin yaptırıldığını ve 2 no.lu hakediş eki olarak 22.9.1978 gününde düzeltilmek üzere Genel Müdürlüğe gönderildiğini, İdarece yapılan kübaj hesaplarına kontrol mühendisi tarafından yapılan plânkotenin değil, gerçek durumu yansıtmayan idarenin yaptığı üst plânkotenin esas alındığını, inşaata ait kazı klasının 19.8.1978 tarihinde Genel Müdürlükce tensip edilen bir kurulca tespit edildiğini, klas tespit tutanağında "... hafriyatın yapılan kısımlarından klas aşağıda olduğu şekilde tespit edilmiştir" denildiğini, buna göre klasın 19.8.1978 gününe kadar yapılan kazı için söz konusu olduğunu, bu tarihten sonra mevcut klasın Kurum lehine değiştiğinin kabulünden hareketle müvekkilinin sorumlu tutulduğunu, oysa klasın Kurum lehine değişmiş olduğu hakkında delil bulunmadığını;

E.1981/1

Arazide kazının tesviye kazısı olarak yapıldığı halde hesaplarda derin kazı pozunun uygulanarak ödeme yapıldığının öne sürüldüğünü, dinlenen tanıklar ve toplanan delillerle bu savın doğru olmadığının ortaya çıktığını;

Genel Müdürlükçe 19.8.1978 gününde görevlendirilen Şeref ŞAHİN, Metin KÖŞÜK ve Hacı ANIT tarafından mesafe tespit tutanağı düzenlendiğini, Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ve müteahhit tarafından da bu tutanağın imzalandığını, tutanak düzenlenmeden önce ilgili belediyelerden hafriyat artığının dökülecegi yerin araştırıldığını, İzmir Belediye Başkanlığının yazısında moloz dökülecek bir yer bulunmadığının bildirildiğini, Bornova ve Cumaovası Belediyelerinden de olumsuz yanıtlar alındığını, Torbalı ve Turgutlu Belediyelerinden alınan yanıtların ise olumlu olduğunu, yakınlığı nedeniyle Torbalı'nın seçilmediğini, her ne kadar İzmir Belediye Başkanlığının 19.3.1979 ve Narlıdere Belediye Başkanlığının 10.4.1979 günlü yazılarında döküm yeri bildirilmiş ise de, o tarihlerde esasen kazının bitmiş ve hafriyatın taşınmış olduğunu;

Torbalı'ya 13.10.1978 gününe kadar sadece 15.000 m^3 döküm yapıldığının ileri sürüldüğünü, tanıkların bu konuda tutarlı bir beyanda bulunmadıklarını, döküm yerine göre fiyat ödenmesinin gerekli olduğunu, Cahit ÖZKARA'nın da bu yoldaki uygulamayı esas alarak hakedişleri düzenlediğini 1 no.lu hakedişte 2000 m^3 birinci sınıf kereste ihzaratı gösterildiğini, merkezde 500 m^3'e indirildiğini, 6 no.lu hakedişte kontrol mühendisi tarafından 2000 m^3 gösterildiğini ve merkezde 1300 m^3'e düşürüldüğünü, 1 no.lu hakedişte 3000 m^3 ikinci sınıf gösterildiğini ve 5 no.lu hakedişte 2500 m^3'e indirildiğini ve 6 no.lu hakedişte 3000 m^3'e çıkarıldığını, 2 no.lu hakedişte 100 ton demire yer verildiğini;

Değişken fiyat sistemli ihalelerde ihzarat malzemelerinin eska-

E.1981/1

lasyon nedeniyle hakedişlere konulmasının Kurum lehine olduğunu, inşaata gelen malzemelerin kontrol mühendisleri tarafından hakedişlere dahil edilmesi gerektiğini, ihzarat malzemesinin inşaat mahalline getirildiği zaman hakedişlere dahil edilmesinde Kurum yararı olduğu için Türk Ceza Kanunu'nun 339. maddesinde öngörülen zarar unsurunun gerçekleşmediğini, hakedişlerin merkezde kontrol, tashih ve tadil edilebildiklerine göre iğfal kabiliyetinden yoksun olduklarını;

Beyan etmiştir.

Sanık Cahit ÖZKARA, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK BEKİR SAMİ AKAY, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

1978 yılına kadar klas tespitlerinin sadece kontrol mühendisi ile müteahhit tarafından yapıldığını, bunun bir çok dedikodulara neden olduğunu, gerek dedikoduları önlemek ve gerek Kurum yararını gözetmek üzere 8.8.1978 günlü olurla merkezde bir "klas tespit komisyonu" oluşturulduğunu, ancak, Türkiye çapında çalışacak kurulun bir anda tüm inşaatların klaslarını saptama olanağı bulunmadığını, 8.8.1978 tarihinde oluşturulan Klas Tespit Komisyonunun Doğu Karadeniz mıntıkası ve Boyabat'taki bazı inşaatların klas tespitine gittiğini, Yapı Dairesi yetkililerinden bunu öğrenen Ali YILDIZ'ın klas tespiti için verdiği dilekçe üzerine ne gibi bir işlem yapabileceğini sorduğunu, Komisyona kontrol mühendisini de ilâve etmenin yerinde olacağını, esasen bunun şartname gereği olduğunu, sorumlu kontrol bürosu elemanlarının inşaatı görmelerinin ve geleçek istihkakta fikir sahibi olmaları bakımından İzmir'e gönderilmelerinin yerinde olacağını ifade ettiğini, kendisinin de dilekçenin altına kararlaştırılan teknik personelin isimlerini yazdığını, yapılan işlemin doğru olduğunu,

Eşrefpaşa Hastane inşaatına ait 6 no.lu hakediş raporunun merkez-

E.1981/1

de incelenmesi sırasında müteahhidin Kurum'un tüm yetkililerini aşarak doğrudan Bakana çıktığını ve şikâyette bulunduğunu, konunun incelenmesi için Bakan tarafından işin kendisine telefonla iletildiğini, bunun üzerine ilgilileri odasına çağırdığını, yapılan toplantıda müteahhidin Bakana şikâyette bulunması nedenlerini araştırdığını, Kontrol Fen Heyeti Müdürü Şeref ŞAHİN'in biz öyle olmasını düşünüyoruz dediğini, kendisinin de gerekçesiz olarak iş yapılmaması, tereddütleri varsa yerinde araştırmada bulunmaları ve kontrol mühendisi ile görüşmeleri gerektiğini söylediğini, bu uyarısının hiçbir zaman bir baskı niteliğinde olmadığını, baskıdan söz eden Adnan KILIÇ'ın toplantıda bulunmadığını, ne şekilde olursa olsun kendisine intikal eden bir şikâyet konusunun tetkik edildiğini ve teknik elemanlarca henüz tetkik safhasında ve kesinleşmemiş olan istihkakın değerlendirildiğini ve ilk geldiği miktarın çok altına düşürüldüğünü;

Eşrefpaşa Hastanesine ait 7 no.lu hakedişin ödenmemesi üzerine kendisinin Fuat BOZİNAL'a telefon ettiği ve "Bakan zor durumda, istihkakın ödenmesi gerektiğini" bildirdiği yolundaki savın asılsız olduğunu ara kesin hesap niteliğindeki hakedişten kendisinin haberdar olmadığını, bu konudaki görevin Yapı Dairesine ait bulunduğunu, esasen ara kesin hesabın hiçbir zaman hakediş niteliğinde olmadığını, bir nevi geçmiş senenin mizanı niteliği taşıdığını, telefonla verilmiş bir talimatı olsaydı Fuat BOZİNAL'ın teyide bağlaması gerekeceğini;

SSK tarafından yürütülen bütün inşaat faaliyetlerinin merkez elemanlarının yetki ve sorumluluklarını belirleyen İnşaat İşleri Talimatı ve taşra kontrol teşkilatının yetki ve sorumluluklarını belirleyen Kontrol Talimatı ile yürütüldüğünü, bu talimatlar karşısında kendisinin bir sorumluluğunun düşünülemiyeceğini;

E.1981/1

Boyabat Hastane inşaatı ile ilgili olarak toplu konut arsasının hafriyatı için bir telefon emri bulunmadığını, esasen telefon ettiği öne sürülen 22.12.1978 gününde ve sonrasında bir hafriyat bedeli ödenmediğini, bu savı ileri süren Sedat ZAİM'in Yüce Divan'da ifadesini değiştirerek göreve başladığında tüm sahada hafriyat yapıldığını beyan ettiğini, hastanenin araziye yerleştirilmesi sırasında tepe istikametinde toplu konut arsalarına tecavüz ettiğini, hastanenin plân dışı olarak beş metre tepeye yaklaştırıldığını, geriye kalan arazinin de herhangi bir bina inşaatına uygun bulunmadığını;

Boyabat 5 no.lu hakedişinin yükseltilmesi için bir baskısı olmadığını, bunun ilgililerin ifadesiyle de anlaşıldığını, kontrol mühendisinin kendisinin bilgisi dışında merkeze gelerek zaten var olan ihzarat malzemesini hakedişe eklediğini, Bakanın baskısı ile kontrol mühendisinin atanmasının söz konusu olmadığını, kontrol mühendisini istihkakı imzalamaya zorlamadığını, imza etmeyenleri tayin etme keyfiyetinin varit olmadığını, Hasan ÜNAL'ın kontrol amiri ve görev yerinin Sinop olduğunu, olaydan üç dört ay sonra makina mühendisi olmasına rağmen kontrol teşkilatının en üst görevi olan Bölge Müdür Muavinliğine getirildiğini, gerek Metin KÖŞÜK gerek Hasan ÜNAL'ın istihkakları imza etmeleri için, kendisinin baskıda bulunmadığını ifade ettiklerini, Boyabat kontrol mühendisliğine Metin KÖŞÜK'ün bu görevden ayrılması nedeniyle Sedat ZAİM'in atandığını;

Sinop Hastane inşaatı 4 nolu hakediş raporunun yükseltilmesi için baskısının söz konusu olmadığını, ihzaratın sorumlusu olan Şeref ŞAHİN'in ikazı ile bu hakedişe kontrol Şefi Sedat ZAİM tarafından ilave yapıldığını, kendisinin bir baskısı olmadığını ilgililerin de ifade ettiklerini;

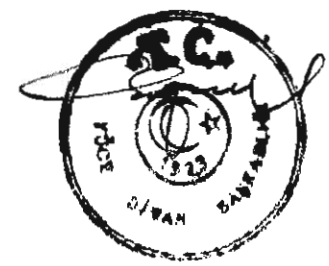

E.1981/1

Eklenen demir ihzaratının hakediş bakiyesinden düşürülmediğinin kendisine yetkililerce söylendiğini, ancak bunların sonradan bu durumu inkâr edip çelişkili ifade verdiklerini, aynı işlemin başka inşaatlarda da yapıldığını, mahsup yapılmaması yolundaki yazıda kendisinin de imzası bulunduğuna göre sorumluluğu kabul ettiğini;

Aynı inşaata ait 5 ve 6 no.lu istihkakların Sinop Bölgesinde ödendiğini, bir sorumluluk varsa onlara ait olduğunu;

Bildirmiştir.

SANIK BEKİR SAMİ AKAY MÜDAFİİ AVUKAT FERİDUN ÖZYURT, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkilinin olay tarihinde Genel Müdür Yardımcısı olduğunu, yukardan aldığı emri ilgili kuruluşlara ilettiğini, onlardan aldığı sonucu da yukarıya bildirdiğini, bir taşıyıcı durumunda bulunduğunu, dinlenen sanık ve tanıkların çoğunun müvekkilini savunmak gereğini duyduklarını, Bekir Sami AKAY'ın Kurum içerisinde kendi olanakları içinde bir savaşıma girdiğinin toplanan delillerle anlaşıldığını, Hasan ÜNAL'ın görevden alınması olayında kesin tavır takınarak "Ben mühendisimi sana ezdirmem" dediğini, zaman zaman muhtelif makamlara, muhtelif yerlere örneğin Müsteşar Mustafa MUT'a çıktığını, derdini döktüğünü, Bakanın müteahhit lehine olarak "çocuğun 17 milyona ihtiyacı var. Ne yapıp yapıp, bunu verin" şeklindeki isteminin Bekir Sami AKAY aracılığıyla iletildiği yolundaki savın gerçek dışı olduğunu, belirtmiştir.

SANIK ABDURRAHİM TERZİOĞLU MÜDAFİİ AVUKAT ADNAN TOPALOĞLU, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkilinin Yapı İşleri Dairesi Başkanı olarak istihkakların ödenmesi için Malî İşler ve Muhasebe Dairesi Başkanlığına sunuş yazısını yazmaktan başka bir şey yapmadığını, bu itibarla müvekkili bakımın-

E.1981/1

dan bir istihkakın düzenlenmesi yetkisinden ve dolayısıyla sahte evrak düzenlemekten söz edilemiyeceğini;

Hakedişlerin nasıl düzenleneceği, düzenlenmesindeki yetki ve sorumluluğun dağılımı hakkında yürürlükte bulunan 1956 tarihli İşçi Sigortaları Kurumu İnşaat Kontrol ve Proje İşleri Müdürlüğü İnşaat İşleri Talimatı'nda açık hükümler bulunduğunu, anlaşmazlıkların çözümünde bu hükümlerin gözönünde tutulması gerektiğini, istihkakların merkezde kontrol edildiğini, ancak ihzarat ve imalat kalemlerinde kontrolün yapılamıyacağını, Ankara'daki merkez elemanlarının bu görevi yapmalarından, dolayısiyle de bundan doğacak aksaklıklardan sorumlu olmalarının düşünülemiyeceğini, sadece hesap hatasının, maddi bir hatanın olup olmadığının saptanacağını, bu nedenlerle Merkezdeki elemanların âmiri olan ve istihkakta imzası bulunmayan müvekkilinin sorumlu tutulmasının mümkün olmadığını;

Eşrefpaşa Hastane inşaatının Ali YILDIZ'a ihale olunduğunu, İstanbul Beyoğlu Hastanesinin benzeri olacağından bu inşaatın proje ve detaylarının bulunmadığı savının yerinde olmadığını, Beyoğlu inşaatından sonra 1977 yılında Deprem Yönetmeliği değiştiğinden statik ve betonarme hesaplarının yeni yönetmelik esasları dahilinde yapılması gerektiğini, inşaat başladıktan sonra ve Kurum ile proje müellifi arasında tadilata ve tafsilata ilişkin pazarlık ve diğer ilişkiler devam ederken müvekkilinin ameliyet için hastaneye yatırıldığını, 35 gün daireden uzak kaldığını, göreve döner dönmez inşaatla yakından ilgilendiğini, Proje müellifi ile ilişki kurduğunu, onun İzmir'e giderek hafriyat durumunu incelemesini söylediğini, proje müellifinin de katıldığı ve müvekkilinin başkanlığındaki bir kurulca durum değerlendirilmesi yapıldığını, proje müellifinin hafriyatın tamamlanmış olduğu, daha fazla kazı yapılması

E.1981/1

halinde proje yerleşiminin yapılamıyacağını söylemesi üzerine, hafriyatın durdurulduğunu;

1978 yılında yatırım programına alınan Eğrefpaşa inşaatının plânkotesinin yapılmış olması gerektiğini, bu tarihin müvekkilinin Daire Başkanı olmasından önceki bir tarih olduğunu;

Ödemelerin gecikmemesi ve merkezin tetkik ve kontrol yükümlülüğünün hafifletilmesi için 27.11.1978 tarih ve 2426 no.lu Genelgeyle ülkenin muhtelif bölgelerinde Emlâk İnşaat Bölge Müdürlükleri kurulduğunu, 5 milyondan aşağı istihkakların tetkik, tasdik ve ödeme yetkilerinin ve sorumluluklarının bunlara bırakıldığını, bu duruma karşın yine de merkez elemanlarının sorumlu tutulmak istendiğini;

Görevi kötüye kullanmak suçunun oluşması için eylemin kasten işlenmesinin gerekli olduğunu, oysa müvekkilinin hiçbir şekilde kasten görevini kötüye kullandığının öne sürülemiyeceğini, Devlet idaresi aleyhine devlet memurları tarafından işlenen görevi ihmal suçunun ise yasada tanımlanmadığını, öğretide ve yüksek mahkeme kararlarında bir kamu ödev ve görevini yapmaya memur olan bir kişinin yapmaya zorunlu bulunduğu bir işi yapmaması yahut yasa ve tüzüklerce yapılmasını öngördüğü biçimde yerine getirmemesi veya belirli ve uygun bir süre içerisinde yapılma zorunluluğu bulunan bir hizmetin geciktirilmesi biçiminde tanımlandığını, olayda ise bu durumun gerçekleşmediğini;

Müvekkilinin Bakanın veya Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın telkin ve baskısını alt kademelere yansıtmak suretiyle müteahhit Ali YILDIZ'a menfaat sağladığı yolundaki savın dayanağı olmadığını, buna dair hiçbir kanıt bulunmadığını, aksine toplanan delillerin müvekkilinin hiçbir konuda ödün vermediğini gösterdiğini;

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI 1923 SİVAS

E.1981/1

Sinop 4 nolu hakediş raporuna 500 ton demirin yerinden kontrol mühendisinin çağrılması ile eklendiğini, bu yolda çok sayıda uygulama bulunması nedeniyle bunda bir sakınca görülmediğini, aynı şekilde Boyabat 5 nolu hakediş raporuna kontrol mühendisi tarafından sonradan 350 ton demir eklendiğini;

18 milyon lira tutarındaki hakedişin bir milyon 800 bin liraya düşürülmesi üzerine müteahhidin doğal olarak durumu Bakana intikal ettirdiğini, Bakanın da ilgilenilmesi için talimat verdiğini, Abdurrahim TERZİOĞLU'nun Ali YILDIZ'ı çağırıp yapılan indirimin haklı olduğunu, bunu artırma olanağı bulunmadığını söylediğini, bunun üzerine paraya ihtiyacı olan müteahhidin şantiyede bulunduğunu öne sürdüğü 500 ton demiri istihkaka eklemek istediğini, bu eklemenin şantiyedeki durumu bilen Sedat ZAİM tarafından yapıldığını;

Hakedişlerin birbirine dayalı olarak düzenlendiğini, Sinop 4 nolu hakediş raporunda bir fazla ödeme söz konusu ise bunun ödenmesi Sinop Bölgesince sağlanan 5 ve 6 nolu hakedişlerde düzeltilmesi olanağı bulunduğunu, bunun yapılmamasına karşın ilgililer hakkında dava açılmadığını;

Sinop Hastane inşaatına ait 4 nolu istihkakın 25.1.1979 günlü ödeme yazısı altında bir not düşürülerek demir bedelinin bu istihkakta avanstan düşürülmemesinin sağlandığını, Abdurrahim TERZİOĞLU'nun bu havale yazısı altında Yapı İşleri Dairesi Başkanı olarak imzası bulunduğunu, notun müvekkilinin bu yazıyı imzalamasından sonra konulmuş olması olasılığının bulunduğunu;

Belirtmiştir.

Sanık Abdurrahim TERZİOĞLU, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK EROL SÜER MÜDAFİİ AVUKAT BÜLENT ZEYBEKOĞLU, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

E.1981/1

Müvekkilinin Yapı İşleri Dairesi Başkan Yardımcısı olarak kontrol ve uygulama tetkik işlerinde imza yetkisini 18.11.1978 gününde aldığını, Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına ait 5 nolu hakediş raporunun merkezde incelenmesi üzerine müvekkilinin imzalayarak Başkana sunduğunu, bu aşamada müvekkilinin Ali YILDIZ'ın inşaatlarıyla bir ilgisi bulunmadığını;

Sinop 4 ve Boyabat 5 numaralı hakediş bakiyelerinin müvekkiline bağli teşkilât mensupları tarafından, Bakana yakınlığı nedeniyle terör havası estiren Ali YILDİZ'a rağmen, çok düşük seviyelere indirildiğini, müteahhidin çabalarına karşın yapılan indirimlerde değişiklik yapılmaması üzerine şantiyede bulunan ihzarat malzemelerinin hakedişe kontrol mühendisi tarafından eklenerek 350 ve 500 tonluk demir parralarının müteahhide ödendiğini, bunda herhangi bir usulsüzlük bulunmadığını, avanstan demir mahsubunun yapılmamasının teamülde makam takdirine bırakıldığını, bu takdir konusunda da müvekkilinin herhangi bir katkısının söz konusu olmadığını, Bakanın Bekir Sami AKAY kanalı ile intikal ettirdiği buyruk doğrultusunda kanunsuz işlem yapıldığı savının da doğru olmadığını;

Bildirmiştir.

Sanık Erol SÜER, ayrıca Savunmada bulunmamıştır.

KAMİL TELCİ MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN, SAVUNMASINDA ÖZETLE:

Eşrefpaşa Hastane inşaatına ait 1 nolu hakediş raporunda müvekkilinin de imzasının bulunduğunu, ancak bu hakedişin tamamen ihzarat ve ağaç kesimini ihtiva ettiğini, kaldı ki gelen hakedişten 9 milyona yakın bir meblağ indirilerek 14.296.028,96 liraya bağlandığını, 6 nolu hakediş raporunun kontrol şefliğince 21.515.663,15 lira üzerinden hazırlandığını ve merkezde müvekkilinin de denetiminden geçerek 12.229.693 liraya düşürüldüğünü;

E:1981/1

Mer'i mevzuata göre istihkak raporlarının kontrol mühendisleri tarafından şantiyede düzenlenmeleri nedeniyle içeriklerinin gerçeğe uygunluğu sorumluluğunun kontrol şefine ait olduğunu, bu bakımdan merkez kontrol elemanı olarak müvekkilinin bir kusurundan söz edilemiyeceğini;

İddia Makamınca kontrol yapabilmelerini sağlayacak olan geçerli belgelerin düzenlenmesinde müvekkilinin gayret göstermediğine işaret edildiğini, oysa müvekkilinin bu hususta da basiretli hareket ettiğini, İzmir Emlâk İnşaat Bölge Müdürü Fuat BOZİNAL tarafından bu hususun doğrulandığını,

Boyabat Hastanesi 4 ve 5 nolu hakediş raporlarında gerekli incelemeler yapıldığını, birincisinden 7 milyon, ikincisinden de 8 milyon lira indirildiğini, müteahhidin müracaatı üzerine Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın isteğiyle yeniden incelendiğini, ancak bir değişiklik yapılmadığını, bunun üzerine Ankara'ya gelen Kontrol Mühendisinin şantiyede mevcut 350 ton demiri ekleyerek hakediği yükselttiğini;

Boyabat ve Sinop Hastaneleri inşaatlarının tüm kübajlarının çıkarılması konusunda müvekkilinin Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına 22.1.1979 günlü bir yazı yazdığını ve aldığı cevabı ilgili müdürlüklere gereği için havale ettiğini, bunun da müvekkilinin basiretli hareket ettiğini gösterdiğini;

Sinop Hastanesi inşaatı 4 no.lu hakediş raporunun aralarında müvekkilinin de bulunduğu merkez elemanlarınca yapılan incelenmesi sonucu hakediş bakiyesinin düşürüldüğünü, bunun üzerine, kurul halinde toplanıldığını ve sonuçta de imâlat kalemlerinde herhangi bir değişiklik yapılamıyacağını müvekkilinin ifade ettiğini, sonradan şantiyede mevcut

E.1981/1

500 ton demirin ertesi gün Ankara'ya gelen kontrol mühendisi tarafından hakediş eklenerek bakiyesinin yükseltilmesinin sağlandığını;

Belirtilen nedenlerle müvekkilinin görevini kötüye kullanmadığını, tersine kontrol görevini arkadaşları ile beraber tam olarak ifa ederek Eşrefpaşa Hastane inşaatı ile ilgili olarak hazırlanan 6 hakediş raporundan 183 milyon liralık bir indirme yapılmasını sağladıklarını;

Söylemiştir.

Sanık Kâmil TELCİ, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK ŞEREF ŞAHİN MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN SAVUNMASINDA, ÖZETLE :

Müvekkili Kâmil TELCİ hakkında belirttiği hususları Şeref ŞAHİN yönünden de yinelediğini, aynı nedenlerle Şeref ŞAHİN'in de beraatına karar verilmesini istediğini bildirmiştir.

Sanık Şeref ŞAHİN, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK ADNAN KILIÇ MÜDAFİİ AVUKAT METİN AKANSEL SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Yönetim Kurulunun 7.10.1966 tarih ve 915 sayılı kararı ile kabul edilen Yönetmeliğin 13. maddesinin (g) fıkrası gereğince Adnan KILIÇ'ın hakediş raporunun yönteminde düzenlenip düzenlenmediğini, noksanları olup olmadığını, hakediş raporundaki imalât ve ihzarata ait kalemlerin sözleşmedeki birim fiyatlarına uygunluğunu ve toplama, çıkarmada hata olup olmadığını incelemekle görevli olduğunu, bir noksanlık bulunmadığı takdirde hakediş parafe ederek bir üst makama sunması gerektiğini, bunun dışında şantiye faaliyetleri ve hakediş raporlarının düzenlenmesi ile bir ilgisinin bulunmadığını, Adnan KILIÇ'ın Yüce Divan'a sanık sıfatı ile çıkarılması nedeninin Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına ait 6

E:1981/1

no'lu hakediş raporu ile ilgili olduğunu, oysa 21.515.663,15 liralık bir ödemeyi gerektirecek biçimde düzenlenen bu hakedişin 12.229.653,77 liraya düşürülmesini sağladığını ifade etmiştir.

Sanık Adnan KILIÇ, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK HACI AMIT, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Genel Müdürlük Makamının 15.8.1978 günlü, 500 sayılı emri ile görevlendirilen Kurulda yer aldığını, Eşrefpaşa Hastanesi binası inşaatında gerekli incelemelerin yapıldığını, o sırada yapılmış olan hafriyatın gözönünde tutularak 19.8.1978 günlü klas tespit tutanağının düzenlendiğini, hafriyatın devamı sırasında değişik bir durumla karşılaşılması halinde durumun Kontrol Şefliğince Genel Müdürlüğe bildirilerek değişen hafriyat için yeniden klas tespitinin yapılmasının uygun olacağının raporda açıklandığını, Kurulca düzenlenen raporun onaylanarak işleme konulduğunu, Kontrol Şefliğince hafriyattan çıkan toprağın döküldüğü yerin denetlenmemesinden kendisinin sorumlu tutulamıyacağını bildirmiştir.

SANIK ZAFER SEÇİM TUNCER, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Eşrefpaşa Hastanesinin tapu muameleleri, imar plânı uygulaması, çap, yol kotu gibi ruhsata esas evrakları olmadığından ve projelerinde eksiklikler bulunduğundan yer tesliminin yapılamadığını, Yapı Dairesi Başkanı Abdurrahim TERZİOĞLU'nun projelerin bir bölümünün ve bu arada tesisat projelerinin bulunmadığını bildirdiğini, gerçekten mimarî projelerin 1981 yılında bittiğini, Eşrefpaşa Hastanesinin ihalesinden önce 1977 yılında İller Bankasından alınan topografik haritanın kontrolü yapıldıktan sonra avan projelerin çizimi çalışmalarında kullanılmak üzere Başkanlığa sunulduğunu, sonuçta bu haritanın keşiflerin hazırlanmasında, ilk vaziyet plânının çiziminde ve maket yapımında kullanıldığını, ihale dosyasına da girdiğini, İmar Kanunu gereğince İller

E.1981/1

Bankası haritasının kotlarına bağlı kalma zorunluluğu, bulunduğunu, bu nedenle de Eşrefpaşa Hastanesinin işlerinde İller Bankasının onaylanmış haritasının kullanıldığını;

Öte yandan, arazide 2 no.lu hakedişe göre 140.000 m^3'ten fazla hafriyat yapılıp arazinin gerçek topografyası tamamen bozulduktan sonra Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına 6 no.lu hakedişin geldiği 28.11.1978 gününde müteahhit firmanın Müdürlüğe havale edilen haritasının köşe mesafelerinin yanlış tespiti, imar adasına ve gerçek metrajlara uyulmamasından dolayı Kontrol Bürosuna iade edildiğini, hafriyatın yapılmasından sonra hangi tarihte gelmiş olursa olsun arazinin topoğrafik yapısı bozulduğundan ve kontrol imkânı kalmadığından böyle bir haritanın onaylanması olanağı bulunmadığını;

Beyan etmiştir.

SANIK KEMÂL TURAN, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

6.7.1978 gününde müteahhit firmaya yer teslimi yapacak kurulda kendisinin de görevlendirildiğini, o tarihte imar adası için verilen tadilat önerilerinin İmar ve İskân Bakanlığınca onaylanmadığını, 1977 yılında Belediye Harita Müdürlüğüne yaptıkları başvuru gereğince de parselasyon plânının hazırlanarak zemine uygulanmadığını, ayrıca eldeki vaziyet plânının kesin olmadığını, daha önemlisi de inşaat ruhsatının alınabilmesi için gerekli olan imar plânı, tescil belgesi, yol kodu ve diğer projelerde eksiklikler bulunduğunu, arsanın imar ve kadastro sınırları zeminde bilinmediği ve belirli röper ve poligon noktaları olmadığı için zeminde mevcut binalardan ölçüler alınarak ihzarat yapılacak, şantiye kurulacak bir yeri temel atma törcni sırasında gösterdiklerini, belirtilen eksikliklerden dolayı kurulca inşaatın bu aşamasında yer teslimi yapmayı, tutanak düzenlemeyi doğru bulmadıklarını söylemiştir.

E.1981/1

SANIK SİNAN ERDOĞAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Kendisi tarafından incelenen Eşrefpaşa'ya ilişkin 4 no.lu hakediş raporu ile birlikte tekrar Kontrol Şefliğince tanzim edilerek Genel Müdürlüğe intikal eden plânkotenin 26.10.1978 gününde zimmetle anılan Büroya gönderildiğini, 4 no.lu hakediş raporunun bu plânkoteye göre incelendiğini ve plânkotenin bir an önce onaylanması için hakediş raporuna gerekli notun düşürüldüğünü;

5 no.lu hakediş raporunun 12.394.342,82 lira olarak Bürolarına intikal ettiğini, tarafından yapılan düzeltmelerle bu miktarın 11.164.243,17 liraya düşürüldüğünü, bunun, hakediş raporunun gerektiği biçimde incelendiğini gösterdiğini, plânkotesi ihaleden önce düzenlenmeyen inşaatın 1. keşfindeki hafriyat miktarı ile Kontrol Şefliğince fiilen yapıldığı bildirilen miktar arasında karşılaştırma yapma olanağı bulunmadığını, ihaleden önce düzenlenen bir plânkote olmadığından kontrol şefi tarafından düzenlenen plânkotedeki kotların gerçeği yansıtıp yansıtmadığını bilemeyeceğini;

Söylemiştir.

SANIK BEKİR AYKAÇ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

İstihkak raporlarının gerçeğe uygunluğu sorumluluğunun tamamen kontrol şefine ait olduğunu, merkezde sadece maddî hatalar ve yönetmeliklere uygunluğu açısından inceleme yapıldığını, 3 no.lu hakediş raporunu kendisinin titizlikle tetkik ettiğini, içerdiği rakamları düşürdüğünü, gördüğü eksiklikleri 4 no.lu hakedişte gözönünde tutulması için not ettiğini;

Bu işlemlerde de görevi kötüye kullanma ya da ihmal suçunun unsurlarının bulunmadığını, hakediş raporlarının herhangi birinde tespit edilen eksikliklerin daha sonraki hakedişler sırasında tamamlattırıl-

T.C. SİVAS

E.1981/1

masının mahallî kontrol yetkililerine ait bulunduğunu, Genel Müdürlükte bu safhada yapılacak bir işlem olmadığını;

Belirtmiştir.

SANIK RAFET AÇIKGÖZ MÜDAFİİ AVUKAT KADİR ATALAY, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müteahhit firmayla Kontrol Şefinin, Eşrefpaşa Hastanesi inşaat yerinde müştereken hazırlayıp imzaladıkları plânkoteyi 2 no.lu hakediş raporunun ekinde sunduklarını, müvekkilinin bu plânkoteye itibar ettiğini, zira bunun dayanağının Kontrol Talimatına ait İzahnamenin 12. maddesinin (b) paragrafında yer alan hüküm olduğunu;

Müvekkilinin, sözleşme ve ekleri doğrultusunda düzenlenerek imza altına alınan 2 no.lu hakediş raporunun denetimini yaptığını, merkezde bulunan sözleşme, yazışma, temel projeleri, vaziyet plânı, Kontrol Şefliğince onaylanmış imalat hafriyatı ve ekleri üzerinde karşılaştırma yaptığını, bu karşılaştırmada 2 no.lu hakediştе yer alan hafriyat ve imalât miktarlarının keşfin altında kaldığının saptadığını, raporda maddî hata bulunmadığını, müvekkilinin suç işleme kastının olmadığını;

Bildirmiştir.

Sanık Rafet AÇIKGÖZ, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK ATİLLA FİLEN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına ilişkin 3 no.lu hakedişi incelemesi sırasında büro şefi olarak plânkote ile ilgili notu koyduğunu, böylece kontrol şefi ile müteahhitin uyarıldığını, bu notu koymamış olsaydı görevini yapmamış duruma düşüceğini;

İhaleden önce plânkote düzenlenmediğinden gerçek kotların tarafından bilinmesi olanağı bulunmadığını;

Sözleşmenin yapılması üzerine Yönetim Kurulunun 10.3.1961 ta-

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

rih ve VI/682 sayılı kararı ile yürürlüğe giren Kontrol Talimatnamesine ait İzahnamenin 12. maddesinin (b) şıkkında belirtildiği gibi plânkotenin yapılması görevinin kontrol şefine verildiğini, bu görevi de kontrol şefinin yaptığını, Rafet AÇIKGÖZ'ün verdiği ifadede 2 no.lu hakedişin incelenmesi sırasında plânkoteyi onay için yetkili Yol-Su-Kanalizasyon Bürosu Şefliğine gönderdiğini söylediğini, bu durumla ilgili kontrol şefi ve müteahhidin hakedişe konulan not ile uyarıldığını, 4 no.lu hakediş raporu ekinde tekrar gelen plânkotenin bir yazi ile onaylanmak üzere Yol-Su-Kanalizasyon Bürosu Şefliğine gönderildiğini, 5 no.lu hakediğin geldiği güne kadar ilgili büro şefliğince plânkotenin onaylanmadığını, gerek hakediş raporunda gerekse Makama sunulan 22.11.1978 gün ve 17625 sayılı yazıda Kontrol Şefi ve müteahhit tarafından düzenlenen plânkoteye göre hakedişin incelendiğinin belirtildiğini, Makamca da bu durumun uygun görüldüğünü;

Plânkotesi olmayan bir inşaat ihalesinde hafriyat keşiflerinin merkezde Keşif ve İhale Bürosu Şefliğince tahmini ve önceki ihaleye orantılı olarak tespit edildiğini, sağlıklı bir vaziyet plânının yetkili büro olan Mimarî Şefliği tarafından düzenlenmediğini, keşfin hiçbir zaman kesin hesap olmadığını, hafriyat miktarının keşfe göre farklılık gösterebileceğini;

Eşrefpaşa inşaatına ait 5 no.lu hakediş raporunun 12.394.342 liradan 11.164.243 liraya düşürüldüğünü, aynı şekilde Boyabat 2 no.lu hakediş raporunun 29.461.519 liradan 21.773.880 liraya, 3 no.lu hakediş raporunun 23.422.602 liradan 19.326.676 liraya düşürüldüğünü, bunun da hakedişlerin titizlikle incelendiğini gösterdiğini, Boyabat 1, 4, 5, 6, 7, no.lu hakediş raporlarında imzasının bulunmadığını;

Söylemiştir.

T.C.

E.1981/1

SANIK METİN KÖŞÜK MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Genel Müdürlük Makamının emri ile görevlendirilen Kurulun 19.8.1978'de Eşrefpaşa Hastanesi alanında incelemeler yaptığını ve klası saptadığını, hafriyat sırasında yeni bir durumla karşılaşılması halinde Kontrol Şefliğince Genel Müdürlüğe bilgi verilmesinin hazırlanan raporda açıklandığını, hafriyatın devamı sırasında değişen klas durumunun Kontrol Şefliğince Genel Müdürlüğe bildirilmemiş olmasından müvekkilinin sorumlu tutulamıyacağını;

Kurula verilen ikinci görevin toprak döküm yerinin saptanması olduğunu, bu konudaki çalışmaların Torbalı Belediyesince gösterilen yerin yakın olması nedeniyle kabul edildiğinin ve daha yakın bir yerin bulunması durumunda toprağın oraya döküleceğinin raporda belirtildiğini, kurulca düzenlenen raporun onanarak işleme konulduğunu;

Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına ilişkin 2 no.lu hakediş raporunun yetkili büro şefinin bulunmaması ve işin sürüncemede kalmaması nedeniyle müvekkili tarafından imzalandığını;

Müteahhit ve Kontrol Şefi tarafından düzenlenen hakediş raporu ile birlikte Kurum'a gönderilen plânkotenin tetkik ve tasdik için Yol-Su ve Kanalizasyon Bürosu Şefliğine iletildiğini, ihaleden önce röperli plânkote düzenlenmediğinden plânkote düzenleme yetkisinin Kontrol Talimatnamesine göre Kontrol Şefliğine ait olduğunu;

İddia Makamının, müvekkili Metin KÖŞÜK'ün ismine Sinop hakediş raporlarını gereği gibi incelemeden tasdik eden merkez elemanları arasında yer verdiğini, oysa müvekkilinin Sinop inşaatına ait hakediş raporlarını merkez elemanı olarak incelemediğini, Sinop Hastane inşaatı kontrol mühendisi olarak bu inşaata ait 1,2 ve 3 no.lu hakediş raporlarını kendisine verilen verilere dayanarak düzenlediğini, müteahhide

E.1981/1

yarar sağladığı savının doğru olmadığını, hakedişlerde yer alan rakamların gerçekleri yansıtmadığının kesin kanıtlarla ıspatlanmadığını, kanıt olabilecek nitelikteki kesin hesapların da henüz çıkarılmadığını;

Müvekkilinin kontrol elemanı olarak görevini kötüye kullanmasının ya da savsaklamasının söz konusu edilemiyeceğini, bu görevini yaparken kasıtlı hareket etmediğini, yarar gözetmediğini;

Belirtmiştir.

Sanık Metin KÖŞÜK, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK VAHİT ERUZ, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Boyabat Hastane inşaatı 1,3 ve 4 no.lu, Sinop Hastane inşaatı 4 no.lu hakedişleri merkez elemanı olarak titizlikle incelediğini, Boyabat'a ait 1 no.lu hakedişlerde gördüğü eksiklikler nedeniyle 4 milyon lirayı emanete aldığını, aynı inşaata ait 3 ve 4 no.lu hakedişlerde de büyük indirimler yaptığını, kalıplık keresteye ihzarat bedeli ödemesinin 8.1.1976 günlü Yönetim Kurulu kararı gereği olduğunu;

Sinop İnşaatına ait 4 no.lu hakedişde de indirimler yaptığını, sonradan kontrol mühendisinin hakedişte demir ihzaratını ekliyerek bakiyeyi yükselttiğini;

Söylemiştir.

SANIK ŞEVKİ ÜLER SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Boyabat Hastanesi inşaatına ilişkin 5, Sinop Hastanesi inşaatına ait 3 no.lu hakediş raporlarını merkez elemanı olarak incelediğini, her iki hakedişi de görevinin gerektirdiği biçimde ve sorumluluklarının çerçevesi içinde inceleyip işlem yaptığını, bu incelemeler sonucu Kurum'un 2,5 milyon lira fazla para ödemesine engel olduğunu, görevi kötüye kullanmasının ya da savsaklamasının söz konusu olmadığını bildirmiştir.

T.C. İÇİŞLERİ BAKANLIĞI İÇİŞLERİ BİYAN

E.1981/1

SANIK AZİZ TELCİ MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkili Aziz TELCİ'nin, Boyabat Hastane inşaatında müteahhidin itirazı üzerine oluşturulan 2 nci klas kurulunda görev aldığını, klas tespit çalışmalarının hiçbir zaman zemin mekaniğinin laboratuvarlarda basınç deneyimine tabi tutularak yapılmadığını, klas tespitinin tamamen takdire dayanan subjektif bir husus olduğunu, kurul üyelerinin her birinin kendi takdirlerine göre klas tespit ettiklerini, sonra da bu nisbetlerin toplanarak bir sonuca varıldığını, müvekkilinin görevini her türlü maddî yarar amacından uzak ve büyük bir titizlikle yerine getirdiğini belirtmiştir.

Sanık Aziz TELCİ, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK SEDAT ZAİM MÜDAFİİ AVUKAT FERİDUN ÖZKURT, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkili Sedat ZAİM'in Sinop ve Boyabat Hastane inşaatlarında kontrol mühendisi olarak görev yaptığını, Hasan ÜNAL'la Bakanlık içindeki sürtüşme sonucu müvekkilinin bu göreve atandığını, müvekkilinin Sinop ve Boyabat inşaatlarının hafriyatları bittikten sonra bu göreve başladığını ve alelusul bir rapor düzenlediğini, müvekkilinin kendisine "Ben mahhalline gittiğim zaman hafriyat bitmişti, hafriyatın toprakları da sağa sola taşınmıştı ve orada bulunan elemanların elinde Hasan ÜNAL'ın zamanında tanzim edilmiş ama Hasan ÜNAL tarafından kabul edilmemiş belgeler vardı, ataşmanlar vardı, taşıma fişleri vardı, müteahhidin elemanları vardı, bütün bunları topladım, bunların verdiği verilere göre bir rapor tanzim ettim" dediğini;

Sinop ve Boyabat inşaatları projesini yapanların, proje yapılırken projenin uygulanacağı arazinin gözönünde tutulduğunu açıkça belirt-

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

mediklerini, Boyabat'a inşaat yerine bizzat gittiğini, binanın yapılacağı yerin meyilli bir tepenin eteği olduğunu, binanın tepe istikametine 5 metre kaydırılmasının hafriyat miktarını büyük ölçüde artıracağını;

Sedat ZAİM'in Türk Ceza Kanunu'nun 339. maddesinde yazılı suçu işlediğine ilişkin delil bulunmadığını;

İfade etmiştir.

Sanık Sedat ZAİM, ayrıca savunma yapmamıştır.

SANIK MUSTAFA ENGİNSU MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN, SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müvekkili Mustafa ENGİNSU'nun geçici güvenceyi Ali YILDIZ'a yürürlükteki mevzuata ve alınan hukukî düşünceye uygun bir biçimde iade ettiğini, Ali YILDIZ'ın Mevlüt HAMZAOĞLU'nun yaptığı tekliften % 15 fazla indirimle işe talip olması yolundaki teklifinden 5 günlük süre içinde vazgeçtiğini, bu teklif için ihale tarihi olan 11.8.1978'den sonra 6.014.000 liralık geçici güvence yatırmasının söz konusu olmadığını, bu güvencenin ilk ihale için yatırıldığını, ancak % 15 indirim teklif etmesi nedeniyle bunu geri almadığını, eksiltme şartnamesinin 11. maddesinin tamamen ilk ihaleye ait olduğunu;

4792 sayılı Kanunun, Yönetim Kurulunun görev ve yetkilerini belirleyen 11. maddesinin (g) fıkrasının Kurum adına alınacak veya satılacak taşınır ve taşınmaz mallarla taahhüt işlerinde beşyüzbin lirayı geçen işlemlerin Yönetim Kurulunun kararını gerektirdiğini, güvencenin iadesi olayında ise bu maddenin uygulanmasının düşünülemiyeceğini, emanet olarak yatırılmış bir paranın iadesinin söz konusu olduğunu;

Bildirmiştir.

Sanık Mustafa ENGİNSU, ayrıca savunma yapmamıştır.

T.C.

E.1981/1

EYLEMLER

A) EŞREFPAŞA HASTANESİ İNŞAATI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIKLAR ZAFER SEÇİM TUNCER VE KEMÂL TURAN'IN EYLEMLERİ

İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı SSK'ca 12 yıl önce yaptırılmış olan Beyoğlu Hastanesi projesi esas alınarak, 200 milyon lira keşif bedeli üzerinden ihaleye çıkarılmıştır. 24.5.1978 gününde yapılan ihale, % 16,55 eksiltmeyle ve 166.900.000 lira bedelle müteahhit Ali YILDIZ üzerinde kalmıştır.

Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı, imar plânı ile ilgili çalışmalar sonuçlandırılmadan ve gerekli hazırlıklar tamamlanmadan ivedilikle ihaleye çıkarılmıştır. İzmir Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğü, 14.7.1978 gününden başlayarak birçok kez, bu eksiklikler konusunda Genel Müdürlüğü uyarmış ise de, bu girişimlerden bir sonuç alamamıştır (Dosya:D_1-Dizi: 159-161, 154-155, 150-152, 141-142, 139-140, 135-137, 126-131, 124-125). İzmir Bölge Müdürlüğü yazılarına göre:

Hastanenin yapılacağı araziye isabet eden imar plânı değişikliği İmar ve İskân Bakanlığı'nca onaylanmamış;

Arazinin ifrazı yapılmamış;

Kamulaştırma ile ilgili davalar sonuçlanmamış;

Örnek Beyoğlu Hastanesi projeleri revize edilmemiş;

İller Bankası haritası mevcut olmakla birlikte, yeniden düzenlenmesi gerekli bir plânkote henüz hazırlanmamış,

Bu plânkoteye göre düzenlenmiş bir vaziyet plânı yapılmamıştır.

İhale aşamasında, Yapı İşleri Daire Başkanlığının göze çarpan bu oksiklikler üzerinde geroğince durmaması nedeniyle daha-başlangıçta ilerde sorun yaratabilecek hatalar yapılmış ve bu yüzden SSK büyük ölçüde zarara uğramıştır.

E.1981/1

İşin mevzuata uygun olarak ve eksiksiz yerine getirilmesini sağlamak görevi Yapı İşleri Daire Başkanı ile bağlı olduğu Genel Müdür Yardımcısına aittir. Hazırlık çalışmaları uzun yıllar sürmesine rağmen, bir türlü tamamlanmayan bu iş, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakan olmasından kısa bir süre sonra ihaleye çıkarılmıştır.

Eksiklikler daha yer teslimi sırasında kendisini göstermeye başlamıştır. Müteahhit firmanın yer teslimini istemesi üzerine, Yapı İşleri Daire Başkanı Abdurrahim TERZİOĞLU'nun önerisi ve Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın 6.7.1978 günlü onayı ile İnşaat Mühendisleri Zafer Seçim TUNCER, Şeref ŞAHİN ve Topograf Kemâl TURAN İzmir'e gönderilmişse de (Dosya:D_1-Dizi: 162), yer teslimi işlemini yapamadan Ankara'ya dönmüşlerdir. Yer teslimi için giden kurul üyelerinden Zafer Seçim TUNCER ve Kemâl TURAN hakkında, hiçbir işlem yapmadan ve yer teslimine bulunmamalarının nedenini açıklayan bir tutanak bile düzenlemeden dönmeleri nedeniyle, Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesinde 1981/344 esas sayısı ile görevi savsaklamak suçundan açılan dava irtibat nedeniyle Yüce Divan'daki 1981/1 esas sayısındaki bu dava ile birleştirilmiştir.

Eşrefpaşa Hastanesinin imar plânı uygulaması, çap, yol kotu, yöntemince düzenlenmiş bir vaziyet plânı bulunmadığı gerekçesiyle yer teslimi için giden kurul üyeleri, bu görevi yerine getirememişler, müteahhide depoların, ihzarat alanlarının yapılacağı yeri göstermekle yetinmişlerdir.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde :

"Yer teslimine giden heyet üyeleri, Zafer Seçim TUNCER, Kemâl TURAN, yerteslimini, yönetmelik, sözleşme ve şartnamelerde belirtildiği şekilde ve gereği gibi özen göstermeden yapmış olmalarından TCK. 230

uncu maddesine göre cezalandırılmalarına karar verilmesini" istemektedir.

Sanıklar Zafer Seçim TUNCER ve Kemâl TURAN savunmalarında; kendilerine görev verildiği tarihte, imar plânı uygulaması, çap, yol kotu, yöntemince düzenlenmiş bir vaziyet plânı bulunmaması, imar değişikliğinin İmar ve İskân Bakanlığı'nca onaylanmamış ve arazinin ifrazının tamamlanmamış olması nedeniyle yer tesliminde bulunamadıklarını belirtmişlerdir.

Sanıkların aykırı davrandıkları öne sürülen inşaat sözleşmesi eki "İnşaat ve Tamirat İşlerine Ait Genel Şartname"nin "İnşaat yerlerinin Müteahhite teslimi" başlıklı 11. maddesinde, "Mukavele akdinin noterce tasdikini müteakip, müteahhitin mukavelede yazılı müddetler içinde işe başlayabilmesi için, inşaatın yapılacağı arazi, röperli bir vaziyet plânı ile usulüne uygun bir tutanakla Kurum tarafından müteahhide teslim olunur" denilmektedir.

Görülüyor ki, maddeye göre yer tesliminde bulunulabilmesi için inşaatın yapılacağı arazinin imar durumunun kesin şeklini alması, arazinin plânkotesinin ve vaziyet plânının bulunması gerekmektedir. Daha önce de belirtildiği gibi; ifrazı yapılmamış, imar plânı değişikliği onaylanmamış, kamulaştırmayla ilgili davalar sonuçlanmamış, projesi bu araziye göre revize edilmemiş olan, usulüne uygun düzenlenmiş plânkotesi ve vaziyet plânı bulunmayan bir arazinin, hastane inşaatı için müteahhide sağlıklı bir şekilde teslimine olanak yoktur. Bu bakımdan yer teslimi için giden sanıkların, teslim işlemlerini yerine getirmeden geri dönmeleri görevi savsaklama suçunun öğelerini oluşturmaz. Sanıklar, dönüşlerinde keyfiyeti yetkililere ilettiklerine göre yer tesliminde bulunamadıklarını belirten ayrıca bir tutanak düzenlememiş olmaları, görevi savsaklama olarak nitelendirilemez.

T.C.

E.1981/1

Eksiklikler nedeniyle yer teslim edilememiş olmasına rağmen, 14.7.1978 gününde eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın da katıldığı bir törenle Eşrefpaşa Hastanesi inşaatının temeli atılmıştır. Temel atma töreni için İzmir'e giden Hilmi İŞGÜZAR, 13-17.7.1978 günleri arasında Efes Oteli'nde kalmıştır. Oğlu Hasan İŞGÜZAR ve müteahhit Ali YILDIZ da aynı otelde kalmışlar, hatta Hilmi İŞGÜZAR'ın Ankara'ya dönmesiyle 18.7.1978 günü 413 no.lu odayı paylaşmışlardır. Hilmi İŞGÜZAR'ın müteahhit Ali YILDIZ yararına müdahaleleri otelde beraber kalmaları ve temelin atılmasıyla birlikte başlamıştır. Bu dönemde Hilmi İŞGÜZAR, Ali YILDIZ'ın hemşehrisi ve müteahhitliğini yaptığı Kurum'un İstanbul-Topçular Dispanserinin Kontrol Şefi Cahit ÖZKARA'nın Kontrol Mühendisliğine atanmasını sağlayarak müteahhide dilediği şekilde hakediş raporları düzenleme olanağı vermiştir.

b) SANIKLAR METİN KÖŞÜK VE HACI ANIT'IN EYLEMLERİ :

Eşrefpaşa Hastanesi inşaatının hemen tüm işlemlerinde mevzuata aykırılık ve yolsuzluklar göze çarpmaktadır. Hazırlıklar tamamlanmadan işin ihaleye çıkarılması, yer teslimi ve kontrol mühendisinin atanması olaylarında görülen yolsuzluklar ve usülsüzlükler klas ve mesafe tespiti işlemlerinde de devam etmiştir.

8.8.1978 gününe kadar, klas ve mesafe tespitleri, müteahhit ve kontrol mühendisi tarafından ortaklaşa yapılmıştır. Bu uygulamanın sakıncaları görüldüğü için Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı, 8.8.1978 günlü, VI-7/021 sayılı yazı ile, bundan böyle ihalesi yapılmış tüm Kurum inşaatlarının klas ve mesafe tespitlerinin müteahhitler, kontrol âmirleri ve kontrol şeflerinin de iştirakiyle İnşaat Mühendisleri Atilla GERGİN, Cavit AVŞAR, Şeref ŞAHİN ve Zekaî ÖZCAN tarafından yapılmasını Genel Müdürlüğe önermiş ve bu öneri, aynı gün Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY tarafından onaylanmıştır (Dosya:D$_1$-Dizi:189). Bu-

E.1981/1

na rağmen, bu kararın alınmasından bir hafta gibi kısa bir süre sonra, Eşrefpaşa Hastanesi inşaatının klas ve mesafe tespitlerini yapmak için başka bir kurul görevlendirilmiştir. İlke kararından kısa sürede dönülmesine, yine müteahhit Ali YILDIZ'a ait Boyabat Hastanesi inşaatıyla ilgili olarak ortaya çıkan anlaşmazlık neden olmuştur. 8.8.1978 günlü olurla teşkil edilen kurul, Boyabat'ta yaptığı incelemeler sonucunda 14.8.1978 günlü tutanakla klas durumunu tespit etmiştir. Fakat , Ali YILDIZ, 14.8.1978 günlü bir dilekçe ile Genel Müdürlüğe başvurarak buna itiraz etmiş ve yeniden oluşturulacak bir kurul marifetiyle klas tespitinin yapılmasını istemiştir. Genel Müdür Mustafa ERGİNSU da, itiraz dilekçesinin altına koyduğu notla yeni bir klas kurulu oluşturmuştur. 8.8.1978 günlü olur uyarınca, Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı için, klas ve mesafe tespitlerinin Atilla GERGİN, Cavit AVŞAR, Şeref ŞAHİN ve Zekai ÖZCAN tarafından yapılması gerekirdi. Ali YILDIZ'ın, 14.8.1978 günlü başvurusu üzerine, 8.8.1978 günlü kurulun Boyabat'taki çalışmasından müteahhidin tatmin olmadığını gören Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY, yeni isimler yazarak dilekçeyi Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına havale etmiştir. Böylece, ilke kararından dönülmesine müteahhidin bir başvurusu kâfi gelebilmiştir. Bekir Sami AKAY'ın yazısı şöyledir :

"Şeref ŞAHİN, Hacı ANIT, Metin KOŞÜK ve Kontrol Mühendisinin iştirakiyle teşekkül edecek komisyon marifetiyle yapılması ricasıyla Yapı Dairesi Başkanlığına 14.8.1978" (Dosya:D_1-Dizi: 190).

Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı da, 15.8.1978 günlü ve Ünal HÜGÜL imzalı bir yazı ile, bu isteğe uygun olarak adı geçenlerin Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına gönderilmelerini kararlaştırmıştır. Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın aynı gün olur verdiği bu yazıda, "Son zamanlarda yapılan ihalelerin fazla olması sonucu zaman darlığı sebe-

E.1981/1

biyle ve Merkezdeki işlerin de aksamaması yönünden söz konusu klas ve mesafe zabıtlarının, heyetlerin takviyesi iki kola ayrılmak suretiyle intacı için 8.8.1978 tarihli mucip emirleriniz ile oluşturulan Heyet Üyelerinden, İnşaat Mühendisi Atilla GERGİN, İnşaat Mühendisi Cavit AVŞAR ve İnşaat Mühendisi Zekai ÖZCAN'ın Rize Çayeli Dispanser ve Hizmet Binası İnşaatına Başkanlığımız elemanlarından İnşaat Mühendisi Şeref ŞAHİN, İnşaat Mühendisi Metin KÖŞÜK ve İnşaat Y.Teknikeri Hacı ANIT'tan kurulu heyetin de İzmir Eşrefpaşa Hastane Binası inşaatına gönderilmeleri ve müteahhitleri ve kontrolları ile müştereken bahis konusu tesbitleri yapmaları Başkanlığımızca uygun görülmektedir" denilmektedir (Dosya:D_1-Dizi:188). Eşrefpaşa'ya gidecek kurulun bu yazıdan önce ve Ali YILDIZ'ın başvurusu üzerine Bekir Sami AKAY tarafından saptanması karşısında, bu gerekçe inandırıcı görülmemiş, fiili duruma haklı bir neden bulma çabalarından kaynaklandığı sonucuna varılmıştır.

Şeref ŞAHİN, Metin KÖŞÜK ve Hacı ANIT'tan oluşan kurul, Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ile müteahhit Ali YILDIZ'ın bir elemanının da katılmasıyla, yerinde yaptığı incelemeler sonunda, 19.8.1978 günlü klas ve mesafe tespit tutanağını düzenlemiştir (Dosya:D_1-Dizi:186-187). Bu tutanakta, hafriyata başlanmış olduğu, o güne kadar yapılan hafriyatın görülerek klasın tespit edildiği, hafriyatın devamı sırasında daha değişik bir durumla karşılaşılması halinde kontrol şefliği ile müteahhidin başvuruları üzerine yeniden klas tespiti yapılması gerekeceği, belirtilmiştir. Böylece, ilerde doğacak yeni durumun Kurum yararına olursa kontrol şefinin; müteahhit yararına olursa müteahhidin başvurmasıyla tespiti olanağı sağlanmıştır. Kazının daha sonraki aşamalarında Kurum yararına bir durum meydana geldiği halde, bu yola Kontrol Şefince gidilmemiş, hakediş raporları ilk klas tespit tutanağına göre düzenlenmiştir. 28.2.1979 gününe kadar yapılan işleri kapsayan ara kesin

E.1981/1

hesabın incelenmesi ve sonuçlandırılması maksadıyla SSK Genel Müdürlüğünün 6.8.1979 günlü, 458 sayılı onayı ile görevlendirilen, Genel Müdürlük ve İzmir Bölge Müdürlüğü elemanlarından oluşan kurulca düzenlenen 28.11.1978 günlü tutanakta, "Hafriyatın sonunda, tabanda ve kesitlerde klasın değiştiği görüldüğünden Genel Müdürlüğümüz elemanları ile İzmir Emlâk - İnşaat Bölge Müdürlüğü elemanlarından karma bir heyet teşkili, heyetin hemen mahalline gönderilmesi." önerilmiştir (Dosya D_1-Dizi:120-122). Bunun üzerine, SSK Genel Müdürlüğünce oluşturulan bir teknik kurul inşaat yerine giderek o güne kadar yapılmış hafriyatı incelemiş ve 17.1.1980 günlü tutanağı düzenlemiştir (Dosya:D_1-Dizi:182). Bu tutanak, klasın Kurum yararına değiştiğini göstermektedir. Kazı ve toprak taşınması birim fiyatlarının arazinin yapısına bağlı olarak değişmesi nedeniyle, hakedişlere esas alınan 19.8.1978 günlü klas tutanağında yumuşak kaya, sert kaya ve çok sert kaya oranlarının yüksek tutulması sonucu Kurum önemli ölçüde fazla ödeme yapmak durumunda bırakılmıştır.

19.8.1978 günlü tutanakla, kazı artığının döküleceği yerin inşaata olan uzaklığı da saptanmıştır. İnşaat sözleşmesi eki Yapı İşleri Umumi Şartnamesinin "Hafriyat ve imlâ" başlığını taşıyan 36. bölümünde, "Hafriyattan çıkacak toprak, yapı şehir dahilinde ise belediyenin göstereceği yere, aksi halde idarece gösterilecek yere taşınıp serilecektir" kuralını getirmektedir. Bu kural uyarınca İzmir, Bornova, Cumaovası, Torbalı ve Turgutlu Belediyeleri nezdinde Kontrol Şefliği kanalı ile toprak döküm yeri gösterilmesi için girişimlerde bulunulmuştur. İzmir, Bornova ve Cumaovası Belediyelerinden olumsuz, Turgutlu ve Torbalı Belediyelerinden olumlu cevap alınmıştır. Torbalı Belediyesince gösterilen yer, yakınlığı nedeniyle tercih edilmiştir (Dosya:D_1-Dizi: 186-187). Görülüyor ki, Turgutlu, Torbalı gibi uzak

T.C.

E.1981/1

belediyelerden kazı artığının taşınacağı yer sorulurken, keyfiyet Narlıdere, Buca, Yeşilyurt, Çamdibi gibi Belediyelerden sorulmamıştır. Gerçekte ise, müteahhit elemanlarınca Narlıdere Belediyesi nezdinde girişimde bulunulması üzerine, 13 Km. mesafede bulunan Sahil Caddesindeki Balıkçı Barınağına döküm izni verildiği, ancak bu durumun gizlendiği, anılan Belediyenin 10.4.1979 günlü, 244 sayılı ve 18.12.1979 günlü, 1979/1385 sayılı yazılarından anlaşılmıştır (Dosya:D_1-Dizi:108-109).

Narlıdere Belediyesinin 13 Km. mesafede gösterdiği alan yerine, Torbalı Belediyesinin 45 Km. uzaklıkta gösterdiği alanın seçilmesi, Kurum'u büyük ölçüde zarara uğratmıştır.

Klas ve mesafe tespit heyeti üyeleri Metin KÖŞÜK ve Hacı AMIT hakkında Ankara Asliye 7. Ceza Mahkemesine açılan 1981/344 esas sayılı davada, sanıkların klas ve mesafe tespitlerindeki eylemleri nedeniyle görevi kötüye kullanmaktan dolayı Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi uyarınca ikişer kez cezalandırılmaları istenmiş, irtibat nedeniyle söz konusu dava, Yüce Divan'ın 1981/1 esas sayısında kayıtlı bu dava ile birleştirilmiştir.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde :

"Eşrefpaşa Hastanesi tespit heyeti üyeleri olarak görev yapan, Metin KÖŞÜK, Hacı AMIT'ın klas tespit işlemlerini, yer tespitini gereği gibi yapmadıkları, röperli vaziyet plânını düzenlemedikleri, tutanak düzenlememek suretiyle görevlerini savsakladıklarından eylemlerine uyan TCK 230 uncu maddesine göre cezalandırılmalarına karar verilmesini" istemiştir.

İlk klas tespit tutanağında; 19.8.1978 gününe kadarki hafriyata göre inceleme yapıldığı, ilerde değişecek bir durumla karşılaşılması halinde yeniden klas tespiti yapılması gerektiği belirtilmiştir. Yapılan ilk klas tespitinin, 19.8.1978'deki gerçek durumu göstermediği ve

T.C.

E.1981/1

sanıkların kasıtlı olarak müteahhit yararına klas düzenledikleri yolunda herhangi bir delil elde edilememiştir. Her ne kadar, ara kesin hesap nedeniyle düzenlenen tutanakta farklı rakamlar yer almakta ise de, bu hâl, kazının ilerlemesiyle klas durumunun da değişmesinin doğal bir sonucu olarak değerlendirilmiştir. Öte yandan, değişen klas durumunun Kurum'a bildirilerek yeni bir tespit istenmesi, Kontrol Mühendisinin görev ve sorumluluğu içerisindedir.

Kazı artığının döküleceği yerin belirlenebilmesi için İzmir, Bornova, Cumaovası, Torbalı ve Turgutlu Belediyeleriyle yapılan yazışmalarda Kontrol Şefi Cahit ÖZKARA'nın imzasının bulunduğu, başka bir deyişle klas ve mesafe tesbit kurulunun bu işi doğrudan değil, Kontrol Şefi kanalı ile yaptığı anlaşılmakta ise de bu durum, kurula katılanların sorumlu tutulmalarını gerektirmez. Kaldı ki, klas ve mesafe tespit kurulu teşkiline ilişkin 8.8.1978 günlü "olur"da, bu kurulun çalışmalarına müteahhitler ve kontrol âmirleriyle, ilgili kontrol şeflerinin de katılacakları öngörülmektedir. Öte yandan, kurul üyelerinin Narlıdere, Buca, Yeşilyurt ve Çamdibi gibi inşaat yerine daha yakın Belediyelerin varlığından haberdar oldukları halde bunlara başvurmadakları yolunda bir kanıt da yoktur. Mesafe Tespit Kurulu, Izmir Belediyesinden alınan olumsuz yanıt üzerine, öteki belediyelerden de sorarak alınan karşılıkları Kurum yararı bakımından bir değerlendirmeye tabi tutmuş ve sonunda Torbalı Belediyesince gösterilen yerin en uygun yer olduğu kanısına varmıştır. Bu durumda, kurul üyelerinin Kurum zararına ve müteahhit yararına olarak kasıtlı hareket ettiklerini ve dolayısıyla görevlerini kötüye kullandıklarını kabul etmek olanağı yoktur. Bu olaydan sorumlu tutulması gereken, klas değişikliğini Kurum'a bildirmeyen, kazı artıklarının döküleceği yakın yerler bulunması için girişimlerini sürdürmeyen Kontrol Şefi Cahit ÖZKARA'dır.

T.C.

E.1981/1

•) SANIKLAR ZİLMİ İŞGÜZAR, ALİ YILDIZ, HASAN İŞGÜZAR, CAHİT ÖZKARA, BEKİR SAMİ AKAY, ABDURRAHİM TERZİOĞLU, EROL SÜER, ŞEREF ŞAHİN, KÂMİL TELCİ, ADNAN KILIÇ, RAFET AÇIKGÖZ, BEKİR AYKAÇ, SİNAN ERDOĞAN, ATİLLA BİLEN ve METİN KÖŞÜK'ÜN EYLEMLERİ :

Muhtelif parsellerden oluşan ve yaklaşık 42.000 m^2 yüzölçümlü bir arazi üzerinde kurulması plânlanan Eşrefpaşa Hastanesi için 12 yıl önce inşa edilmiş olan İstanbul-Beyoğlu Hastanesi örnek alınmıştır. Bir inşaata başlanmadan önce, arazinin örselenmemiş ilk durumunu münhanili olarak gösteren plânkote ile bu inşaatın tümü ile araziye ne şekilde oturacağını ve ne miktar hafriyat yapılacağını belirten vaziyet plânının düzenlenmesi, ancak ondan sonra kazıya başlanması gerekir. Eşrefpaşa Hastanesi arazisinin örnek Beyoğlu hastanesi arazisinden farklı bir yapısı bulunduğuna göre, Beyoğlu Hastanesine ait olan plân ve projelerle yetinilmemesi gerekirdi. SSK İzmir Bölge Müdürlüğü bu hususu ve öteki eksiklikleri ayrıntılı bir biçimde daha temel atma töreninin yapıldığı 14.7.1978 gününde SSK Genel Müdürlüğüne bildirmiştir (Dosya:D_1-Dizi:159-161). Bölge Müdürlüğü, daha sonra da, birçok kez uyarılarda bulunmuşsa da Genel Müdürlük, ancak, Uygulama Kontrol Fen Heyeti Müdürü Şeref ŞAHİN imzalı 19.10.1978 günlü bir yazı ile harekete geçebilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:123). Başkanlığa gönderilen bu yazıda; İzmir Bölge Müdürlüğü yazılarında tasdikli plânkotenin mevcut olmadığı, bu nedenle bazı tereddütlere düşüldüğünün belirtildiğine işaret edilerek konunun tetkik edilmesi ve gereğinin yapılması istenmiştir. Bu yazının altında da "Sn. Başkan bütün bu yazışmalarda tereddüt plânkote üzerinde olmaktadır. Bu yazılara cevap verilebilmesi için hesaplara mesnet teşkil edebilecek plânkotenin tesbiti için ilgili Müdürlüğe havalesini ve neticenin yazılı olarak Uygulama Fen Heyeti Müdürlüğüne havalesini arz ederim" biçiminde bir not bulunmaktadır.

T.C. İL DİYAR BAŞKANLIĞI

E.1981/1

Her ne kadar, kontrol mühendisi ile müteahhit inşaat yerinde iki adet plânkote hazırlayıp birisini onaylanmak üzere Genel Müdürlüğe yollamışlarsa da, Yol-Su-Kanalizasyon Bürosu Şefi İnşaat Mühendisi Zafer Seçim TUNCER tarafından 28.11.1978 gününde yapılan incelemede, bu plânkotenin köşe mesafeleri bakımından imar plânındaki münhanili haritasıyla kontrol ve mutabakatı sağlanamamıştır (Dosya:D_1-Dizi:157-158). Bu plânkotenin ilgili Büro Şefliğine ulaştığı 28.11.1978 gününde 5 no.lu hakedişle 380.274,975 m^3'lük hafriyat karşılığında müteahhide 50.358.013 lira ödenmiştir (Dosya:D_1-Dizi:51). Böylece, plânkote düzenlenmeden hafriyatın yapılması, müteahhide dilediği miktarda kazı yapmak ya da kontrol mühendisiyle anlaşıp yapılmış gibi göstermek olanağını sağlamıştır.

Kontrol Şefi Cahit ÖZKARA ve müteahhit Ali YILDIZ, kendileri tarafından yapılan plânkotenin 2 no.lu hakediş raporuyla Genel Müdürlüğe gönderildiğini; 2 no.lu hakediş raporunu inceleyen merkez elemanlarından Rafet AÇIKGÖZ de Kontrol Şefi ve müteahhidin inşaat yerinde müştereken hazırlayıp imzaladıkları plânkoteyi 2 no.lu hakediş raporu ekinde sunduklarını, o tarihte İdarece hazırlanmış bir plânkote bulunmadığı için incelemesinde bu plânkoteye itibar ettiklerini, zira anılan plânkotenin dayanağının, Yönetim Kurulunun 10.3.1961 günlü, VI/682 sayılı kararı ile yürürlüğe konulan Kontrol Talimatı İzahnamesinin 12. maddesinin (b) bendi hükmü olduğunu söylemişlerdir.

3 no.lu hakediş raporunu inceleyen merkez elemanlarından Atilla BİLEN ise aynı konuda; Rafet AÇIKGÖZ'ün 2 no.lu hakediş raporuyla verildiğini belirttiği plânkotenin resmi kayıtlardan varlığının saptanamamış olması nedeniyle Kontrol Şefi ve müteahhitin 3 no.lu hakedişe konulan notla uyarıldıklarını, bunun üzerine 4 no.lu hakediş raporuyla

E.1981/1

tekrar gönderilen plânkotenin onaylanmak üzere Yol-Su-Kanalizasyon Şefliğine gönderildiğini, 5 no.lu hakediş raporunun geldiği tarihe kadar plânkotenin il ili büroca tasdikinin yapılmadığını belirtmiştir.

Bu durumda, Kontrol Şefi ve müteahhit tarafından düzenlenen plânkotenin hangi hakediş raporuyla Genel Müdürlüğe gönderildiği konusunda görüş birliği olmadığı anlaşılmaktadır. Bu plânkotenin 2 no.lu hakediş raporuyla gönderilmiş olduğu kabul edilse bile yetersiz olduğu, imar plânındaki imar adasına ve metrajlarına uymadığı saptanmış bulunmaktadır.

Müteahhit Ali YILDIZ ve Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA tarafından düzenlenen ve merkez kontrol elemanlarının denetiminden geçen 5 no.lu hakediş raporuna göre, kazı kübajı 380.274,975 m^3'dür. 21.12.1978 gününde düzenlenmiş olan 6 no.lu hakediş raporunda da, hafriyat miktarı aynıdır. Müteahhide 6 adet hakedişle ödenen işlerin kesin hesapları ve buna dayanarak düzenlenen 7 no.lu hakediş raporunun bir örneği Kontrol Şefi Cahit ÖZKARA tarafından 29.5.1979 günlü, 44 sayılı yazı ekinde, Izmir Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürlüğüne yollanmıştır (Dosya:D_1-Dizi: 144). Bölge Müdürlüğünce yapılan incelemede, 6 no.lu hakedişten sonra hiçbir imâlat yapılmadığı halde imâlatın arttığı, buna karşılık ihzaratın azaldığı, netice olarak hakediş raporunda müteahhide 8.990.625,14 lira daha ödenmesinin öngörüldüğü, bu artışın 380.270 m^3 olan tüm hafmiktarının bu kez 394.480 m^3'e çıkması, 20.362 m^3 çok sert kaya hafriyatının patlayıcı madde kullanmadan elle yapılmış olması, derinlik zamlarının uygulanması gibi nedenlerden ileri geldiği anlaşılmıştır. Bu hesapların dayandırıldığı plânkotenin Hastane arsası ile bir ilişkisi olmadığı belirtilerek kesinhesap ve 7 no.lu hakediş raporu yeniden ve gerçeğe uygun olarak düzenlenmek üzere 14.6.1979 günlü, 6736 sayılı ya-

E.1981/1

zı ile Kontrol Şefliğine iade edilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:142). Bölge Müdürlüğü, yazdığı 15.6.1979 günlü, 6800 ve 14.9.1979 günlü, 9967 sayılı yazılarla da Genel Müdürlüğe bilgi vererek gereğinin yapılmasını istemiştir (Dosya:D_1-Dizi:126-131, 135-137). İzmir Bölge Müdürlüğünün uyarısı üzerine, Genel Müdürlüğün 6.8.1979 günlü oluru ile Topoğraf Hüseyin Nail ERENKUŞ, İnşaat Teknikeri Kâzım İNCEDERE, Mimar Vedat Nedim ÇIRAK ve İnşaat Mühendisi Selçuk DERMAN'dan oluşan teknik kurul, ara kesin hesabın incelenmesi ve sonuçlandırılması için görevlendirilmiştir. Bu kurulun İzmir'de yaptığı incelemeler sonunda düzenlediği 21.8.1979 günlü raporda, İller Bankası haritası esas alınarak Bölgece hazırlanmış plânkotenin sağlıklı olmadığı, bu nedenle her şeyden önce oluşturulacak bir kurul marifetiyle bir plânkotenin hazırlanması ve onaylanması gerektiği, bu yapılmadan bir sonuca varılamıyacağı, açıklanmıştır (Dosya:D_1-Dizi:134). Aynı kurul daha sonra, 4.9.1979 günlü bir karar tutanağı düzenlemiştir (Dosya:D_1-Dizi:132-133). Bu tutanakta da, müteahhit ve kontrol mühendisi ikilisince hazırlanan plânkotenin, sözleşme eki olan İller Bankasının münhanili haritasına göre çok farklı olduğu, müteahhidin ilk plânkotesi 11.8.1978 tarihini taşıdığına göre, farklı durumun gerek müteahhit gerek Kontrol Şefliğince Genel Müdürlüğe mutlaka duyurulması ve hazırlanmakta olan vaziyet plânı için uyarıda bulunulması gerektiği, müteahhidin plânkotesinin doğru olduğu bir an için kabul edilirse, Kuzey sınırında hafriyat tabanının tabii zeminden 10-12 metre aşağıda olması gerektiği, oysa böyle bir durumun söz konusu olmadığı, İller Bankası haritasının 1/500 ölçekli olarak çizildiği ve bunun Genel Müdürlükçe plânkote olarak kabul ve tasdik edildiği, ancak bu haritada eksiklik tespit edildiği cihetle kübaj hesabında kullanılamıyacağı, müteahhitlikçe hazırlanıp Kontrol Şefliğin-

T.C.
FÜKÜ BAŞKANLIĞI
DİVAN

ce onaylanan ve ara kesin hesabı ile birlikte verilen plânkotenin (müteahhidin ikinci plânkotesi) arsa ile ilgisi bulunmadığı, Heyet Üyesi Hüseyin Nail ERENKUŞ tarafından İller Bankası haritası esas alınmak ve tespit edilen hatalar düzeltilmek suretiyle hazırlanan 1/500 ölçekli münhanili haritanın incelendiği ve gerçeğe en uygun olduğu kanısına varılarak toprak kübajının hesabında bu haritanın kullanılmasına karar verildiği açıklanmıştır.

İzmir Bölge Müdürlüğü, 21.9.1979 günlü, 10090 sayılı yazı ile teknik kurulca yapılan bu çalışmaları Genel Müdürlüğe intikal ettirmiştir. Genel Müdürlükte 26-28.11.1979 günlerinde Genel Müdür Hikmet ERİNÇ, Genel Müdür Yardımcısı Cenap TERZİOĞLU, Yapı Işleri Dairesi Başkanı Abdurrahim TERZİOĞLU, Başkan Yardımcıları Erol SÜER, Eser ÖZÜT, İzmir Emlâk ve İnşaat Bölge Müdürü Fuat BOZİNAL, Yapı Dairesi Ünite Müdür ve Yardımcıları Mehmet Ali ERTAĞ, Şeref ŞAHİN, Zafer Seçim TÜMCER, M. Zekai ÖZCAN ve Hacı ANIT'tan oluşan kurul 4 kişilik kurulun düzenlediği raporu incelemiş, ara kesin hesapların tespiti için yapılması gereken işlemleri içeren 28.11.1979 günlü tutanağı düzenlemiştir. Bu tutanakla; hafredilen toprak kübajının hesabında, 4 kişilik kurul tarafından içerdiği yanlışlıklar düzeltilerek hazırlanmış olan İller Bankasının münhanili haritasının esas alınması, müteahhit tarafından yapılan hafriyatın serbest kazı niteliğinde olduğu kanısına varılmış olmasına rağmen bir kez de Bayındırlık Bakanlığından sorulması, hafriyatın devamı sırasında klasın değiştiği görüldüğünden ve Kontrol Şefliğince yeniden klas tesbiti talebinde bulunulmadığı anlaşılmakla, oluşturulacak bir kurul marifetiyle yeniden klas tespiti yapılması, hafriyattan çıkan toprağın nereye döküldüğünün araştırılması ve bu konuda müteahhitten bilgi istenmesi, müteahhit tarafından zamansız ve tedbirsiz

T.C.

olarak yapılan hafriyat sonunda meydana gelen tehlikeli durumun giderilmesi için gereğinin yapılması kararlaştırılmıştır (Dosya:D_1-Dizi: 120-122).

SSK Genel Müdürlüğünün 27.12.1979 günlü, 1334098 sayılı olurları ile görevlendirilen yeni bir kurul, Kurum üst yöneticilerinin tespit ettikleri yukarıdaki esaslar dairesinde incelemeler yaparak 7 no.lu ara kesin hesabını hazırlamıştır (Dosya:D_1-Dizi:7-22). Eşrefpaşa Hastanesi Kontrol Şefi Mimar Vedat Nedim ÇIRAK, İnşaat Mühendisleri Y. Selçuk DERMAN, İlhami YILMAZ ve Kazım ÇAYLAK'tan oluşan bu kurulun yeni klasa göre düzenlediği 7 no.lu ara kesin hakediş raporunda hafriyat miktarı 134.968,341 m^3, bunun karşılığında müteahhide ödenmesi gereken para ise 5.827.701 liradır (Dosya:D_1-Dizi:18-22). Buna karşılık, altı ayrı hakediş raporunda, toplam 380.273 m^3 hafriyat yapıldığı belirtilmiş ve 42.023.762 lira ödenmiştir. Aradaki fark, Kurum zararına olarak 36.196.061 liradır.

Sanıklar Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ, İdarece yaptırılan bu tespitlerin kendilerini bağlamıyacağını, ortada iki adet ara kesin hesabı bulunduğunu, bunlardan birinin kendileri tarafından düzenlenip İzmir Bölge Müdürlüğünce iade edilen, ötekisinin de Genel Müdürlükçe düzenlettirilen hesaplar olduğunu, bu çelişkili durumun giderilmesi için keşif veya bilirkişi incelemesi yapılması gerektiğini, sanık Ali YILDIZ, ayrıca bu özel hukuk ilişkisinden dolayı Kurum aleyhine Ankara 3. Ticaret Mahkemesinde açtığı dava sonucunun beklenmesini, öne sürmüşlerdir.

Hastane arazisinin 1978 yılında hafredilmiş ve inşaata başlanmış olması nedeniyle arazinin hafriyattan önceki durumunu görmek olanağı yoktur. Bu durumda yerinde yapılacak bir keşiften sağlıklı bir sonuç

T.C.

E.1981/1

alınamıyacağı kuşkusuzdur. Öte yandan, müteahhit Ali YILDIZ ve Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA tarafından düzenlenen 7 no.lu ara kesin hakediş raporu İzmir Bölge Müdürlüğünce incelenip gerçeği yansıtmadığı görüşü ile geri çevrilmesi üzerine, Genel Müdürlük, durumu saptamak amacıyla çaba göstermiştir. Bu cümleden olarak, yollanan teknik kurullar yerinde birçok kez araştırma ve incelemeler yapmışlardır. Daha sonra bu çalışmalar değerlendirilerek ve eksiklikler giderilerek 7 no.lu ara kesin hakediş raporu düzenlenmiştir. Aynı şekilde, rapor düzenlenirken Genel Müdürlüğün konu ile ilgili ünitelerinde çalışan uzmanların da görüşleri alınmıştır.

Raporun tek yönlü olduğu, raporu hazırlayanların kasıtlı olarak bu sonuca vardıkları yolunda herhangi bir delil de yoktur. Aksine, bu raporu düzenleyenler kendilerinin hukukî ve cezaî sorumluluklarını gerektirecek konulara da yer vermişler ve bu rapora dayanılarak kimi düzenleyicileri hakkında da dava açılmıştır.

Öte yandan, toplanan delillerle konu yeter biçimde aydınlanmış olduğundan, Ankara 3. Ticaret Mahkemesinde açılan dava sonucunun beklenmesine gerek görülmemiştir.

Hakediş raporlarında hafriyat miktarına bağlı olarak taşınan kazı artığı miktarının da fazla gösterildiği anlaşılmıştır. Bu hakedişlerde 380.274,975 m^3 toprağın Torbalı Belediyesinin gösterdiği yere döküldüğü belirtilerek bedeli alınmıştır. Ara kesin hesap nedeniyle yapılan tespitlerde ise hafriyatın 380.274,975 m^3 değil, 134.968,341 m^3 olduğu ve bunun 15.000 m^3'ünün Torbalı'ya döküldüğü belirtilmiştir. Hafriyat taşınması konusundaki ilk uyarı Torbalı Belediyesinden gelmiştir. Bu Belediyenin Kontrol Şefliğine yazdığı 13.10.1978 günlü, 1978/530 sayılı yazıda, Belediyece gösterilen yere hiç moloz dökül-

mediği belirtilerek gereğinin yapılması istenmiştir (Dosya:D_1-Dizi:111). Oysa, Torbalı Belediyesinin bu yazısından önce düzenlenmiş olan 3 no.lu hakediş raporunda 249.577,850 m^3 miktarındaki hafriyat artığının Torbalı'ya taşındığı gösterilmiş, müteahhide 37.908.832 lira taşıma ücreti ödenmiştir (Dosya:D_1-Dizi:63).

Torbalı Belediyesinin yazısından sonra ise, gösterilen yere 15.000 m^3 toprak döküldüğü, anılan Belediyenin İzmir Bölge Müdürlüğüne yolladığı 26.3.1979 günlü, 1979/298 sayılı cevabî yazısından ve aynı Belediyenin bunu doğrulayan 29.6.1979 günlü, 1979/2 sayılı yazısından anlaşılmıştır. Torbalı Belediyesinin 26.3.1979 günlü yazısı üzerine İzmir Bölge Müdürlüğü, İnşaat Mühendisleri Y. Selçuk DERMAN ve Ömer YAKIKYÜREK'i durumu yerinde görmek üzere Torbalı'ya yollamıştır. Adı geçenlerin yaptıkları inceleme sonucu düzenledikleri 2.5.1979 günlü raporda da Torbalı'daki yere, sadece 15.000 m^3 toprak döküldüğü belirtilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:101-102-111).

Bu belgeler, tanıklar Mehmet DOĞAN ve Şaban DOĞAN'ın ifadeleriyle de doğrulanmaktadır. Bu tanıklar, kullandıkları kamyonla Eşrefpaşa Hastanesi hafriyat artığını taşıdıklarını, bunun bir kısmını deniz kenarında bir arsaya, bir kısmını da gene Ali YILDIZ tarafından Çiğli'de Tekel adına inşa edilmekte olan bir yere dolgu maddesi olarak kullanılmak üzere götürdüklerini, aynı işte başka şahısların da çalıştığını, kazı artığını herbirinin değişik yerlere döktüklerini beyan etmişlerdir. Böylece, hafriyattan çıkan toprağın 15.000 m^3'ünün Torbalı'ya götürüldüğü anlaşılmış, ancak kalan miktarının ne kadarının nereye döküldüğü saptanamamıştır. Bu konuda yapılan araştırmalar ve aynı amaçla müteahhite yapılan tebligatlar bir sonuç vermemiştir (Dosya:D_1-Dizi:75).

T.C.

E.1981/1

Bu durum gözönünde tutularak ara kesin hakediş raporunda, 15.000 m^3 hafriyat nakliyesi için müteahhite 1.998.379,44 lira ödenmesi kabul edilmiştir. Oysa, Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ve müteahhit Ali YILDIZ tarafından düzenlenen hakediş raporlarında, hafriyat nakliyesi ücreti olarak 57.759.680 lira gösterilmiştir. Aradaki fark, Kurum'un zararını oluşturmaktadır.

Eşrefpaşa inşaatına ilişkin hakediş raporlarında kereste ve demirle ilgili ihzarat miktarları da fazla gösterilmiştir :

Müteahhit Ali YILDIZ, 5.7.1978 günlü dilekçesiyle SSK Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına başvurarak, taahhütü altındaki Eşrefpaşa Hastane inşaatı için 2000 m^3 kalıplık ve 2000 m^3 doğramalık mamûl kereste tahsis belgesi verilmesini istemiştir. Bu dilekçe ilgili ünitelerce incelendikten sonra, İnşaat Keşif Bürosu Şefi Mimar Tanju ARI, dilekçenin arkasına elyazısıyla, inşaat için 2700 m^3 kalıplık, 200 m^3 doğramalık olmak üzere, toplam 2900 m^3 kerestenin gerekli olduğu notunu düşmüştür (Dosya:D_1-Dizi:178). Böylece, müteahhidin 2000 m^3'lük birinci sınıf kereste isteğine karşılık yetkili daire 200 m^3 birinci sınıf keresteyi yeterli görmüştür. Ancak, hakedişler düzenlenirken bu miktara itibar edilmemiş, henüz işin başında inşaatın tümü için gerekli olan miktardan daha fazla kereste şantiyeye gelmiş gibi gösterilmiştir. Gerçekten 1 no.lu hakediş raporunda, 3000 m^3 ikinci sınıf ve 500 m^3 birinci sınıf çam kereste ihzaratı yer almaktadır (Dosya:D_1-Dizi:72). 2, 3 ve 4 no.lu hakediş raporlarında kereste miktarı aynı kalmıştır. 5 no.lu hakediş raporunda ise ikinci sınıf kereste miktarı 2500 m^3'e düşürülmüştür. Daha önceki hakediş raporlarında 3000 m^3 olarak gösterilen ikinci sınıf kereste ihzaratının 5 no.lu hakediş raporunda 2500 m^3'e düşürülmesinin nedeni açıklanamamıştır. 6 no.lu hakediş raporunda ise,

bu miktar yeniden 3000 m^3'e, birinci sınıf çam kereste de 500 m^3'den 1300 m^3'e yükseltilmiş, karşılığında müteahhide 18.859.700 lira ödenmiştir (Dosya:D_1-Dizi:44).

Hakediş raporlarında dikkati çeken bir nokta da, müteahhit ve kontrol şefi tarafından düzenlenen raporların ihzarat kalemleri üzerinde merkez elemanlarınca düzeltmeler yapılmış olmasıdır : 1 no.lu hakedişte 2000 m^3 olan birinci sınıf kereste 500 m^3'e, 6 no.lu hakedişte 2000 m^3 olan birinci sınıf kereste 1300 m^3'e düşürülmüştür.

Hakediş raporlarıyla, 1300 m^3 birinci sınıf ve 3000 m^3 ikinci sınıf kereste ihzaratı için müteahhide eksiltme oranı düşüldükten sonra, 18.859.700 lira ödenmiştir. Maliye, Bayırdırlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerinden oluşan bir kurulun Kurum yetkilileri ve müteahhidin elemanları ile 20.6.1979 gününde şantiyede yaptıkları incelemede, sadece 204 m^3 miktarında ikinci sınıf kereste bulunduğu saptanmıştır (Dosya:D_1-Dizi:41-42). Ara kesin hakediş raporunda ise bu miktar 185 m^3 olarak gösterilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:16). Bayındırlık Bakanlığının Yapı Işleri Birim Fiyat Tarifeleri eki Fiyat Listesinin 78/33. sayfasının not kısmında, inşaatın bünyesine girmeyen kalıp ve iskelede kullanılacak keresteye ihzarat bedeli ödenmiyeceği öngörüldüğünden, 7 no.lu ara kesin hakediş raporunda mevcut kereste için bir bedel konmamıştır.

Demir ihzaratına gelince; Ali YILDIZ, 23.6.1978 günlü bir dilekçe ile Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatının ihtiyacı olan demir için Samsun Haddecilik Sanayii Anonim Şirketine 10.000.000 lira yatırılmasını istemiştir. Yapı İşleri Dairesi Başkanlığınca 23.6.1978 günlü yazı ile bu istek olumlu karşılandığından, Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın oluruyla, Şirketin hesabına istenen para yatırılmıştır (Dosya:D_1-Dizi:177-181). Öte yandan SSK Genel Müdürlüğü, 29.6.1978 ve 5.7.1978 gün-

E.1981/1

lü yazılarla, Karabük Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünden toplam 1150 ton demir gönderilmesini istemiş ve bunun için 7.7.1978 gününde 5.000.000 lira ve 23.10.1978 gününde de 7.206.500 lira olmak üzere toplam 12.206.500 lira yatırmıştır (Dosya:D_1-Dizi:172,179,180). Karabük Demir ve Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğünün 18.8.1979 günlü, 21731 sayılı yazısına göre, son bölümü 23.2.1979 gününde olmak üzere 1150 ton demirin tamamı müteahhit Ali YILDIZ'a teslim edilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:171-173). Ancak, 1150 ton demirin sadece 100 tonu şantiyeye girmiş, geri kalan 1050 tonun nereye gittiği saptanamamıştır. Samsun Haddecilik Sanayii A.Ş. hesabına yatırılan 10 milyon lira karşılığında ise, şantiyeye hiç demir girmemiştir. Gerçekten, 2 no.lu hakediş raporunda sedece 100 ton demir ihzaratı yapıldığı gösterilmiş, sonraki raporlarda da bu rakamda bir değişiklik yapılmamıştır. Maliye, Bayındırlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerince düzenlenen 20.6.1979 günlü tespit tutanağında, hakediş raporlarında gösterildiği gibi şantiyede 100 ton betonarme demirin mevcut olduğu belirtilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:41-42).

SSK Genel Müdürlüğü demir için avans olarak toplam 22.206.500 liralık ödemede bulunduğu halde, şantiyeye sadece 770.000 lira tutarında 100 ton demir getirilmiştir.

Hafriyat, hafriyattan çıkan malzemenin taşınması ve kereste ihzaratı konusundaki tespitler tanık beyanı ile de doğrulanmaktadır. İzmir Bölge Müdürü Fuat BOZİNAL ifadesinde; 1.1.1979'da Ege Sosyal Sigortalar İnşaat Bölge Müdürlüğü kurulunca Bölge Müdürlüğüne getirildiğini, Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı hesaplarını incelemeye başladığını, özellikle hafriyat için ödenen paranın dikkatini çektiğini, 380.272 m^3 olarak gösterilen hafriyatın o andaki intibaına göre 100.000 m^3 civa-

rında olduğunu, hafriyattan çıkan artığın taşınmasını da anormal bulduğunu, 50 milyon liralık bir hafriyata karşılık 57.759.680 lira nakliye verildiğini, İzmir'e çok yakın yerlerde döküm alanı bulmak olanağı varken 45 Km. mesafedeki Torbalı'nın seçildiğini, 6 no.lu hakedişte 4300 m^3 kereste gösterilmesine karşılık şantiyede gördükleri kereste miktarının 180-190 m^3 civarında olduğunu, durumu Cahit ÖZKARA'ya sorduğunda, Cahit ÖZKARA'nın kendisine "Efendim, bunlar tomruk halindeki muhtelif röviyelerdedir, biçilmektedir, onun için daha buraya gelmedi. Ama biz bunu koyduk" dediğini, beyan etmiştir (Tutanak-Sayfa:1651-1654).

SSK Genel Müdürlüğü, Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ve müteahhit Ali YILDIZ tarafından gerçeğe uygun olmayan biçimde düzenlenip, merkezde Yapı İşleri Dairesi elemanlarının incelediği altı adet hakediş raporuyla müteahhide toplam 117.784.453,53 lira ödemiştir. İnşaatın tamamı 166.900.000 liraya ihale edilmiştir. Genel Müdürlüğün 8.8.1980 günlü yazısında, inşaat seviyesinin % 5 olduğu belirtilmektedir (Dosya-D_1-Dizi:341). Ara kesin hakediş raporuna göre müteahhide ödenmesi gereken miktar 17.863.594,20 liradır (Dosya:D_1-Dizi:15). Arada 99.920.859,33 lira fark vardır. Bu miktara, demir için yatırılmış olan 21.436.500 lira dahil değildir.

Ara kesin hesaba göre, Eşrefpaşa inşaatı nedeniyle Kurum'un uğradığı zarar 121.357.359 liraya ulaşmaktadır. Olayların bu şekilde gelişmesinde ve zararın bu boyutlara erişmesinde Ali YILDIZ'la çıkar ilişkisi içinde bulunan zamanın Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın sürekli müteahhit yararına davranışlarda bulunmasının etkisi vardır. Hilmi İŞGÜZAR'ın olumsuz katkısı daha işin ihaleye çıkarılmasından önceki aşamada başlamıştır. Hazırlıkları uzun yıllardır tamamlanamıyan Eşrefpaşa Hastanesi inşaatının, Bakan olduktan kısa bir süre sonra, ivedilikle ihaleye

T.C.

E.1981/1

çıkarılmasını sağlamış, ihale öncesinde tamamlanmayan eksiklikler inşaat aşamasında da giderilememiş ve böylece müteahhide bu durumdan haksız yere yararlanma olanağı verilmiştir. Bu konuda, Kurum Genel Müdürlüğünün 6.7.1979 günlü, 738675 sayılı, Cenap TERZİOĞLU ve Abdurrahim TERZİOĞLU imzalı yazısında; "İzmir Eşrefpaşa Hastane binası inşaatı acilen ihale edilmiş olması nedeniyle ve temel atma töreninin yapılabilmesi için İller Bankası tarafından yapılan halihazır harita üzerinden yer teslimi yapılmış olup bilâhare bu halihazır harita proje müellifine verilerek vaziyet plânı hazırlanmıştır" denilmektedir (Dosya:D_1-Dizi:37).

Ali YILDIZ'ın, Sinop ve Boyabat inşaatlarında olduğu gibi, Eşrefpaşa inşaatında da kontrol mühendisiyle işbirliği halinde yolsuzluklar yaptığı görülmektedir. Sanık Hilmi İŞGÜZAR, doğrudan müdahalesi ve takibiyle müteahhidin hemşehrisi ve daha önceki bir inşaatında kontrol şefliğini yapan Cahit ÖZKARA'nın Eşrefpaşa Hastane inşaatı kontrol şefliği görevine, yetkili Dairenin görüşünü almadan atanmasını sağlamakla, sanık Ali YILDIZ'ın işini büyük ölçüde kolaylaştırmıştır.

Önceki uygulamalara göre, Kurum ve müteahhit arasındaki ilişkilerde önemli bir rol oynayan ve inşaat işlerini Kurum adına denetlemekle görevli olan Kontrol Mühendisliğine, kontrol edilecek işin önemiyle orantılı, iş ve mühendislik tecrübesi bulunan bir mühendisin, bağlı olduğu dairenin görüşü alınarak atanması gerekir. 1100 yataklı Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı Kontrol Mühedisliğine Cahit ÖZKARA'nın atanmasında ise gerekli özen gösterilmemiştir.

Birkaç yıllık mühendislik deneyimi olan Cahit ÖZKARA'nın bu göreve atanmasında şöyle bir yol izlenmiştir :

Cahit ÖZKARA, 19.6.1978 günlü, "Sosyal Sigortalar Kurumu Genel

T.C. DİYAR BAKIRKÖY

E.1981/1

Müdürlüğü Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına" başlıklı bir dilekçe ile, Eşrefpaşa Hastanesi Kontrol Şefliğine atanmasını istemiştir. Bu dilekçe, ilgili daireden geçmeden doğrudan Bakan Hilmi İŞGÜZAR'a sunulmuş; Hilmi İŞGÜZAR da dilekçenin altına "Sn. GÖKSU" notunu düşerek Kurum'un personel işlerini yürüten Genel Müdür Yardımcısı Adnan GÖKSU'ya havale etmiştir. Bunun üzerine Adnan GÖKSU, dilekçeye "Sn. Turan KOLDAŞ acele görüşelim" biçimindeki notu yazarak Personel Dairesine iletmiştir (Dosya:D_1:Dizi:200). Personel Dairesinin 20.6.1978 günlü, 9750 sayılı yazısı ile bu dilekçe, düşüncesi alınmak üzere Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına gönderilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:199). Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı, 14.7.1978 günlü cevap yazısında, Cahit ÖZKARA'dan hiç söz etmeksizin Mimar Taner ALTINTUĞ'un Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Şefliğine atanmasını önermiştir (Dosya:D_1-Dizi:196). Personel Dairesi Başkanlığı ise, 17.7.1978 günlü yazı ile, Kontrol Şefliğine Cahit ÖZKARA'nın atandığını, bu nedenle Taner ALTINTUĞ'un nakli olanağı bulunmadığını, Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına bildirmiştir (Dosya:D_1-Dizi:195). Böylece Cahit ÖZKARA, Yapı İşleri Dairesinin görüşünü içeren yazının intikalinden önce, yani 15.7.1978 gününde, Ali YILDIZ'ın taahhüdündeki İstanbul-Topçular Dispanseri inşaatından yine aynı müteahhit üzerindeki Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına atanmıştır. Bu atamada Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın rolü açıkça görülmektedir. Gerçekten Hilmi İŞGÜZAR, Cahit ÖZKARA'nın dilekçesini Adnan GÖKSU'ya havale etmekle yetinmemiş, işlemlerin yürütülmesi sırasında da bu atama ile ilgilenmiştir. 13.7.1978-17.7.1978 günleri arasında temel atma töreni nedeniyle İzmir'de bulunan sanık Bakan, İzmir'den telefonla Adnan GÖKSU'yu aramış, ancak o anda adı geçenin yerinde bulunmaması üzerine Sekreteri Şengül ERGÜN'e, Cahit ÖZKARA'nın Eşrefpaşa'ya atanması için gerekli talimatı vermiştir. Şengül

E.1981/1

ERGÜN bu talimatı, "Sn. Bakan'dan Mühendis Cahit ÖZKARA İst. Topçular' dan İzmir Eğrefpaşa'ya nakil, Efes'e yarın Sn. Bakan'a bilgi" biçiminde not etmiştir (Dosya:D_1-Dizi:198). Böylece atama işlemi gerçekleşmiş ve durum Bakan'a da bildirilmiştir.

Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY ve Yapı İşleri Dairesi Başkanı Abdurrahim TERZİOĞLU bu atamayı engellemek istemişlerse de, başarılı olamamışlardır. Bekir Sami AKAY bu konuda : "İzmir'de temel atma törenine gittiğimizde kontrol şefinin tayini konusunda benim karşı çıktığım ileri sürülerek Bakan tarafından muaheze edilmiştim. Çünkü kimin oraya gideceğini bilmiyordum. Bakan bunu bana söyleyince, üç senelik bir insanın, 1100 yataklı hastanede kontrol mühendisliği yapamıyacağını vurguladım. "Ben öyle istiyorum" dedi, tabii Bakansınız siz ne isterseniz o olur, tayin yetkisi bana ait değil" şeklinde açıklamada bulunmuştur (Tutanak-Sayfa:226).

Sanık Bakan savunmasında; Cahit ÖZKARA'nın atanması işleminin normal olduğunu, atamayı yapan Genel Müdür Yardımcısı Adnan GÖKSU'ya havale edilmesinin mutlaka o işin yapılmasını istemek anlamına gelmediğini, gereğinin yapılmasının yetkililere ait olduğunu, yasalara ve usule aykırı ise, hiç kimsenin atamayı yapamıyacağını, İzmir'den telefonla atama işini takip ettiği savının tamamen gerçek dışı olduğunu öne sürmüştür (Tutanak-Sayfa:4897-4902).

Olağan bir yol olmadığı halde, kademeler aşılarak Cahit ÖZKARA' nın "Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına" başlıklı dilekçesinin kendisine sunulması, dilekçeyi ilgili daireyi devre dışı bırakarak doğrudan personel işlerine bakan Genel Müdür Yardımcısı Adnan GÖKSU'ya havale etmesi, İzmir'den telefonla talimat vermesi, ertesi günü sonuçtan bilgi istemesi, Yapı Dairesinin ve Bekir Sami AKAY'ın, olumsuz tutumu ve uyarı-

T.C. DİYAR BAŞKANLIĞI

E.1981/1

larına karşın atama işleminin gerçekleşmesi, iş hakkında bilgi istediği tarihte Ali YILDIZ'la birlikte İzmir Efes Oteli'nde kalması karşısında, sanık eski Bakanın savunması inandırıcı görülmemiştir.

Güvendiği için Genel Müdür Yardımcılığına kendisinin getirdiği Bekir Sami AKAY'ın uyarısına ve Yapı İşleri Dairesinin karşı koymasına rağmen, Kurum'un çok sayıdaki inşaatından birisine bir kontrol mühendisi atanması gibi Bakan için önemsiz sayılacak bir işlem de, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın böylesine kararlı bir tutum içine girmesinin özel bir nedeni olması gerekir. Sanık Cahit ÖZKARA'nın müteahhitle işbirliği yaparak, ilerde görüleceği gibi, sürekli Kurum zararına hareket etmesi, bu özel nedeni ortaya koymaktadır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın müdahalesi bu kadarla kalmamış, hakediş raporlarını inceleyen merkez elemanları üzerinde baskı yaparak müteahhit Ali YILDIZ'a fazla para ödenmesini de sağlamıştır. 6 no.lu hakediş raporunun Genel Müdürlükte incelenmesi sırasındaki gelişmeler, Ali YILDIZ'a özel bir işlem yapıldığını göstermektedir. Kontrol Mühendisi ve müteahhidin birlikte düzenledikleri 6 no.lu hakediş raporuna göre, müteahhide 21.515.669,15 lira ödenmesi gerekmektedir (Dosya:D_1-Dizi:43). Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı, hakediş raporunu incelenmek üzere Uygulama Kontrol Fen Heyeti Müdürlüğüne havale etmiştir. Mühendis Adnan KILIÇ, yaptığı inceleme sonunda, 6 no.lu hakediş raporunun öncekinden bir farkı bulunmadığı halde, ihzarat kalemlerinde artışlar olduğunu, örneğin 5 no.lu hakediş raporunda 500 m^3 miktarındaki birinci sınıf kerestenin, 6 no.lu hakediş raporunda 2000 m^3'e, ikinci sınıf kerestenin 2500 m^3'ten 3000 m^3'e, tuvenan miktarının 10.000 m^3'den 45.000 m^3'e çıkarıldığını ve ayrıca 15.000 m^3 kum gösterildiğini saptamıştır. Adnan KILIÇ, imalât kaleminde bir fark bulunmadığına göre ilâve edilen malzemelerin gereksiz olduğu kanısıyla, kereste ve tuvenan miktarlarını

T.C. YÜCE DİVAN

E.1981/1

5 no.lu hakediş raporundaki miktarlar seviyesine düşürmeyi düşünerek Müdür Muavini Kâmil TELCİ'ye bilgi vermiştir. Bir süre sonra Kâmil TELCİ, Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın odasında bir toplantı olduğundan söz ederek, 6 no.lu hakediş raporunu Adnan KILIÇ'tan alıp Bekir Sami AKAY'ın odasına gitmiştir. Yapı İşleri Dairesi Başkanı Abdurrahim TERZİOĞLU, Başkan Yardımcısı Erol SÜER, Uygulama Kontrol Fen Heyeti Müdürü Şeref ŞAHİN ve teknik eleman Hacı AKIT'ın da katıldığı toplantıda, Bekir Sami AKAY, Kâmil TELCİ'ye inşaat için gerekli miktar kadar malzemenin verilerek 6 no.lu hakediş raporunun bağlanması talimatını vermiştir. Kâmil TELCİ'nin bu talimatı Adnan KILIÇ'a aktarması üzerine Adnan KILIÇ, 2000 m^3 birinci sınıf keresteyi 1300 m^3'e, 45.000 m^3 tuvenanı 20.000 m^3'e düşürmekle yetinmiş, ikinci sınıf kereste miktarına dokunmamıştır. Böylece, Eşrefpaşa'ya ait 6 no.lu hakediş raporu bakiyesinin merkezde 21.515.663,15 liradan 3 milyon liraya indirilmesi düşünüldüğü bir sırada eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın tesir ve telkiniyle, Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY, bakiyeyi 12.259.653,77 lira olarak bağlatmıştır. Bekir Sami AKAY bu konuda :

"Eşrefpaşa Hastanesinin kontrol mühendisi tarafından tanzim edilip Yapı Dairesi Başkanlığına gelen hakediştekı ihzarat kalemlerinden bazılarının hiç verilmemesinin Kontrol Bürosunda düşünülmesi, dikkatinizi çekiyorum, düşünülmesi ve tetkikatın henüz bitirilmediği bir safhasında müteahhit nasıl bunu tespit etmişse bilmem; Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünün tüm yetkililerini aşarak doğrudan Bakana şikâyette bulunmuş ve konu tetkik edilmesi için Bakan tarafından telefonla bana iletilmiştir. Bunun üzerine Yapı Dairesi Başkanı veya ona vekâlet eden Başkan Yardımcılarından biri ile telefonda görüşerek konuyu tetkik etmek üzere alâkalılarla odama gelmesini rice etmiştim. Odamda yaptığımız

E.1981/1

toplantıda konuyu açarak müteahhidin Bakana şikâyette bulunmasının nedenlerini araştırdım. Kontrol Fen Heyeti Müdürü Şeref KAHİN olduğunu zannediyorum kesin hatırlamıyorum, şimdi aradan 6,5 senelik bir zaman geçti, biz böyle olmasını düşünüyoruz efendim şeklinde beyanda bulununca gerekçesiz olarak iş yapılmamasını, sağlam ve haklı olduğumuzu ispat için gerekçe göstermemizin lüzumuna işaret ederek eğer kereste yoksa kontrol mühendisini mahkemeye vermemizin gerektiğini, tereddütleri varsa mahalline gitmelerini, yoksa kontrol mühendisi ile görüşerek kanaat sahibi olmalarını söyledim..." demiştir (Tutanak-Sayfa:3993).

Hakediş raporlarının merkezce incelenmesi sırasında, Kurum lehine olarak yapılan veya yapılması düşünülen düzeltmeler üzerine müteahhit Ali YILDIZ'ın Bakan Hilmi İŞGÜZAR'a çıkarak Bekir Sami AKAY aracılığıyla müdahale yapılmasını sağladığı kuşkusuzdur. Dinlenen sanık ve tanıkların ifedelerinden; Bakanın Boyabat ve Sinop inşaatlarında olduğu gibi, Eşrefpaşa inşaatında da böyle bir müdahalede bulunduğu anlaşılmaktadır. Uygulama Kontrol Fen Heyeti Müdür Yardımcısı Kâmil TELCİ bu konuda, "Ali YILDIZ'ın hiçbir hakedişi doğru dürüst incelenmiyordu.... Biz tetkik ediyorduk. Ondan sonra artırılması isteniyordu ki, bu üç hakedişte gerçekleşti. O nedenle doğru dürüst biz tetkik edemedik, gönül rahatlığı ile tetkik edemedik" demiştir (Tutanak-Sayfa:454). Kontrol Mühendisi Adnan KILIÇ, 6 no.lu hakediş raporunda fazla miktarda malzeme gösterildiğini, bu nedenle miktarlarda indirmeler gerektiği kanısına vardığını, Kâmil TELCİ ile görüştüğünü anlattıktan sonra "Kâmil benden istihkakı istedi. "Bir toplantı var Bekir Sami AKAY bana telefon etti, istihkakı getirin dedi" Yapılan toplantıda ben yoktum. Aradan belli bir zaman geçtikten sonra Kâmil istihkakı getirdi. Bekir Sami Beyin, tetkik ederek istihkakın inşaata lüzumlu olan miktar kadar malzemenin verilmesini temin et ve hakedişi bağla." sözünü söyledi" demiştir (Tutanak-Sayfa:487-488).

E.1981/1

Yapı İşleri Dairesi eski Başkan Yardımcısı Ünal HÜGÜL de, aynı konuda :

"Alışılagelmişin dışında Ali YILDIZ'ın inşaatlarıyla ilgili olarak özellikle hakedişler konusunda ben ve diğer ilgili arkadaşlar Sami AKAY tarafından çağırılıp, hakedişlerin niçin düşük tutulduğu yolunda sorulara muhatap oluyorduk. Diğer müteahhitlere ait işlerde Sami AKAY'ın müdahalesi pek söz konusu olmamıştır..Anladığımız kadarıyla Ali YILDIZ giderdi önce Makama, herhalde şikâyette bulunurdu, "istihkakım verilmiyor, düşüyor" şeklinde, biz de gayet tabii ilgili Genel Müdür Muavini bizi çağırır, biz istihkakın niçin verilmediğini, neden düşme durumları meydana gelebileceğini izah ederdik, bu suretle durum vuzuha kavuşmuş olurdu" biçiminde ifade vermiştir (Tutanak-Sayfa:1783).

Yapı İşleri Dairesi Başkan Yardımcısı Zekai ÖZCAN :

"Ali YILDIZ, Hilmi İŞGÜZAR döneminde Kurumda büyük etkinliği olan müteahhitti. Yapı işlerinde bazı tayinlerin onun etkisi ile yapıldığını duydum. O kurumda çok etkili idi. Şu ufak misali bunu doğrulamak için veriyorum. Bizim kendisine yazdığımız resmi yazıların daha postalanmadan muhtevasını, tarih nımarasını öğreniyor ve hemen cevabını verebiliyordu. Meselâ Eşrefpaşa istinat duvarlarına ait kendisine ve aleyhine olan bir yazının cevabını aynı gün vermiştir..Ali YILDIZ bu gücünü mutlaka yakından tanıdığını duyduğumuz o zamanın Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'dan alıyordu... Hadiseler ortaya çıktıktan sonra aralarında iyi ilişkiler olduğunu duyduk..." demektedir (Tutanak-Sayfa: 1935).

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Kontrol Mühendisi ve müteahhit tarafından hazırlanan ve İzmir Bölge Müdürlüğüne verilen 7 no.lu ara kesin hakedişin ödenmesi yolunda da müdahalesi olduğu anlaşılmaktadır. Fuat BOZİNAL, Soruşturma Komisyonu önünde verdiği ifadesinde, "7. hakediş raporu bana iletilince imza etmedim. Keygiyeti raporlarımla Bakanlığa bildirdim. Genel Müdürlüğe bildirdim. Bunun üzerine Sami AKAY beni arayarak bu 20 milyonluk 7. hakedişten bir miktar parayı behemahal müteah-

T.C.

E.1981/1

hide ödememizi bildirdi. Ben vardığım sonucu anlatıp... imza koymıyacağım cevabında bulundum. Sami AKAY (bilmiyorsun kardeşim, Bakan zor dudumdayız diyor) şeklinde bir cevap da vermişti" demiştir. Bekir Sami AKAY, bu görüşmeyi yalanlamakta ise de, kendisine yüklenen suçun Bakanın isteği doğrultusunda hakedişlerin ödenmesini sağlamak için Kurum elemanlarına baskıda bulunması olduğu gözönünde tutularak, ifadesine itibar edilmemiştir.

Gene, Ali YILDIZ'ın taahhüdü altında olan Boyabat ve Sinop inşaatlarında da Bakanın sürekli müteahhit lehine müdahalelerde bulunduğu görülmüştür. Sanığın Ali YILDIZ yararına yaptığı bu müdahalesini, Ali YILDIZ'ı ihaleden sonra tanıdığını beyan ettiğine göre, dostluk ilişkileri içinde değerlendirme olanağı da yoktur. Sanığın bu tutumunun, müteahhit tarafından İzmir'de oğlu Hasan İŞGÜZAR adına alınan bir apartman dairesinden kaynakladığı anlaşılmıştır. Müteahhitçe bu dairenin rüşvet olarak verilmesi olayı şöyle gerçekleşmiştir :

Eşrefpaşa Hastane inşaatının temel atma töreni nedeniyle Bakan Hilmi İŞGÜZAR, 13-18.7.1978 günleri arasında oğlu Hasan IŞGÜZAR'la birlikte İzmir Büyük Efes Oteli'nde kalmıştır. Müteahhit Ali YILDIZ da aynı oteldedir. Hilmi İŞGÜZAR, temel atma töreninden sonra, 18.7.1978 gününde İzmir'den ayrılmıştır. Hasan İŞGÜZAR ise, Ali YILDIZ'la beraber kalmaya devam etmiştir. Gerçekten, otelin 3.9.1981 günlü yazısı ve eki fatura ve folio ile; Hasan İŞGÜZAR'la Ali YILDIZ, Otelin 813 no.lu kral dairesinde 18-19.7.1978 gününde birlikte kaldıkları ve otel giderlerinin Ali YILDIZ tarafından ödendiği sabit olmuştur. 19.7.1978 günü, birlikte Sabahattin ELBİR ve Adnan ELBİR isimli müteahhitlerle görüştükten sonra, Halk Bankasına giderek Ali YILDIZ'ın hesabından 2 milyon lira çekmişlerdir. Daha sonra tekrar müteahhitleri görüp İzmir Karataş Ma-

E.1981/1

hallesi, tapunun eski : 634, yeni 6619 ada, eski : 20, yeni 19 parsel sayılı arsa üzerindeki apartmanın 4. kat, 6 numaralı dairesini 1.050.000 liraya Hasan İŞGÜZAR adına satın almışlardır (Dosya:18, Sayfa:221-223).

Satıcı Sabahattin ELBİR, olayı :

"Dikmen yolunda bir daire satılık diye yazmıştık... Bir gün bir bey geldi, bu daireyi, kapıcıda, inşaattaki bekçide anahtar vardı, gelmiş alma tasavvurunda olduğunu söyledi, epey bir zaman geçti, sonra geldi, yanında birisi daha vardı. Sohbet ettik, kimsiniz, nesiniz falan diye, gelen kimse de müteahhit olduğunu, İzmir'de inşaat yaptığını söyledi. Ben re iş yaptığını sohbet babında sordum, ismini bana Ali olarak vasıflandırdı... Kendileri para meselesine gelince bankaya gitmekten bahsedildi, benim zaten işim vardı, o çevre bizim banka çevresidir. Bunlardan bir tanesine gittiler. Ben girdim, çıktım, başka işlerim de vardı. Sonra onların işleri uzadı, ben yazıhaneme döndüm. Yazıhanede bana Hasan Bey bu parayı verdi. Sonra tapu dairesine gittik.." biçiminde anlatmıştır (Tutanak-Sayfa:1921).

Öteki satıcı Adnan ELBİR de daire satın almak için iki kişinin geldiğini, pazarlık yaptıklarını söylemiştir (Tutanak-Sayfa:1947).

Satıcı Sabahattin ELBİR'in ifadesi, Türkiye Halk Bankası Yenişehir Şubesinin 21.1.1981 günlü, 317 sayılı yazısı ve ekleriyle de doğrulanmıştır. Bu belgelere göre Ali YILDIZ, bu bankanın İzmir Şubesinden dairenin satın alındığı 19.7.1978 gününde 2.000.000 lira çekmiştir (Dosya:İ-Dizi:142-145). Aynı bankada Hasan İŞGÜZAR'ın parası yoktur. Başka bir bankadan para çektiği yolunda bir savunma da yapmamıştır.

Ali YILDIZ, savunmasında, İzmir Büyük Efes Oteli'nde Hasan İŞGÜZAR'la beraber kalmadığını, temel atma töreninde İzmir'de karşılaş-

tıklarını, bankadan ihtiyacı olduğu için para çekmiş olabileceğini, Hasan İŞGÜZAR'ın aldığı daireden haberi olmadığını öne sürmüştür.

Hasan İŞGÜZAR, Soruşturma Komisyonu önünde verdiği ifadede, Ali YILDIZ'la birlikte Efes Oteli'nin 813 numaralı odasında kaldığını hatırlamadığını, otel masraflarının Ali YILDIZ tarafından ödendiğinden haberleri olmadığını, haberleri olsaydı buna müsaade etmiyeceklerini, İzmir'de aldığı dairenin bedelini ya kendi evlerinde ye da kız kardeşinin evinde sakladıkları parayla elden ödediğini belirtmiştir. Aynı sanık, Yüce Divan huzurunda daha değişik bir ifade vermiş, Ali YILDIZ'la kesin olarak aynı otel odasında kalmadığını, aynı odada kalacak kadar samimiyetleri olmadığını, daire bedelini evden alıp küçük bir kasa içinde İzmir'e götürdüğünü, Ali YILDIZ'la bankaya gitmediklerini söylemiştir.

İzmir Efes Oteli'nin yazısı ve buna bağlı faturalar, satıcılar Sabahattin ELBİR ve Adnan ELBİR'in ifadeleri, bu ifadeleri doğrulayan banka kayıtları, sanık Hasan İŞGÜZAR'ın birbiriyle çelişkili ve tutarsız ifadeleri, Ali YILDIZ'ın bankadan 2 milyon lira çektiğini kabul etmesi gözönünde tutularak her iki sanığın da savunmaları samimi görülmemiş, daire bedelinin Ali YILDIZ tarafından ödendiği kanısına varılmıştır. Bu kanı, sanık Hasan İŞGÜZAR ve kız kardeşi Ayşe Handan DURSUN'un İzmir'deki alımdan bir gün önce, 18.7.1978 günü, Ankara Çankaya'da iki daire satın almaları nedeniyle daha da kuvvetlenmiştir.

İzmir'de Ali YILDIZ tarafından bedeli ödenip Hasan İŞGÜZAR adına tescil edilerek gizlenen daire karşılığında sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Ali YILDIZ yararına ilk müdahalesi Cahit ÖZKARA'nın Eşrefpaşa Hastanesi Kontrol Mühendisliğine atanması ile başlamıştır. Basitmiş gibi görünen bu atama işleminin etkisi son derece kapsamlı olmuş, Ali YILDIZ

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

tüm yolsuzlukları adı geçenin katkısıyla gerçekleştirebilmiştir. Sanık Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ'ın Kurum'a zarar veren eylemleri şöyle özetlenebilir :

Klas ve mesafe tespiti için inşaat yerine giden teknik kurulun düzenlediği 19.8.1978 günlü tutanakta, kurulca saptanan klas ve mesafenin değişmesi halinde kontrol şefliği ve müteahhidin başvuruları üzerine yeniden klas ve mesafe tespiti yapılması öngörülmüştür. Klas durumu sonradan Kurum yararına değiştiği halde Cahit ÖZKARA bunu merkeze bildirip veni bir klas tespiti yapılmasını istememiştir. Aynı biçimde, 19.8.1978 günlü tutanaktan sonra kazı artığının dökümü için daha yakın bir yer aramamıştır. Öte yandan, toprağın gerçekten Torbalı'ya dökülüp dökülmediğini araştırmamıştır. Müteahhitle birlikte düzenlediği hakediş raporları gerçek durumu göstermemektedir. Yerinde yapılan inceleme ve araştırmalara dayanılarak düzenlenen ara kesin hakediş raporunda, toplam 134.968.341 m^3'lük hafriyat yapıldığı ve bunun sadece 15.000 m^3'ünün 45 Km. mesafede bulunan Torbalı'ya taşındığı saptandığı halde, düzenledikleri 6 adet hakediş raporunda, 380.274 m^3 miktarında hafriyat yapıldığını ve bunun tümünün Torbalı'ya taşındığını belirtmişlerdir. Hakediş raporları kereste ihzaratı yönünden de gerçeklere uygun değildir. 6 ayrı hakedişle toplam 1300 m^3 birinci, 3000 m^3 ikinci sınıf kereste ihzaratı yapıldığını göstermişlerdir. Oysa, daha sonra yapılan tespitlerden birisine göre şantiyede 204 m^3, diğerine göre 185 m^3 ikinci sınıf kereste bulunduğu, birinci sınıf kerestenin ise mevcut olmadığı saptanmıştır.

Cumhuriyet Başsavcısı Esas hakkındaki düşüncesinde :

"Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA,

Yukarıda izah edildiği gibi gerçeğe aykırı sahte hakediş rapor-

T.C.

E.1981/1

ları düzenlemiş ve bu suretle resmi evrakta sahtekârlık suçunu işlemiştir. İskihkak raporları 6 adettir ve hepsinde bu eylem vuku bulmuştur. Bu itibarla hareketine uyan TCK'nun 339, 80 ve 31 inci maddelerine göre cezalandırılmasına.

Ali YILDIZ'ın eylemine gelince :

Bu suçu Cahit ÖZKARA ile birlikte işlemiştir.

Memur olmayan bir kişiyle memur arasında bir anlaşma bulunur, memur vazifesi icabı bir belgeyi düzenlerken sahtekârlık suçunu işlerse 339 ve 340 ıncı maddelerdeki suç teşekkül eder.

Herhangi bir kişi memurla anlaştığı takdirde burada suç birliği söz konusudur.

TCK'nun 64 ve 65 inci maddeleri gereğince memura uygulanan madde ile cezalandırılması icap eder.

O halde Ali YILDIZ'ın da TCK'nun 64/1, 339, 80 ve 31 inci maddelerine göre cezalandırılmasına, karar verilmesini

.....

Ceza tayininde Ali YILDIZ ile Cahit ÖZKARA'nın eylemlerinin vehametinin gözönünde bulundurulmasını arz ederim" demiştir.

Sanıklar Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ, ara hakediş raporlarının geçici ve avans niteliğinde olduğunu, kazanılmış hak doğurmadığını, ara kesin ve kesin hesaplarla alacak-borç durumunun nihai olarak saptandığını, bu bakımdan hakedişlerin gerçeği tam olarak yansıtmasa da bir zararın söz konusu olmayacağını, bu ilişkinin bir özel hukuk ilişkisi olduğunu savunmuşlardır.

Ara hakediş raporlarının tarafların hak ve borçlarını saptamak açısından kesin ve bitirici nitelikte olmadıkları, inşaat işinin dinamizmi içinde bunlardan gerçek miktarları tam olarak göstermelerinin beklenemiyeceği düşünülebilir. Ancak, her türlü makûl ölçünün ötesinde

kasıtlı sapmalar ilgililerin hukukî olduğu kadar cezaî sorumluluklarını da gerektirir.

Bu konuda, Kurum ile müteahhit Ali YILDIZ arasında yapılan sözleşmenin 9. maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarında:

"Sitüasyonları yapmak için müteahhit veya yetkili vekili hazır olduğu halde işe başlanılan tarihten beri vücuda getirilen işler ve ihzarat miktarları kontrol tarafından ölçülecek ve bulunan miktarlar sitüasyona geçirilecektir. İhzaratın sitüasyona geçirilebilmesi için bunların inşaatın esas bünyesine dahil malzemeden ve iş programına göre lüzumu kadar olması şarttır.

Tanzim olunan sitüasyonların muameleye konulabilmesi için müteahhit veya yetkili vekili tarafından imzalanmış olması lâzımdır" denilmektedir.

Kontrol Mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın, gerek sözleşmenin bu hükümlerini ve gerek SSK Genel Müdürlüğü Kontrol talimatı'nı gözönünde tutarak, imâlat, nakliyat ve ihzaratla ilgili gerçek duruma uygun hakediş raporları düzenlemesi ve böylece müteahhidin hakettiği kadar para almasını sağlaması gerekir. Oysa sanık aksine bir tutumla ve müteahhidin istekleri doğrultusunda hareketle yapılmayan işleri yapılmış, hazır bulunmayan malzemeleri getirilmiş gibi gösterip müteahhide fazla para ödenmesine ve Kurum'un büyük zarara uğramasına neden olmuştur.

Öte yandan, Kurum Müfettişi Özer SERDAR tarafından düzenlenen 28.2.1981 günlü rapor ve eki belgelere göre; sanık Cahit ÖZKARA, Ali YILDIZ'dan 26.8.1978 günlü, 200.000 ve 24.4.1979 günlü 10.000 liralık çekler almıştır. Sanık Cahit ÖZKARA, 200.000 liralık çeki 7.9.1978 gününde TÖBANK İncesu Şubesine ibraz etmiş ve adına açtırdığı 5584/4 sayılı cari hesaba geçirtmiştir. 22.11.1978 gününde bu hesaptan 199.500 lira çekmiş ve 2.9.1980 gününde de hesabı kapatmıştır.

E.1981/1

Yine aynı rapora göre, 24.4.1979 günlü çek muhteviyatı olan 10.000 lira, Türkiye Vakıflar Bankası Merkez Şubesindeki Ali YILDIZ'ın hesabından, 25.4.1979 gününde Cahit ÖZKARA'ya ödenmiştir.

Sanık Cahit ÖZKARA; 200.000 liralık çekin İzmir'e giderken Ali YILDIZ'ın elemanı tarafından İzmir'deki şantiye masraflarının karşılanması için kendisine verildiğini, çeki TÖBANK Ankara İncesu Şubesine ibraz ettiğini ve parayı alıp İzmir'e götürdüğünü, 10.000 liralık çeki de müteahhidin elemanı Ismail Hakkı EKŞİ'nin işlerimin yoğunluğunu ileri sürerek kendisinden ricada bulunması üzerine bankaya ibraz ettiğini ve tahsil ettiği parayı adı geçen kişiye verdiğini söylemiştir. Müdahil Kurumlar Vekilinin 20.7.1981 günlü dilekçesinden, bu olay nedeniyle düzenlenen raporun Cumhuriyet Savcılığına intikal ettiği anlaşılmaktadır.

Soruşturma Komisyonu Raporunda, sanıklar Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ'ın birlikte düzenledikleri sahte hakediş raporları nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 342. ve 80., Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde ise Türk Ceza Kanunu'nun 339. ve 80. maddeleri uyarınca cezalandırılmaları istenmiştir.

Kontrol Mühendisi ve müteahhit tarafından düzenlenen ara hakediş raporları, nihai bir belge niteliğinde olmayıp gerek bölgede, gerek merkezde kontrol elemanlarınca incelenip üzerinde değişiklikler yapılabilmesi mümkündür. Bu belgelerin müteahhit ve kontrol mühendisince imzalanan şekliyle ödemeye esas alınabilmesi için Kontrol Bürosu, Kontrol Bürosu Şefi ve Yapı İşleri Dairesi Başkanınca incelenip onaylanması gerekir. Hakedişlerde gösterilen imalât ve ihzaratın miktarları itibariyle gerçekleri yansıtmadığının anlaşılması olanağı vardır. Oluş biçimi yukarıda açıklanan olayda sanık Cahit ÖZKARA'nın eylemi görevi kötüye kullanma olarak nitelendirilmiştir. Müteahhit Ali YILDIZ'ın ise,

hakedişlerde imalât ve ihzaratı gerçek miktarların çok üzerinde göstermesi için hemşehrisi ve daha önce aralarında iş ilişkisi bulunan Cahit ÖZKARA'nın Kontrol Mühendisliğine atanmasını sağlayarak onu görevi kötüye kullanma suçuna azmettirdiği sabit olmuştur. Sanıkların, değişik tarihlerde ve bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak gerçeğe aykırı biçimde altı adet hakediş raporunu düzenlemeleri haklarında TCK'nun 80. maddesinin uygulanmasını, suçun işleniş biçimi ve neden olunan zararın miktarı cezaların aşağı sınırının aşılmasını gerektirmiştir.

İnşaat işlerinin bağlı bulunduğu Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY için Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde:

"Bu hakediş raporlarının imzalanması için, Bekir Sami AKAY da, Merkez elemanları üzerinde baskı yapmıştır.

Ünal HÜGÜL'ün duruşmada da doğruladığı müfettişe verdiği ifadesinde (alışagelmişin dınışda Ali YILDIZ'ın inşaatları ile ilgili olarak özellikle hakedişler konusunda ben ve diğer ilgili arkadaşlar Sami AKAY tarafından çağrılıp hakedişlerin niçin düşük tutulduğu yolunda sorulara muhatap oluyorduk. Diğer müteahhitlere ait işlerde Sami AKAY'ın müdahalesi pek söz konusu olmamıştır.) demiş ve Adnan KILIÇ ile Kâmil TELCİ de biraz önce değinilen ifadesinde Sami AKAY'ın baskı ve müdahalesine maruz kaldıklarını beyan etmişlerdir. Bu nedenle Sami AKAY'ın TCK'nun 240 ıncı maddesi ile cezalandırılmasına karar verilmesi" istenmiştir.

Ayrıntıları daha önce açıklandığı gibi, Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına ait 6 no.lu hakediş raporunun merkezde incelenerek 21.515.663 liradan yaklaşık 3 milyon liraya düşürülmesinin tasarlandığı bir sırada sanık Bekir Sami AKAY, ilgilileri çağırarak hakediş bakiyesinin Bakan Hilmi İŞGUZAR'ın isteği uyarınca yükseltilmesi için baskıda bulun-

T.C.

muş, sonuçta hakediş bakiyesinin 12.259.653 liraya yükseltilmesini sağlamıştır. Sanığın sabit olan eylemi, görevi kötüye kullanma suçunu oluşturmaktadır.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde, hakediş raporlarını inceleyen merkez elemanlarının :

"Hakediş raporları düzenlenerek merkeze gelmiştir. Bu hakediş raporlarını kontrol eden Rafet AÇIKGOZ, Metin KÖŞUK, Bekir AYKAÇ, Atilla BİLEN, Sinan ERDOĞAN, Adnan KILIÇ, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Abdurrahim TERZIOĞLU hakediş raporlarının hakiki kotlarla tanzim edilmediğini bildikleri, kontrol yapabilmelerini sağlayacak olan geçerli belgelerin hazırlanmasına da gayret göstermedikleri, hakediş raporları üzerine plânkotenin olmadığı yolunda şerhler koydukları halde önlem almamışlardır.

Nitekim 22 Haziran 1978 tarihli 1000 yataklı İzmir Eşrefpaşa Hastanesi 1 inci keşfinde(hafriyat kalemlerinin toplamı 170.200 m^3) parasal toplam değeri de (16.396.280,50) lira olduğu halde 5 numaralı hakedişle (380.274,955 m^3) hafriyat yapıldığı belirtilerek istihkak düzenlendiği halde herhangi bir inceleme yapmamış ve önlem almamış ve bedelini de ödemişlerdir.

Bu itibarla hareketlerine uyan TCK'nun 240 ıncı maddesine göre" cezalandırılmalarını, istemiştir.

Yapı İşleri Dairesi Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun işin ivedilikle ihaleye çıkarılıp eksikliklerin tamamlanması için gerekli çabayı göstermemesi, İzmir Bölge Müdürlüğünün plânkote ve vaziyet plânı mevcut olmadığı yolundaki uyarıları karşısında başında bulunduğu Dairenin ancak 4 no.lu hakediş raporunun düzenlenmesinden sonra harekete geçmesi, noksanlıkların merkez elemanlarınca hakediş raporlarına da

E.1981/1

not edilmesine karşın kesin önlemler almaması nedeniyle görevini savsakladığı ve Kurum'un zarara uğramasına neden olan bu eylemlerin Türk Ceza Kanunu'nun 230. maddesinin ikinci fıkrasında öngörülen suçu oluşturduğu sonucuna varılmıştır.

Eşrefpaşa Hastanesi inşaatına ait 6 no.lu hakediş raporunu merkezde inceleyip onaylayan sanıklar Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ ve Adnan KILIÇ hakkında görevi kötüye kullanmaktan dava açılmışsa da, mahkûmiyetlerine yeterli delil bulunamamıştır.

Aynı inşaata ait 2 no.lu hakedişi Rafet AÇIKGÖZ ve Metin KÖÇÜK, 3 no.lu hakedişi Bekir AYKAÇ ve Atillâ BİLER, 4 ve 5 no.lu hakedişleri Sinan ERDOĞAN'la Atillâ BİLER merkez elemanı olarak incelemişlerdir. Bu sanıkların hakediş raporlarını zaman zaman düzeltmeleri ya da eksiklikler konusunda uyarıcı notlar düşmeleri, ihzarat miktarlarının bu sanıklarca kesin olarak bilinmesine olanak bulunmaması, inşaata plânkote ve vaziyet plânı yapılmadan başlanması sonucu hafriyat miktarının da kesin olarak bilinememesi, Ali YILDIZ ve Cahit ÖZKARA'nın sorumluluklarında düzenlenen hakediş raporlarının yanıltıcı bilgiler içermesi karşısında kasıtlı hareket etmedikleri anlaşılmış ve mahkûmiyetlerine yeterli başkaca delil elde edilememiştir. Bu durumda sanıkların beraatlarına karar verilmesi gerekir.

B) BOYABAT HASTANE İNŞAATI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a- SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR VE ALİ YILDIZ'IN EYLEMLERİ

SSK'ca 250 yataklı Boyabat Hastane binası yapımı 120 milyon lira keşif bedeli üzerinden % 21,60 indirim yapan Ali YILDIZ'a 16.6.1978 günü ihale edilmiştir.

İnşaatına 6.7.1978 günlü sözleşmeye dayanılarak başlanan Boyabat Hastanesi Kontrol Mühendisliğine geçici görevle atanan Metin KÖŞÜK'ün kısa bir süre sonra bu görevden ayrılarak Genel Müdürlükteki

T.C. Yargıtay Cumhuriyet Başsavcılığı

E.1981/1

görevine dönmesi üzerine, bu kez sanık Hilmi İŞGÜZAR tarafından Sinop İnşaatları Kontrol Âmirliğine atanan Hasan ÜNAL'dan, Boyabat Hastanesi İnşaatı 1 no.lu hakediş raporunun imzalanması istenmiştir. Olayın bundan sonraki gelişmelerini Bakanlık Müfettişleri önünde verdiği 7.8.1979 günlü ifadesinde Hasan ÜNAL şöyle açıklamaktadır:

"29.7.1978 tarihinde... Sinop'ta dolaşırken arkadaşlar gelerek seni iki kişi arıyor dediler... Kendilerini müteahhit Ali YILDIZ'ın mühendisi olarak tanıttılar. Ve bana otuz küsur milyon lira tutarındaki ilk istihkakı imzalatmak istediler...inşaat yerinde yapacağım tetkikler ve dosya üzerinde yapacağım incelemelerden sonra istihkakı imza edebileceğimi söyledim. Bunun üzerine takip eden pazar günü sabahı Samsun yolu üzerinden Boyabat'a gittik. İnşaat yerinde gördüğüm şuydu: İstihkaka göre 1500 m^3 kereste mukabili inşaat yerinde ancak en fazla 300 m^3 kereste vardı. Demir istihkakta gösterildiği kadar mevcuttur. İstihkakta 1000 m^3 çakıl gösterilmişti, oysa hiç çakıl yoktu. İstihkakta hafriyat 100.000 m^3'ün üzerinde gösterilmişti. Ancak yaklaşık olarak 30 ilâ 40 bin m^3 hafriyat yapılmıştı. Nakliye ise istihkakta 28 Km. yapıldığı -Durağan'a- belirtilmiş olmasına rağmen gerçekte hiç nakliye yapılmamış, dozerle inşaat sahasındaki toprak, Boyabat yönündeki arazinin kuzey batısına tesadüf eden başka bir araziye sürüklenmişti. Ben bu sürükleme işini ortalama 750 metrelik bir mesafe olarak hesap edip, ancak bu miktarı nakliye bedeli olarak kendilerine ödeyebileceğimi söyledim. Ayrıca bir heyet marifetiyle hafriyatın klas tesbitinin yapılması gerektiğini, bu yapılmadıkça istihkak üzerindeki bu nevi değerlendirmelere benim imza atmayacağımı kendilerine bildirdim. Bu konuşmalar sırasında şantiyedeki telefon çaldı. Arayan kişi Ali YILDIZ'mış. Ve Ankara'dan arıyormuş. Mühendisleriyle konuştu,

T.C.

E.1981/1

onlar benim istihkakı imzalamadığımı kendisine ilettiler. Bunun üzerine benimle konuşmak istedi. Bana sert ve tehditkâr bir ses tonu ile istihkakı hemen imzalamamı istedi. Ben de imzalayamayacağımı kendisine tekrarladım. Ve yüzüme telefonu kapattı... Pazartesi günü şubede çalışıyorken şube müdürü Sayın SAYAR "Sizi Ankara'dan telefonla Bakan Hilmi İŞGÜZAR arıyor." dedi. Telefona çıktım... istihkakı niçin imzalamadığımı sorarak istihkakı imzalamamı istedi. Ben kendisine telefonla izah edemiyeceğimi bildirdim. Ve aynı zamanda istihkakta yazılı olduğu kadar işin yapılmadığını kendisine bildirdim. Beni acele Ankara'ya çağırdı.... 1.8.1978 Salı günü sabahı Bakanlığa gelerek Bakanı sordum. İstanbul'a gittiğini... söylediler... Bir odada otururken... Müteahhit Ali YILDIZ geldi... beni kendi bürosunda konuşmak üzere davet etti. Güzel döşenmiş bir daireye beraber gittik. Konu istihkak olduğu için niçin imza etmediğimi, imza edersem benim için iyi olacağı mealinde konuştu. Ben imza etmesem de bu istihkakı alabilecek güçte bulunduğunu söyledi. Ben "bu istihkakın tamamını bana verseniz de yine imza etmem" diyerek davranışımda ısrarlı olduğumu bir defa daha belirttim.. Ali YILDIZ "Gel Sami AKAY'ın yanına gidelim o bize yardımcı olsun" dedi. Olumlu karşıladım ve birlikte... Sami AKAY'ın yanına geldik. Birlikte dosyayı da getirmiştik. Olayı ben de Ali YILDIZ da Sami AKAY'a ayrı ayrı anlattık. Sami AKAY dosyayı inceledi ve kaldırdı attı. Ali YILDIZ'a aynen "Ali ben sana kontrol mühendisimi ezdirmem, bu konuda mühendisim Hasan ÜNAL haklı" dedi. Münakaşa bir süre daha devam etti. Bunun üzerine Sami AKAY inşaat daire başkanlığına telefon ederek başkanı çağırdı. Ancak başkan raporlu olduğu için onun yerine yardımcıları Ünal HÜGÜL ve isimlerini hatırlayamadığım üç kişi daha geldi. Bunların huzurunda da olay tartışıldı... Orada ben şu öneride bulundum. Hemen bir heyet teşekkül ettirilsin inşaat mahalline gönderilsin ne varsa tespit etsin, onların

E:1981/1

tespit ettikleri esas alınsın dedim. Ali YILDIZ bu teklife şiddetle itiraz etti ve "bu yolda bir heyet gönderilirse hemen işi bırakırım" dedi. Ben ordan ayrıldım ve Bakanlık özel kaleminde Bakanı beklemeye başladım. Oraya tekrar Ali YILDIZ geldi, "Bakanı beklemeyelim bunu imza et, bu iş bitsin" dedi. Ben ısrarımı tekrarladım. Saat 21 sıralarında Bakan Hilmi İŞGÜZAR geldi dendi. Ali YILDIZ beklemeden girdi, ben çağırılmamı bekledim. 10, 15 dakika kadar sonra Bakan beni çağırdı. Girdim.... Ali YILDIZ'a ait istihkakı imzalamamı sert bir tavırla emretti ve bana "Benim seçim bölgemdeki işleri aksatıyorsun, Belediyenin bu müsaade belgesi varken niçin istihkakı imza etmiyorsun" dedi. Ben de bunun sadece Belediyenin müsaade kâğıdına bağlı bir iş olmadığını, iddia edilen işlerin yapılmamış olduğunu, kerestenin, çakılın hiç olmadığını veya noksan olduğunu, hafriyata bu kadar para ödenirse işin temel işlemi sonunda paranın biteceğini, hafriyat artığının taşınmaya gerek kalmadan zaten arsa bitişiğindeki başka bir yere sürüklendiğini, Belediye müsaade belgesinin bu noksanların sadece biri olduğunu, bu nedenlerle istihkakı imza edemeyeceğimi kendilerine bildirdim. Bakan "bu inşaat isterse 500 milyon liraya tamamlansın bu iş bitecektir" dedi. Bu istihkakı yarın gidin Sami AKAY'ın yanında imza edin, bu iş bana bir daha gelmesin dedi. Ertesi gün Sami AKAY'ın yanına gittiğimde Ali YILDIZ da vardı. Yine neticesiz konuşmalar oldu. Ertesi gün yani Perşembe günü beni Bakan yine çağırdı. Içeriye girdiğimde Ali YILDIZ vardı... Hilmi İŞGÜZAR bana yeniden, istihkakı imzalamam için emir verdi ve "Sami AKAY'ın yanında bu işi bitirin." dedi. Ben bunun üzerine "Tabi efendim ben gerekli düzeltmeyi yapıp imza ederim. Zaten bu konuda size gelmememiz lâzımdı" diyerek Bakanın bu işe direkt ilgi duyma nedenini vurgulamaya çalıştım. Biz aynı şekilde ikinci defa Sami AKAY'ın yanına gittik. De-

ğişen hiçbir şey yoktu. Sami Bey artık benim bu işten dönmeyeceğimi anladı. Daire Başkan Yardımcıları yine oradaydı. Anladığım kadarıyla benim yerime istihkakı imza edebilecek bir kişinin tayini ve benim de bu işten alınmam gerekiyordu. İşte bu sırada bu gerçekleşti. Odaya Sedat ZAİM adında bir SSK Mühendisi girdi. Bu isim üzerinde Ali YILDIZ'ın da olumlu tutumu, Sedat ZAİM'in rızası alınarak tayin gerçekleşti" (Dosya:D_2-Dizi:60-57).

Hasan ÜNAL, bu ifadeyi Yüce Divan'da da doğrulamıştır (Tutanak-Sayfa:2201-2241).

Sanık Ali YILDIZ, zamanın Bakanına istihkakının az olduğu veya istihkakının imzalanmadığı doğrultusunda müracaatı olmadığını, Hasan ÜNAL'la arasında hiçbir şekilde anlaşmazlık bulunmadığını ve kendisiyle Bakanlıkta ya da Sosyal Sigortalar Kurumu'nda karşılaşmadığını ve bir görüşme de yapmadığını ifade ederek olayı bütünüyle inkâr etmiştir (Tutanak-Sayfa:137-140).

Sanık Bilmi İŞGÜZAR, sorgusunda, Hasan ÜNAL'ın Sinop'tan gelmesi için kendisinin telefon etmediğini, Genel Müdür Yardımcısının telefon etmiş olabileceğini, Sinop'tan gelen herkesle olduğu gibi Hasan ÜNAL'la da konuştuğunu belirttikten sonra şunları eklemiştir : "Hasan ÜNAL'a herhangi bir şekilde falanın istihkakının dışında falana para ödeyin gibi bir talimatım yok... Esasında benim bir baskım olsa, benim tazyikim olsa bizzat Bakanla karşı karşıya gelmiş bir insan onu imzalar yahutta başka yere tayin olur" (Tutanak-Sayfa:95).

Olayın tanıklarından Bekir Sami AKAY, sanık Ali YILDIZ'ın her fırsatta Bakana gitmesi karşısında böyle sık sık gidiyorsun başımızı derde sokacaksın, kendine dikkat et dediğini belirttikten sonra, şu açıklamaları yapmıştır :

T.C.

E.1981/1

"29.6.1978 gün ve 11061 sayılı muciplo Metin KOÇÜK, Boyabat Hastanesi kontrol mühendisliğine tayin olundu; ama arkadaş, bilmediğim bir nedenle, sonradan muttali olduğum bir gerekçe ile Ankara'ya gelmiş. Müteahhit de, karşısında kontrol mühendisi bulamayınca Sinop'a gitmiş, Sinop'taki kontrol âmiri gelip, Boyabat'taki hastane için istihkak tanzimine kalkmış. Gayet tabii ki arkadaşla bazı kalemlerin üzerinde anlaşamamışlar, anlaşamayınca müteahhit doğrudan mutadı veçhile geliyor, konuyu Bakan'a iletiyor. Bakan da kendisini, (Tabii ben yalancısı durumundayım Hasan ÜNAL'ın beyanını ifade ediyorum) Bakan, doğrudan doğruya kendisini Sinop'tan Ankara'ya çağırıyor. (Boyabat'tan değil; vurgulamak istediğim noktayı şey yapmak istiyorum.) Sinop'tan Ankara'ya çağırıyor ve diyor ki, "Bu istihkakı imza et." "Efendim, imza edemem; şu noksan, bu noksan." Hangi tip.. 1 no.lu hakediştir. Bilemem; tabi teknik konular arkadaşlar tarafından daha iyi cevaplanacaktır. İmza etmiyor. Yanıma geldi Hasan ÜNAL, konuları bana anlattı. Kendisini haklı buldum. Biraz sonra müteahhit geldi ve kendisine de çıkışarak "Her konuyu Bakana götürüyorsun, ileride haklı olacağın konularda da haksız muamelesi göreceksin. Dikkat et" diye kendisini ikaz ettim ve "Arkadaşlarımı da sana ezdirmem" dedim. Budur.

O ara, Bakan beni çağırdı. Sosyal Sigortalar Kurumundaki çalışma odasına gittim. Hakikaten Hasan ÜNAL'ın bu hareketine çok kızmış. "bunu alalım" şeklinde ifade kullanmıştır. Ben de "Beyefendi, bana bağışlayın" dedim. Çünkü konu aydınlık kazanmamıştı. Esasında Hasan ÜNAL kontrol şefi değil, kontrol âmiri idi ve kendisine gidip de burada istihkakı var diye kimse yetki vermiş değildir" (Tutanak-Sayfa:229).

Hasan ÜNAL, Hilmi İŞGÜZAR ve Bekir Sami ALAY tarafından doğrulanan, Hasan ÜNAL, Ali YILDIZ ve Hilmi İŞGÜZAR arasındaki görüşme, sanık

E.1981/1

Ali YILDIZ tarafından kabul edilmemiştir. Esasen bu sanığın tüm sorgusu sırasında olayları sistematik bir biçimde inkâr ettiği görülmüştür.

Bakanla Hasan ÜNAL'ın telefonla görüştüğü kuşkusuzdur. Nitekim, 31.7.1978 günlü bir telefon teyidi de görüşmenin yapıldığını kanıtlamaktadır. Bu belgede görüşen servis olarak "Bakanlık Makamı", muhatap olarak "Hasan ÜNAL" gösterilmiş, görüşme konusu "Sn. Bakanımız Hilmi İŞGÜZAR'ın Sinop Hastane İnşaatı ile ilgili konularda görüşmek üzere Ankara'ya gelmem emredildi." biçiminde özetlenmiştir (Dosya:D_2-Dizi: 94). Telefon teyidiyle, Hasan ÜNAL'ın 1 no.lu hakedişi imzalamaması nedeniyle Bakanın kendisini Ankara'dan telefonla aradığı yolundaki beyanı doğrulanmakta, buna karşılık, Hilmi İŞGÜZAR'ın "ben Hasan ÜNAL'a telefon etmedim, eğer Genel Müdür Yardımcısı etmişse gelmiştir" biçimindeki sözlerinin gerçeği yansıtmadığı ortaya çıkmaktadır.

Bir Bakanın inşaatın sıradan işlemleriyle uğraşmayacağı kuşkusuzdur. Ali YILDIZ'ın Hilmi İŞGÜZAR'a sağladığı yarar karşılığında ondan bu tür yardımlar beklediği düşünülemez. Bu nedenle, olaylar içinde Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemleri birbirini izlememiş, kontrol mühendisinin atanmasını sağlamak, hakediş raporlarının merkezde kontrolü sırasında ortaya çıkan pürüzleri gidermek gibi ilk bakışta önemsiz görünen eylemler düzeyinde kalmıştır. Ancak, Hilmi İŞGÜZAR'ın önemsiz görünen bu eylemleri yüzünden müteahhit Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop inşaatlarında milyonlarca liralık fazla istihkak almayı başarmıştır. Ali YILDIZ tarafından yapılan tüm yolsuzlukların temelinde Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatıyla atanan kontrol mühendislerinin katkıları bulunmaktadır.

Hasan ÜNAL'ın Boyabat Hastane İnşaatı 1 no.lu hakediş raporunu imzalamaması üzerine meydana gelen olaylar bu açıdan değerlendirilmelidir. Aslında Hasan ÜNAL, Boyabat Hastanesi kontrol mühendisi değil,

E.1981/1

Sinop İnşaatları Kontrol Amiridir. 1 no.lu hakediş raporunun düzenlenmesi sırasında Boyabat'ta kontrol mühendisi bulunmaması gibi arızi bir nedenle, kendisinden bu hakedişin imzalanması istenmiştir. Bundan sonraki hakedişleri, kendisinin düzenlemesi söz konusu değildir. Hasan ÜNAL'ın hakediş raporunu kesinlikle imzalamak istemediği biçiminde yorumlanacak bir davranışı da olmamıştır. Hakedişi, Boyabat'a gidip, gösterilen miktarda imalât ve ihzarat yapılmadığını görmesi üzerine imzalamamıştır. Böyle haklı bir nedene dayalı çekimserlik bile, Hilmi İŞGÜZAR'ın sert tepkisiyle karşılaşmış, bu yüzden Hasan ÜNAL bu görevinden alınarak başka bir göreve atanmıştır. Bu atama, doğrudan Hasan ÜNAL'a bağlı bir nedenden değil, Ali YILDIZ'ın işlemlerine müdahalesini önlemek ve yerine Ali YILDIZ'ın istemi doğrultusunda Bakanın sözlerine uyacak bir kimsenin gelmesini sağlamak için yapılmıştır. Görünüşte yükseltme gibi değerlendirilecek atama gerçekte kaydırma, uzaklaştırmadır. Böylece daha önemli bir görev olan Sinop Bölge Müdür Yardımcılığına getirilmiş, imza yetkisi ise 1979 Haziranında verilmiştir. Bu atama ile, tutumunu belli etmiş bir kimsenin Kontral Amiri olarak Ali YILDIZ'ın Sinop ve Boyabat'ta yapmakta olduğu inşaat işlerine muhtemel müdahalesi önlenmiştir. Hilmi İŞGÜZAR'ın tepkisi haklı bulunan bir şikâyetin doğal sonucu olarak da nitelendirilemez. Müteahhit başlangıçta haklı bulunmuş, buna karşılık Hasan ÜNAL'ın "bir heyet kurulup inşaat mahalline gidilerek tespit edilsin, eğer benim söylediklerimde hilâfı hakikat varsa onların masraflarını karşılarım" biçimindeki iddiasına karşın, gerçeklerin araştırılması yoluna gidilmemiştir. Bu olaydan çok sonra ara kesin hesap nedeniyle yapılan tespitler, Hasan ÜNAL'ın ifadesini doğrulamıştır. Hilmi İŞGÜZAR bu tutumu ile, gerek yeni atanacak kontrol mühendisine gerek diğer ilgililere, Ali YILDIZ'ın işleri söz konusu oldu-

T.C.

ğunda, nasıl davranılması gerektiğini göstermiştir. Gerçekten, yeni atanan kontrol mühendisi sanık Sedat ZAİM, hiçbir sorun yaratmadan hakedişlerin düzenlenmesi konusunda Ali YILDIZ'ın isteklerine uymuş, Bakanın daha sık müdahalelerle dikkat çekmesine gerek kalmamıştır. Merkez elemanlarının Sinop 4, Boyabat 5 no.lu hakediş raporları nedeniyle koydukları engeller, Bakanın işe el koymasıyla Ali YILDIZ yararına ortadan kalkmıştır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, bir hakediş raporunun haklı gerekçelerle imzalanmaması gibi basit bir olayda ilgili elemanın bu görevden uzaklaştırılmasını sağlamakla sonuçlanan tepkisi karşısında, sanığın özerk nitelikte olduğunu iddia ettiği SSK üzerinde Bakanın sınırlı bir yetkisi bulunduğu yolundaki savunması, dayanaksız kalmaktadır.

Hasan ÜNAL'ın Boyabat Hastanesi İnşaatı 1 no.lu hakediş raporunu imzalamaması üzerine gelişen olaylar sonucu, bu inşaatın Kontrol Mühendisliğine, Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA gibi, müteahhidin hemşehrisi olan Sedat ZAİM atanmıştır (Dosya: D_2-Dizi:135). Sedat ZAİM, istemediği halde bu göreve Bekir Sami AKAY tarafından getirildiğini öne sürerken, Bekir Sami AKAY, adı geçenin kendiliğinden bu göreve talip olduğunu belirtmektedir. Olayın cereyan tarzı, sanık Bekir Sami AKAY'ın beyanını doğruladığı gibi sanık Sedat ZAİM'le sanık Ali YILDIZ'ın tüm inşaat boyunca uyum içinde çalışması, Ali YILDIZ'ın iki hemşehrisinin Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop inşaatları Kontrol Mühendisliğine getirilmelerinin bir rastlantı değil, Ali YILDIZ'ın kayrılması amacıyla yapıldığını göstermektedir.

b) SANIKLAR HACI AMIT VE AZİZ TELCİ'NİN EYLEMLERİ

94.080.000 liraya ihale edilen Boyabat Hastanesi İnşaatının başladığı 6.7.1978 gününden 3.4.1979 gününe kadar yapılan işler ve ih-

E.1981/1

zarat karşılığı, 7 ayrı hakedişle sanık Ali YILDIZ'a toplam 91.808.114 lira ödenmiştir. Bu hakedişlerde yer alan hafriyat, kazı artığı taşınması, stabilize malzeme ve kerestenin gerçek miktarların çok üstünde gösterildiği, böylece Kurum'dan fazla para alındığı iddiası, hakedişlerin ayrı ayrı incelenmesini ve gösterilen miktarların ara kesin hakediş ve tespitlerle karşılaştırılmasını zorunlu kılmaktadır.

6.7.1978 - 6.8.1978 dönemi imalât ve ihzarat durumunu gösteren ve Kontrol Şefi Sedat ZAİM ve müteahhit Ali YILDIZ tarafından imzalanıp merkeze yollanan 1 no.lu hakediş, merkez elemanları Vahit ERUZ, Şeref ŞAHİN ve Ünal HÜGÜL tarafından incelenmiştir. Bu hakedişte yapıldığı belirtilen 156.657 m^3 hafriyat karşılığında 10.835.516 lira bedel tahakkuk ettirilmiştir. Ali YILDIZ tarafından 18.7.1978 günü düzenlenen ve Sedat ZAİM tarafından sonradan imzalanan klas tutanağının esas alınması nedeniyle 1 no.lu hakedişte sert ve yumuşak kaya kazısı da yer almaktadır. Oysa, gerek 14.8.1978 gerek 25.9.1978 günlü klas tutanaklarında, arazinin yumaşak ve sert küskü ile yumuşak kayadan oluştuğu belirtilmekte, sert ve çok sert kayanın varlığından söz edilmemektedir. Bu nedenle, sonraki hakedişlerde 32.410 m^3 sert ve 16205 m^3 çok sert kaya kazısı yer almamış, böylece 1 no.lu hakedişteki kazı miktarı gerçekte 108.036 m^3'e düşmüştür. Bu hakedişte yer alan kum, çakıl ve stabilize taşınmasına ilişkin belgeye "14.8.1978 tarihli heyet raporuna istinaden" biçiminde bir not düşüldüğü görülmüştür. Bu hakedişin 6.8.1978, ödeme yazısının ise 9.8.1978'de düzenlenmesi karşısında, 14.8.1978 günlü rapora ilişkin notun, belgeye sonradan konulduğu anlaşılmaktadır. Ancak, kum, çakıl ve stabilize malzemenin şantiyeye 67 Km. mesafeden taşınabileceği Boyabat Belediye Başkanlığının 3.7.1978 günlü yazısında belirtildiğine (Dosya:D_2-Dizi:98) ve ihzarat taşınmasına ilişkin belgedeki hesaplar da 67 Km. üzerinden yapıldığına göre, bu

yönüyle Kurum'un herhangi bir zararı söz konusu değildir.

Aynı hakediş raporunda, 81.027 m^3 kazı artığının 27 Km. uzaklığa taşındığı, 75 ton ince, 75 ton kalın demir, 500 m^3 1. sınıf, 1500 m^3 2. sınıf çam kereste ihzaratı yapıldığı belirtilmiştir.

2 no.lu hakediş raporu, 15.9.1978 gününde Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ tarafından düzenlenmiş ve merkez elemanları Kâmil TELCİ, Atilla BİLEN ve Ünal HÜGÜL tarafından incelenmiştir. Bu hakedişte kazı miktarı 300.000 m^3'e, taşınan kazı miktarı 250.000 m^3'e yükseltilmiştir. Hakediş üzerinde, Ali YILDIZ, Sedat ZAİM ve Atilla BİLEN'in paraflarını koydukları şöyle bir not yer almaktadır.

" 1- Tesviye hafriyatı hesabı yapılarak 3 no.lu hakedişe dahil edilecektir.

2- Hafriyattan çıkan toprağın dolguda kullanılan kısmının hesaplanarak 3 no.lu hakediş raporuna eklenmesi.

3- Hafriyat hübajının tetkik edilebilmesi için arazi plânkotesi 3 no.lu hakediş raporuna eklenecektir" (Dosya:D_2-Dizi:79).

Bu notların gereği, 3 no.lu hakedişte de yerine getirilmemiş olmasına karşın, müteahhide ödeme yapılmıştır.

6.10.1978 gününe kadarki imalât ve ihzarat durumunu gösteren 3 no.lu hakediş raporu Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ imzasıyla merkeze yollanmış, Vahit ERUZ, Atilla BİLEN ve Abdurrahim TERZİOĞLU tarafından incelenip onaylanmıştır. Hakedişte hafriyat miktarı 440.486,717 m^3'e, taşınan kazı artığı miktarı 405.446,717 m^3'e yükseltilmiştir.

4 no.lu hakediş raporunda, Sedat ZAİM ve merkez elemanları Vahit ERUZ, Kâmil TELCI ve Erol SÜER'in imzası bulunmaktadır. Ali YILDIZ'ın adı altında değişik bir imza yer almıştır. Bu hakedişte kazılan miktar 450.486 m^3, taşınan miktar ise 440.484 m^3 olarak gösterilmiştir. Ayrıca ihzarat kalemleri arasına 20.000 m^3 stabilize malzeme

de girmiştir.

5 no.lu hakediş, Sedat ZAİM, Sinop Bölge Müdürü Hilmi ÖZGÜÇ ve merkezden Şevki ÜLER ve Erol SÜER'in imzasını taşımaktadır. Ali YILDIZ'ın adı altında değişik bir imza bulunmaktadır. Bu hakedişte yapılan hafriyat miktarı 460.487 m^3'e, demir miktarı 500 tona yükseltilmiştir.

6 ve 7 no.lu hakedişler gene Sedat ZAİM tarafından düzenlenmiştir. Ali YILDIZ'ın adı altında değişik bir imza bulunmaktadır. Bakiye miktarları nedeniyle bu hakedişler Sinop Bölge Müdürlüğünde Seyfettin BAŞBUĞ, Hasan ÜNAL ve Hilmi ÖZGÜÇ tarafından imzalanmıştır. Bu hakedişlerde hafriyat miktarı 475.526 m^3, taşınan kazı artığı miktarı 455.484 m^3 olarak gösterilmiştir. Demir, kereste ve stabilize malzeme daha önceki hakedişler düzeyinde kalmıştır.

6.7.1978'den 3.4.1979'a kadar düzenlenen yedi hakedişle sanık Ali YILDIZ'a tamamı 94.080.000 liraya ihale edilen ve yapımı iki buçuk yıl sürecek olan Boyabat Hastanesi inşaatı için toplam 91.808.114 lira ödenmiştir.

Bu 7 geçici hakedişte yer alan hafriyat, kazı artığı taşınması, kereste, stabilize malzeme ve demir miktarlarına ilişkin rakamlarla Genel Müdürlüğün 22.8.1979 günlü, 887102 sayılı oluruyla görevlendirdiği kurulun düzenlediği ara kesin hesapta yer alan rakamlar arasında büyük farklar olduğu görülmektedir. Aynı biçimde, değişik tarihlerde ve değişik kurullarca yapılan tespitlerle geçici hakedişler arasında da büyük farklar vardır.

Bu farkların ayrı ayrı incelenmesine geçilmeden önce hafriyat ve kazı artığı taşınması konularıyla ilgisi nedeniyle klas tespiti ve bu konudaki gelişmeler üzerinde öncelikle durulması gerekmiştir.

1 no.lu hakediş raporuna müteahhitçe hazırlanıp sonradan Sedat

T.C.

E.1981/1

ZAİM'e imzalatılan 18.7.1978 günlü tutanak esas alınmıştır. Bu tutanakta arazinin yapısında % 30 sert, % 15 çok sert kayanın varlığından söz edilmiştir. Daha önceleri kazı klas tutanakları müteahhit ve kontrol mühendisleri tarafından ortaklaşa hazırlanırken, bu yöntem sakıncalı görüldüğünden, Kurum inşaatlarında klas ve mesafe tutanaklarını hazırlamak üzere 8.8.1978 günlü olurla Atilla GERGİN, Cavit AVŞAR, Şeref ŞAHİN, Zekai ÖZCAN'dan oluşan bir "Zemin Klas Kurulu" görevlendirilmiştir (Dosya:D_2-Dizi:132). Bu Kurulun Boyabat'ta yaptığı incelemeler sonucu düzenlediği 14.8.1978 günlü tutanağa göre, arazinin yapısında % 20 oranında yumuşak küskülük, % 70 oranında sert küskülük, % 10 oranında yumuşak kaya bulunmaktadır (Dosya:D_2-Dizi:131). Bu tutanağa aynı gün, sanık Ali YILDIZ Kurum Genel Müdürlüğüne yaptığı yazılı başvuru ile itiraz etmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, bu başvurunun altına yazdığı notla, Erol SÜER, Hacı AMIT ve Aziz TELCİ'den oluşan yeni bir kurulu klas tespitiyle görevlendirmiştir (Dosya:D_2-Dizi:130). Bu Kurul, 13.9.1978 günü inşaat yerinde yaptığı inceleme sonucu düzenlediği 25.9.1978 günlü tutanakla, yumuşak küskü oranını % 20'den % 10'a, sert küskü oranını % 70'den % 30'a düşürürken bir önceki tutanakta % 10 oranında gösterilen yumuşak kaya miktarını % 60'a yükseltmiştir (Dosya: D_2-Dizi:127). Yumuşak kaya kazı ve taşıma bedelinin daha yüksek olması nedeniyle, müteahhit yararına olan bu klas tutanağı, 2. ve sonraki hakediş raporlarına esas alınmıştır.

Öte yandan, Sinop Valiliğinin 19.7.1979 günlü, 15-0 sayılı olur'u ile oluşturulan üç kişilik teknik kurulun, 24.7.1979 günü işyerinde yaptığı inceleme üzerine düzenlediği raporda, serbest kazılarda % 5 sert toprak, % 35 yumuşak küskü, % 60 sert küskü; geniş derin kazılarda % 2 sert toprak, % 18 yumuşak küskü, % 80 sert küskü bulunduğu be-

T.C. 1923 DİYANET BAŞKANLIĞI

E.1981/1

lirtilmiştir. Buna karşılık, daha önceki klas tatanaklarında % 10 ve % 60 olarak gösterilen yumuşak kayaya bu raporda yer verilmemiştir (Dosya:D_2-Dizi:123).

Aynı yer için saptanan zemin klaslarının birbirinden farklı oldukları ve bunlardan Erol SÜER, Aziz TELCİ, Hacı ANIT'tan oluşan kurulun düzenlediği 25.9.1978 günlü tutanağın, yumuşak kaya miktarını % 60 olarak göstermesi nedeniyle müteahhit yararına bulunduğu görülmektedir.

Klas tespiti konusunda Hacı ANIT ve Aziz TELCİ haklarında Ankara 7 nci Asliye Ceza Mahkemesine açılan dava irtibat nedeniyle Yüce Divan'da görülmekte olan işle birleştirilmiştir. 21.5.1981 günlü iddianamede:

"Hafriyat klasının tesbiti ve bu tesbiti yapan heyetlerin teşekkülü olayında görevli Hacı ANIT ve Aziz TELCİ'nin, çeşitli kaynaklarca yapılan çalışmalar sonucunda arazinin karakteri kaya niteliği arzetmediği veya çok düşük bir yüzdeyi ihtiva ettiği tespit edildiği, adıgeçen heyet üyelerinin yumuşak kaya oranını % 10'dan % 60'a çıkartmak suretiyle Kurumu zarara uğrattıkları.." öne sürülmektedir.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde:

"Arazinin karakterini gereği gibi incelemeden, kaya niteliği arzetmediği veya çok düşük yüzdeyi ihtiva ettiği halde yumuşak kaya oranını klas tespitinde % 10'dan % 60'a çıkartan ve bu suretle görevlerini savsaklayan Hacı ANIT, Aziz TELCİ'nin TCK'nun 230 uncu maddesi gereğince cezalandırılmasına" karar verilmesini istemiştir.

Erol SÜER, Hacı ANIT ve Aziz TELCİ'den oluşan kurulun düzenlediği klas tutanağı, hafriyat ve kazı artığı taşınması için fazla bedel ödenmesini gerektirecek nitelikte olmakla birlikte, bu tutanağın gerçeği yansıtmadığı ya da kasıtlı olarak gerçek dışı ve müteahhit yararına

T.C. SİVAS İL DİYANET İŞLERİ BAŞKANLIĞI 1973

düzenlendiği konusunda kesin kanıtlar elde edilememiştir. Gerçekten, yumuşak kaya oranını % 10 gösteren klas tutanağı ile ikinci klas tutanağı arasında bir aylık süre vardır. Kazı yapılarak derine inildikçe arazi yapısının değişmesi doğaldır. Kaldı ki, 25.9.1978 günlü ikinci klas tutanağı, 14.8.1978 günlü tutanağı tümüyle ortadan kaldırmamış, aksine tesviye hafriyatına 14.8.1978 günlü klas tutanağının, kalan kısma ise 25.9.1978 günlü tutanağın uygulanacağını belirtmiştir. Nitekim, Kurum'ca düzenlenen ara kesin hesaplarda da bu tutanaklara itibar edilmiş, serbest kazılara 14.8.1978 günlü klas tutanağı uygulanırken, geniş derin kazılara 25.9.1978 günlü klas tutanağı uygulanmıştır (Dosya: D_2-Dizi:22). Her ne kadar Bakanlık Müfettişlerinin istemi üzerine Sinop Valiliğince oluşturulan üç kişilik teknik kurulun anılan raporunda, arazinin yapısında yumuşak kayanın varlığından söz edilmemekte ise de; hafriyatın başlamasından yaklaşık bir yıl sonra ve hafriyat artığının taşınıp hafrolunan alan üzerindeki inşaatın yükselmeğe başladığı bir aşamada yapılan incelemeye dayanarak düzenlenen raporun, mutlak olarak gerçeği yansıttığı ve buna dayanarak, daha önceki raporların hatalı olduğu kesin sonucuna varılamaz. Sanıkların kasıtlı olarak müteahhit yararına rapor düzenledikleri yolunda bir kanıt da elde edilememiştir. Bu durumda Hacı AFIT ve Aziz TELCİ'nin yüklenen suçtan beraatlerine karar verilmelidir.

Burada sanık Ali YILDIZ tarafından düzenlenen klas tutanağından da söz etmek gerekir. Bu tutanak, 18.7.1978 günü müteahhit tarafından tek taraflı olarak düzenlenip, kontrol mühendisliği görevine 4.8.1978'de atanan Sedat ZAİM'e sonradan imzalatılmıştır. Sonraki klas tutanaklarının hiç birinde sert kaya ve çok sert kayanın varlığından söz edilmezken, bu raporda arazinin yapısında % 30 sert, % 15 çok sert kaya bu-

T.C. YARGITAY DİVAN BAŞKANLIĞI

lunduğu belirtilmiştir. Kendi düzenlediği ve Kurum aleyhine olan bir klas tutanağını sanık Ali YILDIZ'ın sonradan Sedat ZAİM'e de imzalatması, daha işin başında sanığın Kontrol Mühendisi üzerindeki etkisini göstermektedir. Aynı şekilde sert ve çok sert kayanın bulunmadığı daha sonra düzenlenen üç tutanakla sabitken, sanık Ali YILDIZ, tek başına düzenlediği tutanakla, kazılan yerin % 45'lik bölümünün sert ve çok sert kayadan oluştuğunu belirtmek suretiyle gerçek niyetini ortaya koymuştur.

c) SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR, ALİ YILDIZ, BEKİR SAMİ AKAY, ABDURRAHİM TERZİOĞLU, EROL SÜER, ŞEREF ŞAHİN, SEDAT ZAİM, KAMİL TELCİ, HACI ANIT, ATİLLA BİLER, VAHİT ERUZ VE ŞEVKİ ÜLER'İN EYLEMLERİ :

Boyabat Hastane inşaatına ait hakedişlerde 475.526 m^3 hafriyat yapıldığı belirtilerek karşılığında 39.009.784 lira alınmıştır. Genel Müdürlüğün 22.8.1978 günlü, 887-102 sayılı "olur" uyla Boyabat Hastanesi inşaatı ara kesin hesaplarını yapmakla İnşaat Mühendisleri Avni ARAZLI, Kemâl AKGÜN, İnşaat Yüksek Teknikeri Ömer ALTINKÖK ve Topcgraf Kamal TURAN'dan oluşan bir kurul görevlendirilmiştir. Bu kurulca düzenlenen 6.9.1979 günlü raporda hafriyat konusunda :

"a- Müteahhit tarafından verilen plânkotenin Kurumca hazırlanan ve tasdikli plânkoteye uymadığı; bu sebeple de müteahhidin hafriyat hesaplarına itibar edilmemiş ve iki plânkote arasındaki fark 340.00 kotu itibariyle ayrıca, bir kesit halinde kıyaslanmak için ilişikte sunulan ve Kurumca hazırlanan plânkoteye uygun olarak hazırlanan plânkoteye heyetimizce işlenmiştir."

"b- Kurumca hazırlanan plânkote ve Vaziyet Plânına uygun olarak hafriyat yeniden hesaplanmış ve 110.638,885 m^3 sonucu bulunmuştur..." denilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:28).

T.C. BOYABAT

E.1981/1

Ara kesin hesaba göre, bu miktar kazı için ödenmesi gereken para, 4.315.172,13 liradır. Oysa 7 ayrı hakedişle hafriyat için toplam 39.009.784 lira tahakkuk ettirilmiştir. % 21,60 eksiltme oranı çıkarıldığında aradaki fark, 27.200.578,81 lirayı bulmaktadır.

Boyabat Hastanesi vaziyet plânı, Mart 1978 tarihini taşımaktadır(Dosya:D_2-Dizi:2). Aynı biçimde, inşaat sahasının plânkotesi de hazırlanmış ve 23.11.1978'de onanmıştır (Dosya:D_2-Dizi:1). Bu bakımdan hafriyat miktarının saptanması mümkündür. Nitekim, Uygulama Kontrol Fen Heyeti Müdürlüğünün 22.1.1979 günlü yazısı üzerine, İmar Uygulama ve Ruhsat İşleri Müdürü Kaptan TOSUN imzalı bir yazıyla henüz ertesi gün gerek Sinop gerek Boyabat için toplam hafriyat miktarları bildirilmiştir. Buna göre, Boyabat Hastanesi toplam hafriyat miktarı yaklaşık 188.558 m^3'tür (Dosya:D_2-Dizi:101). Ancak, bu yazıdan çok önce daha 27.11.1978 günü düzenlenen 4 no.lu hakediş raporunda gösterilen miktar, 450.486 m^3'ü bulmuştur. Ruhsat İşleri Müdürlüğünün anılan yazısıyla aynı tarihli 5 no.lu hakediş raporunda ise bu miktar, 460.487 m^3'e yükseltilmiştir.

Boyabat Hastanesi inşaatı hafriyat miktarı, ara kesin hesapta 110.638 m^3, İmar Uygulama ve Ruhsat İşleri Müdürlüğünün yazısında, 188.558 m^3 olarak gösterilmiştir. Bu farklılık, hafriyat konusundaki bu belirlemelerin sıhhatsiz olduğu biçiminde yorumlanamaz. Zira, Kesin Hesap Kurulu, hesaplarında o ana kadar hastane alanında gerçekleştirilen kazı miktarını esas almıştır. İmar Uygulama Müdürlüğü ise, yapılması gereken miktarı gözönünde tutarak, toplam hafriyatı hesaplamış ve sonucun kesin olmayıp yaklaşık olduğunu belirtmiştir. Hastane inşa alanı hafriyatının henüz tamamlanmadığı H9 ve H10 bloklarının oturacağı sahanın hafriyatının yapılmadığı, gerek Ara Kesin Hesap Komisyonu'nun

E.1981/1

6.9.1979 günlü raporunda (Dosya:D_2-Dizi:26), gerek üç kişilik müfettiş kurulunun 20.7.1979 günü düzenlediği tespit tutanağında belirtilmiştir (Dosya:D_2 - Dizi:39). Durum böyle olunca, gerçekleştirilen kazı miktarını saptayan Ara Kesin Hesap Komisyonu'nun belirlediği miktarın daha düşük olması doğaldır.

İmar Uygulama ve Ruhsat İşleri Müdürlüğünün 23.1.1979 günlü yazısıyla Sinop ve Boyabat inşaatları hafriyat miktarlarının belirtilmesi üzerine, Boyabat 5 no.lu hakediş raporuyla aynı günlerde incelenen Sinop 4 nolu hakediş raporundaki hafriyat miktarı, bir önceki hakedişteki düzeye düşürülmüştür. Buna karşılık, anılan yazıdan sonra incelenen Boyabat'a ait 5, 6 ve 7 no.lu hakediş raporlarında hafriyat miktarında az da olsa bir artış yapılmış, 4 no.lu hakedişte 450.486 m^3 olan hafriyat miktarı 7 no.lu hakedişte 475.526 m^3'ü bulmuştur. Bu yükselmeye, sözleşmede yer almadığı halde, inşaat bitişiğindeki toplu konut arsasının da kazılarak gerçek hafriyat miktarının gizlenmek istenmesi neden olmuştur.

Sözleşmede yer almadığı halde, toplu konut arsasının, müteahhit Ali YILDIZ tarafından hafredilmeye başlanması konusundaki gelişmeler şöyle olmuştur :

24.6.1978 tarihinde Kurum elemanları, müteahhit Ali YILDIZ'a inşaat yerini bir tutanakla teslim etmişlerdir (Dosya:D_2-Dizi:109). Yer tesliminin sözleşmenin aktedildiği 6.7.1978 gününden önce yapılması Ali YILDIZ'ın işlerinin Kurum'da nasıl yürüdüğünü göstermesi bakımından ilgi çekicidir. Yer teslim tutanağında, "Müteahhide, tasdikli keşif seri-köprü ve projesinde belirli işler izah edildi " denilmekle birlikte, yer teslimi sırasında sözleşme uyarınca müteahhide verilmesi gereken plânkote, yerleş e plânı ve hafriyat plânının verilip verilmediği konusunda bir açıklık bulunmamaktadır. Tutanaktaki bu belirsizlik, müteah-

E.1981/1

hide, "Bana tamamı hastane sahası olarak gösterilmiştir ve hastane sahasıdır, ancak bazı nedenlerle hafriyatın düşürülmesi açısından toplu konut bahanesi ortaya sürülmektedir" biçiminde savunma yapma olanağı sağlamıştır. İnşaat işine giren bir müteahhidin, nereyi, ne kadar hafredeceğini bilmeden, kazı yapması anlamına gelen bu savunma inandırıcı bulunmamıştır. Gerçekten, inşaata başlanmasından önceki bir tarihi taşıyan vaziyet plânında arsanın bir bölümünün toplu konut arsası olarak ayrıldığı ve bu bölüme herhangi bir blok yerleştirmek bir yana, üzerine münhanilerin bile işlenmediği görülmüştür (Dosya:D_2-Dizi:2). Hafriyatı tamamlayıp inşaata başlayan bir müteahhidin, vaziyet plânından haberdar olmadığı düşünülemez.

Hiçbir izne gerek duymadan Ali YILDIZ'ın kazmaya başladığı arazi toplu konut arsası adı ile anılmakla birlikte, ne amaçla kullanılacağını henüz Kurum da bilmemektedir. Yapı Etüd Proje Fen Heyeti Müdürünün imzasıyla hazırlanan 12.1.1979 günlü yazıda, "söz konusu arsanın lojman ve toplu konut yapımı için müsait olmadığı 9.12.1978 tarihli İmar Uygulama ve Ruhsat İşleri Müdürlüğü yazısı ve ekinde gönderdiği plânkotesinden" anlaşıldığı belirtilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:106). İşçi Meskenleri Daire Başkanlığınca düzenlenen, 21.12.1978 günlü yazıyla, bu arsanın doktor lojmanı ve hemşire koleji yapımı için ayrılması istenmektedir. Bu yazı, Bekir Sami AKAY tarafından, "uygundur" notu ile, Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına havale edilmiştir (Dosya:D_2-Dizi:107). Uygulama Kontrol Fen Heyeti Müdürü Şeref ŞAHİN imzasıyla Yapı İşleri Dairesi Başkanlığına yollanan ilki günsüz, ikincisi 5.3.1979 günlü yazılarda : "Toplu konut arsaları hafriyatına Ali YILDIZ tarafından devam edildiği müşahade edilmektedir. Toplu konutların henüz ihalesi yapılmadığından hafriyat bedelinin Hastane inşaatı hafriyatına dahil

edilmek suretiyle ödenmesi bazı sakıncalar doğurmaktadır" denilmekte ve toplu konutların ayrı bir ihale konusu yapılması ya da aynı müteahhide yaptırılması için gerekli işlemlerin yerine getirilmesi istenilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:100-99). İşçi Meskenleri Daire Başkanlığının 5.6.1979 günlü, 1782 sayılı yazısında ise açıkça, "Mezkûr arsaya toplu işçi konutu inşa ettirilmesi veya ettirilmemesi yolunda Başkanlığımızca Yönetim Kurulumuzdan herhangi bir karar alınmamış" olduğu bildirilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:105).

Toplu konut arsasının, Ali YILDIZ tarafından kazılması konusunda Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM sorgusunda şu açıklamaları yapmaktadır: "Boyabat'a gittiğimde arazinin tümünde hafriyat devam etmekteydi. Hastane kurulacak mahallin daha düzgün bir görünümü vardı oranın ayrı bir kübaj hesabı ve plânkotesi mevcuttu . Bir gün şantiye şefi plânkote haricinde yapılan hafriyatın da müteahhide ödenmesi gerektiğini bildirdi. Ben de o arsanın bana toplu konut arsası olarak intikal ettirildiğini, o mahallin hafriyatını ödemiyeceğimi söyledim, Bunun üzerine ben Yapı Dairesi Başkanını aradım. Bana Sami Beyle görüşmem gerektiğini bildirdi. Şantiye şefi arkadaş da müteahhitle görüşmüş ve müteahhit kanalıyla durum Sami AKAY'a aktarılmış. Hafriyat verilmediğini duyan Bekir Sami AKAY bana telefon açtı. Yapılan hafriyatın verilmesini söyledi. Ben de toplu konut arsası için hafriyatın verilemiyeceğini söyledim. O zaman mahallin toplu konut arsası olmadığını, hastane arsası şumulünde bulunduğunu, bu hususta yazılı bir belgenin dahi bulunduğunu, hafriyatın müteahhide mutlaka verilmesi gerektiğini bildirdi."

Olayın tanıklarından Abdurrahim TERZİOĞLU ise bu konuda şöyle ifade vermiştir :

"Bir gün Sedat ZAİM, ben daredeyken telefon etti "Müteahhit,

E.1981/1

bizim dışımızdaki şu arsayı hafretmek istiyor ne diyorsun" dedi. Kesinlikle hayır dedim, taahhüdünde ne ise o. O zaman da öyle olduğunu, yani bundan sonra hafredilip, edilmediğini bilmiyorum. Fakat sonradan bir kısmının hafredildiğini öğrendim. Sedat ZAİM'e sormuştum, ben daireye geldiği zaman: "Niye böyle yaptın; ben seninle telefonda görüştüm; bana telefon ettin, böyle söyledin". Onun ifadesi, "Ben bu emri Bekir Sami AKAY bana telefon etti, ona istinaden yaptım" (Tutanak-Sayfa:391).

Bekir Sami AKAY, bu savı kabul etmemekte ve: "Kontrol mühendisi bilâhare Yapı Dairesi Başkanına müracaat ederek, orada hafriyata müsaade istemiş... Yapı Dairesi Başkanı da müsaade etmemiş. Bu, bir yerde proje değişikliğidir... Bu gibi durumlarda, İnşaat İşleri Talimatı ve Kontrol Talimatına göre, arkadaşın bazı formaliteleri ihmal etmesi gerekirdi... Kontrol Mühendisliği bu vecibeleri yerine getirmediğine göre, böyle bir emir dahi olsa bunu yapmaması lâzım, ki böyle bir emir yoktur" demektedir (Tutanak-Sayfa:234).

Sedat ZAİM'in toplu konut arsasında Ali YILDIZ tarafından hafredilmesi için kendisine telefonla Bekir Sami AKAY'ın talimat verdiği yolundaki ifadesi, 22.12.1978 günü, Boyabat'ta Sedat ZAİM'in kaldığı otele Bekir Sami AKAY'ın telefon ettiğini gösteren fatura (Dosya:D_2-Dizi:102) ve Yapı İşleri Dairesi mimarlarından Mehmet Ali ERTAĞ'ın ifadesi ile doğrulanmaktadır (Tutanak-Sayfa:1815).

Aslında Bekir Sami AKAY, 22.12.1978 günlü telefon talimatıyla toplu konut arsasında da kazı yapılmasına başlanmasını amaçlamış değildir. Zira, arazinin tümünde kazı, işin başlangıcından beri yapılmaktadır. Bu telefon talimatı ile fiili durum benimsenip devamı sağlanmıştır. Nitekim Sedat ZAİM, Boyabat'ta ilk işe başladığı anda, arazinin tümünde hafriyatın devam ettiğini söylemiştir. Bu yüzdendir ki, talima-

T.C. DİYARBAKIR 1979 DİCLE

tın verildiği 22.12.1978'den sonraki hafriyat miktarlarında fazla bir artış olmamış, buna karşılık Kurum'un hesabına göre 188.558 m^3 civarında olması gereken toplam hafriyat miktarı, 2 no.lu hakedişin düzenlendiği 6.9.1978 gününde 300.000 m^3 düzeyine ulaşmıştır.

Hakedişlerin incelenmesinin Sinop Bölge Müdürlüğüne geçtiği 1.1.1979'dan kısa bir süre önce, Bekir Sami AKAY, bu yolda bir talimat vermekle, hafriyatın olması gereken miktarın çok üstünde gösterilmesine bir gerekçe hazırlamış, dolayısıyla Bölge elemanlarının muhtemel itirazları önlenmiştir. Plânkotesi ve vaziyet plânı bulunmayan toplu konut sahasında gelişigüzel hafriyat yapılması, sanık Ali YILDIZ'a, hakedişlerde dilediği kadar hafriyat göstermek olanağı vermiştir.

Kendiliğinden böyle bir talimat vermesi için hiçbir neden bulunmayan Bekir Sami AKAY'ın, kendisini bu göreve getiren sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın isteği doğrultusunda böyle bir davranış içine girdiği anlaşılmaktadır. Nitekim tanık Hasan ÜMAL'ın Müfettiş önünde verdiği ifadesi ile bu konuda Bakanın rolü ortaya çıkmaktadır :

"Sedat ZAİM'e aynen şöyle dedim: "hafriyat miktarını Ankara 190.000 m^3 olarak kabul etmişken sen nasıl 480.000 m^3 hafriyata imza atarsın." Sedat şu cevabı vermişti: "Bana Bakan emir verdi ben de yaptım." Bakan seni kurtarır mı yarın ayrılır giderse ne yaparsın" dediğimde çaresizlikten boynunu bükmüştü." (Dosya:D_3-Dizi:56).

Hasan ÜMAL Yüce Divan'da aynı konuda şöyle ifade vermiştir:

"Bu o zaman şeyde İnşaat Dairesinde hafriyatın kesin miktarının tespit edildiğini söylemişlerdi. Oysa 500 bin metrekübe yakın bir hafriyat yapılmış idi orada efendim. Ben kendilerine dedim, Ankara'nın tespiti bu. Siz bu kadar hafriyat olduğunu şey yaptınız, buna göre imzaladınız, nasıl oldu falan filan dedim. "Bakan Bey bu şekilde olmasını

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI 1923

söylediler, yapılmasını istediler, biz de o şekilde imzaladık" dedi efendim, " verdik... Onun üzerine yarın Bakan Bey giderse ne olacak, bu işin sonu neye bağlanır, şeklinde söyledim ve bu konu kapandı efendim. Kendisi de bir şey demedi bana. Evet, Bakan Bey sizi kurtarır mı; yani bu hilafı hakikat niye şey yaptınız? dedi ki, "Oraya başka binalar da yapılacağını söylediler ama Bakan Bey oranın temizlenmesini istedi, biz de temizlettirdik" dediler efendim " (Tutanak-Sayfa:2210).

Hafriyatın yüksek gösterilmesi taşınan hafriyat miktarını da etkilemiştir. Boyabat Belediyesinin 3.7.1978 günlü, 93 sayılı yazısıyla 27 Km. uzaklıktaki Durağan Irmağı, Boyabat Hastane İnşaatı toprak döküm sahası olarak belirlenmiştir (Dosya:D_2-Dizi:98). Bu belge sanık Ali YILDIZ'la yapılan 6.7.1978 günlü sözleşmeden önceki bir tarihi taşıdığına göre, belgeyi müteahhidin tek başına almış olması gerekir. Aynı belge sonraki klas tutanaklarına da esas alınmıştır.

7 ayrı hakedişte, kazı artığının 455.489 m^3'lük bölümünün Boyabat Belediyesinin gösterdiği 27 Km. uzaklığa taşındığı belirtilerek karşılığında 45.866.180 lira tahakkuk ettirilmiştir. Yapılan ara kesin hesap nedeniyle oluşturulan Kurulca düzenlenen 6.9.1979 günlü Rapora göre :

İnşaattan çıkan malzemenin 28.185 m^3'ü hafriyat sahasının önüne ve dolgu ağırlık merkezi ile hafriyat sahası ağırlık merkezi arasındaki 90 metre mesafeye depolanmıştır.

Durağan Irmağı kenarına nakledilen malzeme Kurulca 3750 m^3 olarak tahmin edilmiştir. Hafriyatın kalan 78.703,886 m^3'lük kısmı hastane arsasının batısında 250 metre uzaklıktaki bir sahaya dökülmüştür (Dosya:D_2-Dizi:27).

Ara kesin hesapta, bu miktarlara ve uzaklıklara göre hafriyat taşınması için 1.119.512 lira ödenmesi gerektiği hesaplanmıştır. Hafri-

yat nakliyesi için 45.866.180 lira tahakkuk ettirildiğine göre, aradaki farktan eksiltme oranı olan % 21,60 düşüldükten sonra kalan 35.081.387 lira Kurum'ca fazladan ödenmiştir.

Gerek hafriyat gerek diğer konularda ara kesin hesapta yer alan rakamların, mutlak olarak gerçekleri yansıttıkları öne sürülemez. Esasen işin niteliği ve boyutları gereği yapılacak her hesapta bir ölçüde hataya düşülmesi olasıdır ve bu da doğaldır. Ara kesin hesaptaki rakamlar bu açıdan değerlendirilmelidir. Kaldı ki, eldeki davada, zararın tam olarak hesaplanması da zorunlu değildir. Öte yandan, ara kesin hesaplar diğer kanıtlarla birlikte değerlendirilmiş, birbirlerini destekledikleri, tamamladıkları oranda onlara itibar edilmiştir. Kazı artığı taşınması konusunda da, ara kesin hesabı doğrular nitelikte belgeler ve beyanlar bulunmaktadır. Boyabat Belediyesinin 3.9.1979 günlü, 239 sayılı yazısında: "Hastane inşaatına ait arsanın kuzey batısında kasabamız tarafındaki sahaya kazı artıkları, temel hafriyatı yapılması sırasında bilgimiz dışında dökülmüştür" denilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:95). Maliye, Bayırdırlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerinin 20.7.1979 günü şantiyede düzenledikleri tutanakta, hastane arsasının kuzey batısında görünüm olarak hastane inşaat sahası toprak karakteri arzeden üzeri tesviye edilmiş bir dolgunun mevcut olduğu belirtilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:39). Sinop Valiliğince görevlendirilen üç kişilik teknik kurulun 24.7.1979 günü düzenlediği raporda; hafriyattan çıkan kazı artığının Durağan Irmağı kenarına gelişigüzel dökülmesi nedeniyle kübaj hesabının yapılmasının mümkün olmadığı, takribi olarak 8-10 bin m^3 civarında kazı artığı bulunduğu belirtilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:123). Görülüyor ki, müteahhit lehine olan en yüksek rakamlar bile müteahhidin taşıdığını öne sürdüğü 455.489 m^3'lük miktarla oranlanmıyacak kadar düşüktür.

Bu belgeler, tanıklar Mustafa ÇOK, Abdullah ÇAĞLAR, Kazım KOÇ ve Mehmet AKA'nın beyanlarıyla da doğrulanmaktadır.

İnşaat yerinde yapılan tespitler, stabilize malzeme miktarının da hakedişlerde belirtilenlerin çok altında olduğunu göstermektedir.

Ali YILDIZ, 17.1.1979 günlü dilekçesinde, imalâta geçilebilmesi için yolların ve sahanın dolgusunun yapılması zorunluluğundan söz ederek, stabilize dolgu yapılacak imalâtlara devam edilmesi konusunda Kurum'dan izin istemiştir. Bu dilekçenin altına, Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, "Yapı Dairesi Bşk.saha tanzimi ile stabilize dolgusu ve yolların yapılması uygundur" notunu yazmıştır (Dosya:D_2-Dizi:126). Genel Müdürün teknik konularda ilgili dairenin görüşünü almadan karar vermesi, sanık Ali YILDIZ'ın Kurum'da gücünü ve işlerin nasıl yürüdüğünü göstermesi bakımından dikkat çekicidir. Kaldı ki, burada bir izin de söz konusu değildir. Zira daha 27.11.1978 günü düzenlenen 4 no.lu hakediş raporunda 20.000 m^3 stabilize malzeme ihzaratı yapıldığı belirtilmiş, bunun karşılığında 627.199 lira ödenmiştir. Mustafa ENGİNSU'nun izin verdiği 18.1.1979 gününden sonra ise stabilize malzeme kaleminde herhangi bir artış ve buna bağlı bir ödeme olmamıştır. Verilen izinle fiili durum, hukukîleştirilmek istenmiştir.

4 no.lu hakediş raporunda yer alan 20.000 m^3 stabilize malzeme, 5 no.lu hakediş raporuyla 30.000 m^3'e yükseltilmişse de merkezde yeniden 20.000 m^3'e düşürülmüştür.

Ara Kesin Hesap Komisyonu, 6.9.1979 günlü raporunda, şantiyede 4966 m^3 stabilize malzeme kullanıldığını belirtmiştir (Dosya:D_2-Dizi: 26). Bu miktar stabilize malzeme için 155.733 lira ödenmesi gerekirken 627.199 lira ödenmiştir. Aradaki fark 471.466 liradır. 4 no.lu hakedişte stabilize malzeme taşınması karşılığı 3.947.600 lira bedel gösterilmiştir. Ara kesin hesaba göre ise 4966 m^3 stabilize malzemenin taşıma

bedeli 980.189 liradır. Bu durumda, aradaki farktan % 21,60 eksiltme oranı düşüldüğünde kalan 2.327.064 lirayı Kurum fazladan ödemiştir.

Maliye, Bayındırlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerinin şantiyede 20.7.1979 günü yaptıkları tespite göre arsanın kuzey batısına yığılmış 5000 m^3 civarında stabilize malzeme mevcuttur (Dosya: D_2-Dizi:38).

Genel Müdürlüğün 25.2.1980 günlü, 3060 sayılı oluruyla ihzarat malzemelerini saptamakla görevlendirdiği kurulun düzenlediği 27.3.1980 günlü tutanak niteliğindeki rapora göre şantiyede stabilize malzeme hiç bulunmamaktadır (Dosya:D_2-Dizi:17).

20.7.1979 günlü tutanakta 5000 m^3, 6.9.1979 günlü tutanakta 4966 m^3 olarak gösterilen stabilize malzemenin 27.3.1980 günlü tutanakta hiç mevcut olmadığı belirtilmektedir. İlk iki tutanaktaki rakamlar birbirini doğrular niteliktedir. Bu nedenle sonuncu tutanağa itibar edilmemiştir.

Hakedişlerde yer alan kereste miktarları da, yapılan tespitlerde gösterilen miktarlara uymamaktadır.

1 no.lu hakedişle, 500 m^3 birinci ve 1500 m^3 ikinci sınıf çam kereste ihzaratı karşılığında 8.036.000 lira ödenmiştir. Kereste miktarı sonraki hakedişlerde aynı düzeyde kalmış, 5 no.lu hakedişte birinci sınıf çam kereste 1500 m^3'e yükseltilmişse de, merkez elemanlarınca yeniden 500 m^3'e indirilmiştir.

Ara kesin hesap nedeniyle düzenlenen 6.9.1979 günlü raporda, kereste ihzaratı konusunda: "Kalıp ve iskele kerestesi için ihzarat verilmeyeceği ve şantiyede başka kereste olmadığı için ihzarat verilmemiştir" denilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:27).

Maliye, Bayındırlık ve Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişle-

T.C. Yüce Divan Başkanlığı 1922

rince düzenlenen 20.7.1979 günlü tespit tutanağında, şantiyede doğramalık birinci kalite kereste bulunmadığı, kalıp ve iskelede kullanılanlar dışında, 13,60 m^3 ikinci sınıf kalıp ve iskelelik kereste bulunduğu belirtilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:38).

Genel Müdürlüğün oluruyla, Boyabat Hastanesi inşaatında mevcut malzemeleri tespitle görevli ve 9 teknik eleman ile Boyabat Kaymakamlığınca görevlendirilen bir müşahit üyeden oluşan kurulun düzenlediği raporda, işyerinde birinci sınıf çam kereste bulunmadığı, yalnızca 6 m^3 ikinci sınıf çam kereste bulunduğu belirtilmiştir.

Böylece her üç tutanaktan da, şantiyede birinci sınıf keresteye hiç rastlanmadığı anlaşılmaktadır. Kaldı ki, iki buçuk yılda bitecek bir inşaatın sonlarında kullanılabilecek birinsi sınıf kerestenin, iklim koşullarının etkisi de düşünülürse, işin başında ihzaratı, gereksizdir. Bu durum karşısında, hakedişlerde 500 m^3 olarak gösterilen birinci sınıf kereste ihzaratının yapılmadığı kanısına varılmıştır.

Öte yandan, ihzar edildiği belirtilen 500 m^3 birinci, 1500 m^3 ikinci sınıf kereste ihtiyacın çok üstünde gözükmektedir. Keşif İhale Heyeti Müdürlüğünün 23.11.1979 günlü yazısında Boyabat Hastanesi İnşaatının 90 m^3 birinci sınıf, 1425 m^3 ikinci sınıf keresteye ihtiyacı olduğu belirtilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:110).

Aynı şekilde, Ali YILDIZ Kurum'a verdiği 5.7.1979 günlü dilekçede, bu inşaat için 2000 m^3 kalıplık, 2000 m^3 doğramalık kereste tahsis belgesi istemiştir. Dilekçenin arkasına İnşaat Keşif Büro Şefi tarafından aynı gün yazılan notta: "Kereste miktarları tetkik edilmiş ve kalıplık kereste ihtiyacı 1300 m^3, doğramalık kereste ihtiyacının ise 150 m^3 olduğu tespit edilmiştir" denilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:121).

Hakedişlerde ve tespit tutanaklarında gösterilen ikinci sınıf kereste miktarları da biribirlerine uymamaktadır. Hakedişlerde 1500 m^3

ikinci sınıf kereste ihzaratı yer almaktadır.

6.9.1979 günlü ara kesin hesap raporunda bir ölçüm yapılmamış, "Kalıp ve iskele kerestesi için ihzarat verilmiyeceği ve şantiyede de başka kereste olmadığı için ihzarat verilmemiştir" denilmekle yetinilmiştir (Dosya:D_2-Dizi:27).

Müfettişlerce düzenlenen 20.7.1979 günlü tespit tutanağına göre ise şantiyede mevcut ikinci sınıf kereste miktarı 13,60 m^3'ten ibarettir.

25.2.1980 günlü, 3060 sayılı Genel Müdürlük oluruyla görevlendirilen teknik kurul, 27.3.1980 günlü raporunda şantiyede 6 m^3 ikinci sınıf kereste bulunduğunu belirtmiştir. Bu iki raporda belirtilen 13,60 m^3 ve 6 m^3'lük kereste miktarları, aradaki süre de gözönünde bulundurulursa, biribirini doğrular niteliktedir. Buna karşılık, hakedişlerde gösterilen 1500 m^3'lük miktarla tespit tutanaklarında yer alan miktarlar arasında bir yakınlık yoktur. Tüm inşaat için saptanan kereste ihtiyacının en çok 1425 m^3'ten ibaret olmasına rağmen sanık Ali YILDIZ'ın 5 no.lu hakedişte kereste ihzaratını 1500 m^3'ten 2500 m^3'e çıkartması merkez elemanlarınca miktarın eski düzeyine indirilmesini kabul etmek zorunda kalması, gerek bu inşaat gerek Eşrefpaşa ve Sinop Hastaneleri inşaatları için düzenlenen hakedişlerde imalat ve ihzaratı fazla göstermek yolundaki ısrarlı tutumu karşısında hakedişlerde yer alan kereste miktarına ilişkin rakamların gerçeği yansıtmadığı kanısına varılmıştır.

Öte yandan, ikinci sınıf keresteye bedel ödenip ödenmiyeceği de anlaşmazlık konusudur. Sözleşmeye ekli "Yapı İşleri Birim Fiyat Tarifeleri Eki Fiyat Listesi"nin 33. sayfasının 2 işaretli notunda "Bu listede yazılmamış olan malzemeye ve kalıp ve iskelede kullanılacak kereste-

T.C. DİVAN BAŞKANLIĞI

ye ihzarat bedeli ödenmez" denilmektedir.

Kimi sanıklar, savunmalarında bir Yönetim Kurulu Kararı gereği ikinci sınıf keresteye de ücret ödendiğini öne sürmektedirler. Aynı şekilde, Maliye, Bayındırlık, Sosyal Güvenlik Bakanlıkları Müfettişlerince SSK Genel Müdürlüğüne yazılan 9.8.1979 günlü bir yazıya (Dosya:D_2-Dizi:35). Genel Müdürlükçe verilen 13.9.1979 günlü, Cenap TERZİOĞLU ve Abdurrahim TERZİOĞLU imzalı, yanıtta:

"4- Kalıplık keresteye ihzarat bedeli ödenmesi Yönetim Kurulunun 8.1.1976 tarih ve 32 sayılı kararı ile uygun görülmesi üzerine Kurumumuzca ihaleye çıkartılan inşaatların sözleşmelerine yazımız ilişiğinde sunulan (Ek ihzarat listesi) eklenmektedir" denilmektedir (Dosya:D_2-Dizi:31).

Bu yazıda anılan "Özel Şartnamenin Eki İhzarat Listesi" incelenmiş, listede kalıp ve iskelede kullanılacak ikinci kalite keresteden söz edilmediği, yalnızca ikinci kalite işlenmiş meşe ve gürgen parkenin yer aldığı görülmüştür. Anlaşmazlık konusu hukukî bir ihtilaf niteliğinde bulunduğundan, üzerinde ayrıca durulmamıştır.

Boyabat Hastanesi inşaatına ait demir ihtiyacının sağlanması da normal bir seyir izlememiştir. Demir ihzaratı konusu özellik taşımaktadır. Boyabat Hastanesi inşaatına ait Özel Şartnamenin 3. maddesine göre, "Toplu halde demir ve çimento ile ithali zaruri tesisat malzemesi için lüzumlu para müteahhit adına doğruca ilgili müessese veya bankalarca teminat mukabilinde avans olarak yatırılacaktır.

Malzeme avansının mahsubu, bu malzemelerden işyerinde ihzar olunan ve sitüasyona ithal edilen tutarlarının mahsubu suretiyle yapılacak ve mahsubu yapılan bedele tekabül edecek teminat serbest bırakılacaktır.

T.C. SİVAS VALİLİĞİ

E.1981/1

Bu kural uyarınca, inşaatın ihtiyacı olan demirin iki ayrı kaynaktan sağlanması yoluna gidilmiştir. Kurum'ca, sanık Ali YILDIZ'ın da ortağı olduğu Samsun Haddecilik Sanayii A.Ş. hesabına 10.000.000 lira (Dosya:D_2-Dizi:120), Karabük Demir Çelik İşletmeleri Genel Müdürlüğü hesabına da üç ayrı tarihte olmak üzere yaklaşık 1.200 ton demir karşılığı toplam 12.496.000 lira yatırılmıştır (Dosya:D-Dizi:164). Karabük'ten müteahhit Ali YILDIZ'a 1.012 ton demir teslim edilmiştir. Ayrıca Samsun Haddecilik Şirketi şantiyeye 365,614 ton demir yollamıştır. Ara kesin hesaba göre imalât ve ihzaratta gösterilen toplam demir miktarı 688,142 tondur. Bu durumda müteahhidin aldığı demirlerin 689 tonunu bu inşaatta kullanmadığı ortaya çıkmaktadır. Demirin tahsis malı olması, bedelinin Kurum'ca avans olarak ödenip mahsubunun gerekmesi nedeniyle sanığın idareden aldığı avansla ve tahsisten yararlanarak elde ettiği demiri inşaat mahalline getirmemek suretiyle, bu durumdan yararlanma yolunu seçtiğini ortaya koymaktadır. Nitekim inşaatın ilk aşamasında büyük ölçüde kullanılan bir malzeme olan demirin, bu inşaatın ilk dört hakedişte ihzarat olarak gösterilen miktarı sadece 150 tondan ibaret kalmaktadır. Böylece, şantiyeye giren malzemeleri sürekli olarak fazla gösteren sanık Ali YILDIZ'ın demir ihzaratındaki kişisel çıkarı aksi tutumu izlemeye itmiş, bu nedenle sanığa Karabük'ten teslim edilen demirin büyük bir kısmı inşaat yerinde bulunmamıştır.

Demir ihzaratı, 5 no.lu hakedişte olaylı bir biçimde 500 tona yükseltilmiştir. Boyabat Hastane inşaatı 5 no.lu hakediş raporu sanık Sedat ZAİM tarafından düzenlenip 17.920.395,25 lira bakiye ile Yapı İşleri Dairesi Başkanlığınca yollanmıştır (Dosya:D_2-Dizi:162). Hakediş, Sinop İnşaat Emlâk Bölge Müdürlüğünün de tasvibinin alınması için iade edilmiştir. Sedat ZAİM, 19.12.1978 günü, aynı hakedişi bu kez 11.312.272,94 lira bakiye ile hazırlamış ve hakediş Sinop Bölge Müdür-

lüğü'nün 18.1.1979 günlü yazısıyla Genel Müdürlüğe yollanmıştır (Dosya: D_2-Dizi:60-52). Hakedişi inceleyen merkez elemanları, bakiyeyi 11.312.272,94 liradan 3.963.240,73 liraya düşürmüşlerdir. Bakiyenin 5 milyon liranın altına düşürülmesi üzerine, 23.1.1979 günlü, Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER imzalı ve Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Şevki ÜLER, Erol SÜER paraflı bir yazı ile hakediş, Sinop Bölge Müdürlüğüne yollanmak istenmiştir (Dosya:D_2-Dizi:59). Ancak, durumu öğrenen Ali YILDIZ derhal Hilmi İŞGÜZAR'a şikâyette bulunmuş, Bakanın Bekir Sami AKAY'a istihkakın yükseltilmesi yolunda talimat vermesi üzerine, Sinop'tan çağrılan Sedat ZAİM toplam 150 ton olarak gösterilen demir miktarını 500 tona çıkartmış (Dosya:D_2-Dizi:55), bu hakedişte demir bedelinin mahsubu yoluna gidilmiyerek, hakediş bakiyesi 3.963.240,73 liradan 6.908.834,58 liraya yükseltilmiştir.

Aynı günlerde, merkezde incelenen ve bakiyelerin düşürülmesi nedeniyle müteahhit tarafından Bakana intikal ettirilen Boyabat Hastanesi inşaatına ait 5, Sinop Hastane inşaatına ait 4 no.lu hakedişlerle ilgili gelişmeler burada birlikte ele alınacaktır. Konuya ilişkin ifadeler Bakanın bu olaylardaki katkısını belirlemektedir:

Sanık Bekir Sami AKAY sorgusunda; "Boyabat Hastanesi, 5 no.lu hakedişin yükseltilmesi konusu ve "Çocuğun 17,5 milyona ihtiyacı var, mutlaka bunu verin" şeklindeki iddiaya temas etmek istiyorum. Yine, müteahhit doğrudan Bakana gitmiş, Bakan da durumu tetkik etmek üzere bana talimat vermişti.. Uygulama Fen Heyeti Müdürünü telefonda yakaladım. Efendim dedi, biz istihkakta çok fahiş hatalar olduğu için, istihkakı bölgeye iade ettik... Sonra, Bölgeden evrak geldikten sonra gene.. toplantı yaptık. Toplantıda arkadaşlarımız istihkakı 3 milyona düşürmüşler...Kendilerini haklı buldum. Ne o dedim, çocuğun 17,5 milyona

ihtiyacı mı varmış Şeref deyince, "Evet efendim" dedi, konu bu. Yoksa Bakanın bana, "çocuğun 17,5 milyona ihtiyacı var verin" diye ne bir emri oldu, ne de benim arkadaşlarıma böyle bir sözüm olmuştur... Bir de Sinop Hastanesi konusu var. Ona temas etmek istiyorum. Yine, Sinop Hastanesine ait 15,5 milyon liralık istihkak gelip de, arkadaşlar tarafından 1 milyon 800 bin liraya düşürülünce, konu yine müteahhit tarafından Bakana götürülüyor, tetkiki Bakan tarafından bana emirleniyor...Arkadaşlar "Biz 216 nın üstündeki, yani yahutta son 3 hakedişten sonraki gösterilen toprak hafriyatını vermedik" dediler. Kendilerini tebrik ettim. O ara ben, Erol SÜER olarak tahmin ettiğimi söyledim arkadaş "Ben değilim" dedi. Kimse bilmiyorum. Bana şunu söylediler: "Efendim, müteahhidin istihkakı var, talep ediyor. Senenin geçmesine bir ay var, yeni birim fiyatlarının değişmesine, zamma. "Ne yapacaksınız Kontrol Mühendisini çağırıyorlar. 500 ton demir ilâvesi yapıyorlar" demiştir (Tutanak-Sayfa:235-237).

Aynı konuya ilişkin olarak sanık Sedat ZAİM, şu açıklamaları yapmıştır: "Sinop 4, Boyabat 5 no.lu hakedişlerde sebebi ve neresinin düşürüldüğünü bilmediğim tarzda bir indirim varit olduğunu öğrenmesi karşısında müteahhit derhal Genel Müdür Yardımcısı Sami AKAY'ın yanına gitmiş ve durum kendisine intikal ettirilmiş. Uygulama Fen Heyeti Müdürlüğünce yapılacak bir işlemin olmayışı karşısında Sami Bey beni Boyabat'tan aramışlar ve Ankara'ya çağırmışlar. Ankara'ya geldiğimde arkadaşlar bana, "Şantiyelerde müteahhidin istihkaka koymadığı demirler varmış, onları hakedişe koyalım" demeleri üzerine, ben müteahhide zaten şantiyeye gelen demirlerin ihzarat olarak alması gerektiğini söylemiş idim... Ben de şantiyemde mevcut bulunan demirleri hakedişte devretmekte herhangi bir sakınca görmedim" (Tutanak-Sayfa:353).

E.1981/1

Sanık Abdurrahim TERZİOĞLU: "Ben bir gün hastanede idim, rahatsızdım.. Benim yardımcım arkadaş Erol SÜER telefon etti. "Ali YILDIZ'ın istihkakları var bizde. Sami Bey bize telefon etti, istihkakları acele olarak bana gönderin, getirin. Biz de tetkik ediyoruz dedik. Hatta o kadar sıkıştırdı ki, yahu imza etmiyorsanız gönderin ben imza edeyim" dedi. Siz göndermeyin dedim. Ben geliyorum şimdi dedim. Ben hastaneden çıktım... Sami Beye gittim dedim ki, olay ne, ne oluyor dedim. "Bakan Bey sizi istiyor. Ali YILDIZ'ın istihkaklarını bir an evvel ödeyin diyor" dedi. Ben dedim ki, zaten normal bir şey, normal bir şekilde ödenecek fakat neyse o... Şimdi, arkadaşların şeyleri, meselâ Bekir Sami Beyin odasında yapılan toplantıda benim de her seferinde gittiğimi söylüyorlar ben şahsen hatırlamıyorum, ama olabilir" demektedir (Tutanak-Sayfa:385).

Sanık Erol SÜER, Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş bakiyelerinin artırılması konusunda Bekir Sami AKAY'ın odasında yapılan toplantıya katılmadığını, bu durumu sonradan öğrendiğini, Soruşturma Komisyonu önündeki ifadesinin de duyduklarını aktarmaktan ibaret olduğunu öne sürmektedir (Tutanak-Sayfa:419-428). Bu sanık, demir bedeli avans mahsubunun yapılmaması konusunda ise: "Bazen müteahhit sıkışık oluyor, ricada bulunuyor, benim üst kademem Başkana, Genel Müdür Muavinine "İşte, bu istihkaktan kesmeyin, bir sonraki istihkaktan kesin veyahut 5 taksitte kesin." Bu gibi uygulamalar bizde mevcuttur" demektedir (Tutanak-Sayfa:423).

Sanık Şeref ŞAHİN sorgusunda: "Bu Sinop'un 216 bin metreküp hafriyat olacağını, tümünün, tüm hafriyatın 216 bin olacağını; bölgeden gelen istihkakta 342 bin metreküp civarında bir hafriyat olduğunu müşahede edince, istihkakı bunun üzerine düzelttik ve istihkak 1 milyon

E.1981/1

896 bin liraya düştü, Boyabat'ın istihkakı da... ilgili tetkik eden arkadaş tarafından düşürülmüş. Ben de uygun gördüm... ilgili Başkan Yardımcısı Erol SÜER Beye takdim ettim. Kendisi de imzaladı, Başkanımız da imzaladı ve tam Sinop'a istihkak gideceği sırada bir telefon ile Sami Bey bizi çağırdı... İlgili Fen Heyeti Müdür Yardımcısı Kâmil TELCİ, Hacı ANIT ve kendisini alarak Sami Beyin odasına gittik ve Erol, Abdurrahim TERZİOĞLU da orada idi Başkanımız. Kendisi bize Sami Bey, Ali YILDIZ'ın Bakana gittiğini, Bakanın da kendisine telefon açarak "Bu ne rezalettir, bunu düzeltin" dediğihi belirterek hakedişin artırılmasını istedi... Ben toplantı anında bunu şöyle duydum, Bakan, "Bu ne rezalettir, bu hakedişi düzeltin" Sami Bey'in bize ilettiği. 17 milyon lafını bilahare duydum; yani bu o toplantıda olarak değil de, söylenti olarak" biçiminde ifade vermiştir (Tutanak-Sayfa:436).

Sanık Kâmil TELCİ sorgusunda: "Sami AKAY bizi toplantıya çağırıp "Ali YILDIZ'ın bu konuyu şikâyet etmek üzere Bakanın yanına gittiğini, şimdi kendisinin de orada olduğunu ve Bakanın da bu işi artırmamızı istediğini ve kendisinden talep ettiğini, 17 milyona ihtiyacı olduğu veçhile artırılmasını istediğini ve ne yapabileceğimizi, artırma konusunda ne yapabileceğimizi" bize sordu" (Tutanak-Sayfa:449-450). Ali YILDIZ'a ait hiçbir hakedişin doğru dürüst incelenmediğini, müdahaleler olduğunu belirttikten sonra: "Yani biz tetkik ediyorduk, bizim yapmış olduğumuz tetkikten sonra artırılması isteniyordu ki bu üç hakedişte gerçekleşti. O nedenle doğru dürüst biz tetkik edemedik, yani gönül rahatlığı ile tetkik edemediğimizi belirtmek istedim" biçiminde açıklamada bulunmuştur (Tutanak-Sayfa:454).

Sanık Hacı ANIT, Boyabat 5 no.lu hakediş raporunda merkez elemanlarınca yapılan indirimden müteahhidin haberi olması üzerine, "Bekir

E.1981/1

Sami AKAY Bey, Uygulama Fen Heyeti Kontrol Müdürü Şeref ŞAHİN Bey, Kâmil TELCİ, Erol SÜER, Başkan Yardımcısı ve Başkan, hapimizi çağırmak suretiyle bu hakedişin çok azaltıldığını, bu hakedişin tekrar bir incelenmesini bize emrettiler" demektedir (Tutanak-Sayfa:1626). Aynı sanık, 12.5.1980 günü Müfettiş önünde verdiği ifadede; Sami AKAY tarafından istihkakın artırılması isteği ile ilgili olarak odasına çağrıldığımızda AKAY, Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın bu hakedişin artırılmasını istiyor bunu bana telefonla söyledi, dediğini hatırlıyorum demiş ve sorgusu sırasında da bu ifadeyi doğrulamıştır (Dosya:D_3-Dizi:120-119), (Tutanak-Sayfa:1634).

Sanık Vahit ERUZ, Sinop Hastanesi İnşaatına ait 4 no.lu hakediş raporunu inceliyerek 15 milyondan 1 milyon 800 bin liraya indirdiğini belirttikten sonra şunları eklemektedir: "Zannederim ertesi günü, kesin hatırlamıyorum, istihkak tekrar bana geldi, baktım istihkakın içine demir ilavesi ihzarat olarak yapılmış ve karşısında paraf edilmiş. Müdür Muavini arkadaşlara sordum "Bu nedir" dedim, dediler, "Biz Kontrol Mühendisini çağırdık, bir toplantı yapıldı bu hususta, şantiyede demir olduğunu beyan ettik onu da ilâve ettirdik ihzarat olarak" (Tutanak-Sayfa:462).

Yüce Divan'da Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakedişler dolayısıyla "çocuğun 17 milyona ihtiyacı var, bunu mutlaka verin" deyip demediği yolundaki bir soruya sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR, "Burada, kendisine sorun. Ben öyle bir şey demedim" şeklinde yanıtlamakla yetinmiştir (Tutanak-Sayfa:64).

Sanık Ali YILDIZ ise sorgusunda, "hiçbir şekilde zamanın Sayın Bakanına istihkakım az oldu veya istihkakım imzalanmıyor doğrultusunda müracaatım olmamıştır" demekte ve hakedişler nedeniyle hiçbir zaman Bakanlığa gelip Bakana şikâyette bulunmadığını öne sürmektetir (Tutanak-Sayfa:137).

E.1981/1

Sanık Bekir Sami AKAY, Ali YILDIZ'ın Bakana başvurması üzerine Bakanın durumu tetkik için kendisine talimat verdiğini, ancak "çocuğun 17,5 milyona ihtiyacı var, verin" biçiminde bir ifade kullanmadığını;

Sanık Sedat ZAİM, Sinop 4 ve Boyabat 5 no.lu hakedişleri için kendisinin Boyabat'tan Bekir Sami AKAY tarafından telefonla çağrıldığını;

Sanık Abdurrahim TERZİOĞLU, olaydan hastanede yatarken haberi olduğunu ve derhal çıkıp konuyu Bekir Sami AKAY'la görüştüğünü, ancak adı geçenin odasında müşterek bir toplantıda hazır bulunduğunu hatırlamadığını;

Sanık Erol SÜER de Bekir Sami AKAY'ın odasındaki toplantıya katılmadığını;

Söylemişlerdir.

Sanık Şeref ŞAHİN, Ali YILDIZ'ın istihkakının artırılması konusunun, Bekir Sami AKAY'ın odasında görüşüldüğünü, toplantıya Erol SÜER, Abdurrahim TERZİOĞLU, Kâmil TELCİ ve Hacı ANIT'ın da katıldığını, toplantıda Bekir Sami AKAY'ın Bakanın kendisine telefon ederek "Bu ne rezalettir, bunu düzeltin" dediğini, ifade etmiştir.

Sanıklar Kâmil TELCİ ve Hacı ANIT bu toplantıyı doğrularken, Kâmil TELCİ toplantıda Bekir Sami AKAY'ın, Bakanın kendisine müteahhidin 17 milyona ihtiyacı var, istihkakı artırın; Hacı ANIT, Bekir Sami AKAY'ın, İŞGÜZAR bu hakedişin artırılmasını istiyor, bunu bana telefonla söyledi, dediğini belirtmişlerdir.

Tüm bu ifadelerin değerlendirilmesinden, Boyabat Hastanesi İnşaatına ait 5 ve Sinop Hastanesi İnşaatına ait 4 no.lu hakediş bakiyelerinin merkez elemanlarınca 11.312.272 ve 15.512.412 liradan, sırasıyla 3.963.240 ve 1.896.750 liraya düşürülmesi üzerine, sanık Ali YILDIZ'ın derhal Hilmi İŞGÜZAR'a başvurduğu, Hilmi İŞGÜZAR'ın da Bekir Sami AKAY

E.1981/1

aracılığı ile bu hakedişlerin artırılması için baskı yapmış olduğu ortaya çıkmaktadır. Baskının gücünü olayın sonraki gelişmeleri açıklayacak niteliktedir. Bu müdahale hastanede yatmakta bulunan Abdurrahim TERZİOĞLU'na olayın bildirilmesini, onun da bu iş için hastaneden çıkıp toplantıya katılmasını, Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'in bulunan formülü uygulamak üzere hemen ertesi gün Sinop'tan Ankara'ya gelmesini sağlamaya yetmiştir. Sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın baskısıyla Boyabat 5 no.lu hakediş raporu bakiyesi 6.908.834 liraya, Sinop 4 no.lu hakediş bakiyesi 8.177.100 liraya yükseltilmiş ve sözleşmeye ek özel şartnamenin 3. maddesindeki açık kurala karşın, ihzarat olarak gösterilen demir bedelinin mahsubu yapılmayarak müteahhide yukarıda geçen anlatımlara uygun ve isteğine yakın olarak toplam 15.085.934 lira ödenmiştir. Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemi, vakî bir şikayeti değerlendirerek, konunun incelenmesini istemek şeklinde nitelendirilemez. Böyle olsaydı merkez elemanlarınca yapılan indirim haklı bulunup, değiştirilemediğine göre, artık dolaylı yollarla müteahhidin eline daha çok para geçmesi için çaba gösterilmezdi. Yeni formüller aranıp hakediş bakiyelerinin yükseltilmesinden, Bakanın bu doğrultuda kesin talimat verdiği anlaşılmaktadır. Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın benzeri müdahaleleri Eşrefpaşa 6 ve Boyabat 1 no.lu hakediş raporlarının düzenlenmesi sırasında da yinelenmiş bulunmaktadır. Yasaların kendisine yüklediği görev açısından Bakanlığının denetimi ve gözetimi altında bulunan SSK'nın yararlarını gözetmekle görevli olan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın her defasında sanık Ali YILDIZ'ın yanında yer alması olaylar üzerindeki etkisinin ortak özelliği olarak görülmektedir.

Tüm bu yolsuzluklar nedeniyle, tamamı 94.080.000 liraya ihale edilen Boyabat Hastane inşaatı için 7 ayrı hakedişle müteahhide toplam 91.808.114,61 lira ödenmiştir. Kurum, inşaatın % 20 düzeyinde olduğunu

bildirmektedir (Dosya:D_1-Dizi:343). 7 no.lu hakedişe gelinceye kadar hafriyat dışında imalât gösterilmemesi, 7 no.lu hakedişte ise bu tür imalât bedelinin 5.184.635 liradan ibaret olması (Dosya:D_2-Dizi:43), inşaatın % 20 düzeyinde kaldığı savını doğrulamaktadır.

Cumhuriyet Başsavcısı Esas Hakkındaki Düşüncesinde, Boyabat Hastanesi İnşaatı nedeniyle yolsuzlukda bulunan sanıklardan, Kurum Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın, "hakediş raporlarını imzalamayan kontrol mühendislerini imzaya zorlamak, imza etmeyenlerin yerini değiştirmek suretiyle görevini kötüye kullandığından eylemine uyan TCK'nun 240 ıncı maddesi gereğince cezalandırılmasını" istemiştir.

Ayrıntıları yukarıda belirtildiği gibi, sanık Bekir Sami AKAY, henüz ihale konusu olup olmayacağı dahi bilinmeyen toplu konut arsalarının Ali YILDIZ tarafından hafredilmesi yolunda Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'e talimat vermiş, Boyabat 5 no.lu hakediş raporu bakiyesinin Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın isteği doğrultusunda yükseltilmesi için merkez elemanları üzerinde baskı kurmuş, Sedat ZAİM'i Ankara'ya çağırıp ihzarat miktarını artırmasını sağlamış, böylece görevini kötüye kullanmıştır.

Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde, hakedişleri inceleyenlerle ilgili olarak:

"Hakediş raporlarını gereği gibi incelemeden ve keşif özetleriyle karşılaştırarak fazla ödemeleri tespit etmeyen merkez elemanları, Atilla BİLEN, Vahit ERUZ, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Abdurrahim TERZİOĞLU, Şevki ÜLER'in, eylemlerine uyan TCK'nun 230. maddelerine göre cezalandırılmalarına" denilmektedir.

Sanıklardan Abdurrahim TERZİOĞLU'nun, Yapı İşleri Dairesi Başkanı olarak, merkeze yollanan hakedişlerin gerçekleri yansıtıp yansıtmadı-

E.1981/1

ğının saptanmasını sağlayacak önlemler almaması nedeniyle görevini savsakladığı, bunun sonucunda Kurum'un zarara uğradığı anlaşılmıştır.

Diğer sanıklardan Erol SÜER 4 ve 5, Şeref ŞAHİN 1, Kâmil TELCİ 2 ve 4, Atilla BİLEN 2 ve 3, Vahit ERUZ 1, 3 ve 4, Şevki ÜLER 5 no.lu hakedişleri merkezde incelemişlerdir. Bu sanıkların, hakedişleri incelerken, kasıtlı olarak Kurum zararına bir davranış içine girdikleri yolunda kanıt bulunmamakta, hakedişlere zaman zaman koydukları uyarıcı notlar, hakediş bakiyelerinde yaptıkları indirimler ise sanıkların kötü niyetle hareket etmediklerini göstermektedir.

Öte yandan, Boyabat 5 no.lu hakediş raporu bakiyesinin yükseltilmesi için sanık Bekir Sami AKAY'ın düzenlediği toplantıda hazır bulunan Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin 5 no.lu hakedişin yükseltilmesine doğrudan katkıda bulunduklarını gösteren bir kanıt elde edilememiştir. Kaldı ki, Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY ve Yapı İşleri Daire Başkanı Abdurrahim TERZİOĞLU görevde iken, bu sanıkların Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'i Boyabat'tan çağırıp ondan hakediş bakiyesinin yükseltilmesini istemiş olmaları da düşünülemez. Bu durumda, sanıkların toplantıya katılmaktan ibaret eylemleri görevi savsaklamak ya da kötüye kullanmak olarak nitelendirilmemiştir.

Boyabat Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM ve müteahhit Ali YILDIZ için Cmuhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde:

"Ali YILDIZ ile kontrol mühendisi Sedat ZAİM'in de sahte hakediş raporları düzenlediklerinden eylemlerine uyan TCK'nun 64/1, 339, 80, 31 inci maddeleri gereğince cezalandırılmalarını,

Ceza tayin edilirken Ali YILDIZ ile Sedat ZAİM'in eylemlerinin vehametinin nazara alınmasını" istemektedir.

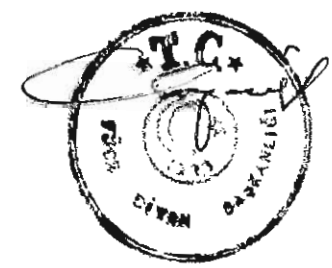

E.1981/1

Boyabat Hastanesi inşaatına ait hakediş raporlarının tümü kontrol mühendisi olarak sanık Sedat ZAİM tarafından düzenlenip imzalanmıştır. Hakedişlerde yer alan hafriyat, taşıma, stabilize malzeme, kereste miktarlarının gerçekleri yansıtmadı ı daha önce ayrıntılarıyla açıklanmıştır. Hakedişlerin, her defasında Kurum zararına olmak üzere, gerçeklere uygun olmayan bir biçimde düzenlenmesinden kuşkusuz Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM sorumludur. Nitekim, Kurum'un İnşaat İşleri Talimatı'nın 13. maddesinin (g) bendinde, "İstihkak raporları; kontrol mühendisleri tarafından şantiyede tanzim edileceği cihetle muhteviyatının hakikate uygunluğu mesuliyeti tamamıyla tanzim eden kontrola raci bulunmak üzere maddi hataları ile mukavele ve ekleri hükümlerine uygunluğu bakımından merkezde Kontrol Bürosu Şefliğince tetkike tabi tutulur" denilmektedir.

Hasan ÜNAL tarafından gerçekleri yansıtmadığı iddiasıyla imzalanmayan 1 no.lu hakedişin sanık Sedat ZAİM tarafından tereddütsüz imzalanması; zaman zaman yetkililerce uyarılan sanığın gerçekleri yansıtmayan hakedişleri düzenlemekte ısrar etmesi; hakedişlerde yer alan rakamların her türlü yanılgı olasılığını ortadan kaldıracak ölçüde gerçek miktarlardan uzak olması karşısında, sanık Sedat ZAİM'in hemşehrisi olan Ali YILDIZ'la birlikte ve onun etkisiyle daha işin başından itibaren kasıtlı davrandığını kanıtlamaktadır.

Her ne kadar, sanıklar Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 342. maddesine aykırı davranıştan dava açılmış, İddia Makamı da sanıkların aynı Yasanın 339. maddesi uyarınca cezalandırılmalarını istemişse de, Eşrefpaşa Hastane İnşaatı Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ve müteahhit Ali YILDIZ'ın cezaî sorumluluklarının değerlendirilmesinde belirtilen gerekçelerle, sanıkların eylemlerinin resmi evrakta sahtecilik değil, görevi kötüye kullanmak ve buna azmettirmek suretiyle

T.C. DİVAN

katılmak olarak nitelendirilmesi gerekir.

Suçun işleniş biçimi ve neden oldukları zararın miktarı karşısında, cezaların aşağı sınırının aşılması uygun görülmüştür.

Eşrefpaşa Hastane inşaatında olduğu gibi Boyabat İnşaatında da, müteahhidin tüm yolsuzlukları Kontrol Mühendisinin katkısıyla gerçekleştirdiği anlaşılmıştır. Böylece, Bakanın müdahalesiyle Hasan ÜNAL'ın görevinden uzaklaştırılıp yerine müteahhidin hemşehrisi Sedat ZAİM'in atanmasının bir rastlantı olmadığı ortaya çıkmaktadır. Kontrol Mühendisi ve Müteahhit tarafından yapılan tüm yolsuzlukların temelinde bu atama işlemi yatmaktadır. Sanık Hilmi İŞGÜZAR, Hasan ÜNAL'ın görevden alınıp, Sedat ZAİM'in Kontrol Mühendisi olarak atanmasını sağlamakla ve Boyabat 5 no.lu hakediş bakiyesinin düşürülmesi üzerine gösterdiği tepkiyle, müteahhitten oğlu adınaymış gibi göstererek edindiği daire karşılığında kendisine düşeni yapmıştır.

C) SİNOP HASTANE VE HEMŞİRE KOLEJİ İNŞAATI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a) SANIK MUSTAFA ENGİNSU'NUN EYLEMİ

200 milyon lira keşif bedelli Sinop Hastane ve Hemşire Koleji inşaatı, 11.8.1978'de SSK'ca ihaleye çıkarılmış ihale % 15, 70'lik indirimle ve 168.600.000 lira üzerinden Mevlüt HAMZAOĞLU Firmasında kalmıştır.

Aynı ihaleye % 6, 10'luk bir indirim önerisiyle katılan sanık Ali YILDIZ (Dosya:E-Dizi234), ihale sonuçlarının belli olmasından hemen sonra Satınalma Komisyonuna başvurarak en düşük bedelle yapılan öneriden % 15 daha fazla indirim yapacağını bildirmiş (Dosya:E-Dizi:222) ve bu yoldaki dilekçesini aynı gün Kurum Genel Müdürlüğüne vermiştir (Dosya:E-Dizi:229).

E.1981/1

Sosyal Sigortalar Kurumu Alım-Satım Talimatnamesi'nin 50/b maddesi uyarınca Satınalma Komisyonu ihaleye katılan firmalara 11.8.1978 gününden itibaren 5 gün içinde Komisyona başvurarak, ihale bedelinden en az %15 eksiltme yapabileceklerini duyurmuş ve bu duyuru 15.8.1978 günü askıdan indirilmiştir (Dosya:E-Dizi:228). Bu süre içinde başka başvuru olmadığından, yalnızca indirim önerisinde bulunan Ali YILDIZ ile ihale üzerinde kalan Nevlüt HAMZAOĞLU'na ait Feza İnşaat Müteahhitliği Firmasına, 18.8.1978 günü yapılacak açık eksiltmede hazır bulunmaları tebliğ edilmiştir (Dosya:E-Dizi:226-227). Açık eksiltmenin yapılacağı günden bir gün önce sanık Ali YILDIZ, Genel Müdürlüğe 17.8.1978 günü 665130 sayı ile girişi yapılan bir dilekçe ile % 15 indirimde bulunma önerisinden vazgeçtiğini bildirmiştir (Dosya:E-Dizi:225). Bu gelişme üzerine, Satınalma Komisyonu ihalede verilen en düşük bedelden % 15 indirim yapmayı öneren ve daha sonra bundan vazgeçen müteahhit Ali YILDIZ'ın geçici güvencesinin irat kaydedilip edilmemesi konusunda Başhukuk Müşavirliğinin görüşüne göre işlem yapılmasını ve işin Feza İnşaat Müteahhitliği Firmasına ihalesini, 18.8.1978 gününde kararlaştırmıştır (Dosya:E-Dizi:223-221).

Bu karar üzerine Başhukuk Müşavirliği 18.8.1978 günlü, 7889 sayılı yazılı görüşünde: Alım - Satım Talimatnamesinin 50/b maddesi uyarınca "en düşük bedeli teklif eden Firmadan % 15 daha fazla tenzilatla işi yapmayı teklif eden Ali YILDIZ Kurumumuza yaptığı teklifle (icapla) bağlı bulunmakla birlikte, Talimatnamenin 50. maddesinde belirtilen 5 günlük süre sona ermeden, Ali YILDIZ teklifini geri aldığını bildirmiş, bu suretle 50. maddede öngörüldüğü şekilde, indirmeye artırım teklif eden firma ile ilk ihalede en düşük teklifi veren Feza İnşaat Şirketi arasında açık eksiltme yapılması olanağı fiilen ortadan kalkmıştır.

E.1981/1

Diğer taraftan, Feza İnşaat Şirketi ilk ihaleye iştirakleri sırasında teklif ettikleri % 15,70 indirim miktarı ile inşaatı yapma taahhütlerinde ısrar ettiklerini... Kurumumuzla Feza İnşaat Şirketi arasındaki hukukî tasarruf tüm neticeleri ile birlikte tamamlanmış bulunmaktadır.

Maruz durum muvacehesinde Kurumumuzun herhangi bir zararı bahis konusu olmayacağı cihetle Ali YILDIZ'a ait ihale teminatının irat kaydedilmesinin hukuki bir dayanağı bulunmadığı" nın düşünüldüğü belirtilmiştir (Dosya:E-Dizi:218-217).

Başhukuk Müşavirliğinin geçici güvencenin irat kaydedilmemesi gerektiği yolunda görüş bildirmesine karşın, Malzeme Dairesi Başkanı Ataullah ATASOY imzası ile Genel Müdürlük Makamına yollanan 22.8.1978 günlü, 10970 sayılı yazı ile, anılan "mütalâaya istinaden muamele yapılıp yapılmayacağı hususunda bir karar" alınması istenmiştir. Bu yazının altına Genel Müdür Başyardımcısı Hikmet ERİNÇ, "Hukuki mütalâa da gözönünde bulundurularak teminatın iade edilmesi uygun görüşü ile arz ve takdim" notunu yazmıştır. Genel Müdür sanık Mustafa ENGİNSU da aynı yazıya "Hukuki mütalâalar gözönünde bulundurularak geçici teminatın iade edilmesi uygundur. 22.8.1978" notunu ekliyerek işi sonuca bağlamış ve sanık Ali YILDIZ'a geçici güvence tutarı 6.014.000 lira aynı gün iade edilmiştir (Dosya:E-Dizi:214).

Ali YILDIZ'ın ikinci teklifini geri almasından sonra 18.8.1978 günlü Satınalma Komisyonu kararını tasvip eden 25.8.1978 günlü Yönetim Kurulu Kararı uyarınca (Dosya:E-Dizi:212-211), sözleşme Kurum yetkilileriyle Müteahhit Mevlüt HAMZAOĞLU vekili Ahmet UYANIK arasında 8.9.1978 günü akdedilmiştir. Dana sonra Mevlüt HAMZAOĞLU vekili Ahmet UYANIK, 11.9.1978 günlü dilekçe ile, işi aynı şartlarla Ali YILDIZ'a

devretmek için Kurum'dan izin istemiştir (Dosya:E-Dizi:166). Ali YILDIZ da aynı gün verdiği bir dilekçe ile işi devir almak istediğini bildirmiştir (Dosya:E-Dizi:165). Bu durumu görüşmek üzere toplanan Yönetim Kurulu 15.9.1978 günlü, 43 sayılı kararıyla devir işlemine rıza göstermiştir (Dosya:E-Dizi:164-163).

İşin devri 11.9.1978 günü Kurum'a verilen dilekçelerle resmiyete intikal etmekle birlikte, iki müteahhit arasında bu konuda çok daha önceden anlaşmaya varıldığı görülmektedir. Mevlüt HAMZAOĞLU, daha 17.8.1978 tarihinde, yani Ali YILDIZ'ın % 15 indirim önerisinden vazgeçtiği yolundaki dilekçesinin Kurum'a verildiği gün, Ahmet UYANIK'a verdiği vekâletname ile "Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji inşaatına ait mukaveleyi akt ve imzaya, ilgili makama vermeye, işbu taahhüdünü Ali YILDIZ'a devretmeye" yetki vermiştir (Dosya:E-Dizi:191). Taraflar ve Kurum yetkilileri arasında 20.9.1978 günü yapılan protokolla devir işlemi gerçekleştirilmiştir (Dosya:E-Dizi:162). Ancak, devir protokolu yapılmadan önce, 13.9.1978'de Kurum yetkililerince sanık Ali YILDIZ'a yer teslimi yapılmış (Dosya:E-Dizi:178) ve ertesi günü Ali YILDIZ firmasınca düzenlenen temel atma töreninde sanık Hilmi İŞGÜZAR ve Kurum yetkilileri hazır bulunmuşlardır.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde: "önce % 15 noksan ile teklif eden bilâhare vazgeçen Ali YILDIZ'a sözleşmenin devredilmesine muvafakat eden ve Yönetim Kurulundan karar alınmasına da gerek duymadan geçici teminatı iade etmek suretiyle görevini kötüye kullanan sanık Mustafa ENGİNSU'nun Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılmasını" istemiştir.

Sanık Mustafa ENGİNSU sorgusunda, hukuki mütalâada, 50. maddede tanınan 5 günlük süre içerisinde müteahhidin önerisinden cayabileceğinin, bunda Kurum zararı bulunmadığının belirtilmesi üzerine, Malzeme

E.1981/1

Dairesi Başkanlığının, Hukuk Müşavirliğinin görüşüne göre işlem yapılıp yapılmayacağını kendisinden sorduğunu, konuyu kendisinin de incelediğini ve hukukî mütalâaya göre işlem yapılarak güvencenin iadesini uygun gördüğünü, Eksiltme Şartnamesinin teminatın irat kaydına ilişkin 11. maddesinin ilk teklifle ilgili olduğunu, % 15 indirim içeren önerilere uygulanamayacağını, bunun dışında güvencenin nasıl irat kaydedileceğinin Alım-Satım Talimatnamesi'nin 39. ve 40. maddeleriyle düzenlendiğini, güvencenin geri verilmesi Kurum'un mamelekini azaltıp artırmadığından, miktar 500.000 lirayı aşsa da, 4792 sayılı Yasanın 11/G maddesi uyarınca Yönetim Kurulundan bu konuda karar almaya gerek olmadığını savunmuştur.

Sanık Mustafa ENGİNSU, hukukî mütalâada, Alım-Satım Talimatnamesi'nin 50. maddesinin öngördüğü 5 günlük süre içerisinde müteahhidin % 15 indirim önerisinden vazgeçebileceğinin belirtildiğini öne sürmekteyse de anılan mütalâada, güvencenin irat kaydedilmemesi caymanın 5 günlük süre içinde gerçekleşmesi olgusuna, açıkça, bağlanmamıştır. Nitekim hukuk müşavirleri ifadelerinde, iade keyfiyetini, icap ve kabulün karşılaşmadığı gerekçesiyle açıklamışlardır. Kaldı ki, ihale bedelinden en az % 15 eksiltme yapılabileceğine ilişkin ilân 11.8.1978'den 15.8.1978'e kadar askıda kalmış, 5 günlük sürenin dolması nedeniyle 15.8.1978 Salı günü askıdan indirilmiştir (Dosya:E-Dizi:228). İhale yapıldığı gün hesaba katılmasa bile bu 5 günlük sürenin 16.8.1978 günü sona ermesi gerekir. Oysa, Ali YILDIZ'ın vazgeçme dilekçesi Kurum kayıtlarına 17.8.1978'de girmiştir. Sanığın savunması bu yönüyle dayanaksız kalmaktadır.

Öte yandan, Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatı Eksiltmesine ait Şartnamenin 11. maddesinin "istekliler, yaptıkları tekliften geri dönemeyecekleri, gibi, teklif mektuplarını da geriye alamazlar.

E.1981/1

Tekliften geri dönüldüğü takdirde, ayrıca ihtar ve hüküme hacet kalmaksızın teminatları Kurum lehine irat kaydolunur" biçimindeki hükmü karşısında, Ali YILDIZ'ın geçici teminatının irat kaydedilmesi gerekir.

Ayrıca, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 11/G maddesi, "Kurumca (500.000) liradan fazla olmak üzere akt edilecek sözleşmeler veya yapılacak işler hususunda karar vermek" yetkisinin yönetim kuruluna ait olduğunu belirttiğine göre, böyle bir karar alınmadan sanık Mustafa ENGİNSU tarafından geçici teminatın iade edilmesi, anılan kuralın ihlâli niteliğindedir.

Ancak, 18.8.1978 günlü, Satınalma Komisyonu Kararı doğrultusunda Başhukuk Müşavirliğinden görüş istenmiş, Başhukuk Müşavirliği de, Ali YILDIZ'ın geçici teminatının irat kaydedilmesinin hukukî bir dayanağı bulunmadığını bildirmiştir. Malzeme Dairesi Başkanlığının bu görüşle yetinmeyip, hukukî mütalâaya göre işlem yapılıp yapılmayacağı konusunda bir karar alınmasını istemesi üzerine, Başhukuk Müşavirliğinin bağlı olduğu Genel Müdür Başyardımcısı Hikmet ERİNÇ, teminatın iadesi gerektiği yolunda bir notla konuyu Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'ya intikal ettirmiştir. Başhukuk Müşavirliğinden alınan ve Kurum'un ilgili kademelerinden geçen hukukî mütalâa doğrultusunda, sanık Mustafa ENGİNSU, teminatın iadesine "olur" vermiştir. Sanığın, Başhukuk Müşavirliği mütalâasının hukuka aykırı olduğunu bildiği ve suç kastıyla hareket ettiği yolunda yeterli kanıt elde edilemediğinden, suçu sabit görülmemiştir.

Bu sanık hakkında, Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde açılan davanın , 31.12.1980 günlü, 1980/16371 esas sayılı iddianamesinde aynen: "Sinop Hastane ve Hemşire Koleji İnşaatını alan sanık Ali YILDIZ'ın diğer sanıklarla işbirliği yaparak inşaatta yapılan işleri fazla göstermek suretiyle yapılmayan işleri yapılmış gibi göstermek sahte istihkak

E.1981/1

raporu tanzim ederek Bakanlığın 48 milyon 525 bin lira fazla ödeme yapmasına ve zarara uğramasına, görevlerini ihmal ve sahte evrak düzenlemek suretiyle müsnet fiilleri işledikleri evrak münderecaatından anlaşılmakla: Sanık Mustafa ENGİNSU'nun görevini kötüye kullandığından eylemine uyan TCK'nun 240..." maddesine göre cezalandırılmasına karar verilmesi istenmekte ise de; ne hazırlık evrakında ne soruşturma safahatında sanığın Sinop İnşaatında gerçeğe aykırı biçimde düzenlenen hakediş raporlarına dayanılarak ödeme yapılmasına yol açmak suretiyle görevi kötüye kullanma suçunu işlediği yolunda bir delil elde edilememiştir.

b) SANIKLAR KİLMİ İŞGÜZAR, HASAN İŞGÜZAR, ALİ YILDIZ, METİN KÖŞÜK, SEFAT ZAİM, BEKİR SAMİ AKAY, ABDURRAHİM TERZİOĞLU, EROL SÜER, ŞEREF ŞAHİN, KÂMİL TELCİ, VAHİT ERUZ ve ŞEVKİ ÜLER'İN EYLEMLERİ :

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji inşaatı nedeniyle 6 adet ara hakediş raporu düzenlenmiştir. Bu hakedişlerdeki hafriyat, kazı artığı taşınması, kereste ve iksanın gerçek miktarlarının çok üzerinde gösterilerek Kurum'dan fazla para alındığı iddiası üzerine hakedişler ayrı ayrı incelenmiş ve belirtilen kalemlerin ara kesin hesaptaki miktarlarla karşılaştırılması yapılmıştır:

İnşaatın başlamasından 8.10.1978 gününe kadar yapılan imalât ve ihzarata ilişkin 1 no.lu hakediş raporu, Kontrol Mühendisi Metin KÖŞÜK ve müteahhit Ali YILDIZ tarafından imzalanıp Genel Müdürlüğe yollanmış, Yusuf Ziya BOYACI, Ali IŞIK, Atilla KİLEN, Ünal HÜGÜL tarafından kontrol edilip, bazı değişikliklerle onanmıştır. Bu hakedişte 80.000 m^3 hafriyat yapıldığı ve aynı miktar hafriyatın taşındığı, 1000 m^3 birinci sınıf, 1000 m^3 ikinci sınıf kereste ihzaratı yapıldığı belirtilmiştir.

8.11.1978 gününe kadarki imalât ve ihzarat durumunu gösteren ve Kontrol Mühendisi Metin KÖŞÜK ve müteahhit Ali YILDIZ'ın imzalarını taşıyan 2 no.lu hakediş raporunda hafriyat miktarı 193.396 m^3'e, taşınan

E.1981/1

hafriyat miktarı da 160.000 m^3'e çıkarılmıştır. Bu hakediş merkez elemanları Kemal ACI, Atilla BİLEN ve Eser ÖZÜT tarafından incelenmiştir: Yine Metin KÖSÜK ve Ali YILDIZ tarafından düzenlenen 3 no.lu hakediş raporunda, 8.12.1978 tarihine kadar 240.392 m^3 hafriyat yapıldığı, bunun tamamının taşındığı belirtilmiş, ayrıca birinci sınıf çam kereste miktarı 1000 m^3'ten 1500 m^3'e yükseltilmiş ve 13.360 m^2 sık aralıklı iksa için ahşap kaplama yapıldığı bildirilerek bedelinin ödenmesi sağlanmıştır. Sonraki hakedişlerde, bu üç hakediş raporunda yer alan hafriyata, hafriyat taşınmasına, iksaya ilişkin rakamlarda sonuç itibariyle, bir değişiklik olmamış, buna karşılık ikinci sınıf kereste miktarı 1000 m^3'ten 1500 m^3'e çıkarılmıştır.

Böylece, Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji inşaatı için düzenlenen 6 adet hakediş raporuyla sanık Ali YILDIZ'a toplam 67.877.806,15 lira ödenmiştir. Bu dönem için Ali YILDIZ tarafından hazırlanıp Kurum'a verilen ara kesin hesabı, "kesin hesap talimatına aykırı ve hatalı oluşu ve aynı zamanda miktarlarının mübalâğalı" (Dosya:E-Dizi:37) bulunuşu nedeniyle kabul etmeyen Genel Müdürlük, 22.8.1979 günlü, 887102 sayılı olurla ara kesin hesapların yapılması için Kurum teknik elemanları Avni ARASLI, Kemal AKGÜN, Ömer ALTINKÖK ve Kemal TURAN'ı görevlendirmiştir.

Bu kurulun düzenlediği raporda, hafriyat konusunda şu açıklamalar yer almaktadır:

"a) Müteahhit tarafından verilen ara kesin hesap dosyasında kübaj hesaplarına esas alınan kodların bulunduğu bir plânkote bulunamadı. Kübaj hesaplarına esas olan kodların ise, Kurum'ca tasdikli plânkotesinin ve vaziyet plânındaki kodların uygun olmadığı görüldü. Bunun içindir ki: Kurum'ca hazırlanan plânkote ve vaziyet plânı esas alınarak dosyamızda ekli plânkote hazırlandı. Şevler ve inşaa halindeki binaların mevcut

E.1981/1

haliyle hafredilmiş kısımlar paftasına işlendi. Bu paftaya kübaj hesaplarımıza esas alınan kesit adları, alan işaretleri tesbit edildi.

b) Kurumca hazırlanan plânkote ve vaziyet plânına uygun olarak hafriyat yeniden hesaplandı ve 56.309,161 m^3 sonucu bulundu" (Dosya:E-Dizi:81).

Ara Kesin Hesap Komisyonunun raporu, Yapı İşleri Daire Başkanlığı Kesin Hesap Fen Heyeti Müdürlüğünce incelenmiş, düzeltmeler yapılarak hafriyat miktarının 56.703,651 m^3 olduğu saptanmıştır (Dosya:E-Dizi:37-34). Ara kesin hesapta hafriyat için 2.162.005 lira bedel gösterilmişti (Dosya:E-Dizi:57). Oysa, ilk üç hakedişte 240.592,400 m^3 hafriyat yapıldığı belirtilerek karşılığında 16.229.555 lira tahakkuk ettirilmiştir. Aradaki fark, % 15,70'lik eksiltme oranı düşüldükten sonra, 11.858.944 liradır.

Sözü edilen komisyonunun hazırladığı raporda belirtildiğine göre; müteahhitçe verilen ara kesin hesap dosyasında kübaj hesaplarına esas alınan kotları gösteren bir plânkote bulunmamakta, kübaj hesaplarına esas olan kotlar ise, Kurum'ca hesaplanan plânkote ve vaziyet plânındaki kotlara uygun düşmemektedir. Buna karşılık, Ara Kesin Hesap Komisyonunca, Kurum'un hazırladığı plânkote ve vaziyet plânı esas alınarak bir plânkote düzenlenmiş, şevler ve yapılmakta olan binalar mevcut haliyle hafredilmiş kısımlar paftasına işlenmiş, bu paftaya kübaj hesaplarında esas alınan kesitler, alan işaretleri tesbit edilmiş ve hafriyat buna göre yeniden hesap edilmiştir (Dosya:E-Dizi:78-68).

Hafriyat işlerinin yapılmasında, Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı elemanlarınca hazırlanmış ve 3.8.1978 gününde onanmış plânkote ve bu plânkote esas alınarak düzenlenmiş ve Kurum'ca 18.6.1979'da onanmış vaziyet plânından yararlanılmıştır (Dosya:E-Dizi:1-2, 284).

E.1981/1

Ara Kesin Hesap Komisyonunun yerindeki incelemeye ve Kurum'ca onanmış plânkote ve vaziyet plânlarına dayanarak yaptığı hesaplara göre, hafredilen miktar, hakedişlerde gösterilen miktarın 183.688,749 m^3 eksiğiyle 56.703,651 m^3'tür. Müteahhit bu miktarla da yetinmemiş, 4 no.lu hakedişte, yapılan kazı ve taşınan kazı artığı miktarlarını 240.392,400 m^3'den 341.070,650 m^3'e yükseltilmiş merkez elemanlarınca ise bu miktarlar 3 no.lu hakediş düzeyine, 28.860 m^2 olarak gösterilen iksa da 13.360 m^2'ye indirilmiştir. Bu düzeltmeler müteahhide ödenecek para miktarında, 13.901.383 liralık bir azalmaya yol açmıştır. Eğer müteahhit ve kontrol mühendisi, gösterilen hafriyat ve iksanın gerçeği yansıttığı görüşünde olsalardı, böyle büyük bir meblağ karşısında ısrar etmeleri ve yapılan indirimi kabul etmemeleri gerekirdi. Oysa, hafriyat, hafriyat taşınması ve iksa konusunda böyle bir direnme olmamış, tersine müteahhit ve kontrol mühendisi sonraki hakedişlerde de bu miktarları sabit tutmuşlardır. Bu olay, hakedişlerin gerçeklere aykırı biçimde düzenlendiğini ortaya koymaktadır.

Kazı artığının taşınması konusunda da geçici hakedişlerle ara kesin hesap raporu arasında büyük farklar bulunmaktadır. Taşınan kazı artığı ilk üç hakedişte 240.392 m^3 gösterilmiş, Ara Kesin Hesap Komisyonunca kazının 56.703 m^3'e düşürülmesi sonucu, taşınan miktar da indirilmiştir.

Ara Kesin Hesap Komisyonu raporunda kazı artığının taşınması konusunda şu bilgiler yer almaktadır:

"Mahallen yapılan tetkikte kazı malzemesinin iki ayrı yere depo edildiği tesbit edilmiştir.

a- İnşaattan çıkan malzeme hafriyat sahasının önüne ve dolgu ağırlık merkezi ile hafriyat sahası ağırlık merkezi arasındaki 100 m. mesafeye depolanmış ve dosyamızda sayfa 10'da görüldüğü üzere 49.765,320 m^3'dür....

E.1981/1

b- 9.10.1978 tarihli ve 3.3.544 sayılı Sinop Belediyesinin yazısı ile belirlenen ve şantiyede 14 Km. mesafedeki Akliman mevkiine nakledildiği anlaşılan toprak miktarı toplam hafriyat 56.703,651-Şantiyedeki hafriyat miktarı artıkları toplamı 49.765,320=6.938,331 m^3'dür" (Dosya: E-Dizi:80).

Yine aynı raporda: "Hastane arsasında hafriyat artığı malzemenin dolgu toplamı paftasına işlenmiş olup bu dolgu takriben 46-59 siyah kotları ile 52-60 dolgu üst kotları arasındadır; alanları hesaplanarak yapılan kübaj hesaplarında hafriyat artığı dolgu toplamı: 49.765,320 m^3'dür" denilmektedir.

Ara kesin hesapta, kazı artığının 49.765 m^3'lük bölümünün 100 metre mesafeye depolandığı belirtilmiş, toplam kazı miktarının 56.703 m^3 olması gerektiğinden hareketle, kalan 6930 m^3'lük bölümünün 14 Km. uzağa taşındığı sonucuna varılmıştır.

Ara kesin hesap raporunda, 14 Km. uzağa taşınan artık için 438.859,78 lira, 100 metre uzağa taşınan artık için 270.440,63 lira; akaryakıt fiyat farkları için de 21.837,31 ve 1.118,77 lira olmak üzere, Kurumun kazı artığı taşıması için toplam 732.265,49 lira ödemesi gerektiği belirtilmiştir. İlk üç hakediş raporunda ise 14 Km. uzağa taşınan kazı miktarı 240.392 m^3 olarak gösterilmiştir. Bunun bedeli 15.206.247 lirayı bulmaktadır. Bu miktardan ödenmesi lazım gelen 732.265,49 lira ve % 15,70'lik eksiltme oranı düşürüldüğünde 12.201.565 liralık bir fark ortaya çıkmaktadır.

Aynı raporun iksaya ilişkin bölümü şöyledir: "57.00 kotuna kadar olan kısım serbest kazı olarak alınmıştır. 57.00 Kotu ile Temel Taban Kotları arasındaki fark vaziyet plânında da görüldüğü gibi 1,50 m. civarındadır. Hafriyatın şevli olarak yapıldığı iksaya da lüzum olmadığı

T.C. Yüce Divan Başkanlığı

görülmüştür ve karara bağlanmıştır. Ancak, mevcut Sinop-Ayancık Karayolu Hastane girişini İntaniye Blokuna bağlayan cephedeki 63,00 kotundan geçen dahili yol ile 57.00 kotuna göre serbest kazı yapılan H-10/H.8 Blokları arasında 47 mx6m = 282 m^2 sık iksa verilmesi uygun görülmüştür."

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatına Sedat ZAİM'den sonra atanan Kontrol Mühendisi Mehmet SÜRÜCÜ, Sosyal Güvenlik Bakanlığı Müfettişine verdiği 13.6.1980 günlü ifadesinde, iksa konusu ile ilgili şu açıklamaları yapmaktadır: "Göreve başladığım 13 Ağustos 1979 tarihinde Sinop Hastane ve Hemşire Koleji inşaatında daha önceden yapılmış sık aralıklı ahşap iksa yoktu. Görevli olduğum süre içinde de sık aralıklı ahşap iksa ilgili müteahhit tarafından yapılmadı. Ancak, göreve başladığım tarihte inşaat alanında şevli arazinin üzerine örtülmüş takriben 500 - 600 m^2'lik bir alanı kaplıyan çok seyrek aralıklı ahşap bir imalât vardı. Söz konusu imalât teknik deyimiyle iksa olmadığı gibi ahşap perde de değildi" (Dosya:E-Dizi:89).

Ara kesin hesapta yapılması gerektiği belirtilen 282 m^2 iksa için 42.799,14 lira bedel hesaplanmıştır. 3 no.lu hakedişte ise 13.360 m^2 sık aralıklı ahşap kaplama yapıldığı belirtilerek karşılığında 2.027.647 lira tahakkuk ettirilmiştir. İki bedel arasındaki fark, 1.984.847,86 liradır. Bundan eksilme oranı % 15,70 düşüldüğünde 1.673.225 lira kalmaktadır.

Ara hakedişlerde, 1500 m^3 birinci kalite çam kereste karşılığı 10.500.000 lira, 1500 m^3 ikinci kalite çam kereste karşılığı 6.750.000 lira olmak üzere toplam 17.250.000 lira gösterilmiştir.

Ara kesin hesap komisyonunun raporunda: "Kalıp ve iskele kerestesi için ihzarat verilmiyeceği ve şantiyede de başka cins kereste olmadığı için ihzarat verilmemiştir" denilmektedir. Bu raporda yer alan

E.1981/1

keresteye ilişkin bilgiler, Kurum'ca görevlendirilen ve 10 teknik eleman ile 2 müşahit üyeden oluşan kurulun inşaat yerinde yaptığı tespite ait 1.4.1980 günlü raporla da doğrulanmaktadır. Anılan raporda, 29.3-1.4.1980 günleri arasında şantiyede yapılan tespitlerde, 350 m^3 ikinci kalite çam kereste bulunduğu, birinci kalite çam kerestenin hiç bulunmadığı bildirilmektedir (Dosya:E-Dizi:32). Birinci kalite kerestenin inşaatın son dönemlerinde kullanılacağı, kereste gibi rutubetten zarar gören bir malzemenin uzun süre saklanmasının sorun yaratacağı, fiyat artışlarının her malî yılda istihkaklara yansımakta olduğu gözönünde tutulduğunda 1.4.1981'de bitecek bir inşaat için daha 8.10.1978 tarihini taşıyan ilk hakedişle 1000 m^3 birinci kalite kereste ihzaratının bildirilmesi inandırıcı bulunmamıştır.

İkinci kalite kereste için bedel ödenip ödenmiyeceği konusunda, daha önce yapılan açıklamalar Sinop Hastanesi inşaatı için de geçerli bulunduğundan, bu konuda ayrıca açıklama yapılmasına gerek görülmemiştir.

Ara kesin hesap, geçici hakedişlerde gösterilen imalât ve ihzarat miktarlarının gerçeği yansıtmadığını ortaya koyduğundan bunlar üzerinde ayrıca durulmasında yarar bulunmuştur. Müteahhitle yapılan sözleşmenin 9. maddesi, geçici hakedişler konusunda şu kuralı getirmektedir: "Müteahhidin bu sözleşme ve ekleri gereğince yapı inşaat ve ameliyet ile ihzaratdan doğan alacakları; işe başlama gününden itibaren (30) gün ara ile ve yazılı isteği üzerine düzenlenecek olan sitüasyonla ödenecektir.

Sitüasyonları yapmak için müteahhit veya yetkili vekili hazır olduğu halde işe başlanılan tarihten beri vücuda getirilen işler ve ihzarat miktarları kontrol tarafından ölçülecek ve bulunan miktarlar sitüasyona geçirilecektir. İhzaratın sitüasyona geçirilebilmesi için bunların inşaatın esas bünyesine dahil malzemeden ve iş proğramına göre

T.C. TÜRK DAYAN 1923

E.1981/1

lüzumu kadar olması şarttır."

Kontrol Talimatına ait İzahname'nin hakediş raporları konusunu düzenleyen 21. maddesine göre; "Müteahhitlere ve taşoranlara ihale edilmiş işlerde mukaveleleri gereğince yapılacak ödemeler, geçici hakediş raporlarına göre yapılır."

Ara kesin hakedişle ilgili kural da yine sözleşmenin 9. maddesinde yer almaktadır: "Her yıl nisan ayı başında geçmiş işlere ait imalâtın kat'i hesabının idareye teslim edilmiş olması şarttır. Aksi takdirde iş proğramına göre ait olduğu yılın rayici ile ödenmesi gereken imalât bedeli bir yıl evvelki birim fiyatla ödenir." Aynı sözleşmenin 11. maddesine göre "Her yılın 15 Nisanına kadar o yıla ait yapılan işlerin dökümanları ile birlikte kesin hesapların bitmiş ve Kuruma teslim edilmiş olması şarttır."

Bu kurallar uyarınca, Ali YILDIZ tarafından düzenlenen ve incelenmek üzere gönderilen ara kesin hesap, Genel Müdürlükçe Kesin Hesap Talimatı'na aykırı, hatalı ve mübalağalı bulunarak Kurum tarafından inşaat yerinde inceleme yapıp ara kesin hesabı yeniden düzenlemek üzere dört kişilik bir komisyon görevlendirilmiştir. Kesin Hesap Dosyalarının Düzenlenmesi Hakkındaki Talimat'ın 11. maddesi, kesin hesapların Genel Müdürlükçe incelenip düzeltileceğini, müteahhidin yapılmış bulunan düzeltmelere bir ay içinde itiraz edebileceğini, bu süre geçtikten sonra yapılan düzeltmelerle son şeklini almış bulunan hesapların müteahhit tarafından aynen kabul edilmiş sayılacağını öngörmektedir. Ara kesin hesaplarda Kurum'ca yapılan düzeltmelerin kesin olmadığına ilişkin, Kesin Hesap Talimatı'nın 11. maddesi, çıkabilecek ihtilâfların çözümü açısından önem taşımaktadır. Bu kuralın, Kurum'ca düzenlenen ya da düzeltilen ara kesin hesabın, ceza davasında, kanıt olma niteliğini etkile-

T.C.

E.1981/1

miyeceği de ortadadır. Kaldı ki ara kesin hesapta belirtilenler, tanık beyanları, keşif raporu, Kesin Hesap Fen Heyeti Müdürlüğünce hazırlanan rapor, ara kesin hesabın düzenlenmesi nedeniyle yollanan bilgiler, belgeler ve yapılan hesaplar, inşaat yerinde 12 kişiden oluşan bir kurulun 29 Mart - 1 Nisan 1980 günleri arasında yaptığı tespitler gibi kanıtlarla desteklenmektedir. Tüm bu kanıtlar karşısında, ayrıca bilirkişi incelemesine ya da keşfe gerek olmadığı sonucuna varılmıştır. Gerçekten, 6 no.lu hakedişin düzenlenip inşaatın yarıda bırakılmasından Yüce Divan'da davanın görülmeye başlanmasına kadar yaklaşık iki yıllık bir süre geçmiştir. Yapımı durmuş bir inşaatta ihzaratı ihtilâf konusu olan kereste ve demir miktarının uzun süre sonra yapılacak bir keşifle sağlıklı bir biçimde saptanmasına olanak bulunmadığı açıktır. Aynı biçimde, aradan geçen süre, hafriyatın tamamlanıp üzerine inşaatın başlamış olması, arazinin ilk şeklinin bozulmuş bulunması, tabiat koşulları nedeniyle kazı artığının çevreye ayırt edilmeyecek biçimde uymuş olması, yapılan iksanın sürekli kalmayacağı gibi düşüncelerle, ihtilaf konusu hafriyat, hafriyat taşınması ve iksa miktarlarının da, keşifle sağlıklı bir biçimde saptanmasına olanak bulunmadığı anlaşılmıştır. Bu nedenlerle, keşif ve bilirkişi incelemesi yapılması yolundaki istemler reddedilmiştir. Diğer kanıtların da desteğiyle ara kesin hesaba itibar edilmesi, ara kesin hesapta belirtilen miktarların tam ve kesin miktarlar olduğu anlamına gelmez. Kaldı ki, suçun niteliği gereği, zararın kesin boyutlarının tüm ayrıntılarıyla bilinmesine de ihtiyaç yoktur.

Aynı gerekçeyle, geçici hakedişlerde yer alabilecek belli orandaki hatanın, bilerek yapıldığı saptanmadıkça, suç kastının varlığından söz edilemez. Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatında uyguladığı yöntemi Sinop Hastanesi inşaatında da uygulayan müteahhit Ali YILDIZ,

T.C. Devlet Bakanlığı 1973 Diyarbakır

bir yandan kontrol mühendisiyle, öte yandan sanık Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la olan ilişkileri nedeniyle Kurum'da karşısına çıkan her türlü engeli aşarak hastane inşaatı hakedişlerinde gösterilen kimi kalemler kasıtlı olarak şişirilmiş ve sonuçta gerçek miktarların çok üstünde malzeme geldiği ya da iş yapıldığı bildirilerek karşılığında Kurum'dan büyük meblağlar alınması sağlanmıştır.

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatı 168.600.000 liraya ihale edilmiştir. İnşaatın 1.4.1981'de tamamlanması gerekmektedir. Buna karşılık daha, işin ilk altı ayında müteahhide 6 adet ayrı hakediş raporuyla 67.877.806,15 lira ödenmiştir. Bu miktara demir için ödenen avans da eklenirse, o ana kadar ödenen para tüm inşaat bedelinin % 50'sinin üzerindedir. İlk 5 hakediş raporuna göre imalât olarak yapılan işler, hafriyat ve iksadan ibaret olmasına rağmen ödenen miktar 64.306.012,62 liradır. 6 no.lu hakediş ise imalât kalemleri arasına ince ve kalın nervürlü çeliklerin serine konması, betonarme kalıbı yapılması gibi 639.471 liralık bir iş daha eklenmiştir. Nitekim, Milli Güvenlik Konseyi Soruşturma Komisyonu'nun isteği üzerine Kurum Genel Müdürlüğünün karşılık yazısında, Sinop Hastane ve Hemşire Koleji inşaatının % 10 düzeyinde gerçekleştiği bildirilmiştir (Dosya:D_1-Dizi:344).

3 no.lu hakediş raporundaki 37.957.311 liralık imalât ve ihzarat kalemi, 4 ve 5 no.lu hakedişlerde aynı düzeyde kalmasına karşın, 3 no.lu hakedişte 23.173.025 lira olarak gösterilen ihzarat ve ihzarat taşınması bedeli 8.12.1978-8.1.1979 dönemi için hazırlanan 4 no.lu hakedişte 33.073.025 liraya; 8.1.1979-8.2.1979 dönemi için hazırlanan 5 no.lu hakedişte 38.324.953 liraya yükseltilmiştir. 1 Mart 1979 gününden itibaren 1979 yılı birim fiyatlarından yararlanacak olan bir müteahhidin, Ocak ve Şubat aylarında ihzarat kalemlerini böylesine yükseltmesi dikkat

E.1981/1

çekici olduğu gibi müteahhidin Kurum'dan mümkün olduğu kadar çok para çekmek istediğini de ortaya koymaktadır.

Müteahhidin bu tutumu 4 no.lu hakediş raporuyla belirgin bir hale gelmiştir. 4 no.lu hakediş raporu Metin KÖŞÜK yerine Sedat ZAİM tarafından imzalanmıştır. Hilmi ÖZGÜÇ, Vahit ERUZ, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ ve Erol SUER'in inceledikleri bu hakedişte, 341.070 m^3 olarak gösterilen hafriyat ve taşınan hafriyat miktarları, "Hafriyat miktarları bir önceki hakedişe göre İmar Uygulama ve Ruhsat İşleri Müdürlüğünün 23.1.1979 tarih V-7/06 sayılı yazıları doğrultusunda düzeltilmiştir" biçiminde bir not düşülerek, bir önceki hakedişte gösterilen 240.392 m^3'e indirilmiştir. Aynı biçimde, 13.360 m^2'den 28.860 m^2'ye çıkarılan ahşap iksa yeniden eski miktarına 2000 m^3 ikinci kalite kereste 1500 m^3'e düşürülmüştür. Böylece, merkeze 15.512.412 lira bakiye ile yollanan 4 no.lu hakediş, merkez elemanlarınca 1.896.750 liraya indirilmiştir. Hakediş bakiyesindeki bu indirme, karşısında sanık Bekir Sami AKAY, merkez elemanlarını toplayıp Bakanın bu işle ilgilendiğini ve hakediş bakiyesinin artırılmasını istediğini söylemişse de, merkez elemanları imalât kalemlerinde artırma yapılamıyacağını, varsa ihzarat malzemelerinin hakedişe eklenmesiyle ödenecek miktarın artırılabileceğini bildirmişlerdir. Sonuçta bu yöntem uygun bulunmuş ve Sinop'tan Ankara'ya çağrılan Kontrol Şefi sanık Sedat ZAİM, 4 no.lu hakediş raporundaki, ihzarat kalemlerine elyazısıyla 250 ton ince ve 250 ton kalın demir eklemiş, ayrıca merkez elemanlarınca 1500 m^3'e düşürülen ikinci kalite keresteyi yeniden 2000 m^3'e çıkarmıştır. Böylece, hakediş bakiyesi, 1.896.750 liradan 8.177.100 liraya yükselmiştir.

Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş raporları merkezde aynı günlerde incelenmiş, her iki hakediş bakiyesinde indirim yapılması üzerine

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

E.1981/1

Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Bekir Sami AKAY aracılığıyla olaya müdahale ederek ayrıntıları, Boyabat 5 no.lu hakediş raporunda açıklandığı şekilde hakediş bakiyelerinin yükseltilmesini sağlamıştır.

Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji İnşaatında da demirin avansla sağlanması yoluna gidilmiş, bu amaçla Karabük Demir Çelik Fabrikasına 20 milyon lira yatırılmıştır. Sözleşmeye ek Özel Şartnamenin 15/E. maddesine göre, sağlanan demir Kurum'un malı sayıldığı, 3. maddesine göre de demirin ihzarat ve imalât olarak hakedişe dahil edilerek tutarının hakediş bakiyesinden önceden verilen avans nedeniyle mahsubu gerektiği halde 4 no.lu hakediş raporunda yer alan 500 ton demir bedeli müteahhide ödenmiştir. Hakediş bakiyesinin demir bedelinin mahsubu yapılmadan ödenmesine, Mali İşler Muhasebe Dairesi Başkanlığının engel olmasını önlemek amacıyla da, ifadelerden anlaşıldığına göre, ödeme yazısına, Bekir Sami AKAY'ın isteği doğrultusunda, "Müteahhidin 20.000.000 lira malzeme avans borcu bulunmakta ise de bu hakedişte imalâta girmediğinden kesinti yapılmamıştır" notu konmuş ve Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ ve Vahit ERUZ tarafından paraf edilmiş, Bekir Sami AKAY ve Abdurrahim TERZİOĞLU tarafından da imzalanarak, aynı gün ödenmesi sağlanmıştır. Mahsup işlemi 5 ve 6 no.lu hakedişlerde de yapılmamış, aksine 5 no.lu hakedişle 650 tona, 6 no.lu hakedişle 910 tona çıkarılan demir için müteahhit yararına 9.464.000 liralık tahakkuk yapılmıştır.

Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop hastaneleri inşaatlarında görülen yolsuzluklarda sanıkların sorumluluklarına gelince;

Her üç hastane inşaatı nedeniyle işlenen yolsuzluklarla ilgili olarak Cumhuriyet Başsavcısı'nın esas hakkındaki mütalâasında sanıklar Hilmi İŞGÜZAR, Hasan İŞGÜZAR ve Ali YILDIZ hakkında :

"Delillerin birlikte değerlendirilmesi ile :

Ali YILDIZ Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR'la birlikte Efes

E.1981/1

Otelinde kral dairesinde kalacak derecede samimiyeti ilerletmişlerdir. 19.7.1978 günü yani Efes Otelinde birlikte kalındı'ı gün Hasan İŞGÜZAR adına İzmir Karataş Mahallesinde Tapu kaydına göre (1.050.000) satıcının beyanına göre daha fazla bir bedelle bir daire satın alınmıştır. Aynı gün Ali YILDIZ Halk Bankasından 2.000.000 lira çekmiş ve müteahhit Sadettin ELBİR'e parası ödenmiştir.

Bu durum karşısında Hilmi IŞGÜZAR'ın inşaatlar dolayısıyla gösterdiği kolaylıklar karşılığında ve rüşvet olarak Hasan İŞGÜZAR vasıtasıyla ve onun adına daire aldığı ve bu suretle rüşvet alma suçunu işlediği sonucuna varılmıştır.

Bu itibarla :

1- Hilmi İŞGÜZAR'ın hareketine uyan TCK 213/2, 225, 227/2, 31;

2- Hasan İŞGÜZAR'ın da TCK 65/son, 213/2, 225, 227/2, 31 inci maddelerine göre cezalandırılmalarına karar verilmesini,

3- Müteahhit Ali YILDIZ'ın da üst derece yöneticisi olan ve bu görevinden dolayı Kurumlar üzerinde haiz olduğu denetim görevini kendi lehine kullanılmasını temin yolunda Hasan İŞGÜZAR aracılığı ile Hilmi İŞGÜZAR'a rüşvet verdiğinden eylemine uyan TCK 220 nci maddesine göre cezalandırılmasına karar verilmesini arz ederim" denilmektedir.

Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK'ca yaptırılan Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop hastaneleri inşaatında müteahhit Ali YILDIZ yararına eylem ve girişimleri yukarıdaki bölümlerde açıklanmıştır. Özetlemek gerekirse :

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında, Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatı ve bu talimatın takipi sonucu, müteahhidin daha önceden tanıdığı ve hemşehrisi olan ve yapılan tüm yolsuzluklarda katkısı bulunan Cahit ÖZKARA Kontrol Mühendisliği gibi Kurum'un tüm hak ve yararlarını kollaması gereken

E.1981/1

önemli bir göreve getirilmiştir. Yine sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın katkısıyla merkez elemanlarınca 21.515.663 liradan 3 milyon liraya indirilmesi düşünülen Eşrefpaşa 6 no.lu hakediş bakiyesi 12.259.653 liraya bağlanmıştır. Sanık Bakan aynı inşaata ait 7 no.lu hakedişin de ödenmesi için baskıda bulunmuşsa da, İzmir Bölge Müdürlüğünün tutumu nedeniyle sonuç alınamamıştır.

Sinop İnşaatları Kontrol Âmiri Hasan ÜNAL, Boyabat Hastanesine ait 1 no.lu hakediş raporunu, hakedişte yer alan rakamların gerçek miktarların çok üstünde gösterildiğini belirterek imzalamamıştır. Ali YILDIZ'ın, bu durumu hemen Hilmi İŞGÜZAR'a duyurması üzerine, Bakan tarafından Hasan ÜNAL Ankara'ya çağrılmış ve kendisinden hakedişi imzalaması istenmiştir. Hasan ÜNAL'ın bu isteği yerine getirmemesi, Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın emriyle, bu görevden alınıp başka bir göreve atanmasına neden olmuştur. Zaten açık bulunan Boyabat Hastanesi Kontrol Mühendisliğine bu defa Müteahhit Ali YILDIZ'ın yine hemşehrisi olan Sedat ZAİM getirilmiştir. Gerek Eşrefpaşa gerek Boyabat Hastanesi İnşaatı kontrol mühendisliklerine müteahhidin arzu ettiği kişilerin getirilmesiyle, müteahhit dilediği şekilde yolsuzluk yapmak olanağını elde etmiştir. Ayrıca,hakedişlerinin Bakanla olan yakın ilişkisi nedeniyle doğru dürüst incelenmediği tanık beyanlarıyla anlaşılan Ali YILDIZ, hakedişlerin ciddi olarak her incelenişinde, durumu Bakan'a iletmiş ve Bakan gerçekleri araştırma gereğini duymadan, müteahhit yanında yer alarak hakediş bakiyelerinin yükseltilmesini sağlamıştır. Eşrefpaşa 6, Boyabat 1, 5 ve Sinop 4 no.lu hakedişlerinde bu yöntem uygulanmıştır. 17.920.395 lira bakiye ile merkeze yollanan Boyabat 5 no.lu hakediş raporunun iadesi üzerine bu kez 11.312.272 lira bakiyeli yeni bir rapor düzenlenmiş, merkez elemanları bu defa yaptıkları düzeltmeler sonucu bakiyeyi

E.1981/1

3.963.240 liraya indirmişlerdir. Sinop 4 no.lu hakediş raporu da 15.512.412 lira bakiye ile merkeze yollanmış, merkez elemanlarınca bakiye 1,896.750 lirava indirilmiştir. Bunu haber alan sanık Ali YILDIZ'ın başvurması üzerine, Bakan Hilmi İŞGÜZAR, inceleme yaptırmak gereğini duymadan hakediş bakiyelerinin yükseltilmesi için Bekir Sami AKAY'a kesin talimat vermiş, böylece merkeze çağrılan Kontrol Mühendisi tarafından ihzarat kalemlerinin arttırılmasıyla Boyabat 5 no.lu hakediş bakiyesi 6.908.834, Sinop 4 no.lu hakediş bakiyesi de 8.177.100 liraya çıkarılmıştır.

Bir yandan, kontrol mühendislerinin müteahhidin her isteğini yerine getirmeleri, öte yandan, Ali YILDIZ'la Bakan arasındaki ilişkilerin personel üzerindeki etkisi nedeniyle, müteahhit milyonlarca liralık yolsuzluğu, Bakanın daha fazla doğrudan katılmasına gerek kalmadan yapabilmiştir.

Malatya, Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmaz mal alımlarında öne sürülen yolsuzluk iddialarından uzun süre haberdar olmadığını, konuyu Bakanlar Kurulunda yapılan görüşme sırasında öğrendiğini belirten Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın, hastane inşaatları yolsuzluklarından haberi olmadığını ya da geç haberi olduğunu söylemesi de olanaksızdır. Zira, gerek kontrol mühendislerinin atanması ve görevden alınması, gerek hakediş bakiyelerinin yükseltilmesi yolundaki talimatlarıyla yolsuzlukları işleyen bizatihi kendisidir. Eşrefpaşa 6, Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş bakiyeleri, merkez elemanlarınca milyonlarca lira indirilmiştir. Sadece bu durum ortada bir yolsuzluk olduğu kanısını yaratmaya yeterlidir. Özellikle Boyabat 1 no.lu hakediş raporu nedeniyle Hasan ÜNAL, hakedişin gerçek dışı olduğunu Bakana açıkça ifade etmiş, yerinde ölçüm yapılmasını istemiştir. Tüm bu gelişmeler karşısında, Bakan olarak dene-

E.1981/1

tim mekanizmasını işletmesi gereken sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, sanık Ali YILDIZ'dan edindiği yarar nedeniyle yolsuzlukların içinde ve yolsuzlukları işleyen kimse durumunda kaldığı ortaya çıkmaktadır.

Taşınmaz mal alımları işinde satıcı ve alıcı durumunda olan Kazım ERDEM'le çok önceye dayanan bir dostlukları olduğunu savunan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, hastane inşaatlarında müteahhit Ali YILDIZ yararına tutumunu, böyle bir ilişki ile açıklamak olanağı da yoktur. Zira Bakan, Ali YILDIZ'ı, ihalelerden sonra tanıdığını belirtmektedir. Bu durumda, Hilmi İŞGÜZAR'ın, Kurum'un milyonlarca lira zarara uğramasına neden olan bir davranış içine girmesi, müteahhitten edindiği maddi yararla açıklanabilir. Nitekim, ayrıntıları daha önce belirtildiği gibi, Eşrefpaşa Hastanesi temel atma töreni sırasında oğlu Hasan İŞGÜZAR ve Ali YILDIZ'la aynı otelde kalan Hilmi İŞGÜZAR'ın 18.7.1978'de İzmir'den ayrılmasından sonra müteahhitle aynı odada kalan Hasan İŞGÜZAR adına 19.7.1978 gününde İzmir Karataş Mahallesinde tapu kaydına göre bir milyon elli bin lira değerindeki daire satın alınmış, bedeli Ali YILDIZ tarafından İzmir Halk Bankası Şubesinden çekilen para ile ödenmiştir. Böylece, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK Genel Müdürlüğünce, İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan sağlık tesislerinin müteahhidi Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanarak fazla istihkak almasını sağladığı, Ali YILDIZ'ın da bu yetki ve nüfuzun kendi yararına kullanılması için Hilmi İŞGÜZAR'a, oğlu adına tescil edilerek gizlenen bir milyon elli bin lira değerinde bir apartman dairesi satın aldığı anlaşılmıştır. Edinilen ve sağlanan yarar ve bunun karşılığında işlenen yolsuzluklar, taraflar arasında, bu konuda bir rüşvet anlaşmasının varlığını kuşkuya yer bırakmıyacak biçimde açığa çıkarmıştır. Bu durumda, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesinde öngörülen rüşvet alma suçunu, Ali

E.1981/1

YILDIZ'ın da rüşvet verme suçunu işledikleri sabit görülmüştür.

Olayın sanıklarından Hasan İŞGÜZAR hakkındaki dava ise Türk Ceza Kanunu'nun 226, 213/2, 225, 65/3. maddeleri uyarınca rüşvet alana aracılık etmekten açılmış, Cumhuriyet Başsavcısı da sanığın aynı Kanunun 65/son, 213/2, 225, 227/2, 31. maddelerine göre cezalandırılmasını istemiştir.

Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın, Ali YILDIZ'la birlikte aynı otel odasında kaldığı ve İzmir Karataş Mahallesinde tescili kendi adına yapılan bir dairenin parasının Ali YILDIZ tarafından ödendiği sabit olmakla birlikte rüşvete aracı sayılmasını gerektiren bir kanıt elde edilememiştir. Gerçekten, Hasan İŞGÜZAR, Ali YILDIZ'ı babası vasıtasıyla tanımıştır ve rüşvet suçunun işlenmesi için ne Hilmi İŞGÜZAR'ın ne Ali YILDIZ'ın, toplanan delillere göre, Hasan İŞGÜZAR'ın aracılığına başvurmasına gerek bulunmamaktadır. Bu durumda, rüşvet konusu olduğunu bildiği daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizleyen sanık Hasan İŞGÜZAR'ın eyleminin, Türk Ceza Kanunu'nun 296. maddesinin öngördüğü suçu oluşturduğu kanısına varılmıştır. Sanığın bu suçu babası yararına işlemesi nedeniyle aynı maddenin son fıkrasına göre ceza tayinine yer olmadığına karar verilmelidir.

Ali YILDIZ'ın, Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatına ait hakedişlerin düzenlenmesindeki sorumluluğu daha önce incelenmişti. Sanığın Sinop Hastanesi İnşaatına ait hakedişler nedeniyle bu inşaatın kontrol mühendisleri Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAİM'le birlikte sorumluluğu da söz konusudur. Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde bu sanıklardan Metin KÖŞÜK'ün hakediş raporlarını gereği gibi incelemeden tasdik etmesi nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 230. maddesi uyarınca cezalandırılmasını istemiştir. Esas hakkındaki düşüncenin Ali YILDIZ ve

E.1981/1

Sedat ZAİM'le ilgili bölümünde:

"Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM ile müteahhit Ali YILDIZ da sahte hakediş raporları düzenlemek sureti ile resmi evrakta sahtecilik suçunu birlikte işlediklerinden eylemlerine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 64/1, 339, 80, 31. maddelerine göre cezalandırılmalarına,

Ali YILDIZ ve Sedat ZAİM'in dışındaki sanıklar hakkında 339 uncu maddeden ayrıca dava açılmışsa da eylemleri yukarda belirtilmiş ve temas eden kanun maddeleri açıklanmıştır.

339 uncu maddeye temas eden bir eylemleri olmadığından bu suçtan beraatlerine karar verilmesini,

Ceza tensip edilirken Ali YILDIZ ve Sedat ZAİM'in eylemlerinin vehametinin gözönünde bulundurulması" istenmektedir.

Sinop Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisleri Metin KÖŞÜK bu inşaata ait ilk üç, Sedat ZAİM son üç hakedişi Ali YILDIZ'la ya da onun temsilcisiyle birlikte düzenleyip imzalamışlardır. Bu hakedişlerin gerçekleri yansıtmadığı daha önce açıklanmıştır. Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında gerçek dışı hakedişleri düzenleyenlerin sorumlulukları konusunda belirtilen gerekçelerle, sanıklar Metin KÖŞÜK, Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ'ın eylemleri, evrakta sahtekârlık suçu olmayıp, görevi kötüye kullanma ve buna katılma olarak nitelendirilmiştir. Bu nedenle, Kontrol Mühendisi sıfatıyla ilk üç hakedişi düzenleyip imzalayan Metin KÖŞÜK'ün Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılması, aynı Kanunun 339. maddesine göre açılan sahtecilik davasında hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına karar verilmesi gerekir.

Sinop Hastanesi İnşaatına ait 4, 5 ve 6 no.lu hakedişleri düzenleyip imzalayan Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAİM'in Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesine göre cezalandırılması; Boyabat ve Sinop'taki inşaat

nedeniyle birden çok hakediş düzenlemesi bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak Kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâli niteliğinde görüldüğünden Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin de uygulanması, suçun işleniş biçimi ve Kurum'un uğradığı zararın miktarı gözönünde tutularak aşağı sınırının üzerinde bir ceza verilmesi uygun görülmüştür.

Kontrol Mühendisleri Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAİM'in Sinop inşaatı nedeniyle işledikleri suçlara katılan müteahhit Ali YILDIZ'ın Türk Ceza Kanunu'nun 64. ve 240. maddeleri uyarınca cezalandırılması; sanığın bu fiilini iki ayrı kontrol mühendisiyle ve birden çok hakediş raporu düzenlemek suretiyle işlemiş olduğundan aynı Kanunun 80. maddesinin uygulanması; neden olduğu zararın miktarı ve suçun işleniş biçimi gözönünde tutularak aşağı sınırın üstünde bir ceza tayini gerekir.

Cumhuriyet Başsavcısı, esas hakkındaki düşüncesinde, sanık Bekir Sami AKAY'ın Sinop Hastanesi inşaatı hakediş raporlarının değiştirilmesi için baskı yaptığını öne sürerek hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinin uygulanmasını istemiştir.

SSK Genel Müdür Yardımcısı olan sanık Bekir Sami AKAY'ın 4 no.lu hakediş bakiyesinin merkez elemanlarınca indirilmesi üzerine, Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın isteği doğrultusunda yükseltilmesi için çaba gösterip, sonuçta da müteahhide daha fazla para ödenmesini sağladığı ve böylece görevini kötüye kullandığı anlaşılmıştır. Suçun Bakan olan Hilmi İŞGÜZAR'ın çeşitli baskıları altında işlenmiş olması hafifletici neden kabul edilmiş ve Türk Ceza Kanunu'nun 240/2. maddesine göre ceza verilmesi uygun görülmüştür. Sanığın Eşrefpaşa ve Boyabat Hastane inşaatı nedeniyle de aynı suçu işlediği sabit ise de, inşaatın Ali YILDIZ tarafından yapılmakta olması, yolsuzlukların Bakanın baskısıyla ve Ali YILDIZ'ı korumak gibi bir amaçla gerçekleştirilmiş bulunması karşısında, sanığın eylem-

E.1981/1

leri bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak Kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâli niteliğinde görülmüş ve Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin uygulanması uygun bulunmuştur.

Sanık Bekir Sami AKAY hakkında resmi evrakta sahtecilik suçundan açılan kamu davasında, eylemi sabit olmadığından, beraatına karar verilmesi gerekir.

Cumhuriyet Başsavcısının esas hakkındaki düşüncesinde:

"Hakediş raporlarını gereği gibi incelemeden tasdik eden merkez elemanları Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Vahit ERUZ, Şevki ÜLER'in eylemlerine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 230 uncu maddelerine göre cezalandırılmalarına..." karar verilmesi istenmiştir.

Boyabat 5 ve Sinop 4 no.lu hakediş bakiyelerinin Bakanın isteği uyarınca yükseltilmesi için Bekir Sami AKAY tarafından yapılan toplantıya katılan, hakedişe eklenen demir bedelinin Sinop 4 no.lu hakediş raporundan mahsup edilmemesi için yazılan notta imzası bulunan sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun, Yapı İşleri Dairesi Başkanı olarak Merkeze yollanan hakediş raporlarının gerçekleri yansıtıp yansıtmadığının saptanmasını sağlayacak önlemler almamak suretiyle görevini savsakladığı, bunun sonucunda Kurum'un zarara uğradığı anlaşılmıştır.

Sanığın görevi savsaklama suçunu Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop inşaatı nedeniyle üç ayrı kez işlediği anlaşılmışsa da, eylemleri bir suç işleme kararının icrası cümlesinden olarak Kanunun aynı hükmünün birkaç defa ihlâli niteliğinde görüldüğünden Türk Ceza Kanunu'nun 80. maddesinin uygulanması uygun bulunmuştur.

Diğer sanıklardan Erol SÜER ve Şeref ŞAHİN Sinop inşaatına ait 3 ve 4, Kâmil TELCİ 3, Vahit ERUZ 4 ve Şevki ÜLER 3 no.lu hakediş raporlarını inceleyen merkez elemanlarıdır. Sinop 4 no.lu hakediş raporu

bakiyesinin yükseltilmesi için sanık Bekir Sami AKAY'ın düzenlediği toplantıda bu sanıklardan Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ de hazır bulunmuşlardır. Ancak, toplantıda bulunmak dışında, sanıkların hakediş bakiyesinin yükseltilmesi için herhangi bir eylemde bulundukları yolunda kanıt elde edilememiştir.

Öte yandan, sanıklar Erol SÜER, Şeref ŞAHİN, Kâmil TELCİ, Vahit ERUZ ve Şevki ÜLER'in merkez elemanı olarak, hakedişlerde zaman zaman büyük oranda indirimler yaptıkları, kötü niyetli olmadıkları, kasıtlı hareket etmedikleri anlaşılmıştır. Bu durumda beraatlarına karar verilmesi gerekir.

Sanıklar Abdurrahim TERZİOĞLU, Erol SÜER, Kâmil TELCİ, Şeref ŞAHİN ve Vahit ERUZ hakkında Ankara 5. Ağır Ceza Mahkemesinde Türk Ceza Kanunu'nun 339. maddesine aykırı davranıştan da dava açılmış ve dava Yüce Divan'da görülmekte olan bu dava ile birleştirilmişse de, sanıkların resmi evrakta sahterkârlık suçunu işledikleri sabit olmadığından, bu suçtan da beraatlarına karar verilmelidir.

Ayrıntıları ve dayanakları yukarıda açıklandığı üzere:

1- Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın;

SSK Genel Müdürlüğünce Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan sağlık tesisleri nedeniyle müteahhit Ali YILDIZ'dan rüşvet aldığı;

Müteahhit Ali YILDIZ'ın sanık Hilmi İŞGÜZAR'a rüşvet verdiği;

Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın rüşvet konusu daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizlediği ve böylece TCK'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı, sanık Ali YILDIZ'ın da bu suça katıldığı;

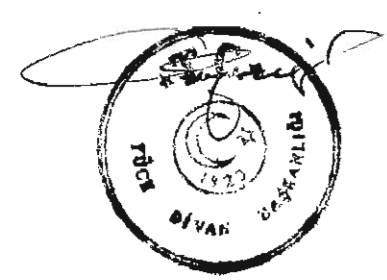

E.1981/1

Genel Müdür eski Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın SSK hastane inşaatlarında görevini kötüye kullandığı;

Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun SSK hastane inşaatlarında görevini savsakladığı;

Sinop Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi sanık Metin KÖŞÜK'ün görevini kötüye kullandığı;

Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatı Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAİM'in görevini kötüye kullandığı;

Sanık Ali YILDIZ'ın Sinop Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisleri Sedat ZAİM ve Metin KÖŞÜK'ün ve Boyabat Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'in görevi kötüye kullanma suçlarına katıldığı;

Sübuta erdiğinden mahkûmiyetlerine;

2- Sanıklar Bekir Sami AKAY ve Abdurrahim TERZİOĞLU'nun resmi evrakta sahtecilik suçu sabit görülmediğinden;

SSK Hastane inşaatları nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve sahtecilik suçlarından sanıklar Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı nedeniyle görevi kötüye kullanmaktan sanıklar Adnan KILIÇ, Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ, Sinan ERDOĞAN ve Metin KÖŞÜK'ün;

Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaatında görevi kötüye kullanmak suçundan sanıklar Hacı ANIT ve Atillâ BİLEN'in;

Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında görevi savsama suçundan sanıklar Zafer Seçim TUNCER ve Kemâl TURAN'ın;

Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatında görevi kötüye kullanmak ve resmi evrakta sahtecilik suçundan sanık Vahit ERUZ'un;

Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatında görevi kötüye kullanmaktan sanık Şevki ÜLER'in;

E.1981/1

Boyabat Hastane inşaatında görevi kötüye kullanmaktan sanık Aziz TELCİ'nin;

Sinop Hastanesi inşaatı Kontrol Mühendisi Metin KÖŞÜK resmi evrakta sahtecilik suçundan;

SSK eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun Sinop İnşaatı ve İhalesi nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve gerçeğe aykırı hakediş raporları düzenlemek suçlarından;

Beraatlarına;

Karar verilmesi gerekir.

III- SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR

İDDİALAR

A) Soruşturma Komisyonu Raporu:

Millî Güvenlik Konseyi Soruşturma Komisyonu Raporunun ilgili bölümünde eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın;

"SSK fonlarının; 4792, 440, 441 sayılı Yasaların ilgili hükümlerine, Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Programına ve Yönetim Kurulu Kararına aykırı olarak özel bankalara aktarılması nedeniyle TCK'nun 240" maddesi uyarınca cezalandırılması istenmiştir.

B) Ankara Cumhuriyet Savcılığının 22.11.1979 günlü, 1979/18510 Esas sayılı iddianamesi ile Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesine açtığı kamu davasında:

Sanıklar Mustafa ENGİNSU, Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi CÖNK, Ahmet Fuat AZMİOĞLU ve Mehmet AKGENCİ'nin görevi kötüye kullanmak ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçlarından yargılanmaları istenmiştir. Bu iddianamede:

"...Sanıklar olay tarihinde Sosyal Güvenlik Bakanlığı eski Müdür, Yönetim Kurulu Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyesi oldukları, olay

E.1981/1

tarihinde bu görevi ifa ettikleri sırada Sosyal Sigortalar Kurumunca noksan Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alındığı ve bunun neticesi olarak ta bir kısım kamu kaynaklarının özel kesime aktarıldığı, ve böylece 441 sayılı Devlet Yatırım Bankası hakkındaki Yasanın 9. maddesi ve 440 sayılı İktisadi Devlet Teşekkülleri ile müesseseleri ve iştirakları hakkındaki kanunun 15. maddesine göre düzenlenen 1978 yılı yatırım ve Finansman programına ilgililer 29.11.1977 tarih ve 7/14299 sayılı Bakanlar Kurulu Kararına aykırı olarak 1.200.000.000 lirayı Devlet Yatırım Bankasına yatırması gerekli iken sanıklar yetkilerini kötüye kullanarak T.C. Ziraat Bankası, Yapı ve Kredi Bankası, Emlâk Kredi Bankası ve Pamukbank'a vadeli veya vadesiz yatırdıkları, iddiayı müeyyit tevil yollu ikrar ve resmi vesaik ile sabitleşmiş" olduğu belirtilmektedir.

SAVUNMALAR

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR SAVUNMASINDA ÖZETLE:

4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 20. maddesinde Kurum fonlarının bir kısmının millî bankalara yatırılacağının kurala bağlandığını, özel bankaya, Devlet bankasına yatırılır diye bir kaydın bulunmadığını, 4792 sayılı Kanunda ve 7129 sayılı Bankalar Kanunu'nda geçen "milli banka" sözcüklerine yerverildiğini, hal böyle iken gerek Soruşturma Komisyonu Raporunda, gerek esas hakkındaki mütalâada "özel banka" deyiminin kullanılarak bu hukuk teriminin değiştirildiğini, 4792 sayılı Kanuna göre hangi milli bankaya para yatırılacağının önemli olmadığını, bu Kanunda yedek akçenin % 40'ı oranında tahvil alınmasının öngörüldüğünü, oysa % 51 oranında tahvil alındığını, buna göre yasalara ve Bakanlar Kurulu kararlarına aykırı bir durumun bulunmadığını;

30.11.1977 gün ve 7/14299 sayılı finansman tablosunda SSK'nın 1978 yılında 14 milyar liralık tahvil satın alması öngörüldüğünü, bunun

T.C. DİYARBAKIR BAŞSAVCILIĞI

E.1981/1

4792 sayılı Kanunun 20. maddesinde gösterilen % 40 oranındaki tahvil alma sınırını kaldırdığını, ancak Bakan olduğu dönemde 4792 sayılı Kanunun 6.7.1978 gününde 2158 sayılı Kanunla değiştirilen 20. maddesinde de yedek akçelerin en çok % 40'ı kadar tahvil alınacağının ikinci defa kurala bağlandığını, bu durum karşısında tahvil alma limitinin % 40 ile sınırlandırıldığını, hukukî açıdan esas olanın 4792 sayılı Kanunun 20. maddesi olduğunu, bu kanuna aykırılıktan söz edilemiyeceğini, zira gereğinin 1978 yılı içinde yerine getirildiğini;

28.2.1978 gün ve 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla banka faiz oranlarının % 21'den % 22'ye yükseltildiğini, fakat devlet tahvilleri faiz oranının % 11'de bırakıldığını, bu durum gözönünde tutularak Devlet Yatırım Bankası'ndan SSK'ya satışı yapılacak tahvillerin Bakanlar Kurulu kararına göre faiz ödenmesinin istendiğini, verilen yanıtta faiz oranının değiştirilemiyeceğinin bildirildiğini, Maliye Bakanlığına da başvurulduğunu, fakat ilgililerden bu konuda bir anlayış görülemediğini;

Yönetim Kurulunun, 7.4.1978 günlü kararla tahvil alımlarını durdurduğunu, durdurma nedeninin faiz oranlarının düşüklüğü olduğunu, kararın Kurumun faiz kaybının önlenmesi amacıyla ve onun yararı düşünülerek verildiğini, kendisinin tahvil alımlarının durdurulması için bir emir vermediğini, kanunen bu konuda bir yetkisi de bulunmadığını;

7.11.1978 tarih ve 16456 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7/16559 sayılı Bakanlar Kurulu Kararnamesinin 3. maddesinde "1211 sayılı Kanun hükümleri saklı kalmak üzere 2. maddede sayılı kamu paraları sermayesinin yarısından fazlası Hazineye ait olan aşağıdaki Milli Bankalara yatırılır" denildiğini, bu bankaların Türkiye Cumhuriyeti Ziraat Bankası, Türkiye Halk Bankası, Türkiye Emlâk Kredi Bankası, Anadolu Bankası,

T.C. Tıpkı Basımdır DİVAN

E.1981/1

Denizcilik Bankası, Etibank, Sümerbank, Vakıflar Bankası olduğunu, Bakanlığı süresince sadece zamanın Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın kendi Bakanlığına bağlı Vakıflar Bankası'na SSK tarafından mevduat yatırılması konusundaki isteğinin Kurum Genel Müdürlüğüne iletildiğini, bunun dışında hiçbir banka için kimseye yazılı ya da sözlü bir emir ya da ricada bulunmadığını, Vakıflar Bankasının iddia edildiği gibi özel bir banka olmadığını, mevduatın anılan bankaya yüksek faizle yatırıldığını, Kurumun bir zararı bulunmadığını;

SSK Genel Müdürlüğünce, bankalara para yatırmanın ya da bankalardan para çekmenin Bakanın görevi olmadığının bildirildiğini, % 3 faizle bankalarda duran fonların, Yönetim Kurulu kararı dikkate alınarak en yüksek faiz veren millî bankalara yatırıldığını, bu işlerin Bakan ile ilgisi bulunmadığını, dinlenen tanıklardan hiç birisinin ifadesinin ceza hukuku bakımından aleyhe delil niteliği taşımadığını, aksine ithamların gerçek dışı olduğunu kanıtladığını, Türkiye Halk Bankası eski Genel Müdürü İsmet ALVER'in ifadesinin gerçeğe uymadığını;

Bankalara para yatırılması ile bankaların kendi mevduatlarını kullanmasının başka başka şeyler olduğunu, bankaya para yatırıldığı anda paranın mülkiyetinin bankaya geçtiğini, mudînin ise ancak yatırdığı miktar kadar bir alacak hakkı doğduğunu, paranın bankaya şarta bağlı olarak yatırılmasının mümkün olmadığını, yatırılan paraların nasıl ve ne şekilde kullanılacağının 7129 sayılı Bankalar Kanunu'nda gösterildiğini, kredi muamelesinin banka ile kredi isteyen üçüncü şahıs arasında bir ilişki olduğunu, kredi ilişkisine mudînin taraf olmasının ya da müdahalede bulunmasının mümkün olmadığını, bu nedenle bankalara yatırılan paraların verilen kimi kredilere kaynaklık ettiği yolundaki savın hukuki dayanaktan yoksun olduğunu;

T.C. DIVAN BAŞKANLIĞI TUCK

E.1981/1

Soruşturma Komisyonu Raporunda yer almamasına karşın bazı konuların hukuka aykırı bir şekilde davaya dahil edilmek istendiğini, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'na göre mahkemenin eylem ve sanık ile bağlı olduğunu, iddianame yerine geçen raporda gerek oğlunun gerek kızının dairesinin bir suç isnadına konu teşkil etmediğini, fiil olarak gösterilmemiş bir eylemden ötürü yargılama yapılamıyacağını, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 150. maddesinde "Tahkikat ve hüküm yalnız iddianamede beyan olunan suça ve zan altına alınan şahıslara hasredilir" denildiğini, bu maddeye göre de tahkikat ve hükmün ancak iddianamede suç isnadı olarak ileri sürülen eyleme ilişkin olarak yapılabileceğini, iddia makamının esas hakkındaki görüşünde ileri sürdüğü savın Soruşturma Komisyonu Raporunda yer almadığını, aş Yüce Divan'a intikal ettikten sonra konunun davaya dahil edilmek istendiğini, reşit olan oğlunun ve evli kızının dairelerinin suçlama konusu yapılarak kendisinin cezalandırılmak istendiğini, dairelerin alım tarihinin 18.7.1978, satış sözleşmesi tarihinin 14.9.1978 olduğunu, ortada noter senedi mevcut olmasına karşın sırf kendisini suçlayabilmek için usul kurallarının ihlâl edildiğini;

Çocuklarının daireleri nasıl aldıklarının 14.7.1978 tarihli noter senedinde açıklandığını, müteahhidin Yılmaz TURAN'la ilişkisinin hesabının dahi şahsından sorulduğunu, Vakıflar Bankasına yatan paraların kredi olarak kullanılıp kullanılmadığının araştırılmadığını, kredi vermeye bankanın kendi organlarının yetkili olduğunu;

Rüşvet suçunun oluşması için, bir rüşvet anlaşmasının varlığının gerekliğini, rüşvet verenin kim olduğunun, nerede verildiğinin, kendisi ile rüşvet anlaşmasının nerede yapıldığının belli olmadığını;

Soruşturma Komisyonu Raporunda görevi kötüye kullandığının iddia edildiğini, oysa bu suçlama yapılırken görevine kanunen giren bir husu-

E.1981/1

sun bulunup bulunmadığının arıştırılmadığını, görevine girmeyen konularda görevi kötüye kullanmakla suçlanamıyacağını, manevî unsurun da gerçekleşmediğini;

Esas hakkındaki görüşte ise Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesi uyarınca cezalandırılmasının istendiğini, rüşvet suçunun oluşabilmesi için memurun kanunen yapmakla ya da yapmamakla görevli olduğu bir fiilin söz konusu olması gerektiğini, bu fiilin rüşvet suçunu oluşturabilmesi için bir yarar karşılığında yapılmış olması gerektiğini, fonlarla ilgili olarak kanunen görevine giren bir hususun bulunmadığını, rüşvet suçunun hiçbir unsurunun gerçekleşmediğini, bir devlet bankasına en yüksek faizle para yatırılması halinde zarardan söz edilemiyeceğini;

Belirtmiştir.

SANIK HİLMİ İŞGÜZAR MÜDAFİİ AVUKAT YAHYA KÂZIM ZABUNOĞLU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Hilmi İŞGÜZAR'ın Vakıflar Bankası'na para yatırılmasıyla ilgili iki talimatından başka bir emir ve talimatının bulunmadığını, Vakıflar Bankası'na kimin isteğiyle, ne amaçla para yatırıldığının belli olduğunu, bu tür yatırımlar için Bakana tanınan açık bir yetkinin olmadığını kendisinin de kabul ettiğini, fakat bu usulün genelleştiğini, Vakıflar Bankası'nın bir devlet bankası olduğunu, Kurumun zarara uğramadığını;

Vesayet makamı olarak SSK fonlarının kullanılışından da müvekkilinin sorumlu tutulmasını savunan görüşün doğru olmadığını, idarî vesayetin ancak kanunla tesis edilen bir denetim mekanizması olduğunu, bu konuda ise idarî vesayetin varlığını gösteren bir kanun bulunmadığını;

Soruşturma Komisyonu Raporu'nda müvekkili hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesinin uygulanmasının istendiğini, oysa olayda 240. maddede öngörülen görevi kötüye kullanma suçunun öğelerinin gerçekleşmediğini;

E.1981/1

Müvekkiline yüklenmek istenen rüşvet suçunun ithamın kanuniliği ilkesine aykırı olduğunu, sanığın ancak kanuna uygun biçimde ortaya çıkan suçlamalara yanıt vermek, bunları karşılamakla yükümlü bulunduğunu, sanık ve savunmanın kanuna aykırılığı açıkça belli bir suçlamayı karşılamakla yükümlü tutulmasının savunma hakkının ihlâli olduğunu;

Rüşvet suçunun görev ile ilgili öğesi açısından daha önce belirttiklerinin bu suçlama için de geçerli olduğunu;

Hilmi İŞGÜZAR'ın HEMA'nın poliçe bedellerinin ödenebilmesi için gerekli kredinin sağlanmasına yarayacak fonları sağladığı ve karşılığında da Yılmaz TURAN aracılığı ile oğlu ve kızı adına birer daire satın aldığı yolundaki savın tutarsız, dayanaksız ve bir hayal ürünü olduğunu;

HEMA'nın poliçe bedellerinden doğma bir riski olup olmadığının, doğmuşsa bunun Yapı ve Kredi veya Vakıflar Bankası'yla sağlanıp sağlanmadığının, bu riskler bu yoldan güvenceye kavuşturulmuş ise bu kredilerin kaynaklarının SSK fonları olup olmadığının araştırılmadığını, 4.9.1981 tarihli raporu düzenleyenlerin bile sadece birtakım olasılıklardan söz ettiklerini;

Handan ve Hasan İŞGÜZAR'lara ait Çankaya Ant Sokak numara 4'te bulunan 4868 ada 9 parselde kayıtlı taşınmaz malın inşa halinde iken 6 ve 7 numaralı dairelerin kat irtifaklarına tekabül eden arsa paylarının adı geçenlere devir ve ferağ işlemlerinin 18.7.1978 tarihinde yapıldığını, bu arsa paylarıyla irtifak haklarının ilgili bulunduğu apartman dairelerinin satış vaadi senedi suretiyle noterlik kanalıyla satış işlerinin ise 14.9.1978'de tamamlandığını, tapuda ve noterdeki işlem gruplarında ayrı ayrı bedellerin olduğunu, Yılmaz TURAN'ın bunlardan hangisini ödediğinin belli olmadığını, kaldı ki, noter işlemlerinde

E.1981/1

orada yazılı bedellerin alıcıları tarafından, tapudaki işlemde de yine alıcıları tarafından bu bedellerin ödendiğinin açıkça yazılı olduğunu;

Hilmi İŞGÜZAR'ın 7.4.1978 ve 5.5.1978 tarihli talimatlarını fonların bankalara yatırılması sürecinin başlangıcı ve bir genel emir sayma olanağı bulunmadığını, fonların değişik bankalara, değişik tarihlerde yatırıldığı, fonları temin etmenin ancak bir karar veya emirle olabileceğini ;

Esas hakkındaki görüşe göre Yılmaz TURAN'ın aracı, Hilmi İŞGÜZAR'ın kızıyla oğlunun ise rüşvetten yararlananlar olduğunu, bu savın geçerli sayılabilmesi için Yılmaz TURAN'a aracılık etmesi ve bu daireleri de oğlu ve kızına satın alması konusunda eski bakanın bir talimatı olması gerektiğini;

Söylemiştir.

SANIK MUSTAFA ENGİNSU MÜDAFİİ AVUKAT SÜLEYMAN DUYGAN SAVUNMASINDA ÖZETLE :

4792 sayılı Kanunun değişik 20. maddesi hükmüne istinaden müvekkilinin Kurum'un fonlarını en iyi şekilde değerlendirme gayreti içine girdiğini, Devlet Yatırım Bankası'na başvurularak bu bankaca çıkarılan tahvil faiz oranlarının yükseltilmesinin istendiğini, ayrıca bu konu ile ilgili olarak Sosyal Güvenlik ve Maliye Bakanlıkları nezdinde de girişimde bulunulduğunu, Kurum kaynaklarının daha iyi değerlendirilebilmesi maksadıyla, bankalarda bulunan düşük faizli fonları daha yüksek gelir getiren bankalara yatırma yolunun tercih edildiğini, Devlet Yatırım Bankası ile yapılan yazışmaların sonucunun Yönetim Kuruluna 22.3.1978 gününde sunulduğunu, Yönetim Kurulunca 7.4.1978'de bu konuda karar verildiğini, Genel Müdürlüğün bu karara dayanarak 1.100.000.000 liranın bankalara yatırılmasını sağladığını;

T.C.

E.1981/1

4792 sayılı Kanunun değişik 20. maddesinin (b) fıkrasına göre alınması öngörülen tahvil en çok % 40 olup; Kurumun 1978 yılında, 4.882.000.000 lira ile, % 50'nin üzerine çıktığını, Kurum fonlarından 1978 yılından önce yatırılan paralarla alınan tahvillerin faizinin % 5-% 9 arasında değişmekte olup, 1978 yılında Devlet tahvili faizinin % 14-% 20'ye yükseltildiği halde bu tahvillerin faizlerinin aynı kaldığını, böylece Kurumun önemli bir gelir kaynağından yoksun bırakıldığını, işin Yönetim Kuruluna götürüldüğünü, 7.4.1978 günlü kararla Kurulun "...Devlet Yatırım Bankası tahvil faizlerinin Kurum'un faiz kaybını karşılayıncaya kadar" bırakılması hususunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesini kabul ettiğini;

Bir bankadan paranın alınıp diğer bir bankaya yatırılmasının mamelek azalmasına yol açmadığını, bir taahhüde de girilmediğini, taşınır ve taşınmaz mallar alınmadığını, bu nedenle 500.000 liranın üzerinde bir paranın bankalara yatırılması için Yönetim Kurulu kararına gerek bulunmadığını,

Bankaların çeşitli şubelerine para yatırılmasının kişisel yarar karşılığı olmadığını, ambargolu mevduat grubuna girmediğini;

Görevini her türlü maddi yarardan uzak olarak büyük bir titizlik içinde yapan müvekkilinin görevini kötüye kullandığının kanıtlanmadığını;

Belirtmiştir.

Sanık Mustafa ENGİNSU, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

SANIK AHMET FUAT AZMİOĞLU SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Müfettişlerin yanlı hazırladıkları rapor üzerine haklarında bu davanın açıldığını, Yönetim Kurulu olarak Kurum yararına karar verdiklerini, uygulamanın bu kararı aştığını, davalar açıldıktan sonra bu durumu öğrendiklerini, fonların bankalara yatırılmasının Bakanla Genel Müdür

arasında cereyan eden bir iş olduğunu, yazılı emirlerle 50 milyon, 100 milyon, 150 milyon liranın parça parça muhtelif bankalara yatırıldığını, burada Yönetim Kurulunu sorumlu kılan bir sorunun olmadığını belirtmiştir.

SANIK EKREM OZKILIÇ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

SSK'nda 31 yıl süreyle hizmet gördüğünü, bu süre içinde hiçbir kötü halinin olmadığını, beraatına karar verilmesini istediğini bildirmiştir.

SANIK SAVAŞ BENLİ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

Kurum fonlarının değerlendirilmesiyle ilgili olarak suçlandığını, bu konuda İddia Makamının beraatini istediğini, kendisinin de aynen bu görüşe katıldığını belirtmiştir.

SANIK MEHMET AKGEMCİ SAVUNMASINDA ÖZETLE :

İddia Makamının görüşü doğrultusunda beraatına karar verilmesini istemiştir.

SANIK REFİK BAYDUR SAVUNMASINDA ÖZETLE :

SSK fonlarının bankalara aktarılması konusunda İddia Makamının beraatına karar verilmesi isteminde bulunduğunu, kendisinin de bu görüşe katıldığını söylemiştir.

SANIK EFHMİ CÖNK MÜDAFİİ AVUKAT ESİN ŞENTÜRK SAVUNMASINDA ÖZETLE:

SSK fonlarının rasyonellik ve emniyet prensibi içinde verimliliğinin arttırılmasının esas amaç olduğunu, bunu sağlamanın Yönetim Kurulunun görevi içine girdiğini, kaldı ki fonlarda Yönetim Kurulu kararına müstenit işlemler olmadığını, bu nedenle müvekkilinin de sorumlu tutulamayacağını, bu konuda İddia Makamının görüşüne katıldıklarını ve müvekkilinin beraatına karar verilmesini talep ettiklerini bildirmiştir.

Sanık Fehmi CÖNK, ayrıca savunmada bulunmamıştır.

E.1981/1

SSK FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI OLAYLARINDA SANIKLARIN EYLEMLERİ

a)SANIKLAR HİLMİ İŞGÜZAR VE MUSTAFA ENGİNSU'NUN EYLEMLERİ

9.7.1945 günlü, 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun 344 sayılı Kanun ile değişik 20. maddesi, Kurum'un sigorta kolları için ayıracağı yedek akçelerin en çok % 40'ını Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırmasını öngörmektedir. Bu maddedeki % 40'lık limit, 1978 yılı Bütçe Kanunu'nun 84. maddesinin (B) fıkrasının 5. bendi ile 1978 mali yılı için kaldırılmıştır.

441 sayılı Devlet Yatırım Bankası Hakkında Kanun'un 9. maddesi, "...İşçi Sigortaları Kurumu kaynaklarından İktisadi Devlet Teşekküllerinin kendi ihtiyaçlarına tahsis edilmesi kararlaştırılan paralar... Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılır." kuralını koymuştur.

440 sayılı İktisadi Devlet Teşekküleri ile Müesseseleri ve İştirakler Hakkında Kanun'un 15. maddesine göre, bu teşekküllerin finansman ihtiyaçlarının hangi kaynaklardan karşılanacağı Bakanlar Kurulunca karara bağlanan "Yılık Genel Yatırım ve Finansman Programları" ile düzenlenmiştir.

29.11.1977 günlü, 7/14299 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile, İktisadi Devlet Teşekkülleri ve benzeri kuruluşların 1978 yılı finansman ihtiyaçlarını karşılamak üzere SSK'ca 14 milyar liralık Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alınması öngörülmüştür (Dosya:F-Dizi:42-46). Bakanlar Kurulunun bu kararına karşın, SSK'ca Devlet Yatırım Bankasından 1978 yılında sadece 4.882.000.000 liralık tahvil satın alınmıştır. Yine bu düzenleme uyarınca, 30.11.1978 günlü, 7/16893 sayılı Bakanlar Kurulu kararıyla SSK'ca Devlet Yatırım Bankasından 1979 yılında 5.500.000.000 liralık tahvil satın alınması öngörülmüşken, Sosyal Güven-

E.1981/1

lik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakanlık görevinden ayrıldığı güne kadar sadece 96.000.000 liralık tahvil satın alınmıştır (Dosya:F-Dizi:111).

SSK, Devlet Yatırım Bankası'ndan Bakanlar Kurulu kararıyla öngörülen miktarların çok altında tahvil satın alırken, 1978 yılında 1.200.000.000 liralık finansman fazlasının büyük bir bölümünü özel bankalara yatırmıştır (Dosya:F-Dizi:109).

Kurum fonlarının bankalara aktarılması şöyle gerçekleşmiştir:

SSK Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU tarafından Yönetim Kurulu Başkanlığına yazılan 22.3.1978 günlü, 242915 sayılı yazıda SSK kaynaklarından Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılan paralara karşılık en fazla % 11 faiz alındığı, oysa 28.2.1978 günlü, 16214 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanmış olan 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla faiz oranının üçyıldan dört yıla kadar mevduat için % 20'ye yükseltildiği, 2.3.1978 günlü bir yazı ile Devlet Yatırım Bankası'na başvurularak aynı faiz oranlarının bu Bankaca da uygulanmasının istendiği, Bankanın 7.3.1978 günlü yanıtında ise Devlet Yatırım Bankası tahvillerine uygulanacak faiz oranının ancak Bakanlar Kurulunca değiştirilebileceğinin ve 1978 yılı Genel Yatırım ve Finansman Programında öngörülen miktarda Devlet Yatırım Bankası tahvili alınmaması halinde Kamu İktisadi Teşekküllerinin acil finansman ihtiyaçlarının karşılanamıyacağının, bu nedenle tahvil alınmasına devam edilmesinin bildirildiği, Devlet Yatırım Bankası tahvil faiz oranlarının çok düşük olması karşısında bu tahvillerin alınmasına devam edildiği takdirde Kurum kaybının büyük olacağı, Genel Müdürlükçe Sosyal Güvenlik Bakanlığına gönderilen 14.3.1978 günlü, 213123 sayılı yazı ile Kurum'un daha fazla faiz kaybına uğramaması için konunun Bakanlar Kurulunda çözüme kavuşturulmasının istendiği, bu durumda sonuç alınıncaya kadar % 11 faizle Devlet Yatırım Bankası tahvili

E.1981/1

alımının Genel Müdürlükçe durdurulduğu belirtilerek takip edilen ve bundan böyle takip edilecek yol hakkında bir karar alınması istenmiştir (Dosya:F-Dizi:40-41).

Oysa, Devlet Yatırım Bankası tahvilleri faiz oranının düşüklüğü sorunu 1973 yılından itibaren Yönetim Kurulu toplantılarında ele alınmış, mevcut durumun yürürlükteki yasalardan kaynaklandığı, bu yasalarda değişiklik yapılmadıkça bir sonuç alınamıyacağı saptanmıştır (Dosya:F-Dizi:23). SSK'nın bu yoldaki girişimi üzerine Maliye Bakanlığınca verilen yanıtlarda, sosyal güvenlik haklarının Anayasa'nın güvencesi altında olduğu, Kurum'un görevlerini yerine getirmede karşılaşacağı her türlü mali güçlüğün Devlet garantisi altında bulunduğu, bu durumda kaynak kaybı gerekçesi ile mevcut sistemi bozmanın sakıncalı olacağı belirtilmiştir (Dosya:F-Dizi:32-37). Bu gelişmelerden, Maliye Bakanlığının konu ile ilgili 31.12.1974 günlü Hazmiit 52360-Gen-74 sayılı yazısını Kurum Genel Müdürlüğüne kendi imzası ile yollayan ve o tarihte Bakanlık Müsteşar Yardımcısı olan sanık Mustafa ENGİNSU'nun haberdar olduğu anlaşılmaktadır (Dosya:F-Dizi:34).

Genel Müdürün 22.3.1978 günlü önerisi üzerine, 7.4.1978 günü toplanan Yönetim Kurulu, Devlet Yatırım Bankası tahvilleri faiz oranını Bakanlar Kurulu'nun Kurumun kaybını yarşılıyacak seviyeye çıkarmasına kadar, Kurum mevduatının 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile öngörülen faiz oranlarını kabul eden Bankalarda bırakılması konusunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesini kararlaştırmıştır (Dosya:F-Dizi:39).

Bu kararın alındığı 7.4.1978 günü, Sosyal Güvenlik Bakanı Hilmi İŞGÜZAR imzası ile Kurum Genel Müdürlüğüne gönderilen bir yazıda, Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın Kurum mevduatının Vakıflar Bankasına yatırılmasını talep ettiği belirtilerek Bankanın Genel Müdürlük Merkez Şubesine

E.1981/1

50 milyon liralık vadeli mevduat hesabının açılması istenmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU da, Bakanlığın bu yazısını, "28.2.1978 tarih ve 16214 sayılı Resmî Gazete'de yayınlanan 7/14687 sayılı kararname gereğince 4 yıl ve % 20 faizli vadeli hesap açılması (Müdür Kuruluna götürülmesine mahal yoktur) uygundur" emriyle, Genel Muhasebe Müdürlüğüne havale etmiştir (Dosya:F-Dizi:90). Bunun üzerine aynı gün Ziraat Bankası'ndan 50 milyon lira çekilerek Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesinde hesap açılmıştır (Dosya:F-Dizi:109).

Aynı biçimde, Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın aracılığı, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın 5.5.1978 günlü, 4.6.4/7077 sayılı yazısı ve Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun notuyla, İş Bankasından çekilen 75 milyon lira Vakıflar Bankası Şubesine yatırılmıştır (Dosya:F-Dizi:94-109). Bu şubeye 31.5.1978 ve 23.6.1978 günlerinde toplam 125 milyon lira yatırılmıştır (Dosya:F-Dizi:109).

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatı ile başlatılmış bulunan bu uygulama, sadece Türkiye Vakıflar Bankası ile sınırlı kalmamıştır. Şekerbank, Pamukbank, Yapı ve Kredi Bankası ile Türkiye Emlak Kredi Bankası'ndan gelen teklifler üzerine çeşitli tarihlerde değişik miktarlarda paralar anılan bankalara yatırılmıştır. Bu cümleden olmak üzere Şekerbank Merkez Şubesine 6.7.1978 ve 20.7.1978 günlerinde 50'şer milyon lira, Pamukbank Ankara Şubesine 31.5.1978 ve 7.6.1978 günlerinde 50'şer milyon lira, Yapı ve Kredi Bankası İstanbul Elmadağ Şubesine 31.5.1978 ve 7.6.1978 günlerinde sırasıyla 100 milyon ve 200 milyon lira, aynı bankanın Kızılay Şubesine 16.6.1978 ve 28.6.1978 günlerinde 100'er milyon lira, Sultanhamam Şubesine 23.6.1978 gününde 100 milyon lira, Türkiye Emlak Kredi Bankası Kızılay Şubesine 31.5.1978 gününde 100 milyon lira yatırılmıştır (Dosya:F-Dizi:109). Bankalara yatırılan toplam 1.200.000.000 lira Kurum'un Ziraat Bankası, Sümerbank, Etibank ve İş

Bankasındaki mevduatından çekilmiştir.

31.5.1978 günlü, "Genel Müdürlük Makamına" hitaben yazılan bir yazının altına Genel Müdür Mustafa ENGİNSU:

"Müdürler Kuruluma arzedilmesine lüzum yoktur. Aşağıdaki Bankalara vadeli mevduat yatırılması uygundur.

1- Ziraat Bankası	600.000.000.-TL.	(altıyüz) milyon
2- Yapı Kredi Bankası	400.000.000.-TL.	(dörtyüz) milyon
3- T.C.Emlâk Kredi	100.000.000.-TL.	(yüz) milyon
4- Vakıflar Bankası 4 yıl vadeli	50.000.000.-TL.	(elli) milyon
5- Pamukbank	50.000.000.-TL.	(elli) milyon

mevduat yatırılması uygundur 31.5.1978" (Dosya: F- Dizi:104), emrini vermiştir. Genel Müdürün bu mucip emrine rağmen, bankalara değişik miktarlarda paraların yatırıldığı anlaşılmaktadır.

Soruşturma Komisyonu Raporunda; SSK fonlarının yukarıda anlatıldığı biçimde bankalara aktarılmasında Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın görevini kötüye kullandığı öne sürülerek Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesine göre cezalandırılması istenmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ile Yönetim Kurulu üyeleri Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi CÖNK, Fuat AZMİOĞLU ve Mehmet AKGEMCİ hakkında da görevi kötüye kullanmak ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanmak suçlarından Ankara 8. Asliye Ceza Mahkemesinde 1979/641 esas sayı ile açılmış olan dava, Yüce Divan'ın 25.6.1981 günlü oturumunda Yüce Divan'ca görülmekte bu dava ile birleştirilmesine karar verilmiştir.

Davanın görülmesi sırasında Maliye Bakanlığı uzmanlarınca düzenlenen ve Cumhuriyet Başsavcılığının 1.10.1983 günlü, 1/830 sayılı

E.1981/1

yazısıyla Yüce Divan'a sunulan 4.9.1981 günlü raporda: Hema Traktör Sanayii ve Ticaret A.Ş.nin Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez ve Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubeleri aracılığı ile Belçika'dan traktör ithal ettiği, bu ithalatla ilgili olarak düzenlenen poliçeleri vadelerinde ödemediği, bunların ithalata aracılık eden Bankalarca tazmin edildiği, buna karşılık Hema firmasının Kurum fonlarından Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesine toplam 300 milyon lira ve Yapı ve Kredi Bankasının değişik şubelerine de 600 milyon lira yatırılmasını sağladığı, öte yandan Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ile kızı Ayşe Handan DURSUN'un Çankaya'da satın aldıkları iki daire bedelinin de Hema firması tarafından ödendiği, böylece sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Hema firması sahibi Ahmet HATTAT'tan rüşvet almış olabileceği kanısına varıldığı belirtilmektedir.

Ortaya çıkan bu durum üzerine sanık Hilmi İŞGÜZAR; Kurum fonlarının bankalara aktarılmasından dolayı görevi kötüye kullanma suçundan yargılanmakta olduğunu, oysa 4.9.1981 günlü raporda Hema firması sahibinden rüşvet aldığının ileri sürüldüğünü, bu suçun ise görülmekte olan dava ile ilgisi bulunmadığını, yeni bir rüşvet suçu ihdas edilmek istendiğini, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 259. maddesi uygulanarak bu suça Yüce Divan'da bakılmaması gerektiğini savunmuştur (Tutanak - Sayfa: 3344-3346, 3399-3401).

Cumhuriyet Başsavcısı; sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Kurum fonlarının kullanılması nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesine göre Yüce Divan'a sevkedildiğini, 4.9.1981 günlü raporda da bu fonların bankalara aktarılması dolayısıyla, 4,5 milyon liraya iki daire satın alındığının belirtildiğini, Maliye Bakanlığı uzmanları raporunu Cumhuriyet Başsavcılığına gönderen Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği yazı-

E.1981/1

sından bu rapor ekleri üzerinde bir işlem yapılmadığının, sadece Yüce Divan'a intikal ettirildiğinin anlaşıldığını, ortaya çıkan bu durum karşısında suçun rüşvet almak olarak nitelendirilebileceğini, Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 257/2. ve 258. maddelerinin gözönünde tutulmasını, 259. maddesinin ise olayda uygulanma yeri bulunmadığını bildirmiştir (Tutanak -Sayfa: 3341, 3400 ve 3403).

Sanık Hilmi İŞGÜZAR, Kurum fonlarının bankalara aktarılmasında görevini kötüye kullandığı savı ile Yüce Divan'a sevkedilmiştir. Millî Güvenlik Konseyi Soruşturma Komisyonu Raporunda:

"... SSK eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun yetki tecavüzü suretiyle özel bankalara kaynak aktarması eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın yazılı talimatı ile başlatılmış ve sürdürülmüş olduğu gibi, T. Halk Bankası eski Genel Müdürü İsmet ALVER'in beyanları ile de, özel bankalara mevduat aktarmalarının Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın bilgisi dahilinde yapıldığı anlaşılmış ve şu durumu ile; yasalara aykırı işlemi önleme yönünde herhangi bir girişimi bulunmayan eski Bakanın görevini kötüye kullandığı kanaatine varılmıştır" denilmektedir. Maliye Bakanlığı uzmanlarınca düzenlenen 4.9.1981 günlü raporda da Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın Kurum fonlarının kimi bankalara yatırılması karşılığında Hema firmasından rüşvet almış olabileceği belirtilmektedir. Hema Şirketinin Türkiye Vakıflar Bankası Merkez Şubesinden kolaylık gördüğü, bu bankaya da Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın talimatıyla Kurum fonları yatırıldığı gözönünde tutulduğunda eylemdeki birlik daha açık şekilde ortaya çıkmakta, eylem ilk raporda görevi kötüye kullanma, Maliye Bakanlığı uzmanlarınca düzenlenen 4.9.1981 günlü raporda ise rüşvet alma olarak nitelendirilmektedir. Bu durumda Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 257. maddesinin 2 nci fıkrasının uygulanması gerekir. Maddenin

E.1981/1

birinci fıkrasında "hükmün mevzuu, duruşmanın neticesine göre iddianamede gösterilen fiilden ibarettir" denildikten sonra, ikinci fıkrasında "Fiili takdirde mahkeme, son tahkikatın açılması hakkındaki karar ve iddia ve müdafaalarla bağlı değildir." kuralına yer verilmiştir.

Milli Güvenlik Konseyi Genel Sekreterliği de, bu düşünce ile, 4.9.1981 günlü raporu Cumhuriyet Başsavcılığına göndermiştir. Sevk yazısında:

"Ancak şu sıra Yüce Divan'da görülmekte olan davada ve MGK.ce kabul edilen Soruşturma Komisyonu Raporunda SSK fonlarının belli bankalara yatırılması, eski bakan ve yakınlarının mal varlığındaki artışlar... ... fiil olarak mevcuttur. Memuriyet görevini kötüye kullanmak şeklinde vasıflandırılmıştır.

.....

Bu aşamada ve Yüce Divan'da duruşma devam ederken davaya konu edilmiş ve fiil olarak mevcut olan bir hususun, soruşturma komisyonu kurularak başka bir yönü ile soruşturmaya konu edilmesinin yargı bütünlüğü ve bağımsızlığı ilkesi ile bağdaşmıyacağı ve sakıncalı olacağı" nın düşünüldüğü belirtilmektedir. Tüm bu anlatılanlardan, her iki rapordaki eylemin aynı olduğu sonucuna varılmış ve Ceza Muhakemeleri Usulü Kanunu'nun 258. maddesi uyarınca sanık Hilmi İŞGÜZAR'a ek savunma hakkı tanınmıştır.

Bu açıklamalardan sonra Hema Şirketinin bankalardan gördüğü kolaylıklar ve sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın çocuklarına alınan daireler konusuna gelince:

Hema Traktör Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi, Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez ve Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubeleri aracılığı ile Belçika'dan 1978 yılında 2312 adet traktör ithal etmiş-

T.C. DIVAN

E.1981/1

tir. Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesi aracılığı ile ithal edilen 512 traktöre ilişkin ve toplamı 128.706.266,01 lira tutan sekiz adet poliçenin vadeleri 9.5.1978 ile 23.5.1978 ve Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubesi aracılığı ile ithal edilen 1800 traktöre ilişkin ve toplamı 315.850.783,93 lira tutan yirmidört adet poliçenin vadeleri de 21.5.1978 ile 25.6.1978 günleri arasındadır. Hema firması bu ithalatla ilgili poliçelerin Türk lirası karşılıklarını ödeyememiştir. Ödeme Hema adına aval veren banka şubelerince kendi kaynaklarından yapılmıştır (4.9.1981 günlü rapor-Ek:1-2). Bu duruma rağmen her iki banka da Hema hakkında takibe geçmemiştir.

Hema'nın traktör ithalatına aracılık eden Türkiye Vakıflar Bankası ile Yapı ve Kredi Bankası'na SSK tarafından, 1978 yılında, mevduat hesapları açtırılmıştır. Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Merkez Şubesine 7.4.1978, 5.5.1978, 31.5.1978 ve 23.6.1978 günlerinde sırasıyla 50 milyon, 75 milyon, 50 milyon ve 125 milyon lira; Yapı ve Kredi Bankasının İstanbul Elmadağ Şubesine 31.5.1978 ve 7.6.1978 günlerinde sırasıyla 100 milyon ve 200 milyon lira, Sultanhamam Şubesine 23.6.1978 gününde 100 milyon lira ve Kızılay Şubesine 16.6.1978 ve 28.6.1978 günlerinde 100'er milyon lira yatırılmıştır.

Bundan kısa bir süre sonra, Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ve kızı Ayşe Handan DURSUN adına Çankaya'da iki daire alınmış, bu dairelerin bedeli dolaylı yoldan Hema Şirketi tarafından ödenmiştir. Bu amaçla Hema Şirketi, Yılmaz TURAN'a iki defada 4.600.000 lira vermiştir. 2 milyon liralık ilk ödeme, Hema sahiplerinden Ahmet HATTAT tarafından imzalanan 27.6.1978 tarihli, 66098 no.lu çekle; ikinci ödeme, 6 milyon liralık bir çekin 2.600.000 lirasının Yılmaz TURAN'ın banka hesabına geçirilmesi suretiyle yapılmıştır (Aynı rapor-Ek:5-7, 8-11).

E.1981/1

İki milyon liralık ilk ödeme, traktör ithalâtına ilişkin son poliçenin vade tarihinden bir gün sonraki 27.6.1978 günlü bir çekle, 2.600.000 liralık ikinci ödeme de bundan bir ay sonra banka hesabına geçirilmek suretiyle yapılmıştır.

Yılmaz TURAN daha sonra, Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu ve kızının 18.7.1978'de satın aldıkları iki daire bedeli 4.500.000 lirayı satıcılara ödemiştir. Bu ödeme de şöyle olmuştur:

Çankaya Ant Sokak No:4'de bulunan ve tapunun 4868 ada, 9 parselinde kayıtlı arsa üzerine inşa edilecek binanın 1. katındaki 6 ve 7 no.lu dairelerin kat irtifaklarına tekabül eden arsa payları müteahhit Kemal GÜNEŞ tarafından Hasan İŞGÜZAR ve Ayşe Handan DURSUN'a 230.000'er lira bedelle 18.7.1978 gününde satılmıştır. Bu satışa müteahhidin iş ortağı Şükrü ACAR ile Yılmaz TURAN tanıklık etmişlerdir. Ayrıca Ankara 15. Noterliğinde 14.9.1978 gününde iki ayrı taşınmaz mal satış vaadi düzenlenmiştir. 24486 no.lu taşınmaz mal satış vaadi senedinde, müteahhit Kemal GÜNEŞ 6 no.lu daireyi 1.400.000 liraya Hasan İŞGÜZAR'a; 24485 no.lu senette de 7 no.lu daireyi 1.300.000 liraya Ayşe Handan DURSUN'a satış vaadinde bulunmuştur. Her iki resmi senedin düzenlenmesi sırasında da Şükrü ACAR ve Yılmaz TURAN tanıklık yapmışlardır. Müteahhitler Kemal GÜNEŞ ve Şükrü ACAR verdikleri ifadelerde, bu iki daire için tapuda işlem yapıldığı gün Yılmaz TURAN'ın kendilerine 2.000.000 ve 2.500.000 liralık iki adet çek verdiğini, çeki aynı gün tahsil ettiklerini açıklamışlardır (Aynı rapor- Ek:13-16).

Müteahhitlerin açıkladıkları gibi Yılmaz TURAN, 18.7.1978 günlü, 71174 no.lu hamiline düzenlenen çekle Şükrü ACAR'a 2.500.000 lira, öteki satıcı Kemal GÜNEŞ'e de Merkez bankası çekiyle 2.000.000 lira ödemiştir (Aynı rapor-Ek:18-21).

E.1981/2

Cumhuriyet Başsavcılığının esas hakkındaki düşüncesinde:

"her ne kadar Hilmi İŞGÜZAR hakkında fonların bankalara yatırılmasından ötürü T.C.K.nun 240 ıncı maddesine göre dava açılmış ise de, açıklanan bu durum karşısında suç vasfı değişerek rüşvete dönüşmüştür. Bu itibarla:

1- C.M.U.K.nun 257 inci maddesinin ikinci fıkrası ve 258 inci maddesi nazara alınarak Hilmi İŞGÜZAR'ın T.C.K.nun 213/2, 225, 227/2 ve 31 inci maddeleri gereğince cezalandırılmasına karar verilmesini,

2- Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, Yönetim Kurulundan karar almaya gerek görmeden, Bakanlar Kurulu emir ve talimatlarına aykırı hareket ettiğinden dolayı eylemine uyan T.C.K.nun 240 ıncı,

3- Yönetim Kurulu üyeleri, Ekrem ÖZKILIÇ, Savaş BENLİ, Refik BAŞDUR, Fehmi CÖNK, Fuat AZMİOĞLU, Mehmet AKGEMCİ'nin eylemlerinde suç unsuru bulunmadığından beraatlerine karar verilmesini arz ederim" denilmektedir.

Daha önce ayrıntılı biçimde açıklandığı gibi, 4792 sayılı SSK Kanununun değişik 20. maddesi, Kurum yedek akçelerinin bir bölümünün Devletin çıkardığı veya kefil olduğu tahvillere yatırılmasını öngörmektedir. 441 sayılı Kanunun 9. ve 440 sayılı Kanunun 15. maddeleri de Kurum fonlarıyla Devlet Yatırım Bankası tahvilleri satın alınması kuralını koymuştur. 29.11.1977 günlü Bakanlar Kurulu Kararı, 1978 yılı finansman ihtiyacını karşılamak üzere SSK'ca 14 milyar liralık Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alınmasını öngörmüştür. Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR, Kurum işlerinin bu kurallara uygun biçimde yürütülmesini sağlayacağı yerde, aksine bir tutumla, 7.4.1978 ve 5.5.1978 günlü yazılı talimatları ile Türkiye Vakıflar Bankası Ankara Genel Müdürlük Merkez Şubesine sırasıyla 50 milyon ve 75 milyon lira yatırılmasını istemiştir. Kurum Fonlarının Bankalara aktarılması kendisi tarafından başla-

E.1981/1

tılmıştır. Bu uygulamanın sonucu olarak 1978 yılında 14 milyar liralık Devlet Yatırım Bankası tahvili satın alınması öngörüldüğü halde sadece 4.882.000.000 liralık tahvil satın alınmış, böylece izlenen mali politikaya aykırı hareket edilmiştir.

Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, faiz oranlarının düşüklüğünü bahane ederek Devlet Yatırım Bankası tahvillerinin alımını durdurup konuyu Yönetim Kuruluna sunarken bundan Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın bilgisi olduğu anlaşılmaktadır. Nitekim daha işin Yönetim Kurulundan geçtiği 7.4.1978 günü Hilmi İŞGÜZAR, Türkiye Vakıflar Bankasında 50 milyon liralık hesap açtırılması talimatını vermiştir. Kurum mevduatının belli benkalardan çekilip çoğu özel olan öteki bankalara yatırılması 20.7.1978 gününe dek sürdürülmüştür. Bir bankadan diğer bir bankaya yapılan bu para aktarmalarıyle Hilmi İŞGÜZAR'ın da ilgilendiği açıktır. Bu konuda Türkiye Halk Bankası eski Genel Müdürü İsmet ALVER, Bankanın Bağ-Kur Yasasıyla öngörülen görevlerini daha iyi yapabilmek için Bakan Hilmi İŞGÜZAR'la görüşme yaptığını, Kurum fonlarından 100 milyon liranın bankaya yatırılması vaadi aldığını belirterek:

"Ben o gün veya ertesi günü Bankamda otururken sekreterim geldi. Büyük bir mevduat konusunda bir ilgilinin benimle görüşmek istediğini, randevu talep ettiğini söyledi. Ben de kendilerine hemen, her an görüşmeye hazırım.... buyursunlar dedim. Bu cevabı verdikten sonra, yarım saat geçti geçmedi,... Ankara tüccarlarından Ünal SABUNCU adında bir tüccar müşterimizle otururken, bu ilgili şahıs girdiler.

Kendilerini buyur ettik. Efendim, size bir resmi mevduat getireceğiz; ama bir koşulumuz var. Göstereceğimiz firma ve firmalara bunun bir miktarı ilk planda göstereceğimiz firmaya 20 milyon lira ve bu 50 milyon liraya kadar çıkacak. Gelecek mevduat miktarı da 100 milyon diye ifade ettiler.

T.C.

E.1981/1

Bu mevduatın nerenin mevduatı olduğunu sordum kendilerine, SSK'nun deyince, ben bu konuda Sayın Bakanla ve SSK Genel Müdürüyle görüştüm. Böyle bir koşul, böyle bir şart ileri sürmemişlerdi. Saniyen Bankamızın açık ve kesin bir tavrı vardır. Böyle şartlı, ambargolu, o günlerde fazlaca söylentisi çıkmış olan mevduatı kabul etmediğimi ifade ettim.

Efendim, siz şey yapmayın, bankanın istediği güvencede ve güçte firmalar olacaktır bu dedi. Ben yine böyle bir şey olamıyacağını ve böyle bir şartın da gerek Sayın Bakan, gerekse ENGİNSU tarafından ifade edilmediğini ve kendisine de Sayın Bakanı dinletmek suretiyle bu dinletebileceğimi, diyafon sistemi var idi, diyafona bastım, kızım, bana Sayın Sosyal Güvenlik Bakanı İŞGÜZAR Beyefendiyi bağlayın dedim.

O talimatı verdiğimde bu ilgili şahıs, "Hayır bağlatmayın efendim, çünkü konuşamaz, şu anda Sayın İŞGÜZAR hastaneye bir operasyon için gitti" dediler ve o anda anladım, Sayın İŞGÜZAR'la irtibatlı olarak haberli olarak geldiğini.....

O anda kendisinin hüviyetini tesbit ihtiyacını duymadım veyahut da bunun yorumunu yapmadım. Çıkıp gittikten sonra yanımdaki arkadaşımı da, siz gayet böyle şeyli konuşuyorsunuz; ama bu gelen kişi Hilmi İŞGÜZAR Beyin yakını olmalı. Hatta o sıralarda söylentiler vardı, bu kayınbiraderi mi, bacanağı mı şeklinde bir konuşma geçti aramızda" demiştir (Tutanak-Sayfa: 1315-1316) Ünal SABUNCU'nun ifadesi de İsmet ALVER'in yukarıdaki beyanını doğrular nitelikte bulunmuştur.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR; fonların bankalara aktarılması ile ilgili olarak bir müdahalede bulunmadığını, Devlet Bakanı Enver AKOVA'nın isteği üzerine Türkiye Vakıflar Bankasına mevduat yatırılması için iki kez Kurum Genel Müdürlüğüne yazı yazdığını, bundan dolayı sorumlu tutulamayacağını, tanık İsmet ALVER'in ifadesinin doğru olmadığını savunmuştur.

T.C.

E.1981/1

Maliye Bakanlığı yetkililerince düzenlenen 4.9.1981 günlü raporda, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Kurum fonlarının bankalara aktarılmasıyla ilgisi olduğunu doğrulamaktadır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eyleminin değerlendirilmesine gelince:

Hema Şirketinin iki banka aracılığı ile ithal ettiği traktörlerin poliçelerini vadelerinde ödeyemediği, ödemelerin ilgili bankalarca kendi kaynaklarından yapıldığı, SSK'ca da 7.4.1978 - 28.6.1978 günleri arasında bu bankalardan birine toplam 300 milyon, diğerine 600 milyon lira yatırıldığı, poliçelerin vade tarihleri ile Kurum fonlarının bankalara yatırılması tarihleri arasında bir paralellik bulunduğu, son poliçenin vade tarihini müteakip Hema Şirketi ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a iki defada olmak üzere toplam 4.600.000 liralık bir ödemede bulunduğu, 18.7.1978 gününde Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ile kızı Ayşe Handan DURSUN'un Çankaya'da Kemâl GÜNEŞ ve Şükrü ACAR'dan sırasıyla 2.500.000 ve 2.000.000 liraya iki daire satın aldıkları, bedellerinin Yılmaz TURAN tarafından ödendiği, Yılmaz TURAN ile Hilmi İŞGÜZAR arasında sıkı ilişkiler bulunduğu, toplanan delillerden anlaşılmaktadır. Bu duruma rağmen, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Yılmaz TURAN aracılığı ile Hema Şirketinden rüşvet aldığı sonucuna varılamamıştır. Her ne kadar Hasan İŞGÜZAR ve Ayşe Handan DURSUN için alınan dairelerin bedelleri Yılmaz TURAN tarafından ödenmişse de, Yılmaz TURAN'ın bu ödemeyi Sigorta fonlarının belli bankalara yatırılması karşılığında Hema Şirketinin gördüğü kolaylıklar nedeniyle ve Hema Şirketinden aldığı para ile yaptığı yolunda kesin deliller elde edilememiştir. Yılmaz TURAN'ın yurt dışında olması ve adresinin bilinmemesi nedeniyle soruşturmanın hiçbir evresinde dinlenmemiş olması, adıgeçenin Bakanla özel ilişkileri ve Bakanlığa

T.C.

E.1981/1

bağlı kuruluşlarla iş yapmak girişimlerinde bulunması, durumu daha da belirsiz hale getirmektedir. Ayrıca, Hilmi İŞGÜZAR'la Hema Şirketi arasındaki ilişki ve rüşvet anlaşmasının varlığı da saptanamamıştır.

Bu durumda; Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK fonlarını ilgili mevzuata, Yıllık Finansman-Yatırım Programlarına ve Bakanlar Kurulu ve Yönetim Kurulu Kararlarına aykırı olarak belirli bankalara yatırılmasını sağlamak suretiyle görevini kötüye kullandığı sabit olmuştur. Sanığın sıfatı ve suçun işleniş biçimi gözönünde tutulduğunda aşağı sınırın üzerinde bir ceza verilmesi uygun bulunmuştur.

Kurum eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU fonların bankalara aktarılması konusunda aktif bir rol oynamıştır. Mustafa ENGİNSU tecrübeli bir elaman olarak ilgili yasa ve kararname hükümleri uyarınca Devlet Yatırım Bankası tahvilinden ne miktar alınması gerektiğini, faiz oranlarının çok düşük de olsa bundan vazgeçilemiyeceğini, daha önceki yıllarda da aynı sorunla karşılaşıldığını, kendi düşüncesi doğrultusunda buna bir çözüm bulunamadığını bilmektedir. Bu duruma rağmen, faiz oranlarının düşüklüğünü bahane ederek tahvil alımını durdurmuş ve konunun incelenerek izlenecek yol hakkında bir karara varılmasını Yönetim Kurulundan istemiştir. Yönetim Kurulu, 7.4.1978 günlü toplantısında Devlet Yatırım Bankası tahvilleri faiz oranının Bakanlar Kurulunun faiz kaybını karşılayacak seviyeye çıkarmasına kadar, Kurum mevduatının 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu kararı ile öngörülen faiz oranlarını kabul eden bankalarda bırakılması konusunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesini kararlaştırmıştır.

Bakan Hilmi İŞGÜZAR tarafından Kurum Genel Müdürlüğüne yazılan yazılar altına sanık Mustafa ENGİNSU; "Genel Muhasebe Müdürlüğüne 28.2.1978 tarih ve 16214 sayılı Resmi Gazete'de yayınlanan 7/14687 sayılı kararname

E.1981/1

gereğince 3 yıl ve % 20 faizle hesap açılması uygundur. (Müdürler Kuruluna arza lüzum yoktur)" biçiminde açıklamada bulunmuştur. Oysa Genel Müdürlüğe anılan Yönetim Kurulu kararıyla, Kurum fonlarının bankalarda bırakılması konusunda yetki verilmiştir. Genel Müdür bu yetkiyi aşarak fonların bir bankadan çekilip öteki bir bankaya yatırılması yoluna gitmiştir. Öte yandan 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu'nun değişik 11/G maddesine göre Kurumca yapılacak işlerin ve aktedilecek sözleşmelerin bedelinin 500.000 lirayı geçmesi halinde bu konuda karar vermek yetkisi Yönetim Kuruluna ait bulunmaktadır. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, Yasanın bu açık hükmüne rağmen, konuyu Yönetim Kuruluna da getirmemiştir.

İddianamede, fonların Devlet Yatırım Bankası tahvillerine yatırılması yerine bankalarda bırakılması ve daha sonra bankalardan çekilen mevduatın başka bankalara aktarılması sanık Mustafa ENGİNSU yönünden iki ayrı görevi kötüye kullanma suçu olarak nitelendirilmişse de, sanığın tüm çabalarının Kurum fonlarının Devlet Yatırım Bankası tahvillerinin alımı için kullanılması yerine bankalara yatırılmasına yönelik olması karşısında eylemin bir suç oluşturduğu kanısına varılmıştır.

Belirtilen nedenlerden dolayı; eski Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun Kurum fonlarını ilgili mevzuata ve Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Programlarına ve Yönetim Kurulu kararına aykırı olarak bankalara yatırmak suretiyle görevini kötüye kullandığı anlaşılmıştır.

Suçun işleniş biçimi, aşağı sınırın üzerinde bir cezanın takdirini gerektirmiştir.

Sanık Mustafa ENGİNSU'nun hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçundan da cezalandırılması istenmişse de, sübut bulmadığından bu suçtan beraatına karar verilmelidir.

T.C.

E.1981/1

b) SANIKLAR EKREM ÖZKILIÇ, REFİK BAYDUR, SAVAŞ BENLİ, FEHMİ CÖNK, AHMET FUAT AZMİOĞLU VE MEHMET AKGEMCİ'NİN EYLEMLERİ:

Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun 22.3.1978 günlü taklif yazısı üzerine 7.4.1978 günü yapılan Yönetim Kurulu toplantısına katılan üyeler Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi CÖNK, Ahmet Fuat AZMİ-OĞLU ve Mehmet AKGEMCİ hakkında da görevi ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarından dava açılmıştır. Yönetim Kurulunca, "Devlet Yatırım Bankası tahvil faizlerinin, Kurum faiz kaybını karşılayacak seviyeye çıkarılıncaya kadar, halen mevduatımız bulunan bankalardaki vadeli ve vadesiz hesaplarımızın 28.2.1978 gün ve 16214 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 7/14687 sayılı Bakanlar Kurulu Kararıyla öngörülen faiz oranlarını ve ihtiyaç dolayısıyla, hesabın çözülmesi halinde, hesapta kalış süresine göre faiz oranı tatbik edilmesini kabul eden Bankalarda faiz oranları da dikkate alınmak suretiyle, bırakılması hususunda Genel Müdürlüğe yetki verilmesine" karar verilmiştir.

Görülüyor ki, Yönetim Kurulu üyesi olan sanıkların eylemleri, verdikleri kararla sınırlı kalmıştır. Sigorta fonlarının bir bankadan ötekine aktarılmasında katkıları olmadığı gibi, bu konuda Genel Müdüre yetki vermeleri de söz konusu değildir. Sanıklar, Genel Müdürün önerisi üzerine Kurum yararını gözönünde tutarak Devlet Yatırım Bankası tahvil faizlerinin Kurumun faiz kaybını önleyecek düzeye gelmesine kadar fonların bankalarda bırakılmasını kararlaştırmışlardır. Bu karara varırken herhangi bir kötü niyet veya kasıt altında hareket ettikleri yolunda bir delil de mevcut değildir. Bu durumda Yönetim Kurulu üyesi sanıkların görevi ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarından beraatlarına karar verilmesi gerekir.

IV- SSK EŞYALARININ ÖZEL HİZMETTE KULLANILMASI

İDDİA

Soruşturma Komisyonu Raporunun ilgili bölümünde; Eski Bakan

T.C.

E.1981/1

Hilmi İŞGÜZAR hakkında:

"Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğüne ait ve binnetice kamu eşyası niteliğini taşıyan masa, telefon etajeri, sehpa ve bir müdür koltuğunu evine götürüp özel hizmetinde kullanması nedeniyle TCK'nun 240." maddesinin uygulanması istenmiştir.

SAVUNMA

Sanık Hilmi İŞGÜZAR konuyla ilgili olarak:

Bakanlık görevi gereği geceleri geç saatlere kadar evde çalıştığını, bu durumu bilen Özel Kalem Müdürü Hasan ŞEKERER'in, evine kendisinden habersiz bazı büro malzemeleri getirdiğini, istifa ettiği 7.6.1979'dan sonra da bunları Hasan ŞEKERER aracılığı ile Kuruma iade ettiğini savunmuştur...

KURUM EŞYALARININ ÖZEL HİZMETTE KULLANILMASI OLAYINDA SANIĞIN EYLEMLERİ

Bakanın SSK'daki çalışma odasının döşenmesi gerekçesiyle 9.1.1979 da Bürokur'dan 22720 lira karşılığında Kurumca bir çalışma masası, bir makam koltuğu, bir sehpa ve bir telefon etajeri satın alınmıştır (Dosya:G-Dizi:141). Ancak, SSK yerine doğrudan Hilmi İŞGÜZAR'ın evine götürülerek işçi olarak çalışan Gülbeden GÜLDOĞAN'a imzası karşılığında teslim edilen bu eşyalar sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın Bakanlık görevinden ayrılmasına kadar evinde kalmıştır. Özel Kalem Müdürü Hasan ŞEKERER'in ifadesine göre bu eşyalar, daha sonra teslim edilmek üzere kendisi tarafından alınıp bir araca yüklenmişse de, Kurum'da kime teslim edildiği anlaşılamamıştır. Tanığın bu beyanları sanık tarafından doğrulanmıştır. Nitekim eşyaların bulunamaması nedeniyle Hasan ŞEKERER hakkında inancı kötüye kullanmaktan açılan dava, Ankara 1. Asliye Ceza Mahkemesinin 15.7.1980 günlü, 1980/377 esas sayılı kararı ile beraatle sonuçlanmıştır.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde:

"Hilmi İŞGÜZAR Bakan olunca Kurum'a ait masa, etajer, sehpa ve koltuk evine gönderilmiş ve bilâhare iade edilmiştir.

Eyleminde suç görülmediğinden bu hususta ötürü beraatine karar verilmesi gerekir" demiştir.

E.1981/1

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Bakanlığı esnasında geç saatlere kadar evinde çalıştığı, bu durumu bilen ilgililerin rahat bir çalışma ortamı hazırlamak düşüncesiyle bu mobilyaları yolladikları biçimindeki savunmasının aksini kanıtlayan ve büro mobilyası niteliğindeki bu eşyaların özel maksatla kullanıldığını gösteren mahkûmiyete yeterli kanıt elde edilemediğinden, sanığın bu suçtan beraatına karar verilmesi gerekir.

V- PROPAGANDA MAKSADIYLA KİTAP BASTIRILMASI

İDDİA

Soruşturma Komisyonu Raporunun ilgili bölümünde eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR hakkında:

"Direktif vererek Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne hazırlattığı 687.849,24.-TL. masrafı mucip ve muhtevası itibarıyla kendi propagandasını içeren "Türkiye'de Sosyal Güvenlik" adlı kitaptan 456 adedini seçim bölgesi olan Sinop'a gönderip dağıttırmak ve binnetice Kurum parası ile propagandasını yapmak; ayrıca masrafı 500.000.-TL.nı aştığı cihetle 4792 sayılı SSK Kanunu'nun ilgili hükümlerine göre alınması gereken Yönetim Kurulu Kararını aldırmamak suretiyle, TCK 240," maddesinin uygulanması istenmiştir.

SAVUNMA

Sanık Hilmi İŞGÜZAR "Türkiye'de Sosyal Güvenlik" adlı kitabın hiçbir zaman şahsi propagandası için yazılmış bir kitap olarak değerlendirilemiyeceğini, tamamen objektif bir kurul tarafından hazırlandığını, kitapta Atatürkçü görüşlere yer verildiğini, Atatürk'ün sosyal sigorta ve sanatkârlarla ilgili sözlerinin alındığını savunmuştur.

PROPAGANDA MAKSADIYLA KİTAP BASTIRILMASI OLAYINDA SANIĞIN EYLEMLERİ

Kültür Matbaacılık ve Yayımcılık Firması 30.9.1978 günlü, Sosyal Güvenlik Makamına başlıklı bir yazı ile, Bakanlığın ve bağlı kuruluşların çalışmaları ile Bakanın göreve başladığından o güne kadarki icraatını kapsayan bir kitap hazırlama önerisinde bulunmuştur (Dosya:G-Dizi:88).

Sosyal Güvenlik Bakanlığı, bu öneri üzerine SSK Genel Müdürlüğüne yolladığı 5.10.1978 günlü yazısıyla, "Bakanın emri üzerine" hazırlanacak kitap çalışmaları hakkında bilgi vermiştir (Dosya:C-Dizi:89).

Bakanlık, SSK ve Bağ-Kur elemanlarından oluşan Kitap Tetkik Komisyonu, 4.1.1979 günlü kararla "Türkiye'de Sosyal Güvenlik" adlı kitabın

E.1981/1

430.000 lira bedel karşılığında Kültür Matbaacılık Yayıncılık Firmasına ihalesini kararlaştırmıştır.

5000 adet bastırılan kitap, kağıt ve karton giderleriyle birlikte 685.569,24 liraya malolmuştur (Dosya:G-Dizi:69,70,75,80,90,101).

4792 sayılı Kanunun 11/G. maddesi uyarınca değeri 500 bin liradan fazla olan işler hakkında Yönetim Kurulu kararı alınması gerektiği halde, bu kuralın uygulama alanı dışında kalınması için baskı ve kağıt temini işleri ayrı ayrı yürütülmüştür.

Kitapta bulunan 142 adet fotoğraftan 87'si Bakana ait olduğu gibi, 282 sayfalık kitabın son 187 sayfasının Hilmi İŞGÜZAR'ın genelgelerine, demeçlerine, incelemelerine, konuşmalarına ve basın toplantılarına ayrıldığı görülmüştür. Bu kitaplardan 456 adedi 2280 lira posta masrafı Kurum bütçesinden ödenerek Bakanın seçim bölgesi olan Sinop il, ilçe ve köylerindeki muhtarlara ve diğer kişilere yollanmıştır.

Cumhuriyet Başsavcısı esas hakkındaki düşüncesinde:

"Ülkemizdeki bu tür davranışlar, üzerinde durulması gereken bir husustur.

Her kuruluşun yasaları, tüzük ve genelgeleri bir kitap halinde toplayarak yayınlaması, öğretici, eğitici yayın yapması takdire şayandır.

Ancak bir kuruluşun ve kişinin zaten görevi olan işleri yaptıktan sonra ben, şunları, şunları yaptım yolunda abartarak yayını yapması ne yazık ki Türkiye'de uygulanagelmekte olan ve bir an önce vazgeçilmesi gereken yanlış ve hatalı bir tutumdur.

Hilmi İŞGÜZAR da bu alışılagelmiş eylemi yapmıştır. Ancak fiilinde suç unsuru bulunmadığından bu eyleminden ötürü beraatine karar verilmesi" isteminde bulunmuştur.

"Türkiye'de Sosyal Güvenlik" isimli kitabın Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın ve bağlı kuruluşların çalışmalarını tanıtmaktan çok sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın propagandasını yapmayı amaçladığı anlaşılmakla birlikte, kitap içeriğinin sanık tarafından ya da onun talimatıyla bu şekilde saptandığı konusunda hükümlülüğüne yeter delil bulunamamıştır.

Öte yandan, baskı ve kağıt masraflarının biribirinden ayrılarak, işin SSK Yönetim Kurulundan geçmesinin önlenmesi konusunda Bakanın bir rolü olduğunu gösteren kanıt da elde edilememiştir. Bu durumda sanığın beraatına karar verilmesi gerekir.

T.C.

H Ü K Ü M

MALATYA, ÜSKÜDAR VE İSTANBUL-BOMONTİ'DEKİ TAŞINMAZ MALLAR ALIMINDAKİ YOLSUZLUKLAR:

I- Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'da, Bağ-Kur Genel Müdürlüğünce İstanbul-Bomonti'de taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevi kötüye kullandığı sübuta eren eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükte olan, 240. maddesi uyarınca takdiren ve teşdiden iki sene hapis, altıyüz lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne, temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına, aynı Kanunun 80. maddesi uyarınca takdiren cezası üçte bir oranında artırılarak sanığın iki yıl sekiz ay süre ile hapsine, sekizyüz lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne ve temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına;

Eylemin sübutunda ve hafifletici nedenler bulunmadığında oybirliği, tavsif, ceza miktarı ve memuriyetten yoksun bırakılmasında oyçokluğuyla,

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O. AKÇAKAYALIOĞLU ve Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU'nun, eylemin, Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesinde öngörülen rüşvet alma suçunu oluşturduğu ve sanığın bu madde gereğince cezalandırılması gerektiği,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU ve Necdet DARICIOĞLU'nun, cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden bulunmadığı,

3) Necdet DARICIOĞLU'nun ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınması gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

II- Eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın taşınmaz mal alımlarındaki görevi kötüye kullanma eylemlerine katılan sanık Kazım ERDEM'in hareketine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 64 ve suç tarihinde yürürlükte bulunan

E.1981/1

240. maddesi gereğince takdiren ve teşdiden bir yıl süre ile hapsine ve üçyüz lira ağır para cezası ile cezalandırılmasına, bir yıl süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, aynı Kanunun 80. maddesi gereğince cezası takdiren üçte bir oranında artırılarak bir yıl dört ay hapis, dörtyüz lira ağır para cezası ile hükümlülüğüne, bu cezası süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına oyçokluğuyla; 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun değişik 60/E maddesi uyarınca İstanbul Trafik Şubesince verilmiş olan 26.4.1972 günlü, 149829 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Ahmet ZEYNELOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Selâhattin METİN, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine katılma suçunun sabit olmadığı,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Selâhattin METİN, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden bulunmadığı,

3) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU'nun, cezayı azaltıcı takdiri nedenler bulunduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 59. maddesinin uygulanması gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

III- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sübuta eren eski Genel Müdür sanık Mustafa ENGİNSU'nun eylemine uyan, Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükte olan, 240. maddesi gereğince takdiren ve teşdiden iki sene hapis, altıyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına, aynı Kanunun 80. maddesi uyarınca verilen ceza takdiren üçte bir artırılarak iki sene sekiz ay hapis, sekizyüz lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne ve temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına, oyçok-

E.1981/1

luğuyla; 6085 sayılı Karayolları Trafik Kanunu'nun değişik 60/E maddesi uyarınca Ankara Trafik Şubesince verilmiş olan 15.6.1972 günlü, 83027 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına oybirliğiyle,

B) Sanık Mustafa ENGİNSU'nun taşınmaz mal alımlarında hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığı hususunda delil bulunmadığından Türk Ceza Kanunu'nun 510. maddesi uyarınca açılan davadan beraatına oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU'nun, eylemin Türk Ceza Kanunu'nun, 213. maddesinde öngörülen rüşvet alma suçunu oluşturduğu ve bu madde uyarınca sanığın cezalandırılması gerektiği,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU ve Necdet DARICIOĞLU'nun, cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

3) Selâhattin METİN ve Necdet DARICIOĞLU'nun, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasının uygun olacağı,

yolundaki karşıoylarıyla;

IV- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sabit olan Yönetim Kurulu eski üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun, eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi gereğince takdiren ve teşdiden bir yıl hapis, üçyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesi uyarınca Zonguldak Trafik Şubesince verilmiş olan 1.3.1958 günlü, 308 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına; sanığın ileride suç işlemiyeceği kanısı hasıl olmadığından erteleme isteğinin reddine, oyçokluğuyla, hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın miktarına göre 647 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesine olanak bulun-

E.1981/1

madığından istemin reddine, oybirliğiyle;

B) Söz konusu taşınmaz malların satın alınması işleminde sanığın hizmet nedeniyle inancı kötüye kullandığını kabule yeter delil bulunmadığından beraatına oybirliğiyle,

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU'nun, eylemin Türk Ceza Kanunu'nun 213. maddesinde öngörülen rüşvet suçunu oluşturduğu ve bu madde uyarınca sanığa ceza verilmesi gerektiği,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU'nun, sanığın hükümlülüğü için yeterli delil bulunmadığından beraatına karar verilmesi,

3) Ahmet ZEYNELOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Orhan ONAR, Selâhattin METİN, Mahmut C.CUHRUK, Necdet DARICIOĞLU ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden bulunmadığı,

4) Ahmet ZEYNELOĞLU, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, hükmedilen cezanın ertelenmesinin uygun olacağı,

yolundaki karşıoylarıyla;

V- Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevi kötüye kullanma suçuna katılan sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 64, suç tarihinde yürürlükte olan, 240. maddeleri uyarınca takdiren ve teşdiden bir sene altı ay hapis, sekizyüz lira ağır para cezası ile cezalandırılmasına, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. maddenin uygulanmasına yer olmadığına; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesi gereğince Malatya Trafik Şubesince verilmiş olan 2.8.1973 günlü, 6996 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına, oyçokluğuyla; hürriyeti bağlayıcı cezanın miktarına göre 647 sayılı Kanunun 4 ve 6. maddelerinin uygulanmasına olanak bulunmadığından bu konudaki istemin reddine oybirliğiyle;

T.C. Yüce Divan Başkanlığı

E.1981/1

KARŞIOYLAR:

Ahmet ZEYNELOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Selâhattin METİN, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanığın hükümlülüğü için yeter delil ve cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden bulunmadığı yolundaki karşıoylarıyla;

VI- A) Malatya taşınmaz mal alımları işlemlerinde sanıklar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin, görevlerini kötüye kullandıkları sübuta ermediğinden beraatlarına oyçokluğu ile;

B) Adıgeçen sanıkların eylemlerinde hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçunun öğeleri bulunmadığından beraatlarına, oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, sanık Ahmet Fuat AZMİOĞLU'nun eyleminin görevi savsama suçunu oluşturduğu,

2) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT ve Mehmet ÇINARLI'nın sanıklar Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ ve Savaş BENLİ'nin eylemlerinin de görevi savsama suçunu oluşturduğu,

3) H.Semih ÖZMERT ve Mehmet ÇINARLI'nın sanık Refik BAYDUR'un eyleminin de aynı nitelikte bulunduğu,

yolundaki karşıoylarıyla;

VII- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in, görevi kötüye kullanmaktan hareketine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi uyarınca altı ay hapis, ikiyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına oyçokluğuyla, üç ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına oybirliğiyle, 647 sayılı

T.C. TÜRKİYE BİRİNCİ DİVAN BAŞKANLIĞI

Yasanın 4. maddesi uyarınca kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmemesine, geçmişte hükümlülüğü bulunmayan sanığın cezasının ertelenmesi ileride cürüm işlemekten çekinmesine neden olacağı kanısını vermiş bulunduğundan, Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca ihtarat yapılarak, verilen cezanın 647 sayılı Kanunun 6. maddesi gereğince ertelenmesine oyçokluğuyla;

B) Sanıklar Ekspertiz Heyeti Üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in, görevlerini kötüye kullandıkları sabit olmadığından beraatlarına oyçokluğuyla,

C) (A) ve (B) bendlerinde adları geçen sanıkların hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçları sübuta ermediğinden beraatlarına oybirliğiyle,

KARŞIOYLAR:

1) Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Orhan ONAR ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanık Nihat BİLGİN'in beraatı,

2) Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Orhan ONAR, Selâhattin METİN, Mehmet ÇINARLI ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanık Nihat BİLGİN'in kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezasının paraya çevrilme isteminin kabulü,

3) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, Nahit SAÇLIOĞLU, Selâhattin METİN, Muammer TURAN, Mehmet ÇINARLI ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, adıgeçen sanığın cezasının ertelenmesi gerekmediği,

4) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI, Servet TÜZÜN ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, sanıklar Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in eylemlerinin görevi savsama suçunu oluşturduğu,

yolundaki karşıoylarıyla;

VIII- A) Üsküdar taşınmaz mal alımlarında görevi kötüye kullanma suçundan sanıklar, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyeleri Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in (Çekmegeli) hareketlerine uyan Türk Ceza Kanu-

nu'nun suç tarihinde yürürlükte bulunan, 230. maddesinin ikinci fıkrası uyarınca, üçer ay hapis cezasıyla cezalandırılmalarına, üçer ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmalarına, oyçokluğuyla; 6085 sayılı Yasanın değişik 60/E maddesi uyarınca Fehmi CÖNK'e Ankara Trafik Şubesince verilmiş olan 13.5.1963 günlü, 44222 sayılı; Ekrem ÖZKILIÇ'a Ankara Trafik Şubesince verilmiş olan 8.5.1974 günlü, 107182 sayılı; Mehmet AKGEMCİ'ye Eskişehir Trafik Şubesince verilmiş olan 20.10.1965 günlü, 7906 sayılı; Refik BAYDUR'a İstanbul Trafik Şubesince verilmiş olan 13.5.1966 günlü, 9686 sayılı; Savaş BENLİ'ye Ankara Trafik Şubesince verilmiş olan 10.11.1977 günlü, 204616 sayılı ve Mehmet Selâmi ÇEKMEGİL'e (Çekmegeli) Ankara Trafik Şubesince verilmiş olan 31.3.1976 günlü, 153409 sayılı şoför ehliyetnamelerinin ceza süresi kadar geri alınmasına, geçmişte hükümlülüğü bulunmayan sanıkların bu halleri ve ahlâki temayüllerine göre cezalarının ertelenmesi, ileride cürüm işlemekten çekinmelerine neden olacağı kanısını vermiş bulunduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca ihtarat yapılarak cezalarının 647 sayılı Kanunun 6. maddesi gereğince ertelenmesine oybirliğiyle, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarının paraya çevrilmesi isteklerinin reddine oyçokluğuyla,

B) Bu sanıkların üzerlerine atılan hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarının yasal öğeleri bulunmadığından beraatlarına oybirliğiyle;

C) Sanık Ahmet Fuat AZMİOĞLU'nun, Üsküdar arsaları alımı işlemlerine katılmamış bulunması nedeniyle üstüne atılan suçlardan beraatına oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Ahmet ZEYNELOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Orhan ONAR, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanıklar Mehmet AKGEMCİ, Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin beraatlarına karar verilmesi, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarının 647 sayılı Kanunun 4. maddesi

uyarınca para cezasına çevrilmesi,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU, Nahit SAÇLIOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Orhan ONAR, Muammer TURAN, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanıklar Fehmi CÖNK ve Mehmet Selâmi ÇEKMEGİL'in beraatlarına karar verilmesi, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların paraya çevrilmesi gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

IX- Bağ-Kur'la ilgili İstanbul Bomonti'deki taşınmaz mal alımında görevi kötüye kullanma suçu sabit olan sanık Bağ-Kur eski Genel Müdürü Cavit DİNÇEL'in hareketine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi uyarınca takdiren ve teşdiden bir yıl hapis, dörtyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına oyçokluğuyla; ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına, 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesi uyarınca Muğla Trafik Şubesince verilmiş olan 4.5.1960 günlü, 1859 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına; yasal olanak bulunmadığından hükmedilen hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmesi isteminin reddine, sanığın geçmişte hükümlülüğü bulunmaması ve cezasının ertelenmesi ileride cürüm işlemekten çekinmesine neden olacağı kanısını vermiş bulunduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca ihtarat yapılarak cezasının 647 sayılı Kanunun 6. maddesi gereğince ertelenmesine, oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU'nun, sanığın mahkûmiyetine yeter delil bulunmadığı,

2) Şevket MÜFTÜGİL, Ahmet ZEYNELOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Selâhattin METİN ve Necdet DARICIOĞLU'nun, cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

yolundaki karşıoylarıyla;

X- Bağ-Kur'un İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mal alımında görev-

T.C.

lerini kötüye kullanma suçundan sanıklar, Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski Üyeleri, Hüseyin Hüsnü ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL ve Fehmi GENÇ'in hükümlülüklerine yeter delil elde edilemediğinden beraatlarına oyçokluğuyla,

KARŞIOYLAR:

Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT ve Mehmet ÇINARLI'nın sanıkların eylemlerinin Türk Ceza Kanunu'nun, 230. maddesindeki görevi savsama suçunu oluşturduğu yolundaki karşıoylarıyla,

XI- A) Bağ-Kur'un İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mal alımında görevlerini kötüye kullanma suçundan sanıklar, Fiyat Takdir Komisyonu Başkan ve Üyeleri Yalçın ÖZALP, Mustafa SİVRİOĞLU ve Şevket ÇORBACIOĞLU'nun;

B) Kurumun İstanbul Bölge Müdürü Mustafa Zeki ÇINAR ve Şube Müdürü Mustafa Bülent ULUÇ'un;

C) Satınalma Komisyonu Başkan ve Üyeleri Yalçın TURHAN, Seyfi BOZAN, Seyit Abdullah TANRIKULU, Bekir ULUSOY ve Fikriye CENAN'ın;

D) Bağ-Kur Emlâk Müdürü Selâhattin GÜRLER'in;

hükümlülüklerine yeter delil elde edilemediğinden beraatlarına oybirliğiyle;

EŞREFPAŞA, BOYABAT, SİNOP İNŞAATLARI İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR:

I- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce, İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan Sağlık Tesislerinin müteahhidi Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanmak ve adıgeçenin fazla iştihkak almasını sağlamak karşılığında bir apartman dairesi satın aldığı ve oğlu adına tescilini temin ettirdiği, böylece rüşvet aldığı sabit olan eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesi gereğince beş yıl ağır hapis, 225/1. maddesi uyarınca tapu kaydına göre birmilyon ellibin liraya satın alındığı anlaşılan daire bedelinin beş misli, beşmilyon ikiyüzellibin lira ağır

T.C.

E.1981/1

para cezasıyla cezalandırılmasına, 227/2. madde gereğince temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına, eylemin sübutunda oybirliği, tavsifinde oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

Ahmet ZEYNELOĞLU, Orhan ONAR, Necdet DARICIOĞLU ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, toplanan delillerin sanığın Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesi ile cezalandırılmasına yeterli olmadığı, dosya içeriğine göre 240. maddesi uyarınca cezalandırılması gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

II- Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a Bakanlık yetki ve nüfuzunu kendi yararına kullanması için birmilyon ellibin lira rüşvet vererek apartman dairesi alınmasını sağladığı sabit olan müteahhit Ali YILDIZ'ın, eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 220. maddesi uyarınca bir yıl hapis, beşyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına; 225/2. madde uyarınca Hasan İŞGÜZAR adına kayıtlı İzmir Karataş Mahallesi, tapunun eski:634 yeni:6619 Ada, eski:20, yeni:19 parsel sayılı arsa üzerindeki apartmanın 4. kat 6 numaralı Dairesinin zoralımına oyçokluğuyla, 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesi gereğince İstanbul Trafik Şubesince verilen 23.2.1970 günlü, 84097 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Ahmet ZEYNELOĞLU ve Necdet DARICIOĞLU'nun, toplanan deliller karşısında sanığın beraatına karar verilmesi,

2) Orhan ONAR ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, eylemin Türk Ceza Kanunu'nun 64 ve 240. maddelerine uyduğu,

3) Selâhattin METİN'in müsadere hükmünün rüşvet olarak verildiği kabul olunan birmilyon ellibin lira üzerinden uygulanması gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

T.C.

E.1981/1

III- Rüşvet konusu daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizleyen ve bu suretle Türk Ceza Kanunu'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği sabit olan sanık Hasan İŞGÜZAR'a, fiili babası yararına işlemiş olması nedeniyle anılan maddenin son fıkrası uyarınca ceza tayinine yer olmadığına oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU'nun sanık Hasan İŞGÜZAR'ın rüşvet alma suçuna aracılık ettiği sabit olduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 226, 65 ve 213. maddeleri gereğince cezalandırılması,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU, Orhan ONAR, Selâhattin METİN, Necdet DARICIOĞLU ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, yeter delil bulunmadığından sanık Hasan İŞGÜZAR'ın beraatına karar verilmesi,

yolundaki karşıoylarıyla;

IV- Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İzmir Eşrefpaşa Hastane İnşaatının kontrol mühendisi, sanık Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı sabit olduğundan eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, olay tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi uyarınca takdiren ve teşdiden bir yıl hapis, dörtyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, bir yıl süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. madde gereğince cezası takdiren dörtte bir oranında artırılarak bir yıl üç ay hapis, beşyüz lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne, bu ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına, 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesi gereğince Erzincan Trafik Şubesince verilen 4.11.1976 günlü, 8274 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına oyçokluğuyla, hürriyeti bağlayıcı cezanın miktarına göre cezanın ertelenmesi isteminin kabulüne olanak bulunmadığına, oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI ve Servet TÜZÜN'ün, sanığın eyleminin Türk Ceza Kanunu'nun 340. maddesi kapsamına girdiği, bu madde

gereğince cezalandırılması,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU, Orhan ONAR, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

yolundaki karşıoylarıyla;

V- İzmir Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA'nın, düzenlediği hakediş raporlarıyla işlediği görevi kötüye kullanma suçuna katılan, sanık Ali YILDIZ'ın eylemine uyan, Türk Ceza Kanunu'nun 64, 240. maddeleri uyarınca takdiren ve teşdiden bir yıl hapis, dörtyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına; bir yıl süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. madde gereğince takdiren dörtte bir oranında artırma yapılarak bir sene üç ay hapis, beşyüz lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne, bu ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına, oyçokluğuyla; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesine göre İstanbul Trafik Şubesince verilen 23.2.1970 günlü, 84097 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına, oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Necdet DARICIOĞLU'nun sanığın beraatı,

2) H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI ve Servet TÜZÜN'ün, sanığın eyleminin Türk Ceza Kanunu'nun, 64, 340. maddeleri kapsamına girdiği, bu suretle cezalandırılması,

3) Ahmet ZEYNELOĞLU, Orhan ONAR, Selâhattin METİN, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

yolundaki karşıoylarıyla;

VI- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane İnşaatlarında görevini kötüye kullandığı sabit olan eski Genel Müdür Yardımcısı sanık Bekir Sami AKAY'ın eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükt bulunan, 240. maddesi uyarınca ve hafifletici nedenlerin varlığı da kabu

T.C.

E.1981/1

edilerek, üç ay hapis ve ikiyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, üç ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. madde uyarınca bu cezanın altıda biri artırılarak üç ay onbeş gün hapis, 233 lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına, oyçokluğuyla; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesine göre Kocaeli Trafik Şubesince verilen 30.12.1974 günlü, 17631 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına, oybirliğiyle; kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın 647 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince paraya çevrilme isteğinin reddine oyçokluğuyla, sanığın geçmişte hükümlülüğünün bulunmaması ve cezanın ertelenmesinin ileride cürüm işlemekten çekinmeşine neden olacağı kanısına varılmış olduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca ihtarat yapılarak cezasının 647 sayılı Kanunun 6. maddesi gereğince ertelenmesine oybirliğiyle;

B) Sanık hakkında resmi evrakta sahtecilik suçundan açılan kamu davasında eylemi sabit olmadığından bu suçtan beraatına, oybirliğiyle,

KARŞIOYLAR:

Şevket MÜFTÜGİL, Ahmet H.BOYACIOĞLU, Ahmet ZEYNELOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, Orhan ONAR ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanığın görevi kötüye kullanmaktan hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığı, verilen cezanın da para cezasına çevrilmesi gerektiği yolundaki karşıoylarıyla;

VII- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane İnşaatlarında görevini savsadığı sabit olan Kurum Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun, eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun olay tarihinde yürürlükte olan, 230/2. maddesi gereğince üç ay hapsine ve üç ay memuriyetten yoksun kılınmasına, cezasının 80. madde gereğince altıda biri artırılarak üç ay onbeş gün hapis cezasıyla cezalandırılmasına, bu süre kadar memuriyetten yoksun kılınmasına oyçokluğuyla; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesine göre Ankara Trafik Şubesince verilen 30.1.1971 günlü, 70542 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına, oybirliğiyle; kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın 647 sayılı

T.C.

Kanunun 4. maddesi gereğince para cezasına çevrilmesi isteminin reddine, sanığın geçmişte hükümlülüğünün bulunmaması ve cezanın ertelenmesinin ileride cürüm işlemekten çekinmesine neden olacağı kanısına varılmış olduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca ihtarat yapılarak cezasının 647 sayılı Kanunun 6. maddesi gereğince ertelenmesine, oyçokluğuyla;

B) Sanığın Türk Ceza Kanunu'nun 339. maddesine uyduğu iddia olunan eylemi sabit bulunmadığından bu suçtan beraatına oybirliğiyle,

KARŞIOYLAR:

1) Şevket MÜFTÜGİL, Ahmet H.BOYACIOĞLU, Ahmet ZEYNELOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanığın görevini savsamaktan hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığı, verilen cezanın da para cezasına çevrilmesi gerektiği;

2) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU'nun sanığın cezasının ertelenmesine bir neden bulunmadığı,

yolundaki karşıoylarıyla;

VIII- Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastaneleri İnşaatları nedeniyle görevi kötüye kullanmak ve sahtecilik suçlarından sanıklar Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin, üzerlerine atılan bu suçları işledikleri hakkında yeter delil bulunmadığından beraatlarına, sahtecilik suçundan oybirliği, görevi kötüye kullanma suçundan oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Servet TÜZÜN'ün, sanık Erol SÜER'in görevi kötüye kullanma suçundan hükümlülüğü için yeter delil bulunduğu,

2) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT ve Mehmet ÇINARLI'nın sanık Erol SÜER'in görevi savsadığı konusunda hükümlülüğüne yeter delil bulunduğu,

T.C.

3) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI, Servet TÜZÜN ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, sanıklar Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin görevlerini savsadıklarına yeter delil bulunduğu,

yolundaki karşıoylarıyla;

IX- Sosyal Sigortalar Kurumu İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında görevini kötüye kullanmaktan sanık Adnan KILIÇ'ın, hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına oybirliğiyle;

X- İzmir-Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri İnşaatlarında görevi kötüye kullanmak suçlarından sanık Hacı ANIT'ın, hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına oybirliğiyle;

XI- İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında görevi savsama suçundan sanıklar Zafer Seçim TUNCER ve Kemal TURAN'ın hükümlülüklerine yeter delil bulunmadığından beraatlarına oyçokluğuyla;

KARŞIOY:

Yekta Güngör ÖZDEN'in bu sanıkların görevlerini savsadıkları konusunda yeter delil bulunduğu ve hükümlülüklerine karar verilmesi gerektiği yolundaki karşıoyuyla;

XII- İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında görevi kötüye kullanma suçundan sanıklar Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ ve Sinan ERDOĞAN'ın üzerlerine atılan suçları işledikleri hususunda yeter delil bulunmadığından beraatlarına oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Yekta Güngör ÖZDEN'in sanıklar Rafet AÇIKGÖZ ve Bekir AYKAÇ'ın görevlerini savsadıkları konusunda yeter delil bulunduğu,

2) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, sanık Sinan ERDOĞAN'ın görevini savsadığı konusunda yeter delil bulunduğu,

yolundaki karşıoylarıyla;

XIII- İzmir-Eşrefpaşa ve Boyabat Hastane İnşaatlarında görevi kötüye kullanma suçlarından sanık Atillâ BİLEN'in, üzerine atılan suçlar-

T.C.

dan hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına, oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT ve Servet TÜZÜN'ün, sanık Atillâ BİLEN'in eylemlerinin sübuta erdiği,

2) Mehmet ÇINARLI ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, bu sanığın eylemlerinin görevi savsama niteliğinde bulunduğu,

yolundaki karşıoylarıyla;

XIV- Sinop ve Boyabat Hastaneleri İnşaatlarında görevini kötüye kullandığı ve resmi evrakta sahtecilik yaptığı iddiasıyla hakkında kamu davası açılan sanık Vahit ERUZ'un, üzerine atılan suçlar sübuta ermediğinden beraatına, görevini kötüye kullanmada oyçokluğu ve sahtecilikte oybirliğiyle,

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT ve Servet TÜZÜN'ün sanığın görevi kötüye kullanma suçunun sübuta erdiği,

2) Mehmet ÇINARLI ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, sanığın görevini savsadığının sübuta erdiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

XV- Sinop ve Boyabat Hastane İnşaatlarında, görevi kötüye kullanma suçları sabit olmayan sanık Şevki ÜLER'in, beraatına oyçokluğuyla,

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAYALIOĞLU, H.Semih ÖZMERT ve Servet TÜZÜN'ün, sanık Şevki ÜLER'in görevini kötüye kullandığı sabit olduğundan mahkûmiyeti gerektiği,

2) Mehmet ÇINARLI ve Yekta Güngör ÖZDEN'in, bu sanığın eyleminin görevi savsama niteliğinde olduğu ve hükümlülüğü gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

XVI- Boyabat Hastane İnşaatında görevi kötüye kullanma suçu sabit olmayan sanık Aziz TELCİ'nin beraatına, oybirliğiyle;

T.C.

E.1981/1

XVII- Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı nedeniyle görevi kötüye kullanma suçlarından sanık Metin KÖŞÜK'ün,

A) Mesafe ve klas tesbiti nedeniyle görevi kötüye kullanma suçları hakkında hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına oybirliğiyle,

B) Sosyal Sigortalar Kurumu Merkez elemanı olarak 2 numaralı hakediş raporundaki eyleminden ötürü hakkında açılan görevi kötüye kullanma davasında, hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına, oyçokluğuyla;

KARŞIOY:

(B) bendinde sözü edilen eylem sübuta erdiğinden sanığın Türk Ceza Kanunu'nun 230. maddesi uyarınca hükümlülüğü gerektiği yolundaki Yekta Güngör ÖZDEN'in, karşıoyuyla;

XVIII- A) Sinop Hastanesi İnşaatında Kontrol Mühendisi sanık Metin KÖŞÜK'ün, görevini kötüye kullanma suçu sabit olduğundan Türk Ceza Kanununun, suç tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi uyarınca altı ay hapis, ikiyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, altı ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, kısa süreli hapis cezasının 647 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince para cezasına çevrilme isteminin reddine, sanığın geçmişte hükümlülüğünün bulunmaması ve cezasının ertelenmesinin ileride cürüm işlemekten çekinmesine neden olacağı kanısına varılmış olduğundan Türk Ceza Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca ihtarat yapılarak cezasının 647 sayılı Kanunun 6. maddesine göre ertelenmesine, ertelemede oybirliği, paraya çevirmemede oyçokluğu ile;

b) Sanık Metin KÖŞÜK'ün, Türk Ceza Kanunu'nun 339. maddesi uyarınca açılan sahtecilik davasında hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına, oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU ve Mehmet ÇINARLI'nın, sanığın görevi

E.1981/1

kötüye kullanma olarak sabit görülen eyleminin Türk Ceza Kanunu'nun 340. maddesine girdiği ve bu madde ile ceza verilmesi gerektiği,

2) H.Semih ÖZMERT'in, sanık Metin KÖŞÜK hakkında Türk Ceza Kanunu'nun 339 ve 240. maddeleri ile bir eylemden açılan kamu davaları Türk Ceza Kanunu'nun 340. maddesine giren sahtecilik niteliğinde bulunduğundan, sanığın sadece bu madde ile cezalandırılması gerektiği,

3) Necdet DARICIOĞLU'nun, sanığa verilen kısa süreli hapis cezasının 647 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesi gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

XIX- Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop ve Boyabat Hastane İnşaatlarında resmi evrakta sahtecilik yapmaktan sanık Kontrol Mühendisi Sedat ZAİM'in, sabit olan eylemi görevi kötüye kullanma niteliğinde bulunduğundan hareketine uyan Türk Ceza Kanunu'nun, suç tarihinde yürürlükte olan 240. maddesi uyarınca takdiren ve teşdiden on ay hapis, dörtyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, on ay memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. madde gereğince verilen ceza takdiren beşte bir oranında artırılarak sanığın oniki ay hapis dörtyüzseksen lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne bu kadar süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, oyçokluğuyla; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesi uyarınca ceza süresi kadar Ankara Trafik Şubesince verilen 8.12.1977 günlü, 206590 sayılı şoför ehliyetnamesinin geri alınmasına oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI ve Servet GÜZÜN'ün, sanık Sedat ZAİM'in eylemine Türk Ceza Kanunu'nun 340. maddesinin uygulanması gerektiği,

2) Necdet DARICIOĞLU'nun, verilen cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

yolundaki karşıoylarıyla;

T.C.

E.1981/1

XX- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastanesi İnşaatında görevli Kontrol Mühendisleri sanıklar Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAİM'in eylemlerine katılan inşaat müteahhidi sanık Ali YILDIZ'ın bu eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 64 ve suç tarihinde yürürlükte bulunan 240. maddesi gereğince altı ay hapis ve ikiyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, altı ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. madde uyarınca ceza altıda bir oranında artırılarak yedi ay hapis, ikiyüzotuzüç lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına ve 6085 sayılı Kanunun 60/E maddesi gereğince, İstanbul Trafik Şubesince verilen 23.2.1970 günlü, 84097 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Necdet DARICIOĞLU'nun, sanık Ali YILDIZ'ın üstüne atılan suçlar sübuta ermediğinden beraatı gerektiği,

2) H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI ve Servet TÜZÜN'ün, sanık Ali YILDIZ'ın Türk Ceza Kanunu'nun 340. maddesi uygulanmak suretiyle cezalandırılması gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

B) Sosyal Sigortalar Kurumu Boyabat Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAİM'in eylemine katılan sanık Ali YILDIZ'ın sabit görülen hareketine uyan, Türk Ceza Kanunu'nun 64, suç tarihinde yürürlükte bulunan 240. maddeleri gereğince takdiren ve teşdiden on ay hapis ve dörtyüz lira ağır para cezası ile cezalandırılmasına, on ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına, 80. madde uyarınca ceza takdiren beşte bir oranında artırılarak oniki ay hapis, 480 lira ağır para cezası ile hükümlülüğüne, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınmasına; 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesine göre İstanbul Trafik Şubesince verilen 23.2.1970 günlü, 84097 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına, oyçokluğuyla;

T.C.

E.1981/1

KARŞIOYLAR:

1) Necdet DARICIOĞLU'nun, sanık Ali YILDIZ'ın üstüne atılan suçlar sübuta ermediğinden beraatı gerektiği,

2) H.Semih ÖZMERT, Mehmet ÇINARLI ve Servet TÜZÜN'ün, sanık Ali YILDIZ'ın Türk Ceza Kanunu'nun 340. maddesi uygulanmak suretiyle cezalandırılması gerektiği,

3) Orhan ONAR, Selâhattin METİN, Mahmut C.CUHRUK ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanığa verilen cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

yolundaki karşıoylarıyla;

XXI-)A) Sosyal Sigortalar Kurumu eski Genel Müdürü sanık Mustafa ENGİNSU'nun Sinop Hastanesi ve Hemşire Koleji inşaatı ihalesinde müteahhit Ali YILDIZ'ın geçici teminatını mevzuata aykırı olarak geri vermek suretiyle görevini kötüye kullanma suçu sübuta ermediğinden beraatına oyçokluğuyla;

B) Sanık Mustafa ENGİNSU'nun Sinop İnşaatında gerçeğe aykırı biçimde düzenlenen hakediş raporlarına dayanılarak ödeme yapılmasına yol açmak suretiyle görevini kötüye kullandığı konusunda hakkında yeter delil bulunmadığından beraatına, oybirliğiyle;

KARŞIOYLAR:

1) Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU, Nahit SAÇLIOĞLU ve Muammer TURAN'ın yukarıda (A) bendinde gösterilen eylem nedeniyle sanık Mustafa ENGİNSU'nun Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi,

2) Yekta Güngör ÖZDEN'in sanığın bu eylemi nedeniyle Türk Ceza Kanunu'nun 230. maddesi,

uyarınca cezalandırılması gerektiği yolundaki karşıoylarıyla;

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI:

I-Sosyal Sigortalar Kurumu Fonlarının ilgili mevzuata, Bankalar Kurulu kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Programlarına ve Yönetim Ku-

rulu Kararına aykırı olarak bazı bankalara yatırılmasını sağlamak suretiyle görevi kötüye kullanma suçundan sanık Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın, sübuta eren eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun suç tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi uyarınca takdiren ve teşdiden iki yıl hapis, sekizyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına, temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına, oyçokluğuyla;

KARŞIOYLAR:

1) Nahit SAÇLIOĞLU, Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU, H.Semih ÖZMERT, Servet TÜZÜN ve Yekta Güngör ÖZDEN'in sanığın sübuta eren eylemine Türk Ceza Kanunu'nun 213/2. maddesinin uygulanması gerektiği,

2) Ahmet ZEYNELOĞLU ve Necdet DARICIOĞLU'nun, sanığa verilen cezada aşağı sınırın aşılması için bir neden bulunmadığı ve memuriyetten yoksun kılınma cezasının hükümlülük süresi kadar verilmesi gerektiği,

yolundaki karşıoylarıyla;

II- A) Sosyal Sigortalar Kurumu Fonlarını ilgili mevzuata ve Bakanlar Kurulu kararına, Yıllık Finansman-Yatırım Programlarına ve Yönetim Kurulu kararına aykırı olarak bazı bankalara yatırmak suretiyle görevi kötüye kullanma suçundan sanık Kurum eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun sabit görülen eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun suç tarihinde yürürlükte bulunan, 240. maddesi uyarınca takdiren ve teşdiden iki yıl hapis sekizyüz lira ağır para cezası ile cezalandırılmasına, temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına, 6085 sayılı Kanunun değişik 60/E maddesine göre Ankara Trafik Şubesince verilen 15.6.1972 günlü, 83027 sayılı şoför ehliyetnamesinin ceza süresi kadar geri alınmasına, sübut ve tavsifte oybirliği, ceza uygulamasında oyçokluğuyla;

B) Sanık Mustafa ENGİNSU'nun üstüne atılan hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçu sübuta ermediğinden beraatına, oybirliğiyle;

T.C. DİVAN BAŞKANI

E.1981/1

KARŞIOY:

Ahmet ZEYNELOĞLU ve Necdet DARICIOĞLU'nun cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı ve mahkûmiyet süresi kadar memuriyetten yoksun kılınması gerektiği yolundaki karşıoylarıyla;

III- Sosyal Sigortalar Kurumu eski Yönetim Kurulu Üyeleri sanıklar Ekrem ÖZKILIÇ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ, Fehmi ÇÖNK, Ahmet Fuat AZMİOĞLU ve Mehmet AKGEMCİ'nin fonlar konusunda görevi ve hizmet nedeniyle inancı kötüye kullanma suçlarında hükümlülüklerine yeter delil bulunmadığından beraatlarına, oybirliğiyle;

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU EŞYALARININ ÖZEL HİZMETTE KULLANILMASI:

Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Sosyal Sigortalar Kurumuna ait eşyaları evinde kullandığı iddiasıyla Türk Ceza Kanunu'nun 240. maddesi uyarınca cezalandırılması istenmiş ise de sanığın bu eşyaları özel maksatla kullandığını gösteren ve savunmanın aksini belirleyen yeter delil elde edilemediğinden beraatına oybirliğiyle;

PROPAGANDA MAKSADIYLA KİTAP BASTIRMAK:

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Bakanlık döneminde kişisel propagandası maksadıyla Sosyal Sigortalar Kurumuna usulsüz harcamalar yaptırarak kitap bastırdığı ve dağıttığı iddiasıyla açılan davada sanığın hükümlülüğüne yeter delil bulunmadığından beraatına oybirliğiyle;

CEZALARIN İÇTİMAI:

Haklarında birden çok hükümlülük kararı verilen sanıklar;

1- SANIK HİLMİ İŞGÜZAR:

Rüşvet almaktan hüküm giydiği beş yıl ağır hapis, beşmilyon ikiyüzellibin lira ağır para cezası, temelli olarak memuriyetten yoksun kılınma; görevi kötüye kullanmaktan iki yıl sekiz ay hapis, sekizyüz lira ağır para cezası ve temelli olarak memuriyetten yoksun kılınma; ikinci kez görevi kötüye kullanmaktan iki yıl hapis, sekizyüz lira ağır para cezası ve temelli olarak memuriyetten yoksun kılınma cezalarının

T.C.

içtimaı gerektiğinden:

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın:

a) Türk Ceza Kanunu'nun 74/1. maddesi uyarınca beş yıl ağır hapis ve dört yıl sekiz ay hapis cezasıyla cezalandırılmasına,

b) Türk Ceza Kanunu'nun 72. maddesi uyarınca beşmilyon ikiyüzellibirbin altıyüz lira ağır para cezasıyla cezalandırılmasına,

c) Temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına;

2- SANIK MUSTAFA ENGİNSU:

Görevi kötüye kullanmadan giydiği iki yıl sekiz ay hapis, sekizyüz lira ağır para cezası, temelli olarak memuriyetten yoksun kılınma ve ceza süresi kadar şoför ehliyetnamesinin geri alınması; ikinci kez görevi kötüye kullanmaktan iki yıl hapis, sekizyüz lira ağır para cezası, memuriyetten temelli olarak yoksun kılınma ve ceza süresi kadar şoför ehliyetnamesinin geri alınması cezalarının içtima ettirilmesi gerektiğinden:

Sanık Mustafa ENGİNSU'nun:

a) Türk Ceza Kanunu'nun 71/1. maddesine göre aynı neviden olan hürriyeti bağlayıcı cezaların içtima ettirilerek dört yıl sekiz ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

b) Türk Ceza Kanunu'nun 72. maddesi uyarınca para cezalarının toplamı olan binaltıyüz lira ağır para cezası ile cezalandırılmasına,

c) Sanığın temelli olarak memuriyetten yoksun kılınmasına,

d) Türk Ceza Kanunu'nun 76 ve 77/5. maddeleri uyarınca şoför ehliyetnamesinin dört yıl sekiz ay süre ile geri alınmasına;

3- SANIK ALİ YILDIZ:

Rüşvet vermekten hüküm giydiği bir yıl hapis beşyüz lira ağır para cezası ve ceza süresi kadar ehliyetnamesinin geri alınması; memurların görevlerini kötüye kullanmak suçlarına katılmak ve birlikte işlemek suçlarından verilen bir yıl üç ay hapis, beşyüz lira ağır para

cezası, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınma ve şoför ehliyetnamesinin geri alınması, yedi ay hapis, ikiyüzotuzüç lira ağır para cezası, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınma ve şoför ehliyetnamesinin geri alınması, oniki ay hapis, dörtyüzseksen lira ağır para cezası, ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınma ve şoför ehliyetnamesinin geri alınması cezalarının içtimaı gerekmiş olduğundan:

Sanık Ali YILDIZ'ın:

a) Türk Ceza Kanunu'nun 71/1. maddesi uyarınca iki yıl yirmiiki ay hapis cezası ile cezalandırılmasına,

b) Türk Ceza Kanunu'nun 72. maddesi uyarınca para cezaları toplanarak sanığın binyediyüzonüç lira ağır para cezasıyla hükümlülüğüne,

c) Türk Ceza Kanunu'nun 76 ve 77/5. maddeleri uyarınca bir yıl yirmiiki ay süre ile memuriyetten yoksun kılınmasına,

d) Türk Ceza Kanunu'nun 76 ve 77/5. maddeleri uyarınca iki yıl yirmiiki ay süre ile şoför ehliyetnamesinin geri alınmasına,

e) Rüşvet olarak verilen para ile satın alınan apartman dairesinin zoralımına,

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın gözetim ve tutukluluk sürelerinin Türk Ceza Kanunu'nun 40. maddesi uyarınca cezasından mahsup edilmesine;

Kimi sanıklar hakkında Ankara 7. Asliye Ceza Mahkemesinde 1981/427 Esas sayı ile bakılmakta iken getirilip bu dava ile birleştirilen davanın ilk soruşturma evresinde yapıldığı saptanan altmışbin lira yargılama giderinin sanıklar Hilmi İŞGÜZAR, Kazım ERDEM ve Cavit DİNÇEL'den müteselsilen alınmasına oybirliğiyle;

Davaya katılmalarına karar verildiği 26.3.1981 tarihinde yürürlükte bulunan Avukatlık Asgari Ücret Tarifeleri Yönetmeliği gereğince onbin lira avukatlık ücretinin hüküm giyen sanıklardan Hilmi İŞGÜZAR, Kazım ERDEM ve Cavit DİNÇEL'den müştereken ve müteselsilen alınarak müdahil Bağ-Kur Genel Müdürlüğüne; onbin lira avukatlık ücretinin Cavit DİNÇEL dışındaki hüküm giyen diğer tüm sanıklardan müştereken ve

T.C.

E.1981/1

müteselsilen alınarak Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğüne verilmesine oybirliğiyle;

13.4.1982 tarihinde kesin olarak verilen karar hazır bulunan sanıklar ile vekillerinin yüzlerine karşı açıkça okunup anlatıldı.

13.4.1982

Başkan Şevket MÜFTÜGİL Karşıoy yazım eklidir	Başkanvekili Ahmet H.BOYACIOĞLU Karşıoy yazım eklidir	Üye Ahmet ZEYNELOĞLU Karşıoy yazım eklidir
Üye Nihat O.AKÇAKAYALIOĞLU Ölümü nedeniyle imzası alınamamıştır.	Üye Nabi SAÇLIOĞLU Karşıoy yazım eklidir.	Üye Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU Karşıoy yazım eklidir
Üye H.Semih ÖZMERT Karşıoy yazım eklidir.	Üye Orhan ONAR Karşıoy yazım eklidir	Üye Selâhattin METİN Karşıoy yazım eklidir
Üye Muammer TURAN Karşıoy yazımız eklidir	Üye Mehmet ÇINARLI Karşıoy yazım eklidir	Üye Mahmut C. CUHRUK Karşıoy yazım eklidir
Üye Necdet DARICIOĞLU Karşıoy yazım eklidir	Üye Servet TÜZÜN Karşıoy yazım eklidir.	Üye Yekta Güngör ÖZDEN Karşıoy gerekçem eklidir

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Kararın, "Malatya, Üsküdar ve İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mallar alımındaki yolsuzluklar" başlıklı bölümünün IX. kesimine ilişkin olup, birlikte karşıoy kullandığımız konuda Sayın Üye Selâhattin METİN tarafından; "Eşrefpaşa, Boyabat, Sinop inşaatları ile ilgili yolsuzluklar" başlıklı bölümünün VI-A ve VII-A kesimlerine ilişkin olup, birlikte karşıoy kullandığımız Sayın Başkanvekili Ahmet H.BOYACIOĞLU, tarafından açıklanan karşıoy gerekçelerine aynen katılıyorum.

Başkan
Şevket MÜFTÜGİL

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

YÜCE DİVAN
Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

I- Toplanan deliller, sanık Bekir Sami AKAY'ın görevini kötüye kullandığının kabulüne ve hakkında mahkûmiyet hükmü tesisine yeterli görülememiştir. Bundan başka, olayın cereyan tarzı ve bu sanığın gerek dosya içeriğinden anlaşılan gerek duruşmada bizzat saptanan kişiliği, hakkında hükmedilmiş bulunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanun'un 4. maddesi uyarınca ağır para cezasına çevrilmesinin yerinde ve Yasa Koyucunun da iradesine uygun olacağı kanaatini vermektedir.

Bu düşünce ve kanaatle, sanık Bekir Sami AKAY'ın hükümlülüğüne, ayrıca mahkûm edildiği kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince ağır para cezasına çevrilmemesine ilişkin olarak verilen çokluk görüş ve kararına karşıyım.

II- Keza elde olunan deliller, sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun görevini kasten ihmal ettiği kanaatini vermemektedir. Ayrıca bu sanığın kişiliği ve olayın oluş biçimi nazarı dikkate alındığında, hakkında hükmolunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca ağır para cezasına çevrilmesinin yerinde olacağı kanısını uyandırmıştır.

Sanık Abdurrahim TERZİOĞLU hakkındaki çoğunluk görüş ve kararına da bu nedenlerle katılmıyorum.

Ahmet H. BOYACIOĞLU
Başkanvekili

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI 1923

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'da, Bağ-Kur Genel Müdürlüğünce İstanbul-Bomonti'de taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevi kötüye kullandığı sübuta eren eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'a TCK'nun 240. maddesi gereğince tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden ulunmadığı;

2- Sanık Kazım ERDEM'in, eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın taşınmaz mal alımlarındaki görevi kötüye kullanma suçuna katıldığı dosya içeriğine göre sabit olmadığından beraatına karar verilmesi gerektiği;

3- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sübuta eren eski Genel Müdür sanık Mustafa ENGİNSU'ya TCK'nun 240. maddesi gereğince tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına neden bulunmadığı;

4- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde eski Yönetim Kurulu üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU'nun dosya içeriğine göre görevini kötüye kullanma suçu sübuta ermediğinden beraatına karar verilmesi;

5- Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU'nun Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullanma suçuna katıldığı dosya içeriğine göre sübuta ermeyen sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün beraatına karar verilmesi;

6- Üsküdar'da taşınmaz mal alımlarında görevi kötüye kullanma suçundan sanıklar Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyeleri

T.C.

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in dosya içeriğine göre suçları sabit olmadığından beraatlarına karar verilmesi;

7- Bağ-Kur ile ilgili İstanbul-Bomonti'de taşınmaz mal alımında görevini kötüye kullanma suçu sabit olan sanık Bağ-Kur eski Genel Müdürü Cavit DİNÇEL'e TCK'nun 240. maddesi gereğince verilen cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı;

8- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'ta yaptırılmakta olan sağlık tesislerinin müteahhidi Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanmak ve adıgeçenin fazla istihkak almasını sağlamak karşılığında bir apartman dairesi satın aldığı ve oğlu adına tescilini temin ettiği iddiası dosya içeriğine göre görevini kötüye kullanma niteliğinde olduğundan sanık eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın TCK'nun 240. maddesi gereğince tecziyesi gerektiği;

9- Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a bakanlık yetki ve nüfuzunu kendi yararına kullanması için birmilyon ellibin lira rüşvet vererek apartman dairesini almasını sağlama suçu dosya içeriğine göre sabit bulunmadığından Ali YILDIZ'ın beraatına karar verilmesi gerektiği;

10- Rüşvet konusu daireyi kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle gizleyen ve bu suretle TCK'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği dosya içeriğine göre sabit olmayan Hasan İŞGÜZAR'ın beraatına karar verilmesi gerektiği;

11- Sosyal Sigortalar Kurumu İzmir-Eşrefpaşa hastane inşaatının kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı dosya içeriğine göre sabit olmadığından beraatına karar verilmesi gerektiği;

T.C. YÜKSEK DİVAN BAŞKANLIĞI

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

12- İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı kontrol mühendisi Cahit ÖZKARA'nın düzenlediği hakediş raporları ile işlediği görevi kötüye kullanma suçundan dolayı TCK'nun 240. maddesi gereğince hakkında tayin edilen cezanın aşağı sınırının aşılması için bir neden olmadığı;

13- Sosyal Sigortalar Kurumu hastane inşaatlarında görevini kötüye kullandığı dosya içeriğine göre sabit olmayan eski Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY'ın beraatına karar verilmesi gerektiği;

14- Sosyal Sigortalar Kurumu hastane inşaatlarında görevini savsadığı dosya içeriğine göre sabit olmayan Kurum Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun dosya içeriğine göre suçu sabit olmadığından beraatına karar verilmesi gerektiği;

15- Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının ilgili mevzuata, Bakanlar Kurulu kararına, yıllık finansman-yatırım programlarına ve Yönetim Kurulu kararına aykırı olarak bazı bankalara yatırılmasını sağlamak suretiyle görevini kötüye kullanmak suçundan sanık Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a, sübuta eren eyleminden dolayı TCK'nun 240. maddesine göre tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden olmadığı ve memuriyetten yoksun kılınma cezasının hükümlülük süresi kadar verilmesi;

16- Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarını ilgili mevzuata ve Bakanlar Kurulu kararını, yıllık finansman-yatırım programlarına ve Yönetim Kurulu kararlarına aykırı olarak bazı bankalara yatırmak suretiyle görevi kötüye kullanmak suçundan sanık Kurum eski Genel Müdürü Mustafa ENGİNSU'nun sabit görülen eylemi dolayısıyla TCK'nun 240. maddesi gereğince hakkında tayin olunan cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden olmadığı ve ceza süresi kadar memuriyetten yoksun kılınması gerektiği;

oyundayım.

Üye

Ahmet ZEYNELOĞLU

YÜCE DİVAN
Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Heyeti Başkanı olan sanık Nihat BİLGİN'e görevini kötüye kullanmak suçundan verilen mahkûmiyet kararının ertelenmesine;

a- Sanığın uzun yıllar bu kurumda çalışmış deneyimli bir memur olması,

b- Buna rağmen gerekçeli kararda açıklandığı üzere, kendi kurumundan çok satıcıların menfaatlerini gözeten bir tutum izler duruma girmek suretiyle görevini kötüye kullanmış bulunması karşısında böyle bir sanığın, bu atıfetten yararlandırılmasının erteleme müessesesinin amacına uygun düşmeyeceği kanaatinde olduğumdan; karşıyım.

2- Üsküdar taşınmaz mal alımlarında görevini ihmâl etmek suçundan hükümlülüklerine karar verilen Yönetim Kurulu Üyelerinden Dr. Fehmi CÖNK ile Mehmet Selami ÇEKMEGİL'in dava konusu olaydaki fiil ve hareketlerinde cürüm kastı bulunmadığı ve bu sebeple beraetlerine karar verilmesi gerektiği kanaatine vardığımdan; ayrıca sanıklar için özellikle kararda açıklanan durum ve tutumları karşısında, mahkûm edildikleri kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarının paraya çevrilmesinin daha uygun olacağını düşündüğümden, aksine tecelli eden çoğunluk oyuna karşıyım.

3- 200 milyon lira keşif bedelli SSK Sinop Hastane ve Hemşire Koleji İnşaatı ihalesinde sanık yüklenici Ali YILDIZ'ın 6.014.000.-TL. tutan geçici teminatını Kuruma irat kaydetmesi gerekirken mevzuata aykırı olarak geri veren SSK eski Genel Müdürü sanık Mustafa ENGİNSU'nun fiili, görevini kötüye kullanmak suçunu oluşturduğu halde, beraeti-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

ne karar verilmesine, Sayın Üye Muammer TURAN'ın karşıoy yazısındaki gerekçelerle muhalifim.

4- Sosyal Sigortalar Kurumu'na ait fonların bazı bankalara usulsüz ve icapsız olarak aktarılmasının sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın etkisi ile meydana geldiğine, Yüce Divan'ca kanaat getirilmiş, ancak, sanığın fiili, çoğunluk tarafından, görevini kötüye kullanmak olarak nitelendirilmiştir.

Hema Traktör Sanayi ve Ticaret Anonim Şirketi'nin yurt dışından ithal ettiği traktörlerin bedellerinin vadesinde şirket tarafından ödenemeyip, borcun Yapı ve Kredi Bankası ile Vakıflar Bankası kaynaklarından yararlanılarak ödenmesi, vadelere paralel tarihlerde ise S.S.Kurumu tarafından bu bankalara 900 milyon TL. yatırılması, keza aynı tarihlerde Hema'nın ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a 4.600.000.-TL ödemesi , Yılmaz TURAN'la Hilmi İŞGÜZAR arasında sıkı ilişki bulunduğunun anlaşılması ve o tarihlerde (18.7.1978) Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR'la, kardeşi Ayşe Handan DURSUN'a, Çankaya Ant Sokakta alınan iki dairenin bedelinin Yılmaz TURAN tarafından ödendiğinin sübuta ermesi; rüşvet suçunun Türk Ceza Kanunundaki tanımı ve bu suçun da zina, casusluk v.s. gibi somut delilleri kolay bulunmadığı için sübutuna mutlaka kira sözleşmelerindeki cinsinden rüşvet mukaveleleri ile değil fakat bunun varlığını kabul ettirecek delillerin yanısıra olayların cereyan tarzı, karine, emare ve mantıki istidlâllerle de gidilmesinin mümkün olması yani suçun mahiyetinin vicdani kanaate geniş ölçüde yer vermesi nedenleriyle sanığın suçunun TCK 213/2. maddesine uyduğu kanaatine vardığımdan aksine beliren çoğunluk oyuna karşıyım.

Üye
Nahit SAÇLIOĞLU

YÜCE DİVAN
Esas sayısı : 1981/1
Karar Sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

MALATYA, ÜSKÜDAR ve İSTANBUL-BOMONTİ'DEKİ TAŞINMAZ MALLAR ALIMINDAKİ YOLSUZLUKLAR:

I- Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın bu yolsuzluklardaki eyleminin niteliği:

Milli Güvenlik Konseyi'nin 2.2.1981 günlü 8 sayılı kararının dayanağı olan, (9/1) numaralı Soruşturma Komisyonu Raporunda, Malatya, Üsküdar ve İstanbul Bomonti'deki taşınmaz mal alımlarında sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Kazım ERDEM'den rüşvet aldığı ileri sürülerek TCK'nun 213/2 ve 225. maddelerine göre Yüce Divan'a sevki önerilmiş, Yüce Divan'da yapılan yargılamada, Cumhuriyet Başsavcılığınca eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın TCK'nun 240. ve 80. maddeleri ile cezalandırılması istenilmiştir.

Yüce Divan çoğunluğunca, bu taşınmaz mal alımları işlemlerinde, görevi kötüye kullandığı sabit görülen sanık Hilmi İŞGÜZAR TCK'nun 240. ve 80. maddeleriyle cezalandırılmıştır.

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın eyleminin görevi kötüye kullanma ile ilgili TCK'nun 240. maddesine ya da 213/2. maddesindeki yasal olmayan bir işi yapmak üzere rüşvet alma niteliğinde olup olmadığı üzerinde durulmalıdır.

TCK'nun 202. madde ile başlayan 281. maddede son bulan fasılları, "Üçüncü bâb"ı oluşturan "Devlet Aleyhine İşlenen Cürümler"e dahil bulunmaktadır. Bu cürümler arasında rüşvet alma, rüşvet verme, rüşvete aracılık etme, memurun görevi kötüye kullanma eylemleri de yeralmaktadır.

9.7.1961 günlü, 334 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Anayasasının 105. maddesinin ikinci fıkrasında, her bakanın, yetkisi içindeki işlerden ve emri altındakilerin eylem ve işlemlerinden ayrıca sorumlu olduğu esası kabul edilmiştir. Bu siyasî sorumluluk yanında, Anayasa ve yürür-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

lükteki kanunlarda bakanların hukukî ve cezaî sorumluluklarını ortadan kaldıran bir hüküm bulunmamaktadır. Kamu hizmetini üstlenen kişilerin hakları kadar, sorumluluklarının da bulunması "yasalara uyma", "hukuk nizamına bağlı olma" ilkesinin bir sonucudur.

TCK'nun, rüşveti tanımlayan 211. maddesinde "Hükûmete... ait bir işle tavzif..." edilenler arasında bakanların bulunmadığı ileri sürülemez. TCK'nun 279. maddesinin anlamı da, uygulama bakımından bakanların memur sayıldığını doğrulamaktadır. Demek oluyor ki, bir bakanın, bakanlığına bağlı, bir kuruluşun işlemlerinde yolsuzluğu saptandığı takdirde, rüşvet alma ve görevi kötüye kullanma gibi suçlardan yargılanıp cezalandırılması yoluna gidilebilir.

Sosyal Güvenlik Bakanlığının kuruluş kanununun olmaması, 4792 sayılı Kanuna tabi Sosyal Sigortalar Kurumu ile 1497 sayılı Kanunla kurulan Bağ-Kur'un çalışmalarını yönetim kurulları ve diğer organlar eliyle sürdürmeleri, kendi işlerliklerini kendileri sağlayan birer ünite olmaları, bu kuruluşların Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı olmadığı anlamına gelmez. Vesayet makamı sıfatıyla denetim görevi bulunan bakanın doğrudan ya da dolaylı olan eylem ve işlemlerinin yapacağı girişimlerin kurumların çalışmalarına etkili olacağı tartışılmayacak kadar açıktır. Bu nedenle, bu iki kurumun taşınmaz mal alımlarında bakanın sağladığı kişisel "menfaat"in rüşvet alma niteliğinde olup olmadığı üzerinde durulmalıdır.

Toplanan delil ve belgelere göre eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın 400 bin lirayı aşan otel giderleri ile terzi ve mobilya paralarının, hakkında rüşvet vermekten kamu davası açılan, taşınmaz malların satımını organize eden, sanık Kazım ERDEM tarafından ödendiği, saptanmıştır. Yürürlükteki mevzuatı, bilerek, yanlış uygulayan ve uygulatan Bakanın eylemi görevi kötüye kullanma suçunu oluşturur. Ancak, taşınmaz mal alımın-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

da az önce değinildiği gibi sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın "menfaat" sağladığı, ortaya çıkmıştır. Kararın olaylar kısmında yasal olmayan işlemlerin gelişim biçimi açıklandığı için bu yönü tekrarlamaya gerek görülmemiştir. Eski Bakanın eylemi, yasal olmayan bir işi yapma karşılığı rüşvet alma olarak gerçekleşmiştir.

Bu nedenle TCK'nun 213/2. maddesi yerine TCK'nun 240. maddesi uyarınca uygulama yapılmasına karşıyım.

II- Toplanan deliller eski Bakan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın ve Sosyal Sigortalar Kurumu eski genel müdürü sanık Mustafa ENGİNSU'nun tutum ve etkisini ortaya koyduğuna göre SSK Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in görevi kötüye kullanma suçundan beraatına karar verilmesi gerekir.

334 sayılı Anayasanın 125. ve 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'nun 11. maddelerinde bir memurun kanunsuz emri yerine getirmeyerek, yazılı emir verilmesini istemesi öngörülmüştür. Ancak, sanık memurun o tarihte, içinde bulunduğu koşullar bakımından bu yolu seçmesi olanak dışıdır. Görevden alınma gibi bir endişe içerisinde olan, hiçbir güvencesi bulunmayan bir memurdan yukarıda sözü edilen hükümler uyarınca yazılı emir isteme girişimi beklenmemelidir. Yaptığı işlemlerde özel bir saikle hareket ettiği, adları geçen sanıkların eylemlerine bilerek katıldığı da sabit değildir. Sanığa 647 sayılı Kanunun 6. maddesinin uygulanması nedeniyle aynı gerekçe ile kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezasının 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesi gerekir.

Bu nedenlerle, sanık Nihat BİLGİN hakkındaki karara katılmıyorum.

III- Üsküdar arsaları alım işlemlerinde, SSK Yönetim Kurulu üyeleri Mehmet AKGEMCİ, Ekrem ÖZKILIÇ ve Refik BAYDUR'un özel bir çaba gösterdikleri, maksatlı hareket ettikleri, birleştirilmesi mümkün hale getirilmeyen parsellerin alınmasında kayırma yoluna gittikleri anlaşıla-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

mamıştır, Sanık Nihat BİLGİN'le ilgili karşıoy yazısının son kısmı, bu sanıklar için de söz konusudur.

IV- BOMONTİ arsasının alımından dolayı Bağ-Kur eski genel müdürü sanık Cavit DİNÇEL'in, beraatlarına karar verilen yönetim kurulu üyelerinin eylemlerini aşan ve görevi kötüye kullanma suçunu oluşturan bir eylemi, toplanan delillerle sübuta ermiş olarak kabul edilemez. Sanığın, Kent Otelde karşılaştığı Kazım ERDEM'e arsayı alabileceklerinden söz etmesi, alımdan sonra peşin ödeme, yapının bitim ve teslim tarihine kadar bir yüzde ilâvesi mahkûmiyete yeter sayılamaz. Sanığın Kurumu zararlandırmak, satıcıya yarar sağlamak istediği, "özel kasıt"la hareket ettiği gerçekleşmemiştir. Cezanın "şahsiliği" ilkesi karşısında davranışları, eylem ve işlemleri cezanın aşağı sınırının aşılmasını da gerektirmemektedir.

Bu nedenle mahkûmiyete ve uygulamaya karşıyım.

<u>EŞREFPAŞA, BOYABAT, SİNOP İNŞAATI İLE İLGİLİ YOLSUZLUKLAR:</u>

I- Toplanan deliller, Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane İnşaatlarında eski genel müdür yardımcısı sanık Bekir Sami AKAY'ın TCK'nun 240. ve 80. maddeleriyle cezalandırılmasına yeterli bulunmamaktadır. İnşaatla ilgili ünitelerin bu sanığın görev alanına konulmuş olması, görevi kötüye kullandığını ispatlayamaz. Bekir Sami AKAY'ın, hakediş raporlarının incelenmesi, indirme ve yükseltme yoluna gidilmesi, kontrol mühendislerinin hastane inşaat yerlerinde görevlendirilmeleri gibi işlemlerde özel bir maksatla hareket ettiği sübuta ermemiştir. Tanık sözleri, sanığın bu suçu işlemediğine ilişkin savunmasını doğrulamaktadır. "Ben mühendislerimi ezdirmem" diyen sanık, görev süresi içerisinde ağır koşullar içerisinde, görevini yapmaya çalışmış bulunmaktadır. Bayındırlık işleri genel şartnamesinin 33. maddesinin beşinci fıkrası ile SSK'nun İnşaat İşleri talimatının 13. maddesinin 1/g bendi uyarınca

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

hakediş raporlarının merkezde incelenmesi ve düzeltilmesi sırasında "Bakan böyle istiyor" demiş olması sanığın keyfi hareket ettiğini, bilerek yüklenici sanık Ali YILDIZ'ı koruduğunu, böylece, görevi kötüye kullandığını ispatlayan mahkûmiyete yeter bir delil sayılamaz.

Bu nedenle sanık Bekir Sami AKAY'ın cezalandırılmasına, verilen kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın paraya çevrilmesine karşıyım.

II- Sosyal Sigortalar Kurumu Hastane inşaatlarında görevini savsadığı nedeniyle TCK'nun olay tarihinde yürürlükte bulunan 230/2, 80. maddeleri uyarınca hüküm giyen SSK Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun, görevini yasal olarak yerine getirdiği hususundaki savunması, tanık sözleri, hakediş raporları ve diğer belgelerle doğrulanmıştır. Sanığın görevini yapmadığı ya da geç yaptığı hususunda hükümlülüğünü gerektiren yeter delil elde edilememiştir. Suçun manevi öğesi olan kastın varlığını gösteren delil de bulunmamaktadır. İzmir-Eşrefpaşa hastane inşaatı kontrol mühendisliğine, Temmuz 1978'de atanan Cahit ÖZKARA'nın bu atama işlemine karşı olan sanık Abdurrahim TERZİOĞLU ile aynı dairede çalışıp hakediş raporlarını inceleyen diğer sanıkların beraatları da suçu sabit olmayan bu sanığın durumunu açıklığa kavuşturmaktadır.

Kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 6. maddesinin uygulanmasında gözönünde tutulan gerekçeye dayanılarak, 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesi gerekir.

Bu açıklama ile çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

SOSYAL SİGORTALAR KURUMU FONLARININ BANKALARA AKTARILMASI:

Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın bu olayda görevi kötüye kullandığı Yüce Divan çoğunluğunca kabul edilerek TCK'nun 240. maddesi uyarınca

T.C. Yüce Divan Başkanlığı

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

cezalandırılması yoluna gidilmiştir. Toplanan deliller karşısında eylemin niteliğinin belli edilmesi gerekir.

Fonların yasal olmayan dağıtımı ile ilgili olarak Ant Sokakta satın alınan iki daire için ayrıca bir soruşturma yapmaya gerek kalmadan duruşmada toplanan deliller olayın aydınlanmasına, sanığın eyleminin niteliğini belirlemeye yeterli bulunmaktadır.

Bir memur tarafından kanunen ve nizamen yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmak veya yapmamak için alınan ve başkalarına aldırılan para, hediye (eşya) ve her ne suretle olursa olsun temin edilen sair menfaatlerin rüşvet olduğu TCK'nun 211. maddesinde açıklanmıştır. Tanık sözlerinin ve dosyadaki belgelerin bu açıdan değerlendirilerek CYUK'nun 258. maddesi uyarınca, değişen suç niteliğine göre, esas hakkındaki düşüncede olduğu gibi TCK'nun 213/2. maddesinin uygulanması gerekli bulunmaktadır. Süregelen uygulama, bu tür suçlarda ayrıca dava açılmayacağını doğrulamaktadır.

Açıklandığı üzere TCK'nun 213/2. maddesi yerine, 240. madde ile yapılan uygulamaya katılmıyorum.

Üye
Hüseyin KARAMÜSTANTİKOĞLU

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sanık Kazım ERDEM, Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz malların SSK'ya satışı işinde, malsahibi Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün aracısı, Bomonti'deki arsa üzerine yapılacak işhanının yine aynı Kuruma satışında da Şark Yağ ve Boya Fabrikaları Anonim Şirketinin yetkililerinden birisi sıfatıyla hareket etmiştir.

Sanık Kazım ERDEM'in, sanık Hilmi İŞGÜZAR için yapmış olduğu harcamaların her türlü ağırlama boyutlarını aştığı; bu harcamaların sanık Hilmi İŞGÜZAR'ı etkisi altına alarak Bakanlık ve bağlı kuruluşlardaki işlerini kolaylıkla yürütmeye; özellikle sözkonusu satışlar dolayısıyla işlenen yolsuzluklara sanık Bakanın göz yummasını ve denetleme görevini yerine getirmekten kaçınmasını sağlamaya matuf olduğu ve bunlarda da başarı sağladığı, kabul edilmiştir.

Türk Ceza Kanunu'nun 64. maddesinin ikinci fıkrasındaki azmettirme, bir kimsenin iradesi üzerinde müessir olarak, ona, belirli bir suçu işlemeye karar verdirmektir. Azmettirmede temel unsur, azmettirenin maddî aslî failin iradesi üzerinde icra eylediği kesin tesirdir: O suretle ki, azmettiren kişinin suçun işlenmesinde başlıca âmil olması ve maddi aslî faili adeta bir alet gibi kullanmasıdır. Bu itibarla, azmettiren kişi ile azmettirilen kişi arasındaki münasebetin mahiyeti, her birinin irade kuvvetlerinin derece farkı, telkin etmek, edilmek kabiliyeti ve bu gibi diğer unsurlar nazara alınmalıdır.

Sosyal Güvenlik Bakanlığına bağlı kuruluşlara söz konusu taşınmaz malların değerlerinin çok üstünde satılması, kanun ve yönetmeliklere aykırı birtakım olanakların sağlanması düşüncesiyle de olsa, rüşvet ver-

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı:1982/2

me suçunu oluşturmadan, ağırlama görünümü altında, sanık Bakanın birtakım giderlerinin, sanık Kazım ERDEM tarafından karşılanması, onda, suç işleme niyet ve kararını yaratmaya elverişli bir araç olduğu görüşünde değilim:

Sanık eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın kişiliği, tahsil derecesi, özellikle biri hukuk olmak üzere iki fakülte bitirmiş olması, memuriyet ve siyasette elde ettiği bilgi ve deneyler gözönünde bulunursa, onun, sanık Kazım ERDEM'in etkisi altında kaldığı ve adeta bir aleti gibi hareket ettiği, düşünülemez.

Bu nedenlerle sanık Kazım ERDEM'in söz konusu görevi kötüye kullanma suçunun işlenmesinde manevi aslî fail olduğu hakkındaki,

2- Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK tarafından Üsküdar'daki taşınmaz malların SSK'na satımında, Yönetim Kurulu eski Üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun İstanbul Hilton Oteli'nde kaldığı günlere ait giderlerin karşılanmış olması, onu, görevi kötüye kullanma suçunu işlemeye azmettirdiğinin kabulüne yeter delil teşkil etmediği kanısındayım. Bu nedenle, Kazım ERDEM'in söz konusu suçun işlenmesinde manevi aslî fail olduğu hakkındaki,

3- SSK Yönetim Kurulu eski Üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ'nin Malatya'daki taşınmaz mal alımında, Genel Müdürlük önerisini, görevlerinin gerektirdiği şekilde incelemedikleri, özellikle Kurumun Malatya'da rant tesisine gereksinmesi olup olmadığı hususu üzerinde durmadıkları, yönetmelik hükümlerine uymayan ekspertiz raporunu geçerli gördükleri ve sonuçta inşa halindeki bir taşınmaz malın alınmasına karar vererek Kurumun zarara uğramasına neden oldukları sübuta ermiştir.

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı:1982/2

Bu nedenlerle adigeçenlerin beraat ettirilmeleri hakkındaki,

4- Bağ-Kur'un İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mal alımında, Yönetim Kurulu eski Üyeleri Hüseyin ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL ve Fehmi GENÇ'in, satınalma komisyonu kararında bulunmadığı halde, arsa bedelinin ödenmesine ve yapılacak işhanı için avans verilmesine karar vermeleri ve bu avansın sözleşme koşullarında Kurum yararına meydana getireceği sonuçları ve özellikle satınalma bedelinin indirilmesini gerektirdiğini düşünmemeleri; ayrıca avans olarak ödenen 49.440.295,50 liradan % 35 değer artışı tutarının tenzil edilmemesi; öte yandan arsa bedelinin peşin ödenmesine karar verilirken, arsa değer artışı karşılığı olan 7.475.000 liranın düşülmemesi suretiyle Kurumu büyük zarara uğrattıkları ve görevlerini ihmal ettikleri sabit olmuştur. Bu nedenlerle adıgeçen sanıkların beraat ettirilmeleri hakkındaki,

5 - SSK'nun İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında gerçekleri yansıtmayan hakediş raporları düzenleyerek SSK'nu zarara uğratmasına neden olan kontrol mühendisi Cahit ÖZKARA'nın görevini kötüye kullandığı kabul edilmiştir. Arsa Kontrol Mühendisinin, inşaatta yapılmayan işleri yapılmış gibi, getirilmeyen malzemenin getirilmiş gibi gösterilmesi ve bu suretle bilerek gerçeğe uymayan hakedişleri düzenlemesi resmi evrakta sahtekârlık suçunu oluşturur. Olayda, sanık Cahit ÖZKARA, bilerek, mevcut olmayan durumları mevcutmuş gibi göstermiş olduğundan fikrî sahtekârlık suçunu işlemiştir. TCK'nun 340. maddesine göre cezalandırılması gerekirken aynı Kanun'un 240. maddesine göre cezalandırılması hakkındaki,

6- Aynı nedenlerle SSK'nun İzmir Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatında kontrol mühendisi olan Cahit ÖZKARA ile birlikte, gerçeğe uymayan hak-

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı:1982/2

ediş raporlarını, bilerek, düzenledikleri sabit olduğundan sanık inşaat müteahhidi Ali YILDIZ'ın TCK'nun 64/1 ve 340. maddelerine göre cezalandırılması gerekirken adıgeçen sanığın kontrol mühendisini görevi kötüye kullanma suçunun işlenmesine azmettirdiği hakkındaki,

7- SSK'nun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatlarında, sanık Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin görevini ihmâl ettiği konusunda yeter delil bulunduğu halde beraat ettirilmeleri hakkındaki,

8- SSK'nun İzmir-Eşrefpaşa ve Boyabat Hastanesi inşaatlarında sanık Atillâ BİLEN'in görevini kötüye kullandığı sübuta erdiği halde beraat ettirilmesi hakkındaki,

9- SSK'nun Sinop ve Boyabat inşaatlarında sanık Vahit ERUZ'un görevini kötüye kullandığı sübuta erdiği halde beraat ettirilmesi hakkındaki,

10- SSK'nun Sinop ve Boyabat Hastane inşaatlarında sanık Şevki ÜLER'in görevini kötüye kullandığı sabit olduğundan beraat ettirilmesi hakkındaki,

11- Sinop Hastanesi inşaatında kontrol mühendisi sanık Metin KÖŞÜK bu inşaata ait ilk üç hakedişi düzenlemiştir. Bu hakedişlerin gerçekleri yansıtmadığı da Mahkemece kabul edilmiştir. Bu karşıoy yazısının (5) numaralı bölümünde yazılı gerekçelerle, sanığın eylemi TCK'nun 340. maddesine girdiğinden bu maddeye göre cezalandırılması gerekir.

Öte yandan, sanık Metin KÖŞÜK hakkında bir eylemden dolayı TCK'nun 339 ve 240. maddeleri uyarınca açılan kamu davaları TCK'nun 240. maddesine girdiği kabul edilmiş olmasına göre, ayrıca, 339. maddeden dolayı beraat kararı verilmesi CMUK'nun aslî ve genel prensiplerine

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

aykırıdır. Çünkü sanığa isnat edilen eylem tektir; Mahkemece bu eylemin girdiği kanun maddesine göre ceza tertip edilmeli, vasıftan dolayı beraat kararı verilmemelidir.

Bu nedenlerle, sanığın TCK'nun 339. maddesinden dolayı beraat, ettirilmesi hakkındaki,

12- SSK Sinop ve Boyabat Hastane inşaatlarında kontrol mühendisi olan Sedat ZAİM'in gerçeğe aykırı olarak hakediş düzenlediği Mahkemece kabul edilmiştir. Bu karşıoy yazısının (5) numaralı bölümünde gösterilen gerekçelerle, sanığın eylemi TCK'nun 340. maddesine girmektedir. Sözkonusu eylemin 240. maddede yazılı suçu oluşturduğu hakkındaki,

13- İnşaat müteahhidi Ali YILDIZ'ın SSK Sinop Hastanesi İnşaatı kontrol mühendislerd sanıklar Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAİM'in gerçeğe aykırı hakedişler düzenlenmesi eylemlerine katıldığı Mahkemece kabul edilmiştir. Eylemin bu kabulüne göre, bu karşıoy yazısının (5) numaralı bölümündeki gerekçelerle, sanık Ali YILDIZ'ın TCK'nun 64/1 ve 340. maddelerine göre cezalandırılması gerekir.

Bu nedenlerle, sanık Ali YILDIZ'ın eyleminin TCK'nun 64 ve 240. maddelerine girdiği hakkındaki,

14- İnşaat müteahhidi Ali YILDIZ'ın SSK Boyabat Hastanesi Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAİM'in gerçeğe aykırı hakedişler düzenlemesi eylemlerine katıldığı Mahkemece kabul edilmiştir. (5) numaralı bölümde gösterilen gerekçelerle, sanık Ali YILDIZ'ın TCK'nun 64/1 ve 340. maddelerine göre cezalandırılması gerekir. Bu nedenlerle sanık Ali YILDIZ'ın eyleminin TCK'nun 64 ve 240. maddelerine girdiği hakkındaki,

15- Sosyal Sigortalar Kurumu Fonlarının ilgili Mevzuata, Bakanlar Kurulu Kararına, Yıllık Finansman Yatırım Programlarına ve Yönetim Kurulu Kararına aykırı olarak bazı bankalara yatırılmasını sağlayan sanık eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemi TCK'nun 213/2. maddesine girmektedir.

T.C.

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2

Gerçekten, Mahkemece de kabul edildiği üzere, Hema Şirketi'nin iki banka aracılığı ile ithal ettiği traktörlere ilişkin olarak düzenlenen poliçeleri vadelerinde ödeyemediği, bu ödemelerin ilgili bankalarca kendi kaynaklarından yapıldığı, SSK'nca da 7.4.1978 - 28.6.1978 tarihleri arasında bu bankalardan birine toplam 300 milyon, diğerine 600 milyon lira yatırıldığı, poliçelerin vade tarihleri ile kurum fonlarının bankalara yatırılması tarihleri arasında bir paralellik bulunduğu, son poliçenin vade tarihini müteakip Hema Şirketi ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a iki defada olmak üzere toplam 4.600.000.-TL.lık bir ödemede bulunduğu, 18.7.1978 gününde Hilmi İŞGÜZAR'ın oğlu Hasan İŞGÜZAR ile kızı Ayşe Handan DURSUN'un Çankaya'da Kemal GÜNEŞ ve Şükrü ACAR'dan sırasıyla 2.500.000.- ve 2.000.000.-TL.na ayrı ayrı iki daire satın aldıkları, daire bedellerinin Yılmaz TURAN tarafından ödendiği; Yılmaz TURAN ile Hilmi İŞGÜZAR arasında sıkı ilişkiler bulunduğu, toplanan delillerden anlaşılmaktadır.

Hal böyle olunca, rüşvet alma suçu sübuta ermektedir. Yılmaz TURAN'ın, bu ödemeyi, sigorta fonlarının belli bankalara yatırılması karşılığında, Hema Şirketi'nin gördüğü kolaylıklar nedeniyle ve Hema Şirketi'nden aldığı para ile yaptığı yolunda kesin deliller bulunmadığı ileri sürülemez.

Bu nedenlerle sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında TCK'nun 240. maddesinin uygulanması hakkındaki,

Çoğunluğun kararına katılmıyorum.

Üye
H. Semih ÖZMERT

T.C. 1922 DİVAN BAŞKANLIĞI

YÜCE DİVAN
Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı:1982/2
Karar günü :13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Dosya içeriği ve toplanan deliller, S.S.K. Emlâk İşleri eski Daire Başkanı yardımcısı ve Malatya Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN'in görevini kötüye kullandığının kabulûne elverişli bulunmamaktadır.

Öte yandan olayın cereyan tarzı ve sanığın duruşmada saptanan kişiliği, hakkında hükmedilmiş bulunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın 647 sayılı Cezaların İnfazı Hakkında Kanunun 4. maddesi uyarınca para cezasına çevrilmesinin yerinde ve yasa koyucunun amacına uygun olacağı kanaatını vermektedir. Bu nedenlerle, sanık Bekir Sami AKAY'ın mahkûmiyetine ve tâyin olunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmemesine ilişkin çoğunluk kararına karşıyım.

2- Üsküdar arsa alımlarında sanıklar, S.S.K. Yönetim Kurulu eski Üyeleri Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selami ÇEKMECİL'in, görevlerini ihmâl ettiklerini ve savunmalarının aksini gösterir deliller gösterilmeden TCK'nun 230 ncu maddesi uyarınca mahkûmiyetlerine karar verilmesine ve tâyin olunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, koşulları mevcut olduğu halde 647 sayılı Kanunun 4. maddesi gereğince ağır para cezasına çevrilmemesine ilişkin çoğunluk görüşüne katılmıyorum.

3- Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Eğrefpaşa, Boyabat ve Sinop'taki hastahane binası inşaatlarında, müteahhit Ali YILDIZ yararına değişik biçimdeki girişimleri, görevlileri etkileme çabaları, memuriyet görevini kötüye kullanma suçunu oluşturduğu, elde olunan deliller rüşvet suçunun tekevvün ettiğinin kabulüne elverişli bulunmadığı halde, adıgeçen hakkında TCK'nun 240 ıncı maddesi yerine 213 üncü maddesi uyarınca hüküm tesisine karşıyım.

T.C.

Esas Sayısı :1981/1
Karar Sayısı :1982/2

4- Keza, sanık Ali YILDIZ'ın eylemi, Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine bağlı olarak görevi kötüye kullanma suçuna katılma olarak nitelendirilmesi gerekirken TCK'nun 220 .nci maddesine göre uygulama yapılmasına katılmıyorum.

5- Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın, adına alınan dairenin rüşvet konusu olduğu, rüşveti gizlemek yolunu izlediği yeterli biçimde kanıtlanmadığından beraetine karar verilmesi gerekirken, adıgeçen sanık hakkında TCK'nun 296 ncı maddesinin uygulanmasına katılmıyorum.

6- S.S.K. hastahane inşaatlarında görevini kötüye kullandığı sabit görülen sanık Bekir Sami AKAY'ın, bir memurdan beklenen hertürlü çabayı gösterdiği toplanan delillerden anlaşıldığından ve savunmasının aksi de hiçbir suretle ortaya konulmadığından mahkûmiyetine karar verilmesine ve tâyin olunan kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın para cezasına çevrilmemesine ilişkin çokluk kararına karşıyım.

Üye
Orhan ONAR

T.C.

YÜCE DİVAN
Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı:1982/2
Karar günü :13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Genel olarak gerekçelerine ve sonuçlarına katıldığım Yüce Divan'ın yukarıda tarih ve numarası yazılı kararının kimi kısımlarına aşağıda belirtilen nedenlerle karşıyım:

1- Sanık Kazım ERDEM'in, Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, taşınmaz mal alımlarındaki görevini kötüye kullanma eylemine TCK'nun 64. maddesinde öngörülen şekilde ve mahkûmiyetini gerektirecek nitelikte katıldığı iddiasının, tanık beyanlarına ve olayın oluş biçimine göre sübuta ermediği,

Adıgeçene, bu eyleminden dolayı verilen cezada da, yukarıdaki kabul nedeniyle, cezanın alt sınırının aşılmaması gerektiği,

2- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce Malatya ve Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında görevini kötüye kullanmaktan iki sene sekiz ay mahkûmiyetine karar verilen eski Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun, bu ceza süresi kadar memuriyetten yoksun bırakılmasının uygun olacağı,

3- Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünün, Üsküdardaki taşınmaz mal alımları işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sabit olan Yönetim Kurulu eski üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU hakkında verilen cezada, olayın oluş biçimine göre, cezanın aşağı sınırının aşılmasına bir neden bulunmadığı,

4- Sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün, Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımları işlemlerindeki görevi kötüye kullanma suçuna, TCK'nun 64. maddesinde öngörülen şekilde ve mahkûmiyetini gerektirecek nitelik-

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısi:1982/2

te bir katılma eyleminin dosya içeriğine göre sübuta ermediği,

bu kabul nedeniyle de, hakkında verilen cezada, aşağı sınırının aşılmaması gerektiği,

5- Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya arsaları Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat DİLGİN'e, görevini kötüye kullanmaktan verilen kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezanın, 647 sayılı Kanunun 4. maddesi uyarınca paraya çevrilmesinin ve fakat hakkında verilen bu hapis cezasının ertelenmemesinin, olayın oluş biçimine, sanığın tutum ve davranışlarına daha uygun düşeceği,

6- a) Bağ-Kur'la ilgili taşınmaz mal alımlarında görevi kötüye kullanma suçundan mahkûm edilen Bağ-Kur eski Genel Müdürü sanık Cavit DİNÇEL'e,

b) İzmir Eşrefpaşa Hastanesi inşaatı kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA ile Boyabat Hastanesi inşaatı kontrol mühendisi sanık Sedat ZAİM'in, görevi kötüye kullanma suçlarına katılmaktan hüküm giyen sanık Ali YILDIZ'a,

verilen hapis cezalarında, dosya içeriğine göre, cezanın alt sınırının aşılması için bir neden bulunmadığı,

7- Sanık Ali YILDIZ'ın, Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'a, bakanlık yetki ve nüfuzunu kendi yararına kullanması için bir milyon elli bin lira rüşvet vererek bir apartman dairesi alınmasını sağlamaktan mahkûmiyetine karar verilmiş bulunduğuna göre, TCK'nun 225/2, maddesi uyarınca uygulanması zorunlu müsadere hükmünün, verilen para ile alınan apartman dairesi hakkında değil, rüşvet olarak verildiği kabul edilen bir milyon elli bin lira hakkında uygulanması gerekmektedir. Çünkü sanık Ali YILDIZ, diğer sanık Hilmi İŞGÜZAR'dan gördüğü yardımlara karşılık, ona rüşvet olarak bir apartman dairesi alıp vermemiş, nakit olarak verdiği para ile sözkonusu dairenin alınmasına yardımcı olmuştur.

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Burada, TCK'nun 225/2. maddesi gereğince müsaderesi gerekcn apartman dairesi dcğil, verilen birmilyon ellibin lira olmak gerekir.

Bu nedenle, verilen rüşvet parası ile alındığı kabul edilerek diğer sanık Hasan İŞGÜZAR adına kayıtlı apartman dairesinin zoralımına karar verilmesinin yerinde olmadığı,

8- Hakkında rüşvet alınmasına aracılık etmek suçundan dava açılan, yargılama sonunda TCK'nun 296. maddesinde yazılı suçu işlediği kabul edilerek, anılan maddenin son fıkrası uyarınca ceza tayinine yer olmadığına karar verilen sanık Hasan İŞGÜZAR'ın, gerek rüşvete aracılık ettiğine, gerekse TCK'nun 296. maddesinde belirlenen fiili işlediğine, kendisine verilen paranın, sanık Ali YILDIZ ile babası Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR arasındaki bir rüşvet anlaşmasının sonucu olarak verildiğini bildiğine dair yeter delil bulunamadığından adıgeçen sanığın beraetine karar verilmesi gerektiği,

görüş ve düşünceleriyle, kararın bu kısımlarına karşıyım.

Üye
Selahattin METİN

YÜCE DİVAN
Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Karara ve gerekçelerine, genel olarak, katılıyorum. Katılmadığım bazı kısımları ile ek ve değişik gerekçelerimi, çok kısa ve özet olarak, belirteceğim:

I- Malatya, Üsküdar ve İstanbul-Bomonti'deki taşınmazlarla ilgili akitler ve bu akitler dolayısıyle yapılan yolsuzluklar hakkındaki ek gerekçelerim:

A) Alım-satım (bey'i) başka, yapım (istisna) başkadır. Borçlar Kanunu'nun, İkinci Kısmında aktin muhtelif nev'ileri belirtilirken Altıncı Babında bey'i ve trampa, Onbirinci Babında da istisna akitleri düzenlenmiştir. 182 inci maddesinde : "bey'i bir akittir ki onunla bayi satılan malı müşterinin iltizam ettiği semen mukabilinde müşteriye teslim ve mülkiyeti ona nakleylemek borcunu tahammül eder" hükmü yer almakta; 213 üncü maddesinde : "gayrimenkul bey'i muteber olmak için resmi senede rapdedilmek şarttır" denilmekte; Tapu Kanunu'nun 6917 sayılı Kanunla değişik 26 ıncı maddesinde de : "mülkiyete, mülkiyetin gayri aynî haklara.... müdedair resmi senetler tapu sicil muhafızı veya memurları tarafından tanzim edilir" hükmü bulunmaktadır. İstisna akti de Borçlar Kanunu'nun 355 inci maddesinde : "istisna bir akittir ki onunla bir taraf (müteahhit), diğer tarafın (iş sahibi) vermeyi taahhüt eylediği semen mukabilinde bir şey imalini iltizam eder" şeklinde tanımlanmaktadır.

Bu hükümler karşısında, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Malatya'daki; Bağ-Kur'un İstanbul-Bomonti'deki taşınmazlar (arsa ve üzerine henüz yapılmamış; ancak ilerde yapılacak binalar) hakkında yapmış oldukları

T.C.
YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2

akitler münhasıran satınalma (bey'i) mukaveleleri sayılamaz. Bey'i ve istisna akitlerinin karmasıdır. Bu nedenle, hem bey'i hem de istisna akitlerinin usullerine riayet edilerek yapılması, her iki akdin şartlarını taşıması gerekirdi. Ayrıca, 21.3.1976 gün ve 15535 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Sosyal Sigortalar Kurumu Gayrimenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleri ile Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği" ile bu yönetmeliğin birinci maddesinin atıfta bulunduğu "Sosyal Sigortalar Kurumu Satın Alma Talimatnamesi" ve 13.1.1976 gün ve 15467 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan "Bağ-Kur İhale Yönetmeliği" hükümleri, Sosyal Sigortalar Kurumu ve Bağ-Kur'un böyle karma akitler yapmasına olanak tanımamaktadır. Genel olarak, 2490 sayılı Artırma, Eksiltme ve İhale Kanunu'na da parelel bir şekilde düzenlenen, bu yönetmelikler hükümlerine göre: Taşınmazların, sözleşmelerin yapıldığı günlerdeki durumlarının ve değerlerinin saptanıp o değerler üzerinden ilk önce satınalınması, sonra, yapılacak inşaatlara ait plân, proje, keşif, idari ve teknik şartnamelerin hazırlanması, belediyelerden ruhsatlarının alınması; bu ihale dosyalarının tamamlanmasından sonra ilân edilip taliplerinden geçici ve kesin teminatlar alınarak usulünce ihalelerinin ve inşaat mukaveleleri-nin yapılması gerekirdi.

Kaldı ki, Bakanlar Kurulunca 29.11.1977 gün ve 7/14299 sayı ile kabul edilen "kararın" 10 uncu, 30.11.1978 gün ve 7/16893 sayı ile kabul edilen kararın 13 üncü maddeleri gereğince 1978 ve 1979 yıllarında "Kuruluşlar, programa dahil olmıyan arsa ve bina alımında bulunmıyacaklardı".

Uzun sürelerdenberi Sosyal Sigortalar Kurumu'nda çalışan Genel Müdür Mustafa ENGİNSU ve Emlâk İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

BİLGİN ile Bağ-Kur Genel Müdürü Cavit DİNÇEL'in, sözü edilen taşınmazlar dolayısıyle, çalıştıkları kurumlarının zararına, çok yüksek meblağlar ödettirebilmek için mevzuatın çeşitli ve açık hükümlerini bilerek ihmal edip bir tarafa attıkları, isteyerek o hükümlere aykırı hareket ettikleri anlaşılmaktadır.

B) Kararın çeşitli yerlerinde de belirtildiği üzere, Kâzım ERDEM, hem Mustafa DERİNKÖK'ün (şeriki de olduğundan), gayriresmî vekili ve temsilcisi gibi onun taşınmazlarına ait akitlerin yapılmasını ve paraların ödenmesini devamlı ve ısrarlı bir şekilde takip etmiş; hem de kendisinin taşınmazına ait akitlerin yapılması ve paraların tediyesi için eski Bakan Hilmi İŞGÜZAR, Genel Müdürler Mustafa ENGİNSU ve Cavit DİNÇEL, Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri Daire Başkan Yardımcısı Nihat BİLGİN nezdinde, dostluklar, yakın ilişkiler, hatta menfaatler göstererek büyük çabalar sarfetmiş, onları kuvvetle etkilemiştir. Sözkonusu akitlerin yapılması ve paraların ödenmesi için, Bakan, iki Genel Müdür ve Nihat BİLGİN ile Kâzım ERDEM ve Mustafa DERİNKÖK arasındaki sıkı işbirliğini pek çok olay ve belge ortaya koymaktadır. Bu olaylar kronolojik bir sıra ile özetlenirse:

Daha önce 5 numaralı büyük bir parsel iken 1972 yılında 23 adet parsele ayrılan ve aralarından geçen yollarla paramparça olan Üsküdar'daki arsaların 16 adedinin satımı 4.4.1978'de Sosyal Sigortalar Kurumu'na teklif ediliyor. 23.5.1978'de belediyece, mer'i imar plânına göre, bu arsaların Karacaahmet Mezarlığı genişleme alanı içinde kaldığı bildiriliyor. Bu suretle üzerlerine bir sağlık tesisi yapılmasına imkân olmadığı ortaya çıkmasına rağmen mevzuata, hatta akıl ve mantığa aykırı bir şekilde bu arsaların satılıp alınması için müşterek faaliyete ısrarla devam

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2

ediliyor. 26.5.1978'de Malatya-İzzetiye Mahallesindeki taşınmaz teklif ediliyor. Bu arada Mustafa ENGİNSU, Kâzım ERDEM'le birlikte gidip Üsküdar ve Bomonti'deki arsaları yerinde görüyor, 30.5.1978'de avan projesi alınıp Sosyal Sigortalar Kurumu'na Bomoti'deki taşınmaz teklif ediliyor. 2 veya 8 veya 14.6.1978 tarihinde Malatya-Hüseyinbey Mahallesindeki taşınmaz teklif ediliyor. 6.6.1978'de Nihat BİLGİN Başkanlığındaki Malatya'ya gidecek heyet saptanıyor. Aynı gün Üsküdar'daki arsa için İstanbul Nazım Plân Bürosuna yazı yazılıp Kâzım ERDEM ertesi gün cevabını getiriyor. 10.6.1978'de görevlendirilen heyet Malatya'ya gidiyor. Yine aynı gün, 10.6.1978 gün ve 1429 sayılı, Mustafa ENGİNSU'nun iki maddelik yazılı bir emri ile Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmazların durumunu mahallinde inceliyecek heyet görevlendiriliyor. 16.6.1978 tarihli dilekçelerle Malatya'daki arsalara ait fiyatlar bildiriliyor. 19.6.1978'de Nihat BİLGİN Başkanlığındaki heyet raporlarını veriyor. 22.6.1978'de Malatya taşınmazları Yönetim Kuruluna giriyor. 23.6.1978'de Bomonti taşınmazı hakkındaki kısa rapor veriliyor. 26.6.1978 günlü iki dilekçe ile hem Üsküdar hem de Bomonti'deki taşınmazlar için istenen fiyatlar bildiriliyor. Üsküdar ve Bomonti'deki taşınmazlar için giden aynı heyetin iki ayrı raporu 29.6.1978'de veriliyor. İstanbul'a gönderilen heyetin Bomonti'deki taşınmaza ait 29.6.1978 günlü raporu ve bu rapordaki fiyatlar düşük görülüp beğenilmeyince bu rapor bir tarafa atılıyor ve 12.7.1978 gününde Bomonti'ye yeni bir heyet gönderiliyor. 6.7.1978'de Üsküdar arsalarına ait teklif Yönetim Kurulu'nca reddedilmesine rağmen bir gün sonra 7.7.1978'de Üsküdar arsaları için yeniden teşebbüse geçiliyor. 18.7.1978'de, Malatya'ya giden Yönetim Kurulu üyelerini Mustafa ENGİNSU Kayseri'de karşılayıp kendi arabası ile

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2

Ankara'ya getiriyor; 20.7.1978'de Malatya taşınmazları hakkında Yönetim Kurulu alım kararı veriyor. Bu yönetim kurulu kararına aykırı olarak, 24.7.1978 - 3.8.1978 arasında Malatya'daki taşınmazların arsaları için ayrı, yapılacak inşaatlar için ayrı fiyatlar tesbiti ve sözleşmelerinin yapılması hakkında yazılı ve telefon emirleri, yetki belgelerinin gönderilmesi, sözleşmelerinin yapılması, paralarının ödenmesi sağlanıyor. Yine 26.7.1978'de Bomonti'deki taşınmaz için Kâzım ERDEM'in, daha önceki fiyat teklifini geri alıp aynı gün yeni fiyat teklifinde bulunması vuku buluyor. 18.8.1978 gün ve 4651 sayı ile Yönetim Kurulu'nca Bomonti'deki taşınmazın yerinde görülmesi kararlaştırılıyor. 25.8.1978 gün 4679 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu kararı ile Bomonti'deki taşınmaza ait teklif reddediliyor (Yalnız arsa olarak satılmak istenirse alınabilecek). 7.9.1978'de Kâzım ERDEM ile Cavit DİNÇEL Kent Otel'de görüşüyor. Aynı tarihte Bomonti'deki taşınmaz için Bağ-Kur İhale Yönetmeliği'nin 13 üncü maddesinin değiştirilmesine girişiliyor. 11.9.1978'de 13 üncü maddenin değiştirilmesi için Bağ-Kur Yönetim Kurulu'ndan karar alınıyor. 15.9.1978'de Üsküdar'daki arsaların alınması için Yönetim Kurulu'ndan karar çıkıyor. 22.9.1978'de Bağ-Kur Yönetmelik değişikliği Bakan tarafından onaylanıyor. 30.9.1978'de Mustafa ENGİNSU'nun Üsküdar'daki arsaların biran önce alınması için yaptığı baskı Sosyal Sigortalar Kurumu İstanbul Bölge Müdürünün reaksiyonuna mucip oluyor. Bu durum, Müsteşar Mustafa MUT, Genel Müdür Yardımcısı Bekir Sami AKAY ve Emlâk Dairesi Başkanı Veli ÇAVDAR tarafından Bakan Hilmi İŞGÜZAR'a iletiliyor. Hilmi İŞGÜZAR, İstanbul'da İmar İskân Bakanı ile Üsküdar'daki arsaların durumu ve alınması hususunu konuştuğunu bildirip yapılan şikâyetlere aldırmıyor, geçiştiriyor. 5.10.1978'de Üsküdar ar-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2

saları hakkında Yönetim Kurulu'ndan tavzih kararı çıkıyor. 6.10.1978'de Kâzım ERDEM Bomonti'deki taşınmaz için yaptığı teklifini Sosyal Sigortalar Kurumu'ndan geri alıyor (Teklif 25.8.1978'de Yönetim Kurulu'nca reddedilmesine rağmen, bu Bomonti'deki taşınmazını, Bağ-Kur alabilecek duruma gelinceye kadar, red keyfiyetinin birbuçuk ay süre içinde Kâzım ERDEM'e resmen tebliğ edilmemesi ayrıca dikkat çekicidir. Herhalde Bağ-Kur alabilecek duruma gelmeseydi, Üsküdar'daki arsalar gibi, Bomonti'deki taşınmazında Sosyal Sigortalar Kurumuna alınması için yeni girişimler sürecekti). Kâzım ERDEM 12.10.1978'de Bağ-Kur'a Bomonti'deki taşınmazı teklif ediyor. 20.10.1978'de Bomonti'deki taşınmazın yerinde görülmesine Bağ-Kur Yönetim Kurulu'nca karar veriliyor. 23,24,25.10.1978'de taşınmaz Yönetim Kurulu üyelerince yerinde görülüyor. 26.10.1978'de ön mutabakat kararı veriliyor. 15.11.1978'de Üsküdar arsaları alınıp paraları veriliyor.

Bundan sonraki iki ay içerisinde de Bomonti'deki taşınmazın Bağ-Kur tarafından alım işlemleri ve Bakanın alım kararını onaylaması, gayrimenkul ipoteği karşılığında paraların Kâzım ERDEM'e verilebilmesi için Bağ-Kur İhale Yönetmeliğinde yapılan ikinci değişiklik; Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün yakını ve vekili olarak Malatya'daki taşınmazlar hakkında Sosyal Sigortalar Kurumu ile akitler yapan, paralar alan, yapılmakta olan inşaatın müteahhidinin işlerini halen takip etmekte bulunan Avukat Cevdet Yücel FENERCİOĞLU'nun müşavirliğe, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdür Yardımcılığına atanması gibi hususlar kararda yeterince açıklandığından tekrarına gerek görmüyorum.

Bu kronolojik sıra ve muttasıl, muttarit bağlantılar; kararda belirtilenlerle birlikte, Bakanında dahil bulunduğu, ismi geçen sanık-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı: 1982/2

lar arasındaki işbirliğini yeterince ortaya koymakta olduğundan daha fazla açıklamayıda gereksiz gördüm.

II- 200 milyon lira keşif bedelli Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastane ve Hemşire Koleji İnşaatı ihalesindeki yolsuzluğa dair muhalefetim:

Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu 11 inci maddesinin, 16.6.1975 gün ve 1912 sayılı Kanunla değişik "G" fıkrasına göre, Yönetim Kurulu'nca onaylanıncaya kadar, satınalma komisyonunun 11.8.1978 tarihinde Mevlût HAMZAOĞLU'na yaptığı ihale kesin olmayıp, istisna akti o tarihte henüz inikat etmemiştir.

Artırma ve Eksiltme ve İhale Kanunu'nun, 4547 sayılı Kanunla değişik, 57 inci madd sine paralel olarak düzenlenen, Sosyal Sigortalar Kurumu Alım-Satım Talimatnamesinin 50 inci maddesine göre, Ali YILDIZ: "Satınalma Komisyonu Kararı tarihinden itibaren beş gün zarfında (11.8.1978'de) asgari % 15 tenzilât yapacağını, teminat yatırarak, yazılı bir şekilde bildirmiş"; "İhale üzerinde kalan (Mevlût HAMZAOĞLU) ve indirme teklif eden firmalar (Ali YILDIZ) derhal (18.8.1978 günü için) Komisyona davet edilerek bir defaya mahsus olmak üzere aralarında açık eksiltme yapılacağı" kendilerine tebliğ edilmiştir.

Borçlar Kanunu'nun 227 inci maddesine göre : "Pey sürenin (Ali YILDIZ'ın) mülzemiyeti kendisinden fazla veren zuhur etmesine kadar" sürmesi gerekmektedir.

Meskûr İnşaat ihalesine ait olup Sosyal Sigortalar Kurumu ile müteahhitler arasındaki ilişkileri düzenleyen ve Ali YILDIZ tarafından da okunduğu ve içerdiği hükümlerin tamamıyle kabul edildiği imzası ile belirtilen "Eksiltme Şartnamesi"nin 11 inci maddesine göre de : "İstekliler, yap-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

tıkları tekliften geri dönemiyecekleri gibi, teklif mektuplarını da geri alamazlar. Tekliften geri dönüldüğü taktirde ayrıca ihtar ve hükme hacet kalmaksızın teminatları Kurum lehine irat kaydolunur".

Bu açık hükümler karşısında, teklifinden, 17.8.1978 tarihinde geri dönen Ali YILDIZ'ın 6.014.000 liralık teminatının Kurum'a irat kaydolunması gerekirken Mustafa ENGİNSU, Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu 11 inci maddesinin, 16.6.1975 gün ve 1912 sayılı Kanunla değişik, "G" fıkrasının amir hükmüne aykırı olarak, Yönetim Kurulu'ndan da bir karar almadan, Ali YILDIZ'ın teminatını iade ettirmekle Kurumun zararına mucip olmuştur.

Kaldı ki, Ali YILDIZ, işin kendisine devredilmesi hususunda, 17.8.1978 tarihinde Mevlût HAMZAOĞLU ile anlaşıp aynı tarihte, devretme yetkisini de içeren, Mevlût HAMZAOĞLU'nun vekâletnamesinin Ali YILDIZ'ın müstahdemi Ahmet UYANIK'a verildiği; bu vekâletnameye dayanılarak, sözü edilen yapım işinin Ali YILDIZ'a devredildiği; bu suretle ihaleye fesat karıştırıldığı da mevsuk bir vakıadır.

Bunları bilen ve burada da görevini kötüye kullandığı sübuta eren sanık Genel Müdür Mustafa ENGİNSU'nun eylemine uyan Türk Ceza Kanunu'nun 240 ıncı maddesine göre cezalandırılması gerekirken beraat kararı verilmesine karşıyım.

Muammer TURAN
Üye

T.C. DİYARBAKIR İDARE MAHKEMESİ

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Sayın H.Semih ÖZMERT'in karşıoy yazısının 3. ve 4. bölümlerinde belirtilen gerekçelerle:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyeleri Ahmet Fuat AZMİOĞLU, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR ve Savaş BENLİ hakkında, Malatya'daki taşınmaz mal alımı;

b) Bağ-Kur Yönetim Kurulu eski Üyeleri Hüseyin Hüsnü ÇINAR, Ahmet Memduh ÜREYEN, Fikret ÇORUH, Hüsamettin SEVENGÜL ve Fehmi GENÇ hakkında, İstanbul-Bomonti'deki taşınmaz mal alımı

dolayısıyla verilen beraat kararlarına katılmıyorum.

2- Sayın H.Semih ÖZMERT'in karşıoy yazısının 5. ve 6. bölümlerinde belirtilen gerekçelerle:

a) Sosyal Sigortalar Kurumu'nun Eşrefpaşa Hastanesi inşaatında, gerçekleri yansıtmayan hakediş raporlarını düzenleyen kontrol mühendisi Cahit ÖZKARA ile adıgeçen sanığın eylemine iştirak eden müteahhit Ali YILDIZ;

b) Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastanesi inşaatında gerçeğe aykırı olarak hakediş düzenleyen sanık Metin KÖŞÜK;

c) Aynı Kurum'un Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaatında gerçeğe aykırı olarak hakediş düzenleyen sanık Sedat ZAİM;

d) Metin KÖŞÜK ve Sedat ZAİM'in yukarda belirtilen eylemlerine iştirak eden sanık müteahhit Ali YILDIZ

haklarında verilen çoğunluk kararlarına katılmıyorum.

3- a) Ekspertiz Heyeti Üyeleri Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in, Sosyal Sigortalar Kurumu'nca Malatya'da arsa satın alınması işinde;

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

b) Sanık Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin Sosyal Sigortalar Kurumunun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaat işlerinde;

c) Sanık Atillâ BİLEN'in, İzmir-Eşrefpaşa ve Boyabat Hastaneleri inşaat işlerinde;

d) Sanık Vahit ERUZ ve Şevki ÜLER'in Sinop ve Boyabat Hastaneleri inşaat işlerinde

görevlerini ihmal ettikleri, toplanan delillere göre sübuta ermiş bulunduğundan, bu sanıklar hakkında çoğunlukça verilen beraat kararlarına katılmıyorum.

Üye
Mehmet ÇINARLI

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğü'nce Malatya ve Üsküdarda Bağ-Kur Genel Müdürlüğü'nce İstanbul-Bomonti'de gayrimenkul alımı işlemlerinde görevini kötüye kullandığı sabit olan Sosyal Güvenlik eski Bakanı Hilmi İŞGÜZAR'ın, bu suçuna iştirakten sanık Kazım ERDEM ile Sosyal Sigortalar Genel Müdürlüğünce Üsküdar'da gayrimenkul alımına ilişkin işlemlerde görevini kötüye kullandığı sübuta eren Kurum Yönetim Kurulu üyesi Hamdi NUHOĞLU'nun, suçuna iştirakten sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün hükümlülüklerine yeter kesin ve kanaat verici delil elde edilemediğinden ;

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyeleri, Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selâmi ÇEKMEGİL'in Üsküdar'daki gayrimenkul alımında görevi kötüye kullanma kastıyla hareket ettiklerinin sübutunu kabule yeterli delil bulunmadığından beraatlerine karar verilmesi oyundayım.

Üye
Mahmut C. CUHRUK

T.C. Yüce Divan Başkanlığı

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2
Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

Kararın azınlıkta kaldığım bölümlerine ilişkin karşıoylarımın gerekçeleri aşağıda açıklanmıştır:

1- A) Birkaç kişinin önceden anlaşarak bir suçu birlikte işlemelerini ifade eden suç ortaklığı, işlenmiş ya da teşebbüs derecesinde kalmış bir suçun varlığını zorunlu kılmaktadır. Suç ortaklığının maddî unsurunu oluşturan bu olgu yanında, belli bir suçu işlemek için faillerin önceden anlaşmış, iradelerini belirlenen doğrultuda birleştirmiş bulunmaları da gereklidir. Faillerin eylemlerine yön veren birleşik irade suç ortaklığının manevi unsuruna vücut vermektedir.

Maddî suç ortaklığı yönünden önem taşıyan bu esaslar manevi ortaklık açısından da büyük ölçüde geçerlidir. Gerçekten aslî manevî suç ortaklığı dediğimiz, başkalarını cürüm ve kabahat işlemeye azmettirmede de, maddî unsur olarak, tamamlanmış veya teşebbüs derecesinde kalmış bir suçun mevcudiyeti şarttır. Azmettirmenin manevî unsuru ise, azmettiren yönünden, başkalarını suç işlemeye azmettirme kastıdır.

Azmettirmek; bir kimsenin iradesini etkileyerek, ona belirli bir suçu işleme kararını verdirmek olduğuna göre, azmettiren ile azmettirilenin iradeleri sonuçta yine belirli bir suçu işleme doğrultusunda birleşmekte, ortak iradenin ürünü olan suç böylece ortaya çıkmaktadır. Ancak, belirli bir suçu başkasına işletmek amacıyla hareket eden manevî aslî fail, azmettirilen kişinin bu suçu işlemeyi bidayette hiç düşünmemiş, tasarlamamış olmasına rağmen, o kişiye, bahsedilen suçu işlemeyi etkili biçimde telkin ederek, onda önce suç işleme fikir ve niyetini oluşturmakta ve ardından bu eğilimin suç işleme kararına dönüşmesini

YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI 1923

sağlamaktadır.

Bu bakımdan, belirli bir suçu işleme niyet ve kararını oluşturarak bu suçu başkasına işletmek amacıyla hareket eden manevî aslî failin, etkili bir irade gücüne sahip olması, bir kimseyi suç işlemeye sevketmeyi bilmesi ve bu işi becerebilecek bir pozisyonda olması; azmettirilenin ise etki altında kalmaya ve bu tür işleri üstlenmeye elverişli bir kişilik ve karakter yapısına sahip bulunması gerektiğinde kuşku yoktur.

İ.Ü. Orman Fakültesi ile A.Ü. Hukuk Fakültesinden mezun olduktan sonra, uzun süre memuriyet ve avukatlık yapmış, milletvekili ve bakan olarak hizmet etmiş bulunan sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın taşınmaz mal alımlarıyla ilgili görevi kötüye kullanma eylemlerine katıldığı kabul edilen sanık Kazım ERDEM'in;

Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu Üyesi olan, dolayısıyla, Kurumun en yüksek yönetim ve karar sorumluluğunu taşıyan bir üst kurulda bu sıfatla görev üstlenmiş bulunan sanık Hamdi NUHOĞLU'nun Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarıyle ilgili görevi kötüye kullanma suçuna katıldığı kabul edilen sanık Mustafa Kemal DERİNKÖK'ün;

Sosyal Sigortalar Kurumu İzmir-Eşrefpaşa Hastanesi İnşaatı Kontrol Mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın hakediş raporları düzenleyerek işlediği görevi kötüye kullanma suçu ile;

Sosyal Sigortalar Kurumu Sinop Hastanesi inşaatında Kontrol Mühendisi olarak çalışan sanıklar Metin KÖŞÜK ile Sedat ZAİM'in işledikleri görevi kötüye kullanma suçlarına ve;

Sosyal Sigortalar Kurumu Boyabat Hastanesi inşaatı Kontrol Mühendisi sanık Sedat ZAİM'in işlediği görevi kötüye kullanma suçuna katıldığı kabul edilen sanık Ali YILDIZ'ın;

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Ayrı ayrı kişilikleri, meslek ve meşguliyetleri, olayların akışı içindeki yerleri ve azmettirildikleri kabul edilen sanıklarla karşılıklı ilişkileri, bu arada azmettirilmiş sayılan öteki sanıkların formasyonları, memuriyet sıfatları ve görevleri ile içtimaî mevkileri yukarıda yapılan açıklamaların ışığı altında, dosyadaki belge ve delillerle birlikte değerlendirildiğinde manevî aslî ortaklığın varlığından söz etmek kesinlikle mümkün olmamaktadır. Gerçekten mahkûmiyet kararının dayanağını teşkil eden hiç bir olay ve eylem, azmettirme yönünden geçerli sayılabilecek haklı bir neden oluşturmamaktadır.

Öte yandan, memur statüsünde bulunmayan sanıklar Kâzım ERDEM, Mustafa Kemal DERİNKÖK ve Ali YILDIZ'ın, kararın 1 numaralı kesiminin II. ve V. bölümleriyle 2 numaralı kesiminin V., XX-A. ve XX-B. bölümlerinde yer alan görevi kötüye kullanma suçlarına maddî aslî fail olarak iştirak ettikleri de sübuta ermemiştir.

Belirtilen bölümlerle ilgili mahkûmiyet kararlarına bu nedenlerle katılmamaktayım.

B) Görevin genel olarak kötüye kullanılmasına ilişkin bulunan TCK'nun 240. maddesi; memur tarafından işlenen ve Türk Ceza Kanunu ile ceza hükümlerini ihtiva eden öteki kanunlarda yer alan görevi kötüye kullanma suçlarından herhangi birine uymayan eylemleri cezalandırmaktadır.

Özel nitelikteki memuriyet görevinin kötüye kullanılması suçlarının tipik örneklerini oluşturan TCK'nun 194. , 202., 203., 209., 213., 219. ve 228. maddelerindeki suçlardan ayrı olarak memuriyet görevinin genel olarak kötüye kullanılması, kanun ve nizam dışı eylemlerden kaynaklanmakta olup, bu görevin, kanun ve nizam hükümlerinin öngördüğü usûl ve esaslara uyulmayarak, başka yol ve yöntemlerle yerine getiril-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

mesi, görev dolayısıyle memura tanınan kudret ve yetki hûdutlarının aşılması ve bu yetkinin amacı dışında kullanılmasıdır.

Suçun maddî unsurunu oluşturan bu eylemlerden başka, genel nitelikteki görevi kötüye kullanma suçunun teşekkülü için, failde, bahis konusu eylemleri, suç teşkil ettiğini bilerek ve neticesini isteyerek işleme iradesinden ibaret bulunan genel suç kastının ve ayrıca, hususi kast'ın, örneğin kendisine veya başkasına yarar sağlamak ya da başkalarına zarar vermek maksadının bulunması da gerekmektedir. TCK'nun 240. maddesinin ifade ve içeriğinin, faili suç işlemeye yönelten duyguların saptanmasını, hususî kast'ın kesinlikle ortaya çıkarılmasını zorunlu kıldığından kuşku duyulmamalıdır.

Doktrin ve uygulama alanlarında da benimsenmiş bulunan bu esaslar gözönünde tutulduğunda, Sosyal Sigortalar Kurumu Emlâk İşleri eski Daire Başkan Yardımcısı ve Malatya Arsaları Ekspertiz Heyeti Başkanı sanık Nihat BİLGİN ile Sosyal Sigortalar Kurumu eski Genel Müdür Yardımcısı sanık Bekir Sami AKAY'ın, 1. kesimin VII-A. ve 2. kesimin VI-A. bölümlerinde yer alan görevi kötüye kullanma suçları yönünden, hem genel suç kasıtları, hem de eylemlerinin hususî bir maksada makrun bulunduğu hususu saptanamamaktadır.

İrat ve ikame edilen delillerin her iki sanığa yüklenen görevi kötüye kullanma suçlarının sübutuna ve bu suçlardan dolayı cezalandırılmalarına kifayet edecek nitelikte görülememiş olması nedeniyle çoğunluğun bu görüşe aykırı düşen kanaat ve kararı benimsenmemiştir.

C) Genel olarak memuriyet görevinin ihmal edilmesini cezalandıran TCK'nun 230. maddesi; memurun görevini yapmamasını yahut geç yapmasını suç saymaktadır.

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI 1923

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Suçun maddî unsuruna vücut veren ve memuriyet görevine giren bir işin yapılmaması ya da geç yapılması şeklinde tezahür eden eylemlerin cürüm kastına bağlı olarak gerçekleşmesi halinde görevi ihmal suçu tekmil unsurlarıyla sübuta ermiş olacaktır. Failde kastı cürmi'nin bulunmadığı, başka bir deyişle eylemin suç teşkil ettiği fail tarafından bilinmediği ve doğuracağı sonuçların bilinci içinde hareket edilmediği ahvalde görevi ihmal suçunun tekevvün ettiğinden söz edilemeyecektir.

Değişik formasyonlara sahip, kaynakları ve göreve başlama tarihleri değişik bulunan Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski üyeleri sanıklar Fehmi CÖNK, Ekrem ÖZKILIÇ, Mehmet AKGEMCİ, Refik BAYDUR, Savaş BENLİ ve Mehmet Selâmi ÇEKMEGİL'in, anlaşarak, Üsküdar'daki taşınmaz mal alımlarında (1 numaralı kesim, VIII-A. bölüm);

Sosyal Sigortalar Kurumu Yapı İşleri Dairesi eski Başkanı sanık Abdurrahim TERZİOĞLU'nun ise, SSK hastane inşaatlarında (2 numaralı kesim, VII-A. bölüm), görevlerini kasten yerine getirmediklerini, kanunen yapmakla mükellef bulundukları işleri yapmamak veya geciktirmek şuur ve iradesiyle hareket eylediklerini sübuta erdiren inandırıcı delillere dava dosyası içinde rastlanamamış olmasına binaen bu sanıkların da beraetlerine karar verilmesi gerekirken cezalandırılmaları cihetine gidilmesi oluşa ve dosya münderecatına uygun görülmemiştir.

D) Ağır rüşvet olarak nitelendirilen "görevi kötüye kullanarak rüşvet alma" suçu; memurun, kanun ve nizam hükümlerine göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmaması yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapması, başka bir deyişle, görevi kapsamına giren bir işin yapılmaması veya görev gereklerine aykırı olarak yapılması karşılığında rüşvet alması ya da bir vait veya taahhüt kabul etmesi, bu yoldan haksız menfaat sağlamasıdır.

T.C. YARGITAY DİVAN BAŞKANLIĞI

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

TCK'nun bahis konusu suça ilişkin 213. maddesi ile memura, kanun hükmünce yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak için rüşvet vait veya teklif veya ita edenleri cezalandıran 220. ve bir suç için rüşvet almaktan bahseden 218. maddeleri, keza TCK'nun konu ile ilgili öteki hükümleri, rüşvet suçlarının oluşumu için, memur ile fert arasında anlaşmayı zorunlu kılmaktadır. Gerçekten rüşvet alma ve verme suçları, taraflar arasında TCK'nun ilgili maddelerinde belirlenen amaçlar doğrultusunda serbestçe anlaşmaya varıldığı, başka bir anlatımla "rüşvet mukavelesi" yapıldığı anda tekevvün etmektedir.

Bu durumda, ağır rüşvet suçlarında suçun maddî unsuru, rüşvet alma yönünden, TCK'nun 213. maddesinin öngördüğü şekilde görevin kötüye kullanılması için rüşvet almak veya bir vait veya taahhüt kabul etmek; rüşvet verme yönünden ise, TCK'nun 220. maddesinde 213. maddeye paralel olarak belirlendiği üzere, görevi kötüye kullanma karşılığında rüşvet vait veya teklif veya ita etmektir.

Kanun ve nizama göre yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmamak yahut yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapmak, yani kanun ve nizam hükümlerine eylemli biçimde uymamak görevi kötüye kullanma suçunu oluşturduğuna göre, bu öğenin TCK'nun 213. maddesinde yer alan suçun işlenmesi yönünden taşıdığı önem tartışmasız kabul edilmelidir. Çünkü, rüşvet suçunda, rüşvet ile memurun kanun hükmünce yapmaya mecbur olduğu şeyi yapmaması ve yapmamaya mecbur olduğu şeyi yapması arasında illiyet bağlantısı bulunması zorunludur. Bu bağın mevcut olmadığı durumlarda, öteki unsurlar da gerçekleşmiş ise, eylem görevi kötüye kullanma suçundan öteye gidemeyecektir.

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI 1973

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

TCK'nun 213. ve 220. maddelerinin cezalandırdığı suçların manevi unsuru; tarafların özgür iradelerini serbestçe birleştirmeleri sonucunda ortaya çıkan rüşvet mukavelesiyle belirginleşen genel suç kastıdır.

Dava dosyası, Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR ile sanık Ali YILDIZ arasında, niteliği bakımından haksız bir anlaşmayı simgeleyen rüşvet mukavelesinin yapıldığını somut olarak ortaya koyan, bu anlaşmayı oluşturmaya yönelik iradelerin belirtilen doğrultuda birleştiğini, görevine aykırı işleri yapması karşılığında Hilmi İŞGÜZAR'a sanık Ali YILDIZ tarafından rüşvet verildiğini, sanık Hasan İŞGÜZAR adına tescil edilen dairenin gerçekte Ali YILDIZ tarafından verilen para ile satın alındığını belirleyen kesin, inandırıcı ve ikna edici delillerden kanımca yoksun bulunmaktadır.

Sosyal Güvenlik eski Bakanı sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın, Sosyal Sigortalar Kurumu Genel Müdürlüğünce İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat'ta yaptırılmakta olan sağlık tesislerinin müteahhidi sanık Ali YILDIZ yararına yetki ve nüfuzunu kullanmak ve bu müteahhitin fazla istihkak almasını sağlamak karşılığında adıgeçen müteahhitin verdiği 1.050.000 lira ile İzmir'de Karataş Mahallesinde bir apartman dairesi satınalarak rüşvet alma suçunu işlediği; sanık Ali YILDIZ'ın da bu suretle sanık Hilmi İŞGÜZAR'a rüşvet verdiği; sanık Hasan İŞGÜZAR'ın ise, rüşvet konusu apartman dairesini kendi üzerine tescil ettirmek suretiyle işlenen suçları ve faillerini gizlediği yolundaki çoğunluk görüşüne ve bu görüşe dayalı uygulamalara (2. kesim, I., II. ve III. bölümler) yukarıda açıklanan nedenlerle katılmamakta, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın; sanık Ali YILDIZ'ın korunması doğrultusunda genel ve özel suç kastına bağlı olarak gerçekleşen eylemlerinden dolayı ancak TCK'nun 240. mad-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

desi gereğince cezalandırılabileceği kanısını taşımaktayım.

2- Ceza türlerini soyut ve genel olarak, her suç için hangi tür cezanın, ne miktarda hükmedilebileceğini ise soyut ve özel biçimde saptayan yasa koyucu, uygulama evresinde, başka bir ifadeyle, cezanın somut olarak tayin ve tesbit edilmesinde mahkemelere geniş ölçüde takdir yetkisi tanımış bulunmaktadır. Bununla birlikte mahkemelerin, uygulamada, suçun ağırlığı ya da hafifliği yanında failin kişiliğini, suça ve suçluya bağlı öteki etkenleri de gözden uzak tutmamaları, böylece, aşağı ve yukarı sınırlar arasında, suçun objektif ağırlığı ile failin subjektif durumuna uygun, âdil bir ceza tayini cihetine gitmeleri, cezanın suçlunun kişiliğine uydurularak ferdileştirilmesi yolunda tüm olanakları özenle kullanmaları kaçınılmaz bir zorunluluktur. Bahis konusu zorunluluğun TCK'nun 80. maddesi ile ilgili uygulamada, özellikle arttırma oranının saptanması bakımından, ayrıca, TCK'nun 240. maddesinin öngördüğü memuriyetten yoksun kılma cezasına ilişkin uygulama yönünden de önem taşıdığı muhakkaktır.

Cezanın genel önleme etkisinden, uyarıcılık ve caydırıcılık niteliklerinden yararlanılmasında da bu yöntemin rolü ve amaca ulaşma doğrultusundaki olumlu katkıları gerçekten çok büyüktür.

Kararın 1 numaralı kesiminin I., II., III-A., IV-A. V. ve IX. bölümlerinde; 2 numaralı kesiminin IV., V., XIX. ve XX-B. bölümlerinde ve 3 numaralı kesiminin I. ve II-A. bölümlerinde cezalandırılan tüm sanıkların ayrı ayrı kişilikleri, sabıkasız ve temiz geçmişleri, tahsil durumları, içtimaî mevkileri, Yüce Divan huzurundaki tutum ve davranışları da gözönünde tutulup değerlendirilmek suretiyle uygulama yapılması ve kararda takdir ölçülerinin isabetle seçilip kullanıldığını belirleyen açıklamalara da yer verilmesi icap ettiği halde bu hususun gereğince

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

yerine getirilmediği görülmektedir.

Sanıkların kişiliklerinin olumlu yönlerini açıklıkla ortaya koyan somut nedenler karşısında, sübuta erdiği kabul edilen suçların karar tarihinden yıllarca önce işlenmiş oldukları da gözden uzak tutulmayarak, kararın kimi bölümlerinde yapıldığı gibi, temel cezanın, uygulanan kanun maddelerinde yazılı cezaların alt sınırları esas alınmak suretiyle saptanmasını, bu cezaların suç teşkil eden eylemlere ve faillerin kişiliklerine uydurulması, suçla ceza arasında âdil bir denge kurulması bakımından, dolayısıyla kamu yararı açısından zorunlu gördüğüm için, belirtilen bölümlerde, alt sınırın aşılması suretiyle ceza tayini cihetine gidilmesini benimseyememiş bulunmaktayım.

Aynı nedenler, 1 numaralı kesimin I., II. ve III. bölümleri ile 2 numaralı kesimin IV., V., XIX. ve XX-B. bölümlerinde, TCK'nun 80. maddesinde yazılı artırma oranının aşağı sınırının aşılmış olması, keza;

1. kesimin I. ve III-A. bölümleri ile 3. kesimin I. ve II-A. bölümlerinde, TCK'nun 240. maddesine dayanılarak sanıkların memuriyetten yoksun kılınmalarına hükmedilirken bu cezanın, süreli olarak ve kanunun öngördüğü alt sınır tecavüz edilmeksizin, hiç değilse hürriyeti bağlayıcı ceza miktarınca tayin edilmesi gerekirken, haklı nedenler bulunmadığı halde, ilgililerin memuriyetten temelli olarak yoksun bırakılmaları da çoğunluk kararlarına katılmamı engellemiştir.

3- TCK'nun 89. maddesiyle uygulama alanına konulan ve 647 sayılı Yasanın 6. maddesiyle kapsamı genişletilen "Cezaların ertelenmesi" ne ve 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin öngördüğü "Kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalar yerine uygulanabilecek ceza ve tedbirler" e ilişkin hükümler, cezanın ve infazın suçlunun kişiliğine uydurulmasını ve ferai-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

leştirilmesini amaç edinen, bundan dolayı cezalar ve ıslâh sistemi içinde hem bu sistemi, hem de birbirini tamamlayan iki önemli müesseseyi oluşturmaktadır.

İlgili maddelerde öngörülen objektif ve sübjektif koşulların gerçekleştiği durumlarda, hükmedilen cezaların yerine getirilmesini belirli süre için şartlı olarak geri bıraktıran ve denemi süresi içinde yeni bir suç işlenmemesi halinde hükümlülüğün "esasen vaki olmamış" sayılmasını, aksi takdirde, yerine getirilmesi geri bırakılan cezanın yeniden işlenen suçun cezasıyla birlikte çektirilmesini gerektiren erteleme müessesesi ile "Suçlunun kişiliğine, sair hallerine ve suçun işlenmesindeki özelliklere göre" kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaların, kabahatlarda hafif ve cürümlerde ağır para cezasına ya da 647 sayılı Yasanın 4. maddesinde yer alan tedbirlerden birine çevrilmesi müessesesinin başlı başına varlığa sahip iki ayrı müessese durumunda bulunmaları, koşullar elverişli olduğu takdirde, bu müesseseleri düzenleyen hükümlerin ayrı ayrı uygulanmasına engel teşkil etmemektedir.

Ceza müeyyidesi, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı ceza olarak saptandıktan sonra, 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin öngördüğü koşulların gerçekleşmesi halinde bu cezanın isteğe rağmen para cezasına yahut anılan maddede yazılı tedbirlerden birine çevrilmemesi cezanın ve infazın feraileştirilmesi ilkesine uygun düşmeyeceği gibi;

Hükmedilen cezanın, objektif ve subjektif tüm koşulların gerçekleşmiş olmasına karşın, isteğe aykırı olarak, ertelenmemesi de hem cezanın ve infazın suçlunun kişiliğine uydurulmasını engelleyecek, hem de suçluyu, deneme süresi içinde yeni bir suç işlememesi halinde yararlanacağı yasal hak ve olanaklardan topyekûn yoksun bırakma sonucunu doğracaktır.

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Ceza türleri ile süreleri ve yaşamlarından soyutlanamayacak kişisel durumları elverişli olan ve haklarında olumsuz kanılar edinilmesine yol açacak herhangi bir bilgi ve belge bulunmayan sanıklar hakkındaki cezaların çektirilmesinde ya da hürriyeti bağlayıcı ceza biçiminde çektirilmesinde kamu yararı görülmemesi, yargısal şahsileştirme müessesesi olarak erteleme ve kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezaları para cezasına veya kimi tedbirlere dönüştürme müesseselerinin yasallaştırılmasına neden olduğuna göre, yasal koşulların oluştuğu ve istemin reddi için haklı yasal nedenlerin mevcut olmadığı durumlarda, mahkemelerin, 647 sayılı Yasanın 4. maddesini uygulamaya ya da hükmedilen cezayı ertelemeye, hatta ilgilileri her iki müesseseden de yararlandırmaya karar vermeleri kamu yararının gereği sayılmalıdır.

Bu bakımdan ve geçmişteki haliyle ahlâki temayüllerinin TCK'nun 89. ve 647 sayılı Yasanın 6. maddeleri açısından ertelemeye engel herhangi bir durum oluşturmamış bulunması nedeniyle kararın 1. kesiminin IV-A. bölümünde Sosyal Sigortalar Kurumu Yönetim Kurulu eski Üyesi sanık Hamdi NUHOĞLU'nun erteleme isteminin reddine karar verilmesini, ayrıca;

Suçluların kişiliklerinin, sair hallerinin ve suçun işlenmesindeki özelliklerin olumlu yönlerini önkoşul olarak benimseyen 647 sayılı Yasanın 4. maddesinin öngördüğü yasal bir engel mevcut olmadığı ve bu husus ilgililerin cezalarının ertelenmesine ilişkin kararlarla da kabul edilip doğrulandığı halde 1. kesimin VII-A. ve VIII-A. bölümleri ile 2. kesimin VI-A., VII-A. ve XVIII-A. bölümlerinde, sanıkların, kısa süreli hürriyeti bağlayıcı cezalarının para cezasına çevrilmesi yolundaki istemlerinin reddi cihetine gidilmesini uygun bulmamaktayım.

Üye
Necdet DARICIOĞLU

T.C. YÜCE DİVAN BAŞKANLIĞI

YÜCE DİVAN

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2
Karar günü :13.4.1982

KARŞIOY YAZISI

1- Hükmün Malatya taşınmaz mal alımları ile ilgili ve VIII. bölüm (B) bendinde yer alan sanıklardan Mehmet Nabi DOĞU, Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in dosya münderecatına göre, Malatya'da ki taşınmazların satın alınması nedeniyle teşkil edilen "Ekspertiz Heyetinde" Üye olarak görevlendirildikleri ve görevleri gereği sözü edilen taşınmazların, gerçek kıymetlerinin tesbiti için icap eden dikkat ve ihtimami göstermedikleri ve alım satım yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gerekli araştırma ve incelemeleri yapmadıkları ve bu sebeple arsaların m^2.nin gerçek değerlerinden fazla olarak gösterilmesine sebebiyet verdikleri anlaşıldığına ve olayın bu oluş şekline nazaran, Türk Ceza Kanununun 230. maddesine mümas görevi ihmal suçunun kanuni unsurları tekevvün ettiği;

2- Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İzmir-Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop inşaatları ile ilgili ve hükmün IV ve V inci bölümlerinde yer alan sanıklardan Cahit ÖZKARA ve Ali YILDIZ haklarında TCK'nun 240. maddesi uygulanmak suretiyle ceza tayin edilmiştir.

Kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA'nın gerçek duruma uygun hakediş raporları düzenlemediği ve müteahhit sanık Ali YILDIZ'ın istekleri doğrultusunda hareketle yapılamayan işleri yapılmış, hazır bulunmayan malzemeleri getirilmiş gibi göstermek suretiyle adıgeçen müteahhide fazla para ödenmesine ve Kurumun büyük zarara uğramasına neden olduğu hüküm yerinde kabul edildiğine ve bu şekildeki kabul dosya münderecatına uygun bulunduğuna nazaran, evvelemirde bahis konusu hakediş raporlarının TCK'nun 340 ıncı maddesi şümulüne giren "sahte evrak" olup olmadıklarının tesbiti gerekmektedir. Öğretide açıklandığı üzere TCK'nun 339. maddesinde sahtekârlık varakanın maddıyatına taallûk ettiği halde,

T.C. Yüce Divan Müdürlüğü

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2

340 ıncı madde de ise varakanın özünü ve muhtevasını ilgilendirmektedir. Maddî sahtekârlık tahrif olunan belgenin dış görünüşünde yapılan sahtekârlıktır. Bu şekilde suç işleyen kimsenin elinde sahih bir varaka mevcuttur. Fail bunu kendisine esas ittihaz ederek, sahte bir varaka vücuda getirmekte, yani sahih yazıyı taklit etmektedir. Bu halde varakanın sadece dış görünüşü itibariyle tetkik olunması, bunun sahte olduğunu açığa vurabilir. TCK'nun 340. maddesinde unsurları belirtilen Fikri Sahtekârlıkta ise, sahte varaka dış görünüşü bakımından en ufak bir yolsuzluk gösterememektedir. Sahte olan, hakikate uygun bulunmayan cihet varakanın özü ve muhtevasıdır. Fail şeklen sahih, fakat muhteva itibariyle sahte bir varakaya vücut vermiştir. Bu nevi sahtekârlıkta evvelce mevcut hiçbir varaka yoktur. Esasen varakayı tanzime yetkili olan kimse bu işlemi yapmakta ve varakayı tanzim ederken de bilcümle kanunî şekil ve gereklere riayet etmektedir. Fikri sahtekârlıkta, belge dış görünüşü itibariyle sahte olmadığından, bu hususun (sahteliğin) tetkikle meydana çıkması mümkün değildir. Maddi sahtekârlık herkes tarafından yapılabilir. Sıfat ve vazifesi ne olursa olsun, herhangi bir şahıs elinde geçirdiği bir varakayı taklit, tahrif edebilir. Fikri sahtekârlık ise sadece bir memur tarafından, memuriyet vazifesini ifa ederken ve bu vazife icabi resmî bir varaka tanzim olunurken vukua gelebilir. Fikrî sahtekârlık ancak bir memur tarafından ika olunabilir ve bu yönüyle maddî sahtekârlıktan ayrılır. Bu bakımdan fikri sahtekârlık ancak resmî evrakta işlenebilir. Maddi sahtekârlığın tesbiti için bilirkişiye müracaat gerektiği halde, fikri sahtekârlıkta ise bilirkişinin hiçbir rolü yoktur. Bu nevi sahtekârlıklar da en kuvvetli delil şakâdettir. TCK'nun 340. maddesinde yer alan fiil; gerçekte olmayan keyfiyet ve ifadeleri gerçek ve huzurunda cereyan etmiş gibi göstermektir.

T.C. DİYARBAKIR CUMHURİYET BAŞSAVCILIĞI 1983

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2

Varakanın kanunen yapılmış bir tarifi bulunmamakla beraber bunun "hukuki hüküm ifade eden ve bir hakkın doğmasına ve bir olayın ispatına yarıyan yazılar" olarak tarifi mümkündür. Sahte evrak tanziminden maksat, mevcut olmayan veya husule gelmemiş bulunan bir muhtevayı tevsik eden evrakı vücuda getirmektedir. Bu mahiyetteki varaka, vazifesi icabi memur tarafından düzenlendiği takdirde resmi evrak mahiyetini iktisap eder. Devlet memurları tarafından tanzim olunan evrak, genel olarak resmi dairelere ait olan evraktır.

Sahtekârlık suçunun tekevvünü için zararın doğması aslî bir unsur olmayıp, yalnız zarar imkân ve ihtimalinin mevcut olması kâfidir. Resmi evraktan madut olan varakayı bizzat tanzim etmesi veya malûmatı tahtında başkasına tanzim ettirmesinin suç olması için, hususî bir zararın doğması şart olmayıp, hususi veya umumi bir zararın doğabilmesi, yani ihtimali zararın mevcudiyetinin kâfi olmasına ve sahte vesikanın tanzim edilmesi ile bu vesikalara karşı duyulan amme itimadının zayıflaması bakımından umumi zararın doğmuş olduğunun kabulü gerekeceğine nazaran, sahte resmi evrak tanziminde, hususi evraktan farklı olarak daima zararın mevcut olduğu kabul edilir ve bunun ayrıca ispatı gerekmez. Evrakta sahtekârlık suçlarının bir araya getirilmesindeki sebebi, aynı bir hukuki menfaat, aynı bir suç işleme tarzı ile ihlâl edilmesinde aramak icap eder. Bu hukuki menfaat "ammenin itimadı"; suç işleme şekli ise "sahtekârlık" yani gerçeğin tahrifidir.

Evrakta sahtekârlık suçlarında gerçeğe aykırı olarak vücuda getiren belge "resmi varaka" vasfını haiz olduğu takdirde, ammenin itimadı derhal mutlak surette ihlâl edilmiş olacak, yani içtimaî bir zarar daima ve kendiliğinden doğacaktır. Resmi evrakın gerçekliğine

T.C. Fücel Divanı

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2

herkes inanmakla mükellef olduğu için, bu gibi evrakın her türlü tahrifattan masun kalması icap eder, bir tahrif vukuu bulursa, bu keyfiyet işbu inancı sarsacağından, kendiliğinden içtimai bir zarar doğacak ve âmmenin itimadı mutlak surette ihlâl edilmiş olacaktır. Bu itibarla resmî bir varaka tahrif edilmiş ise, zarar daima mevcut olacaktır. Resmî evrakın tanzim gayesi, resmî merci ve makamlar vasıtasiyle, bu varakaya herkesin itimat etmesini teminden ibaret olduğu cihetle, bu gibi evrak daima ya fert veyahut cemiyet için mühim olan hadise veya münasebetlere taallûk ederler, bu bakımdan resmî evrakta sahtekârlıkta zarar veya zarar verme ihtimali daima mevcuttur. Resmi evrakta sahtekârlık suçlarının bir özelliği vardır ki, o da içtimai zararın herhalde mevcudiyeti kâfi olup, ayrıca ferdin veya maddî zararın gerçekleşmesine lüzum kalmadan suç teşekkül eder.

Yukarıda yapılan açıklamalar, aşağıda tasrih olunan öğretide ki görüşlerle teyit edilmektedir. Profesör Dr. Sahir ERMAN sahtekârlık cürümleri adlı eserin (360-361) sahifelerinde aynen ".... tanzim, tağyir edilen veya ortadan kaldırılan yazı evraktan madut ise, zaten ve bizzarure umumi bir zarar tahakkuk edecek, hususî bir zararın gerçekleşmesi de imkân dairesine girecektir; hele üzerinde sahtekârlık yapılan varaka resmi evraktan ise, bu imkân daha da artacaktır. Bu itibarla ayrıca zarar unsurunu araştırmağa mahal olmayıp, suçun mevzuunu teşkil eden yazının varaka mefhumuna girip girmiyeceğini incelemek kâfidir. Yani hâkim suça mevzu teşkil eden yazının varaka kavramına dahil olduğunu kabul ederse, umumi zararı tevlit etmiş sayacaktır...." Sayfa (224-225) ".... Önceleri evrakta sahtekârlık suçlarının cezalandırılabilmesi için zarar şartı.... fakat zararın bilfiil tahakkuk etmiş olmasının bu suretle şart ittihaz olunması..... resmî evrakta sahtekârlığın devlet bakımından arzettiği

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2

tehlike düşünülürse, içtimai menfaate ne kadar aykırı olduğu görülür. İşte bu gaye ile, gerek doktrin ve gerekse tatbikat safhasında, artık zararın bilfiil tahakkuk etmiş bulunması aranmayıp, bu keyfiyetin sadece mümkün ve muhtemel olması, suçun teşekkülü için kâfi sayılmıştır. Keza bu devirlerde nazarı itibare alınan zarar unsuru, sadece ferdi zarardır. Ancak sonralardaki evrakta sahtekârlık suçunun içtimaî bir zarardan da ne'şet edebileceği ve bunun âmmenin itimadının ihlâlinden ibaret bulunduğu kabul edilmiş ve bu telakki güzel ifadesini mehaz 1889 tarihli İtalyan Ceza Kanununda bulmuştur. Umumî veya hususî zarar tevellüt edebildiği takdirde.... zarar unsuru, dar mânada sahtekârlık cürümlerinde zaten meknuz olup, müstekil bir hüviyete malik değildir. Zararın evrakta sahtekârlık suçunda zaten meknuz bulunduğu noktai nazarı, artık mahkeme içtihatlarında da kabul edilmiş bulunmaktadır. 1930 tarihli İtalyan Ceza Kanununun gerekçesinde; "... resmî evrakta sahtekârlıkta, umumî zarar (yalnız muhtemel olarak değil, fakat bilfiil), daima meknuzdur. Çünkü, resmî memurun tasarruffuna izafe edilen delil teşkil edici teminat, ihlâl edilmekte ve bizzarure ve herhalde hukukî nizamın resmî evraka atf eylediği itimadın sahtekârlık suretile sarsılmasını ve..... teşri, idarî veya adlî evrak mevzubahis olduğu takdirde ..... âmme idaresinin intizamının ihlâl edilmemesini istilzam eden istimaî menfaate halel iras olunmaktadır. Resmi evrakta .... umumî fiili zarar daima mevcut olup, hususî bir zararın da bulunup bulunmadığı araştırılmak icap etmez.... Bu neviden bir varakaya taallûk eden her sahtekârlık bizatihi zarar vermek kabiliyetine maliktir." denilmektedir.

Kontrol mühendisi sanık Cahit ÖZKARA tarafından tanzim olunan hakediş raporlarının "resmî evraktan madut olduğu" ve işbu hakediş raporlarında, müteahhit sanık Ali YILDIZ'ın istekleri doğrultusunda

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2

hareketle yapılmayan işbu yapılmış, hazır bulunmayan malzemeler getirilmiş gibi gösterilmek suretiyle müteahhide fazla para ödenmesinin sağlandığı ve böylece kurumun büyük zarara uğramasına neden olunduğu dava dosyası münderecatından anlaşıldığına ve evrakta sahtekârlık suçlarında "hilâfı hakikat olarak" tanzim olunan belge "resmî varaka" vasfını haiz olduğu takdirde, âmmenin itimadı derhal ve mutlak surette ihlâl edilmiş olacağı ve bu suretle de içtimaî (umumi) bir zarar daima kendiliğinden doğacağı cihetle, sanıkların fiili ile TCK'nun 340. maddesinde yazılı suçun kanuni unsurlarının tekevvün etmiş olduğunun kabulü gerektiği;

3- Sosyal Sigortalar Kurumu'nun İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat inşaatları ile ilgili ve hükmün VIII. bölümünde yeralan sanıklardan Erol SÜER, Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin merkeze gönderilen hakediş raporlarının incelenmesi sırasında, sözü edilen raporların hakiki kotlara uygun bir şekilde tanzim edilmediğini bildikleri halde, mevzuatta gösterilen usul ve esaslara uyulmak suretiyle gerekli kontrol ve önlemlerin alınması için gayret göstermediklerine dair dava dosyasında yeterli delil bulunduğu halde, aksi kanaatle beraatlerine karar verildiği;

4- İzmir-Eşrefpaşa, Sinop ve Boyabat Hastane inşaatları ile ilgili ve hükmün XIII, XIV. ve XV inci bölümlerinde yeralan sanıklardan Atilla BİLEN, Vahit ERUZ ve Şevki ÜLEP'in kendilerine isnat olunan görevi kötüye kullanma suçunun sübuta erdiğine dair yeterli delil bulunduğu;

5- Sosyal Sigortalar Kurumunun Sinop ve Boyabat hastane inşaatları ile ilgili ve hükmün XIX. ve XX nci bölümlerinde yeralan sanıklardan Sedat ZAİM ve Ali YILDIZ haklarında TCK'nun 240. maddesi uygulanmak

T.C. RİZE

Esas sayısı :1981/1
Karar sayısı :1982/2

suretiyle ceza tayin edilmiştir. Bu her iki sanığın sübuta eren eylemlerinin, karşıoy yazımın 2. kısmında ayrıntılı olarak açıklandığı gibi TCK'nun 340 ıncı maddesinde yazılı suçu oluşturacağı;

6- Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının Bankalara aktarılması ile ilgili ve hükmün son bölümünde yeralan sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında TCK'nun 240. maddesi uygulanmak suretiyle ceza tayin edilmiştir.

Her ne kadar sanık Hilmi İŞGÜZAR hakkında "Sosyal Sigortalar Kurumu fonlarının bankalara yatırılması" ile ilgili eylemlerinden dolayı TCK'nun 240. maddesi gereğince cezalandırılması istemi ile dava açılmış ise de; CMUK'nun 257/2. ve 258 inci maddeleri uyarınca mahkemeler fiili takdirde, son tahkikatın açılması hakkındaki karar, iddia, tavsif ve savunmalarla bağlı olmayıp, hakikatı meydana çıkarmak için sanığın gerek lehinde ve gerek aleyhinde olan sübut vasıtalarını re'sen araştırıp, bütün delilleri takdir ederek hüküm tesis edeceklerdir. Adıgeçen sanığın, görevi icabi kurum fonlarının bankalara yatırılmamasını sağlaması gerekirken ilgili mevzuata, Bakanlar Kurulu Kararlarına, yıllık yatırım programlarına ve yönetim kurulu kararlarına aykırı hareketle görevini kötüye kullanma dışında ilgililerden menfaat temin ettiği, dava dosyasında mevcut ve son soruşturma safhasında ikame edilen delillerle zahire çektiği ve bu duruma göre, hakkında Türk Ceza Kanununun 213/2. maddesi gereğince ceza tayin edilmesi icap edeceği görüşü ile çoğunluk kararına bu nedenlerle katılmıyorum.

Üye

Servet TÜZÜN

T.C.
DİVAN BAŞKANLIĞI
1923

YÜCE DİVAN

Esas sayısı : 1981/1

Karar sayısı : 1982/2

Karar günü : 13.4.1982

KARŞIOY GEREKÇEM

Yüce Divan kararının, karşıoy kullandığım bölümlerinde çoğunluk görüşüne katılmama gerekçelerimi olay ve hüküm sırasına uyarak belirtiyorum :

1- Sanık Hamdi NUHOĞLU'nun;

Üsküdar'daki taşınmaz alımlar nedeniyle SSK Yönetim Kurulu'nun 15.3.1978 günlü, 4968 sayılı Kararını satıcılarla ilişki kurarak ve onlar yararına değiştirme girişiminde bulunduğu için öbür Yönetim Kurulu Üyelerinden ayrı olarak görevini kötüye kullanmak suçundan cezalandırılırken, başka bir gerekçe, özel bir neden gösterilmeden cezanın aşağı sınırının aşılması uygun değildir.

2- Sanık Fuat AZMİOĞLU'nun;

4.6.1975'de getirildiği SSK Yönetim Kurulu üyeliğinde 6.3.1981'e kadar olaylar ve işlemler üzerinde bilgisi, avukatlıktan gelmesi nedeniyle de zengin deneyimi olacağından, Yönetim Kurulu'nun 20.7.1978 günlü toplantısında Malatya'daki taşınmazların alımı konusu görüşülürken özen gösterip"SSK gayrımenkul Alım, Satım, Vergi ve Kira İşleri ile Muhafaza ve Bakım Yönetmeliği"nin 8. ve sonraki maddelerine göre ekspertiz çalışmalarının gerektiği biçimde yapılmadığını, özellikle ana ve kira bedellerinin ayrı ayrı hesaplanmadığını belirtip ilgilileri uyararak olumsuz oy kullanarak aykırılıkları engellemesi, zararı önlemesi gerekirken, beklenen davranışlardan uzak kalması, eyleminin görevi savsaklam suçunu oluşturduğunu göstermektedir.

3- Sanık Nihat BİLGİN'in;

SSK Emlâk İşleri Dairesi Başkan Yardımcısı ve Ekspertiz Kurulu

T.C.

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Başkanı olarak, Üsküdar ve Bomonti'deki ekspertiz (değerlendirme) çalışmalarına katıldığı, bir satış önerisi bulunmayan ikinci taşınmazın da ekspertizini yaptırdığı, arsa ve yapı bedellerini ayrı ayrı değerlendirmek gerekirken global (yuvarlak) değerler biçilmesine neden olarak ilgili yöntemelik kurallarına aykırı durumların önde gelen sorumluluklarından bulunduğu, konusunda uzman ve deneyimli bir kişi olmasına karşın satıcılarla kurulan ilişkiler içinde, uzun yıllar çalıştığı Kurumu'nun zararına, taşınmaz sahiplerine büyük yarar sağladığı gözetilmeyerek cezasının ertelenmesi uygun değildir.

4- Sanıklardan Mehmet Nabi DOĞU; Muhsin ÖZEL ve Recep GÖREY'in;

Ekspertiz kurulu üyeleri olarak, Başkanları Nihat BİLGİN'in yanlış ve yanıltıcı bilgi verip yönlendirmesine karşın ilgili yönetmelik kurulları gereğince Malatya'daki taşınmazların ekspertizlerini yapmaları Genel Müdürlüğün istem ve onayı bulunmayan ikinci taşınmazı incelemeleri, Nihat BİLGİN'in ve satıcılar vekilinin etkilerinde kalmaları, görevlerinin gereği olan özeni göstermemeleri, kanıtlar gözetildiğinde eylemlerinin görevi savsaklama olarak kabûlünü zorunlu kılmaktadır.

5- Sanık Hilmi İZGÜZAR'ın;

Eşrefpaşa, Boyabat ve Sinop'taki hastahane yapımlarında yüklenici Ali YILDIZ yararına değişik biçim ve yolda girişimleri, etkileme, yönlendirme çabalarıyla bunlar sonucunda SSK'nun zarara uğradığı konularında kuşkuya yer bırakmayan güçlü belirtiler vardır. Ancak, hukuksal yönden, ilgili kurum ve kavramların yapıları, içerikleri ve konuya ilişkin örnek yargı kararları karşısında sözü edilen yolsuzlukların rüşvet karşılığında yapıldığı sonucuna varmak için yeterli kanıt ve açıklık yoktur. Hasan İŞGÜZAR adına tapuda kayıtlı İzmir'deki apartman dairesinin

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

Ali YILDIZ'ın parasıyla alındığı konusunu vermekten uzak olan tanık ifadeleriyle rüşvet suçunun oluştuğunu benimsemek olanaksızdır. Toplanan kanıtlar, Hilmi İŞGÜZAR'ın bu konudaki eylemini ancak görevi kötüye kullanma niteliğinde gösterdiğinden Türk Ceza Yasası'nın 240. maddesinin uygulanması gerekirdi.

6- Sanık Ali YILDIZ'ın;

Hasan İŞGÜZAR adına kayıtlı yukarda belirtilen daire nedeniyle eylemi, Hilmi İŞGÜZAR'ın eylemine bağlı olarak, görevi kötüye kullanma suçuna katılmak olarak nitelendirilerek Türk Ceza Yasası'nın 64. ve 240. maddeleriyle cezalandırılması uygun düşerdi.

7- Sanık Hasan İŞGÜZAR'ın;

Adına alınan dairenin rüşvet konusu olduğu, rüşveti gizlemek yolunu izlediği yeterli biçimde kanıtlanamadığından beraatına karar verilmesi gerekirdi.

8- Sanıklar Şeref ŞAHİN ve Kâmil TELCİ'nin;

Eşrefpaşa Hastahanesi yapımına ilişkin 6 nolu hakedişin Merkezde incelenmesi sırasında Bakan Hilmi İŞGÜZAR'ın Genel Müdür Yardımcılarından Bekir Sami AKAY aracılığıyla konuya elatması üzerine anılan hakediş bakiyesi (artığı) nin yükseltilmesi amacıyla yapılan toplantıya, birinin uygulama Fen Heyeti Müdürü, öbürünün de Mühendisi olarak katıldıkları bellidir. Toplantıya Başkanlık eden Bekir Sami AKAY, Kâmil TELCİ'den yapım için yeterli gereçlerin verilerek hakediş raporunun (yazanağının) bağlanmasını istemiştir. Kâmil TELCİ'nin bu direktifi Mühendis Adnan KILIÇ'a iletmesi üzerine hakediş artığının 12.259.653,77.-TL. olarak bağlandığı böylece SSK'nun bu işte 9 milyonu aşan bir zarara uğradığı anlaşılmaktadır. 6 no.lu hakedişi, Bakanın istemi doğrultusunda de-

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

ğiştirilen durumuyla imzalayan bu iki sanık, yine Bekir Sami AKAY'ın Boyabat yapısına ilişkin 5., Sinop yapısına ilişkin 4 no.lu hakediş artıklarının yükseltilmesi için düzenlediği toplantıya da katılmışlar, Şeref ŞAHİN, artığı yükseltmeyi sağlamak amacıyla 500 ton demir ile 500 m^3 kerestenin sonradan eklendiğini bilerek raporu imzalamıştır. Kanıtlara ve tüm dosya içeriğinde kendileriyle ilgili bölümlere göre görevlerini kötüye kullanmaktan cezalandırılmaları uygun olurdu.

9- Sanıklardan Zafer Seçim TUNCER ve Kemal TURAN'ın;

İzmir - Eşrefpaşa Hastahanesi yapımında yüklenicinin yer teslimi istemi üzerine 6.7.1978 günlü onayla gönderilmelerinde, hiçbir işlem yapmadan, yer tesliminde bulunmama nedenlerini belirten bir tutanak düzenlemeden Ankara'ya dönmekle İnşaat ve Talimat işlerine Ait Genel Şartname'nin "inşaat yerlerinin teslimi" başlıklı 11. maddesine aykırı davrandıklarının yeterli kanıtları bulunmakla görevlerini savsaklamakta cezalandırılmaları uygun olurdu.

10- Sanıklar Rafet AÇIKGÖZ, Bekir AYKAÇ ve Sinan ERDOĞAN'ın;

Kontrol Mühendisi Cahit ÖZKARA ile yüklenici Ali YILDIZ'ın Eşrefpaşa Hastahanesi yapımına ilişkin olarak düzenledikleri altı hakediş raporundan beşini (Rafet AÇIKGÖZ'ün 2 no.lu, Bekir AYKAÇ'ın 3 no.lu, Sinan ERDOĞAN 4 ve 5 no.luları) imzaladıkları saptanmıştır. Gerçekleri yansıtmadığı anlaşılan bu raporlardaki, kazı, toprak taşıması ve gereç yığımı durumlarını araştırıp gerçekleşenleri ortaya çıkarmaları, başta Kontrol Mühendisi olarak öbür ilgililerle ilişki kurup araştırma yapıp bilgi alarak varacakları sonuca göre hakedişleri imzalamamaları gerekirken, beklenenin tersine davranışları, görevi savsaklama suçunu işlediklerini göstermektedir.

T.C. PÜCE 1973 SİVAS BAŞKANLIĞI

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayası : 1982/2

11- Sanık Atilla BİLEN'in;

Merkez görevlisi olarak Eşrefpaşa yapımına ilişkin 3, 4 ve 5 no.lu ile Boyabat yapımına ilişkin 2 ve 3 no.lu hakedişleri inceleyerek raporlar üzerine zaman zaman eksiklikler konusunda notlar yazmasına karşın, kazı, toprak taşıması ve gereçlerin yığımı yönünden gerçekleri yansıtmayan, kendi bulduğu eksikliklerin giderildiğini göstermeyen sonraki hakedişleri imzalaması, görevi savsaklama suçunun öğelerini taşıdığından böylece nitelendirilerek cezalandırılması gerekirdi.

12- Sanık Vahit ERUZ'un;

SSK Yapı İşleri Dairesi Başkanlığı'nda görevli inşaat mühendisi olarak Boyabat yapımına ilişkin 1 ve 2 no.lular ile Sinop yapımına ilişkin 4 no.lu hakedişi inceleyip imzaladığı saptanmıştır. Bu raporların, kararın ilgili bölümlerinde belirtildiği üzere, kazı, toprak taşıması ve gereçler yönünden gerçekleri yansıtmadığı, bu birimlerin yüksek gösterilmesiyle yükleniciye fazla para ödemek amacının güdüldüğü anlaşılmaktadır. Sanık, bu biçimdeki raporların işleme konulmasını önlemeyerek, gereklerini yapmayarak görevini kötüye kullanmış olmaktadır.

13- Sanık Şevki ÜLER'in;

Boyabat yapımına ilişkin 5 ve Sinop yapımına ilişkin 3 no.lu hakediş raporlarını inceliyerek imzaladığı saptanmıştır. Gerçekleri yansıtmayan şişirilmiş bu raporlarla, yukarda görev türleri benzeyen öbür sanıklara ilişkin karşıoy bölümlerinde açıklanan nedenlerle ve yaygın söylentileri de gözeterek yükleniciye fazla para ödenmesini engellemesi gerekirken beklenen tutumdan kaçınması görevini savsakladığını kanıtlamaktadır.

14- Sanık Metin KÖŞÜK'ün;

Merkezde görevli mühendis olarak Eşrefpaşa yapımına ilişkin

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayısı : 1982/2

2 no.lu hakediş raporunu inceleyip imzalayarak önceki bölümlerde öbür görevliler için açıkladığım davranışlarıyla görevini kötüye kullanma durumunda bulunduğu anlaşılmaktadır.

15- Sanık Mustafa ENGİNSU'nun;

Sinop Hastahanesi ve Hemşire Kolleji yapıları işinde cezalandırılmasını gerekli kılan tutumunu ayrıntıyla belirtmek, kararın tümlüğü için yararlı olacaktır. Yapım işi 11.8.1978'de ihaleye çıkarılmış ve ihale % 15,70 oranında indirim öneren Mevlüt HAMZAOĞLU'nda kalmıştır. Ali YILDIZ, 11.8.1978 günlü dilekçesiyle SSK Genel Müdürlüğü'ne başvurarak, "en düşük bedelden % 15 daha eksiğine" işi almak istediğini bildirmiş ve 6.014.000.-TL.lık geçici güvenceyi de bankaya yatırmıştır.

Alım - Satım Talimatnamesi'nin 50/b maddesi uyarınca, Satınalma Komisyonu, 11.8.1978'den başlıyarak beş gün içinde ihaleye katılanlara bildirimde bulunarak "ihale bedelinden en az % 5 eksiltme yapabileceklerini" duyurmuştur. Belirlenen sürede başka başvuru ve indirim önerisi gelmediğinden, 18.8.1978'de yapılacak açık eksiltmede bulunmaları gereği HAMZAOĞLU ve YILDIZ kuruluşlarına tebliğ edilmiştir. Ali YILDIZ, 17.8.1978'de verdiği ikinci dilekçesiyle % 15 daha indirim önerisinden vazgeçmiştir. Bu durumda Satınalma Komisyonu, Ali YILDIZ'ın geçici güvencesinin "irat kaydedilip edilemeyeceği" konusunda Başhukuk Müşavirliği'nin görüşünü aldıktan sonra işlem yapılmasını kararlaştırmıştır. Başhukuk Müşavirliği dosyada bulunan yazısındaki nedenlerle olumlu görüş vermiştir. Malzeme Dairesi Başkanlığı ise, yürürlükteki kurallara ve izlenen yöntemlere göre geçici güvencenin gelir kaydı gerektiğini bildirmiştir. Genel Müdür Mustafa ENGİNSU, ilgili yazıya koyduğu 22.8.1978 günlü notuyla "hukuki mütalaa gözönünde bulundurularak geçici teminatın iade edilmesinin uygun olacağını emretmiş, aynı güvencesi Ali YILDIZ'a geri verilmiştir. Oysa, ihale bedelinden en az % 15 eksiltme

Esas sayası : 1981/1
Karar sayası : 1982/2

yapılabileceğine ilişkin duyuru 11.8.1978'den 15.8.1978'e değin askıda kalmış, kanımca, beş günlük süre dolduktan sonra 17.8.1978'de Ali YILDIZ vazgeçme dilekçesini vermiştir.

Öte yandan, Sinop Hastahanesi ve Hemşire Kolleji yapımı eksiltmesine ilişkin Şartname'nin 11. maddesine göre, teklif mektuplarının açılmasıyla sözleşmenin yapılmasına değin geçen süre içinde önerilerden vazgeçilmesi durumunda, yatırılan güvencelerin gelir kaydı zorunludur. Bu kurallara aykırı biçimde geçici güvencenin geri verilmesine olur, görevi kötüye kullanma eylemi niteliğindedir.

16- Sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın;

Fonların bankalara aktırılmasında doğrudan ve dolaylı etkilemede bulunduğu anlaşılmaktadır. Hema Traktör Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketi'nin, Türkiye Vakıflar Bankası Ankara ile Yapı ve Kredi Bankası Kızılay Şubeleri aracılığıyla 1978 yılında Belçika'dan ithal ettiği traktörlere ilişkin olarak düzenlenen poliçeleri vadelerinde ödeyemediği, bu ödemelerin adı geçen bankaların kendi kaynaklarından yapıldığı, SSK'ca 7.4.1978'den 28.6.1978'e değin bu bankalara toplam 900 milyon TL. yatırıldığı, poliçelerin vadeleriyle SSK fonlarının bankalara yatırılması tarihlerinde paralellik (koşutluk) bulunmaktadır. Son poliçenin vadesinden sonra Hema'nın ortaklarından Ahmet HATTAT'ın Yılmaz TURAN'a 4.600.000.-TL. ödediği, 18.7.1978'de de Hasan İŞGÜZAR'la kardeşi Ayşe Handan DURSUN'un Kemal GÜNEŞ ve Şükrü ACAR'dan sırasıyla 2.500.000.- ve 2.000.000.-TL. ya Çankaya Ant Sokakta satın aldıkları iki apartman dairesinin bedellerinin Hilmi İŞGÜZAR'la sıkı ilişkisi olan Yılmaz TURAN tarafından ödendiği toplanan kanıtlardan anlaşılmaktadır. Bakanın, atama, görevden alma ve olur verip vermemekle işleri olumlu ve olumsuz yönlendirip sonuçlandırma yetkilerine dayanan, sıfatından kaynaklanan

Esas sayısı : 1981/1
Karar sayası : 1982/2

çabalarının etki ve gücüne karşı çıkamayan yöneticilerin işlemleriyle fonların bankalara yatırıldığı olgusu ağırlık taşımaktadır.

Bu durumda, dosyadaki belgelerle tanık sözlerinin birlikte değerlendirilip olayların akışı ve işlemlerin gelişmesi bir bütün içinde gözlendiğinde, sanık Hilmi İŞGÜZAR'ın SSK fonlarının bankalara aktarılmasını sağlatarak kazandırdığı olanak ve kolaylıklar için Yılmaz TURAN aracılığıyla HEMA Traktör Sanayii ve Ticaret Anonim Şirketinden rüşvet aldığı kabul edilerek cezalandırılması yoluna gidilmeli idi.

Sorular, alınan yanıtlar, gelen yazı karşılıkları, dinlenen tanık sözleri ve dosya içeriğiyle doğrulanan savlar karşısında yukardaki karşıoy nedenlerime uyan öbür karşıoy yazılarına da katılıyorum.

Üye
Yekta Güngör ÖZDEN

T.C. Yüksek Disiplin Kurulu Başkanlığı 1923